
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA PLANINA GEÇİŞ DÖNEMLERİNDEKİ UYGULAMALAR VE NEDEN OLDUKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ

Emine ÖZTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EKİM 2019

Emine ÖZTÜRK tarafından hazırlanan "ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA PLANINA GEÇİŞ DÖNEMLERİNDEKİ UYGULAMALAR VE NEDEN OLDUKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Emine ŞENBİL

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Prof. Dr. Nilgün GÖRER TAMER

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 08/10/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu çalışmanın Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Emine ÖZTÜRK

08/10/2019

ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA PLANINA GEÇİŞ DÖNEMLERİNDEKİ UYGULAMALAR VE NEDEN OLDUKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Emine ÖZTÜRK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ekim 2019

ÖZET

Ülkemizde kültür varlıklarını içeren sit alanlarında koruma amaçlı imar planlarının içeriklerini belirleme ve uygun bulma yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığı eliyle "Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları"ndadır. Koruma amaçlı imar planlarının henüz onaylanmadığı süreçler olarak tanımlayabileceğimiz "geçiş dönemleri" ve "geçiş dönemi yapılanma koşulları (GDYK)"nın uygulama ağırlıklı içerikleri, koruma bağlamında hassas dönem ve pratikleri temsil etmekte ancak bu dönemlerdeki uygulamaların içeriğine ve etkilerine yönelik yeterli çalışmabulunmamaktadır. GDYK"nın Ankara örneğinde planın yerini tutan bir pratiğe dönüşmüş olması, bu pratiğin etkilerinin olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu tez çalışmasında Galatlar'dan başlayarak yedi uygarlığa ev sahipliği yapan "Ulus Tarihi Kent Merkezi" örnek çalışma alanı olarak belirlenmiş, alanla ilgili imar planlama ve koruma amaçlı imar planlama süreçleri ve onaylı ve iptal edilen planlar incelenerek; "Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı Geçiş Dönemi Yapılanma Koşulları"nın uygulamada olduğu dönemler, koruma karar ve uygulamaları temelinde mercek altına alınmıştır. Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde imar planlama süreçlerini doğrudan etkileyen 5366 sayılı yasaya dayanılarak, Bakanlar Kurulu Kararları ile 2005-2010-2015 yıllarında ilan edilmiş "Yenileme Alanları"nın ve koruma planına geçiş dönemlerinde Ankara Koruma Bölge Kurulları tarafından kabul edilmiş GDYK geçerli olmuştur. Çalışma kapsamında nicel ve nitel veri kullanılmıştır. Planların ve Kurul Kararları'nın incelenmesine dayalı nicel veriler için Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Arşivleri'nden; nitel veriler için derinlemesine görüşme ve likert ölçekli anket tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmanın bulguları "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları" pratiğinin Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi örneğinde, koruma amaçlı imar planlarının yerine geçtiğini; korumada yetki kullanan yerel ve merkezi aktörlerin GDYK'nı plana tercih ettiklerini; koruma amaçlı imar planlarıyla hedeflenen bütüncül ve korumacı içeriğin, parçacıl yaklaşımla yeni yapılaşmalara olanak tanıyan, projeci bir içeriğe evrildiğini göstermiştir.

Bilim Kodu	:	80205
Anahtar Kelimeler	:	Kentsel Koruma, Koruma Planları, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Ulus Tarihi Kent Merkezi, Ankara
Sayfa Adedi	:	406
Danışman	:	Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

AN ASSESSMENT OF PRACTICES AND THE PROBLEMS CAUSED BY CONSERVATION TRANSITION PERIODS IN ANKARA ULUS HISTORICAL CITY CENTRE

(M. Sc. Thesis)

Emine ÖZTÜRK

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

October 2019

ABSTRACT

In our country, the authority to determine and approve the contents of the development plans for conservation purposes in the conservation areas containing cultural assets is in the "Regional Committees for Conservation of Cultural Heritage" overseen by the Ministry of Culture and Tourism. "Transitional periods" and "implementation-oriented contents of the transitional period" defined as periods in which conservation development plans are not yet approved, represent critical periods and practices in the context of conservation but there is no enough study for the contents and effects of the implementations on this periods. The inadequacy of the studies regarding these periods necessitates the evaluation of the "Restructuring Conditions of Transitional Period" considering both positive and negative aspects. In this thesis, the Ulus Historical City Center has been identified as sample study area. Reconstruction Planning and Conservation Oriented Restructuring Planning Process and Plans have been investigated. Periods during which the Ulus Historical City Center Urban Conservation Area has been governed by "Transitional Period Structuring Conditions" in practice were examined on the basis of conservation decisions and implementations. "Transition Period Settlement Conditions" adopted by Ankara Conservation Regional Committee during the transitional period of the Renovation Areas which was announced by the Council of Ministry Decisions in the period of 2005-2010-2015 approved as part of the transition to the protection plan based on the 5366 numbered clause of the law has been effective during the process of restructuring of the Ulus Historical City Center. Quantitative and qualitative data were used for this study. Ankara II Regional Conservation Committee and Ankara Metropolitan Municipality Archives were utilized for the quantitative data, and in-depth interviews and survey techniques were used for qualitative data. In this study it is shown that, in the example of Ankara Ulus Historical City Center, the practice of "Transition Period Settlement Conditions" has replaced the conservation development plans, local and central actors that use the power in conservation prefer Transition Period Settlement Conditions over conservation development plans and it causes a transition from the holistic and conservator approach of conservation development plans into projects which causes new constructions by partitive approach.

Science Code : 80205
Key Words : Urban Conservation, Conservation Plans, Transition Period Building Codes, Historical City Centre, Ankara
Page Number : 406
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

TEŞEKKÜR

Tez çalışmalarım boyunca, engin bilgi ve tecrübesiyle ve değerli katkılarıyla beni yönlendiren, çalışmamı zenginleştiren çok kıymetli danışmanım Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR'a, çalışma alanıma ait tezimde değindiğim uygulamalara yönelik detaylı bilgilere ulaşmamda ilgiyle yardımcı olan değerli Şube Müdürüm Berathan BEDİR'e, manevi desteğini esirgemeyen iş arkadaşım Merve KARATEPE, ailem ve eşim Ömer Faruk ÖZTÜRK ile varlığıyla teşvik hissettiğim kızım Yüsra Ekin ÖZTÜRK'e teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET iv

ABSTRACT v

TEŞEKKÜR vi

İÇİNDEKİLER vii

ÇİZELGELERİN LİSTESİ xiv

ŞEKİLLERİN LİSTESİ xv

RESİMLERİN LİSTESİ xvi

HARİTALARIN LİSTESİ xix

SİMGELER VE KISALTMALAR xxi

1. GİRİŞ 1

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE 5

2.1. Koruma Kavramı 5

2.2. Kentsel Yenileme Kavramı ve Koruma İlişkisi ve Geçiş Dönemleri 17

2.3. Dünya'da ve Türkiye'de Kentsel Yenileme ve Kentsel Dönüşüm Kavramının Farklılaşması 20

3. KORUMA PLANLAMASI YAKLAŞIMLARI 29

3.1. Dünya'da Koruma Planlaması Yaklaşımları 29

3.1.1. Avrupa'da yapılan yasal düzenlemeler - 1830 30

3.1.2. Venedik Tüzüğü-1964 32

3.1.3. UNESCO Dünya Mirası Sözleşmesi-1972 34

3.2. Türkiye'de Koruma Planlaması Yaklaşımları 39

3.2.1. Asar-ı Atika Nizamnamesi - 1874 39

3.2.2. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu ve Anayasa'da ilk Koruma -1951-1961 40

3.2.3. Korumada kültür ve tabiat varlıkları dönemi - 1983 42

Sayfa

3.3. Koruma Amaçlı İmar Planları 51

3.4. Koruma Amaçlı İmar Planı Uygulama Süreçlerinde Karşılaşılan Sorunlar 54

3.4.1. Yapısal sorunlar 54

3.4.2. Mevzuattan kaynaklanan sorunlar 57

3.4.3. Uygulamadan kaynaklı sorunlar 58

4. ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA VE PLANLAMA . 61

4.1. Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin Tarihsel Süreçte Gelişimi 61

4.2. Ulus Tarihi Kent Merkezi ve Planlama Süreci 65

4.2.1. Sit ilanından önce yapılan planlar 66

4.2.2. Ulus Tarihi Kenti'nin sit alanlarının ilan edilme süreci 75

4.3. Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı İmar Planları Süreci 88

4.3.1. Korumaya parçalı bir yaklaşımla koruma planlaması dönemi 90

4.3.2. Korumaya bütüncül yaklaşımla planlama dönemi (Raci Bademli planı yaklaşımı) 93

4.3.3. Kentsel yenileme yaklaşımlı koruma planlaması dönemi 109

4.4. Ulus Tarihi Kent Merkezinde Koruma Amaçlı İmar Planı Süreçlerinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi 122

5. YENİLEME ALANI İLANI VE KORUMA UYGULAMALARI 125

5.1. GDYK 1. Dönemi (2005-2010): Koruma ile Bağdaşmayan Sınırlar Dönemi 128

5.1.1. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı-2005 128

5.1.2. Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2008 130

5.2. GDYK 2. Dönemi (2010-2015): Yenileme Yaklaşımının Korumaya Entegrasyon Dönemi 132

5.2.1. Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı-2010 132

5.2.2. Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2010 135

Sayfa

5.2.3. Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2010 136

5.3. GDYK 3. Dönemi (2015 ve Sonrası): Koruma Amaçlı İmar Planının Yerini Alan Yenileme Dönemi 137

5.3.1. Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları - 2015 138

5.3.2. Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı-2015 139

5.3.3. Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2015 141

5.3.4. Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2015 142

5.4. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları- Koruma Amaçlı İmar Planları Süreçleri İlişkisinin Değerlendirilmesi 143

6. YÖNTEM VE ALAN ÇALIŞMASI 145

6.1. Yöntem 145

6.2. Hipotez ve Araştırma Soruları 148

6.1. Alan Çalışması 148

6.1.1. Nitel veriler 149

6.1.2. Nicel veriler 149

7. NİCEL ARAŞTIRMA BULGULARI: GEÇİŞ DÖNEMİ UYGULAMALARI 153

7.1. Hazırlanan ve Uygulanan Projelerin İmar Planları ile İlişkilerinin İncelenmesi 160

7.1.1. Hacıbayram uygulamaları 161

7.1.2. Ankara Kalesi ve çevresi uygulamaları 180

7.1.3. Suluhan ve çevresi uygulamaları 190

7.1.4. Hamamönü ve hamamarkası uygulamaları 192

Sayfa

7.2. Koruma Planına Geçiş Dönemlerindeki Yaklaşımların Neden Olduğu Sorunlara Yönelik Bulgu ve Tartışmalar 194

7.2.1. Rant temelli planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar 195

7.2.2. Altyapı temelli planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar 197

7.2.3. Kazanılmış haklardan kaynaklanan planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar 198

7.2.4. Mülkiyet karmaşasından kaynaklanan planlama bütününe aykırı uygulamalar 199

7.3. Değerlendirme 200

8. NİTEL ARAŞTIRMA BULGULARI 203

8.1. Derinlemesine Görüşmelerin Değerlendirilmesi 203

8.2. Anket Bulgularının Değerlendirilmesi 208

9. SONUÇ VE ÖNERİLER 237

9.1. Değerlendirme 238

9.1.1. Yasal düzenlemelerin etkileri 238

9.1.2. Kurumsal yaklaşımların etkileri 239

9.1.3. Uygulama aşamasının etkileri 240

9.2. Öneriler 243

KAYNAKLAR 245

EKLER 253

EK-1. Derinlemesine Görüşme Formu 254

EK-2. Anket Formu 256

EK-3. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı 258

EK-4. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 gün ve 244 sayılı kararı 270

EK-5. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı 271

Sayfa

EK-6. Ankara 10. İdare Mahkemesinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı kararı 277

EK-7. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı 281

EK-8. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı 282

EK-9. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.02.2014 tarih ve 317 sayılı kararı. 283

EK-10. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı kararı 284

EK-11. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı 285

EK-12. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı kararı 286

EK-13. Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 25.03.2015 tarih ve 2015/76 esas sayılı kararı 287

EK-14. Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin 09.09.2015 tarih ve 2015/4650 Y.D. itiraz nolu örnek kararı 288

EK-15. Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 26.10.2015 tarih ve 2015/1339 esas sayılı kararı 289

EK-16. Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı 290

EK-17. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı kararı 295

EK-18. Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı 296

EK-19. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı 303

EK-20. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 304

EK-21. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararı 307

EK-22. Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı 309

EK-23. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı 323

Sayfa

EK-24. Danıştay 14. Dairesi'nin 15.10.2014 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı 333

EK-25. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 09.04.2015 tarih ve 2015/305 Y.D. itiraz no'lu kararı 334

EK-26. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı 335

EK-27. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 336

EK-28. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı 339

EK-29. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan kentsel sit alanı geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 340

EK-30. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı 343

EK-31. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 344

EK-32. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı 348

EK-33. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 21.06.2015 tarih ve 1265 sayılı kararı 349

EK-34. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı 351

EK-35. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 352

EK-36. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3349 sayılı 355

EK-37. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 30.07.2019 tarih ve 3874 sayılı kararı 356

Sayfa

EK-38. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı 357

EK-39. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 358

EK-40. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.10.2015 tarih ve 1650 sayılı kararı 362

EK-41. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3350 sayılı kararı 363

EK-42. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 30.07.2019 tarih ve 3890 sayılı kararı 364

EK-43. Anket verilerinin analiz sonuçları 365

ÖZGEÇMİŞ 406

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 4.1. Ulus tarihi kent merkezinde yapılmış koruma amaçlı imar planları ve ilan edilen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının dönemsel analizi 89

Çizelge 5.1. Ulus tarihi kent merkezi koruma planlama sürecinde "geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile 5366 sayılı yasa kapsamında ilan edilen yenileme alanları"nın dönemsel incelemesi 126

Çizelge 8.1. Güvenilirlik analizi 210

Çizelge 8.2. Cinsiyet değişkeni frekans değeri 211

Çizelge 8.3. Eğitim değişkeni frekans değeri 211

Çizelge 8.4. Çalışılan kurumlar değişkeni frekans değeri 211

Çizelge 8.5. Çalışılan kurumlar değişkeni frekans değeri 212

Çizelge 8.6. Soru 5'e ait analizler 217

Çizelge 8.7. Kurumlara göre analiz-1 218

Çizelge 8.8. Kurumlara göre analiz-2 220

Çizelge 8.9. Kurumlara göre analiz-3 223

Çizelge 8.10. Çalışılan illere göre analiz-1 224

Çizelge 8.11. İllere göre analiz-2 226

Çizelge 8.12. Kurumlara göre analiz-4 228

Çizelge 8.13. Kurumlara göre analiz-5 231

Çizelge 8.14. Anket uygulaması genel sonuçları 233

Çizelge 8.15. Anket sonuçlarının bütünsel değerlendirilmesi 234

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 8.1. Tüm katılımcıların 1. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 213
Şekil 8.2. Tüm katılımcıların 2. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 214
Şekil 8.3. Tüm katılımcıların 3. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 215
Şekil 8.4. Tüm katılımcıların 4. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 215
Şekil 8.5. Tüm katılımcıların 5. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 216
Şekil 8.6. Tüm katılımcıların 6. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 217
Şekil 8.7. Kurumlara göre analiz-1 219
Şekil 8.8. Tüm katılımcıların 7. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 220
Şekil 8.9. Kurumlara göre analiz-2 221
Şekil 8.10. Tüm katılımcıların 8. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 222
Şekil 8.11. Kurumlara göre analiz-3 223
Şekil 8.12. İllere göre analiz-1 225
Şekil 8.13. Tüm katılımcıların 9. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 226
Şekil 8.14. İllere göre analiz-2 227
Şekil 8.15. Tüm katılımcıların 10. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 228
Şekil 8.16. Kurumlara göre analiz-4 229
Şekil 8.17. Tüm katılımcıların 11. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 230
Şekil 8.18. Tüm katılımcıların 12. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı 231
Şekil 8.19. Kurumlara göre analiz-5 232
Şekil 8.20. Anket uygulaması genel sonuçları 232
Şekil 8.21. Anket sonuçlarının bütünsel değerlendirilmesi 235

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim **Sayfa**

Resim 5.1. Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı kararı 129

Resim 5.2. Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı 133

Resim 5.3. Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı 140

Resim 7.1. Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih 9289 sayılı kararı ile ilan edilen yenileme alanı sınırları 153

Resim 7.2. Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı ile onaylanan yenileme alanı 2010 yılı ortofoto görüntüsü 156

Resim 7.3. Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile ilan edilen Ankara yenileme alanı sınırları 159

Resim 7.4. Ulus tarihi kent merkezinde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılmış uygulamaların alansal gösterimi 161

Resim 7.5. Hacıbayram bölgesi uygulamaları 162

Resim 7.6. Hacıbayram camiinin genişletildiği toplam alanı 163

Resim 7.7. Hacıbayram camiinin genişletildiği toplam alanı 163

Resim 7.8. Katlı otopark proje alanı 164

Resim 7.9. Hacıbayram bölgesi uygulamaları, 2018 165

Resim 7.10. Şeyh İzzeddin türbesi konumu 165

Resim 7.11. Şeyh İzzeddin türbesi proje uygulaması 166

Resim 7.12. Hacıbayram bölgesi uygulamaları, 2018 166

Resim 7.13. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi alanı 167

Resim 7.14. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi alanı 167

Resim 7.15. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi cephe detayları 168

Resim 7.16. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi uygulaması, 2018 168

Resim 7.17. Hacıbayram bölgesinde parsel ölçeğinde uygulamalar 169

Resim **Sayfa**

Resim 7.18. 19953 ada 1 parsel yanındaki dükkan uygulaması, 2018 170

Resim 7.19. 19953 ada 1 parsel yanındaki dükkan projesi..... 170

Resim 7.20. Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri 171

Resim 7.21. Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme proje alanı..... 171

Resim 7.22. Hacıbayram mahallesi, Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri uygulaması, 2018..... 172

Resim 7.23. Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi 173

Resim 7.24. Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi alanı 174

Resim 7.25. Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklaştırma projesi 175

Resim 7.26. Güvercin sokak ve çevresi ile Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma proje alanları..... 175

Resim 7.27. Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklaştırma projesi, 2018 176

Resim 7.28. Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma projesi..... 177

Resim 7.29. Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma projesi cephe detayları 177

Resim 7.30. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi animasyonu..... 178

Resim 7.31. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi 178

Resim 7.32. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi 179

Resim 7.33. Hacıbayram camii çevresi zemin ve meydan düzenleme projeleri 180

Resim 7.34. Kentsel tasarım projesi Hisarpark caddesi cephe detayı..... 182

Resim 7.35. Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri 182

Resim 7.36. Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri 183

Resim 7.37. Hisarpark caddesi cephe uygulaması,2013 183

Resim 7.38. Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları sokak sağlıklaştırma projesi ve kentsel tasarım projesi 184

Resim 7.39. Can sokak, Koyunpazarı sokak ve Atpazarı sokakları zemin döşeme projesi 185

Resim **Sayfa**

Resim 7.40. Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklaştırma projeleri 186

Resim 7.41. Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklaştırma projeleri 1.etap cephe detayı 186

Resim 7.42. Sokak sağlıklaştırma projeleri uygulaması,2018 187

Resim 7.43. Ankara Kalesi, iç kale zemin döşeme projeleri 187

Resim 7.44. İç kale zemin döşeme projeleri uygulaması, 2017 188

Resim 7.45. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme proje alanı 188

Resim 7.46. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri 189

Resim 7.47. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri uygulaması, 2018 189

Resim 7.48. Yeraltı tuvaletleri ve meydan düzenlemesi..... 190

Resim 7.49. Yer altı tuvaletleri ve meydan düzenleme projesi, 2018 190

Resim 7.50. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi..... 191

Resim 7.51. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi cephe detayı..... 191

Resim 7.52. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi uygulaması, 2018 192

Resim 7.53. Zeynel Abidin Camii ve türbesi, 2018..... 193

Resim 7.54. Zeynel Abidin Camii ve türbesi cephe detayı..... 194

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita **Sayfa**

Harita 4.1. Ankara şehri imar planı, Lörcher, 1924 67

Harita 4.2. Ankara şehri imar planı, Jansen,1932 69

Harita 4.3. Jansen'in Ankara şehri planı, Ulus tarihi dokusundan bir kesit, 1932..... 71

Harita 4.4. Uybadin–Yücel Ankara şehri planı Ulus tarihi dokusundan bir kesit, 1957 73

Harita 4.5. Ankara şehri imar planı, Uybadin-Yücel,1957 74

Harita 4.6. I., II. ve III. derece kentsel sit alanları, I. derece arkeolojik sit alanı, Kale içi sınırı, tarihi ticari bölge sınırı, koruma alan sınırı, hafriyat alınırken müze elemanlarının bulunacağı alan ile yeşil alan olarak ayrılacak bölge sınırı belirlenmiştir 77

Harita 4.7. Harita üzerinde gösterilen alan I. derece kentsel sit alanından etkileme geçiş alanı olarak ayrılmıştır 79

Harita 4.8. Harita üzerinde gösterilen alan III. derece kentsel sit alanı iken etkileme geçiş alanı olarak değiştirilmiştir 80

Harita 4.9. Harita üzerinde gösterilen 1 numaralı alanda I. derece arkeolojik sir alanı sınırı genişletilmiştir, 2 numaralı alanda arkeolojik sit alanı ilanı yapılmıştır, 3 numaralı alanda tarihi ticaret bölge sınırı daraltılmış ve 4 numaralı alanda III. derece olan kentsel sit statüsü II. derece olarak değiştirilmiştir. 2003 yılında II. derece kentsel sit alanı sınırının bir bölümü koruma amaçlı imar planı yapımına esas olmak üzere güncellenmiştir 81

Harita 4.10. I. derece arkeolojik sit alanlarının ilan süreçleri 83

Harita 4.11. 1990 yılı ve 2005 yılında yapılan koruma amaçlı imar plan sınırları baz alınarak kentsel sit sınırı, planlı alanlar sınırına kadar gemişletilmiş, Ankara Kalesi tarihi sit olarak ilan edilmiş, ayrıca kentsel sit alanının koruma alanı belirlenmiştir 84

Harita 4.12. 2008 yılında belirlenen sit alanı sınırlarında düzenlemeler yapılmı, tarihi sit alanı statüsü akldırılmış, ayrıca mevcut koruma alanı dahil olmak üzere haritada gösterilen dört farklı alanda etkileme geçiş alanı belirlenmiştir 85

Harita 4.13. Koruma bölge kurulları kararlarına göre koruma alanlarının alansal ve zamansal değişimleri gösterilmiştir 87

Harita 4.14. Hacıbayram II. çevre koruma planı 93

Harita **Sayfa**

Harita 4.15. 1990-2005 yılları arasında bütüncül bir yaklaşımla yapılan koruma amaçlı imar planı sınırları..... 95

Harita 4.16. "Ulus tarihi kent merkezi koruma-ıslah imar planı" 98

Harita 4.17. Hükümet meydanı ve çevresine ait sorunlar, olanaklar ve çevresel değerler analizi 99

Harita 4.18. Hacıbayram ve çevresine ait yapı karakter analizi ve çevre değerleri analizi 100

Harita 4.19. Suluhan ve çevresine ait çevresel değerler ve ada karakter analizleri 101

Harita 4.20. Necatibey mahallesi'ne ait sorun ve olanak analizi 102

Harita 4.21. Necatibey mahallesi'ne ait kat yüksekliği ve çevresel değer analizi..... 102

Harita 4.22. Ankara Kalesi koruma ve geliştirme imar planı 104

Harita 4.23. Ankara eski kent dokusu koruma amaçlı imar planı..... 108

Harita 4.24. Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5 000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı 112

Harita 4.25. 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı meclis kararı onaylanan ulus tarihi kent merkezi kentsel sit alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı 120

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	**Açıklamalar**
ha	Hektar
m2	Metrekare

Kısaltmalar	**Açıklamalar**
A2NKVKBK	Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
ABB	Ankara Büyükşehir Belediyesi
ABBMK	Ankara Büyükşehir Belediye Meclis Kararı
AKVTVK	Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
AYAKVTVKBK	Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
BK	Bakanlar Kurulu
BMK	Belediye Meclis Kararı
GDYK	Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları
GEEAYK	Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu
ICOMOS	Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi
KAİP	Koruma Amaçlı İmar Planı
KANİP	Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı
KAUİP	Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KK	Kurul Kararı
KTPA	Kentsel Tasarım Proje Alanı
KUDEB	Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu
TKVTVYK	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu
TMMOB	Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

1. GİRİŞ

Tezin amacı

Çalışmanın amacı, ülkemizde ve dünyada tarihi, kültürel ve doğal mirasın korunmasını hedefleyen ve geçmişten günümüze uygulanan politikalar ışığında Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezindeki imar planlama süreçleri incelenerek, koruma amaçlı imar planlarının uygulanamama sebeplerini araştırmak; imar planlarının yürürlükte olmadığı dönemlerde yerel yönetimler ve yetkili kamu kurumlarınca, geçiş dönemi yapılaşma koşulları ve kullanma esasları çerçevesinde mevcut dokuya fiziksel müdahale gerektiren uygulamaların, koruma amaçlı imar planı kararları ile yapılan uygulamalardan farklılıklarını tespit etmek, fiziksel müdahalelerin tarihi kent merkezine mekansal etkilerini değerlendirmektir.

Tezin kapsamı

Ankara'nın Tarihi Kent Merkezine ilişkin koruma bölge kurulları tarafından çeşitli koruma politikaları oluşturulmuş, idarelerce koruma amaçlı imar planları hazırlanmıştır. Yapılan tez çalışmasında, bölgede ortaya çıkan "koruma sorun alanları" araştırılmıştır.

Ankara'nın Başkent olmasından günümüze kadar çalışma alanında yapılmış olan imar planı çalışmaları incelenerek, uygulanabilen koruma imar planı kararları irdelenmiştir. Koruma amaçlı imar planlarının iptal edilme veya yürütmesinin durdurulma sebepleri araştırılmıştır.

Koruma amaçlı imar planı bulunmayan dönemlerde koruma bölge kurullarınca belirlenmiş geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile Bakanlar Kurulu kararları ile belirlenmiş yenileme alanı sınırları dönemsel olarak karşılaştırılmış, koruma amaçlı imar planı hükümlerini hangi düzeyde sağlayabildikleri tartışılmıştır.

İmar planlarına geçiş dönemlerinde yapılan uygulamalar incelenerek, bir sonraki koruma amaçlı imar planı dönemine etkileri ortaya konulmuştur.

Anket çalışması yapılarak koruma planına geçiş döneminde alınan kararların tarihsel çevreye olumlu ve olumsuz etkileri sorgulanmış, bu kapsamda elde edilen bulgular ışığında etkin koruma politikaları geliştirilmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Çalışma kapsamında;

1. Tezin içeriğine ilişkin temel kavramlar tanımlanmıştır.
2. Türkiye'de ve Dünya'da tarihi, kültürel ve doğal mirasın korunmasına ve yaşatılmasına yönelik hazırlanmış mevcut ve meri mevzuat ile uluslararası düzenlemeler incelenmiştir.
3. Ülkemizde imar planları ve koruma amaçlı imar planlarının hazırlanma, onaylanma ve yürürlüğe girme süreçleri incelenmiştir.
4. Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi örneklem alanında tarihten günümüze koruma kavramının gelişimi incelenmiş, ilan edilen sit alanı sınırları, koruma alan sınırları ve ekileme geçiş sahalarının tespitine yönelik Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivinde yer alan belgeler ışığında mekansal ve zamansal değişim irdelenmiştir.
5. Planlama dönemlerine paralel olarak merkezi yönetimlerce alınmış yenileme alanlarına yönelik kararların mekansal izi ve koruma planlamasına etkileri mercek altına alınmıştır.
6. Ulus Tarihi Kent Merkezinde hazırlanmış imar planlama ve koruma amaçlı imar planlama süreçleri incelenmiştir.
7. Yerel Yönetimlerce yapılmış olan koruma amaçlı imar planlarının uygulanamama ve iptal edilmesinin arka planında yer alan sebepler araştırılmıştır.
8. Koruma planı bulunmayan dönemlerde koruma bölge kurullarınca alınmış geçiş dönemi yapılaşma koşulları içerik ve etki ettiği alanlar ölçeğinde irdelenmiştir.
9. Koruma amaçlı imar planına geçiş dönemlerinde uygulanan alternatif yöntemlerin mekansal yansımaları incelenmiş, yürürlükten kaldırılankoruma amaçlı imar planları ile oluşturduğu çelişkiler saptanmıştır.
10. Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının, yerel yönetim kararlarının uygulanabilirliğini nasıl etkilediğine yönelik Likert Ölçeği yöntemi ile anket analizi yapılmıştır.
11. Anket sorularının tespiti amacıyla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

12. Anketler ve derinlemesine görüşmeler ışığında geçiş dönemi yapılaşma koşullarının yeterliliği, olumlu ve olumsuz etkileri ortaya konulmuş, sürdürülebilir, uygulanabilir, katılımcı ve uzun ömürlü bir planlama süreci için öneriler geliştirilmiştir.

Sınırlılıklar

Koruma bilincinin Batılı ülkelere kıyasla ülkemizde daha geç dönemlerde yerleşmeye başlaması nedeniyle, yüzyıllardan beri birçok medeniyete ev sahipliği yapılmasına rağmen zamanla açığa çıkan kültürel mirasın ve var olan doğal mirasın bugüne kadar "kendi haline" bırakılmış olması, korunması gerekli alanların koruma altına alınmamış olması yanlış veya bilinçsiz uygulamaları beraberinde getirerek bu mirasın gün geçtikçe yok olmasına neden olmaktadır.

Geçmişte tespiti yapılmış ve korunması öngörülmüş kültürel miras, somut ve kalıcı belgeler ile yeteri kadar belgelendirilmemiş olup, zaman içerisinde gerek tarihi yapılar gerekse sit alanlarına yönelik yapılan uygulamalarda pek çok koruma kararı bu nedenlerle göz ardı edilmiştir. Belgeleme işleminin eksik yapılması ya da bu belgelerin zamanla arşivlerde kaybolması, tarihi ve kültürel mirasın tahribatına neden olmuştur. Bu bağlamda çalışma alanı incelemesinde, bazı korunması gereken nitelikteki bölgelerin irdelenmesi farklı kaynakların taranması ve eski belgeler aracılığı ile yapılmıştır.

Tez çalışması kapsamında uygulanan anket analizine katkı sağlaması beklenilen katılımcıların, anket sorularının doğrudan görev aldıkları kamu kurumlarının çalışmalarını içermesi nedeniyle çalışmaya katılmamış olmaları nedeniyle istenilen katılımcı miktarına ulaşılamamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Dünya ve Türkiye literatüründe koruma yaklaşımları incelenerek, koruma kavramının tek yapı ölçeğinden kentsel koruma kavramına evrilme süreci, tarihi çevre kavramı, kentsel koruma yaklaşımlarının Dünya ve Türkiye ölçeğindeki gelişimi, ayrıca kentsel koruma ile bir bütünlük içerisinde kentsel yenileme kavramı ele alınmıştır.

2.1. Koruma Kavramı

Koruma olgusu, insanlık tarihinde çok uzun zamandan beri varolagelen bir olgudur. "Korumak" kelimesi en temel anlamıyla Türk Dil Kurumu tarafından; "Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak, esirgemek, muhafaza etmek, vikaye etmek, sınayet etmek" olarak tanımlanmıştır (TDK,2019). Mekanla ilgili disiplinlerin çalışma alanında yer alan koruma kavramı, Mimarlık Sözlüğü'nde; tarih ya da sanat değeri taşıyan yapıların ya da kent parçalarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli önlemleri almak" (Hasol, 1990) olarak nitelendirilenmekte; Kent Bilim Terimleri Sözlüğü'nde ise;, "kentlerin belli kesimlerinde yer alan çağ bilimsel (tarihsel) ve yapıt tasarcılık (mimari) değerleri yüksek yapılar ile anıtların ve doğal güzelliklerin -kentte bugün yaşayanlar gibi- gelecek kuşaklarında yararlanması için her türlü yıkıcı, saldırgan ve zararlı eylemler karşısında güvence altına alınması" (Keleş, 1998) olarak tanımlanmıştır.

İnsanlık tarihinde ilk olarak inançlarının, sembollerinin bir sonraki nesile aktarılması düşüncesiyle başlayan koruma olgusu, günümüze kadar biçim değiştirmiştir (Küçükkaplan, 2012).

"Koruma kavramı"; toplumun geçmişteki sosyal ve ekonomik koşullarını ve kültürel değerlerini yansıtan fiziksel yapısını günümüzde yaşanan değişim, gelişim ve ihtiyaçlar nedeniyle yok olmasını engellemek, kentsel dokuyu çağdaş yaşamla bütünleştirmek, kültürel varlıklarını topluma faydalı, ekonomik ve işlevsel koşullarla sağlıklaştırmak şeklinde tanımlanmaktadır (Polat, Dostoğlu, 2007).

Koruma kavramının kentsel ölçekte yansımaları, tarihte dini ve anıtsal yapıların korunması gerektiği düşüncesine dayanmaktadır. Anıtsal yapıların yakın çevreleri ile birlikte korunması düşüncesi ise tarihsel çevre kavramını ortaya çıkarmıştır.

Tek yapı ölçeğinde koruma kavramı

Riegl, 1903 tarihli "Çağdaş Koruma Kültürü" adlı eserinde, anıtların "değer" ve "etki" kavramlarını ve nedenlerini araştırmıştır. Riegl "değer" kavramını, tarihsel, eskilik, sanat, kullanım değerleri olarak belirlemiştir. Kullanım değeri bir anıtın korunması için en önemli koşul olarak ortaya çıkmaktadır (Hueber, 1991).

Korumanın temelinde geçmişe sahip çıkmak, geleceği geçmişin üzerine kurmak düşüncesi bulunmaktadır. Tek yapı ölçeğindeki yapı veya yapı toplulukları ulusların en önemli geçmişidir. Geçmişten gelen ve gelecek kuşaklara aktarılması gereken kültürel ve toplumsal değerlerin devamlılığını da yapı ve alan ölçeğindeki eserlerin korunması ile mümkündür. Bu eserler; yeniden bir işlevsel yararlılık sağlamak ve geçmişin verilerinin çağdaş yöntemlerle yeniden yorumlayarak, eski kültürün en önemli öğelerini geleceğe dönük kuramları oluşturmak için korunmaktadır (Okyay, 1976, s. 38-39).

Koruma, özellikle tarihi kentlerin süreç içerisinde yaşamış olduğu köhneme ve kimliksizleşme sürecinin durdurulması, yaratılmış olan maddi kültür öğelerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını hedefleyen; kentsel mekanlardaki mevcut doğal, kültürel ve tarihsel değerleri sürdürülebilirlik çerçevesinde, bu günün ve yarının kullanım eğilimlerini değerlendirerek yeni çözümler arar (Yenice, 2011). Korunması gereken kültürel değerler bir bütün olarak kültürel mirası oluşturmaktadır.

Kültür mirasının korunması; "uygarlık ve doğa tarihinin ürünleri olan ve devirlerinin simgeleri niteliğindeki kültürel varlıkların; ulusal ve evrensel anlamda taşıdıkları özgün ve üstün özellikleri nedeniyle, korunması gerekli insanlık mirası olarak tespitinin yapılması, planlı ve kontrollü bir biçimde bakımı, onarımı, yenilenmesi ve değerlendirilmesi, gerekirse bilimsel araştırmalar dışında tüm müdahalelerin kısıtlanması ve bu gibi tedbirlerle sürekliliklerinin sağlanması" olarak tanımlanmıştır (Özdemir, 2012). Kültürel miras ögelerinin bulundukları doğal çevre, yapılaşmış kent bölgeleri ve yaşanmış tarihsel olaylar bu ögelerin tarihsel çevresiyle birlikte kentsel ölçekte korunmasını gerektirmektedir.

Kentsel koruma, uygulandığı alanın özel statüsüne göre uygulandıkları bölgeye farklı işlevler kazandırmaktadır.

> Kentsel koruma' nın üç ana işlevi vardır. Ekonomik işlev; geçmişten günümüze kadar ulaşmış yapıların onarılarak ve yeniden işlevlendirilerek kullanılması ve yapı israfı diye adlandırılan durumun önüne geçilmesi olarak tanımlanmıştır. Tarihsel işlev; mevcut kentsel çevrenin önemli tarihsel olayları anımsatmasını, eski sosyo-ekonomik yapıya ait ipuçlarını barındırmasını ifade eder. Kültürel işlev ise; ülkemizde korumanın temel işlevi niteliğindedir. Genel olarak korumanın ülkemizdeki ana işlevi, bir kültürel olgular deposu oluşturmak biçiminde tanımlanabilir (Tanyeli, 1979).

Günümüz koruma alanlarında yaygın olarak uygulanan koruma politikaları, kültürel işlev üzerine inşa edilmektedir. Korunması gerekli varlıkların çevresi ile bir bütün oldukları gözetilerek koruma politikalarının oluşturulması, kültürel işlevin destekleyici bir parçasıdır.

Ülkemizde koruma kavramının uygulayıcı temel yapı taşı olan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda koruma ve korunma; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri; taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon işleri olarak tanımlanmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018).

Tarihsel çevre kavramına evrilme

Geleneksel dokuyu oluşturan tarihi konutlar, geçmişin tanıkları olarak bulundukları çevreye özgün bir boyut katmaktadırlar (Akın,1988). Tarihi çevreleri oluşturan kültürel varlıkların nitelikleri; korunması gerekli değerlerin çeşitliliği, değişen koruma olgusu ve yöntemleri gibi değişkenlere bağlı olarak belirlenir (Aykaç, 2009).

Çağdaş anlamda tarihsel çevre korumacılığının ilk kuram ve örgütlenmesi, insanın üretici gücü ve yeteneğinin "yaratıcı özü ile birlikte" gelişebilmesi için; geçmiş birikimlerden esinlenmek, bilimde, sanatta ve felsefede ilerlemenin temel kaynağını oluşturması nedeni ile 19. yy'da, "aydınlanma devrimi" sürecinde ortaya çıkmıştır (Ekinci, 2005). 19 yy'da ortaya çıkan milliyetçilik kavramının etkisi ile büyük imparatorluklar yıkılmış, ulus devletler oluşmaya başlamış, bu olgu ile birlikte devletler sahip oldukları değerleri ön plana çıkarmak adına yapılarını korumaya başlamışlardır (Özyaba, 2004). 20. yüzyıldan itibaren tarihi çevre korumanın kapsamı ve anlayışındaki değişimlerle, tarihi çevreleri yalnızca fiziki özellikleriyle bir 'yapı stoğu' olarak değerlendiren koruma anlayışı değişmiş

ve tarihi çevrelerin barındırdıkları değerler bütünüyle korunmasını amaçlayan değer temelli bir olguya dönüşmüştür (Aykaç, 2009).

Tarihi çevre kavramı 1964 yılında yayımlanan Venedik Tüzüğü kapsamında ilk kez vurgulanmıştır. Öncesinde 1957 yılında Paris'te gerçekleştirilen "Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri 1. Kongresi" yapılmış, içerik olarak Venedik Tüzüğü'nün temel ilkeleri gündeme gelmiştir. Kongrede, "Kent İçindeki Tek Anıt" kavramı yerine "Anıt Olarak Kent" kavramı gündeme gelmiştir (ICOMOS, 1957).

1964 yılı Venedik Tüzüğü'nün 1. Maddesi'nde "Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, ayrıca zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar" (ICOMOS, 1964) ifadelerine yer verilerek tarihi anıtların çevresiyle ve barındırdığı kültürel anlam ile bir bütün olduğu belirtilmiştir.

Venedik Tüzüğü'ne göre; anıtların korunması yararlı toplumsal amaçlar için kullanılarak gerçekleştirilebilir. Ancak özellikleri değiştirilmemelidir. Eğer geleneksel bir ortam içerisinde yer alıyorsa bu ortamda olduğu gibi bırakılmalı ve yerinde korunmalıdır (ICOMOS, 1964).

Kentleşmeyle gelen hızlı değişim sonucu, dünyanın bir ucundan diğerine birbirine benzer nitelik ve görünümde yapıların çoğalması, gerçek kültürel kimliğini korumaya çalışan her ülke için, tarihi çevre olgusunu giderek artan öneme getirmiştir. Geleneksel dokular, kendilerini yaratan geçmişin tanıkları olarak, günlük yaşama katılmakta ve kentsel çevreye özgün bir boyut katmaktadırlar. Bu nedenlerle 1960'lardan sonra çevre ölçeğinde koruma, bir yandan ülkelerin yasalarında yer almaya başlarken, öte yandan da konuyla ilgili uluslar arası düzeyde çok sayıda kongre, sempozyum vb. toplantılarla tartışılmaya başlamış, geleneksel dokuların yeni işlevlerle canlandırılması ve bu yörelere ekonomik işlerlik kazandırılması ana hedef olmuştur. 1975 Avrupa Mimari Miras Yılı'yla tüm ulusların ortak malı olduğu vurgulanan bu kültürel miras, ülkelerin üzerinde önemle durduğu, sorunlarına çözüm getirmeye çabaladığı bir alan halini almıştır (Akın,1988; Gündüz,2011).

1975 yılında yayımlanan Amsterdam Bildirgesi'nde; "sıradan planlama yönetmeliklerini ve tarihsel yapıları koruma amaçlı özel kuralları, birbirine uyarlamaksızın, yalnızca birlikte uygulamak yeterli değildir. Gereken bütünleşmeyi olası kılmak için, çevrelerindeki koruma bölgelerini de belirleyerek, yapıların, mimarlık komplekslerinin ve sitlerin envanterlerini hazırlamak şarttır (ICOMOS, 1975)" ifadesi ile tarihsel yapıların kendi koruma bölgelerinin de belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

1987 yılında yayımlanan Washington Tüzüğü, Venedik Tüzüğünün devamı niteliğinde olup, tarihi kentsel alanların korunmasına yönelik politikaları ortaya koymuştur. Aynı zamanda "Tüzük tarihi kent ve bölgelerdeki özel ve kamusal yaşam alanları arasında uyum sağlamayı ve bu alanlarda mütevazi boyutlarda da olsa, var olan ve insanlığın belleğini oluşturan kültürel değerlerin korunmasını desteklemeyi hedeflemektedir" (ICOMOS, 1987) ifadeleri ile kültürel belleğin de korunması gerektiğini vurgulamıştır. Washington Tüzüğü'nde, tarihi kentlerin korunmasına yönelik olarak arkeoloji, tarih, mimarlık, sosyoloji, ekonomi disiplinlerini kapsayan bir planlama çalışmalarının yapılmasının gerekliliğinden söz edilmiştir. Planlama çalışması yapılmadan önce mevcut durum ve korunması gereken yapıların hangi biçimde korunacağının ortaya koyulmayı gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca kullanıcılar tarafından benimsenmesi gerektiği belirtilerek "Katılım"ın önemi de vurgulanmıştır.

2011 yılı ICOMOS Paris toplantısında, Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması ve Yönetimiyle İlgili Valetta İlkeleri yayımlanmıştır. Valetta İlkeleri kapsamında tarihi kentler ve kentsel alanlar aşağıdaki gibi tanımlanmıştır;

> Tarihi kentler ve kentsel alanlar, somut ve soyut ögelerden oluşurlar. Somut ögeler, kentin strüktürüne ek olarak, mimari ögeler, kentin içi ve çevresindeki peyzaj, arkeolojik kalıntılar, panoramalar, siluetler, bakı noktaları ve anıtsal sitleri kapsar. Soyut ögeler ise tarihi değerin özünü oluşturan etkinlikler, simgesel ve tarihi işlevler, görenekler, gelenekler, anılar ve kültürel kaynaklardan oluşur. Tarihi kentler ve kentsel alanlar bir toplumun ve onun kültürel kimliğinin evrimini anlatan mekansal oluşumlardır. Büyük bir doğal veya insan yapısı çevrenin parçasıdırlar ve birbirlerinden ayrılmaları düşünülemez. Tarihi kentler ve kentsel alanlar onları biçimlendiren geçmişin yaşayan kanıtlarıdırlar. Tarihi veya geleneksel alanlar günlük yaşamın parçasıdırlar. Korunmaları ve çağdaş toplumla bütünleşmeleri kent planlama ve imar hareketlerinin temelini oluşturur (ICOMOS, 2011).

Korunan bir kentsel alan, şehrin tarihinin bir dönemini veya bir gelişim aşamasını temsil eder. İçinde anıtlar ve alanın korunmasına neden olan kültürel değerleri yansıtan binaların

yer aldığı özgün kentsel doku bulunur. Koruma kentin tarihi gelişimini kapsayabilir ve onun temel sivil, dini ve sosyal işlevlerinin sürdürülmesini de destekleyebilir (ICOMOS, 2011). Tarihi doku korunurken çevre, toplum ve ekonomik dinamikler düşünülerek, sürekli ve dengeli kalkınma için kaynaklar koruma kullanma dengesi gözetilerek yönetilmelidir (Yener, 2018).

Ayrıca ICOMOS 2011 yılı toplantısında, sit alanlarının dışında bulunan ancak korunması gereken değerleri çevredeki olumsuz faaliyetlerden koruyabilecek tanımlanmış bölgeler, tampon bölge olarak ifade edilmiştir.

Yayımlanan tüzükler, bildirgeler ve ilkeler doğrultusunda anıt yapıların tek başına korunması anlayışı zamanla yerini anıt yapıların tarihi çevreleri ile birlikte korunması anlayışına bırakmıştır. Tüm bu uluslararası çalışmalar koruma yaklaşımlarının temel taşlarını oluşturarak, Dünya'da kültürel ve doğal mirasın korunmasına yönelik hazırlanan yasal düzenlemelere, uygulama modellerine ve yönetimsel yapının kurulmasına da zemin oluşturmuştur.

Koruma eğiliminin gelişme süreci

Eski eserlerin korunma eğilimleri tarih boyunca sosyal, siyasal ya da dinsel olarak farklı nedenlerle oluşmuştur. Her çağın sahip olduğu sosyal yapı ve sanatsal akımları koruma eğilimlerinin farklılaşarak gelişmesine sebebiyet vermiştir.

Dünya'da koruma eğilimleri ilk insan yerleşmelerinde yönetim merkezlerinde yer alan dikili anıtlara dayanırken, ülkemizde koruma eğilimi 1846 yılı Osmanlı Dönemi'ne dayanmaktadır.

Aşağıda Dünya'da ve Türkiye'de koruma eğiliminin gelişim süreçleri incelenmiştir.

Dünya'da koruma eğiliminin gelişimi

İlk insan yerleşmeleri, gelenek ve törelerinin, siyasi gücü temsil eden yönetim merkezlerinin devamlılığını gözetmiş ve dikili anıtlar üretmişlerdir. Eski Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarında anıtları koruma duygusu, hemen her zaman dini inançlardan ve törelerden kaynaklanmıştır. Mezopotamya'da tapınakların belli aralıklarla onarılması ve

her yerleşmenin bir öncekinin devamı olarak gelişmesi bir tarih kavramının da varlığına işaret etmektedir (Çekül, 2010, s. 9).

Eski Yunan kültürlerinde dinsel bağların zayıfladığı, buna karşılık anıtların daha çok kişiler adına dikilmeye başlandığı gözlemlenmiştir. Bu dönem sanatçıları, kendilerinden önce yapılmış eserleri taklit etmekten çekinmez; böylelikle eski kuşakların eserlerine saygılı, geleneği koruma anlayışını da ortaya koyar. M.S. 2. yüzyılın ünlü gezgini Pausanias, Olympia'daki Hera tapınağından söz ederken, yaklaşık 800 yıllık tapınağın ilk sütun ve payelerinin ağaçtan yapıldığını, zamanla çürüyenlerin değiştirilerek yerlerine taş sütunlar yerleştirildiğine dikkat çekmiştir (Erder, 1999, s. 19).

Helenistik dönemde yapıların mimari ögelerinin yansımaları Roma döneminde de görülmektedir. Romalılar yapılarını inşa ederken Helen mimarisini daha büyük ölçeklerde kullanmışlardır. Bizans döneminde ise Roma dönemi yapıtları, Hristiyan tapınakları haline çevrilerek korunmuştur. Bu yaklaşım uzun yıllar boyunca Avrupa'da yeni eserler yaratırken eskilerinin korunması gerektiği yaklaşımının temelini oluşturmuştur (Tunçer,2018).

Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı ve farklı dinlerin ortaya çıkışı, geçmişten gelen dini anıtsal yapıların da tahribatına neden olmuştur.

Roma'ya eski ihtişamını kazandırma gayretiyle bazı papalar da korumacı politikalar izlemiştir. Korumaya yönelik çabaların güçlendiği asıl dönem 18. yüzyıldır. Korumanın bir disiplin halini alması ise II. Dünya Savaşı sonrasına rastlamaktadır. Bu tarihten sonra anıtlar tarihi bir belge ve insan yaratıcılığının bir ürünü olarak, insanlık serüvenini anlatan, güven ve aidiyet duygularını pekiştiren, uygarlıkların ve toplumların sürekliliğini güvence altına alan öğeler olarak ele alınmaya başlamıştır. Parçacı bir yaklaşımla tek tek yapılar değil, tarihi yapının çevresiyle birlikte ele alınması, yapı grupları, yerleşmeler ve bölgeler olarak değerlendirilmesi gündeme gelmiştir. Müdahale yöntemleri ve hukuki düzenlemeler de bu bakışın sonucu olarak şekillenmiştir (Çekül, 2010, s. 9).

15. ve 16. yy'da Rönesans Dönemi'nde aristokrat sınıfın antik döneme hayranlık duymaları ile başlayan koleksiyonculuk anlayışı ve burjuva sınıfının yükselişi ile İtalya ve Yunanistan bölgelerine anıt eserlerin keşfi için turlar düzenlenmeye başlanması, anıt

eserlerin korunması gerektiği düşüncesini geliştirmiştir. Ayrıca kutsal kitaplarda adları geçen yerleşmeleri keşfetmek için Mısır ve Mezopotamya bölgelerine gerçekleştirilen yolculuklar ile farklı kültürlere ait eserler Avrupa müzelerine taşınmıştır. Bu eserlerin keşfi için yapılan kazılarda eserlerin tahribata uğraması da ilk müzelerin kurulması ve ilk yasal düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamıştır (Dinçer, 2018).

18.yy'da Avrupa kentlerinde anıt yapıların çevresel değerleriyle birlikte korunması ön plana çıkmıştır. 1887 yılında Fransa'da çıkarılan Koruma Kanunu ile ilk yasal düzenlemeler yapılmaya başlanılmıştır (Okyay,2001). Yasal düzenlemelere paralel olarak Dünya'da tek yapı ölçeğindeki koruma yaklaşımları, anıt yapıların çevreleriyle ele alınması gerektiği yönünde değişmeye başlamıştır. Kurulan örgütler ve yayımlanan uluslararası bildirgelerde tarihi çevre ve sit kavramlarına yer verilerek alansal ölçekte koruma yaklaşımları ortaya çıkarılmıştır[1].

Türkiye'de koruma eğiliminin gelişimi

Osmanlı Dönemi'nde koruma bağlamında bilinçli ve kurumsallaşmış ilk girişim 1846 yılında Aya İrini Kilisesi'nin müze olarak değerlendirilmesi çalışmasıdır. Ancak ilk yasal düzenleme 1874 yılında yayınlanan Asar-ı Atika Nizamnamesi'dir. Bu yasal düzenleme arkeolojik kazıları ve taşınır kültür varlıklarını kapsamaktadır. Asar-ı Atika Nizamnamesi ile tarihi eserlerin yurt dışına çıkarılmasının yasaklanması fiilen koruma politikası sayılabilmektedir.1874 yılında yeni bir nizamname hazırlanarak tüm eski eserlerin devlet malı olduğuna dair bir düzenleme yapılmıştır(Akat,1990)[2].

Türkiye de eski eserlere karsı ilk ilgi 19. yy ortalarında başlamıştır. 19. yüzyılın ilk yarısında da, koruma alanını dolaylı olarak ilgilendirecek çeşitli yasaların varlığı ya da vakıf kurumunun iyileştirilmesine yönelik düzenlemeler söz konusu olmakla birlikte; bu alanın doğrudan yasal zemini kurularak ve modern bir anlayışla ele alınması, asıl 19. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşmiştir (Madran, 2002). Sadece taşınır kültür varlığının korunması amacıyla 13 Şubat 1869 yılında yürürlüğe giren Asar-ı Atika Nizamnamesi ile

[1] Dünya'da yaşanılan koruma eğilimindeki değişim süreci tez çalışmasının 3. bölümünde ayrıntılı olarak incelenmiştir.

[2] Bu kısım Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürü Altan AKAT'ın 14-16 Mart 1990 tarihli Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurultayı'nda yaptığı konuşmanın metninden derlenerek hazırlanmıştır (Akat, 1990).

koruma yasal zemine oturtulmuş, kazılar ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Değişen koşullar ile 1874, 1884 ve 1906 yıllarında Nizamname değişiklikler ile genişletilmiştir. Tanzimat'la birlikte başlayan bu koruma düşüncesi salt "taşınır eser" i kapsamıştır. Avrupa'da yaşanan kapitalist gelişme sonucu doğan sanayi kentini yadsıma ve onun özellikle sağlık sorunlarına çözüm bulma kaygısından kaynaklanan modern kent planlamasının kabul görmesine karsın, Türkiye'de bu dönemlerde, kentsel ölçekli bir koruma düşüncesi henüz oluşmamış ve kentsel dokular korunamamış ve tahrip olmuştur (Dinçer & Akın, 1994).

İlk olarak 1874'te çıkarılan Asar-ı Atika Nizamnamesine göre; eski eser eski zamanlardan kalan her çeşit sanat eşyasıdır (Akozan, 1977). 1884 yılın yürürlüğe giren Asar-ı Atika Nizamnamesi'nde ise; Osmanlı İmparatorluğu ülkesini kapsayan arazi içindeki eski insanların bırkamış olduğu eserlerin hepsi, yani altın, gümüş, eski paralar, yazılar "eski eser" sayılmıştır (Madran, 2002).

1906 yılında güncellenen Asar-ı Atika Nizamnamesi 1973 yılına kadar kullanılmıştır. Bu süreçte Türk-İslam eserleri eski eser niteliğinde değerlendirilmemiş, çağ öncesi Anadolu kültürlerini korumaya yönelik politikalar benimsenmiştir. Ancak 1914 yılına gelindiğinde İstanbul'daki eserlerle sınırlı kalmak üzere tespit ve tescil konularında önemli adımlar atılmıştır. 1914 yılında Muhafaza-i Abidat Nizamnamesi yayınlanmış, taşınmaz eski eserler ile bunların tespit ve tescili konusunda yöntemler belirlenmiştir.

19. yüzyılın ikinci yarısından Cumhuriyet'in ilanına uzanan aralıkta koruma alanı, örgütsel ve yasal yapılarıyla belirginleşse de, güçlü bir eylem alanına dönüşememiş ve tarihle olan ilişkilerin nasıl kurgulanacağı konusu, sağlam bir strüktüre oturtulamamıştır. Koruma, Batı merkezli çoğu yenilik gibi seçkin bir kesimin sınırlarında kalmış, elitist yapısı içinde halka ulaşamamış ve büyük oranda biçimci bir yaklaşımla uygulanmıştır (Kayın, 2008).

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra; 1933 yılından başlayarak eski eserlerin tespit ve onarımı için raporlar hazırlatılmıştır. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasının ardından bir çok kültür varlığının yeni işlevler ile kullanılması konusu gündeme gelmiş, bu işlev değişikliği için çeşitli kurumlar bakım ve onarım konusunda görevlendirilmiştir.

1944 yılında Eski Eserler ve Müzeler 1. Danışma Komisyonu adı altında imar etkinlikleri ile koruma faaliyetleri üzerine çalışmalar yapılmıştır. Kent ve kasabalardaki kültür varlıklarını imar etkinlikleri ile birlikte ele alarak korumanın çevre boyutunu gündeme getirmişlerdir.

20. yüzyılın ortasından itibaren çok partili hayata geçiş, siyasetin yapısı ve yönelimlerini dönüştürürken, tüm alanlarla ilişkilerini etkilemiştir. Yeni yönetim mekanizması mekândaki hedefi büyüme-gelişme olarak belirlerken, kültürel mirasın özellikle sivil dokuları içeren bölümü kentsel gelişimi engelleyen unsurlar olarak görülmüştür. II. Dünya Savaşı sonrasındaki yokluk ve konut ihtiyacı gibi olgular da, toplum için bir üst anlatı olan kültürel meselelere odaklanılmasını güçleştirmiştir (Kayın, 2008;Tekeli, 1998).

2 Temmuz 1951 tarihinde yürürlüğe giren 5805 sayılı "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun"la "yurtiçinde korunması gereken mimari ve tarihsel özelliklere sahip anıtların ve diğer taşınmaz eski eserlerin korunma, bakım, onarım, restorasyon işlerinde uyulacak ilkeleri ve programları saptamak; saptanan ilke ve programların uygulanmasını izlemek ve denetlemek; anıtlar ve taşınmaz eski eserlerle ilgili olarak kendisine sunulacak ve özel araştırmaları ile kurul üyeleri tarafından bilgi edinilecek her türlü konu ve uyuşmazlık üzerinde bilimsel görüş bildirmekle yükümlü" Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu (GEEAYK) kurulmuştur (Öztekin , 2010). Bu kurul, mimari ve tarihî anıtların korunma, bakım, onarım, restorasyon işlerinde gözetilecek ilke-programları belirlemek ve uygulamaları izlemek-denetlemek konularıyla görevlendirilmiştir. (Kanadoğlu, 1998; Akozan, 1977).

GEEAYK kurulduğu günden bu yana taşınmaz eski eserlerin korunması konusunda en yetkili kuru1uş olmuştur. Bu kurul, kurulduğu yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'na, sonra Kültür Bakanlığı'na ve Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı'na bağlı görünmesine karşın çalışmalarında bağımsızdır. 10.05.1952 tarihinde de kurulun kuruluş ve görevlerini, çalışma şeklini açıklayan "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Talimatnamesi" çıkarılmıştır. Kuruluşundan hemen sonra taşınmaz eski eserlerin korunması konusunda önemli kararlar almaya başlayan Kurulun aldığı önemli kararlar arasında "Eski eserleri yaşatmak için bunlara bir işlev verilmesi", "Eski eserlerin çökme tehlikesi olsa da yıkılmayıp onarılması, "Kurul tarafından korunmaları gerekli görülmeyen

yapıların yıkılmadan önce rölövelerinin kurula gönderilmesi" konuları sayılabilir (Öztekin , 2010). 1951 yılında Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kurulması ile Cumhuriyet döneminde korumayla ilgili çok büyük bir adım atılmıştır, ancak yasal anlamda henüz "kentsel sit" kavramı kullanılmaya başlamamıştır. Bu nedenle kentlerin tarihi merkezlerinin tahribi yeni yasal düzenlemeler çıkarılana kadar, yani 1970'li yıllara kadar devam etmiştir (Zeren, 1981; Kejanlı vd., 2007).

Kentlerin gelişimini denetleyebilecek çeşitli yasalarla, İmar ve İskân Bakanlığı, İller Bankası gibi kurumların oluşturulması ve kentlerde yürüttüğü çeşitli mücadelelerin içine koruma düşüncesini de yerleştirecek olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları'nın 1954 yılındaki tesisi, önemli gelişmelerdir (Kanadoğlu, 1998; Akozan, 1977).

1960 yılında eski eserlerin istimlak edilmesine yönelik 7463 sayılı Hususi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihi Abidelerin istimlaki Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

1961 Anayasası'nda Devlet, tarih ve kültür değeri olan eserler ve anıtları korumakla yükümlü tutmuştur.

1970'lerde Avrupa ülkelerinde yoğunlaşan etkin koruma anlayışı, Türkiye de kentsel çevre ölçeğinde koruma olarak karşılık bulmuş, koruma kavramı ölçeği genişleyerek sit alanı ölçeğine ulaşılmıştır (Gültekin, Gültekin, Görer, 1991). Asar-ı Atika Nizamnamelerinin bu aşamadan sonra ihtiyaca cevap verememesinin sonucunda 1973 yılında 1710 sayılı Eski Eserler Kanun'u çıkarılmıştır. 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu kendisinden önce yürürlükte olan yasalar kaldırılarak yerlerine getirilmiştir. Gündüze'e göre, bu kanun aynı zamanda ilk kez tarihi çevrenin doku bütünlüğü ile korunması gerektiği öngördüğünden ülkemiz koruma tarihinde önemli bir noktada bulunmaktadır (Gündüz, 2013). Eski Eserler Kanunu ile korunacak miras ögesi olan anıtlar ve çevreleri, çeşitli türde sit alanları (anıt, külliye, sit, tarihi sit, arkeolojik sit, doğal sit) eski eser olarak belirlenerek koruma ilkeleri getirilmiş, bunlar devlet malı sayılmış, koruma ve kullanma koşullarının belirlenmesinde GEEAYK ile Milli Eğitim Bakanlığı görevlendirilmiş, tüzel ve özel kişilerin elinde bulunan arkeolojik nitelikteki anıtların kamulaştırma veya takas yoluyla devletin eline geçmesi öngörülmüş, taşınmaz eski eser sahiplerinden bakım ve onarım yapmakta aczi olanların mülklerinin kamulaştırılması ve teknik ve parasal yardım verilmesi yasalaştırılmıştır (Özdemir M. , 2005).

Eski Eserler Kanunu ile taşınmazları saptama, belgeleme ve tescil işlemleri yapılmaya başlanmış, sit kavramının ilk defa ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Dönemin koruma örgütü Anıtlar Yüksek Kurulu, sitlerin saptanması ve korunmasında yasa ile yetkilenerek, sit alanlarında uygulanan, imar planlarını yürürlükten kaldırarak koruma amaçlı imar planları yapım sürecini başlatmıştır (Gültekin, Gültekin & Görer, 1991).Eski eserlerin planlama bağlamında değerlendirilmesinin ilk adımları ise 1973-1977 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'na dayanmaktadır. Aynı yıl yürürlüğe giren Eski Eserler Kanunu'nda korunacak bütün varlıklar eski eser olarak nitelendirilmişken, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda mimari değer, tarihi, kültürel kalıntı ve eser kavramları yer almakta, tarihi anıtlar, sanat eserleri ve harabeler korunması gerekli kültür varlığı olarak tanımlanmıştır (Şahin,2004).

Avrupa öncülüğünde evrensellik kazanan bütüncül koruma yaklaşımı ülkemizde de özelikle 1970'li yıllardan sonra varlığını hissettirmeye başlamıştır (Görgülü, 2013). 1970'lerde ülkemizdeki çevre sorunlarının artması beraberinde çevre koruma konusunda önemli adımların atılmasını sağlamıştır.1982 yılında Anayasa'mıza "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" bölümünün 56.maddesinde yer bulan "çevre hakkı" kavramı hukukumuza girerek bu süreçten sonra yasal yönetsel çerçevede daha etkin hale gelmiştir (Gürseller, 2008). Bu aşamadan sonra uluslararası ölçekte yürütülen koruma çalışmaları ülkemizin koruma mevzuatı üzerinde etkili olmaya başlamıştır.

1980'li yıllar, uluslararası sözleşmelere katılımlarla ve bunun sonucunda uluslararası koruma çalışmaları ile paralellik gösteren bir dönemdir. Türkiye, 1983 yılında Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne 1989 yılında Avrupa Mimari Mirasın Korunması Sözleşmesine katılmıştır. 1980, 12 Eylül harekâtı sonrası 1983'e kadar yasal-kurumsal boşluğun ardından, 1980li yıllardaki en önemli gelişme Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile korumada sistemli ve düzenli kurumsallaşmanın başlamasıdır. Bu kanun ilk kez kültür varlığı tanımı yapılmış ve kentsel sit alanlarında planlı koruma kavramı geliştirilerek, sit alanlarının Koruma Amaçlı İmar Planı ile planlanması sağlanmıştır. Ancak bu süreçte Koruma Amaçlı İmar Planları ile kent bütünü planlarının, es zamanlı olarak hazırlanamaması ve eş güdüm sağlanmasında, diğer plan kademeleri ile karşılıklı ilişkilerin kurulmasında sorunlar yasanmış ve koruma planlarının hazırlanması süreci ötelenerek mevcut koruma imar planlarında yönetim boyutu yadsınmıştır. (Gültekin, Gültekin & Görer, 1991; Yürü,2009)

1983 yılında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlılarını Koruma Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun günümüzde halen yürürlükte olan koruma kanunu'dur. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunurken, yeni yasal düzenleme ile tepede Kültür Bakanlığına bağlı olan bir örgütlenme yapılmıştır.

Uluslararası anlaşmalar ile dünya çapında yaşanan küreselleşme ile birlikte sürdürülebilirlik ve katılımcılık" kavramları dünyada 1990'lı yıllarda ön plana çıkmış ve koruma konusunda temel prensip olarak kabul edilmiştir. Türkiye'de de bu görüş temelli olarak, özellikle 2000'li yıllarda koruma dahil birçok alanda yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda 2004 yılında 5226 sayılı kanunla 2863 sayılı kanunda bazı değişiklikler yapılmış ve koruma konusunda katılımcılığı esas almak ve süreci hızlandırmak amacıyla yetki devredilerek İl Özel İdareleri ve Belediyeler bünyesinde Koruma Uygulama Denetim Büroları (KUDEB) kurulmuştur. Bu kanunla birlikte 2863 sayılı kanuna; ören yeri, yönetim alanı, koruma amaçlı imar planı, çevre düzenleme projesi ve yönetim planı tanımları da ilave edilmiştir (Altmış, 2017).

Koruma kavramının ülkemizdeki yasal düzenlemeler ve uluslararası düzenlemeler bağlamındaki gelişimi 3.Bölüm'de detaylı olarak incelenmiştir.

2.2. Kentsel Yenileme Kavramı ve Koruma İlişkisi ve Geçiş Dönemleri

Kentler dinamik yapılı oluşumlardır ve zaman içinde değişim, dönüşüme gereksinim duyabilmekte, canlı organizmalar gibi yenilenme süreçlerinden geçebilmektedirler. "Yenileme" kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından "bir kimse veya bir şeyin yerine yenisini koymak" olarak tanımlanmıştır (TDK, 2019).

Kentler, canlı organizmalar gibi doğma, büyüme, gelişme, hastalanma ve ölme olgularını bünyesinde barındırmaktadır. Kentler, büyüme ve gelişme süreçlerinde çevrelerindeki boş alanlara doğru yayılma eğilimi göstermekle beraber bünyesinde barındırdığı yapılaşmış alanlarında da değişimler meydana gelmektedir. Değişikliğe uğramış yapılaşmış alanların bazı kısımları çeşitli içsel ve dışsal faktörlerin etkisi ile hastalanır ve tedaviye ihtiyaç duyar. Tedavi yöntemleri, hastalığın türüne ve büyüklüğüne göre küçük uygulamalardan, büyük projelere kadar farklı ölçeklerde, hastalıklı dokunun tamamen temizlenmesi sağlanana kadar gerçekleştirilebilir (Ergun, 2005).

Yenileme, kentlerde yaşanan problemlerin çözülmesi ve bir alanın ekonomik fiziksel, sosyal ve çevresel koşullarının iyileştirilmesine yönelik çözüm sağlayan, kapsamlı ve entegre olmuş vizyon ve eylem bütünüdür. Kentsel yenilemeyi sosyo-ekonomik ve fiziksel yapının yeniden yapılandırılması olarak da eşleştirmek mümkündür (Roberts, Skyes 2000, Aktaran Keskin, 2004).

"Kentsel Yenileme"; kentsel gelişmenin amaçlarını içeren ve bununla birlikte rehabilitasyon ve yeniden canlandırmanın sürekliliğini savunan korumacı yaklaşımları olan bir planlama yaklaşımıdır (Couch, 1992, Aktaran, Keskin, 2004). Kentsel yenileme (urban renewal), deyim olarak Amerika kökenlidir. Kuzey Avrupa'da savaş sonrası kentlerin yeniden yapılandırılması bağlamında, alt gelir grubunun yaşadığı mahallelerde kötü kalitedeki konutlara çözüm üretmeyi hedefleyen, daha çok devlet müdahalesine dayalı konut ağırlıklı süreci tanımlamak için kullanılmıştır (Özden,2003; Kocabaş,2006).

Kentsel yenileme, içerdiği yaklaşımlar gereği, mevcut şehirlerin yapısı ve insanların fiziksel, sosyal ve ekonomik gelecekleri üzerinde büyük etki yaratmaktadır. Genel olarak bu kavram, mekanı organize eden ve yeni gelişme perspektifleri sunan fiziksel müdahaleler olarak görünse de mevcut sosyal ve ekonomik yapıyı da ciddi anlamda etkilemektedir (Ergun, 2008). Kentsel yenileme kavramı kentsel dönüşüm kavramından evrilerek ortaya çıkan bir kavramdır.

İlk kez, 2000 yılı Nisan ayında Rio de Janeiro'da "1. Uluslararası Kentsel Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik" adı altında, hakkında konferans düzenlenen (Yapıcı, 2004) kentsel dönüşüm kavramı, günümüzde kullanılan farklı tanımları da barındırmaktadır. Dönüşüm konusunda en fazla deneyime sahip ülkelerden biri kabul edilen İngiltere'de, konu ile ilgili güncel kavramsal çalışmalarda, önceleri "kentsel yeniden canlandırma", son yıllarda da "kentsel dönüşüm" ve "kentsel yenileme" olarak Türkçeye çevrilen "urban regeneration" kavramının kullanıldığı görülmektedir (Keleş, 2004;Kocabaş, 2005).

Keleş, kentsel dönüşümün kendiliğinden gelişen bir süreç olmadığını; toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal amaçlarla kent parçalarının kullanım biçimine yönelik dışarıdan bir müdahale sonucunda gerçekleştiğini ifade etmektedir(Keleş, 2004). Kocabaş ise, kentsel dönüşüm kavramı ile kentsel yenileştirmeyi eş anlamlı olarak ele almakta, bu

uygulamanın edilgen olduğu, kendiliğinden gelişen bir süreç olmadığı, etkin bir müdahale gerektirdiği yönündeki görüşüyle açıklamaktadır (Kocabaş, 2006).

Kentsel yenileştirme, toplum-tabanlı yenileştirme aracılığı ile en yoksul mahallelerde yaşayan vatandaşların koşullarının iyileştirilmesi ve aynı zamanda doğal ve yapılaştırılmış tarihi çevrenin korunması ve kentsel alanların çevresel performansların iyileştirilmesine ilişkin ölçüler aracılığı ile kentsel yapılaşmanın/gelişmenin olumsuz etkisini azaltan, kent ve kasabaların ekonomik yarışabilirliğini destekleyen ortaklık-tabanlı eylem programlarını uygulamayı hedefleyen, bütünleştirilmiş kamu sektörü öncülüğünde yürütülen bir süreçtir (Kocabaş, 2006).

Bugünkü çağdaş anlamda kentsel yenileme düşüncesinin temellerinin, ilk kez Avrupa ülkelerindeki kentlerde sanayileşme sürecinde ortaya çıkan sağlıksız kentsel çevre, yetersiz kalan altyapı sistemi, sosyal ve ekonomik açıdan yaşanan problemlere çözüm üretilmesi amacına yönelik yapılı çevrenin yıkılarak yeniden yapılmasına yönelik müdahaleler biçiminde atıldığı görülmektedir (Yenice, 2011). Kentsel yenilemenin 1980'li yıllardan önce geliştirilen kent merkezlerinin iyileştirilmesi amaçlı; rehabilitasyon, canlandırma, rönesans, güzelleştirme gibi yaklaşımlardan farkı, kente bütüncül bir bakış açısı ile bakması ve sürdürülebilir iyileşmenin sosyal, fiziksel ve ekonomik bileşenlerini birlikte ele almasıdır. Kentsel alanlar, karmaşık ve dinamik sistemlerdir. Fiziki, sosyal ve ekonomik geçişleri belirleyen süreçleri yansıttıkları gibi bir yandan kendileri de bu değişimlerin itici güçlerindendir. Kentler, uygulama gereksinimini doğuran dış dinamikler ve büyüme ya da çöküşe neden olan iç dinamiklerden bağımsız düşünülemezler. Kentsel yenileme, bu çok sayıdaki etki kaynaklarının karşılıklı etkileşimin bir ürünüdür ve kentsel dejenerasyon tarafından sunulan fırsat ve sorunlara bir yanıt olarak geliştirilmiştir (Robert, 2000, Aktaran Erden, 2003). 1980'li yıllardan itibaren Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde, özellikle kent merkezlerine yönelen nüfus ve finansı yönlendirmek ve mekanın içerdiği fiziksel dokuyu iyileştirmek amaçlı olarak kentsel yenileme kavramı geliştirilmiştir (Robert, 2000, Aktaran Erden, 2003).

Tekeli'ye göre, "toplumdaki direnç mekanizmaları var olan dokunun yıkılıp yerine farklı bir dokunun yapılmasını engellemektedir. Ancak en radikal dönüşüm biçimi olan kentsel yenileme, bazı durumlarda rasyonel bir çözüm haline gelebilmektedir. Örneğin, bir köhneme bölgesinde rantların çok düşmesi halinde yapıların yıkılıp yeni imar haklarıyla

tekrar yapılması karlı bir girişim olabilmekte veya yaşam kalitesinin çok düşmesi hatta riskli hale gelmesi, kentsel yenileme uygulamasını zorunlu hale getirebilmektedir" (Tekeli, 1998).

Kentsel yenileme Dünya'da 1950'li yıllarda uygulamaya geçirilmişken, ülkemizde 2005 yılında 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Korunması Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesi ile uygulanmaya başlamıştır. Kentsel yenileme kavramı, 2005 yılında 5366 Sayılı Kanun'un ile birlikte "kentsel dönüşüm" kavramından ayrıştırılarak "kentsel koruma" olgusuyla bütünleştirilmiştir. Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten günümüze kentsel yenilemenin koruma politikaları ile oluşturduğu çelişkiler, uygulamada yapılan yenileme çalışmalarının tarihi dokuları korumak yerine tahrip ettiğine dair tartışmalara konu olmuştur.

2.3. Dünya'da ve Türkiye'de Kentsel Yenileme ve Kentsel Dönüşüm Kavramının Farklılaşması

Kentsel yenileme ve kentsel dönüşüm kavramının dünyada ve ülkemizde farklılaşması bu bölümde irdelenmiştir.

Sanayi Devrimi sonrası, sanayi kentlerinde hızla artan çevre kirliliği, sağlıksız ve yaşam standartları düşük konut alanları ve yetersiz altyapı hizmetleri, sağlıksız kentler ile birlikte, 19. yüzyılın ikinci yarısında kenti daha sağlıklı, temiz ve yaşanabilir kılmayı amaçlayan "Park Hareketi"ni, kent merkezlerinde geniş cadde ve bulvarların açılmasını kapsayan kentsel yenileme projelerini ortaya çıkarmıştır. 1850-1860 yılları arasında Baron Haussmann öncülüğünde Paris'te gerçekleştirilen kentsel yenileme çalışmaları, bu tür uygulamaların başında gelmektedir. Daha sonradan Haussmanizm olarak da anılacak olan bu süreç, Paris'i derinden etkileyerek, modern şehirlerin oluşumunda önemli adımlardan biri olacak, ancak ana kararları gereği Kültürel Miras öğelerinin zarar görmesi ve Tarihi Koruma Alanlarının değiştirilmesi söz konusu olduğundan, günümüzde halen daha tartışma konusu olduğu görülmektedir (Senan, 2016).

Avrupa şehirleri, 1850'lerde kırsal alanlardan, kentlere yoğun bir göç ile karşı karşıya gelmişlerdir. Sanayi Devrimi ve sonrasında yaşanan sosyo-ekonomik, fiziksel ve kültürel dönüşüm kentlerde yoğun göç ve nüfus değişikliklerine sebep olmuştur. Bu göçler ile birlikte çeşitli sağlık ve yerleşim sorunları ekonomik ve sosyal sorunlarda kentleri etkisi

altına almıştır. Bu durum kentsel alanlarda ciddi boyutlarda çöküntülere yol açmıştır. Bu süreci 20. yy ilk yarısında ve II. Dünya Savaşı'nda Avrupa'da pek çok kentte yaşanan büyük yıkımlar izlemiştir. Tüm bu süreçler kentlerin yenilenmesi ve bu yenileme için yeni politikalar üretilmesi gerekliliğini doğurmuştur (Kocamemi, 2006; Balcan, 2012).

İkinci Dünya Savaşı sonrası kentsel yenileme eylemleri 1950'lerde sefalet yuvaları diye adlandırılan "slum"ların temizlenmesiyle başlamıştır. Tüm bir kentsel alan parçasının yıkılıp yerine yeni bir kent dokusu inşa edilmesi, yeni caddeler oluşturularak trafik sisteminin yeniden organize edilmesi gibi eylemleri içeren bu politika, 1960'larda tarihi yapıların korunması düşüncesinin yerleşmesiyle birlikte terk edilmiştir (Özden, 2008).

1960'ların sonuna gelindiğinde sefalet yuvalarının temizlenmesi amaçlı politikalara karşıt görüşlerin yöre sakinleri ve kamu tarafından benimsenmesi üzerine, 1970'lerde kentsel yenileme politikaları ve uygulamalarında kademeli bir değişim baş göstermiş; kentsel alanların yenilenmesi ve korunmasının yöre sakinleriyle birlikte sağlanması tutumuna sahip çıkılmıştır. Buna göre kentsel yenileme uygulamalarına ilk anlamlı katılım bu yıllara rast geldiğini söylemek mümkündür (Özden, 2008).

1970'lerin sonlarından itibaren kent merkezleri, kent ekonomileri için önemli alanlar haline dönüşmeye başlamış, kent merkezlerine geri dönüş süreçleri içinde, merkezde yer alan tarihi bölgeler de dikkat çekmeye ve çekici alanlar haline gelmeye başlamıştır (İnce, 2006).

1980'li yıllar, savaş sonrasının büyük sosyal konut alanlarında yeni ve umulmadık bir kentsel yenileme olgusu ortaya çıkarmıştır. Bu alanlarda artan sorunlar teknik kusurlara yol açmış; toplumsal kargaşa kamu otoritelerinin müdahalesini getirmiştir. Bu deneyim, birçok ülkede kentsel yenilemenin içeriğinde, yenilemeyi hedefe odaklayan bir görev olarak algılamak yerine sürdürülürlüğü olan ve yerleşmelerdeki sosyal ve fiziksel sorunları birlikte çözmeyi hedefleyen bir anlayışla değişiklikler yapılmasını gerektirmiştir (Andersen, 1999, Aktaran, Özden, 2008).

Bu dönem kentsel dönüşüm konusunda, önemli değişimlerin olduğu bir dönemdir. ‘Kentsel yeniden yapılandırma’ (urban redevelopment) politikasının yaygın olarak kullanılması, bu dönemin kentsel dönüşüm projelerinin en önemli özelliğidir. 1980’lerin dönüşüm

projelerinin odağında, kentlerde boşaltılmış, atıl ve çöküntü haline gelmiş alanlarda, ekonomik canlanmayı sağlamak bulunmaktadır (Akkar, 2006).

Kentsel dönüşüm projeleri Batı'da, kentsel yenileme, kentsel canlandırma, soylulaştırma vb. çeşitli isimler altında, 19. Yüzyıldan bu yana uygulanmaktadır. Başlangıçta kent merkezlerindeki çöküntü alanlarında uygulanan bu projeler, 1980'lerde yer değiştiren sanayinin eski mekânları atıl kalınca buraların tekrar kullanılabilir alanlara dönüştürülmeleri için çare olarak görülmüştür. İşlevini yitirmiş liman bölgeleri, sanayi alanları, tersane alanları, cazibesini yitirmiş kent merkezleri yeniden canlandırılmaya çalışılmıştır. Bu dönemde dönüşümün ilgi alanıyla birlikte süreçte yer alan aktörlerin rollerinin de değiştiği gözlemlenmektedir. Kentsel dönüşüm sürecinde gerek kamu gerekse özel sektör artık taraf olmanın ötesinde ortaklık çerçevesinde bir araya gelmeye başlamıştır (Kocabaş, 2006).

1981 yılında, Avrupa Konseyi, "Kentsel Yenileme (Urban Renewal)" adlı bir kampanya başlatmıştır. Ancak bu ifadenin, yıkıp yeniden yapma anlamı içermesinden duyulan endişeyle, kampanyanın adı "Kentsel Yeniden Doğuş (Urban Renaissance)" olarak değiştirilmiştir (Çubuk, 1998).

1990 sonrasından günümüze kentsel dönüşümde kullanılan en yaygın müdahale biçimi, 'kentsel yenileşme' ya da 'kentsel canlandırma' (urban regeneration)'dır. Bu dönemin önde gelen özelliklerinden biri, çok-aktörlü ve çok-sektörlü işbirliklerine bağlı kentsel dönüşüm süreçleri, kamu ve özel sektör yanında, gönüllü kuruluşların ve toplumun değişik kesimlerinin kentsel dönüşüm süreçlerine katılımlarının sağlanması ve buna yönelik yeni yasal düzenlemeler ve kentsel dönüşüm programlarının getirilmesidir (Akkar, 2006).

1992'de düzenlenen Rio'da düzenlenen bir konferansı ile birlikte kentsel dönüşümün sosyal, ekonomik, kültürel boyutunun yanında ekolojik boyutuna dikkat çekilirken, kentsel programların hedef ve kapsamının bu çerçevede genişletilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Sürekli ve dengeli gelişim perspektifi ile hem doğal hem de tarihi yapılı çevrenin korunması gerektiği vurgulanmıştır (Kocabaş, 2006).

Tüm bu tariflenen süreçler değerlendirildiğinde, 1950'lerden itibaren savaş sonrası zarar gören kentsel alanların yeniden inşası temelinde oluşturulan kentsel yenileme

uygulamaları, zarar görmüş olan tarihi ve kültürel değerlerin rehabilite edilerek iyileştirilmesinin yanında büyük ölçekli yıkım ve yeniden inşa süreçlerini de kapsamaktadır. Bu süreçte kentsel yenileme çalışmaları kentin fiziki yapısını yeniden geliştirme, tamamen yıkıp (buldozer) yeniden yapma yaklaşımları ile kentsel alanların yaşam kalitelerini arttırma ve uygulamaların temelde devlet eliyle gerçekleştirilmesi konularını içermektedir (Ergun, 2008).

Kısmen Sanayi Devriminden, kısmen Birinci Dünya Savaşından, kısmen de İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze dek uzanan süreçte Avrupa Kıtası kentsel mekanlarının kentsel yenileme sürecinde değişik tecrübeler yaşadığı, bu tecrübelerin günümüzde dahi önemli mihenk taşlarından olmuştur (Senan, 2016).

Türkiye için, Cumhuriyetin ilanı ile 1950li yıllar arasında, her alanda yeni ve modern bir toplum yaratma arzusu, kentleşme bağlamında kendisini kentlerin görüntüsünü değiştirme, imar kavramının değişmesi ve gelişmiş batı ülkelerinin kentlerine benzer kentler oluşturulması olarak göstermiştir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte kentlerde karşılaşılan en önemli sorun ise savaş sırasında yakılıp yıkılan kentlerin imarı olmuştur (Tekeli, 1998; Akçura, 1982). Bu gelişmeler ışığında yeni devletin modern görünümlü kentlerini oluşturma çabalarında, Osmanlı Dönemi'nde oluşturulmuş Ebniye Kanunu yasal açıdan yetersiz kaldığı görülmüştür. Başkent Ankara'nın imarı sırasında elde edilen deneyimlerden de faydalanılarak; 1930 - 1935 yılları arasında çıkarılan beş yasa ile Osmanlı'dan kalan yasal zemin değiştirilerek yeni bir kurumsal düzenlemeye gidilmiştir (Tekeli, 1998).

Bu yeni düzenlemeler yapılırken, örnek alınan gelişmiş ülke kentlerinden farklı bir yapıya sahip olan Türk kentlerinin kendine özgü karakteristikleri yeteri kadar dikkate alınmamış; üretilen yeni yasaların kontrolü altında ideal yerleşmelerin meydana getirilebileceği varsayılmıştır. Buna karşın yeni yasalara göre üretilen yeni mahalleler sınırlı sayıda kalmış ve eski kent düzeni ile eklemlenme sorunları ile karşılaşılmıştır. Bu durum karşısında eski kent dokuları tahrip edilmeye başlanarak algılanabilir kimliklerini kaybetmişlerdir (Özcan & Boilgen, 1994).

1923-1950 döneminde kentsel yenileme/dönüşüm; kentleşme alanında bir ulusal politika olarak benimsenmiştir. Ülke sermayesinin yeni kentsel gelişme alanlarının yaratılmasında yetersiz kalması ile mevcut yapılı çevrelerde, yeni yolların oluşturulması gibi yatırımlar

yapılmaya başlanılmıştır. Bu uygulamalar ile İdeal Kent Modeli' ne ulaşılmak istenilmiştir. 1960'lı yıllara kadarki süreçte büyük kentlerdeki imar hareketleri hız kazanmış, İstanbul'da tarihi çevre ortadan kaldırılarak yeni yollar ve konut alanları açılmıştır. Aynı dönemlerde yerel yönetimlerce gecekondu alanları ve plansız, izinsiz, kaçak yapılaşmalara siyasi kaygılar nedeniyle göz yumulmaya başlanmıştır (Yenice, 2011).

1970'lere gelindiğinde, yasadışı yapıların ve hisseli ifrazla çoğalan konut dokusunun kentleri örgütlü bir yağmacılık sistemi içinde tehdit etmeye başladıkları görülmektedir. Özellikle yasadışı yapıların yer seçimi tercihleri arasında, başta denetimden uzak orman alanları ve su havzaları gelmektedir (Özden, 2008).

1980'lere kadar Türkiye kentlerindeki planlama sorunları, kente yeni göç edenlerin kurduğu yoksul mahalleler bağlamında düşünülmekteyken, 1980 sonrasında kent rantlarından sağlanan kazancın, kent yönetimleri ve özel sektör için giderek en önemli kıstas olarak ortaya çıkmasının ardından büyük kent merkezlerinde yeniden bir hareketlenme başlamıştır (İnce, 2006).

1980'lerin dışa dönük Türk hükümet politikalarının bir uzantısı olarak kentsel dönüşüm, Türk planlama literatüründe tartışılmaya başlanmıştır. Buna paralel olarak 1980'lerde yasal düzenlemeler etkindir. 3194 sayılı yasa ile belediyeler planlama yetkilerini devralmış ve belediyelerin kaynakları artırılmıştır. Özellikle büyük kentlerde gecekondu alanlarının sağlıklaştırılmasından, tarihi kent merkezlerinin yenden canlandırılmasına kadar birçok değişik ve kapsamlı kentsel dönüşüm hareketleri uygulanmaya başlanmıştır (Yavuzçehre, 2012).

1980 sonrası büyük ölçekli ulusal ve uluslararası sermayenin kar amaçlı dönüşüm projeleri sonucunda, kentlerin gereksiz yayılmasına, kültürel, tarihi ve doğal zenginliklerin tahribine, ekonomik, toplumsal ve çevresel sürdürülebilirlik ilkesine karşı, kamu kaynaklarının verimsiz kullanımına, yerele özgü olmayan, toplumsal eşitsizliği ve kutuplaşmayı artıran kentsel mekanların yaratılmasına yol açmıştır (Akkar, 2006).

1983 yılında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çıkarılarak, doğal ve kültürel mirasın, tarihi yapıların korunması için yasal anlamında ilk adımlar atılmıştır. 1984 yılında ise mevcut konut ihtiyacının karşılanması, afet durumunda konut ihtiyacının

karşılanması ve gecekondu bölgelerinin yenilenmesini içeren 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu çıkarılmıştır.

1984 tarihli 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 1985 tarihli 3194 sayılı İmar Kanunu dönemin kentsel yenilemeyle ilgili yasal sürecini oluşturmuştur. Bu dönemi genel olarak kaçak yapılaşmanın çeşitli mevzuatlarla ve kentsel rant kaygısıyla yasalaştığı dönem olarak tanımlamak mümkündür (Yenice, 2011).

1990'ların sonlarından itibaren dönüşüm projeleri önem kazanmış, terk edilen sanayi alanları ve işlevini yitirmiş liman alanları gibi büyük alanların dönüşümü gündeme gelmiştir. Bu alanların dönüşüm projelerinin elde edilmesi amacı ile yarışmalar açılmış, ancak bu projeler ve yarışmalar çoğunlukla "kentsel tasarım projesi" adı altında, salt fiziksel mekanın düzenlenmesi ve yeni bir işlevin verilmesi amacını taşıyan yaklaşımlar içermiştir (İnce, 2006).

1999 yılında yaşanan Marmara Depremi dönüşüm politikalarının hız kazanmasına neden olmuştur.

2000'li yıllarda kent merkezleri yeniden önem kazanmaya başlamış, geçmişten beri kentsel dönüşüm çerçevesinde yapılan uygulamalar, 2005 yılında 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un çıkarılması ile birlikte yasal olarak kentsel yenileme bağlamında yapılmaya başlanılmıştır.

Günümüzde kentler kentsel dönüşüm ve yenileme adı altında, depreme dayanıklı kentsel mekanların geliştirilmesi, doğal, tarihi ve kültürel mirasın korunması, yasa dışı ve yaşam kalitesi düşük geliştirilmiş kentsel alanların yasallaştırılması ve sağlıklaştırılması, prestijli yeni merkezi iş alanları, fuar, alışveriş, eğlence merkezleri, konut alanlarının geliştirilmesi yönünde altyapı yatırımlarından yoksun ve varolan kentsel ve doğal dokuyu gözönüne almadan hızla gelişen ikinci konut alanları gibi birçok kentsel dönüşüm problemi ile karşı karşıya kalmıştır (Akkar, 2006).

Kentsel yenileme olgusu, yenileme anlamında yapılabilecek fiziksel ve sosyal uygulamalar açısından farklı kavramları ortaya çıkarmıştır.

Kentsel yenileme, kentsel yenileşme, kentsel yeniden canlandırma, kentsel yeniden yaratma, kentsel yeniden doğuş, kentsel yeniden geliştirme ya da imar, kentsel yeniden yapılandırma, kentsel koruma, kentsel iyileştirme ya da sağlıklaştırma, kentsel soylulaştırma, kentsel temizleme, boşlukları doldurarak geliştirme, tazeleme-parlatma bu kavramlardan bazılarıdır[3] (Keleş, 2004; Sağ 2011; Polat,2007).

Avrupa'da kentsel dönüşüm, kentsel iyileştirme – rehabilitasyon –bağlamında yapılan müdahalelere ilk olarak, 1950'lerde sefalet yuvaları olarak adlandırılan çöküntü alanlarının temizlenmesi hareketi ile başladığı bilinmektedir (Kocamemi, 2006). Kentsel alanın büyük bir bölümünün yıkılıp yerine yeni bir şehir dokusu inşa edilmesi, yeni oluşturarak trafik sisteminin yeniden organize edilmesine karar varan bu radikal eylem biçimi, 1960'larda tarihi ve kültürel mirasın korunması düşüncesinin yerleşmeye başlaması ile birlikte terk edilmiştir (Özden, 2003).

Kentlerde yaşam koşullarında iyileştirme, kentlerin geçmişteki yapı stoklarının rehabilite edilerek değerlendirilmesi ya da yeniden inşa edilerek yenilenmesi temel fikrinden yola

[3] "Kentsel Yenileşme"; Mevcut kent yapısının yenilenmesine ve kent yapısının sahip olduğu problemlere yönelik olarak farklı müdahale biçimlerini içerisinde toplayan genel bir kavramdır. Kentsel yenileşme, çok farklı evrelerden geçmiş, farklı fiziksel, toplumsal ve ekonomik uygulamalar sonucunda bugünkü halini almıştır. Uygulamalardaki farklılıklar ve kapsamlarındaki değişiklikler nedeniyle de konuyla ilgili farklı kavramlar ve tanımlamalar mevcuttur. Kentsel yenileşme adı altında tanımlanan kavramların ortak noktası ise planlı bir müdahale ile kentsel mekana daha iyi bir kullanım getirme amacını taşımasıdır(Sağ,2011).
"Soylulaştırma"; "soylu" kelimesi Türk Dil Kurumunun internet sitesinde şöyle tanımlanmıştır; "Doğuştan veya hükümdar buyruğuyla, bazı ayrıcalıklara sahip olan ve özel unvanlar taşıyan (kimse), asaletli, asil:" Türkiye özelinde soylulaştırma projelerinin hiçbirinde yapılan işe soylulaştırma denilmemesinin altında da bu tanım yatmaktadır. Bu projelere yeri geldiğinde kentsel dönüşüm veya kentsel yenileme gibi farklı isimlerle adlandırılması bu projeleri meşrulaştırma yöntemlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır(Arslan,2008).
"Kentsel Yeniden Geliştirme"; ekonomik ve yapısal özellikleri iyileştirilmesine olanak vermeyecek ölçüde köhneleşmiş olan alt gelir gruplarının konutlarının yıkılması ve bu kent bölümlerinin yeni bir tasarlama düzeni içinde geliştirilmesidir (Keleş, 1998).
"Kentsel Rönesans"; kentlerin yeniden çözülmesinde bütünsel bir bakış açısı demektir. Kentlerdeki ekonomik gelişme, sosyal birleşme ve yaşam kalitesine katkıda bulunmayı amaçlayan yenilikçi politikaların ortaya çıkması ile gündeme gelmiştir. Avrupa konseyi, 1981 tarihinde bir kampanya başlatmış "kentsel yenileme (urban renewal)" olan kampanyanın adı daha sonra bu kavramın yıkıp yeniden yapma gibi bir içerik taşımasından dolayı "kentsel rönesans (urban renaissance)" olarak değiştirilmiştir(Sağ,2011).
"Temizleme"; alt gelir gruplarının yaşadığı bölgelerdeki konutların ve diğer yapıların sağlığa aykırı niteliklerinin giderilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Keleş, 1998). "clearence" kelimesinden çevrilerek kullanılmıştır.
"Boşlukları Doldurarak Geliştirme"; "infill development" kavramı kökenli bir uygulamadır. Bir bölgedeki mevcut dokuya yeni aktivitelerin ve binaların eklenmesidir(Polat,2007).
"Tazeleme-Parlatma";kentsel imaj ve karakterin sağlanmasında önemli rol oynayan peyzaj elemanlarının ve kent mobilyalarının kullanımıyla tarihi bölgelerin yeniden canlandırılmasını öngörmektedir (Kovancı, 1996, Aktaran Polat,2007). "Refurbishment" sözcüğünden türetilmiştir.

çıkılarak Avrupa'dan alınan modeller doğrultusunda kentsel yenileme kavramı ülkemiz literatürü içerisinde yerini almış, günümüzde kentlerde önemli oranlarda uygulanmaktadır.

Kentsel yenileme alanlarının sit alanlarının içinde bulunması zorunluluğu, koruma mevzuatı ile birlikte ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

Ülkemizde 2005 yılında çıkarılan 5366 sayılı yasa kapsamında Büyükşehir Belediye Meclisinin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı(Cumhurbaşkanlığı kararnamesi) ile Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yenileme alanı sınırları, bu alanda yenileme projeleri yapma yetkisini büyükşehir belediyesine verilmiştir. Yenileme projeleri büyükşehir belediye meclisi tarafından mevcut imar durumu koşullarına göre incelenerek uygun görüş ile yürürlüğe konulmaktadır. Ayrıca yapı ruhsat ve iskan işlemleri de büyükşehir belediyesi yetkisindedir.

Yenileme alanlarının sit statüsüne sahip olması ikinci bir aktör olarak Kültür ve Turizm Bakanlığını karşımıza çıkarmaktadır. 5366 sayılı kanunda açıkça bir alanın yenileme alanı ilan edilmesi ile o alanda faaliyet göstermek üzere projelerin incelenmesi ve uygun görüş alınması için koruma bölge kurulu kurulması gerektiği, belediye meclisi tarafından uygun görülen projelerin koruma kurulu tarafından onaylanması gerektiği belirtilmektedir.

Yenileme projelerinin gerek imar mevzuatı gerekse 2863 sayılı kanun açısından uygunluğu esastır. Yenileme alanı ilan edilen alanlarda mevcut koruma amaçlı imar planı bulunması bu bağlamda önemli ve gereklidir. Yenileme projelerinin bir bütünün parçaları olarak gerektiğinde etaplara bölünerek uygulanması gerekir. Ancak koruma amaçlı imar planı bulunmadığı durumlarda tüm projelerin geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu da parça parça ve parsel ölçekli uygulamaların önünü açmaktadır. Bir yetki sınırı olan yenileme alanı sınırları her revize edildiğinde ya da herhangi bir davaya konu edildiğinde bu durum geçiş dönemi yapılaşma koşullarının da değiştirilmesini ya da düzenlenmesini gerektirmektedir.

3. KORUMA PLANLAMASI YAKLAŞIMLARI

1.ve 2. Dünya Savaşları kentlerde çok büyük yıkımların meydana gelmesi kentlerin yeniden inşa edilmesi veya onarılması konusunu gündeme getirmiştir. Koruma planlaması anlayışı Dünya'da 19.yy başlarında gelişmeye başlamıştır. Avrupa'da yeni koruma yasaları çıkarılmış, uluslararası düzeylerde yeni örgütler kurulmuş, bu örgütlerin faaliyetleri sonucunda farklı zaman dilimlerinde farklı bölgelerde koruma odaklı konferanslar yapılmış, bildiriler ve tüzükler yayımlanmış ve tüm Dünya'ca bu ilkeler kabul görülmüştür.

Başta "anıt yapı" olarak ortaya çıkan koruma yaklaşımı zaman içerisinde "tarihsel çevre" ve "sit" içerikli bir koruma yaklaşımına evrilmiştir.

Doğal ve kültürel mirasın korunmasına yönelik uluslararası sözleşmeler imzalanmış, bu doğrultuda ülkeler koruma mevzuatlarında uyum sürecine girmişlerdir.

Türkiye uluslararası anlaşmalara taraf olarak koruma bağlamında mevcut yasal düzenlemelerinde yenilenme yoluna girmiştir. Uluslararası belgelerde yer alan korumaya ilişkin kavramlar mevzuat kapsamına alınarak, koruma planlamasının da temelleri atılmıştır.

Bu bölümde koruma planlaması yaklaşımlarının Dünya'da ve Türkiye'de gelişme eğilimleri irdelenerek ülkemizde koruma planlamasının temelini oluşturan yasal düzenlemeler incelenmiş, ayrıca koruma planlarının yapılmasında ve uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yer verilmiştir.

3.1. Dünya'da Koruma Planlaması Yaklaşımları

İlk çağlarda ve Hristiyanlığın yayılma dönemlerinde, dinsel etkilere bağlı olarak gelişen; orta çağda işlevsel ve siyasal nedenlere dayanan koruma anlayışı, Rönesans'ta papaların, Roma dönemi kalıntılarını kapsayan koruma emirnameleri ile 18. yy. da İsveç, Danimarka gibi ülkelerde, daha çok taşınır eski eserlerin korunmasına yönelik kral buyrukları ile yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. 18. yy.da Fransız ihtilalinin yıkımlarına tepki olarak doğan koruma düşüncesi, kısa zamanda Avrupa'ya yayılmış ve 18. yy. ikinci yarısı ile 19. yy. baslarında Fransız ihtilalinin ardından 1887 ve 1913 tarihli Fransız yasaları tarihi anıtsal

yapıların korunmasına ilişkin ilk ciddi ve önemli gelişmeler olmuştur. 19. yy.ın ikinci yarısında, sanayi devriminin etkisi ile tarihi ve doğal çevrenin yok olma tehlikesi, doğal çevre ile birlikte, tarihi kentlere de ilgiyi arttırmış, koruma olgusu, böylece kentsel boyut kazanmaya başlamıştır. Ancak koruma anlayışının Avrupa'da bugünkü anlamda kentsel nitelik kazanması İkinci Dünya Savası sonrasına rastlamaktadır, tarihi anıtsal yapıların korunmasına ilişkin ilk ciddi ve önemli gelişmeler olmuştur. Bu yasalar, süreç içerisinde kentsel ve doğal çevrenin korunmasına yönelik olumlu gelişmelere zemin hazırlamıştır (Alkan, 1994; Okyay 2001).

Bu başlık altında Dünya'da koruma planlaması pratiğini doğrudan etkileyen farktörler dönemsel olarak incelenmiştir.

3.1.1. Avrupa'da yapılan yasal düzenlemeler - 1830

Fransada korumaya yönelik ilk yasal düzenlemenin 1887 yılında gerçekleştiği bilinmektedir. Ancak bunların öncesinde, 1830 yılında ilk yasal "önlem" olarak, Fransa'daki bütün anıtsal yapıların dökümlerinin konu hakkında yetkin bir kişi tarafından çıkarılması ve nasıl bir onarım gerektiğine dair rapor hazırlanması ve bununla birlikte, "Tarihi Anıtlar Genel Müfettişliği"nin kurulmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. (Songülen, 2009).

Koruma Yasası tarihi yapıların korunması görevi Tarihi Anıtların Korunması, Güzel Sanatlar ve Halkın Bilgilendirilmesi Bakanlığı'na verilmiştir. 18.yy sonunda Anıtlar Komisyonu "Commission des Monuments" kurulmuştur. Anıtlar Komisyonu'nun çalışmaları Halk Müzesi, Milli Anıt terimlerinin yerleşmesini sağlamış, Fransa'nın birçok yerinde kamulaştırılan eserlerin toplandığı Louvre ve Fransız Anıtları Müzesi gibi müzeler kurulmaya başlanmıştır 1889'da çıkarılan bir kararla, Tarihi Anıtlar Komisyonu'nun yetkileri kesinleşmiş ve güçlü bir örgüt haline gelmiştir(Yeter,2007; Tunçer, 2018).

1906 yılında Fransa'da "sit alanlarının korunmasına" ilişkin bir yasa çıkarılmış, daha öncesinde anıtsal yapılarla sınırlı kalan koruma anlayışının, yapı ölçeğinden kurtulması ve "sit" kavramının getirilmesini sağlamıştır. 1913 yılında anıtların korunmasını kolaylaştıran, özel kişilere ait yapıların listesinin çıkarılmasını sağlayan yeni bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa ihtiyaç görüldüğünde listedeki anıtların değerlendirilmesi için görüş

açısı içindeki (500m.) arsa ve yapılar üzerinde hak tanımaktadır (Songülen,2009; Tunçer, 2018). Ayrıca 1913 Yasası ve 1906 tarihli yasa ile koruma örgütlenmesi bölge ve alt bölgelere yayılmış ve koruma etkinliklerine yerel kişiler ile sivil toplum kuruluşları da katılmıştır (Yeter, 2007).

1962 yılında Malraux Yasası kabul edilmiştir. 1965 yılında yürürlüğe giren Malraux Yasası'nın en temel özelliği koruma konusundaki temel ilkeleri belirlemesi ve koruma planlamasındaki sürece ilişkin bir sistem önerisi sunmasıdır. Malraux Yasası ile "Koruma alanları"; "...üzerinde, tamamında veya bir kısmında restorasyon v.b. tasarruflarda bulunabilecek tarihi, estetik niteliğe sahip yapılar bütünü veya doğal alanlar" olarak tanımlanmıştır. Mevzuattaki bu genel tanım, koruma alanlarına ilişkin bütüncül bir tanım vererek planlama sürecinde plana karşı, bütüncül bir yaklaşım sağlanmasına" imkan vermiştir. Fransa'da çıkarılan koruma yasaları sürecinde, her çıkan yasanın bir önceki üzerinde iyileştirme yaptığı, bu durumun mevzuatı geliştirdiği , koruma bilincinin oturmasına olanak sağladığı ve planlama sürecinin dışarıdan etkilenmeyerek koruma ilkeleri çerçevesinde sürdürülmesinin sağlandığı görülmektedir (Songülen, 2009).

Avrupa tarihine bakıldığında anıtların korunması konusundaki ilk konferans olan Atina Konferansı kent, kentleşme ve anıtsal olmayan kentsel kültür mirasının önemi ve sorunları, uluslararası miras kavramı gibi öncü fikirlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Öztürk, 2007). 1931 yılında Uluslararası Müzeler Örgütü (ICOM) tarafından Atina'da düzenlenen konferansta kabul edilen ve İtalya Tarihi Eserler ve Güzel Sanatlar Yüksek Konseyi'nin "Carta del Restauro Italiana" olarak bilinen "İtalya Restorasyon Tüzüğü", onarım esasları ve kuralların şekillenmesinde etkili olmuştur (Dinçer,2018; Çekül,2010). Restorayon işlerinde farklı kurumların görüşlerinin alınması ve hiçbir kurum görüşünün bir diğer görüşü etkisiz kılmaması gerektiği belirtilerek (ICOMOS, 1931) restorasyon işlerinde katılımın önemi vurgulanmıştır. Atina Konferansından sonra Avrupa'da koruma alanındaki gelişmeler doğrudan hız kazanmaya başlamıştır.

1960'lı yıllarda Avrupa kentlerinin bir kısmının merkezlerinin radikal ve büyük ölçüde değişimleri kentsel arkeolojiyi yüze çıkarmıştır. Aynı yıllarda dünyada farklı arayışlar başlamıştır. Örneğin, aydınlanma çağından bu yana süregelen rasyonel düşünce, fonksiyonel yaşam ve herkes için geçerli ideal toplumsal hedefler üçlüsüne tepkiler ve eleştiriler başlamıştır. Bu akıma post modernizm denilmektedir. Başka bir deyişle İkinci

Dünya Savaşının yaralarını saran endüstrileşmede sıçrama yapan batı dünyası fiziksel çevresini sorgulamaya başlamıştır. 20. yy'a damgasını vuran modernist düşünce ve davranışın tarihselliği yadsıyan yaklaşımı da gündeme gelerek tarihsel bağlantıları yeniden kurmak, tarihle yeniden buluşmak ve giderek tarihi yeni yorumlara sokmak çabaları modernizm ötesi (post modernizm) bir akım olarak şekillenmeye başlamıştır. Bu akım farklı tarihe sahip çıkarak onu bir evin kaynağı olarak görerek, tarihsel çevreleri yeni fonksiyonlarla donatmayı ve tarihi, ticari amaçlarla, yeniden üretmeyi ön plana çıkarmıştır(Tankut, 1991).

Daha çok tarihi kentsel alanları kapsayan Malraux Yasası doğrultusunda yapılan uygulamaların olumlu sonuç vermesi neticesinde küçük tarihi kentler ile kırsal yerleşmelerin planlanmasının benzer yöntemlerle, fakat farklı yapılanma ile korunması gerektiği bilincine varılmıştır. Bunun üzerine Malrux Yasası yürürlükte kalarak, 1983 yılında Kentsel Mimari Miras ve Doğal Değerleri Koruma Bölgeleri Yasası çıkarılmıştır. 1983 tarihli Kentsel Mimari Miras ve Doğal Değerleri Koruma Bölgeleri Yasası'nın en önemli özellikleri koruma konusunda yetkili bakanlıkların yetkilerinin yöre belediyeleri ile devlet arasında paylaşılması ve 1913 tarihli yasa ile getirilen tarihi anıt çevresinde 500 m. yarıçaplı koruma çemberi oluşturulması kuralı, alanın arazi kullanımı ve topografya ölçütleri dikkate alınarak koruma alanı sınırı oluşturulması şeklinde değiştirmesidir (Okyay, 2001).

Bu dönemden sonra Dünya'da koruma alanındaki çalışmalara öncülük eden örgütlenmeler oluşmaya başlamıştır.

3.1.2. Venedik Tüzüğü-1964

1946 yılında UNESCO (Birleşmiş Milletler Teşkilatı Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Londra'da kurulmuştur. Kültürel mirasın yalnızca bulunduğu ülkelere ait olmadığı, tüm dünya insanlarının ortak mirası olduğu görüşünden yola çıkılarak evrensel çalışmalar, konferanslar, bildiriler, yasal düzenlemeler yapılmaya başlanılmıştır.

1954 yılında Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunması Anlaşması ortaya çıkmıştır[4]. Anlaşma kapsamında; savaş durumunda kültürel mirasın işaretlenmesi, koruma altına alınması, nakliyesi ve alınacak tedbirlere ilişkin yöntemler yer almaktadır.

1957 yılında Paris'te I. Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresi toplanmıştır. Bu toplantıda Venedik Tüzüğünün temelleri atılmıştır.

1964 yılında Venedik'te II. Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresi toplanmıştır. Kongreden sonra Venedik Tüzüğü imzalanmıştır. Tüzüğün Amacı 3. Maddesinde de belirtildiği gibi "Anıtların korunmasında ve onarılmasındaki amaç, onları bir sanat eseri olduğu kadar, bir tarihi belge olarak da korumaktır" (ICOMOS, 1964). Venedik Tüzüğü'nün kabulünden sonra 1965 yılında Avrupa Konseyi tarafından Barcelona Sempozyumu yapılmıştır. Sempozyumda korunacak değerler ve bu değerin "anıt" ve "sit" olarak sınıflandırmalarına yer verilmiştir.

1965 yılında ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) Varşova'da kurulmuştur[5]. ICOMOS kurulduğu tarihten günümüze yayımladığı tüzükler ve bildirgeler ile Dünya'da koruma çalışmalarına ışık tutan öncü bir kuruluş olmuştur.

ICOMOS'un kuruluş amacı aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır;

"-Dünyadaki koruma uzmanlarını bir araya getirerek, bir mesleki diyalog ve fikir alışverişi forumu oluşturmak,
-Koruma ilke, teknik ve siyasetleri üzerine bilgi toplamak, değerlendirmek ve yaymak,
-Koruma alanında uzmanlaşmış belgeleme merkezlerinin kurulması için ulusal ve uluslararası otoritelerle işbirliği yapmak,
-Mimarlık mirasının korunmasını ve geliştirilmesini amaçlayan uluslararası sözleşmelerin kabulü ve yürürlüğe sokulması için çalışmak,
-Tüm dünyada koruma uzmanları için eğitim programlarının düzenlenmesine katkıda bulunmak,
-Yüksek düzeyde meslek insanlarının ve uzmanların bilgi ve birikimini, uluslararası topluluğun hizmetine sunmaktır" (ICOMOS, 2019) .

[4] Türkiye bu anlaşmaya 1965 yılında dahil olmuştur.
[5] Türkiye ise bu konseye 1974 yılında katılmıştır.

3.1.3. UNESCO Dünya Mirası Sözleşmesi-1972

Koruma planlaması pratiğini etkileyen bir diğer faktör ise 1972 yılında yapılan UNESCO Dünya Mirası Sözleşmesi' dir[6]. Bu sözleşme kapsamında Kültürel ve Doğal Sitler için tanımlamalar yapılmıştır.

Bu sözleşmeye göre; "Tarih, sanat veya bilim açısından istisnaî evrensel değerdeki mimari eserler, heykel ve resim alanındaki şaheserler, arkeolojik nitelikte eleman veya yapılar, kitabeler, mağaralar ve eleman birleşimleri (anıtlar), mimarileri, uyumlulukları veya arazi üzerindeki yerleri nedeniyle tarih, sanat veya bilim açısından istisnaî evrensel değere sahip ayrı veya birleşik yapı toplulukları, tarihsel, estetik, etnolojik veya antropolojik bakımlardan istisnaî evrensel değeri olan insan ürünü eserler veya doğa ve insanın ortak eserleri ve arkeolojik sitleri kapsayan alanlar (sitler), kültürel miras olarak tanımlanmıştır. Estetik veya bilimsel açıdan istisnaî evrensel değeri olan, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından müteşekkil doğal anıtlar, bilim veya muhafaza açısından istisnaî evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği kesinlikle belirlenmiş alanlar, bilim, muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnaî evrensel değeri olan doğal sitler veya kesinlikle belirlenmiş doğal alanlar ise doğal miras olarak kabul edilmiştir" (ICOMOS,1972).

Dünya Miras Sözleşmesi'nin 5. Maddesi'nde Taraf Devletlerin kültürel ve doğal mirasın korunması, muhafazaları ve halka sunumları için gerekli önlemleri alma, miraslarının bilimsel ve teknik çalışılmasına ve araştırılmasına yardımcı olma ve teşvik etme, kültürel ve doğal mirasa zarar verebilecek kasıtlı önlemleri almaktan kaçınma; mirasın saptanması, korunması, muhafazası, teşhiri, yenileştirilmesi için gerekli olan uygun yasal, bilimsel, teknik, idarî ve malî önlemleri alma gibi sorumlulukları olduğu açıkça belirtilmektedir. Ayrıca, söz konusu madde doğrultusunda Taraf Devletler, kültürel ve doğal mirasa, toplumun yaşamında bir işlev vermeyi amaçlayan genel bir politika benimsenmeleri konusunda desteklenmektedir (Bandarin, 2007, Aktaran Akdoğan, 2010).

[6] Ülkemiz bu anlaşmaya 1983 yılında dahil olmuştur.

Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme ile Dünya Miras Alanlarının belirlenmesinden, bu alanların gelecek kuşaklara iletilmesinin sağlanmasına kadar bir süreç tanımlanmıştır. Bu süreç söz konusu varlıkların korunması, muhafazası, sunumu ve toplum yaşamında bir işlev verilmesini içermektedir. Ayrıca eğitim ve tanıtım yoluyla toplumda söz konusu varlıkların öneminin anlaşılmasına ilişkin bilinç yaratılması hedeflenmiştir. Söz konusu varlıkların korunması için gerekli olan finansal, bilimsel ve teknik katkılara da sözleşmede değinilmiş ve bu kapsamda Taraf Devletler' e yükümlülükler getirilmiştir. Ayrıca Sözleşme kapsamında Dünya Miras Listesi ve Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi'nde yer alan varlıklar için kullanılabilecek bir fon yaratılmıştır. Sözleşme kapsamında Dünya Miras Komitesi'nin çalışmalarında yardımcı olmak üzere Kültürel Varlıkların Muhafazası ve Restorasyonu Çalışmaları Uluslararası Merkezi (ICCROM), ICOMOS ve IUCN'e de görevler verilmiş; böylece anılan uluslararası örgütlerin kültürel ve doğal mirasın korunması konusunda sahip oldukları bilgi ve deneyimlerinden yararlanılması ve kararların spekülasyondan uzak bilimsel ve teknik çalışmalar doğrultusunda alınması öngörülmüştür (Akdoğan, 2010).

1975 yılında Avrupa Miras Yılı nedeni ile Amsterdam Bildirgesi yayınlanmıştır. Bu bildirgede mimari korumanın ülke planlamasında ön plana çıkarılmasına yönelik tartışmalar yer almıştır. Koruma kavramının kent ve ülke planlamasında yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Bildirge özetle şu temel düşünceleri vurgulamaktadır: "Avrupa'nın mimarlık mirası ortak tarihin ürünüdür, yaşatılması çok önemlidir. Mimarlık mirası çevreleriyle birlikte korunmalı, koruma yaklaşımı kent planlamasının ana hedefi olmalıdır. Mimari hazineler kentin düzensiz yapılaşma ve aşırı trafik gibi giderek artan tehlikelerine karşı korunmalıdır. Eski alanların sağlıklaştırılması, kamu kaynakları tüm toplum kesimlerine pay edilerek bölge halkında köklü bir değişiklik yapılmadan yürütülmelidir. Yerel yönetimlere parasal destek sağlanmalı, tüm ülkelerde yasal düzenlemeler güçlendirilmelidir. Mimari mirasın korunmasına yönelik eğitim programları hazırlanmalı, ulusal ve uluslararası örgütler kurulmalıdır. Bugünün mimari ögeleri yarının mimari mirasım olacağından çağdaş ve yüksek kalitede yapılması için çaba gösterilmelidir" (ICOMOS, 1975).

1979 yılında Avustralya ICOMOS'u tarafından kabul edilmiş olan Burra Tüzüğü'nde korumanın temel amacı; alanın kültürel değerinin yitirilmemesi ve onun güvenliği, bakımı ve geleceğinin düşünülmesi olarak belirlemiştir (Ayrancı, 2007).

1980-1981 yılları arasında Avrupa Konseyi Kentsel Yenileşme Kampanyası'nı başlatmıştır. Bu kampanya, Kentsel Miras kavramı ışığında kent planlama konusundaki gelişmelerin geniş bir perspektif içinde tartışılmasını amaçlamıştır. 1982 yılında Berlin'de yapılan kampanyanın kapanış konferansında kentlerin gelişme ve işletilmesinde insan faktörünün yeri, restorasyonun gerekliliği ve çevre, sosyo-kültürel bir varlık olarak komşuluk üniteleri ile eski merkezlerin toplumsal bir yeniden üretim merkezi olarak rehabilitasyonu ve nüfüs çekim gücünün arttırılması konuları tartışılmıştır. Bu tartışmalarda yerel yönetimlerin kentsel çevrenin düzenlenmesi ve daha büyük halk kitlelerinin katılımı ile toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı işlevler için daha fazla para, zaman ve yardım sağlamaları konuları üzerinde durulmuştur (Eke & Özcan, 1987).

1985 yılında Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi imzalanmıştır[7]. Sözleşmeye taraf olan ülkeler, mimari mirasın korunması için yasal önlemler almayı, bu önlemler çerçevesinde her ülkeye ve bölgeye has yöntemlere göre anıtların, bina gruplarının ve ören yerlerinin korunmasını, söz konusu varlıkların yasal korunması için gerekli denetim ve yetki işlemlerini uygulamayı, tüm korunan varlıkların bozulmasını, hasar görmesini veya yıkılmasını önlemeyi taahhüt etmişlerdir miras alanlarının korunması için denetim ve yetki işlemlerinin tanımlanmasının gerekliliği korumadan sorumlu kuruluşlar arasında etkin bir işbirliği geliştirilmesi gerekliliği belirtilmiştir (Kejanlı, Akın & Yılmaz, 2007,Cinel,2010). Böylece, bu sözleşme ile mimari mirasın korunmasında devletlere önemli sorumluluklar yüklenmiştir. Türkiye bu sözleşmeye taraf olarak koruma alanında önemli maddi desteğe sahip olmuştur

1987 tarihinde Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü (Washington Tüzüğü) kabul edilmiştir. Washington Tüzüğü; tarihi kent ve bölgelerdeki özel ve kamusal yaşam alanları arasında uyum sağlamayı ve bu alanlarda var olan ve insanlığın belleğini

[7] Türkiye 20.04.1989 tarih ve 20145 sayılı resmi gazetede yayımlanan, 3354 sayılı Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun ile bu sözleşmeyi kabul etmiştir. Böylece sözleşme kapsamında maddi destek alınması ile taşınmaz kültür varlıklarının tespit ve tescil işlemleri hız kazanmış, koruma amaçlı imar planlarının yapımı gündeme gelmiştir (Cinel, 2010)

oluşturan kültürel değerlerin korunmasını desteklemeyi hedeflemektedir (ICOMOS, 1987). Bu Tüzük, tarihi kentlerin sürdürülebilir koruma politikaları, insan ölçeği ve paydaşların katılımı açısından yaptığı gelişmeler ile önem arz etmektedir.

Washington Tüzüğü hedef ve ilkelerinde; "tarihi kentsel alanların korunması, tutarlı ekonomik ve sosyal gelişme politikalar ile her düzeyde kent planlarının bir parçası olmalıdır. Koruma programının başarısı, kentlilerin katılımı ve görev almalarıyla mümkün olabilir; bu nedenle halkın katılımı desteklenmelidir" denilmektedir. Ayrıca korunması istenilen nitelikler; kentin karakterini oluşturan bileşenlerdir. Parsel ve sokakların tanımladığı kent dokuları, yapı ve yeşil alan ilişkileri, yapıların mimari özellikleri, kullanılan malzemeleri, ölçeği, kentsel alanın doğal ve yapay çevre ile ilişkisi, kentsel mekana zaman içerisinde yüklenilen fonksiyonlar bu bileşenleri oluşturmaktadır (ICOMOS, 1987).

1990 yılında kabul edilen Arkeolojik Mirasın Korunması ve Yönetimi Tüzüğü'nde, "arkeolojik miras yenilenemeyen ve yok olabilen bir kaynak" olarak tanımlanmış (ICOMOS, 1990), korunması için her ülkenin toplumsal yapısına uygun yasalar hazırlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Araştırma, belgeleme, bakım, koruma, uluslararası işbirliği yönünden tavsiyelerde bulunulmuştur.

1992 yılında Avrupa Arkeolojik Mirasının Korunması Sözleşmesi imzalanmıştır[8]. Sözleşme, taraf olan ülkelerin arkeolojik mirası açığa çıkarması, koruması, yayımlaması, tanıtması ve yaşatmasına yönelik sorumluluklarını açıkça ortaya koymaktadır.

Avrupa Kentsel Şartı da 1992 yılında imzalanmıştır. Avrupa Kentsel Şartı'nda kentlinin güncel alansal ihtiyaçları ve çözüm önerileri ele alınmış, kentsel tarihi mimari mirasın korunmasına yönelik ilkelere de yer verilmiştir. Bu kapsamda tarihi dokunun planlamaya temel veri biçiminde eklenilerek çağdaş yaşamla bütünleştirilmesi öngörülmüştür.

Avrupa Kentsel Şartı diğer uluslararası metinlerden farklı olarak hükümetlerin değil, yerel yönetimlerin imzasına açılmıştır. Avrupa Kentsel Şartı'ndan alınan Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu gereğince, Avrupa yerleşimlerinde yasayan kent sakinlerinin sahip olduğu

[8] Türkiye bu sözleşmeyi 1999 yılında kabul etmiştir.

haklardan biri de “kaliteli bir mimari ve fiziksel çevre”dir. Bu ise, tarihi yapı mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla, uyumlu ve güzel fiziksel mekanın yaratılmasıdır (Öztürk, 2007).

1999 yılında kültürel mirasın korunmasında kentsel ölçekte faaliyetlerde bulunan Avrupa Tarihi Kentler Birliği, Avrupa Konseyi bünyesinde Strazburg’da kurulmuştur (Cinel, 2010).

2008 yılında Strazburg’da Avrupa Kentsel Şartı-2 imzalanmıştır. Bu kapsamda yenilikçilik ve sürdürülebilirlik, kentlinin yaşam kalitesi ve refahı, yerel ölçekte işbirliğinin önemi ve yerel yönetimlerin rolü gibi konulara değinilmiştir, ancak tarihi ve kültürel mirasın korunmasına yönelik bir vurgu yapılmamıştır.

2011 yılında Paris ICOMOS toplantısında Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması ve Yönetimiyle ilgili Valetta İlkeleri kabul edilmiştir. Valetta İlkeleri, Washington Tüzüğü’nde belirtilen korunması gerekli nitelikli ögelere ek olarak korunacak ögeler belirlenmiştir. Bu ögeler; Kültürel gelenekler, geleneksel teknikler, yerin ruhu ve bir yerin kimliğine katkı yapan her şey, sit bütünü ile onu oluşturan bileşenler, sitin bağlamı ve bu bağlamı oluşturan parçalar arasındaki ilişkiler, sosyal doku, kültürel çeşitlilik, yenilemez kaynaklardır (ICOMOS, 2011).

Tüm bu tüzük, sözleşme, kararlar doğrultusunda uluslararası platformda kentsel korumanın II. Dünya Savası sonrası 1950-1960 yılları arasında yeniden inşa dönemi ile başlamıştır.

1960-1970 yılları kentsel yeniden geliştirme ve kentsel sağlıklaştırma, 1970-1980’li yıllar kentsel sağlıklaştırma, kentsel yenileme, kentsel yeniden canlandırma, 1980-1990 yılları arasında kentsel sağlıklaştırma, kentsel yeniden geliştirme, kentsel yenileme, kentsel yeniden canlandırma son olarak ise 2000’li yıllarda kültürel miras alanında etkinliklerin ön plana çıktığı değerlendirilebilir (Yürü, 2009).

2000’li yıllara gelindiğinde kentlerde özellikle kültürel mirasın korunması, canlandırılması, yeniden geliştirilmesi ve kentlerin çöküntü bölgelerinde kentsel dönüşüm ve yenileme uygulamalarının ön plana çıktığı bir döneme girilmiştir.

3.2. Türkiye'de Koruma Planlaması Yaklaşımları

Ülkemizdeki kentlerin yaklaşık olarak %90'ından fazlasının tarihsel çevresi olduğu, bu çevrelerin kimi kentlerde geleneksel merkez ya da bir veya birkaç mahalleden oluştuğu görülmektedir. Bazı kentlerde ise kentin tümü tarihsel çevre kimliği göstermektedir. Günümüz kentlerinde tarihsel çevre olarak adlandırılan doku, 19. Yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlardan oluşmakta olup, genellikle son 150–200 yıllık bir dönemin ürünüdür (Öztekin, 1992; Tankut, 1979).

Tarihsel çevrenin korunmasına yönelik yaklaşım ve politikalar Avrupa'ya kıyasla daha geç dönemlerde benimsenmeye başlamıştır.

Bu bölümde ülkemizin koruma planlaması pratiğini etkileyen faktörlere yer verilmiştir.

3.2.1. Asar-ı Atika Nizamnamesi - 1874

Türkiye'de koruma planlaması yaklaşımlarının temelini Osmanlı Dönemi'nde korunacak eserlere yönelik hazırlanan Asar-ı Atika Nizamnamesi oluşturmaktadır.

13 Şubat 1869 tarihli Birinci Asar-ı Atika Nizamnamesi ve beş yıl sonra çıkartılan İkinci Asar-ı Atika Nizamnamesi (7 Nisan 1874) esas olarak arkeolojik kazıların düzenlenmesi ve taşınır arkeolojik eserlerin korunmasına ilişkin kurallar geliştirmiştir (Madran, 2002).

Asar-ı Atika Nizamnamesine göre; eski eser eski zamanlardan kalan her çeşit sanat eşyasıdır (Akozan, 1977) 9 Şubat 1884 tarihinde yürürlüğe giren Üçüncü Asar-ı Atika Nizamnamesi'nde ise; Osmanlı İmparatorluğu ülkesini kapsayan arazi içindeki eski insanların bırakmış olduğu eserlerin hepsi, yani altın, gümüş, eski paralar, yazılar "eski eser" sayılmış, mimari yapıtların da yerinde korunmasını ve yıkılmamasını öngörerek daha gelişkin bir koruma anlayışını ortaya koymakla birlikte, eser tanımı "bugün yaşamayan kültürlerin ürünü" biçiminde yapıldığından, nizamname yine arkeolojik taşınır ve taşınmaz eser hukukunu belirlemiştir (Madran, 2002).

23 Nisan 1906 tarihli Dördüncü Asar-ı Atika Nizamnamesi ise eski eser kavramı en geniş tanımıyla yer almıştır. Buna göre eski eser olarak nitelendirilen kale, saray, köprü, türbe, tiyatro, medrese, höyük, su yolu, dini yapılar "tarihi eser" olarak nitelendirilmiştir.

Eski eser tanımının kapsadığı yapı türleri tek tek belirtilmiş ve "tarihsel özellik gösteren evler" de bu liste kapsamına alınmıştır (Zeren, 1981).

1930 yıllarından sonra eski eser anlayışı içine taşınmazların da girmesiyle koruma anlayışı genişlemiştir. Bu dönemde ülke genelinde 3500 eser uzmanlar tarafından saptanmıştır. 10.06.1933 yılında kabul edilen ve 21.06.1933 yılında yayınlanan 2290 sayılı "Belediye Yapı ve Yollar Kanunu" ile yapıların çevreleri ile birlikte bir bütün olarak korunması önemsenerek, eski eserlerin yoğun olduğu alanlarda özel bir planlama yönteminin gereği vurgulanmıştır. Ayrıca anıtsal nitelikli eski eserlerin her yönünde 10 metre açıklık (yapı yaklaşma sınırı) olması öngörülmüştür (Tekeli, 1998; Akozan, 1977).

Mimari eserlerin imar planları yoluyla korunması bilincinin yaygınlaşmasından sonra kent planlama ilkeleri içinde tarihsel ve doğal değerlere saygılı olmak düşüncesi önem kazanmıştır. 1934 yılında çıkarılan 2722 sayılı "Belediyeler İstimlâk Kanunu" ile 1935 yılında çıkarılan 2763 sayılı "Belediyeler İmar Heyeti'nin Kurulusuna ilişkin Kanun, bu düşünceyi desteklemektedir. 1934 yılında müzeler, 1935 yılında ise Vakıflar yeni bir düzenleme kapsamına alınmışlardır. Atatürk dönemiyle birlikte; anıtsal nitelikte tarihsel mimari eserlerin korunması gereğinin ağırlık kazandığı ve ilk kez bu eserlerin imar planları yapımı sırasında korunmalarının tartışıldığı görülmektedir (Tekeli,1998; Akçura N. , 1972).

Dördüncü Asar-ı Atika Nizamnamesi, 6 Mayıs 1973 gün ve 1710 sayılı Eski Eserler Yasası çıkana kadar çeşitli değişikliklerle yürürlükte kalmıştır.

3.2.2. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu ve Anayasa'da ilk Koruma -1951-1961

Kültür mirasının ve tarihsel çevrenin bugünkü anlamıyla korunmasının temelleri 1951 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu (GEEAYK)'nun kurulmasıyla eş zamanlı olarak başlamıştır (Meşhur, 1999). GEEAYK kuruluşu ile günümüz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun temelleri atılmıştır.

1951 yılından sonra Asar-ı Atika Nizamnamesi'nin kapsamını geliştiren bir dizi ilke kararı alınmıştır. Bu bağlamda özellikle Kurulun 1964 Venedik Tüzüğü'nü önemsediği, tüzüğün ilanından üç yıl sonra, 24 Ekim 1967 gün ve 3674 sayılı kararla Türkiye'de uygulanmasını

kabul etmesinden anlaşılmaktadır. Böylece Kurul "sit koruma" kavramını Türkiye'ye sokmuş olmaktadır. Nitekim altı ay sonra 11 Mayıs 1968 gün ve 3967 sayılı kararla "ahşap sivil mimarlık örneklerinin korunmasına öncelik verilmesi ve toplu halde bulunanların Kurul kararını beklemeden koruma altına alınması" kabul edilerek, sit korumaya ilişkin kararların alınması için gerekli zemin de oluşturulmaya çalışılmıştır (Eres, 2013).

27.05.1961 tarihinde kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Öğrenimin sağlanması" başlıklı 50. Maddesi'nde ilk kez Anayasa içerisinde tarihi ve kültürel değerlere atıfta bulunulmuştur. Anayasa'nın 50. Maddesi'nde yer alan; "Devlet, tarih ve kültür değeri olan eser ve anıtların korunmasını sağlar" ifadesi ile tarihi ve kültürel değerler, eğitim ile ilgili bir kavramla ilişkilendirilerek Anayasa ile güvence altına alınmıştır (Cihangir Çamur, 2018).

1982 yılında kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'nın 63. Maddesinde ise "Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır. Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir" ibaresi yer almaktadır. 1982 Anayasası kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına dair kanun hazırlanması gerektiğine değinmiştir.

1973 yılında kültür ve tabiat varlıklarının korunması bakımı ve değerlendirilmesine ilişkin çağdaş kavram ve yaklaşımları içeren yeni tanımlar getiren kurumsal düzenlemeleri oluşturan Cumhuriyet döneminin ilk Eski Eserler yasası çıkartılmıştır.

Eski eserlerin planlama bağlamında değerlendirilmesinin ilk adımları ise 1973-1977 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'na dayanmaktadır. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda mimari değer, tarihi, kültürel kalıntı ve eser kavramları yer almakta, tarihi anıtlar, sanat eserleri ve harabeler korunması gerekli kültür varlığı olarak tanımlanmıştır (Şahin,2004).

Koruma kavramının planlama pratiğine eklemlenmesi, Türkiye'nin uluslararası düzenlemelere taraf olmasından sonra yasal düzenlemelerin yapılması ile başlanılmıştır. Bu anlamda uluslararası düzenlemelere uyum sağlaması hedeflenerek 1983 yılında 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çıkarılmıştır.

3.2.3. Korumada kültür ve tabiat varlıkları dönemi - 1983

1983 yılında kabul edilen 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlılarını Koruma Kanunu koruma mevzuatının temelini oluşturmuştur.

Kanun kültür ve tabiat varlıklarının tespit ve tescil işlemlerinin nasıl yapılacağı, korunan alanlarda karar alma yetki dağılımları, koruma bölge kurulları ile koruma yüksek kurullarının görevleri tanımlanmıştır.

2863 sayılı Kanun kamu kurum ve kuruluşlarının sorumlulukları, imar uygulamaları ile ilgili düzenlemelerle birlikte kamuya ait taşınmazların satış ve kiralamalarında izleyecekleri hususlar belirtilmiştir. Ayrıca kültür ve tabiat varlıklarının korunması için gerekli olan finansman kaynağı, planlama, projelendirme ve uygulama aşamalarında ve ihtiyaç duyulan uzmanlıkların oluşumu ile eğitimine ilişkin pratiklerde ve uygulamaların denetimi gibi konularda yeterli olamamıştır (Arslan, 2012).

Bu yasa çerçevesinde kurulan Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ilke kararları oluşturarak 20. yüzyılın son döneminde Türkiye'de korumanın çerçevesini belirlemiştir. Bu kararlar incelendiğinde, kentsel sit koruma yaklaşımı ve buna yönelik projelerin hazırlanma koşullarıyla ilgili çeşitli görüşler geliştirilmiştir (Durukan, 2004). Kanun ve farklı zamanlarda alınan ilke kararları kapsamında ülkemiz koruma planlaması yaklaşımının temel taşları oluşturulmuş, taraf olunan uluslararası sözleşmeler ışığında koruma ile ilişkilendirilen kavramlar tanımlanmıştır.

Uluslararası düzeyde korunacak varlıkların tanımları ilk olarak 1964 yılında Venedik Tüzüğü'nde "anıt " ve "kentsel miras" olarak gündeme gelmiştir. Venedik Sözleşmesini izleyen bir yıl içerisinde Avrupa Konseyi'nin gerçekleştirdiği Barcelona Sempozyumunda korunacak değerler "sitler" ve "anıtlar" olarak iki ana başlık altında toplanmıştır. Sitler ise; doğal sit, tarihsel sit, bilimsel sit, kentsel sit ve karmaşık sit olarak sınıflandırılmıştır[9] (Şahin İ. , 2004).Sit tanımları ilk kez bu dönemde yapılmıştır.

[9] Bu bölüm İsmet Şahin'in Türkiye'de Kentsel Koruma Politikalarının Gelişimine Yardımcı Bir Yöntem Denemesi, Örnekleme:İstanbul Tarihi Yarımada adlı doktora tezinden 2.Bölümü'nden derlenerek hazırlanmıştır.

“Kentsel sitler; mimarileri, birliktelikleri ve homojenlikleri ile tarihsel, arkeolojik veya sanatsal değer taşıyan yapıların bir arada bulunmalarından oluşan bütünlerdir. Buna göre tarihsel nitelikteki yerleşim merkezleri, çevresi surlarla çevrili kent bütünleri, çeşitli anıtları içeren bütünler, kıyısında tarihsel konutların yer aldığı akarsular ve kent kanalları, nitelikleri, mimari devri, işlevsellikleri nedeniyle benzerlik gösteren yapıların oluşturduğu yerleşimler, eski bir kent ya da kasaba silueti, tasarlanmış bir bütünlüğü olan düzenli parklar ve yeşil alanlardır.

Tarihsel sitler ise; tarihsel, yazımsal ya da efsaneleşmiş değerleri nedeniyle korunması gerekli bölgelerdir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve buna dayalı hazırlanan yönetmelikte[10] koruma alanlarına ilişkin tanımlamalar yapılmıştır.

> Korunma alanı; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihi çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alandır.
>
> Sit; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır.
>
> Kentsel sit; mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte bulundukları alanlarıdır.
>
> Arkeolojik sit; antik bir yerleşmenin veya eski bir medeniyetin kalıntılarının bulunduğu yer veya su altında bilinen veya meydana çıkarılan korunması gerekli alanlardır.
>
> Tarihi sit; önemli tarihi olayların cereyan ettiği ve bu sebeple korunması gerekli yerlerdir.
>
> Etkileşim-geçiş sahası; korunması gerekli kültür varlıklarını ve sit alanlarını doğrudan etkileyen, sit bölgeleriyle bütünlük gösteren, daha önceden sit sınırları içindeyken sit sınırları dışına çıkarılmış veya sit sınırları dışında tutulmuş korunacak

[10] Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik

> sokak, meydan, yapı grupları ve benzerlerinin yer aldığı, sit bölgeleri arasında kalmış, sitleri doğrudan etkileyen veya koruma amaçlı imar planlarının hazırlanma aşamasında göz önünde bulundurulması gereken alanlardır (Resmi Gazete, 2017).

Ülkemizdeki kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve koruma planlamasını içeren, günümüzde yürürlükte olan diğer kanunlar aşağıda incelenmiştir.

5226 sayılı kanun

2004 yılında yürürlüğe giren 5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda bazı değişiklikler getirmiştir. Öncelikli olarak yasada tanımı olmayan "Koruma Amaçlı İmar Planı" tanımı yapılmıştır. Koruma Amaçlı İmar Planı sürecinde yer alması gereken meslek grupları ile, bu süreçte ilgili meslek odaları, kamu kurumları, planlamadan etkilenen paydaşların katılımını sağlayan toplantıların düzenlenmesi öngörülmüştür.

Koruma amaçlı imar planlarının, bölgenin sit alanı ilanını takiben en fazla üç yıl içerisinde yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Kültür ve tabiat varlıklarına ilişkin işlemlerin yürütülmesi, denetlenmesi amacıyla yerel yönetimler bünyesinde koruma uygulama ve denetim bürolarının kurulacağı belirtilerek büroların görev, yetki ve sorumluluklarına yer verilmiştir[11].

Ayrıca bu kanun kapsamında kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmaması ve yine taşınmaz kültür varlıklarının onarım veya restitüsyonu için 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanmaması öngörülmüştür (Parlak, 1995).

[11] 2863 sayılı Kanun'a dayanılarak yapılan koruma amaçlı imar planlarının yapımı, yetki ve sorumlulukları bir sonraki kısımda ayrıntılı olarak değerlendirilecektir.

5366 sayılı yıpranan taşınmaz kültürel varlıkların yenilenerek korunması yaşatılarak kullanılması hakkında kanun

2005 yılında yürürlüğe giren 5366 Sayılı Yıpranan Taşınmaz Kültürel Varlıkların Yenilenerek Korunması Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un amaç ve kapsamı, sit alanları ile koruma alanlarının, yeniden inşa ve restore edilmesi; buralarda konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması; doğal afet risklerine karşı tedbirler alınması ve kültür varlıklarının yenilenerek kullanılması ve yaşatılarak kullanılmasıdır.

Yenileme alanlarının belirlenmesi, belediye meclisinin salt çoğunluğu ve Bakanlar Kurulu kararı ile yapılmakta, uygulama bir program dahilinde etaplar halinde projelendirilebilmektedir.

Yenileme projelerini onaylamak üzere koruma bölge kurulları oluşturulur. Yenileme projeleri ilgili kültür varlıklarını koruma bölge kurulu tarafından karara bağlanmasını müteakip, yenileme projesine yönelik kamulaştırma ve uygulama yapılmaktadır.

Yenileme projeleri ve uygulamaları, il özel idareleri ve belediyeler eliyle, ayrıca Toplu Konut İdaresi ile ortak olarak da yapılmakta veya yaptırılarak uygulanmakta, kontrol, denetim, ve takip işlemleri yapılmaktadır.

Yenileme projeleri, kültür varlığının rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri ile onarılacak veya yeniden inşa edilecek yapıların imar mevzuatında öngörülen projelerinden oluşup, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinden muaftır.

Taşınmaz tasarrufları üzerinde geçici kısıtlamalar getirilebilmekte, anlaşma yolu öncelikli olup anlaşma sağlanmazsa kamulaştırma yapılabilmekte veya sınırlı ayni hak tesis edilebilmektedir.

Tarihi yapılar, korunmak suretiyle, kişi ve kuruluşlara sınırlı ayni hak olarak tesis edilebilmektedir.

Fidan'a göre; "Koruma alanlarında yapılacak planlama ve düzenlemelere getirdiği yeni yaklaşımlar ile söz konusu yasa, Tarihi Kent Merkezlerinin özellikle yenilenmesinde

kolaylaştırıcı ve bürokrasiyi azaltıcı hükümler getirilmeye çalışılmıştır. Evvelki yapılan uygulamalarda adeta uygulayıcılar tarafından "Bürokratik Engel !" olarak görülen tüm hususların bu yasayla giderilmesi düşünülmüştür. Ancak bu kolaylaştırıcı yaklaşımların Tarihi Kent Merkezlerinin zarar görmesine ve korumanın engellenmesine de neden olacağı da kaçınılmaz bir gerçektir. Böylelikle Yasa kentsel yenilemeye/dönüşüme yönelik mevcut hukuksal çerçeveyi geliştirmeyi değil tüm hukuksal bağlardan kurtulmayı temel amaç olarak belirlemektedir. Yasanın, dönüşüm alanlarında planlama ve yapılaşma, dönüşüm alanlarında uygulama, gelirler, harcamalar ve muafiyetler ve çeşitli hükümler başlıklı maddelerinde açıkça görülen bu amaç Yasayı bir muafiyetler ve olağanüstü durumlar yasası haline dönüştürmektedir" (Fidan, 2007).

2873 sayılı milli parklar kanunu

1983 tarihli Milli Parklar Kanun'unun 1. Maddesinde belirtildiği üzere, Kanun' un amacı, yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kanun kapsamında milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı gibi tanımlara yer verilmiştir.

Milli Parklar, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca bu karakterde olduğu tespit edilen alanlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir. Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanı ise Orman ve Su İşleri Bakanı onayı ile belirlenir. Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesine veya Orman ve Su İşleri Bakanlığınca belirlenmiş olanların işlemlerinin tamamlanması için gerekli yerlerin orman rejimine alınmasına ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca karar verilmekte ve bu alanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca tescil edilmektedir.

2873 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre; Kanun hükümlerine göre milli park olarak belirlenen yerlerin geliştirme ve işletilmelerini kapsayan gelişme planı, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca hazırlanıp ve yürürlüğe konmaktadır. Gelişme planı uyarınca iskan ve

yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar uygulama planları, milli park gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanarak veya hazırlattırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulmaktadır.

644 ve 648 sayılı kanun hükmünde kararnameler

06.04.2011 tarihli 644 sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile 17.08.2012 tarih ve 648 sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"ler aracılığı ile koruma mevzuatıyla verilen yetkilerde ve sitlerin tespit ve tescillerinde önemli değişikliklere gidilmiştir. 648 sayılı KHK, 644 sayılı KHK içeriğinde yapılan değişiklikleri içermektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurulması, yetki ve sorumluluklarını tanımlayan KHK'lar, kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu alandaki yetkileri ayrıştırarak, tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili yetkileri doğrudan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na vermiştir.

Taşınmaz tabiat varlıkları ve doğal sit alanlarının tescillerini gerçekleştirmek, sınırlarını tespit ve tescil etmek belirlemek, bunların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirleyerek her tür ve ölçekte planlarını yapmak, yaptırmak ve uygulamak görevlerinin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceğinin hükme bağlanmıştır. 21.07.1983 tarih ve 2863 sayılı Kanunda taşınmaz tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarınca yapılması öngörülen iş ve işlemlerin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yardımcı olmak üzere merkezde kurulacak Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve taşrada kurulacak Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları aracılığı ile yapılacağı belirtilmektedir (Küçükkaplan, 2012).

Uluslararası düzenlemeler

Türkiye'de koruma kavramının kentsel alan korumasına ulaştığı son 50 – 60 yıllık değişimi incelediğimizde uluslararası koruma modellerine uygun bir norma ulaşma ve uluslararası

sözleşmeler ile uyum sağlama çabaları dikkat çekmektedir. Uluslararası sözleşmelerin kabulüyle beraber koruma mevzuatında değişiklikler yapılması gerekmiş, ancak bu değişiklikler yapılırken o sözleşmelerde geçen kavram ve tanımlar yürürlükteki koruma mevzuatı içerisinde bazı belirsizlikler yaratmıştır. Örneğin ülkemizde arkeolojik alanlar için kullanılmakta olan 'ören yeri' kavramı yürürlükteki koruma mevzuatında tüm sit alanlarını kapsar hale gelmiştir (Levent, 2009, s. 66).

Uluslararası düzenlemelerin ülkemize entegrasyonu 1965 yılında Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunmasına Dair Sözleşme'nin kabulü ile başlamıştır. Bu sözleşme kapsamında "Dinî veya laik, mimari, tarihi anıtlarla sanat anıtları, arkeolojik değerlerdeki yerler, bütünü itibariyle tarihi veya artistik bir alaka arzeden yapı toplulukları, sanat eserleri, el yazmaları, kitap ve başkaca tarihi, artistik veya arkeolojik değer taşıyan eşya, keza yukarıda bildirilen servetlerden mürekkep bilim koleksiyonlarıyla, önemli kitap, arşiv röprodüksiyon koleksiyonları ve emsali gibi milletlerin kültür muamelelerinde büyük önemde yeri olan menkul ve gayrimenkul mallar," kültür malları olarak kabul edilmiştir. Bu malların silahlı çatışma altında bulunması halinde nasıl korunacağı, taşınacağı, muhafaza edileceğine yönelik yöntemler belirtilmiştir.

1899 ve 1907 La Haye Sözleşmeleri çerçevesinde Türkiye 1954 yılında ilahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Eserlerinin Korunması Sözleşmesi'ni imzalamıştır.

1972 yılında UNESCO Dünya Mirası Anlaşması yapılmıştır. Türkiye Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi'ni 1983 tarihinde imzalamıştır.

1985 yılında imzalanan Avrupa Mimari Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne Türkiye 1989 yılında 3354 sayılı "Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun" ile dahil olmuştur.

1992 yılında imzalanan Avrupa Arkeolojik Mirasın Korunması Sözleşmesini Türkiye 1999 yılında kabul etmiştir. Sözleşme kapsamında "her çeşit mekanda bulunan, tüm kalıntılar, varlıklar ve insanların geçmiş varlığının diğer izleri arkeolojik mirasın öğeleri olarak kabul edilirler. Yapılar, inşaatlar, mimari eser grupları, açılmış sit alanları, taşınır varlıklar, diğer tür anıtlar ve bunların çevresi, ister toprakta ister su altında bulunsunlar, arkeolojik mirasa dahildirler" denilmiştir.

1972 yılında UNESCO Paris toplantısında kabul edilen Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'ni Türkiye 2003 yılında imzalamıştır. Bu Sözleşmenin amacı; somut olmayan kültürel mirası korumak, ilgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek, somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerbilirliği sağlamak, uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamaktır. Bu sözleşme kapsamında Somut olmayan kültürel miras; "toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar anlamına gelir" biçiminde tanımlanmıştır (UNESCO, 2003).

Ülkemizin Koruma Mevzuatında yönetim alanı ve yönetim planına ilişkin yürürlükteki yasa ile gelen tanımlar uluslararası koruma normlarına uygun hazırlanmış, olumlu gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak ülkemizdeki kurumsal yapı ve bu kurumlar arasındaki ilişkiler gözetilmeden doğrudan uluslararası sözleşmelerden uyarlama şeklinde mevzuata yerleştirilmiş olan bu tanımların daha detaylı bir biçimde ele alınması ve sorumlulukların, yetki alanlarının ve uygulama biçimlerinin yönetmeliklerle netleştirilmesi gerekmektedir (Levent, 2009, s. 67).

Yönetmelikler

Türkiye'de kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına yönelik alt mevzuat, doğrudan uygulamanın nasıl yapılacağına dair yol gösterici düzenlemelerdir.

Tez çalışması kapsamında kültür varlıklarını içeren sit alanları ve bu alanlarda yapılan koruma amaçlı imar planları mercek altına alınmıştır. Bu nedenle aşağıda kültür varlıklarını kapsayan yönetmeliklere yer verilmiştir. Bu yönetmelikler;

- Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik

- Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik[12]
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurulları Çalışmaları İle Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlara Dair Yönetmelik
- Özel Hukuka Tabi Gerçek ve Tüzel Kişilerin Mülkiyetinde Bulunan Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu Yönetmeliği
- Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar İle Değiştirilmesi Hakkında Yönetmeliktir.

Ülkemizde geçerli olan koruma mevzuatı doğrudan uluslararası düzenlemelere uyarlanarak hazırlanmış belgelerden oluşmaktadır. Bu durum mevzuatın uygulanma aşamasında yetki alanları, kurumsallaşma, geçmişten gelen yasal düzenlemelerin doğurduğu sonuçlar açısından belirsizliklere yol açmıştır. Yasal düzenlemelerin verdiği yetkilerdeki bu karmaşa koruma planlamasının uygulanabilirlik oranını azaltmaktadır.

Akın (1988)'a göre tarihi mirasın asıl sahibi ve denetleyici olması gereken yerel yönetimlerin korumacılığın gerekliliğine tam olarak inanmamış ve önemini kavrayamamış olması da koruma önündeki en önemli sorulardan bir tanesidir. Oysa sağlıklı bir koruma süreci koruma bilincine sahip yerel yönetimlerin varlığı ile mümkün olacaktır (Akın,1988).

Şahin (1995)'e göre; uygulamada hala şehirlerimizi koruyamamaktayız. Yasalar idari bir araç, deneyimli personel ve mevcut ekonomik kaynaklar kaçınılmaz bir koruma aracıdır, ancak asıl ihtiyaç halkın koruması, koruma bilincinin oluşturulmasıdır (Şahin,N. ,1995). Bu anlamda, planlamada katılım, zaman ve enerji alsa da, yapılı çevre ile toplumsal yaşamın daha uyumlu hale getirilmesi için temel bir araç olarak ön plana çıkmaktadır (Akkar, 2016).

[12] Bu bölümde anılan Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e koruma amaçlı imar planı yapım sürecine doğrudan etkisi nedeniyle bir sonraki kısımda yer verilmiştir.

3.3. Koruma Amaçlı İmar Planları

Türkiye'de kent planlamada yetki ve sorumluluklar planlamanın ölçeğine ve amacına göre merkezi ve yerel yönetimler arasında dağılmış durumdadır ve plan yapma, onama yetkisi çok sayıda kurum ve kuruluş tarafından paylaşılmıştır. Merkezi yönetim mekansal planlamada kuralları koyucu ve denetleyici konumundadır ve üst ölçek planlamada yetkiyi merkezileştirmiştir. Alt ölçeklerde planlama ve uygulamaya yönelik yetki ve sorumluluklar ise yerel yönetimlere bırakılmış durumdadır; Özel nitelikli alanlar ile koruma alanlarında merkezi yönetim mevzuatı ve işleyişi belirleyicidir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17. maddesine göre hazırlanan Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik'in 6. Maddesi doğrultusunda; bir alanın kentsel, arkeolojik veya tarihi sit alanı olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plan uygulamasını durdurmaktadır. Öncelikle sit alanını içeren 1/25 000 ölçekli plan kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak tekrar incelenerek ve ilgili idarelerce onaylanmaktadır. Üç yıl içerisinde koruma amaçlı imar planlarının hazırlanarak koruma bölge kuruluna sunulması gerekmektedir.

Aynı Kanun'a dayalı olarak hazırlanan Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik'te ise; bir alanın doğal sit alanı olarak ilanı veya statü değişikliği, bu alanda her ölçekteki imar planını durdurmaktadır. Sit alanının etkileşim geçiş sahası da değerlendirilerek, doğal sit ilanına dair gerekçe raporları dikkate alınarak üst ölçekli planlarının gözden geçirilerek, üç yıl içerisinde koruma amaçlı imar planının hazırlanarak çevre ve şehircilik il müdürlüğüne sunulması gerekmektedir.

644 ve 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kuruluşu ve görev tanımları yapılmıştır. Yukarıda anılan yönetmeliklerden anlaşıldığı üzere, doğal sitler ve tabiat varlıklarını kapsayan alanlarda plan yapma yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndadır. Doğal sit alanlarında yapılacak plan ve projelerin değerlendirilmesi yetkisi de kültür varlıklarını koruma bölge kurullarından alınarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilmiştir.

Tez çalışmasının bu kısmında, çalışma alanın kentsel sit alanı ve arkeolojik sit alanlarını içermesi nedeniyle Kültür Varlıklarına dair koruma amaçlı imar planlama süreci, yönetmelikler ve uygulama araçları incelenmiştir.

Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik'in Yönetmeliğin 5. Maddesi'nde plan yapma veya yaptırma yetkisinin Belediyelere ve Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olduğu belirtilmektedir. Bu idareler İller Bankası Anonim Şirketi'ne yetki vererek koruma amaçlı imar planı hazırlatabilirler.

Sit alanı ilan edilen bölgeler için üç ay içerisinde koruma bölge kurullarınca geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmektedir. Koruma amaçlı imar planları bölgenin sit olarak ilanını takiben eden üç yıl içerisinde hazırlatılıp incelenerek sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna sunulmak zorundadır. Zorunlu hallerde bu üç yıllık süre geçiş dönemi yapılaşma koşullarının süresi uzatılmak kaydıyla uzatılabilir.

İdareler koruma amaçlı imar planları hazırlanmadan önce plan sınırları ile etkileşim geçiş sahası belirlenmesine ilişkin önerilerini koruma bölge kuruluna sunmakla yükümlüdür. Ancak planlama pratiğinde bu işlemin yapılmadığı tespit edilmiştir [13].

Yönetmeliğe göre koruma amaçlı imar planları yeni bir koruma amaçlı imar planı ya da plan revizyonu onaylanmadan veya yargı kararlarıyla iptal edilmeden ilgili idarelerce iptal edilemez. Ancak uygulamada yönetmeliğin bu maddesine aykırı idari işlemler tesis edildiği tespit edilmiştir[14].

İlgili idareler, kurum görüşlerinin toplanmasını takiben, Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planlarını jeolojik ve jeoteknik etütler yapılarak sit alanları, koruma alanları ve varsa etkileşim geçiş alanlarını birlikte bir bütün olarak, kadastral durumu işlenmiş güncel halihazır haritalar üzerinde hazırlarlar. Koruma amaçlı nazım imar

[13]2013 yılında yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında teklif edilen etkileşim geçiş sahaları, Koruma Amaçlı İmar Planı ile birlikte değerlendirilmek üzere koruma bölge kuruluna sunulmuştur.

[14] 1990 yılında yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarişh ve 210 sayılı kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.

planının onaylı olması ve koruma bölge kurulunun uygunluk vermesi halinde koruma amaçlı uygulama imar planları etaplar halinde yapılabilir.

Koruma amaçlı imar planı hazırlama aşamasında plan yapılacak alanda ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren işyeri sahipleri ve etkilenen hemşerilerin katılımı ile plan kararlarının oluşturulmasından önce sorunlar, olanaklar, vizyon, hedefler, araçlar, stratejilerin oluşturulması üzerine katılım toplantıları düzenlenebilir[15].

İmar planlarının hazırlık aşamasında tarihi çevre, kültürel ve doğal miras, sosyal, kültürel ve ekonomik yapı, teknik altyapı, sosyal donatı, yapı ve sokak dokusu, mülkiyet yapısı, ulaşım, dolaşım sistemi, örgütlenme biçimi ve benzerlerine ilişkin gerekli analizler yapılır ve bu analizlere istinaden stratejiler belirlenir.

Koruma amaçlı imar planları yapılırken, sosyal ve teknik altyapı önerileri Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte belirlenen asgari standartlar baz alınır. Söz konusu planlama alanı yerleşik sit alanını kapsıyor ise, tarihsel mülkiyet dokusu ve yapılaşma dokusu göz önüne alınarak ihtiyaç duyulan donatı oranları plan kararları ile belirlenir.

Yönetmeliğin 8. Maddesi'ne göre; koruma bölge kurulu müdürlükleri, ilgili idarelerin "plan onaylama" yetkisi bulunan makamı tarafından "uygun görülen" koruma amaçlı imar planını inceler. Koruma bölge kurulunda "uygun görülen" koruma amaçlı imar planı "onaylanmak" üzere idaresine gönderilir[16].

Koruma amaçlı imar planlarının ilgili idarelerce onaylanması ve ilgili koruma bölge kurulu tarafından uygun görülmesini takiben 3194 sayılı İmar Kanunu gereği askı ve ilan işlemleri başlatılır. Askı süresinde idarelere verilen itiraz dilekçelerinin değerlendirilmesi sonucu planlar ya kesinlik kazanır, ya da kısmi olarak itiraz edilen bölgelere göre yeniden değerlendirilir.

---

[15] 2863 sayılı Kanun'un 17.(a) Maddesi'nde 2004 yılında yapılan değişiklik ile koruma amaçlı imar planları hazırlanırken iki adet katılımı toplantısının yapılması zorunluluğu getirmiştir; "…. ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve plândan etkilenen hemşerilerin katılımı ile toplantılar düzenleyerek…koruma bölge kuruluna sunmak zorundadır"denilmektedir. Halk katılım toplantılarını zorunlu hale getiren bu maddede,2011/648 sayılı KHK ile değişiklik yapılarak toplantı yapılması zorunluluğu kaldırılmıştır.

[16] Yönetmeliğin uygulama biçimi illere göre farklılık gösterebilir. Bu konu tez çalışmasının 3.4.1.Yapısal Sorunlar başlığı altında açıklanmıştır.

Koruma amaçlı imar planı ile bütünleşik olarak yeni bir sit alanı ilanı yapılması ya da sit sınırlarında değişikliğe gidilmesi halinde, sit alanının ilanı Resmi Gazete'de ayrıca duyurulmaktadır.

3.4. Koruma Amaçlı İmar Planı Uygulama Süreçlerinde Karşılaşılan Sorunlar

Koruma amaçlı imar planları hazırlanma süreleri, onaylanarak yürürlüğe girme süreleri, uygulama pratiği açısından zamana yayılan, hazırlanma aşamasında büyük özen ve analiz gerektiren, uygulama aşamasında ise imar planı çerçevesinde uygulanabilir plan kararları üretilebilmesi anlamında önem arz eden en önemli bütüncül koruma yaklaşımı aracıdır.

Ülkemizde koruma amaçlı imar planlarının mekan kullanıcıları tarafından benimsenmemesi, katılımın sağlanamaması, koruma bilincinin bu sebeple oluşturulamaması, mevzuatta bulunan açıklıklar, ekonomik kaynak yetersizlikleri, kamu kurum ve kuruluşlarında geçen süreler ve yargı süreçlerinin uzun olması planların uygulanamaması altında yatan temel sebeplerdir.

Aşağıda, koruma amaçlı imar planlarının uygulanamamasının altında yatan yapısal sorunlar, mevzuattan kaynaklanan sorunlar ve uygulamadan kaynaklanan sorunlar ayrı ayrı incelenmiştir.

3.4.1. Yapısal sorunlar

Türkiye'de imar mevzuatının kurum ve kuruluşlara verdiği plan yapma yetkileri göz önüne alındığında, tüm planlama sisteminde olduğu gibi, koruma amaçlı imar planlarını onama yetkisinin de çok sayıda kurum kuruluşça paylaşıldığı sorunlu bir yapı görülmektedir.

Koruma amaçlı imar planı yapma yetkisi yerel yönetimler, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı elinde bulunmaktadır. Koruma mevzuatı gereği sit alanının niteliğine göre planlama ekibinde bulunması gereken meslek grupları özellikle ilçe belediyeleri ve küçük nüfuslu belediyelerin bünyesinde bulunmamaktadır. Ekonomik kaynak yetersizliği yaşayan yerel yönetimler maliyeti yüksek olan koruma amaçlı imar planlarının hem yapım hem uygulama aşamalarında finansman sağlanması sorunu yaşanmakta, bu durum planların fiziksel uygulamasını çoğunlukla güçleştirmekte zaman zaman da imkansız kılmaktadır.

Kaynakların koruma yaklaşımı ile koruma alanlarına aktarılması, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması ve uygulanmasının görece olanaklı olduğu idareler yüksek bütçeye sahip olan büyükşehir belediyeleridir. Ancak çoğu zaman merkezi alanlarda bulunan sit alanları dışındaki bölgelerde idareler kaynak aktarımına yaklaşmamaktadır. Bu problem özellikle arkeolojik sit alanı ilan edilmiş özel mülkiyetteki arazilerin hak sahiplerini mağdur etmektedir.

Koruma mevzuatında açıkça arkeolojik sitlerin kamulaştırılması ya da trampasının yapılabileceğine dair hüküm bulunmasına rağmen, idari işlemin koruma amaçlı imar planı hazırlanmasına ilişkin ön şartının bulunması, hak sahiplerini çıkmaza sokmakta ve izinsiz uygulamalar ile arkeolojik sit alanlarının tahrip edilmesine sebebiyet vermektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı elinde bulunan re'sen plan onama yetkisi, yerel yönetimlerce belirli bir bölgede koruma amaçlı imar planlarına yapılmış kaynak aktarımlarının ve yatırım planlarının, bir anda değişikliğe uğratılmasına sebep olabilmektedir.

Ülkemizdeki onay ve yargı süreçlerinin uzun olması da önemli bir etkendir. Koruma amaçlı imar planlarının sit statüsünün özelliğine göre farklılık gösteriyor olsa da, onaylanması başlı başına bir süreçtir.

2863 sayılı Kanun kapsamında; koruma bölge kurulu müdürlükleri, ilgili idarelerin "plan onaylama" yetkisi bulunan makamı tarafından "uygun görülen" koruma amaçlı imar planını inceleme yetkisine sahiptir. Koruma bölge kurulunda "uygun görülen" koruma amaçlı imar planı "onaylanmak" üzere idaresine gönderilmektedir. Bu durumda koruma amaçlı imar planını onaylama yetkisi, ilgili idarede Belediye Meclisi elinde bulunmaktadır. Belediye Başkanı'nın başkanlık oluru ile meclise gönderilen imar planlarının uygun görüş verilerek koruma bölge kuruluna iletilmesi gerekmektedir.

Koruma bölge kurulunca uygun görülen koruma amaçlı imar planı ise son aşamada onaylanmak üzere belediye meclisinde görüşülmelidir. Ancak Ankara ilinde günümüz koruma amaçlı imar planlama pratiğinde bu kavramlar yer değiştirerek uygun görüş makamı belediye meclisi, onay makamı koruma bölge kurulu gibi işlemler

yürütülmektedir[17]. İdari işlemlerde gözlemlenen bu yetki karmaşası koruma amaçlı imar planlarının onay süreçlerini uzatmakta, zaten hazırlanması 3 yılı bulan koruma planlarının olağan süreçte yürürlüğe girmesi önünde engel oluşturmaktadır.

Sit alanlarında yapılan 1/1 000 ölçekli uygulama imar planlarının koruma bölge kurulunda görüşülebilmesi için ilçe belediye meclisi ya da büyükşehir belediye meclisi kararı aranırken, koruma amaçlı nazım imar planlarının görüşülebilmesi için büyükşehir belediye meclis kararı aranmaktadır.

Bu durum sit alanları dışında yapılan, koruma amaçlı imar planı niteliği taşımayan ancak plan sınırları içerisinde tescilli yapı bulunması nedeniyle koruma bölge kurulundan görüş alınması gereken durumlarda değişkenlik göstermektedir. Bu tür imar planı taleplerinde koruma bölge kurulu uygun gördükten sonra konu belediye meclisine iletilerek planların onayı gerçekleşmektedir.

Planların yürürlüğe girmesi ile birlikte, özellikle siyasi baskıların yoğun olduğu kentlerde planların yargıya intikal etmesi ve yargıda geçen sürelerin uzatılması, davaların sonuçlandırılamaması, bu süreçte sit alanlarının imar plansız kalması ve her tür müdahaleye açık hale gelmesi ile koruma amaçlı imar planının ilk çalışmalarının başladığı zaman dilimi ile davaların sonuçlandığı zaman dilimi arasında oluşan mekansal farklılıklar, hazırlanmış olan planların uygulanmasına imkan tanımamaktadır.

Koruma planlarının hazırlanması için idarelerce ayrılan bütçe ve sarf edilen zaman göz önüne alındığında, planların uygulanamadan yargıya intikal etmesi ilgili idarelerin yeni plan dönemini askıya almasına ve geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde işlemleri yürüterek parçalı uygulamalar yapılmasına, sonuç olarak tarihi kent mekanlarında dokuda bozulmalara sebebiyet vermektedir.

[17] Örnek olarak, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Kararı ile onaylanmış, Koruma Bölge Kurulu'na değerlendirilmek üzere gönderilmiştir. Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile bir takım değişiklikler yapılarak uygun görülmüştür. Askı işlemleri yapıldıktan sonra itirazlar Belediye Meclisi tarafından değerlendirilerek Koruma Bölge Kurulu'na sunulmuştur. Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kararı ile plan şemasında tekrar değişiklik yapılarak uygun görülmesi nedeniyle koruma amaçlı imar planı tekrar Meclis gündemine alınmış ve 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı Meclis Kararı ile ikinci kez onaylanmıştır.

3.4.2. Mevzuattan kaynaklanan sorunlar

Ülkemizde koruma mevzuatının temeli, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanun'udur.

Yürürlükteki koruma mevzuatına göre sit alanlarında yapılan koruma amaçlı imar planı çalışmalarının nazım ve uygulama imar planları ile bütünleşmesi gerekmektedir. Ancak bu bütünleşmenin nasıl sağlanabileceğine dair araçlar ve yöntemler yasa ve yönetmeliklerde tanımlanmamıştır. Bugüne kadar ülkemizde önce toplumsal dinamiklerle imar planları hazırlanmış, ardından hazırlanan planlardan bağımsız olarak koruma amaçlı imar planı yapılmıştır. Bunun sonucunda da birbirinden bağımsız olarak hazırlanan planların bütünleştirilmesi sağlanamamıştır. Plan hazırlama ve uygulama aşamalarında tam anlamı ile halkın ve yetkili/ ilgili kurumların aktif katılım sağlanamamaktadır. Bunun sonucunda da hazırlanan planlar benimsenememekte ve uygulama esnasında problemler ortaya çıkmaktadır (Levent, 2009).

Uluslararası sözleşmeler her ne kadar koruma mevzuatı ile bütünleştirilmeye çalışılsa da, uluslararası düzenlemelerden aktarılan bazı yaklaşım ve tanımlamalar, uygulamada karşılığını bulamamakta, teorik olarak kalmaktadır. Yasaya aktarılamayan koruma ilkeleri ise, çoğu zaman koruma amaçlı imar planlarının idarelerce yapımı aşamasında bu ilkelerin göz ardı edilmesine sebebiyet vermekte, imar planlarının yargıya intikal etmesine neden olmaktadır.

2863 Sayılı Kanun'un 17. Maddesi'ne göre bir alanın sit alanı ilan edilmesini takiben 3 yıl içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planı yapılması zorunludur. Bu dönemde koruma bölge kurullarının belirlediği geçiş dönemi yapılaşma koşullarına göre işlemler yürütülmektedir. İmar planının yürürlüğe girmediği zorunlu hallerde 3 yıllık süre uzatılabilmektedir. Mevzuatta yer alan bu hüküm nedeniyle idareler geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemleri sürdürmeyi tercih etmekte, Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanması ve onaylanması işlemlerini erteleyebilmektedir. Çünkü geçiş dönemi yapılaşma koşulları daha pratik ve hızlı işlemektedir. Plan değişikliği vb. işlemler gerektirmemektedir. Özellikle onay ve yargı süreçlerinin uzun sürmesi de idareleri bu duruma teşvik etmektedir.

Ulus Tarihi Kent Merkezi özelinde yürütülen işlemler ele alındığında, bölgenin 5366 sayılı Yasa kapsamında Yenileme Alanı ilan edilmesi de Koruma Amaçlı İmar Planı yapılmasını erteleyen bir husustur. 5366 sayılı yasanın ihale yönetmeliği pratikliği ve ihaleye katılım şartları açısından tercih sebebi olmaktadır. İmar Planı bulunmadığı dönemlerde herhangi bir alan için herhangi bir proje kararı alınarak, geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde projeler onaylanabilmekte, 5366 sayılı Yasa kapsamında ihale işlemleri tamamlanarak uygulaması yapılabilmektedir. Hem ihale yönetmeliği, hem geçiş dönemi yapılaşma koşulları pratiklikleri açısından idarelerce tercih edilmektedir.

3.4.3. Uygulamadan kaynaklı sorunlar

Koruma amaçlı imar planları, genel çerçevesi ile yapısal planlar olmasına rağmen sosyo-kültürel anlamda korumayı ve yaşatmayı hedeflemektedir. Tarihi kentlerde mülkiyet dokuları geçmişten günümüze incelendiğinde, ülkenin herhangi bir yerinde bulunan mülkiyet dokusundan çok daha karmaşık planlı ve çok daha fazla hisseli bir mülkiyet dokusuyla karşılaşılmaktadır. Mülkiyet yapısının bu özelliği, koruma amaçlı imar planlarının en zorlayıcı yönü olmaktadır.

Koruma amaçlı imar planları katılımı ve sahiplenme duygusunu sağlayabildiği kadar başarılı olmaktadır. Zaman içerisinde yıpranmış ve yok olmaya yüz tutmuş kent dokuları, hak sahiplerinin yeterli oranda desteklememesi sonucu kaderine terk edilmeye devam etmektedir.

Mülkiyet tarihi Osmanlı Dönemi'ne dayanan kadastro parselleri, yıllar içerisinde veraset yoluyla çok hissedarlı ancak küçük hisseli parsellere dönüştüğü için, ekonomik anlamda gelir getirici özelliğini yitirmekte, hissedarlar tarafından önemsenmeyen bir hale gelmektedir. Aynı sebeple pek çok korunması gerekli kültür varlığı, özellikle şehir merkezlerinde tarihi ticaret bölgesi niteliği taşıyan alanlarda işgalcilerin elinde yok olmaktadır.

Koruma planlarının katılım süreçleri çoğu zaman bu nedenlerle sağlanamamaktadır. Koruma amaçlı imar planlarının temelinde katılım fikri benimsenmişse de, katılımın nasıl sağlanacağı ile ilgili yasal düzenlemelerin kaldırılması plan hazırlık sürecinde bu aşamanın göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

İkincil olarak tarihi kentlerin organik dokusu nedeniyle, yaşayan nüfusun sosyal donatı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik planlama kararlarının üretilmesi kısıtlanmaktadır. Özellikle yeşil alan ihtiyacı neredeyse yok denecek ölçüde ikinci planda kalmaktadır. Aynı şekilde kent merkezlerinde bulunan tarihi alanlarda çok fazla araç ve trafik baskısı bulunmakta, bu baskı absorbe edilemedikçe elde edilen bütün boş alanların araç odaklı kullanımlara dönüşmesine yol açmaktadır.

Koruma amaçlı imar planlarının uygulanamama sebeplerinden bir diğeri de, altyapı, üstyapı yetersizlikleri nedeniyle taşınmazların emlak değerlerinin düşük olması, bu nedenle asıl mülk sahiplerinin bölgeyi terk ederek düşük gelir gruplarının bu bölgelere yerleşmesi, zamanla ekonomik yetersizlikler nedeni ile yer yer çöküntü bölgelerinin oluşmaya başlamasıdır. Koruma amaçlı imar planlarının koruma, onarım, yenilemeye yönelik aldığı kararlarını düşük gelir gruplarının ekonomik gücünün karşılayamaması, tüm yükü yerel yönetimlerin üzerine bırakmaktadır. İmar planlarının koyduğu hedefler bu nedenle büyük ölçüde gerçekleştirilememektedir.

Özetle; Ülkemizde koruma amaçlı imar planlarının yapım ve onay süreçlerinin uzun olması, koruma amaçlı imar plan kararları ile üretilmesi gereken uluslararası düzeyde kabul görmüş yaklaşımların koruma mevzuatımızda tam karşılığının olmayışı, çoğunlukla şehircilik ilkeleri olarak betimlenen yaklaşımların bu nedenle göz ardı edilerek planların kolaylıkla yargıya intikal etmesi, yargıda geçen uzun süreler, yerel sahiplilik ve farkındalığın sağlanamaması, bu sebeple plan kararlarının uygulamaya konulamaması, aksine bilinçsiz ve koruma kavramına aykırı fiziksel uygulamaların yapılması, ekonomik olarak mülk sahiplerinin yetersizliği ve idarelerce kaynak yetersizlikleri koruma amaçlı imar planlarının uygulanamamasının temel sebepleridir.

4. ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA VE PLANLAMA

Bu bölümde çalışmanın alan araştırmasını oluşturan Ulus ve Ulus'un kent merkezi olarak mekansal oluşumunu tanımlayan süreç ve bu süreci etkileyen planlar ele alınmıştır.

4.1. Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin Tarihsel Süreçte Gelişimi

Türkiye'nin Başkenti Ankara'nın tarihi çekirdeği olan Ulus bölgesi tarihten günümüze Ankyra, Engürü, Angora, Ankara isimleri adı altında pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

Yaşanan savaşlar, devlet ideolojileri, gelişme planları, kanun ve düzenlemeler gibi tüm faktörler kentsel ulaşımın gelişimi ve kamusal açık alanların oluşmasında önemli faktörler olmuşlardır (Ayhan, 2018). Her dönemdeki sosyo-kültürel, politik ve ekonomik değişimler, kentsel mekanın kullanım amaçlarını farklı biçimlendirmiştir.

Antik dönemde, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde, Cumhuriyet döneminde Ulus tarihi çekirdeğinin oluşma, mekânsal biçimlenme ve değişme ve bunlara etki eden faktörler bu kısımda irdelenmiştir[18].

19. yüzyıl sonlarından itibaren Ankara'da yapılan kazı çalışmaları ve elde edilen bulgular kentte Frig Uygarlığı'nın yaşamış olduğunu göstermektedir. Eski çağlarda Ankyra olarak adlandırılan kent Frig kralı Gordios ve oğlu Midas tarafından kurulmuştur. Büyük İskender'in yaptığı seferlere dayanan bilgiler ışığında, Galatlar'ın M.Ö. 278 yılında Ankyra'ya gelmiş olmaları ve kurulu bir şehrin varolduğu göz önüne alındığında Ankara'nın kuruluşu'nun Galatlardan öncesine dayandığı anlaşılmaktadır.

Roma Hamamı kazılarında ve Hacıbayram höyüğünde kazılarda elde edilen çanak-çömlekler Ulus bölgesinde de Frig yerleşiminin bulunduğunu desteklemektedir.

[18] Bu kısım Utta Planlama tarafından 2010 yılında hazırlanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı İmar Planı raporu, raporun Prof. Dr. Coşkun Özgünel tarafından hazırlanan 104-129 sayfaları , 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı raporundan ve Neriman Şahin'in 1995 yılı doktora tezinden derlenerek hazırlanmıştır.

M.Ö. 25 yılında Roma'nın ilk imparatoru Augustus'un Galatya'yı Roma eyaletine bağlaması ile Ankyra'nın Roma eyaleti, Galatya'nın başkenti oluştur. Başkent oluş ile birlikte yapılan Augustus tapınağının kalıntıları bugün Hacıbayram'da yer almakta, duvar ve sütün ayakları bulunmaktadır.

1931 yılında Çankırı Caddesi'nin inşaatı esnasında ortaya çıkan Caracalla hamamı (Roma Hamamı) kalıntıları sonrasında yapılan kazılar, Frig çağı ile başlayan iskanın Bizans, Selçuklu ve Osmanlı döneminde de devam ettiğini ortaya koymuştur.

Çankırı Caddesi'nin açılışı esnasında bugünki YİBA Çarşısının güneyinde M.S. 117-138 yıllarına dayandırılan Sütunlu Cadde ortaya çıkarılmıştır.

Ankara Kalesi'nin yamaçlarında yer alan 7000-10000 kişi kapasiteye sahip Roma tiyatrosu 1982 yılında yapılan temel kazıları sırasında ortaya çıkmıştır. Yapımı M.s. 1. Yüzyıl sonlarına rastlamaktadır.

1995 yılında temel kazıları esnasında ortaya çıkan bir diğer kalıntı antik Roma Caddesi ve batı yakasında dükkan sırasıdır. Eski Sümer Bank binasının yanındaki şehir çarşısı ve Zincirli Camii arasında yer almaktadır.

Eski Hükümet Meydanı'nda yer alan sütunun yapılış tarihi bilinmemekle birlikte, eski Roma imparatoru Julianus'un M.S. 361-363 yıllarında Ankyra'dan geçtiği ve onun onuruna bu sütunun dikildiği söylenmektedir.

Günümüze kadar varlığını koruyan bu eserler dışında varlığı bilimsel kanıtlara dayandırılamamış olan antik yapılardan söz edilmektedir. Bugünki İş Bankası binasının bulunduğu yerde bir çeşme, Ulus İşhanı'nın altında Roma Hamamından daha küçük olan bir saray olduğundan söz edilmektedir. Roma Hamamı'nın güneyinde andezitten yapılmış stadion basamakları ve oturma sıraları bulunmuştur. M.S. 1. Yüzyılda inşa edilmiş olabileceği tahmin edilmektedir. M.S. 3. Yüzyılda surların yapımında bu malzemelerin taşınarak kullanılması nedeniyle Ankyra stadionunun hamamın güneyinde bulunduğu düşünülmektedir.

Ankara Kalesi ise yapım yılı bilinmemekle birlikte yaşamış tüm uygarlıkların izlerini taşımaktadır. M.S. 2. Yüzyıl Galatlar döneminde Ankyra'da bir kalenin varolduğu

bilinmektedir. Kale ve surlarda Roma yapımının yanında Bizans ve sonrasına ait yapılaşmalar içermektedir. İç surların M.S. 630 yılında Bizans İmparatoru tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Kale'nin bugünkü görünümü Selçuklu dönemi zamanında yapılmış onarımların izlerini taşımaktadır. Osmanlı döneminde de onarım gören Kale günümüzde aynı süreci yaşamaktadır.

Tüm bu antik kalıntılar Frig uygarlığından başlayıp, Galatlar, Romalılar, Bizanslılar tarafından Ankyra kentinin bir merkez olarak kullanıldığını göstermektedir.

Ortaçağ Avrupa kentlerinde olduğu gibi, Ankara kenti de surların içerisine çekilmiş bir sınır kenti biçiminde, Roma dönemine göre dar bir alanı kaplayan kent çevresi, dış kale surları ve iç kale duvarları yükseltilmiş bir savunma kenti biçimindeydi. Savunma endişesi kentin mekânsal karakterini etkileyen en önemli faktör olmuştur.

Ankara'nın Doğu ile Bizans arasında bir geçiş noktası olması ve İstanbul ulaşım güzergahında bulunması nedeniyle, askeri niteliği yanında önemli bir ticari merkez de olmuştur. 7. Yüzyılda Sasani istilasına kadar antik yapılarını muhafaza etmiş ve kullanmış olan kentte geç antik dönem yapıları yok olmuştur. 9.-11. Yüzyıllar arasında kent hem Arapların akınları hem de depremlerin etkisiyle harap olmuştur.

1071 yılında Malazgirt Zaferi sonrası 1073 yılında Ankara Türklerin eline geçmiştir. Osmanlı egemenliğine kadar farklı dönemlerde Türk Beylikleri, Bizans ve Moğol egemenliği altına girmiştir. 1143 yılında Selçuklular Ankara'yı egemenliği altına almıştır. İlk olarak Kale'nin güneyine yerleşerek bugünkü Atpazarı, Koyunpazarı ve Samanpazarı bölgesinde ticaretin gelişmesine katkı sağlamışlardır. Alaadin Camii, Arslanhane Camii, Saraç Sinan Mescidi bu dönemde inşa edilmiştir.

1300'lü yıllarda Ahilik merkezi halini alan Ankarada Ahi örgütü, kervanların ve ordunun seri ve demirden yapılan malzeme ihtiyaçlarını karşılamış, ticaret ve üretimi devam ettirmiştir. Keçi postundan elde edilen sof dokumacılığı da önemli bir faaliyet haline gelmiştir.

Selçuklu devletinin yıkılmasından sonra kenti Ahiler yönetmiştir. Osmanlı Beyliği'nin güçlenmesinden sonra 1354'te Orhan Gazi tarafından Osmanlı topraklarına katılan Ankara,

ilerleyen yıllarda el değiştirmiş ancak 1413 yılında kesin olarak Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Tarihi çekirdekte yer alan hanlar ve Bedesten Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişme döneminde 15.,16, ve 17. Yüzyıllarda yapılmış, ticaretin gelişmesiyle ve ticaret yollarının güvenliğinin sağlanması ile kent nüfusu iki katından fazla artış göstermiştir. Bunun sonucunda kent Kale çevresinde güney ve batı yönde gelişme göstermiştir.

16. yüzyılda şehir Kale ve Şehir olmak üzere, Kale'de daha yoğun konut alanı, Şehir'de daha düşük yoğunluklu ve geniş alana yayılmış konut alanı biçiminde iki kısıma ayrılmıştır. Kent nüfusu 25 000'e ulaşmıştır.

17. yüsyılda kentin gelişimi devam etmiş, 18. Yüzyılda ise isyanlar sonucu Kale çevresinde konut ve çarşı alanlarında büyük yangınlar yaşanmıştır.

Osmanlı İmaparatorluğu gerileme döneminde, 1892 yılında Ankara'nın demiryolu ile İstanbul'a bağlanması şehrin mekânsal olarak değişmesine neden olmuştur. Bu dönemde önemli imar faaliyetleri de gerçekleştirilmiştir. Şehri İstasyon'a bağlayan Talatpaşa Bulvarı o dönemde açılmış, istasyon çevresinde yapılaşmalar başlamıştır.

20. yüzyıl başında tyaşanan savaşlar ve yangınlar nedeniyle Ankara'nın nüfusu azalarak kentsel fonksiyonlarda gerileme yaşanmıştır. 1. Dünya Savaşı sonrası batıya konum olarak uzak kalması nedeniyle sömürgeci devletlerin batılılaşma hareketinden mekânsal olarak daha az etkilenmiştir.

Mustafa Kemal'in Ankara'yı Kurtuluş Savaşı için karargah seçmesi, ilk Meclis'in Ankara'da toplanması, Cumhuriyet'in ilanı, sonrasında Başkent ilan edilmesi kente prestij kazandırmış ve ileriye dönük olarak Cumhuriyet'in modern Başkent'inin inşa edilmesine önayak olmuştur.

Çağdaş ve yeni dünya anlayışının tüm işlevlerini yerine getirebilecek bir Başkent kurmak amacıyla, Bakanlıklar ve Yenişehir kuruluşu için kamulaştırmalar yapılmış, kamu kurumları güneyde Çankaya bölgesinde inşa edilmiştir. Ulus bölgesinde ise İstasyon'dan Taşhan ve Karaoğlan Meydanı'na kadar(günümüz Sümerbank ve Anafartalar Çarşısı) kentin giriş bölgesi tasarlanmıştır. İdari birimlerin yerseçimlerinin şekillendirdiği yeni

Ankara kent makroformunda Samanpazarından Suluhan'a kadar olan bölümde tarihi ticaret bölgesi varlığını devam ettirmiştir.

1930'lu yıllara kadar gelişen Ulus bölgesi Lörcher ve Jansen Planlarının kentin prestij alanlarını güneye yöneltmesi ile tarihi kentin gelişimi yavaşlamıştır. Planlamanın getirdiği geniş bulvarlar, Atatürk Bulvarı, Anafartalar Caddesi, Hükümet Caddesi, Ulucanlar Caddesi ve bu caddeler arasında kalan bölüm için büyük bir değişim ve yenilenmeyi de beraberinde getirmiştir. Bölge Kat Nizamı Kanunu'nun yürülüğe girmesi ile ana caddeler üstünde hızla kat yükseklikleri artarak tarihi kentin formundaki değişme dikeyde de görülmeye başlamıştır.

1930'lardan 1950'lere kadar şehrin güneye doğru gelişmesi ve Kızılay'ın yeni merkez haline gelmesiyle Ulus bölgesi önemini kaybetmiş, ve düşük gelir gruplarına hizmet etmeye başlamıştır. Yerleşik alanlar geniş akslar ile bölünürken, sosyal yapı da beraberinde değişmiştir.Bu durum Ulus'un psikolojik karakterini etkilemiş ve sosyal değişim yeni bir koruma planlaması problemi olarak ortaya çıkmıştır (Şahin N. , 1995)

Ulus Tarihi Kent Merkezinin değişim ve gelişimini doğrudan etkileyen koruma planlaması yaklaşımı öncesinde ve sonrasında yapılmış olan imar planları bir sonraki kısımda detaylı olarak irdelenmiştir.

4.2. Ulus Tarihi Kent Merkezi ve Planlama Süreci

Cumhuriyetin ilanı ve Ankara'nın Başkent oluşundan 1980'li, yılların başına kadar Ulus Tarihi Kent Merkezini kapsayan imar planları incelendiğinde "Koruma" amacı gütmeyen, Ankara'nın Başkentlik özelliğini ön plana çıkararak gelişim öngören planlama anlayışının var olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım mevcut dokunun göz ardı edilmesinin ve günümüz tarihi kent merkezi mülkiyet-yapılaşma sorunlarının temellerini oluşturmuştur.

1980 yılı sonrası Ülkemizde koruma planlaması yaklaşımlarının temellerinin atılması, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kurulması, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kurulması, 2863 sayılı Koruma Yasası'nın çıkarılmasını takiben koruma yaklaşımlı planlama çalışmaları Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde doğrudan etkili olmaya başlamıştır.

Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde geçmişten günümüze yapılmış olan İmar Planları ve 1980'li yıllardan sonra yapılmış koruma yaklaşımlı imar planları bu bölümde mercek altına alınmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Ankara'ya Başkent rolü verilmesiyle birlikte, küçük bir kasaba kadar nüfusu olan bu şehirde imar çalışmaları başlamış, kent neredeyse sıfırdan inşa edilmiştir. Ankara'nın Başkent oluşundan 1990'lı yılların başına kadar Lörcher Planı, Jansen Planı ve Uybadin- Yücel Planı yapılmıştır.

Ankara'nın ilk imar planları kent geneli için ne kadar önem taşıyorsa, tarihi kent merkezi için de o kadar önem arz etmektedir. Çünkü planlamanın odak noktası daima Ankara Kalesi, Ulus ve yakın çevresi olmuştur.

4.2.1. Sit ilanından önce yapılan planlar

Lörcher planı

1924-1931 yılları arasında yürürlükte bulunan ve Berlinli mimar Carl Christoph Lörcher tarafından hazırlanan plandır. Ankara'nın ilk imar planıdır.

İmar plan şeması incelendiğinde, kentin gelişiminin Kızılay ve İstasyon Caddesi yönünde planlandığı, ticari merkez işlevinin ise hem Ulus hem Kızılay bölgesinde kümelendirildiği görülmektedir. Planlama çalışması 1924 yılında 1/2 000 ölçekli olarak hazırlanmış eski Ankara Planı, 1925 yılında ise 1/1 000 ölçekli hazırlanmış Yenişehir Planı biçimindedir. Daha sonra bu iki planı birbirine bağlayan 1/10 000 ölçekli Çerçeve Plan hazırlanmıştır.

Plan çalışması kapsamında 51 sayfalık plan açıklama raporu yazılmıştır. Ali Cengizkan Plan Açıklama Raporunun ülkemiz literatürüne ve planlama yaklaşımına getirdiği "ilk" lere değinmiştir. Özetlemek gerekirse bu ilkler; "örnek şehirlerin kurulması", "planlama yöntem ve süreçlerinin ulusallaştırılması", "mekansal anlam", "simgesel kent mekanı", "çağdaş şehir plancılığı", "beden sağlığı" ,"açık ve yeşil alan" kavramlarıdır. Rapor, Ankara'nın modern bir kente dönüşmesindeki ilk tasarım ve düşünce belgesidir. Bu makale de ortaya koymaktadır ki, kamulaştırma, kent topraklarının tahsisi ve kentsel iletişim ile bir ara alınan ve eş zamanlı yürütülen kararlar nedeniyle, 1924-25 Lörcher Plan, Ankara Kenti'nin fiziksel ve mekansal kaderi üzerinde en etkili kararları ve uygulamayı getiren,

arkasından gelişen ardıl planlar hep ona uymak zorunda kalmıştır (Cengizkan, 2004: 42-44).

Harita 4.1. Ankara şehri imar planı, Lörcher, 1924 (ABB İMAR arşivi) [19]

Lörcher Planı, Yenişehir dokusu oluşturmayı ve Ulus çevresini de bu yeni dokuya uyumlu hale getirmeyi hedeflemektedir. Yeni doku oluşturulurken meydanlar açılmış ve ağırlıklı yeşil alanlar oluşturulmuştur. Ayrıca mevcut mezarlık alanlarının şehrin dış kısımlarına taşınmasını öngörmüştür.

Meydanların ve yeşil alanların kurgusu Lörcher'in "Güzel Kale" yaklaşımı ortaya çıkarmaktadır. Tarihi Kale ile ışınsal ilişkiler kurarak güzelliğini ortaya çıkarmayı

[19] Çalışmada kullanılan doküman ve planlar Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 2012'ye kadar tek olup, sonrasında daire başkanlıklarına bölünen arşivlerinden elde edilerek kullanılmıştır. Kulanılan plan ve dokümanlara ABB KUDEB ve ABB İMAR Arşivi şeklinde atıf yapılmıştır.

hedeflemiştir. Bugünkü Ulus Meydanı olan Millet Meydanı bunu destekler niteliktedir. İstasyon-Kale aksını güçlendirmiştir (Cengizkan, 2004 : 42-44).

Kamusal alanların ve konut alanlarının nasıl geliştirileceğine yönelik acil çözümler üretilmiştir. Bakanlıklar, üniversite alanları ve hastaneler bölgesel olarak kümelendirilmiştir. Mevcut kadastral dokunun imar parsellerine dönüştürülmesi anlayışı ile günümüz mülkiyet problemlerinin temelleri atılmıştır. Plan genelinde Barok bir anlayışla üçgen makroformda yapı adalarının oluşturulmuştur.

Lörcher Planı, tümüyle 19. Yüzyıl Avrupa'sında egemen olan görüşleri yansıtan bir plan olarak görünmektedir. Bu görüşe göre Ankara için hazırlanan planda "mevcut / eski yapı adaları geçersizdir, yeterli değildir, burada oluşturulması söz konusu iş merkezi için buradaki kent dokusu dönüşmelidir" Lörcher Planı'nın Ulus ve Yakın çevresi için temel yaklaşımı kısaca böyle özetlenebilir. Planın koruduğu yerler, Hacıbayram'ın bir bölümü, ve Kale'dir. Bir ölçüde, İstiklal Mahallesi korunmuştur (UTTA, 2010).

Kentsel mekanların insan sağlığını geliştirici olması gerektiği düşüncesi ile de çağdaş olan Camillo Sitte ekolünün özelliklerini tümünün 1924-25 Ankara Planı'nda uygulandığı görülmektedir (Cengizkan, 2004).

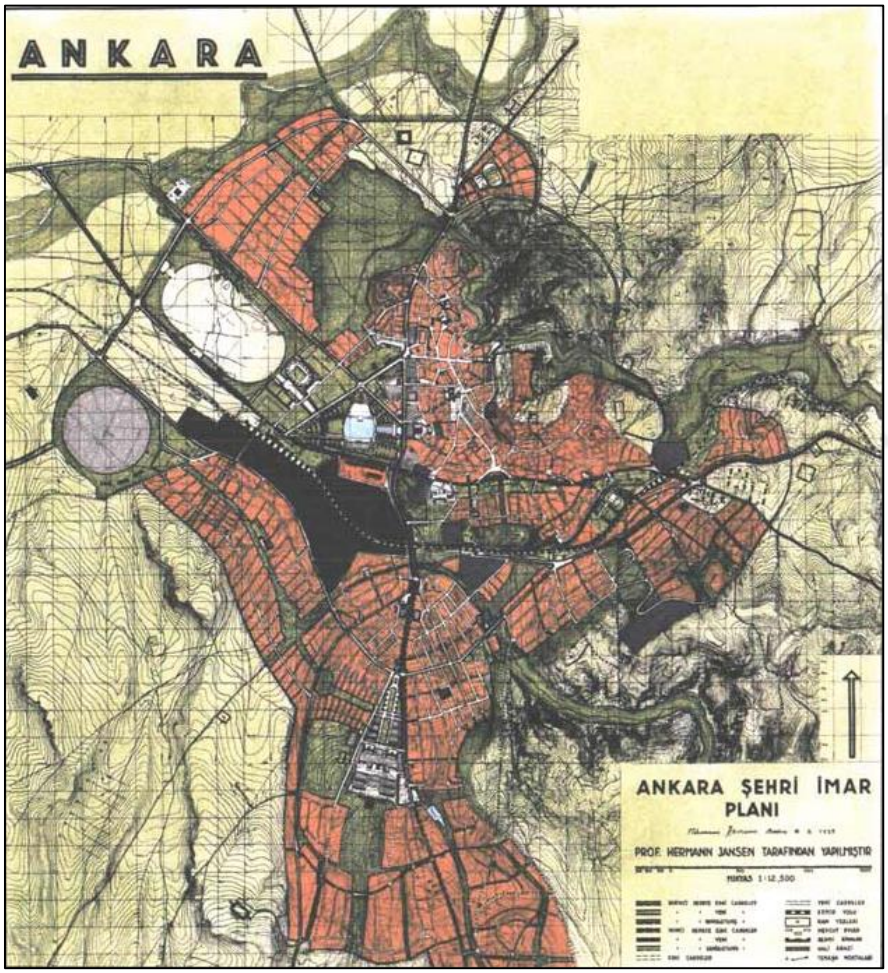
Bu plan kapsamında tek aks boyunca (Atatürk Bulvarı) gelişim öngörüldüğünden alternatif ulaşım güzergahları planlanmamıştır.

Jansen planı

Lörcher Planı'nın getirdiği kararlar neticesinde oluşan Yenişehir, birbirine mesafesi bulunan yüksek bahçe duvarları içine inşa edilmiş binalar ve geniş caddeler içermekteydi. Yenişehir'in merkezinde ve Bahçelievler bölgesinde bu kadar geniş alanlarda, konut stokunun az sayıda olması, bu bölgede yapı fiyatlarının çok yükselmesine ve yalnızca yüksek gelir gruplarının satın alabileceği yapılar haline gelmesine neden olmuştur. Kent genelinde inşa edilen yapıların beklenmedik biçimde göç alan Başkent için yetersiz kalması nedeniyle yeni bir plan yapılması ihtiyacı gündeme gelmiştir. Nitekim 1926 yılında 107 641 kişi olan nüfus 1928 yılında 345 837 kişiye ulaşmıştır. Lörcher Planı'nda

öngörülen nüfus ve yapı stoklarının hızla yükselen nüfusun ihtiyacına cevap veremeyeceği dönemin milletvekillerince ortaya konmuştur.

Jansen Planı, Berlinli bir mimar olan Hermann Jansen tarafından yapılmış ve 1932 yılında yürürlüğe girmiştir. Plan kapsamında şehrin mevcut kısmı merkez kale olarak nitelendirilmiştir. Kent içerisinde boş alanlar bırakılarak oyun ve spor alanları ayrılmıştır. Caddeler binaların güneş almasını sağlayacak biçimde açılmıştır. Sanayi bölgesi şehirden uzakta yer almıştır. (Cengizkan, 2004)

Harita 4.2. Ankara şehri imar planı, Jansen,1932 (Şahin, Çekiç, & Yalçın, 2011)

Eski kentin etrafında farklı gelir grupları için farklı konut bölgeleri ayrılmıştır.

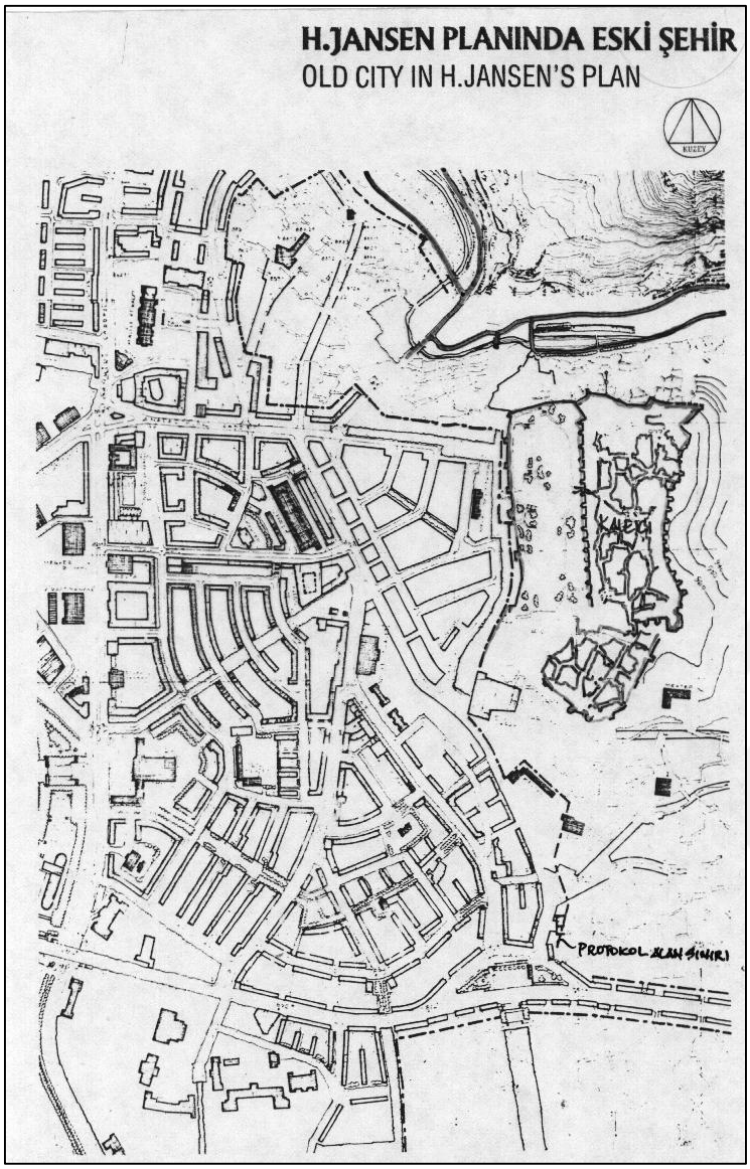
Kuzeyde işçi mahalleleri ve gelişim konut alanları ayrılmıştır. Maltepe bölgesinde sanayi alanları, Cebeci ve İskitler bölgesinde Yenişehir yerleşim alanı planlanmıştır. Mahalleler yeşil akslar ile birbirinden ayrılmıştır.

Ankara kalesinin batısında yer alan tarihi bölgede eski doku tamamen yenilenmiş, bu durum yüksek katlı yapılaşmalara ve iç bölgelerde ise günümüz çöküntü bölgelerinin oluşumuna sebebiyet vermiştir.

Korunması planlanan tek bölge Kale bölgesi olup, Ulus'ta yapılması planlanan yenileme çalışmaları ve açılan yolar, eski mülkiyet dokusunun tamamen değişmesini sağlamamıştır. Beklenilen yapılaşma bu dönemde gerçekleşmemiştir.

Jansen planı ile birlikte, Yenişehir'de Ziya Gökalp Caddesi ve Gazi Mustafa Kemal Bulvarı yönünde yeni ulaşım aksları oluşturulmuştur. Plan bütününde yeşil aksların oluşturulmasına yönelik bir politika benimsenmiştir.

Ankara'nın orta-düşük yoğunluklu bir bahçekent, güzelkent haline getirilmesi hedeflenmiştir (UTTA, 2010).

Harita 4.3. Jansen'in Ankara şehri planı, Ulus tarihi dokusundan bir kesit, 1932 (Tunçer, 2006)

Toplam 1 500 ha. alanda ortalama 120-240 kişi/ha yoğunluklarla 1978 yılına kadar yaklaşık 300 000 kişilik projeksiyon hesabı yapılmıştır.

Jansen Planı tamamıyla Lörcher Planı'nı yok saymamıştır, mevcut plan ile oluşan dokunun çeperinde gelişme sağlamıştır. Planın bu özelliği nedeniyle, Carl Christoph Lörcher tarafından Hermann Jansen'e Berlin'de fikirlerini çaldığı gerekçesiyle dava açılmıştır.

Uybadin-yücel planı

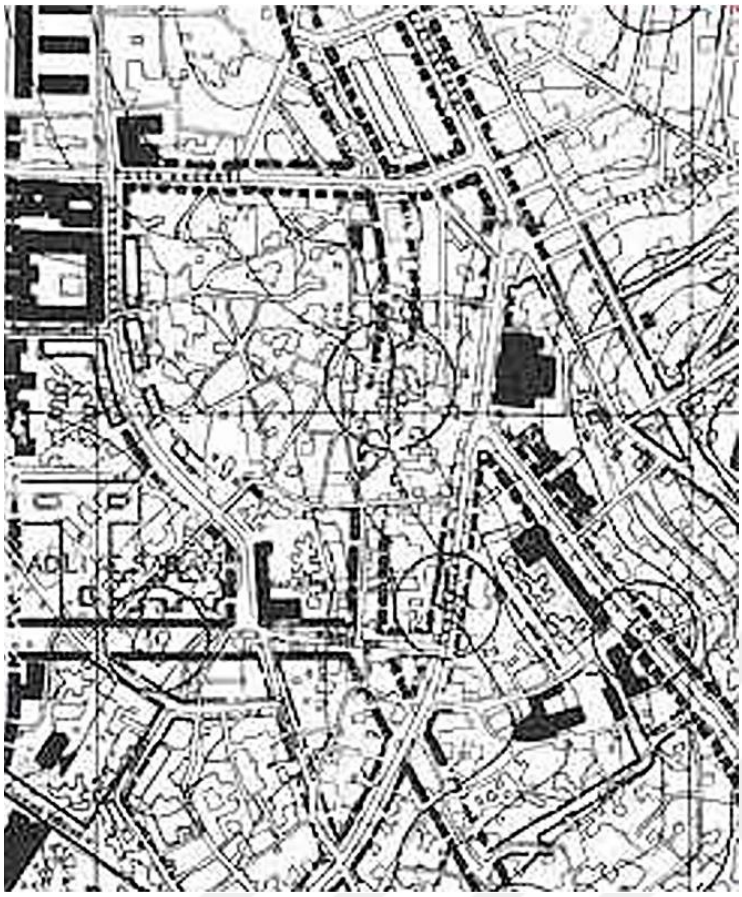
1950’ lerin başında Jansen Planı’nın öngördüğü 300 000 nüfus hedefi hızla aşılmış, kentin aldığı göçler sonucu kentleşme kontrol edilememiştir. Bir yandan Kayaş bölgesinde banliyö güzergahında, diğer yandan Etlik sırtlarında, Keçiören çevresinde, öte taraftan Çankaya güneyinde Dikmen çevresinde başlayan gecekondu gelişimleri, Jansen Planı’nın kentsel gelişme öngörmediği bu alanlarda, teknik ve sosyal altyapısı olmayan yapıların ağırlıkla eğimi yüksek hazine arazileri üzerinde kente göç eden nüfusun barınma ihtiyacının karşılandığı bir döneme girilmiştir.

Planların çeşitli şekilde yorumlanması, parça parça ele alınması devamlı değişikliklere uğramasına neden olmuştur. 1955 yılında açılan uluslararası planlama yarışması ile, Nihat Yücel ve Raşit Uybadin tarafından hazırlanan ve 5 720 hektarlık bir alanı kapsayan Ankara İmar Planı 1957 yılında onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 2006 yılı nüfusu 750 000 olarak tahmin edilmiş ve Kızılay yeni merkez olarak planlanmıştır (Tunçer, 2000 : 16).

1957 yılında yürürlüğe giren Uybadin-Yücel Planında özellikle ulus bölgesinde Jansen Planından farklı olarak alınmış radikal kararların çok az olduğu görülmektedir. Anafartalar Caddesi’ne paralel olarak planlanan ve Bentderesi yönüne devam eden yeni bir yol planlanmıştır.

1957 tarihli 750 000 nüfusa göre tasarlanan Yücel-Ubaydin Planı, yayılma yoluyla değil yerinden yükselerek yani "kat artışı" vererek kentin büyümesine olanak tanımaktadır. Yeşil alanlar denetlenerek imara açılmıştır.

1924-25 tarihli Löcher Planı ve 1928-37 tarihli Jansen Planı'nın ortaya attığı kavramlar, "kentin tacı", "yeşil bantlar", "meydanlar", "pazar yerleri", "kentsel açık alanlar" 1957 planı ile birllikte gündemden düşmüştür. Eski yapılanma yerine yeni yapılaşma, yalnızca kat ve yoğunluk artışıyla değil, şehrin genel zemin kotu değiştirilerek planlanmıştır. Bu yaklaşım 30 yıl boyunca Ankara'nın yıkılıp yeniden yapılanmasına neden olmuştur.

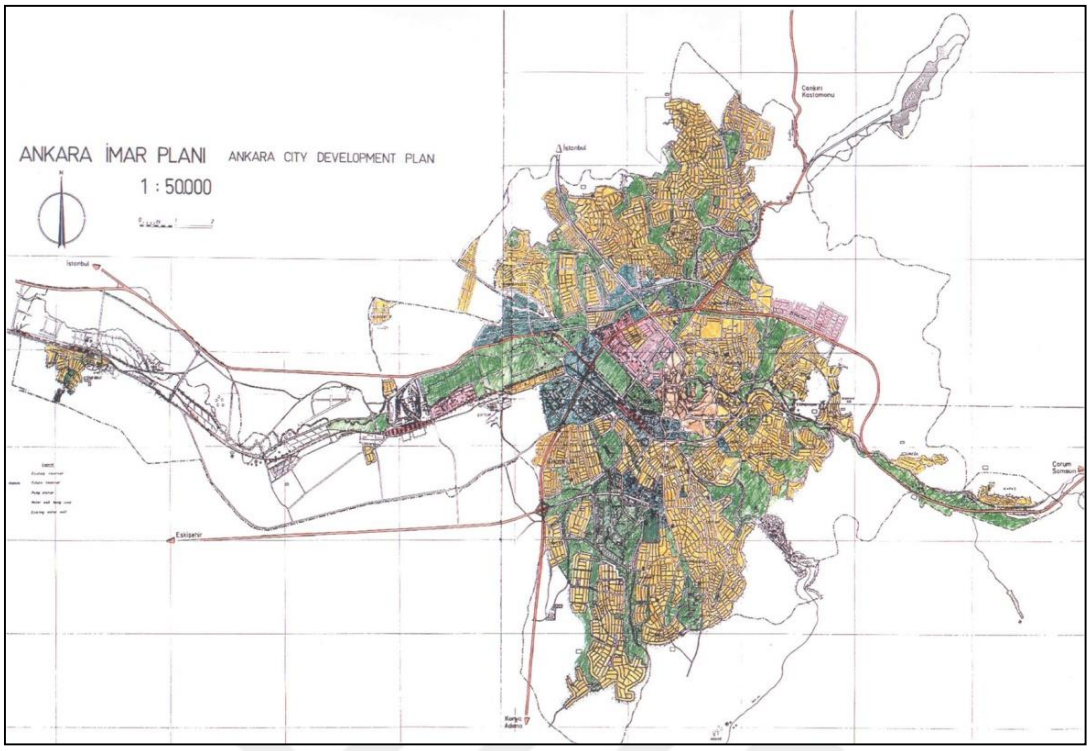

Harita 4.4. Uybadin–Yücel Ankara şehri planı Ulus tarihi dokusundan bir kesit, 1957 (UTTA, 2010)

Yenişehir, Cumhuriyet fikrinin ve uluslararası düzeyde Atatürk'ün yeni bir Başkent oluşturma olgusunun en önemli göstergelerinden biridir. Eski şehir kendi kaderine terk edilmiş, yenileme, işlev değiştirme, kullanım yoğunluğu artırma, onarmadan kullanma gibi süreçlerle, ne yazık ki 1980'lere kadar ihmal edilerek gelmiştir. Protokol alanı dışındaki birçok yer, alanlar da yenilenmiştir. Bu alanlarda kentsel yenileme çalışmaları, yeni yol açılması uygulamaları olmuştur.

Altındağ sırtlarında başlayan gecekondulaşma Kale çevresine yayılmıştır. Kale, eklentiler ve avlulara yapılan yapılarla kırdan kente gelenlerin yerleştiği, bir yapıda üç ailenin oturduğu bir bölge haline gelmiştir.

Bentderesi, Altındağ genelinden kaynaklanan kirlilikle bir kanalizasyon deresi haline dönüşünce üstü kapatılmıştır.

Harita 4.5. Ankara şehri imar planı, Uybadin-Yücel,1957 (UTTA, 2010)

Bölge kat nizamı planı

Uybadin – Yücel planı kentin gelişme ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olmuş, geçmiş ve güncel gelişmeleri kısa vadeli çözümlerle geçiştirmekle yetinmiştir. 1968 tarihinde çıkartılan Bölge Kat Nizamı Planı, getirmiş olduğu yoğunluk artışlarıyla yetersiz durumda olan sosyal ve fiziksel kentsel alt yapı hizmetlerini olumsuz yönde etkilemiştir.

Raci Bademli'nin de belirttiği gibi "Ankara'nın beklenmeyen hız ve türde gelişmeleri, spekülatif girişimlerin yoğunluğu ve eldeki planın niteliklerinden olduğu kadar; planı uygulamakla yükümlü olan Ankara İmar Müdürlüğü ile kentin ve sorunların sahibi olan Belediye arasındaki uyumsuzluktan da kaynaklanmaktaydı. Çözüm için öncelikle Ankara İmar Müdürlüğü ve Ankara Belediyesi arasında bir diyalog kurulması ve kentsel planlama hizmetlerinin düzene sokulması gerekiyordu. Ayrıca, özellikle imar planı sınırları dışına taşan gelişmeleri yönlendirecek yeni bir plan hazırlanması zorunluydu. Bu görevler, 1969 yılında İmar ve İskan Bakanlığı bünyesinde kurulan Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosuna düştü" (Kurt, 2006).

Yücel-Uybadin Planı'nın yürürlük kazandığı ilk yıllarda Kat Mülkiyeti Kanunu ve bu Kanun uyarınca yol genişliklerine göre kat yüksekliği belirleyen "Bölge Kat Nizamı Planı" yürürlüğe girmiştir.

Ulus Tarihi Kent Merkezi ve çevresinde, Talatpaşa Bulvarı, Ulucanlar, Denizciler ve Anafartalar Caddeleri boyunca parselasyon planı uygulamaları yapılmıştır. Cadde arkalarında topoğrafyanın çok eğimli olması, imar planların tarihi doku ile uyum sağlamaması, mülkiyetin aşırı parçalanmış olması, kişi ve kamunun uygulama için maddi yeterli güce sahip bulunmayışı ve benzeri nedenlerle iç kısımlarda çok katlı yapılaşmaya gidilememiştir. Eski Ankara, cadde boyunca yapılaşan 6-8 katlı bloklar arasında sıkışıp kalmış, çevre kalitesinde düşüş, sosyal dönüşüm, doğal yıpranma ile bölüntü ve eklentilerle çöküntü bölgesi niteliği kazanmıştır (Tunçer, 2000).

Bölge Kat Nizamı Planı, Tarihi Kent Merkezi'nde bugün etkisini sürdüren yoğunluk ve yapı yükseklikleri belirlemiştir. Atatürk Bulvarı – Çankırı Caddesi aksına cepheli parsellerde 10 kat, Talatpaşa Bulvarı'na cepheli parsellerde 8 kat, Ulucanlar Caddesi'ne cepheli parseller ile Ulus Merkezi İş Alanı'nda 6 kat ve Hacıbayram çevresinde 4 kat yapı yapma izninin verilmesi, Bölge Kat Nizamı Planı' nın kararıyla yaşama geçirilmiştir. Böylece 'yık-yap' denilen süreç başlamış ve kentteki tüm yapı stoku biçim değiştirmeye başlamıştır.

Kale – Hamamönü kesimi ise 1930'lu yıllardan başlayarak Jansen Planı'nın geliştirdiği bir pasif koruma yaklaşımı çerçevesinde Bölge Kat Nizamı Planı'nda da varlığını sürdürmüş, "protokol sahası" olarak ayrılarak ve kat kararı getirilmemiştir.

4.2.2. Ulus Tarihi Kenti'nin sit alanlarının ilan edilme süreci

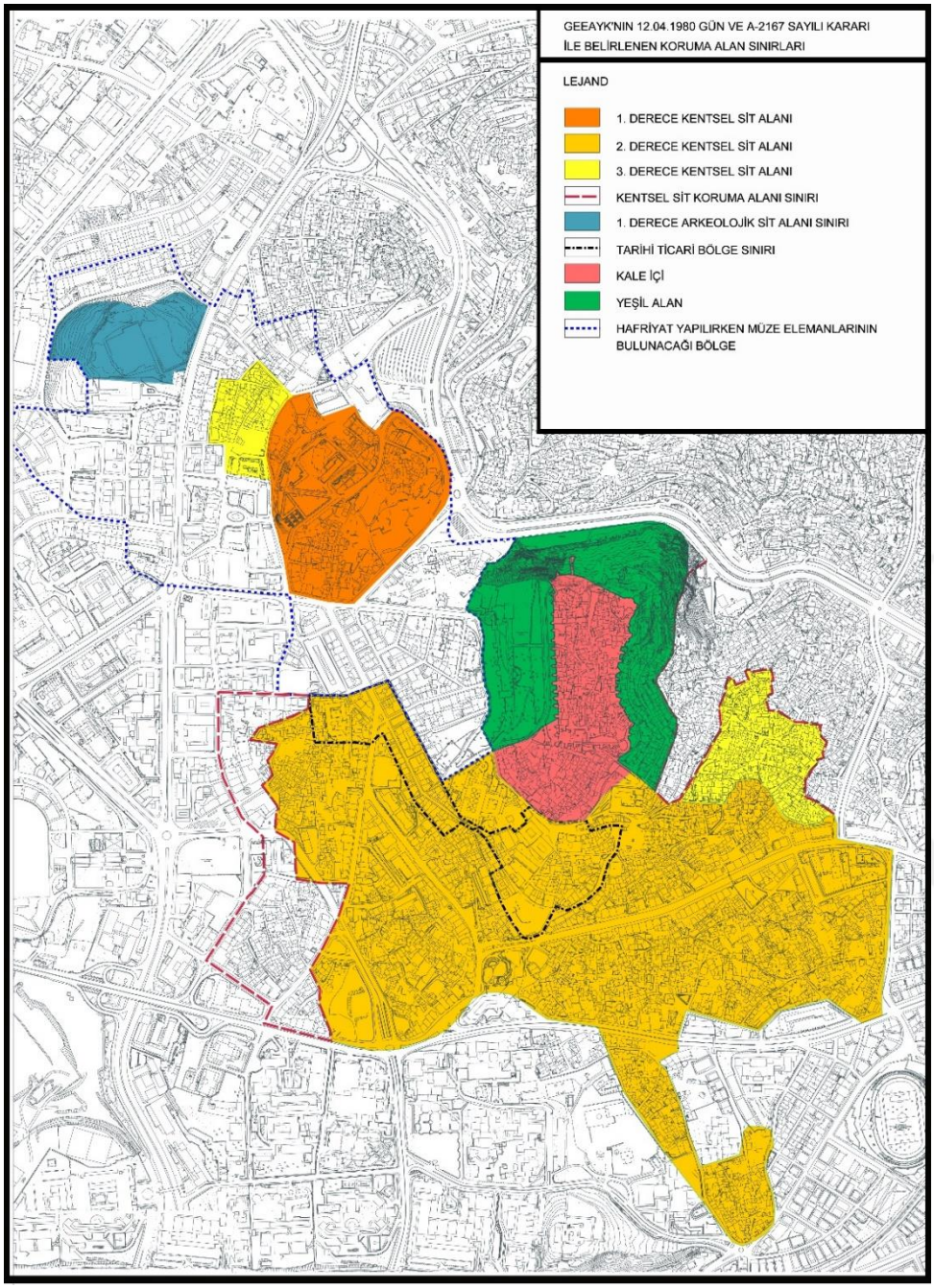
Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde sit ilanları 1970'li yıllara dayanmaktadır. Fiili olarak ilk sit ilanı 1980 yılında yapılmış olsa da; özellikle Jansen Planında Protokol Alanı olarak belirlenen ve koruma altına alınan alanlardaki eserlerin tespitine yönelik envanter çalışmaları 1972 yılında başlatılmıştır.

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun EK-3'te verilen 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı Kararı ile ilk adım atılmıştır. Bu karar Ankara kültür envanterinin tespitine

yönelik ilk çalışma ve ilk karardır. Ankara Kalesi, Hacıbayram Çevresi, Hacettepe Mahallesi ve Etlik Bölgesinde bulunan eserler ve tümülüslerin tespiti yapılmıştır. Aynı zamanda tespiti yapılan alanlara ilişkin koruma amaçlı planlar yapılması için bir süreç başlatılmış, eserler paftalara işlenerek tescil fişleri hazırlatılmıştır.

Kararda yer alan "ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel seviyesinin, geleceğe aktarılması için delil teşkil eden eski mahallelerinin eski eser konusunun ele alınarak belge niteliği taşıyan bölümlerinin korunması için gerekli hukuki ve teknik tedbirlerin alınması, envanter çalışmaları sırasında aynen korunması ön görülen Eski Ankara Evlerinin dışında, bölgeye karakterini veren diğer evlerin de tespitleri yapılarak, avlu düzenlerinin, iç ve sokak cephelerinin koruma olanaklarının sağlanması için çalışmalar yapılması gerektiği, bunun için "SİT anlayışlı bir plan" yapılması gerektiği belirtilerek yeni bir koruma anlayışının başlangıcı olmuştur. Henüz mevzuatta hiç sit kavramına yer verilmemişken "Sit Anlayışlı Plan" kavramı ortaya çıkmış ve bu anlayış koruma amaçlı imar planlarının temelini atmıştır.

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.4.1980 gün ve A-2167 sayılı Kararı ile; yapılan envanter çalışmasına istinaden hazırlanan 1/1 000 ölçekli planlar uygun görülmüş ve "Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı" adı altında onaylanmıştır. Plan kapsamında gösterilen kentsel ve arkeolojik sit alanı sınırları kesinlik kazanmıştır. Eski eserlerin tescili gerçekleştirilmiştir (Harita 4.6).

Harita 4.6. I., II. ve III. derece kentsel sit alanları, I. derece arkeolojik sit alanı, Kale içi sınırı, tarihi ticari bölge sınırı, koruma alan sınırı, hafriyat alınırken müze elemanlarının bulunacağı alan ile yeşil alan olarak ayrılacak bölge sınırı belirlenmiştir (GEEAYK'nın 12.4.1980 gün ve A-2167 sayılı kararı ile belirlenen koruma alanları. Bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

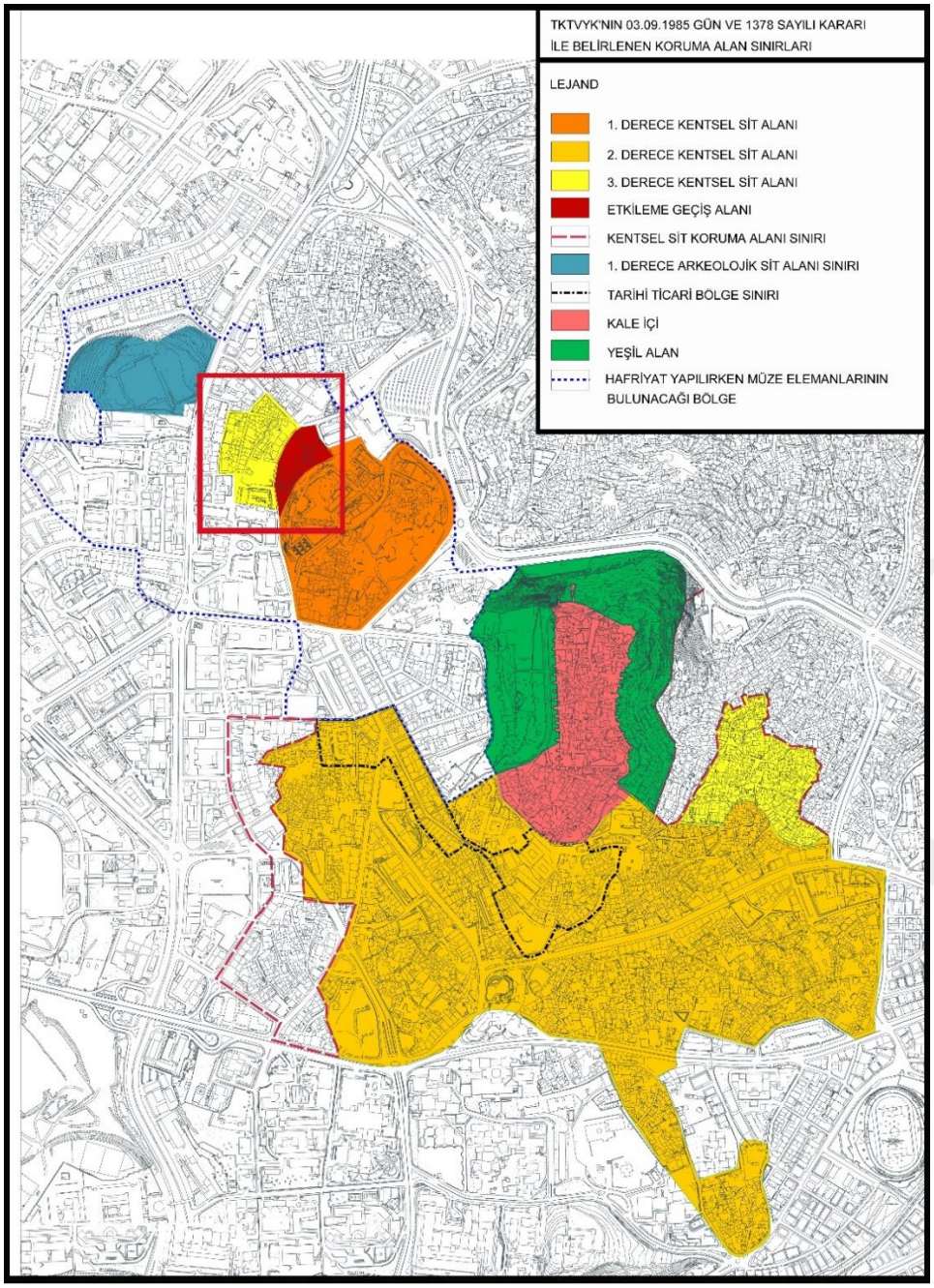
Plan hükümleri incelendiğinde; sit alanı sınırları içerisindeki mevcut imar planlarının Ankara Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı hükümlerine aykırı olmayan kısımlarının uygulanabileceği, koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar bu plan hükümlerinin uygulanacağı, eski eserler ve eski eserlere bitişik parsellerde yapılacak

uygulamalarla ilgili olarak Yüksek Kurul görüşü alınması gerektiği, tek ve toplu halde bulunan ağaçların korunması gerektiği, bazı cephe ve sokakların aynen korunması gerektiği şeklinde korumaya yönelik genel kararlar alınmıştır.

I. Derece Kentsel Sit olarak Belirlenen Hacıbayram Camii, Augustus Tapınağı ve şehir surlarının kalıntılarının bulunduğu höyükte kesin yapılaşma yasağı getirilmiştir.

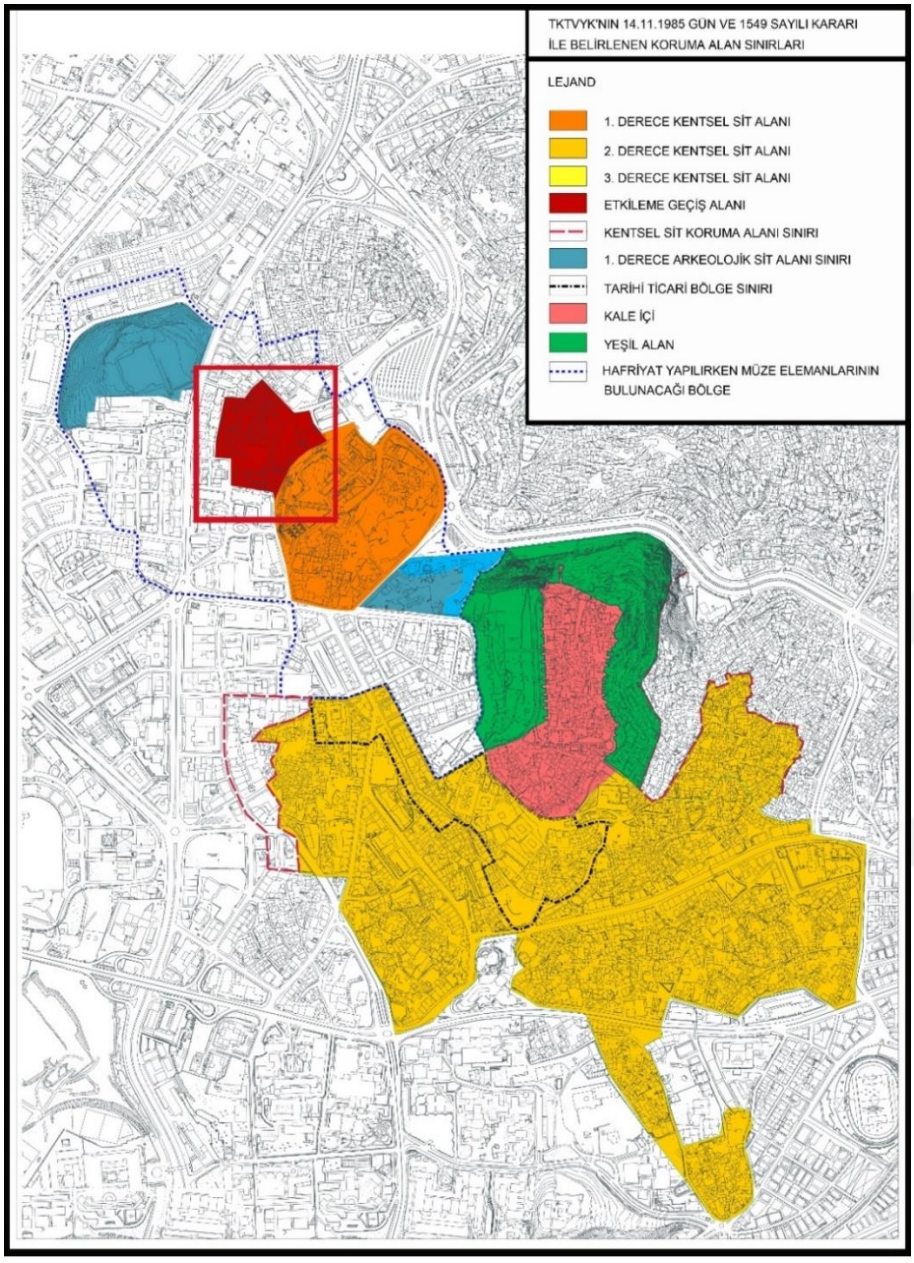
II. ve III. Derece Kentsel Sit Alanları için yapılaşma koşulları belirlenmiştir. Kale ve çevresinde ise yıkılan gecekondu alanlarının yeşil alan olarak düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. I. Derece Arkeolojik Alanda çevre düzenleme projesi yapılması öngörülmüş, imar durumuna aykırı yapıların ise kaldırılması gerektiği belirtilmiştir.

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 03.09.1985 gün ve 1378 sayılı Kararı ile Hacıbayram Camii I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın etkileme geçiş sahası belirlenmiştir. Ayrıca Hacıbayram I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın bulunduğu bölgede 2 yıl içinde koruma amaçlı imar planı yapılması gerektiği belirtilmiştir (Harita 4.7).

Harita 4.7. Harita üzerinde gösterilen alan I. derece kentsel sit alanından etkileme geçiş alanı olarak ayrılmıştır (Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 03.09.1985 gün ve 1378 sayılı Kararı ile belirlenen koruma alanları. bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

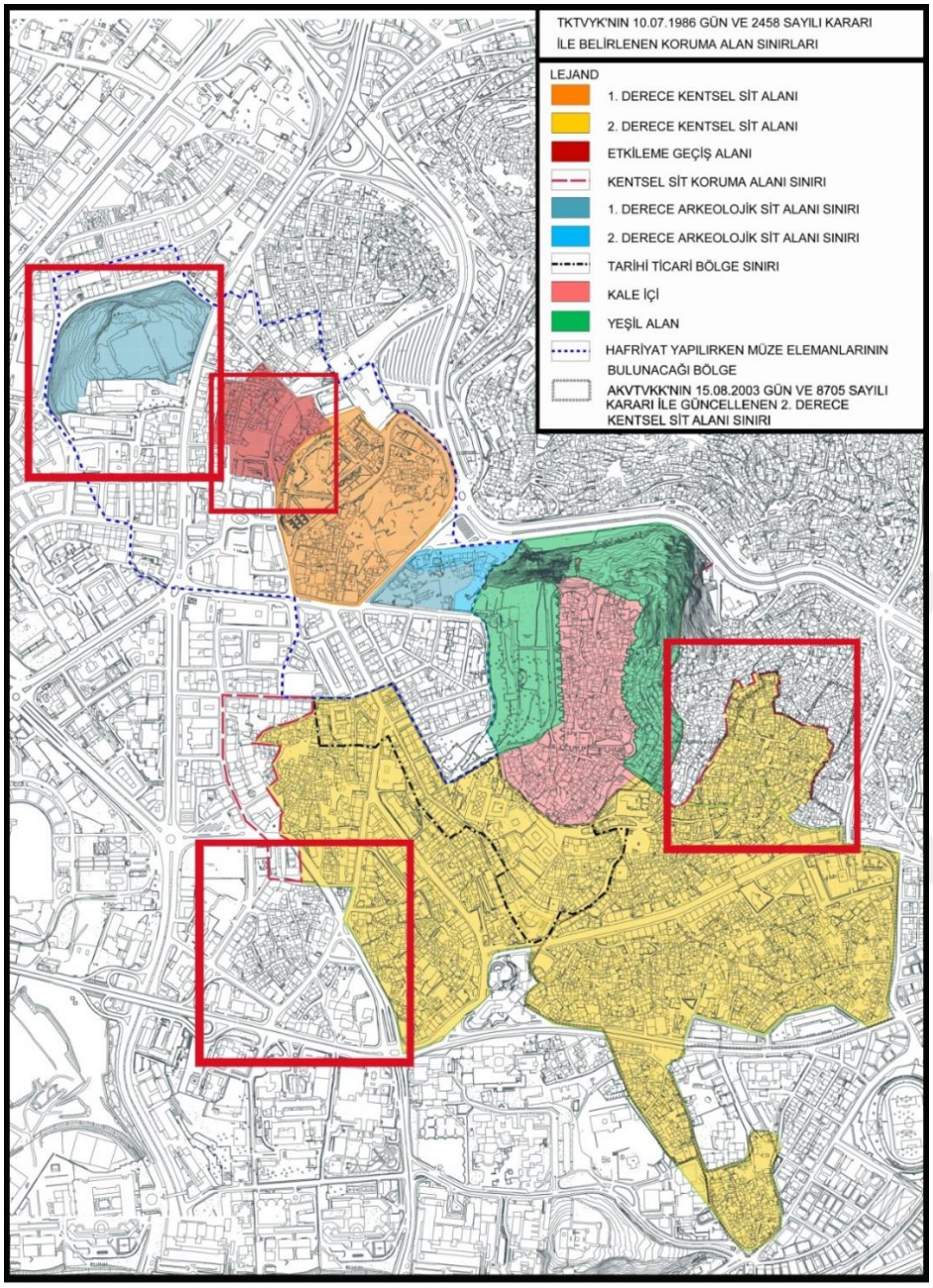
Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 14.11.1985 gün ve 1549 sayılı Kararı ile; I. Derece Kentsel Sit Alanı batısında bulunan III. Derece Kentsel Sit Alanı'nın kaldırılmasına karar verilmiş, bu alan etkileme geçiş alanı ile birleştirilmiştir (Harita 4.8).

Harita 4.8. Harita üzerinde gösterilen alan III. derece kentsel sit alanı iken etkileme geçiş alanı olarak değiştirilmiştir (Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 14.11.1985 gün ve 1549 sayılı kararı ile belirlenen koruma alanları. Bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 31.01.1986 gün ve 1778 sayılı Kararı ile Antik Roma Tiyatrosu taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir (Harita 4.10).

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.7.1986 gün ve 2458 sayılı Kararı ise 1980 tarih ve A-2167 sayılı kararla belirenmiş sit sınırlarında revizyon yapmıştır. Antik Roma Tiyatrosu da Arkeolojik Sit Alanı olarak işaretlenmiştir(Harita 4.9).

Harita 4.9. Harita üzerinde gösterilen 1 numaralı alanda I. derece arkeolojik sir alanı sınırı genişletilmiştir, 2 numaralı alanda arkeolojik sit alanı ilanı yapılmıştır, 3 numaralı alanda tarihi ticaret bölge sınırı daraltılmış ve 4 numaralı alanda III. derece olan kentsel sit statüsü II. derece olarak değiştirilmiştir. 2003 yılında II. derece kentsel sit alanı sınırının bir bölümü koruma amaçlı imar planı yapımına esas olmak üzere güncellenmiştir (Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.7.1986 gün ve 2458 sayılı kararı ve AKVTVKK'nın 15.08.2003 tarih ve 8705 sayılı kararı ile belirlenen koruma alanları. Bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 15.05.1987 tarih ve 3194 Sayılı Kararı ile; toplamda 45 adet yapı tescillenmiş, Ankara Kalesi için koruma amaçlı imar

planı hazırlatılmasına karar verilmiştir. Yeni planlar hazırlatılana kadar geçerli olacak olan "Ankara Kalesi Koruma Geliştirme ve Yeni Yapılaşma Koşulları" belirlenmiştir.

Ankara Kalesi Koruma - Geliştirme ve Yeni Yapılaşma Hükümlerinden bazıları şunlardır;

Koruma İlkeleri:

- Ankara Kalesi I. Derece Tarihi-Kentsel Sit Alanı içinde korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak belirlenmiş ve tescilleri yapılmış yapılar parselleri ile birlikte korunacaktır.
- I. Derece Tarihi-Kentsel Sit Alanı'ndaki tescilli yapı onarımlarına dış cephelerde esas mimariyi (pencere, saçak, kapı, pervaz, bahçe duvarları, harpuşta, kiremit, balkon, dikme, renk vb.) yok edecek değişiklikler yapılamaz. Bina içinde merdiven, tavan süslemesi, ahşap oyma, duvar resmi, alçı kabartma ve benzeri değerler adi onarım kapsamına girmektedir. Belediyesinden ve Ankara Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nden izin alınmadan korunması gerekli yapılara hiçbir inşai müdahalede bulunulamaz. Onarım sonrasında onarımın aslına uygun olarak yapıldığı yeterli fotoğraflarla birlikte bilgi için Ankara Bölge Kurulu'na iletilecektir.
- I. Derece Tarihi-Kentsel Sit Alanı içinde kalan sokaklar sit alanı bütünü ile birlikte korunacaktır.
- 1/1000 ölçekli Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planı'nın yapımı birinci gelen ekip tarafından yüklenilmiş ve Sayın Raci Bademli'nin yönetiminde hazırlanan plan Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.11.1989 gün ve 954 sayılı kararı ile onaylanan Raci Bademli yönetimindeki 1/1000 ölçekli Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planı kapsamında 2. Derece Kentsel Sit Alanı sınırı 1. Derece Kentsel Sit Alanı" ile "Arkeolojik Sit Alanını da kapsayacak şekilde plan sınırlarına kadar genişletilmiş, tüm planlama alanı 2. Derece Kentsel Sit Alanı statüsüne alınmıştır (Günay, 2005).

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 25.2.1992 gün ve 2237 Sayılı Kararı ile Roma Hamamı I. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile Antik Tiyatro I. ve II. Derece Arkeolojik sit alanına ilişkin sınır düzeltmeleri yapılmıştır.

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.10.1997 tarih ve 5448 sayılı kararı ile Zincirli Camii ile Ulus Şehir Çarşısı arasında kalan Roma Yolu I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenmiştir.

Roma Yolu I.Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları Harita 4.10.'de gösterilmiştir.

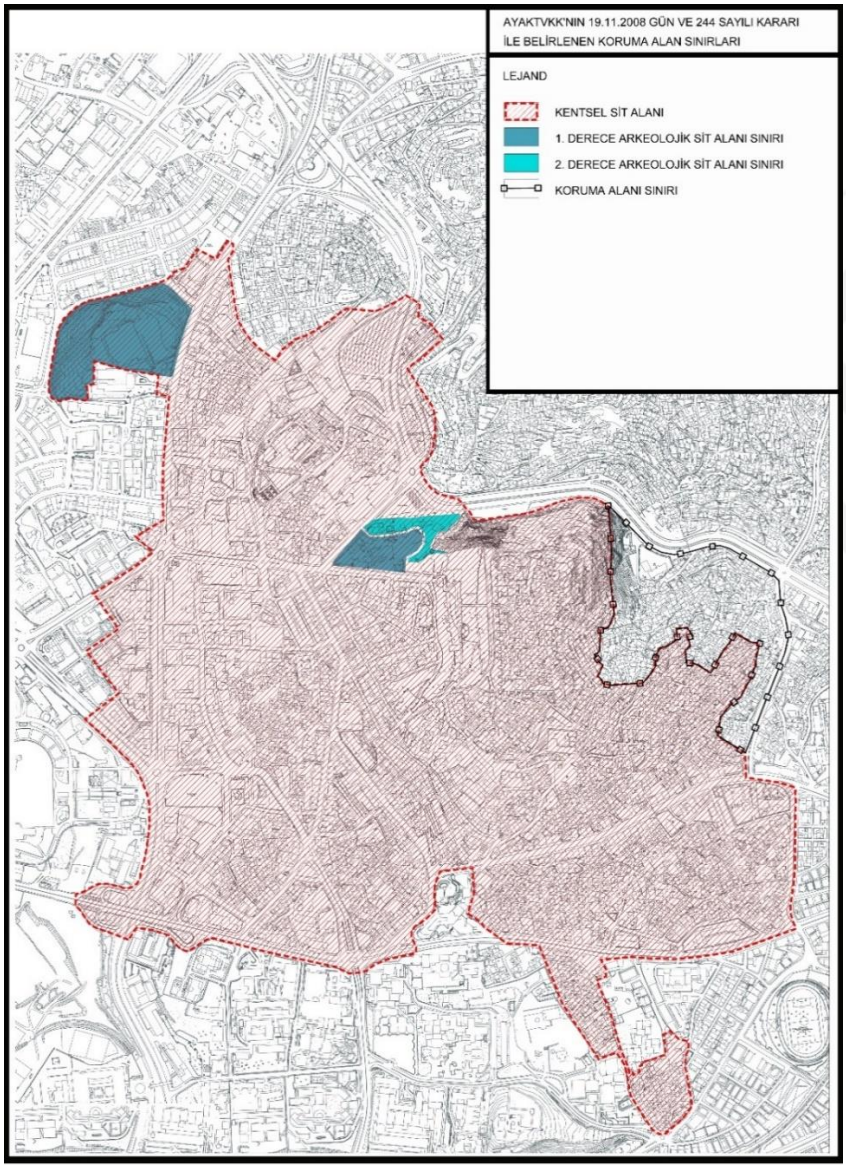

Harita 4.10. I. derece arkeolojik sit alanlarının ilan süreçleri (bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 15.8.2003 gün ve 8705 Sayılı Kararı ile II. Derece Kentsel Sit Alanı Sınırlarında değişiklik yapılmıştır. Sınırlarda yapılan değişikliğin, Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı Onama Sınırı ile II. Derece Kentsel Sit Alanının çakıştırılmasına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. 8705 sayılı karar ile Ulus Tarihi Kent Merkezi II. Derece Kentsel Sit Alanı'nın Hamamönü kısmı, Ulus kısmından ayrılarak değerlendirilmiştir(Harita 4.9). Bu karar ayrıca Ankara Eski Kent

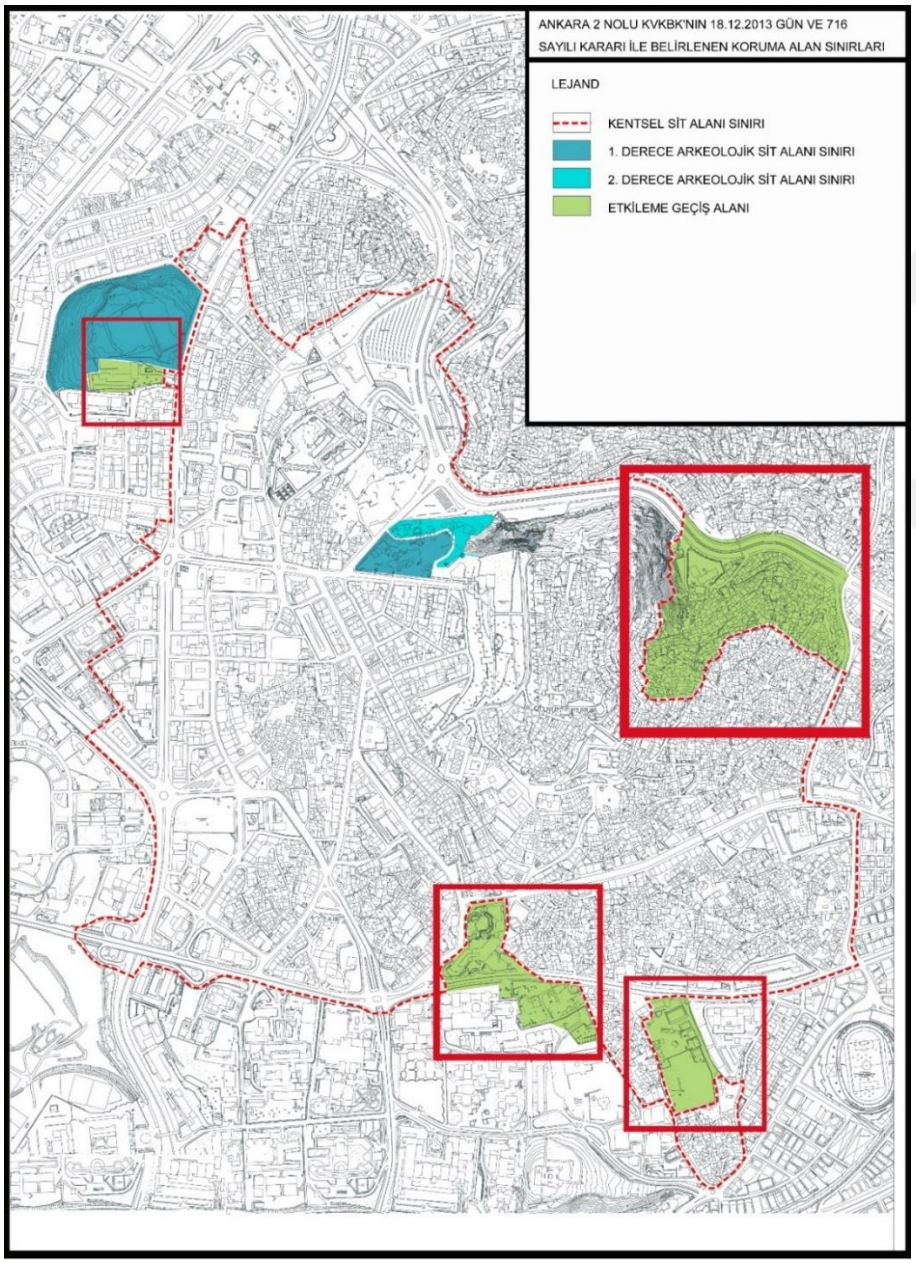
Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmaları kapsamında tespiti yapılan ve kültür varlığı özelliği taşıyan yapıların tescilini yapmış, imar planına altlık oluşturmuştur.

Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 gün ve 244 sayılı Kararı(EK-4) ile 1/2 000 ölçekli olarak hazırlanmış olan sit sınırlarının güncellenmesine karar verilmiştir (Harita 4.11).

Harita 4.11. 1990 yılı ve 2005 yılında yapılan koruma amaçlı imar plan sınırları baz alınarak kentsel sit sınırı, planlı alanlar sınırına kadar gemişletilmiş, Ankara Kalesi tarihi sit olarak ilan edilmiş, ayrıca kentsel sit alanının koruma alanı belirlenmiştir (Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 gün ve 244 sayılı kararı ile belirlenen koruma alanları. Bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanları'na ilişkin koruma amaçlı imar planı çalışmaları kapsamında bazı sınır düzeltmeleri yapılmıştır. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı ile 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın yanı sıra sınır düzeltmeleri de uygun görülmüştür(Harita 4.12).

Harita 4.12. 2008 yılında belirlenen sit alanı sınırlarında düzenlemeler yapılmı, tarihi sit alanı statüsü akldırılmış, ayrıca mevcut koruma alanı dahil olmak üzere haritada gösterilen dört farklı alanda etkileme geçiş alanı belirlenmiştir (Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı ile belirlenen koruma alanları. Bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Bu düzeltmeler sınırların imar ve kadastro parsellerine göre yeniden düzenlenmesini içerir, alansal olarak büyük bir farklılık bulunmamaktadır. Yalnızca Kentsel Sit Alanı sınırı Roma Hamamı I. Derece Arkeolojik Sit Alanı Sınırını dışarda bırakacak şekilde düzenlenmiştir.

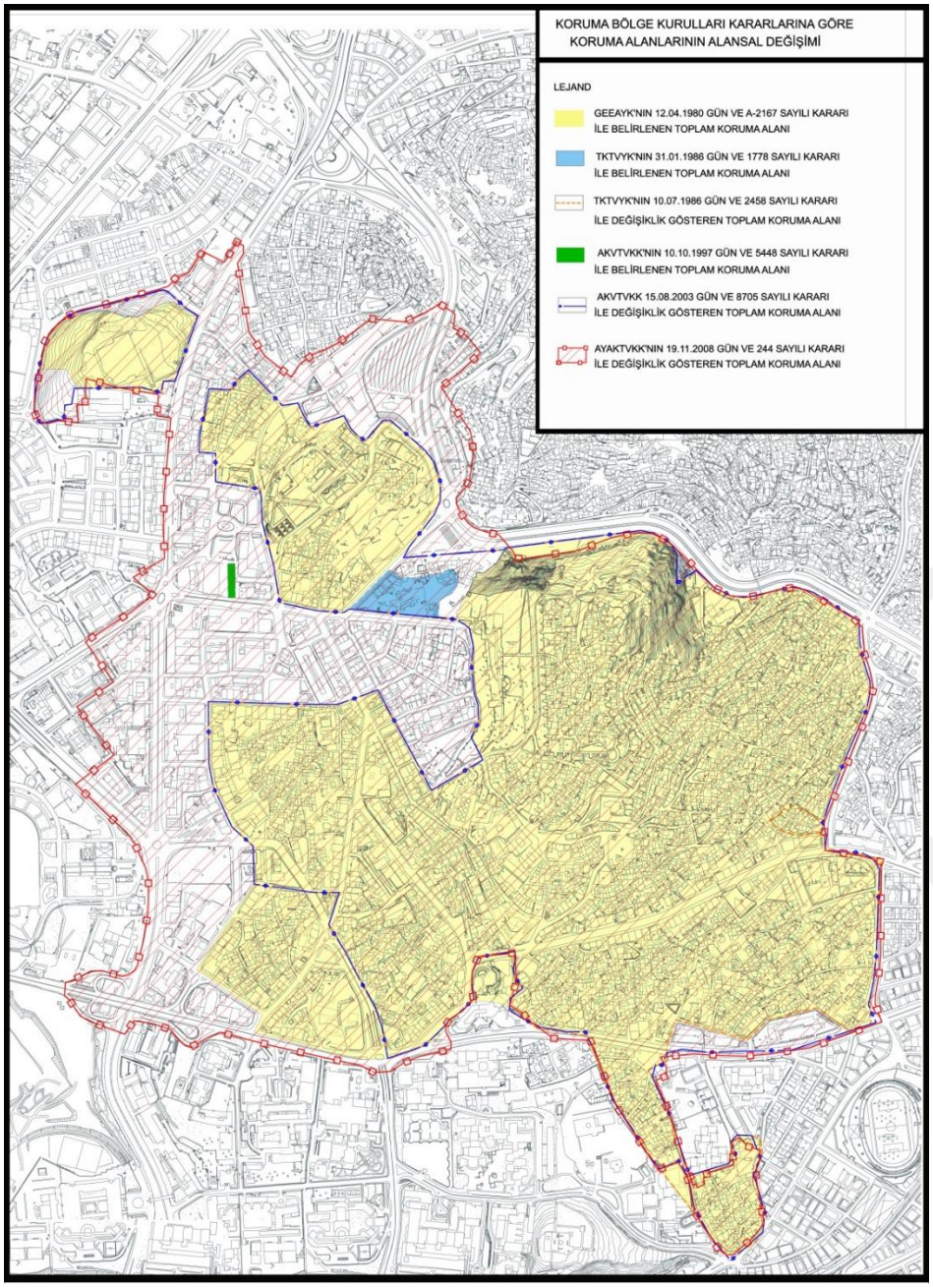
Yapılan güncellemede yeni belirlenmiş bir sit alanı bulunmayıp etkileme geçiş alanlarına yer verilmiştir. Etkileme geçiş alanları Hamamönü bölgesi doğusu, Altındağ Belediyesi hizmet binası ve güneyi, Bentderesi Caddesi ve Kayabaşı Mahallesi arasında yer alan Koruma Alanı ve Roma Hamamı güneyinde yer alan okul alanı olmak üzere 4 farklı yerde belirlenmiştir.

1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nı ve sit alanı sınırlarını uygun gören 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Koruma Bölge Kurulu Kararı'nın Ankara 7. İdare Mahkemesi tarafından yürütmesinin durdurulmasını takiben sit sınırlarında da eskiye dönüş yapılmış, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı Kararı ile onaylanan sit alanı sınırları geçerli olmuştur. Günümüzde halen bu karar ile onaylanan sit alanı sınırları geçerlidir.

Tez çalışmasında, koruma bölge kurulu kararları ile belirlenen toplam korunması gerekli alanlar tespit edilerek haritaya alansal değişimler yansıtılmıştır. Çalışma yapılırken Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 03.09.1985 tarih ve 1378 sayılı Kararı ile 14.11.1985 ve 1549 sayılı kararlarında Hacıbayram bölgesindeki I. ve III. Derece Kentsel Sit Alanları ile Etkileme Geçiş Sahası'na ilişkin yapılan değişikliklere, toplam koruma alanında değişiklik oluşturmadığı için yer verilmemiştir.

Ayrıca Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile değişiklik yapılan sınırlara, mahkeme kararı ile iptal edilerek uygulamaya geçemediği için bu çalışma içerisinde yer verilmemiştir.

Tüm Sit Alanı ve Koruma Alanı kararları harita 4.13 üzerinde değerlendirilmiştir.

Harita 4.13. Koruma bölge kurulları kararlarına göre koruma alanlarının alansal ve zamansal değişimleri gösterilmiştir (bu harita A2NKVKBK arşivinde yapılan inceleme sonucu hazırlanmıştır)

Süreç incelemesi sonucunda; 1980 yılından günümüze Koruma Alanları kavramı parçalı ve nitelik olarak da çeşitli bir sınıflandırmaya sahip iken, zamanla bir bütünleşme söz konusu olmuştur. Örneğin kentsel sit alanları, I.,III. ve III. derece olarak ayrılmışken günümüzde tek bir Kentsel Sit Alanı bulunmaktadır. Aynı zamanda Tarihi Ticaret Bölge Sınırı, Kale İçi, Yeşil Alan gibi bölgeciklerin özelliklerine göre koruma alanları üretilmişken, bu sınıflandırma da ortadan kalkmıştır. Matematiksel olarak bir değerlendirme yapılması

gerekirse, Hamamönü, Hamamarkası, Kayabaşı Bölgelerinde, yani Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin doğu kesiminde zaman içerisinde sınır düzeltmesi olarak müdahaleler yapıldığını görmekteyiz. Ancak Anafartalar, Hacıbayram ve Necatibey Mahallesi Bölgelerinde alan olarak sürekli bir yayılma ve büyüme göze çarpmaktadır. Bu büyümede elbette ki arkeolojik sit alanlarının tespit ve ilanı da etkili olmuştur. Koruma politikası kapsamında 1980 yılında belirlenen Hafriyat Alınırken Müze Elemanlarının Denetim Yapması Gereken Alan, günümüzde doğrudan Kentsel Sit Alanına dahil edilmiştir. Bölgedeki Arkeolojik Sit Alanları da Kentsel Sit Alanına dahil edilerek tam bir alansal bütünlük sağlanmıştır.

4.3. Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı İmar Planları Süreci

1972-1979 yılları arasında Gayrimenkul Eski Eserler Yüksek Kurulu'nun kurulması ve aldığı kararları ile Ülkemizde ilk envanter çalışmaları yapılmıştır. Koruma çalışmaları yapı bazında yürütülmüş, tarihi eser niteliği taşıyan Eynebey Hamamı, Suluhan gibi yapılar kısmen koruma altına alınmıştır.

Ulus Tarihi Kent Merkezinde ise Ankara Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma Geliştirme Planı adı altında hükümler belirlenerek koruma planlarının temelleri atılmıştır. Bu hükümler bir plan şeması niteliğinde değil, doküman niteliğinde hazırlanmıştır. Gerek şematik olarak, gerekse planlama hükümleri olarak hazırlanan ilk koruma amaçlı imar planı çalışmaları 1980'li yılların sonunda başlamıştır. Bu çalışmalar incelendiğinde; "Hacıbayram II. Çevre Koruma Amaçlı İmar Planı", "Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma - Islah İmar Planı", "Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme Planı" ve "Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı" nın yapıldığı görülmektedir. Türkiye mevzuatına kentsel yenileme alanı kavramının girmesiyle birlikte 5366 sayılı Yasa'nın kabulü sonrasında ise "Ankara tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları" ve "Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı" yapılmıştır. İmar Planı bulunmayan dönemlerde ise koruma bölge kurullarınca ilan edilen geçiş dönemi yapılaşma koşullarına göre işlemler yapıldığı görülmektedir.

Çizelge 4.1. Ulus tarihi kent merkezinde yapılmış koruma amaçlı imar planları ve ilan edilen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının dönemsel analizi

	KORUMA AMAÇLI İMAR PLANLARI				GEÇİŞ DÖNEMİ KORUMA ESASLARI VE KULLANIM ŞARTLARI				
DÖNEM	YILI	ADI	YÜRÜTME VE ONAY MERCİİ	UYGULANAMAMA NEDENLERİ	YILI	ADI	YETKİLİ KORUMA BÖLGE KURULU	KURUL KARARI	
SİT İLANINDAN ÖNCE YAPILAN PLANLAR	1924	LÖRCHER PLANI	Ankara Şehremaneti	Uygulanmıştır					
	1932	JANSEN PLANI	Ankara Şehri İmar Müdürlüğü	Uygulanmıştır					
	1957	UYBADİN-YÜCEL PLANI	Ankara İmar Müdürlüğü	Uygulanmıştır					
	1968	BÖLGE KAT NİZAMI PLANI	İmar ve İskan Bakanlığı	Uygulanmıştır					
SİT İLANI	1972	SİT İLANI	Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu	Uygulanmıştır					
KENTE PARÇALI BİR YAKLAŞIMLA KORUMA PLANLAMASI DÖNEMİ	1979	ANKARA ESKİ KENT DOKUSU GEÇİT DÖNEMİ KORUMA GELİŞTİRME PLANI	Kültür Bakanlığı Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Ankara Belediyesi	Uygulanmıştır.					
	1985	HACIBAYRAM II. ÇEVRE KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI	O.D.T.Ü. Şehir Planlama Bölümü ve Ankara Büyük Şehir Belediyesi İmar Müdürlüğü	Parselasyon Planları Hazırlanmamış, Koruma Islah İmar Planı Çalışmaları Nedeniyle Uygulanmamıştır.					
KENTE BÜTÜNCÜL YAKLAŞIMLA KORUMA PLANLAMASI DÖNEMİ	1990-2005	ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ KORUMA - ISLAH İMAR PLANI	Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Raci Bademli	Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.					
	1990	ANKARA KALESİ KORUMA VE GELİŞTİRME İMAR PLANI	Altındağ Belediyesi ve Gayrimenkul Eski Eserler Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünce	Onay süreçleri tamamlanamadığından uygulanamamıştır.					
	2005-2007	ANKARA ESKİ KENT DOKUSU KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI	Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Altındağ Belediyesi	Uygulanmıştır.					
KENTSEL YENİLEME YAKLAŞIMLI KORUMA PLANLAMASI DÖNEMİ	2007-2008	ANKARA TARİHİ KENT MERKEZİ YENİLEME ALANI 1/5.000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI NAZIM İMAR PLANI VE 1/1000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLANI	Ankara Büyükşehir Belediyesi	İdare Mahkemesince Yürütmesinin Durdurulmasına Karar Verilmiştir.	2008	Ulus, Hamamönü ve Kale Sit Alanlarına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları	Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı	GEÇİŞ DÖNEMİ YAPILAŞMA KOŞULLARI DÖNEMİ
					2010	Ulus, Samanpazarı, Kale Bölgeleri Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları	Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	31.03.2010 tarih ve 468 sayılı karar	
						Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulunun 21.02.2010 Gün ve 2010/88 Sayılı Kararı İle Belirlenen Ankara Yenileme Alanı Sınırları Dışında Bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesini Kapsayan Kentsel Sit Alanı Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları	Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı karar	
	2013-2015	ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ KENTSEL SİT ALANI 1/5000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI NAZIM İMAR PLANI	Ankara Büyükşehir Belediyesi	İdare Mahkemesince Yürütmesinin Durdurulmasına Karar Verilmiştir.	2015 VE SONRASI	Altındağ İlçesi, Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları	Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı karar	
					2015 VE SONRASI	Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı Bölgeleri Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları Ve Kullanma Şartları	Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı karar	
						Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya Mahallelerinin Kentsel Sit Alanı Sınırları içindeki kısmını kapsayan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları	Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı karar	
PLANSIZ DÖNEM	2016	PLANLAMA ÇALIŞMASI YAPILMAMIŞTIR.							
	2017								
	2018								
	2019								

Yukarıda yer alan çizelge 4.1.'de koruma amaçlı imar planlarının hangi dönemlerde yürürlükte olduğu, imar plansız kalınan dönemlerde ise hangi geçiş dönemi yapılaşma şartlarının geçerli olduğuna ilişkin dönemsel açıklamalara yer verilmiştir.

4.3.1. Korumaya parçalı bir yaklaşımla koruma planlaması dönemi

1970'li yıllarda Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun almış olduğu ilk kararlar incelendiğinde, kentte yapı bazında koruma politikalarının ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. GEEAYK'nun yapı ölçeğinde yapmış olduğu tescil işlemlerini, plan şeması olmaksızın bir doküman ölçeğinde hazırlanmış olan geçit dönemi koruma ve geliştirme planı izlemiştir. Sonraki yıllarda ise küçük bölgeler halinde öncelikli alanların koruma altına alınabilmesi için parçalı planlama çalışması yapılmıştır.

Ankara eski kent dokusu geçit dönemi koruma ve geliştirme planı

1979 yılında Kültür Bakanlığı Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Ankara Belediyesi elemanları ortaklaşa saptama ve belgeleme çalışmaları yapmıştır. Bu çalışmada korunması gerekli görülen eski Ankara evleri ve anıtsal nitelikteki tek yapılar saptanmış, Geçit Dönemi Yapılaşma Koşulları getirilmiş ve hazırlanan Geçit Dönemi Koruma Geliştirme Planı onaylanmıştır. Bu karar ile; I. Derece, II. Derece ve III. Derece Kentsel ve Arkeolojik Sit Alan Sınırları, Tarihi Ticari Bölge ve Etkileme Geçiş Alanları belirleniş, yaklaşık 150 hektarlık geniş bir alanda imar planları uygulamasının durdurulması ve tarihi kent dokusunu koruyacak şekilde koruma amaçlı imar planlarının yapılması öngörülmüştür (Tunçer, 2000).

Ankara Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı GEEAYK'nın 12.04.1980 gün ve A-2167 sayılı Kararı ile uygun görülmüştür. Bu karar kapsamında 1/1 000 ölçekli 7 adet pafta ve plan hükümleri onaylanmış, aynı zamanda tescile önerilen yapılar karara bağlanmıştır. Bazı Planlama İlkeleri şu şekildedir;

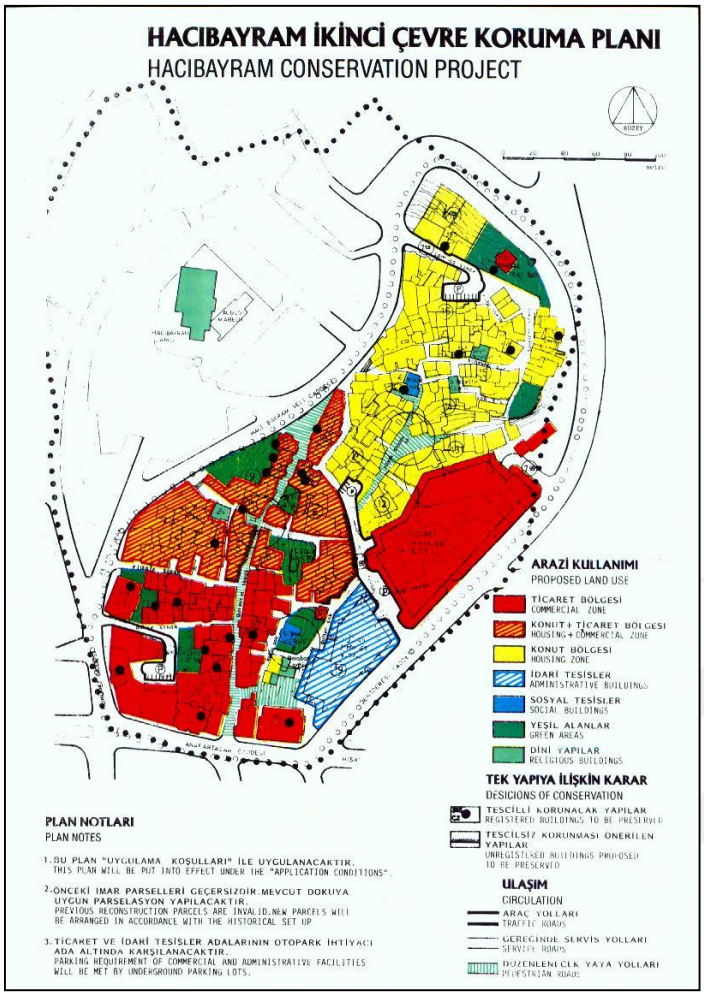
- Ankara Eski Kent Dokusu sit sınırları içinde yürürlükte olan bütün imar uygulama planları, mevzii imar planları ve kararlarının "Ankara Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı" hükümlerine aykırı olmayan kısımları uygulanacaktır.

- Ankara Belediyesi İmar Yönetmeliğinin bu sit alanı sınırları içinde Koruma-Geliştirme Planı Hükümlerine aykırı olmayan kısımları uygulanabilecektir.
- Ankara Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanları'nın sınırlarını belirleyen 1/1 000 ölçekli haritalar ile Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı hükümleri ve kararları ile bir bütündür. Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar birlikte uygulanır.
- Sit alanı içinde ve dışında kalan korunması gerekli görülen resmi, dini, askeri ve sivil mimarlık örnekleri ile bunları tamamlayan müştemilatı, bahçe duvarı, avlu duvarı, gibi ilavelerde yapılacak her nevi esaslı restorasyon ve inşai müdahaleler için binanın tekniğine uygun 1/50 veya 1/100 ölçekli rölöve restorasyon projesi, 1/500 ölçekli vaziyet planı ile iç ve dış görünümlerini belgeleyen fotoğraflar Anıtlar Yüksek Kurulu'na iletilerek karar alınacaktır
- Sit alanları içinde ve dışında korunması gerekli sivil mimari örneklerinin yapısının bünyesinde, mimarisinde ve malzemesinde değişiklik yaratmayacak adi onarıma Belediye Başkanlığı ilgili Müze Müdürlüğü'nün görüşünü almak koşuluyla yetkilidir. Bu kuruluşların görüş ve izni olmadan eski eser sivil mimarlık örneklerinden adi onarım yapılamaz. Çelişkili durumlarda konu ilgili kuruluşlarca Kültür Bakanlığına iletilecektir.
- Sit alanlarındaki tek ve toplu halde bulunan ağaçlar ile yeşil alanlar aynen korunacaktır. Aynı şekilde bahçe (avlu) içerisindeki ağaçların korunmasına da dikkat edilecektir.
- Ankara Eski Kent Dokusu Geçit Dönemi Koruma ve Geliştirme Planı'nda adları belirtilen 1/1 000 ölçekli plan üzerinde "korunması gerekli sokak olarak boyutları işaretlenmiştir(Göztepe Sokak, Hamamarkası Sokak, Cevizaltı, Berber Sokak ile Atpazarı Sokağının kesiştiği meydancık-Yeni Yıldırım Sokak, Salas Sokak-Çerkez Sokak, Rekicioğlu Sokak, Birlik Sokak-Karşı Sokak, Kalas Sokak, Esen Sokak, Eskici Sokak, Sarıbal Sokak, Gaziantep Sokak, Güvercin Sokak, Adliye Sokak, Güvercin Sokak ile Eti Sokağın kesiştiğe meydancık). Sokaklar üzerindeki tescilli olmayan tüm yapıların ve avluların sokağa bakan cepheleri yıkıldıkları takdirde, aynı gabari ve görünümde (cephe düzeninde) aynı renkte ve aynı konumda tekrar yapılacak, böylece sokağın olduğu gibi korunması sağlanmış olacaktır.

- Sit alanlarında toplayıcı ve dağıtıcı yol güzergahları dışında kalan yol ve sokakların zorunlu bir hal olmadıkça kadastro istikametleri, eğimleri, kaplama biçim ve malzemelerinin korunmaları sağlanacaktır.
- Kentsel Sit alanında hemen hemen her yapı adasının yapılanma nizamı farklılık göstermektedir. Halihazırda konutlar bitişik, ayrık ve yarı bitişik nizamlarında bulunmalarına karşın hepsi avlulu (bahçeli)'dir. Kentsel Sit alanında bu özellik her yapı alanında gözlendiğinden ve bu özelliğin yeni yapılamada da sürmesi öngörülmektedir (GEEAYK,1980).

Hacıbayram II. çevre koruma planı

Hacı Bayram Cami çevresi, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.4.1980 gün ve A-2167 sayılı Kararı ile I. Derece Kentsel Sit Alanı olarak belirlenmiştir. Bu alanda koruma amaçlı bir plan hazırlanması amacıyla, ODTÜ Şehir Planlama Bölümü ve Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü ortaklaşa çalışarak Hacıbayram II. Çevre Koruma İmar Planı ve Uygulama Koşullarını hazırlamışlardır.

Harita 4.14. Hacıbayram II. çevre koruma planı (Tunçer, 2000)

Bu plan Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunca 1985 yılında uygun görülmüştür. Plan kapsamında, önceki imar parsellerinin geçersiz olduğu belirtilerek mevcut dokuya uygun yeni parsellerin oluşturulacağı, ayrıca idari ve ticari tesislerin otopark ihtiyaçlarının yapı adası altında karşılanacağı belirtilmiştir.

Koruma Amaçlı İmar Planı'nın parselasyon planları hazırlanmadığı gibi, Koruma Islah-İmar Planı çalışmaları nedeniyle uygulaması yapılamamıştır.

4.3.2. Korumaya bütüncül yaklaşımla planlama dönemi (Raci Bademli planı yaklaşımı)

1983 sonrası koruma mevzuatının gereklerini yerine getirmeye yönelik olarak 1986 yılında başlayan ve 1990 yılında onaylanan yeni bir plan elde etme deneyimi yaşanmıştır. Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde korunması gerekli doku bütününe (sit alanına) "sit anlayışlı bir

koruma planlaması"[20] yapılması, bütüncül planlama yaklaşımını beraberinde getirmiş, 2005 yılındaki ABB Meclis[21] iptal kararına kadar bu plan yürürlükte kalmıştır.

Yönetmeliğe[22] göre koruma amaçlı imar planları yeni bir koruma amaçlı imar planı ya da plan revizyonu onaylanmadan veya yargı kararlarıyla iptal edilmeden ilgili idarelerce iptal edilemez. Ancak uygulamada yönetmeliğin bu maddesine aykırı idari işlemler tesis edildiği tespit edilmiştir.

Kentin ilk koruma amaçlı imar planı 1990 yılında Raci Bademli yönetiminde ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ekibi tarafından yarışma yöntemiyle yapılmıştır. Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme İmar Planı da aynı yöntemle elde edilmiştir.

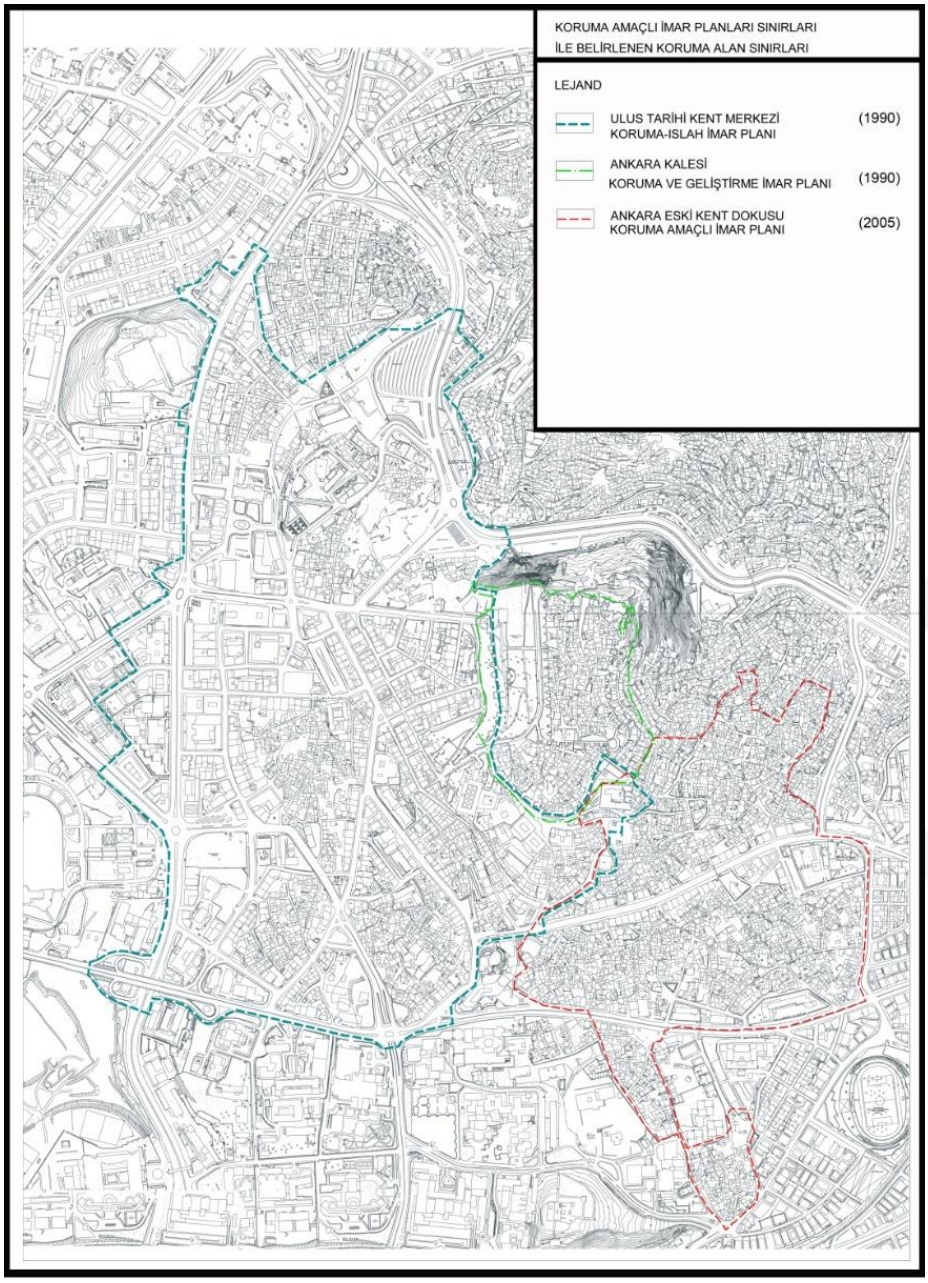
15 yıl sonra kentsel sit alanının kalan kısmı için Altındağ Belediyesi tarafından ayrıca koruma amaçlı imar planı yapılmıştır. Sit alanı sınırları da bu planlar çerçevesinde şekillenmiştir.

Bütüncül planlama yaklaşımı ile yapılan plan sınırları harita 4.15.'da gösterilmiştir.

[20] Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun EK-3'te verilen 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı Kararı

[21] 1990 yılında yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarişh ve 210 sayılı kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.

[22] Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinin hazırlanması, gösterimi, uygulaması, denetimi ve müelliflerine ilişkin usul ve esaslara ait yönetmelik'te; "Koruma amaçlı imar planları, yeni bir koruma amaçlı imar planı veya koruma amaçlı imar planı revizyonuhazırlanıp onaylanmadan veya herhangi bir yargı kararı bulunmadan ilgili idarece iptal edilemez." denilmektedir.

Harita 4.15. 1990-2005 yılları arasında bütüncül bir yaklaşımla yapılan koruma amaçlı imar planı sınırları (bu harita imar planı sınırları incelenerek hazırlanmıştır)

Ulus tarihi kent merkezi koruma - ıslah imar planı

Günümüz literatüründe Raci Bademli Planı olarak anılan ve 1990 yılında onaylanan plan, 1986 yılında yapılan yarışma yoluyla elde edilmiş ilk plandır. Koruma anlayışına islah içeriğini de ekleyen "Koruma-Islah İmar Planı" isimli bu plan Türkiye için koruma planlaması anlayışının gelişiminde de önemli bir dönemi işaret etmektedir. Bu plan aynı

zamanda, Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin plan şeması hazırlanmış ve uygulanmış ilk koruma amaçlı imar planıdır (ABB KUDEB [23]arşivi).

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.11.1989 gün ve 954 sayılı Kararı ile uygun görülmüş, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin l5.01.1990 gün ve 33 sayılı Kararı ile yürürlüğe girmiş, 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Raci Bademli ve ekibinin hazırladığı Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma – Islah İmar Planı, batıda Atatürk Bulvarı, kuzeyde Bentderesi Caddesi, güneyde Talatpaşa Bulvarı ile doğuda Samanpazarı'nın ve batı surlarının sınırlandırdığı bir alanı kapsamaktadır.

Sit alanı sınırları tüm planlama alanı sınırlarına kadar genişletilmiş ve 1968 tarihli Bölge Kat Nizamı Planı'nın bu kısmı yürürlükten kaldırılmıştır.

Planın uygun görüldüğüne ilişkin Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.11.1989 tarih ve 954 sayılı Kararında belirtilen hususlar şunladır:

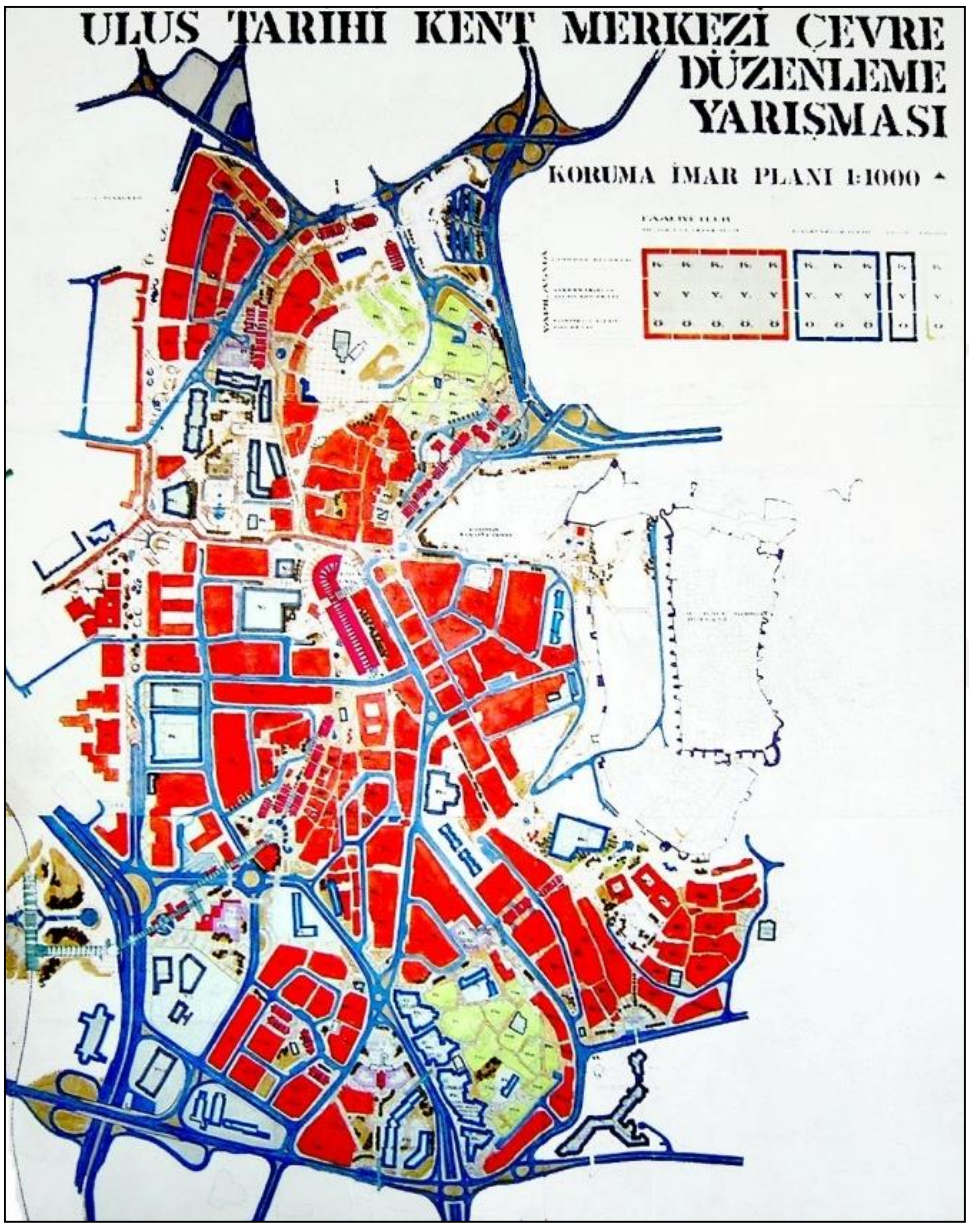
- "Çerçeve Plan" olgusuna ilişkin ilk örnektir. Alışılagelmiş fiziksel/mekansal plan türlerinden oldukça farklı bir plan türü olarak tarihi çevrenin korunması ana amacına yöneliktir.
- Tarihsel çevre sentezi yapılarak bölgelemeye dayalı plan koşulları üretilmiştir.
- Farklı koruma-ıslah sorunsallarına ilişkin 3 tip "Program Alanı" belirlenerek her bir program alanı için özel planlama ilke ve koşulları ile sınırları belirlenen program alanları doğru saptanmıştır.
- Eser" niteliğinden dolayı korunması gereken yapıların yanı sıra sosyolojik, kültürel nedenler ile milli servetin korunması bağlamında "korunması gerekli yapılar" da bir başka plan girdisi olarak değerlendirilmiştir.
- İmar planlarında kullanılan ve koruma-geliştirme olgusuna yetmeyen lejantlara yeni kavramlar eklemiş ve bu kapsamda, planda, "eski eser" ile "korunması gerekli yapı"

[23] Çalışmada kullanılan doküman ve planlar Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 2012'ye kadar tek olup, sonrasında daire başkanlıklarına bölünen arşivlerinden elde edilerek kullanılmıştır. Kulanılan plan ve dokümanlara ABB KUDEB ve ABB İMAR Arşivi şeklinde atıf yapılmıştır.

adı altında iki ayrı değerlendirmeye gidilerek, planlama yazınında var olan önemli bir eksiklik giderilmiştir.

- Aynı şekilde "doygun yapı", "toplulaştırılacak parsel" kavramları da mevcut dokudaki farklılaşmaya bağlı olarak yapılacak müdahalenin de farklı olması gerektiği düşüncesinin bir ifadesi olarak değerlendirilmiştir.
- Ada ölçeğinde uygulama kararı üreten koruma imar planlarından farklı olarak, parsel ölçeğinde üretilen bu yeni kavramlar, farklı niteliklerdeki yapılara farklı müdahalelerin uygulanarak, problemleri ortadan kaldırmaya yardımcı bir yaklaşımla uygulamaya önemli katkı sağlayacaktır.
- Plan Hükümlerinin Genel Hükümler bölümünün 3. Maddesinde; "plan sınırları içinde yapılacak her hafriyat çalışmasının istisnasız olarak Kültür Bakanlığı denetiminde yapılması" koşulunun getirilmiş olması, olası kültür değerlerinin ortaya çıkartılmasında, kaybolmasının önlenmesinde önemli rol oynayacak bir hükümdür.
- Plan Hükümlerinde: "program alanındaki parseller ve kamu proje alanları dışında kalan ortak kullanım alanları için ayrıntılı bir "Çevre Düzenleme Projesi" hazırlanması esastır. Bu olmaksızın alanda hiçbir kentsel mobilya ve peyzaj değişikliği yapılamaz" koşulu getirilmiştir.
- Planlamada "Program Alanı" kavramı getirilerek, yapılacak uygulamaların koşulları tanımlanmıştır. Koruma, Koruma Ağırlıklı Islah ve Yenileme Ağırlıklı Islah program alanlarında; Mülkiyet, Yapılaşma, İşlevlendirme, Ulaşım, Dolaşım, Otopark, Altyapı, Çevre Düzenleme, Peyzaj, Kent Mobilyası, Projelendirme - Uygulama basamakları tanımlanmıştır.
- Yapılaşmada "Korunacak Yapı", "Doygun Yapı" ve "Yeni Yapı" kavramları getirilerek her parseldeki uygulamanın niteliği belirlenmiş, birçok durumda parsellerin birleştirilmesi özendirilerek, korunacak yapı sahiplerine de imar hakkı sağlanmıştır.
- Kamu Proje Alanı kavramı getirilerek 11 farklı proje tanımlanmıştır. Kamu Proje Alanı: "Genellikle kamu mülkiyetinde (özel ise kamulaştırılmalıdır) bulunan bu alanlar, kente yeni bir imaj kazandırmak, içinde bulunduğu bölgenin yeniden yapılanmasını sağlamak ve kamu yararını maksimize etmek gibi amaçlarla, yapılaşma ve dış mekan düzenlemeleri ile işlevsel dönüşümleri de içeren proje paketleri olarak tanımlanmıştır.

- Planın öngördüğü her proje alanında problem; mimari ve kentsel tasarım ölçeğinde edilen projelere göre, gerekiyorsa planda değişiklikler yapılacaktır (AKVTVKBK,1989).

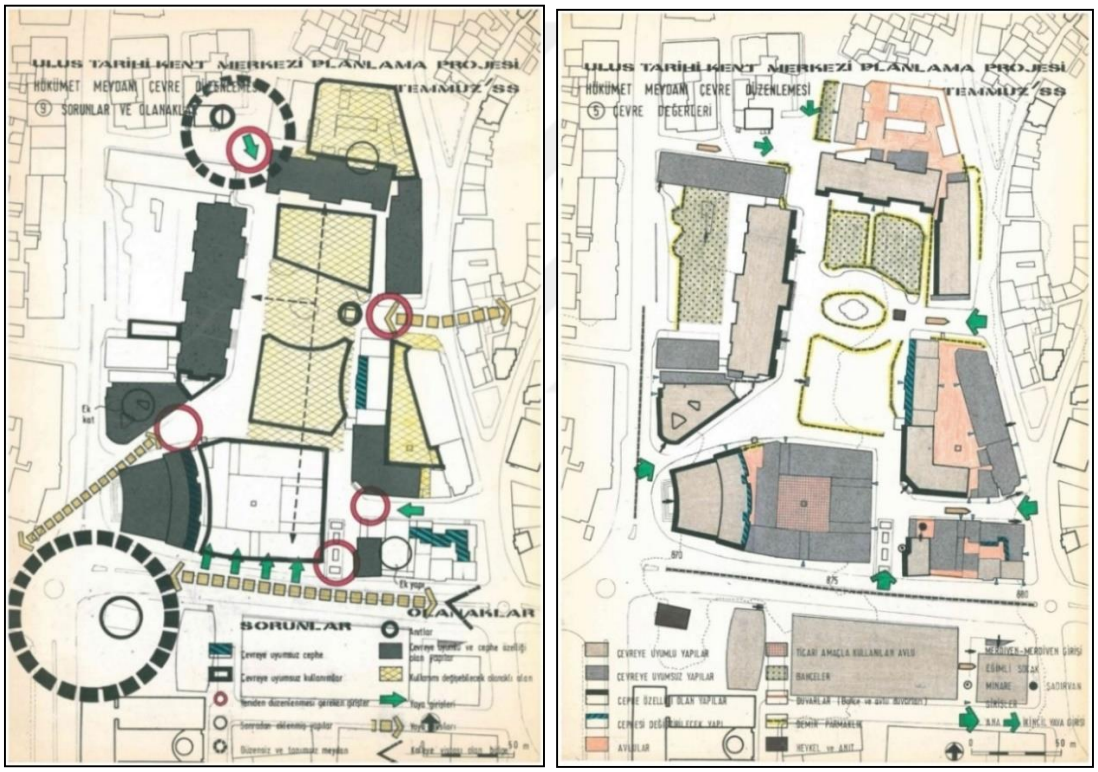
Harita 4.16. "Ulus tarihi kent merkezi koruma-ıslah imar planı" (ABB İMAR Arşivi)

Planlama çalışmasına esas yukarıda anılan kavramların analizine ilişkin bölgecikler bazında haritalar hazırlanmış ve Kamu Proje Alanlarının tespiti yapılmıştır.

Sorun ve olanak analizleri yine bu proje alanları çerçevesinde yapılmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi arşivinden sağlanan bu analizlerden bazıları şunlardır.

Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah-İmar Planı kapsamında Hükümet Konağı'nın bulunduğu meydana ilişkin hazırlanan sorunlar ve olanaklar analizinde, yeniden düzenleme gerektiren mevcut meydan ve yol kullanımlarının, çevresiyle uyumsuz bulunan yapı cephelerinin tespiti yapılmış, ayrıca değerlendirilmeye uygun açık alanlar ve yaya sirkülasyon aksları vurgulanmıştır.

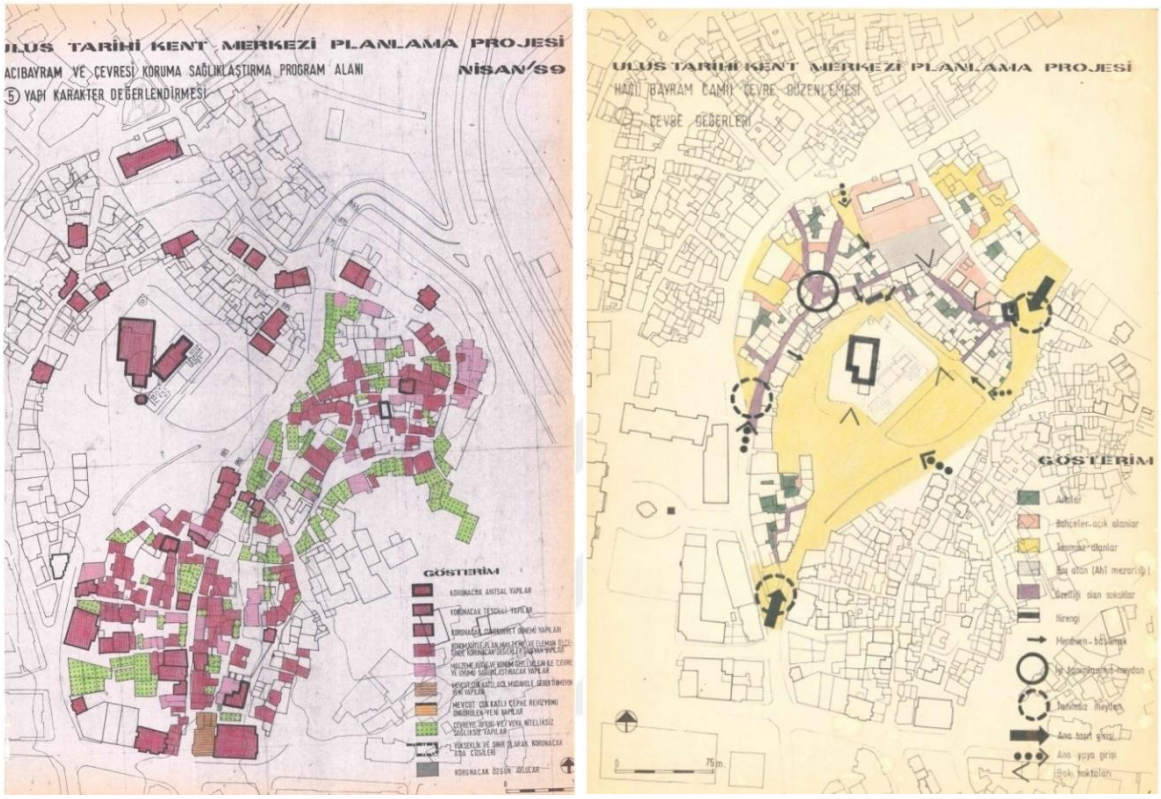
Hükümet Meydanı alt bölgesine ait çevresel değerler paftasında cephesi çevresine uyumsuz olan ve müdahale gerektiren yapılar, açık alanlar ve yaya bağlantıları değerlendirilmiştir.

Harita 4.17. Hükümet meydanı ve çevresine ait sorunlar, olanaklar ve çevresel değerler analizi (ABB KUDEB Arşivi)

"Hacıbayram ve Çevresi Koruma Sağlıklaştırma Program Alanı" adı altında yapıların mevcut fiziksel durumların yönelik yapı durum analizi, korunacak, revizyon yapılacak, çevre ile uyumu sağlanacak yapı ve cephelere ilişkin yapı karakter değerlendirmesi analizi yapılmıştır.

Ayrıca meydan-yaya-taşıt ile anıtsal yapıların ilişkilerini inceleyen, açık alanların oluşturduğu odak ve bakı noktalarını inceleyen çevresel değerlere yönelik analizler hazırlanmıştır.

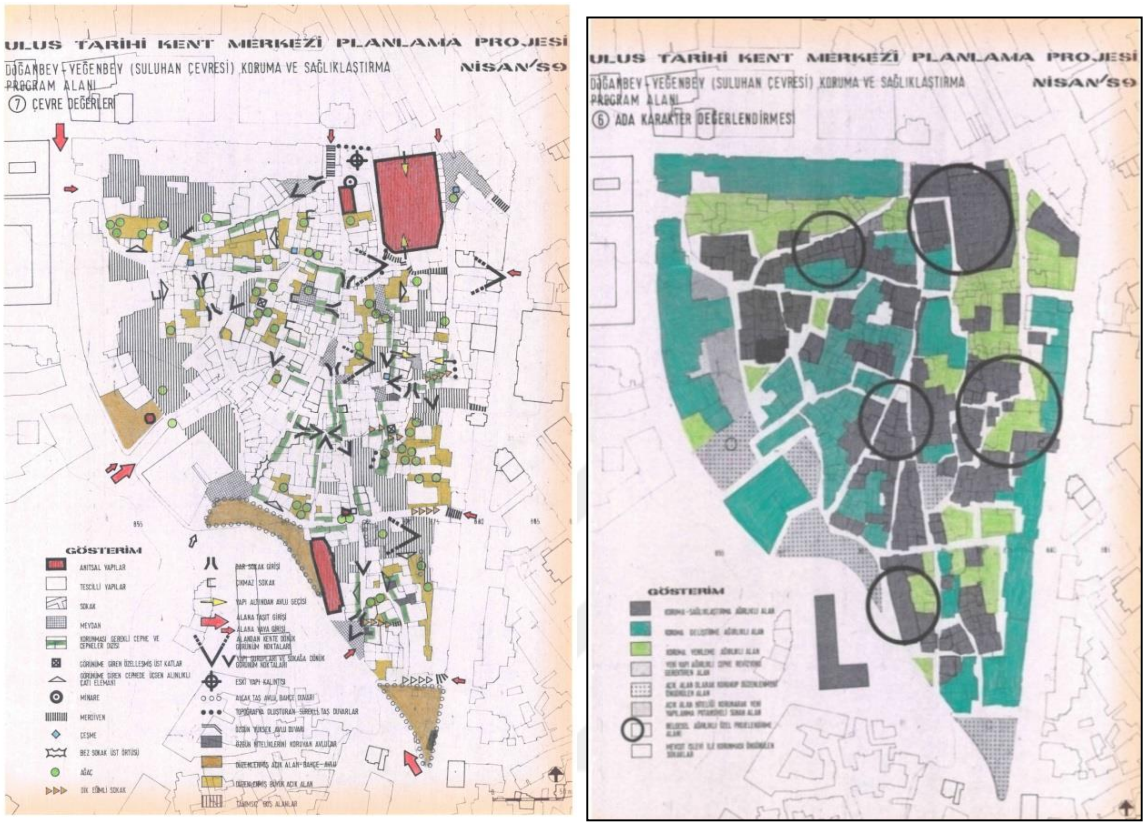
Harita 4.18. Hacıbayram ve çevresine ait yapı karakter analizi ve çevre değerleri analizi (ABB KUDEB arşivi)

Suluhan ve yakın çevresine ilişkin hazırlanan analizlerde, müdahale türlerine yönelik kararlar yer almaktadır.

Çalışma kapsamında öncelikli olarak korunması gerekli anıtsal, sivil mimarlık özelliği gösteren yapılar ile yükseklik ve sınır olarak korunacak ada çizgileri, yani korunacak cepheler belirlenmiştir. Çevreye uyumsuz yapılar vurgulanmıştır.

Suluhan ve çevresindeki yapı müdahale türlerinden yola çıkılarak alansal olarak müdahale türleri belirlenmiştir. Korunması gerekli sokak dokuları bu müdahale paftası ile belirlenmiştir.

Ayrıca yaya hareket güzergahları ve yaya giriş çıkışları, nitelikli ve tanımlanmamış boş alanlar, bakı noktalarının tespitine yönelik analizler hazırlanmıştır.

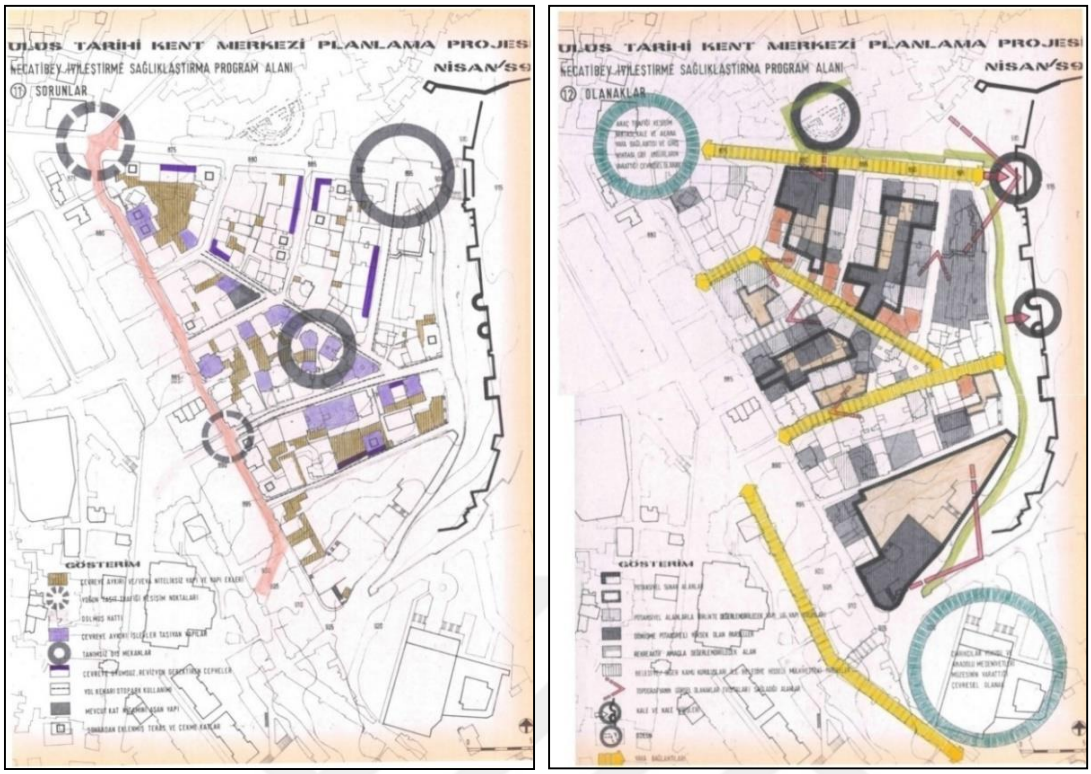

Harita 4.19. Suluhan ve çevresine ait çevresel değerler ve ada karakter analizleri (ABB KUDEB arşivi)

Necatibey Mahallesine ilişkin hazırlanan Sorunlar paftasında, çevresiyle uyumsuz olan yapılar hem fonksiyon açısından hem de cephe, gabari açısından değerlendirilmiştir. Taşıt ve yaya trafiğine yönelik handikap noktası tespit edilmiş, ayrıca park problemleri vurgulanmıştır.

Necatibey Mahallesine yönelik hazırlanan olanaklar paftasında, yaya sirkülasyonuna katkı sağlayabilecek potansiyele sahip ögeler ile açık alan olarak değerlendirilebilecek alanlar tespit edilmiş, ayrıca odak noktaları saptanmıştır.

Necatibey Mahalesi kat yüksekliklerine ilişkin analiz yapılırken sokak kesitleri alınarak cephe siluetleri hazırlanmıştır, çevresel değerlerin tespiti yapılarak, korunması gereken ögeler ile sokak ve manzara ölçeğinde bakı noktalarının tespitlerine yer verilmiştir.

Harita 4.20. Necatibey mahallesi'ne ait sorun ve olanak analizi (ABB KUDEB Arşivi)

Harita 4.21. Necatibey mahallesi'ne ait kat yüksekliği ve çevresel değer analizi (ABB KUDEB Arşivi)

Yukarıda incelemesi yapılan örnek alt bölgelere ilişkin çalışmalarda gösteriyor ki, Ankara'nın koruma amaçlı ilk bütüncül imar planı, ülkemiz planlama pratiğinde bir ders notu niteliğindedir. Birbiriyle karakter olarak ayrışan alanlar bölgelenerek genel kararlar üretmek yerine özelde plan kararları üretilmiş, yapılan analizlerin sonuçları tek tek plan kararlarına yansıtılmış, yapı bazında müdahalelere yer verilmiş, yapısal müdahalelerden yola çıkılarak alansal müdahaleler belirlenmiş, çevresel değerlerin ve olanakların en verimli biçimde kullanılması hedeflenmiştir. Yaya bağlantıları ön plana çıkarılmış, çevresel kaliteyi düşürecek ve tarihi dokuyu tahrip edecek uygulamaların önü kesilmeye çalışılmıştır.

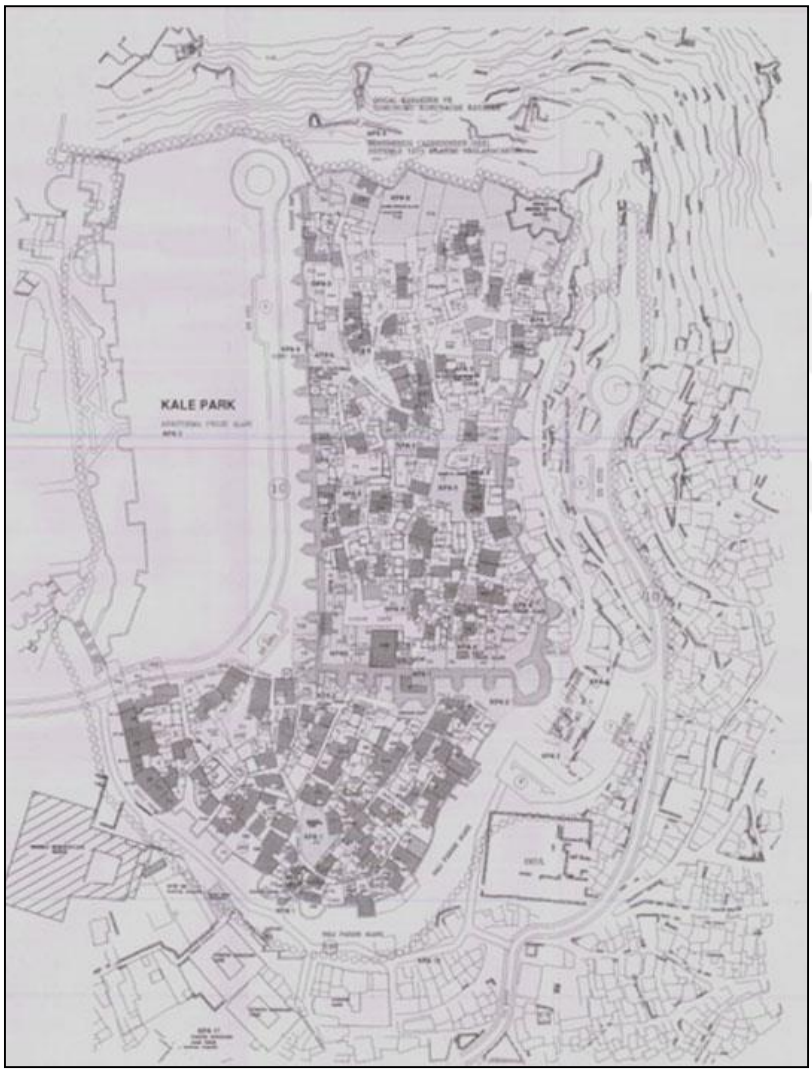
Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararında; 1980 ilk sit alanı kararından itibaren Ulus Tarihi Kent Merkezinde köklü bir değişim sağlanamadığından mevcut yapıların yıkılmaya yüz tuttuğu, bu yüzden Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı" oluşturma ihtiyacı doğduğu; Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Isları imar Planının tamamını, Tarihi Kale içini, Kalenin doğusunda yer alan bölgeye ait Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı'nın kuzey bölümünü, Atıfbey l. Etap Park ve Rekreasyon Alanı Uygulama İmar Planını, İsmetpaşa Mahallesini ve Roma Hamamını kapsayan alanın Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı ilan edildiği belirtilerek Belediye Meclis Kararıyla onaylı 1/5 000 ve 1/1 000 ölçekli tüm planların iptaline karar verilmiştir.

Uygulaması uzun yıllara yayılmış olan bu plan dönemi, gelecekte yapılan imar planları ve uygulamalar açısından beklentileri arttırmıştır. Ürettiği plan kararlarının mekansal izlerine bakıldığında, Raci Bademli Planı Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin uygulamaya geçirilebilen tek koruma amaçlı imar planı olduğu anlaşılmaktadır.

Ankara Kalesi koruma ve geliştirme imar planı

Altındağ Belediyesi ve Gayrimenkul Eski Eserler Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından yarışma usulü ile elde edilen Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme İmar Planı 1990 yılında yapılmıştır. Planın temel amacı Ankara Kalesi'nin tarihi ve turistik özelliklerini ön plana çıkarmaktır.

Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme İmar Planı kapsamında Kaleiçi çevresel ve mimari özelliklerin tespitine yönelik olarak; mevcut adresler, parsel ve birim numaraları, işlevler, kat sayısı, plan şemaları, mimari ögeler, özgün avlu-yapı ilişkileri, değişiklikler, yapısal durum, konfor sorunları (mutfaklar, banyolar, tuvaletler), aile-kişi sayısı, yoğunluk, sağlıklaştırma sorunları, korunması gerekli özellikler başlıkları adı altında yapı ölçeğinde analizler hazırlanmıştır.

Harita 4.22. Ankara Kalesi koruma ve geliştirme imar planı (UTTA, 2010)

Dış Kale'de turizm amaçlı ticaret, geleneksel üretim, turizm, kültür tesisleri, turizm tanıtma büroları vb. kullanımların gelişmesi öngörülmektedir. İçkale' de ise, Kale surlarının ortaya çıkarılması hedefine yönelik olarak sınırları belirlenen kamu proje alanları ile çevre düzenlemesi, meydan düzenlemesi, seyir ve bakı terasları oluşturulması, yaya sokakları düzenlemesi vb. açık alan düzenlemeleri öngörülerek tescilli ve diğer korunması

gerekli yapılarda kullanım değişiklikleri getirilmekte ve turizme yönelik kullanımlar özendirilmiştir. Kamu proje alanlarında öngörülen düzenlemeler sonucunda tescilsiz ve niteliksiz yapılaşmaların tasfiye edilerek Kale içindeki tarihi dokuda yarattığı tahribatın engellenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, belirlenen alanlarda kazılar yoluyla araştırma yapılması da Koruma Amaçlı İmar Planı'nın öngörüleri arasındadır. (UTTA,2010)

Plan kapsamında bir takım koruma ve geliştirme politikaları belirlenmiştir. Bu politikalar şöyle özetlenebilir; Kale civarının gelişme ve korunmasını, imar planı ve Eski Eserler Kurumu Kararları ile denetlemek, koruma amaçlı yasaklama kararları yanı sıra kamunun çevre kalitesini yükseltici etkinlikler yapması, yapıların restorasyonuna sübvansiyon vermek, Kale'deki yapıları kamulaştırarak kamu eliyle restore etmek ve Kale civarının gelişme ve korunmasının eylemsel bir süreç içinde ele alınmasıdır (Pekdemir & Ayan, 1987).

Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme İmar Planı onay süreçleri tamamlanamadığı için uygulamaya geçirilmemiştir.

Ankara eski kent dokusu koruma amaçlı imar planı

2000 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Eski Kent Dokusunun Korunması, Yaşatılması ve Sağlıklaştırılması Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmalarına başlamış ve 1/5 000 Nazım İmar Planı, 1 / 1 000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve 1 / 500 ölçekli Kentsel Tasarım Projesi, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2004 tarih ve 9280 sayılı Kararı ve Altındağ Belediye Meclisi'nin 08.02.2005 tarih ve 26 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından onaylanmamıştır. 2863 sayılı Kanunun 17. Maddesi gereğince altmış gün içerisinde onaylanmayan planların kesinleşerek yürürlüğe gireceği hükmüne dayanılarak, bu sürede plan onaylanmadığı için Kültür ve Turizm Bakanlığı, ilgili Belediyelere planın kesinleştiğini bildirmiştir.

Hamamönü ve Hacıbayram çevresinde 2004 sonrası yapılan uygulamalara Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı kararları yön vermiş ve Hamamönü Bölgesi için bir başlangıç olmuştur (Arslan, 2012).

Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları Kale'nin doğu ve güneydoğu bölgelerini ve tarihi kent merkezinin bir bölümünü kapsamaktadır. Plan kapsamında; koruma öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu öncelikli alanlar şu şekilde tanımlanmıştır.

Yeniden Yapılaşma Alanları; mevcut tarihi dokuya aykırı olmamak kaydıyla mevcut kadastral dokunun korunarak ya da toplulaştırılarak yeni parselasyon düzenine göre yapılaşacak olan alanlardır.

Yeni Proje Alanları; yeniden işlevlendirmenin ve parsellerde toplulaştırmanın hedeflendiği alanlardır. Kamulaştırmanın öngörüldüğü bölgelerdir. 12 adet Yeni Proje Alanı belirlenmiştir. Bu proje alanları Sokak Sağlıklaştırma projeleri ve yapı birlikleri bazında restorasyonları içermektedir.

Kapsamlı Dönüşüm Projesi Alanları; kamulaştırma ve toplulaştırma temelli gecekonduların yeni konut alanlarına dönüştürülmesini hedeflenen proje alanlarıdır.

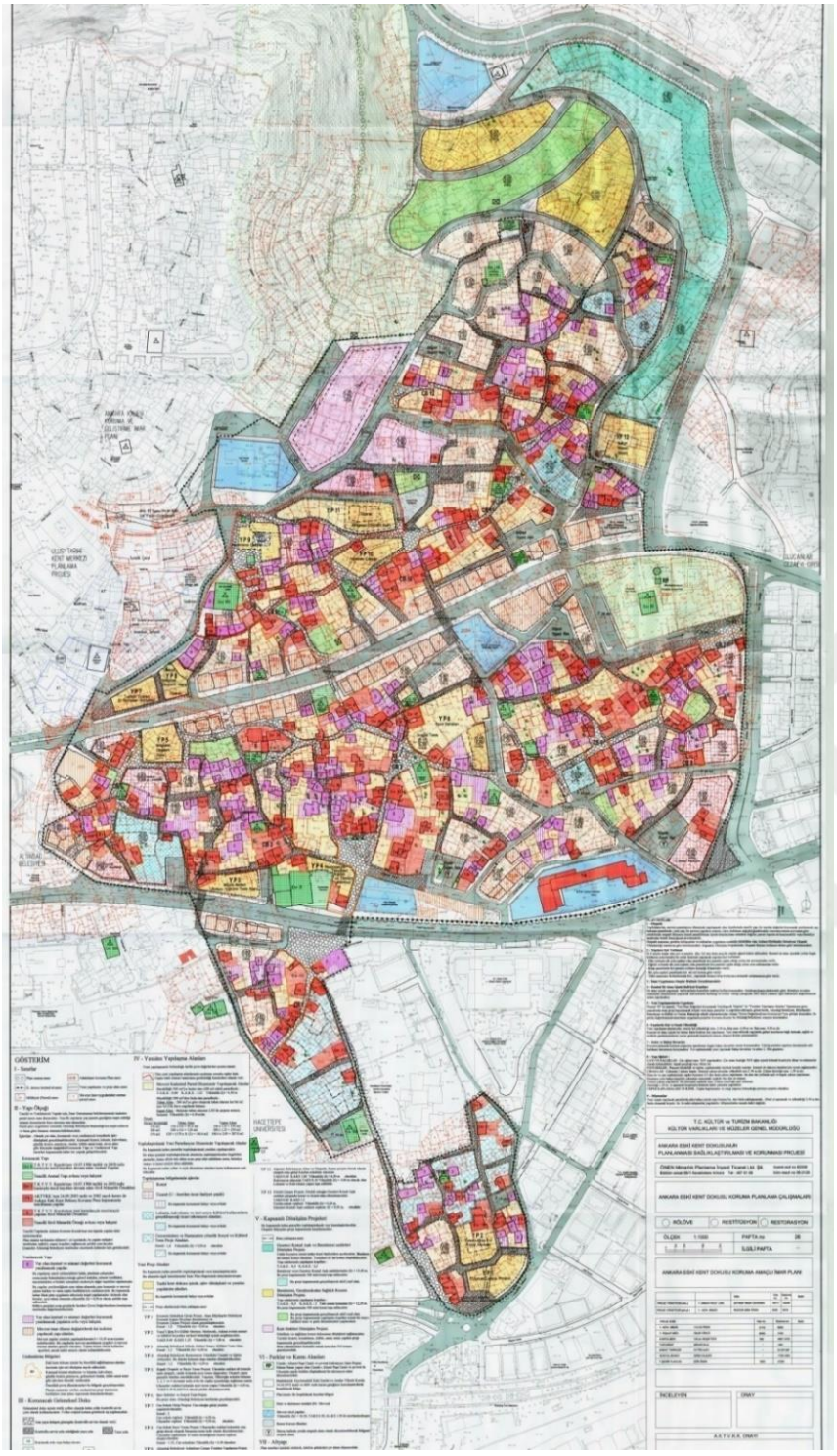
Canlandırma Bölgeleri; kamu hizmetlerine ve ticari alanlara ağırlık vererek işlev değişikliği hedeflenen, sokak sağlıklaştırma yöntemi ile değerlendirilecek alanlardır. Hacettepe Üniversitesi'ne yakınlığından ötürü Hamamönü Bölgesinde yapılan çalışmalar öncü rol oynamıştır. Sosyo-kültürel tesis alanları ile ticaret alanları olarak ayrılan tescilli yapılar onarılarak koruma-kullanma dengesinin bariz örnekleri olmuştur. Bu bölgelerde korunacak tescilli yapılar gibi, yenilenecek yapılar ve kat indirimi yapılacak yapılar da ayrı ayrı sınıflandırılmıştır.

Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı'nda;

- Kentsel dokuların ve yapıların ele alınmasında detaycı bir yaklaşımı benimsenmektedir.
- Kesin tanımları olan işlevsel bölgeleme yerine koruma öncelikli ilkeler çerçevesinde belirlenmiş esnek kullanım kararları öngörülmektedir.
- Belirlenmiş alanlarda restorasyon, yenileme, açık yeşil alan, meydan ve yaya mekanları ile taşıt yollarının düzenlenmesini içeren kamu proje alanları tarif edilmektedir.

- Söz konusu kamu proje alanlarının Planın öngördüğü sağlıklaştırma hedefine ulaşılabilmesi için tetikleyici odaklar olarak işlev görmesi ön görülmektedir.
- Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma – Islah İmar Planında olduğu gibi yüksek düzeyde kamulaştırma maliyeti söz konusudur.

Bu genel değerlendirmenin yanı sıra Nazım Plan elde edilmesine yönelik araştırma aşamasının gerektirdiği düzeyde bir değerlendirme yapılmasında yarar görülmüştür. Bu değerlendirme 1/5 000, 1/1 000 ve 1/500 ölçekli planlar üzerinde yer alan "Gösterim" ve "Plan Notları" üzerinde yapılmıştır (UTTA, 2010).

Harita 4.23. Ankara eski kent dokusu koruma amaçlı imar planı (ABB KUDEB Arşivi)

Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın 15.06.2007 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte yürürlükten kalkmıştır.

4.3.3. Kentsel yenileme yaklaşımlı koruma planlaması dönemi

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un çıkarılmasının Ulus Tarihi Kent Merkezinde gerek planlama anlayışı gerekse fiziksel müdahale anlayışı açısından büyük etkileri olmuştur.

Bölgenin ilk koruma amaçlı imar planı olan Raci Bademli Planı Büyükşehir Belediye Meclis Kararı ile iptal edilmiş, Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde yenileme alanı ilan edilmiş ve kentsel yenileme yaklaşımlı koruma amaçlı imar planı yapılan bir döneme geçilmiştir.

2005 yılından günümüze bu kapsamda 2 defa imar planı onaylanarak mahkeme yoluyla iptali gerçekleşmiştir.

Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5 000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı ve 1/1 000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı

Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah-İmar Planı'nın Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararı ile yürürlükten kaldırılmasını takiben yeni planlama çalışmalarına başlanılmıştır.

05.07.2005 tarih ve 25866 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanuna dayanılarak Ulus Tarihi Kent Merkezinde ABB Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı kararı üzerine Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih 2005-9289 sayılı Kararı ile Yenileme Alanı ilan edilmiştir. Ulus bölgesinde yenileme çalışmaları Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları ile başlamıştır.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 tarih ve 25 sayılı Kararı ile uygun görülmüş, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı (EK-5) ile onaylanmıştır.

Planlama çalışması ile bir çok farklı döneme ait yapılar/eserler/kalıntılar bulunduran tarihi kent merkezi bu niteliklerine göre sınırlandırılmış ve plan hükümlerinde bu sınıflandırma baz alınarak stratejiler belirtilmiştir.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın korumayı öngördüğü bölgeler şunlardır;

- Kale içi ve yakın çevresi tarihsel konut dokusu
- Tarihi Ticaret Bölgesi: Hanlar bölgesi, Samanpazarı ve Sulu Han
- Augustus Tapınağı ve Hacıbayram Camii
- Hacıbayram Tepesi eteklerindeki tarihsel konut dokusu
- Roma dönemine ait Arkeolojik Sit Alanları
- Erken Cumhuriyet dönemi yapılaşma alanı (Ulus Meydanı ve çevresi)

Her ne kadar koruma öncelikli bölgeler belirlenmiş olsa da; plan bütününde koruma veyenileme öncelikli bir yaklaşım göze çarpmaktadır.

Koruma yaklaşımı ile ele alınan bölgelerde, tescilli ve tescile önerilen yapıların işlev değişikliğine gidilerek konut dışı kullanımlara açılmıştır. Bu yaklaşım, yenileme çalışmalarının hız kazanacağına dair bir yaklaşımdır.

Koruma alanlarının uygulamaya geçilmesinin ancak alt ölçekli planlar ve kentsel tasarım projeleri ile gerçekleştirilebileceğine dair planlama yaklaşımı bulunmaktadır. Parsel bazındaki uygulamaların ada bazında ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Alt ölçekli plan kararları aşamasında uygulama detaylarının mimari avan projelerle belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Konut alanları "Korunacak Konut Alanları" ve "Yenilenecek Konut Alanları" olarak ayrılmıştır.

"Korunacak Konut Alanları" Hamamönü, Hamamarkası ve Kayabaşı bölgelerini kapsamaktadır. Mevcut konut kullanımlarının sürdürülmesi öngörülmüştür. Bu bölgelerde yapılacak yeni yapılar için sokak siluetinin ve tescilli yapıların referans alınması, dokuyla

uyumlu bir çevre elde edilmesi hedeflenmiştir. “Yenilenecek Konut Alanları” nda, kentsel dönüşüm ve yenileme projelerinin uygulanacağı ancak yapılaşma koşullarının mimari projelerle tarihi çevreye uygun olarak belirleneceği stratejisi bulunmaktadır. Bu nitelikteki alanlar ise Kalenin doğu surları çevresinde yer alan imar dışı yapılaşmış alanları kapsamaktadır.

“Konut+turizm” alanlarının ticaret ve kültür fonksiyonları ile bütünleşerek küçük ölçekli turizme yönelik kullanımların ayrılmış, araç veya yaya trafiğinin minimumda tutulması hedeflenmiştir. Bu alanlar Hacıbayram ve Kale Bölgelerini kapsamaktadır.

Ticaret alanları incelendiğinde büyük ölçekli bir takım ticari komplekslerin önerildiği görülmektedir.

Günümüz dolmuş duraklarının bulunduğu alan perakende hali ve minibüs durakları olarak ayrılmıştır.

Ulucanlar Caddesi ve Talatpaşa Bulvarı çevresinde kat azaltışına gidilmiştir.

Tarihi ticaret alanlarında mevcut dokunun korunması esas olup, ortak kullanım alanlarında ve avlularda ticari faaliyetlere yer verilebileceği belirtilmiştir. Bu alanlarda tehlikeli madde ve gürültü içeren ticarethanelerin kaldırılması gerektiği belirtilmiştir.

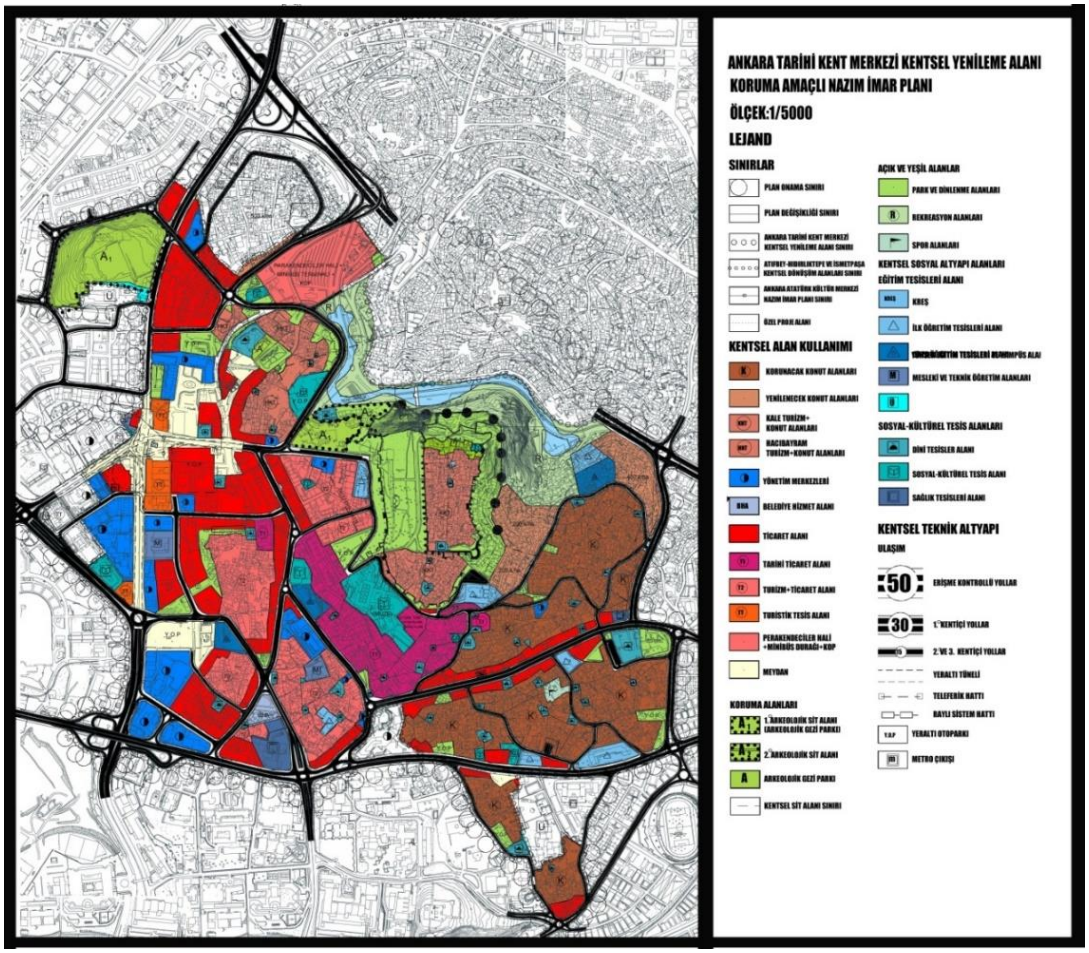
Ulus Meydanı ve Çevresi Özel Proje Alanı’nda meydan çevresinde yer alan yapılar turistik tesisi alanları olarak ayrılmıştır. Ulus Meydanı ise bugünkü yoğun trafikli bir kavşak niteliğinden farklı olarak meydanlaştırılmış, trafik yerin altına aktarılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan Millet Bahçesi ve Millet Çarşısı’nın bu meydanla bütünleşerek yeniden kurulması hedeflenmiştir.

Meydandaki yapıların yıkılması ile eski “Taşhan”ın yeniden inşaa edilmesi planlanmış, mevcut “Hal”in arasta biçiminde düzenlenerek ve Suluhan ile bütünleştirilerek tarihi ticaret aksının yeniden düzenlenmesi hedeflenmiştir.

Turizm odağı olarak belirlenen Hacı Bayram, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara Kalesi ve Hıdırlıktepe seyir terası teleferik yoluyla birbiriyle bağlanmış ve bir turizm güzergahı oluşturulmuştur.

Planın aldığı en radikal kararlardan biri teleferik hattı olup bir diğeri ise Bentderesi Caddesinin Hıdırlıktepe'nin altından tünel biçimine Aktaş bölgesine bağlanması ile Bentderesi'nin yeniden canlandırılarak rekreasyon alanı oluşturulmasıdır.

Ankara 10.İdare Mahkeme'sinin EK-6'da verilen 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı Kararı ile Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın yürütmesi durdurulmuş, 18.11.2008 tarih ve 2007/1397 esas sayılı Kararı ile işlemin iptaline karar verilmiştir.

Harita 4.24. Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5 000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı (bu harita ABB KUDEB arşivinden alınan sayısal verilerin incelenmesi ile hazırlanmıştır)

10. İdare Mahkemesi'nde açılan daava; Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 tarih ve 25 sayılı Kararı'nın yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılmıştır. İptal istemi gerekçesi ise, ilgili

Belediyesince hazırlanan koruma amaçlı imar planının bazı kısımlarının Yenileme Alanı sınırları dışında kalması ve herhangi bir koruma alanı ya da etkileme geçiş sahasını kapsamıyor olması, bu nedenle Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun yetkisi dışında olan alanlarla ilgili karar almasının hukuka aykırı olduğudur. Mahkeme Kararı'nda; iptal isteminin gerekçesinin yanı sıra, dava dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde, imar planının korumaya yönelik özel kararlar almak ve ayrıntılı analiz yapmak yerine, genel bilgiler ışığında plan hazırlandığı, birçok alanın yerleşime uygun alan olarak nitelendirilerek yıkımların önünü açtığı, bu yaklaşımın koruma yaklaşımı değil yalnızca yenileme yaklaşımı olduğu, ayrıca plan lejantında ve notlarında ayrıntılı hiçbir koruma kararı bulunmadığı, planın uygulanması halinde tarihi dokunun telafi edilemeyecek kadar tahrip olacağı gerekçeleriyle yürütmesi durdurulmuştur.

Koruma Amaçlı İmar Planı'nın uygulaması yapılamadığı için Ulus Tarihi Kent Merkezi imar plansız bir sürece girmiştir. İmar plansız dönemde Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı Kararı ile onaylı Geçiş Dönemi Koruma Şartları ve Kullanma Esasları hükümlerine göre uygulama yapılmıştır.

Ulus tarihi kent merkezi kentsel sit alanı 1/5 000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı

2010 yılında Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırma Raporu'nun hazırlanması ile birlikte çalışmalarına başlanılan bu plan 1/5 000 Ölçekli Nazım İmar Planı olarak hazırlanmıştır. Plan sınırları kuzeyde İsmetpaşa Bölgesi ve Bentderesi Caddesi, güneyde Hamamönü Bölgesini içine alarak Talatpaşa Bulvarı, doğuda Kestane Caddesi ve Dörtyol Kavşağı ile batıda 10. Yıl Çarşışı, Ziraat Bankası ve Merkez Bankası Binasını içine alacak şekilde Atatürk Bulvarı'nın çevrelediği alandır.

Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı kararları incelendiğinde; geçmişteki plan dönemlerinden günümüze kadar gelen ve kadastral dokuyu tamamen yok sayan imar parsellerinin, kadastral dokuya tekrar dönüş yapacağı öngörülerek plan şeması hazırlandığı anlaşılmaktadır. Yapı adaları ve sokak dokularının kadastral parseller üzerinden korunması anlayışı ile yola çıkılmıştır.

Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın fonksiyonel kararlarına bakıldığında büyük ölçüde değişiklik yapılan bölgeler azınlıktadır. Özellikle ticaret bölgeleri bile faaliyet açısından birbirinden ayrıştırılmamıştır. Ticari bölgeler "Ticaret + Konaklama" ve "Turizm + Ticaret+ Sosyokültürel" alan olarak iki sınıfta ele alınmıştır.

Süreç olarak, Plan ilk olarak EK-7'de verilen 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ile onaylanmış, Koruma Bölge Kurulu tarafından değerlendirilerek EK-8'de verilen 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı ile bir takım değişiklikler yaptırılarak uygun görülmüştür.

Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın askı süresinde özellikle Ankara Kalesi'nin doğusunda önerilen Yeşil Alana yapılan yoğun itirazlar nedeni ile bu bölge konut+ticaret bölgesi olarak değiştirilerek EK-9'da verilen 14.02.2014 tarih ve 317 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclis Kararı ile onaylanmıştır. İtirazların değerlendirilmesini takiben Koruma Amaçlı İmar Planı, Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun EK-10'da verilen 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kurul Kararı ile uygun görülerek bir takım değişiklikler yapılmış ve ilgili Belediyesince onaylanmasını takiben dağıtım yapılmasına karar verilmiştir.

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kurul Kararı incelendiğinde; yapılan değişikliklerin Kentsel Sit Alanı içerisinde yeni park, otopark ve eğitim alanları ayrılmasına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Kurul Kararına istinaden EK-11'de verilen 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ile Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı yeniden onaylanmış, yapılan itirazların tümünün reddini konu edinen EK-12'de verilen 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı Meclis Kararı ile kesinlik kazanmıştır.

Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nın ilk onay kararı olan 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclis Kararı'nın, Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 25.03.2015 tarih ve 2015/76 Esas nolu kararıyla yürütmesinin durdurulması ile, 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı Meclis Kararı ile kesinlik kazanan bu plan bütün olarak toplam 3,5 ay yürürlükte kalmıştır.

Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 25.03.2015 tarih ve 2015/76 esas sayılı kararı ve aynı içerik ve sonucu içeren birçok kararı ile, farklı davacıların dava dosyalarında alınacak kararların Ankara 7. İdare Mahkemesi'nde görülmekte olan 2014/659 esas sayılı dosyada alınacak nihai karar sonucu değerlendirilmek üzere yürütmesi durdurulmuştur(EK-13) . Dava dosyasında, TMMOB Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası davacı taraf, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı davalı taraftır.

Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 2014/659 esas sayılı dava dosyasında, Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile ilan edilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın iptali istemiyle Danıştay 14. Dairesi'nin 2012/903 esas sayılı dosyası üzerinden açılan davada karar verilene kadar yürütmenin durdurulmasına karar verildiği belirtilmektedir.

Bu süreçte Koruma Amaçlı İmar Planı sınırlarının Yenileme Alanı sınırlarını kapsıyor olması, Mahkemenin İmar Planlarını onaylayan ve uygun gören Meclis Kararı ve Kurul Kararı'na karşı açılan davalar ile Bakanlar Kurulu Kararı'na karşı açılan davayı birbiri ile ilişkilendirmesine neden olmuştur.

Ancak, Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile 2010/88 sayılı kararı iptal edilerek yeni bir Yenileme Alanı ilan edilmiştir. Sonuç olarak Danıştay 14. Dairesi'nin 2012/903 esas sayılı dosyasında, davaya konu 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptal edilmesi nedeniyle davanın konusuz kaldığına karar verilerek dosya kapatılmıştır.

Danıştay 14. Dairesi'nin 2012/903 esas sayılı dosyasında verilecek nihai karara göre koruma amaçlı imar planlarına açılan davaları değerlendirecek olan Ankara 7. İdare Mahkemesinin bu içerikli kararlarına yapılan itiraz sonucunda, Ankara Bölge İdare Mahkemesince itirazı kabulü yönünde kararlar alınmıştır.

Mahkeme Kararı'na yapılan itirazlardan, Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin 09.09.2015 tarih ve 2015/4650 Y.D. İtiraz nolu örnek Kararı'nda(EK-14); "Uyuşmazlıkta, Danıştay 14. Dairesi'nin E.2012/903 sayısına kayıtlı dosyada yürütmenin durdurulması hakkında verilecek nihai karara kadar dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş ise de, Danıştay 14. Dairesi'nin 01.07.2015 tarihli, K:2015/6049 sayılı kararı ile,

22.06.2015 tarihli 2015/7872 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında bulunan alanın 5366 sayılı Kanunun 2. Maddesi uyarınca yenileme alanı olarak belirlendiği ve dava konusu Bakanlar Kurulu Kararının yürürlükten kaldırıldığı gerekçesiyle konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği görüldüğünden, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile bu plana yapılan itirazın reddine yönelik işleme ilişkin olarak yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir" denilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin itiraz sonucu bozma kararı vermesi neticesinde, Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 2014/659 esas sayılı dava dosyasında bilirkişi incelemesi yapılana kadar yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin bozduğu kararlar sonrasında farklı davalılar tarafından açılmış tüm davalar 2014/659 esas sayılı dosya ile ilişkilendirilerek bilirkişi incelemesi yapılana kadar yürütmenin durdurulmasına hükmedilmiştir(EK-15).

Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 2014/659 sayılı dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde 30.05.2016 tarih ve 2016/1746 sayılı Kararı ile işlemin iptaline karar verilmiştir. Yapılan temyiz başvurusu sonucunda Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin iptal kararı onanmış, temyiz istemi reddedilerek karar kesinleşmiştir (EK-16).

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı ile birlikte sit sınırlarında güncelleme yapılmıştır. Planın yürütmesinin durdurulması ile birlikte sit sınırlarında eskiye dönüş gerçekleştirilmiştir.

Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile 6 farklı bölgede Kentsel Tasarım Proje Alanı(KTPA) ilan edilmiştir. Bu proje Alanları Etkileme Geçiş Alanı olarak belirlenen Bentderesi Caddesi ile Kayabaşı Mahallesi arasında kalan Koruma Alanı, Kale ve Yakın Çevresi, Ulus Heykel Meydanı ve Çevresi, Çankırı Caddesi Doğu Çeperi, eski Yahudi Mahallesi olarak bilinen İstiklal Mahallesi ile Anadolu Medeniyetleri Müzesi karşısında Rekreasyon proje alanıdır. Bu alanlarda 1/500 ölçekli tasarımların yapılacağı belirtilmiştir.

Planın Kentsel Tasarım Proje Alanlarına ilişkin hükümleri şunlardır;

Kentsel Tasarım Proje Alanı–1: Konut + Ticaret Alanları (KT) (KTPA 1)

- Bölge; kentsel tasarım ölçeklerinde bir program uyarınca projelendirilerek, yenilenecek ve yaşama geçirilecektir. Konut, sosyal donatı, yeşil alan, ticaret vb. yapı ve alan kullanım kararları bu proje ile belirlenecektir.
- 1/5000 ölçekli KAİP'e göre hazırlanacak 1/1000 ölçekli uygulama planları ile belirlenecek olan yapılaşma koşulları uyarınca hazırlanacak en az 1/500 ölçekli kentsel tasarım ve yapı uygulama projeleri için ilgili koruma kurulunun uygun görüşü alınacaktır.
- Tasarımda, dokusal özellikleri açısından sit alanları ile uyumlu, Ankara Kalesi'nin siluetini örtmeyen, hangi kotta konumlanmış olursa olsun saçak kotu mevcut sur zemin kotlarını geçmeyen en fazla iki katlı yapılardan oluşan konut alanı oluşturulması esastır.
- Tasarımın etaplar halinde yapılmasında ve etapların belirlenmesinde belediye yetkilidir.
- Projede düzenlenecek yollar ve kamusal kullanım alanları kamu eline geçmeden yapı yapılamayacaktır.
- Bu alanlar için yapılaşma koşulları uygulama planları ile belirlenecektir.
- Mülkiyete ilişkin haklar yasal-yönetsel kurallara uygun olarak belirlenecektir.

Kentsel Tasarım Proje Alanı–2: Kale ve Yakın Çevresi (KTPA 2)

Bu alana ilişkin Kentsel Tasarım Projeleri hazırlanma aşamasında parsel ölçeğinde yapılacak değerlendirmelerle Kale içindeki özgün dokunun tüm muhdes eklerinden temizlenerek orijinal yapısı ile korunması esastır.

Kentsel Tasarım Proje Alanı–3: Ulus Heykel Meydanı ve Çevresi (KTPA 3)

Kentsel tasarım alanı içerisinde bulunan korunması gerekli kültür varlıkları ile mevcut ve çıkabilecek arkeolojik veriler bir bütün halinde ele alınarak niteliksiz ekler temizlenecek, alandaki diğer mevcut yapılar irdelenerek Ulus Kent Meydanı yeniden kurgulanacaktır.

Kentsel Tasarım Proje Alanı–4: Çankırı Caddesi Doğu Çeperi (KTPA 4)

Çankırı Caddesi'nde, Roma Hamamı kalıntılarının karşı yüzünü oluşturan çok katlı yapı dizisinin konumu nedeniyle daralan caddenin, genişletilmesi amacıyla mülkiyet ve imar haklarının koruma, transfer, kamulaştırma, satın alma vb. yöntemlerin uygulanmasını sağlamak üzere tasarım projeleri hazırlanacaktır.

Kentsel Tasarım Proje Alanı–5: İstiklal Mahallesi (KTPA 5)

Kentsel Tasarım projesi aşamasında parsel ölçeğinde çalışılarak İstiklal Mahallesi içerisindeki özgün geleneksel kent dokusunun, sosyal yapı da göz önüne alınarak, sağlıklaştırılarak canlandırılması esastır.

Kentsel Tasarım Proje Alanı–6: Rekreasyon Alanı (KTPA 6)

Bu alanın bulunduğu yöreye, özellikle Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin kullanıcılarına dinlenme, rekreasyon ve otopark hizmeti sunmak, günümüzde gözlenen yetersizliği gidermek ve alanı çevresi ile birlikte bütüncül olarak ele alınması ve projelendirmede alanın üzerindeki ağaç, mescit vb. değerleri gözetilip değerlendirilmesi esastır.

Plan kapsamında 100'e yakın yeni tescile önerilen yapılar tespit edilmiş ancak Koruma Bölge Kurulunca bu tescile öneri yapıların 1/1 000 ölçekli planlar aşamasında değerlendirilmesi uygun görülerek plan şemasından kaldırılmıştır.

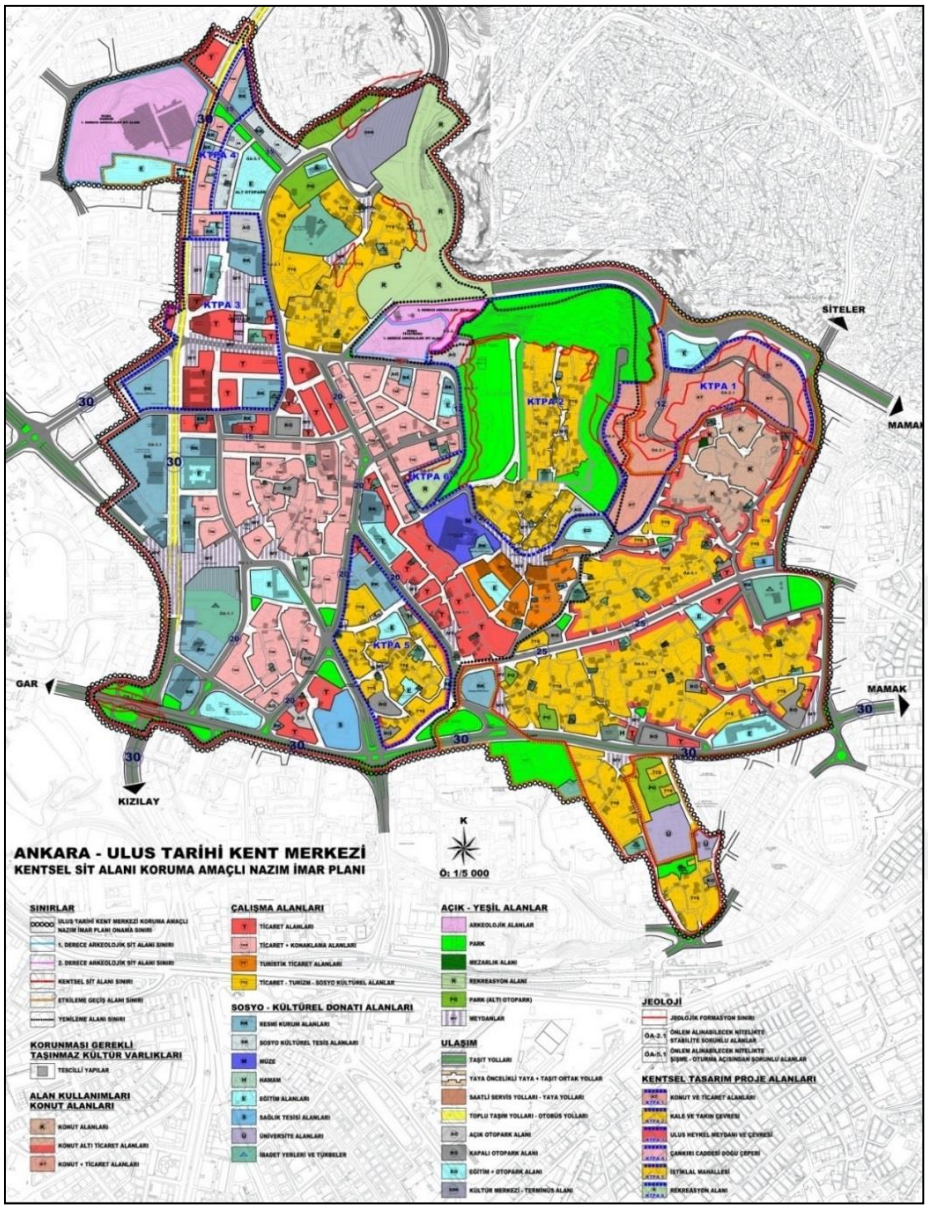
Plan notlarının genel hükümlerinde; "KAİP'te mevcut yoğunlukların hiçbir surette aşılmaması, mevcut kullanımların alt ölçek planlar kapsamında değiştirmesi kaydıyla Plan Hükümlerinde açık olmayan hususlarda Kurul'un görüşüne uyulur" İbaresi yer almakta olup sit alanında yoğunluk artışının önüne geçilmiştir.

Planın büyük bölümü "Turizm+Ticaret+Sosyokültürel Alanlar" ve "Turistik Ticaret Alanlarından" oluşmaktadır. Plan Hükümlerinde bu alanlar; "Turistik Ticaret Alanları (TT): Tescilli yapılarla birlikte korunacak, geliştirilecek bu alanlarda; konaklama ile turizm ağırlıklı ticaret faaliyetlerinin birlikte sürdürülmesi esastır. Bu alanlarda yapılacak müdahaleler için tescilli yapılarda kurulun uygun görüşü alınacaktır. Tescilsiz yapıların projelendirilmesine ilişkin esaslar uygulama planı hükümlerinde belirlenecektir.

Turizm+Ticaret+Sosyo Kültürel Alanları (TTS): Ankara Kalesi'nin içinde, Dış Kale'de ve öteki TTS bölgelerinde farklı dönemlere tarihlenen, barındırdıkları turizm, ticaret ve müze, vb. sosyo-kültürel işlevlerin ayrı ayrı ya da birlikte yer alması öngörülen tescilli yapılarda işlev değişiklikleri ile yapılacak yapısal ve müdahaleler için kurulun uygun görüşünün alınması esastır. Tescilsiz yapılarda yapılacak müdahalelerin projelendirilmesine ilişkin esaslar, uygulama planlarının plan hükümlerinde belirlenecektir.

Bu alanlarda mevcut konutlar varlıklarını sürdüreceklerdir. Bu konutlara esaslı onarım ya da yeniden yapım için yapı ve kullanım izni vermeye belediye yetkilidir" biçiminde tanımlanmıştır.

Plan kapsamında önerilmiş büyük ölçekli yeşil alan bulunmamakta olup, mevcut yaya akslarında düzenleme yapılmıştır. Ulaşım kararları incelendiğinde Hergelen Meydanının yayalaştırılarak önerilen Cami Alanı ile bütüncül bir meydan tasarlanmış, yolun yer altına alınması öngörülmüştür. Anafartalar caddesinin Heykel Meydanını sınırlayan kısmında yaya-taşıt paylaşımlı bir düzenlemenin yapılacağı anlaşılmaktadır.

Harita 4.25. 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı meclis kararı onaylanan ulus tarihi kent merkezi kentsel sit alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı (ABB KUDEB Arşivi)

Bilirkişi raporuna göre; Ulus Tarihi Kent Merkezi Sit Alanı'na ait 1/5 000 Ölçekli Nazım İmar Planı' nın planlama modeli, vizyon ve senaryosunun koruma odaklı olarak gerektiği gibi tanımlanmadığı, plan araştırma raporu, plan raporu ve planın birbiri ile gerektiği gibi ilişkilendirilmemiş kopukluklar içeren belgeler olarak hazırlandığı, planın üst ölçekli planlarla konumunun Ulus'un Ankara Kenti merkezler hiyerarşisi içerisindeki yeri ve tarihi değeri açısından gerektiği gibi tanımlanmamış olduğu, Nazım Plan'ın çok daha küçük bir yerleşimde yapılıyormuş gibi ele alındığı, Ulus'un karmaşık dokusunu kavramaktan uzak, genel ve yüzeysel olduğu, Ulus'un Ankara Metropoliten Kent Bütünü Kızılay, Kaleiçi ve

yakın çevresi ile ilişkilerinin tam olarak kurulamamış olduğu, korumada "Konut" kullanımlarının dışlanarak tamamen karma turizm, ticaret, eğlence vd. kullanımlara yönlendirilerek korumanın sosyal boyutunun ihmal edildiği, ulaşıma ilişkin yaklaşımlarının toplu taşıma sistemleri yerine çağdaş olmaktan uzak otobüs sistemlerine dayandırıldığı, Gar, Gençlik Parkı gibi yakın çevrenin önemli odak noktalarını gözeten yaya aksı, bütünleşik yaya alanları yönelimi gibi plan fikirlerinin geliştirilmediği, antik Roma Dönemi'ne ilişkin geniş bir şehir dokusunun yer altında bulunduğu gerçeğinin tamamen göz ardı edildiği ve özellikle Hacıbayram Höyüğü'nün gerektiği gibi dikkate alınmadığı, Osmanlı Dönemi'nin simgesi olan tarihi ticaret merkezi ve Hanlar Bölgesi'nin tamamen ihmal edildiği, Ankara Kaleiçi'ne yönelik kararlarının yetersiz, eksik ve yanlış olduğu, daha önce yapılmış çalışmalar, açılan yarışmaların sonuç plan ve projelerinden (Ulus Yarışması, Kale Yarışması) vb yeterince yararlanılmadığı, alandaki teknik altyapının planla getirilen kararlarla ilişkili olarak gerektiği gibi değerlendirilmediği, araştırma raporunda belirtilen alt bölgelemelerin ve sosyo-ekonomik tespitlerin plan kararlarına yansıtılmadığı, planda temel araç olarak kullanılan KTPA (Kentsel Tasarım Planlama Alanı) gibi bölgeleme kararlarının belirlenmesinde ölçek unsurunun dikkate alınmadığı, kimi zaman çok büyük kimi zaman çok küçük alanların bu şekilde tanımlandığı, KTPA'ların uygulamada nasıl ele alınacağının örgütlenme ve finansman açılarından tanımlanmadığı, Hamamönü gibi göreli olarak sorunsuz planlama bölgelerinin de plan sınırları içerisine dahil edilmesiyle Hamamönünde uygulamaların kesintiye uğraması riskinin ortaya çıktığı, Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı gösterim dili ve lejandının çok yetersiz, araştırma raporundaki bilgileri ve hassasiyeti yansıtmaktan uzak olduğu, onaylı planın daha olgunlaştırılması gerekli bir plan taslağı düzeyinde kaldığı ve planın uygulamaya geçirilmesinin telafisi olmayan sonuçlara sebebiyet verebileceği, bilimsel şehircilik ilkeleri'ne, koruma planlaması tekniklerine, Venedik Tüzüğü ne, korumaya ilişkin ulusal ve uluslararası yasal çerçeve ile kamu yararına aykırı olduğu gerekçeleri ile planın iptaline karar verilmiştir.

Koruma Amaçlı İmar Planı'nın yürütmesinin durdurulmasından sonra Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.07.2015 tarih ve 1483 ile 1484 sayılı Kararları ile onaylanan Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ve Kullanma Şartları geçerlilik kazanmıştır.

4.4. Ulus Tarihi Kent Merkezinde Koruma Amaçlı İmar Planı Süreçlerinde Karşılaşılan Sorunların Değerlendirilmesi

Ulus Tarihi Kent Merkezinde hazırlanmış olan koruma amaçlı imar planları incelendiğinde uygulaması gerçekleşmiş olan planlar yaklaşık aynı dönemlerde 1990-2005 yılları arasında hazırlanan Koruma Islah-İmar Planı ile Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planıdır.

Her iki planın sınırları birbirinden farklı ancak birbirini tamamlayan bir özellik taşır. Bu planları takiben Ulus Tarihi Kent Merkezinde parçalı plan anlayışından bütüncül plan anlayışına geçiş sağlanmış, ancak hazırlanan yeni imar planı üretilmesi beklenilen koruma politikaları yerine "yenileme" anlayışı ile plan kararları üretmiştir.

Bu dönemde 5366 sayılı Kanun'un koruma amaçlı imar planları üzerindeki etkisi ortaya çıkmaya başlamıştır. Her ne kadar Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlansa da, temelinde yenileme anlayışı bulunması, tarihi kent dokusunu zedeleyecek plan kararlarına yer verilmesi en büyük eleştiri konusu olup imar planlarının doğrudan yargıya intikal etmesine neden olmuştur.

Yenileme Alanı ilanından sonra Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ve Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 tarih ve 25 sayılı Kararı ile onaylanan Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın yürütmesinin durdurulmasına karar veren Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin 2007/885 esas sayılı 23.07.2008 tarihli Kararında; yukarıda anılan yaklaşıma vurgu yapılarak, koruma amaçlı imar planlarının daha alt ölçeklerde plan kararları üretmesi gerektiği, yeni yapılaşmanın önünü açan genel yapılaşma kararları ve kadastro parsellerinin toplulaştırılarak kamulaştırılmasını öngören plan kararlarının koruma yaklaşımına aykırı olduğu ve uygulanabilirliğinin olmadığı belirtilmiş ve bilirkişi raporu uygun görülerek yürütmesinin durdurulmasına hükmedilmiştir.

İptal edilen imar planlarından Bilirkişi Raporları göz önüne alınarak yeni bir planlama çalışması yapılmışsa da, yeni üretilen imar planlarının da yargıya intikal etmesi kaçınılmaz olmuştur.

15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ve Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca değerlendirilerek 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Nazım İmar Planı, Korumadan çok işlevsel bir dönüşüm planı niteliği taşıması, çöküntü bölgelerine ilişkin tespitlerin yapılmaması ve bu alanlara özgü plan kararları üretilmemesi, kentin tarihi ticaret merkezinin tamamen bir turizm merkezine çevrilmeye çalışılması ve sosyal boyutun göz ardı edilmesi, bununla birlikte ulaşım kurgusunun yetersiz oluşu ve toplu taşımın yalnızca otobüs temelli çözülmeye çalışılarak modern toplu taşım sistemlerinden uzak geçici çözümlere yer verilmiş olması, ayrıca imar planının bölgenin arkeolojik mirasının göz ardı edilerek hazırlandığı konusunda eleştirilmiş, Koruma Amaçlı İmar Planı Ankara 7. İdare Mahkemesinin 30.05.2016 tarih ve 2014/659 esas sayılı Kararı ile Ulusal ve Uluslararası yasal çerçevede kamu yararına aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Koruma Amaçlı İmar Planı'nın iptaline yönelik açılan davalar incelendiğinde, Ankara 7. İdare Mahkemesi'nde tüm dava dosyalarının birleştirilerek, kararın 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı'nın iptali davası ile bağlantı kurulduğu anlaşılmaktadır. Koruma Amaçlı İmar Planı'nın Koruma Bölge Kurulu'ndan onaylanmasını takiben alınan 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı Meclis Kararı ile itirazların değerlendirilerek plana kesinlik kazandıran 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı Meclis Kararı'na karşı açılan tüm iptal davalarında, Mahkeme'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Meclis Kararı'na atıfta bulunularak karar verdiği görülmektedir. Üzerinde Koruma Bölge Kurulu Kararları ile bir çok değişiklik ve düzenleme yapılmış olsa da, planın temel yaklaşımının sosyal bir dönüşümü öngörmesi iptal gerekçesi olmuştur.

Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin bir önceki imar planında yapısal dönüşümü eleştirilirken tamamının işlevsel ve sosyal bir dönüşümü de eleştiri konusu olmuş ve bu yönüyle plan uygulanamamıştır.

Günümüz Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin yerleşik dokusunun, uygulaması yapılabilmiş olan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı ile Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı doğrultusunda yapılmış olan uygulamaların sonucu olduğu değerlendirilebilir. Uygulanmış bu planlardan birinin belediye meclis kararı ile yürürlükten kaldırılması, diğerinin ise yenileme yaklaşımlı bir imar planı onaylanması ile yürürlükten

kalkması, bölgede günümüze kadar geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile iş ve işlemlere devam edilmesinin önünü açmıştır.

5. YENİLEME ALANI İLANI VE KORUMA UYGULAMALARI

Tez çalışmasının bu bölümünde Ankara'nın ilk Koruma Amaçlı İmar Planı olan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah-İmar Planı'nın yürürlüğe girdiği 1990 yılından günümüze kadar hazırlanmış imar planlarının yürürlükte olmadığı zaman zarflarında ilan edilmiş geçiş dönemi yapılaşma koşulları ve 5366 sayılı yasa kapsamında Bakanlar Kurulu kararları ile ilan edilmiş Yenileme Alanları üzerine bir inceleme yapılmış, yürürlükten kaldırılmalarına ilişkin idari kararlar ve mahkeme kararlarına yer verilmiştir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşularının belirlenip uygulanması 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. Maddesine dayanmaktadır. Buna göre;

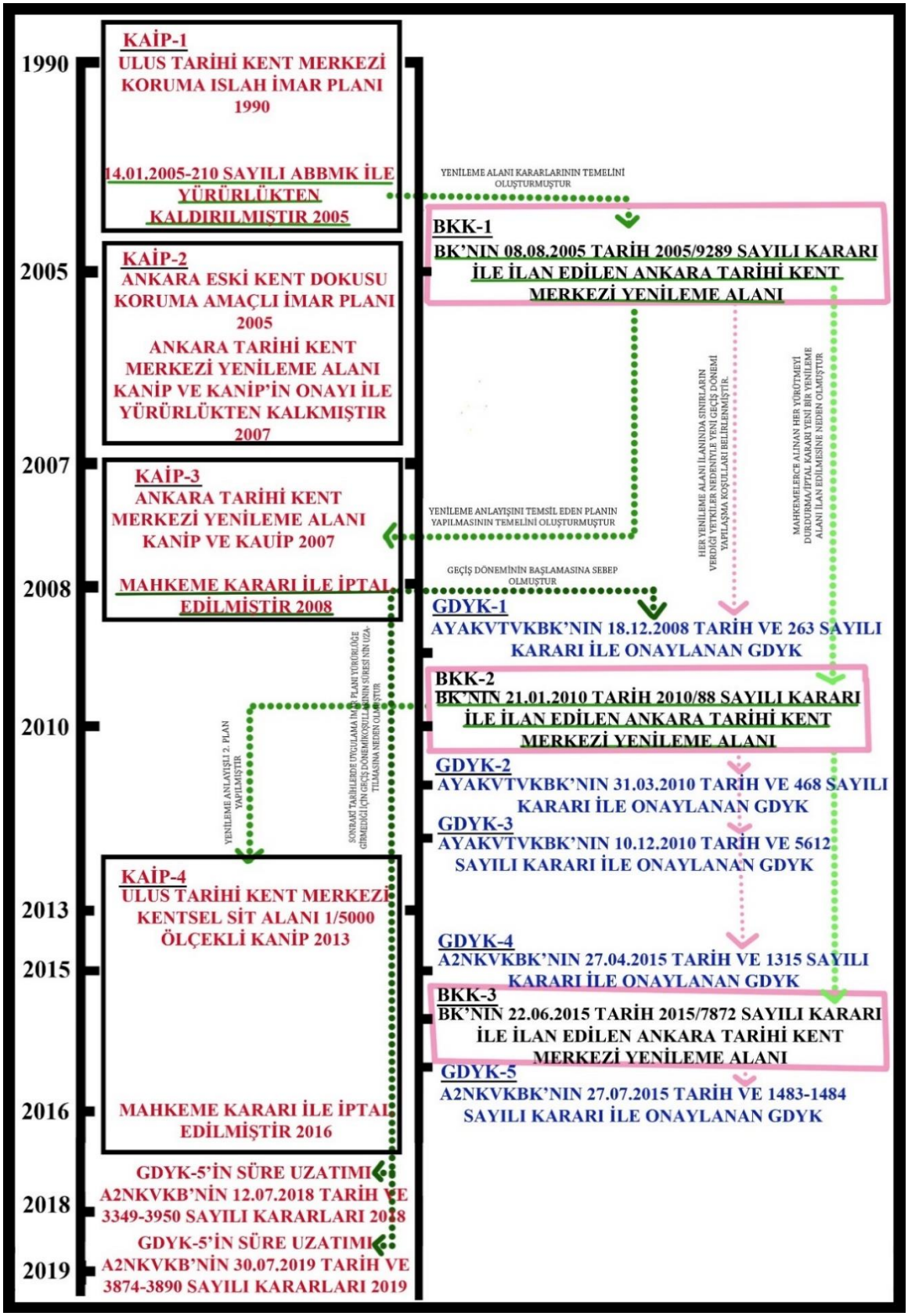
> Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. Üç yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılamadığı takdirde koruma bölge kurulunca gerekçeli olarak bu süre uzatılabilir. Uzatılan süre içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları uygulanır. Sit alanlarına ilişkin tüm ölçeklerde yapılmış; koruma bölge kurullarının uygun görüşü alınarak yürürlüğe giren planların yargı kararları ile uygulamasının durdurulması veya iptal edilmesi halinde ilgili koruma bölge kurulunca geçiş dönemi yapılanma şartları yeniden belirlenir. Koruma bölge kurulunda görüşülen ve uygun görülen koruma planları onaylanmak üzere ilgili idarelere gönderilir.

denilmektedir.

Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, koruma imar planı bulunmayan dönemlerde sit alanlarında, basit ve esaslı onarım, yeni yapı projeleri, zorunlu hallerde altyapı yapılması, sokak sağlıklaştırma, kentsel tasarım gibi kamu projelerinin incelenmesi ve uygunluğunun değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde ilan edilen Yenileme Alanlarına yönelik "Bakanlar Kurulu Kararları" ve yürürlüğe girmiş olan "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları" 2005-2010, 2010-2015 ve 2015 yılı ve sonrası olarak üç ayrı dönemde irdelenmiştir (çizelge 5.1).

Çizelge 5.1. Ulus tarihi kent merkezi koruma planlama sürecinde “geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile 5366 sayılı yasa kapsamında ilan edilen yenileme alanları”nın dönemsel incelemesi (tez çalışması kapsamında oluşturulmuştur)

Çizelge 5.1'de kronolojik olarak yürürlüğe girmiş olan koruma amaçlı imar planları ve yürürlükte kaldıkları süreler ile, yürürlükte Uygulama İmar Planı bulunmayan dönemlerdeki Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geçerlilik süreçleri incelenmiştir. Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen Yenileme Alanlarının planlama ve geçiş dönemleri ile doğrudan ilişkili olması nedeniyle Bakanlar Kurulu kararlarına da yer verilmiştir.

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile yapılan uygulamalar, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin l5.01.1990 gün ve 33 sayılı kararı ile yürürlüğe girmiş olan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı'nın aynı Meclis'in 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı kararı ile yürürlükten kaldırılması ve Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı kararı ile Yenileme Alanı ilan edilmesi ile başlamıştır.

2005-2010 yılları arasında bölgede Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen ve tüm kentsel sit alanını kapsayan bir yenileme alanı bulunmaktadır. Yenileme alanına ilişkin hazırlanan Koruma Amaçlı İmar Planlarının mahkemelerce iptal edilmesi sonucunda ise 2008 yılında yürürlüğe giren geçiş dönemi yapılaşma koşulları bulunmaktadır.

2005 yılında ilan edilen yenileme alanının mahkeme yoluyla iptal edilmesi sonucunda 2010 yılında kentsel sit alanının bir kısmını kapsayan ikinci bir yenileme alanı ilan edilmiştir. 2010-2015 döneminde ise yenileme alanı sınırları içi ve dışı için ayrı olmak üzere yürürlüğe girmiş iki farklı geçiş dönemi yapılaşma koşulları bulunmaktadır.

2015 yılına gelindiğinde yenileme alanının mahkemelerce yürütmesinin durdurulması sonucu tüm kentsel sit alanı için geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmiştir. Sonrasında ise 2. yenileme alanının sınırlarında genişletilme yapılarak 3. bir yenileme alanı ilan edilmiştir. Yenileme alanının ilanı ile sınır içi ve sınır dışı için iki ayrı geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmiştir.

Tüm bu dönemler içerisinde imar planları hazırlanmış, yürürlüğe girmiştir ancak mahkemelerce yürütmesinin durdurulması neticesinde geçerli bir uygulama imar planı bulunmaması nedeniyle 2008 yılından günümüze kadar geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemler yürütülmüştür.

Bu bölümde yukarıda anılan dönemler bazında yenileme alanlarının ve geçiş dönemi yapılaşma koşullarının ilanı kronolojik olarak detaylarıyla incelenmiş, sonuç olarak ise geçiş dönemi yapılaşma koşullarının koruma amaçlı imar planları ile ilişkine dair değerlendirmelere yer verilmiştir.

5.1. GDYK 1. Dönemi (2005-2010): Koruma ile Bağdaşmayan Sınırlar Dönemi

14.01.2005 tarihinde mevcut yürürlükteki Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı'nın Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararı kapsamında yürürlükten kaldırılması ile bölge imar plansız kalmıştır. Bu dönemde Ankara'nın ilk Yenileme Alanı Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı Kararı ile ilan edilmiştir. Yenileme Alanı ilan edilmesi ile birlikte Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları hazırlanıp yürürlüğe girmiştir. Ancak 2008 yılında söz konusu imar planlarının mahkeme tarafından iptal edilmesi ile bölge tekrar plansız kalmış, dolayısıyla geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmiştir.

5.1.1. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı-2005

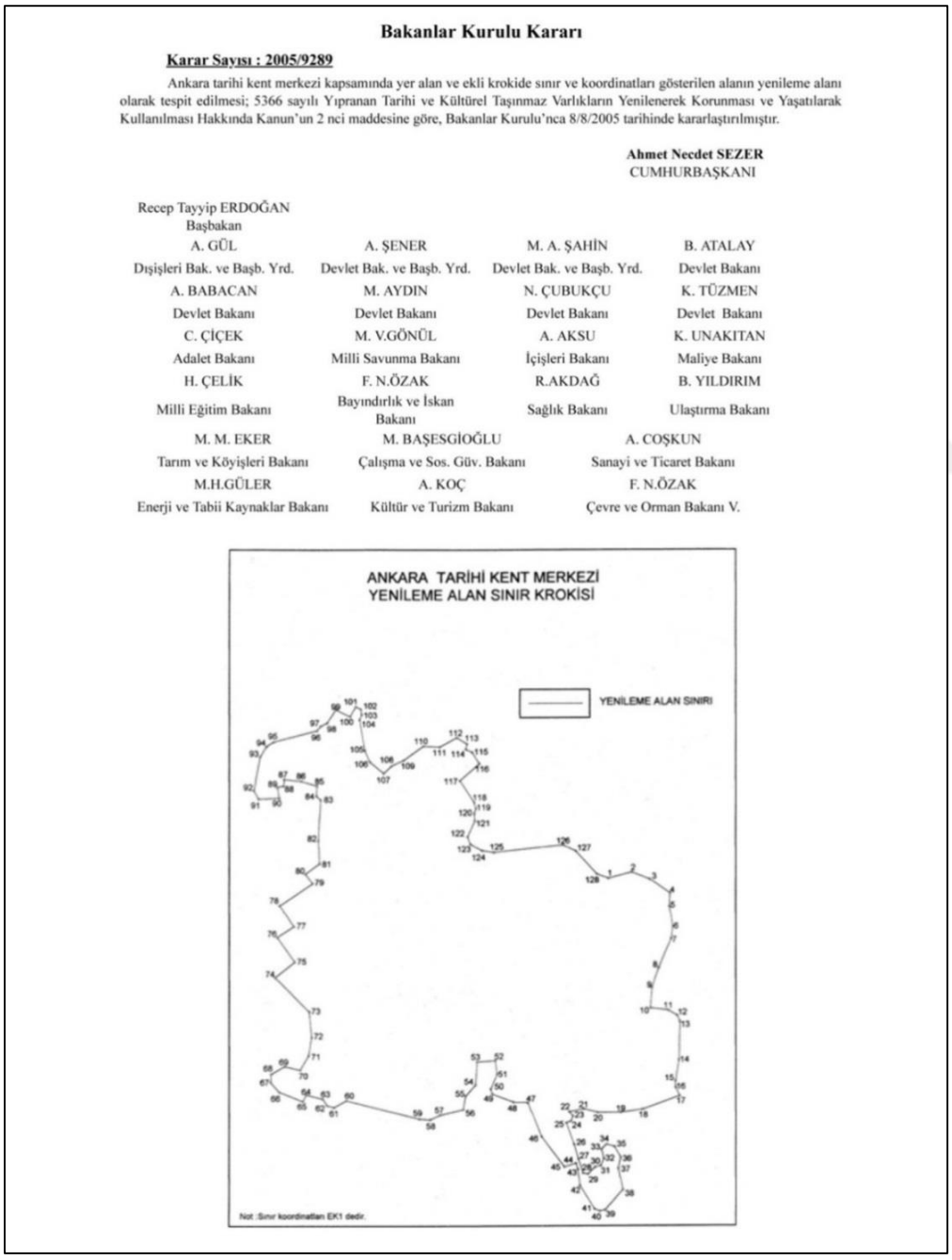
Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. Maddesine dayanılarak, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı Kararı ile uygun görülen Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı, Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı Kararı ile ilan edilmiştir.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları incelendiğinde, kuzeyde Bentderesi Caddesinin sınırlandırdığı, Hacıbayram Mahallesini içerisine alan, güneyde Talatpaşa Bulvarının sınırlandırdığı ancak Hamamönü bölgesini de kapsayan, doğuda Kestane Caddesi, batıda ise Roma Hamamı, Ziraat Bankası, Merkez Bankası, Osmanlı Bankasını da içerisine alacak şekilde Atatürk Bulvarının sınırlandırdığı alanı kapsamaktadır. Bu alan Ulus Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı ve Koruma Alanı bütünüdür. Kentsel Sit Alanı sınırları içerisinde Arkeolojik Sit Alanları da yer almaktadır.

Yenileme Alanı ilanı ile bu bölgede plan ve proje üretme yetkisi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'ne aktarılmıştır.

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. Maddesine dayanılarak Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı Kararı ile Yenileme Alanı uygun görülmüştür(EK-17).

Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı Kararı (Resim 6.2) ile Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı yürürlüğe girmiştir.

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2005/9289

Ankara tarihi kent merkezi kapsamında yer alan ve ekli krokide sınır ve koordinatları gösterilen alanın yenileme alanı olarak tespit edilmesi; 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 8/8/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A. GÜL	A. ŞENER	M. A. ŞAHİN	B. ATALAY
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
A. BABACAN	M. AYDIN	N. ÇUBUKÇU	K. TÜZMEN
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
C. ÇİÇEK	M. V.GÖNÜL	A. AKSU	K. UNAKITAN
Adalet Bakanı	Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H. ÇELİK	F. N.ÖZAK	R.AKDAĞ	B. YILDIRIM
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskan Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER	M. BAŞESGİOĞLU	A. COŞKUN
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
M.H.GÜLER	A. KOÇ	F. N.ÖZAK
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı	Çevre ve Orman Bakanı V.

ANKARA TARİHİ KENT MERKEZİ YENİLEME ALAN SINIR KROKİSİ

YENİLEME ALAN SINIRI

Not :Sınır koordinatları EK1 dedir.

Resim 5.1. Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı kararı

Yenileme Alanı yaklaşık olarak 4 yıl yürürlükte kalmış olup, Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı Kararı ile yürütmesi durdurulmuştur. Danıştay 6. Dairesi'nin Kararı'na göre; davaya konu edilen işlemin, Bakanlar Kurulu Kararı ve kararın dayanağını oluşturduğu, Hacıbayram Bölgesi'nde yapılması planlanan "minibüs terminali+ticaret hali+katlı otopark" projesi için yapılan acele kamulaştırmaya ilişkin alınan Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni Kararıdır. Dava kapsamında yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde; Yenileme Alanı sınırlarının arkeolojik alanları da kapsaması nedeniyle, "arkeolojik alanlar yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş alanlar olarak tanımlanamayacağı, yenilenerek korunmaları ve yaşatılarak kullanılmalarının söz konusu olamayacağı" ifadesinde belirtilen gerekçe ile yürütmesi durdurulmuştur. Danıştay 6. Dairesi'nin EK-18'de verilen 07.06.2010 tarih ve 2008/2283 esas sayılı Kararı ile işlemin iptaline karar verilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu 2008 yılında kurulmuştur. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ise Ankara İli'nde Yenileme Alanı ilan edilmesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Koruma Bölge Kurulu'nun kurulması ile Ulus Tarihi Kent Merkezinde Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları sürecine geçilmiştir.

5.1.2. Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2008

Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı Kararı (EK-19) ile onaylanan Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Ulus, Hamamönü ve Kale bölgelerini kapsamaktadır. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları'nın Ankara 10.İdare Mahkeme'sinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı Kararı ile yürütmesinin durdurulması, 18.11.2008 tarih ve 2007/1397 esas sayılı Kararı ile işlemin iptaline karar vermesi nedeniyle bölgede geçerli bir koruma amaçlı imar planı bulunmadığı için Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları belirlenmiştir.

18.12.2008 tarih ve 263 sayılı Kurul Kararı doğrultusunda Koruma Bölge Kurulu'na 2 yıl içerisinde koruma amaçlı imar planı sunulması kaydıyla özetle şu koşullar belirlenmiştir;

Tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilat ve tamiratlarda KUDEB Yönetmeliğine dayanılarak KUDEB izni alınması gerektiği belirtilmektedir. Yapılacak esaslı onarımlarda ise projeler Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır. Onaylı projelere göre yapı ruhsatı verme yetkisi ilgili belediyesinde olup, onaylı projeye göre uygulama yapılıp yanılmadığına ilişkin uygun görüş verme görevi KUDEB'e aittir. Yapı kullanım izni belgesi ise yine ilgili belediyesince verilecektir.

Tescilli ve tescilsiz yapıların yanma, yıkılma, mail-i inhidam (yıkılmaya yüz tutmuş) durumlarında yeniden yapılabilmesi için, mevcut yapılaşma koşulları aynen korunarak mimari proje hazırlanması ve Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir.

Mail-i inhidam raporları ise KUDEB tarafından hazırlanıp, Koruma Bölge Kurulu'na sunulacaktır.

Yeni yapılar için dokudaki yapıların mülkiyeti ve mimari özellikleri dikkate alınarak yapının oturumunu, saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren mimari projeler hazırlanacak ve ilgili belediyesi aracılığı ile Koruma Bölge Kurulu'na sunulacaktır.

Sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme vb. kamusal projeler Koruma Bölge Kurulu onayına sunulacaktır.

Sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunmalıdır, yapılması gereken müdahaleler için Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alınmalıdır. Kent peyzajı ve her türlü donatıya ilişkin iş ve işlemler izne tabiidir.

Zorunlu hallerde Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alınarak ifraz, tevhit, altyapı ve yol çalışması yapılabilir. Yeni altyapı taleplerinde Müze Müdürlüğü'nün görüşünün alınması gerekmektedir.

Kentsel Sit ile Tarihi ve Kentsel Sit Alanları içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri dışında tüm işlevler yer alabilecektir(AYAKVTVKBK, 2008).

Ulus, Hamamönü ve Kale Sit Alanlarına İlişkin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının tam metni EK-20'de verilmiştir.

5.2. GDYK 2. Dönemi (2010-2015): Yenileme Yaklaşımının Korumaya Entegrasyon Dönemi

2010 ve 2015 yılları arasında Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 Tarih ve 2010/88 Sayılı Kararı ile yeni bir Yenileme Alanı ilan edilmiştir. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu bu dönemde 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı ve 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararları ile iki ayrı geçiş dönemi yapılaşma koşulu belirlemiştir. Bu koşulların biri Yenileme Alanı sınırları içerisini kapsarken, diğeri Yenileme Alanı sınırları dışında kalan bölge için belirlenmiştir. Bu dönemde Kentsel Sit Alanı tamamı için 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanıp yürürlüğe girmiş, kısa süre içerisinde ise yürütmesi durdurulmuştur. Herhangi bir 1/1 000 Ölçekli Uygulama İmar Planı yürürlüğe girmediği için yalnızca geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlem yapıldığı gözlemlenmiştir.

5.2.1. Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı-2010

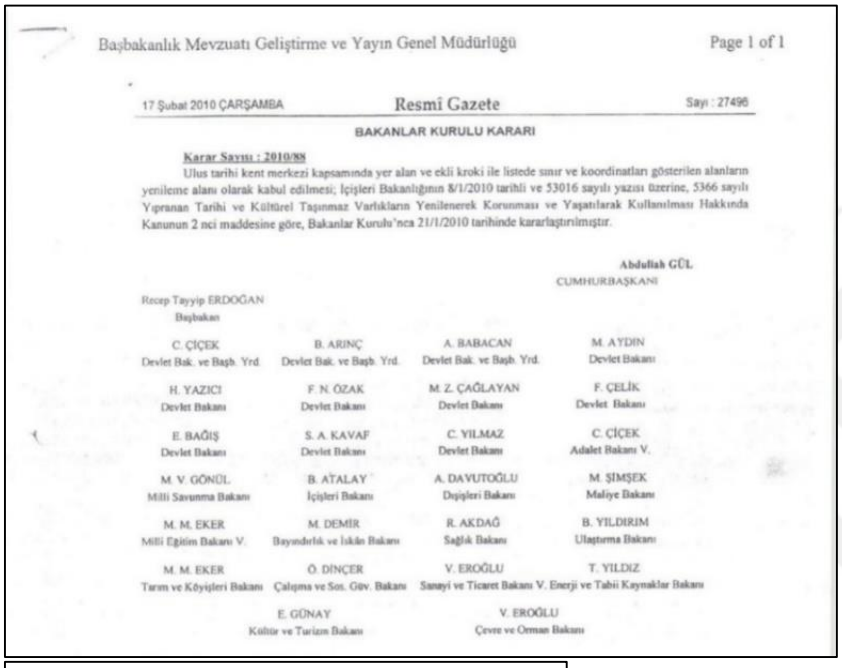
Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin EK-21'de verilen 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı Kararıyla Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları belirlenmiştir. Yenileme Alanı sınırları, Danıştay 6. Dairesi tarafından iptaline karar verilen Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı Kararı ile ilan edilen Yenileme Alanı sınırları ile kıyaslandığında, Kentsel Sit Alanının Aslanhane Camii'nin doğusunda kalan kısmının yani Hamamönü, Hamamarkası, Ulucanlar ve Kayabaşı Bölgelerini, ayrıca Koruma Alanı ile Arkeolojik Sit Alanlarını dışında bırakacak şekilde ilan edilmiştir.

Belediye Meclis Kararı'nda;

> -Anafartalar Caddesi, Kevgirli Sokak, Hıdırlıktepe-Atıfbey-İsmetpaşa Kentsel Dönüşüm Proje Alanı güneyi sit sınırları ve Çankırı Caddesiyle çevrili Hacıbayram Camii, Sümerbank, Valilik Binalarını da kapsayan yaklaşık 34 hektar yüzölçümlü Kuzey Bölümü 1. Etap, -Hisarpark Caddesi, Bentderesi Caddesi, Ankara Kalesi doğusu sit sınırları, Ulucanlar Caddesi, Anafartalar Caddesiyle çevrili Kale, Atpazarı, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Samanpazarını da kapsayan yaklaşık 42 hektar yüzölçümlü doğu bölümünü 2. Etap,

-Anafartalar Caddesi, Talatpaşa Bulvarı, Atatürk Bulvarı, İstiklal Caddesi, ve Cumhuriyet Caddesiyle çevrili, Atatürk Heykeli, Merkez Bankası, Kültür Bakanlığı, Hal ve Suluhanı da kapsayan yaklaşık 54 hektar yüzölçümlü güney bölümünü ise 3. Etap olarak tadilen kabulü,

denilmektedir. Bahse konu Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı, Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı ile kabul edilmiştir (Resim 5.2).

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Page 1 of 1

17 Şubat 2010 ÇARŞAMBA Resmî Gazete Sayı : 27496

BAKANLAR KURULU KARARI

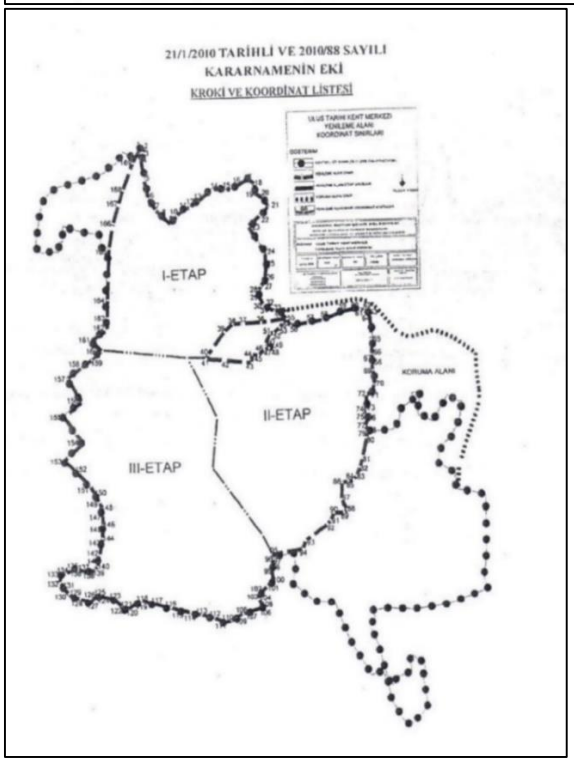
Karar Sayısı : 2010/88

Ulus tarihi kent merkezi kapsamında yer alan ve ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanların yenileme alanı olarak kabul edilmesi; İçişleri Bakanlığının 8/1/2010 tarihli ve 53016 sayılı yazısı üzerine, 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 21/1/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	B. ARINÇ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	A. BABACAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. AYDIN Devlet Bakanı
H. YAZICI Devlet Bakanı	F. N. ÖZAK Devlet Bakanı	M. Z. ÇAĞLAYAN Devlet Bakanı	F. ÇELİK Devlet Bakanı
E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	S. A. KAVAF Devlet Bakanı	C. YILMAZ Devlet Bakanı	C. ÇİÇEK Adalet Bakanı V.
M. V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	B. ATALAY İçişleri Bakanı	A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
M. M. EKER Milli Eğitim Bakanı V.	M. DEMİR Bayındırlık ve İskân Bakanı	R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	Ö. DİNÇER Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	V. EROĞLU Sanayi ve Ticaret Bakanı V. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	T. YILDIZ
	E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı	

Resim 5.2. Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı

Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'na karşı; TMMOB Şehir Plancıları Odası, Peyzaj Mimarları Odası ve Mimarlar Odası'nın açmış olduğu davada Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve E:2012/903 sayılı Kararı ile "yenileme alanının iptali ve yürütmenin durdurulması" konulu davasında yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmiştir.

Mahkeme Kararı'nda; davanın açılma nedenlerinin, belirlenen yenileme alanı sınırlarının büyük bir alanı kapsadığı ve bu alanın homojen özellikler göstermediği, alanın tamamının yıpranmış ve özelliğini kaybetmiş sayılamayacağı, bu nedenle alanın Kanun'da belirtilen vasıfları taşımadığı iddiaları olduğu belirtilmektedir.

Dava dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesinde; Belediye Meclis Kararı'nın dayanağını oluşturan Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu (KUDEB) tarafından hazırlanan Yenileme Alanı Tespit Raporunda, " …arazi tespit çalışmalarıyla belirlendiği üzere yaklaşık %71 'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, %13'ünün orta kalitede ve %16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, korunması gereken ancak yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş 130 hektar yenileme alanı…" şeklinde yapılan tespitin sağlıklı olmadığı, bilimsel yöntemlerle tespit yapılmadığı, bu nedenle bölgenin tamamının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olarak tanımlanamayacağı görüş ve kanaatine varıldığı belirtilmiştir.

Danıştay 14. Dairesi'nin EK-22'de verilen 28.05.2012 tarih ve E:2012/903 sayılı Kararı'nda; yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda varılan kanaatin aksine Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce yapıların tek tek incelenerek tespit yapıldığının savunulduğu, alandaki 3298 adet yapının tek tek tespitinin uzun zaman ve emek gerektirdiği ve bilirkişiler tarafından tek yapı ölçeğindeki tespitlerin aksinin ispatlanması yerine varsayıma dayalı görüş verilmesi nedeniyle bilirkişi raporunun bu kısmına itibar edilemeyeceği, ayrıca sınır tespitinde hukuka aykırılık bulunmayıp bir önceki Yenileme Alanı'nın iptal sebepleri göz önünde bulunarak işlem tesis edildiğinden yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmiştir.

Şehir Plancıları Odası, Peyzaj Mimarları Odası ve Mimarlar Odası tarafından Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na yapılan itiraz sonucunda; Danıştay İdari Dava Daireleri

Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve E:2012/703 sayılı Kararı ile davacıların itirazının kabulüne ve Danıştay 14. Dairesi'nin E:2012/903 sayılı Kararı'nın kaldırılmasına karar verilmiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun EK-23'te verilen 25.04.2013 tarih ve E:2012/703 sayılı Kararı'nda; davaya konu işlemin uyuşmazlık noktasının, alanının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelik taşıyıp taşımadığının olduğu, yaptırılan bilirkişi incelemesinde bilimsel yöntemler ile bunun tespitinin yapılmamış olduğu, davanın çözümü için yeni bir bilirkişi incelemesi yaptırılarak alanının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelikte olup olmadığının açıklanması gerektiği gerekçesiyle Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve E:2012/903 sayılı Kararı kaldırılmıştır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun kararı sonrasında Danıştay 14. Daire'nin EK-24'te verilen 15.10.2014 tarih ve E:2012/903 sayılı Kararı ile bilirkişi raporu alınıp yeni bir karar verilinceye kadar yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na yürütmeyi durdurma kararının kaldırılmasına yönelik Davalı İdare tarafından itirazda bulunulmuş, İdari Dava Daireleri Kurulu'nun EK-25'te verilen 09.04.2015 tarih ve 2015/305 tarihli Kararı ile bilirkişi incelemesi yaptırılacağı gerekçesiyle itiraz reddedilmiştir.

5.2.2. Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2010

Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde yeni bir Yenileme Alanı ilan edilmesi, Yenileme Alanı sınırları içerisinde ve dışında farklı geçiş dönemi yapılaşma koşullarının ilan edilmesini gerektirmiştir. Çünkü 2010 yılında ilan edilen Yenileme Alanı, 2005 yılında ilan edilen Yenileme Alanı'ndan farklı olarak Kentsel Sit Alanı'nın bir kısmını kapsamaktadır.

Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı Kararı (EK-26) ile onaylanan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları içerik olarak; Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 Tarih ve 263 Sayılı Kararı ile onaylanan Ulus, Hamamönü ve Kale Sit Alanlarına İlişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları

ve Kullanma Şartları metni ile niteliktedir(EK-27). Bu durum Yenileme Alanı dışında bırakılan bölge ile Yenileme Alanı içerisinde kalan bölgenin karakteristik ve yenilenme ihtiyacı açısından farklılık gösterip göstermediği, müdahale türlerinin farklı olup olmayacağı konusunda belirsizlik yaratmaktadır.

5.2.3. Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2010

Bakanlar Kurulunun 21.01.2010 Gün ve 2010/88 sayılı Kararı ile belirlenen Ankara Yenileme Alanı Sınırları dışında kalan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesi için Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu' nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı Kararı(EK-28) ile Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları belirlenmiştir.

Bu koşulların geçerli olduğu alan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesi olarak tanımlanmıştır ancak Kentsel Sit Alanı'nın içinde, Yenileme Alanı'nın dışında kalan Arkeolojik Sit Alanları ile ilgili herhangi bir ibareye yer verilmemiştir. 2015 yılına kadar belirlenen Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları arkeolojik alanlara ilişkin koruma esasları içermemektedir.

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları metni incelendiğinde(EK-29); Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı Kararı ile onaylanan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları'ndan farklı olarak, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. Maddesinin yanı sıra 04.10.2006 gün ve 720 sayılı, 19.01.2010 gün ve 761 sayılı İlke Kararları'na dayanılarak hazırlandığı belirtilmiştir.

720 sayılı İlke Kararı, kentsel sit alanlarının tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi, geçiş dönemi yapılaşma koşullarının temel ilkeleri, kentsel sit alanlarında uygulama ve denetleme ile koruma amaçlı imar planlarının yaptırılması işlemlerini kapsamaktadır.

761 sayılı İlke Kararı ise; koruma amaçlı imar planlarının yargı kararları ile iptal edilmesi halinde sit alanlarında geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenerek yeni bir planlama süreci başlatılması gerektiğini belirtilmektedir.

Diğer bir farklılık "Sit Sınırını gösteren ekli pafta ile koruma esasları ve kullanma şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır" İfadesidir. Ayrıca karar metnine " Yeni yapılaşmada,

özgün yerleşme biçimi, deseni, doku-sokak-parsel-bina ilişkisi ve kotları, dolu-boş oranları ve mekan organizasyonu esastır" İbaresi eklenilmiştir.

En önemli değişiklik ise, "Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belediyesine tebliğinden itibaren 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Yasa gereğince 2 (iki) yıl içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Bölge Kuruluna sunulması zorunludur" ifadesi yer almamaktadır.

2010 yılında, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 468 ve 5612 sayılı Kararları ile belirlenen Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, 2013 yılında yürürlüğe giren Ulus tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nın 1/5000 ölçekte Nazım İmar Planı olarak hazırlanması, 1/1 000 ölçekli Uygulama İmar Planları'nın ise hazırlanmamış olması nedeniyle 5 yıl yürürlükte kalmıştır.

5.3. GDYK 3. Dönemi (2015 ve Sonrası): Koruma Amaçlı İmar Planının Yerini Alan Yenileme Dönemi

2015 yılı ve sonrasını kapsayan dönemde; koruma bölge kurullarının yetkilerinde değişiklik yapılmıştır. Tabiat varlıklarını ilgilendiren yetkilerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına aktarıldığı görülmektedir. Koruma bölge kurulları yalnızca kültür varlıkları alanında yetkiye sahip olmuşlardır. Bu aşamada Ankara'da Koruma Bölge Kurulları 1 Numaralı ve 2 Numaralı olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

2015 yılında, Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile ilan edilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın mahkeme kararıyla yürütmesinin durdurulmasını takiben, tüm sit alanını kapsayan bir geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmiştir. Yürütmenin durdurulması kararı sonrasında, işlemin iptali kararı verilmeden 22.06.2015 tarihinde Bakanlar Kurulu'nun 2015/7872 sayılı Kararı ile 3. defa Yenileme Alanı ilan edilmesiyle birlikte yeni sınırlara göre tekrar geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmiştir.

2019 yılına gelindiğinde Kentsel Sit Alanı'nı kapsayan geçerli herhangi bir koruma amaçlı imar planı bulunmadığı gibi, koruma amaçlı imar planları hazırlanması yerine 12.07.2018

tarihinde ve 30.07.2019 tarihinde Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları'nın süresi 1'er yıl süreyle uzatılmıştır.

5.3.1. Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları - 2015

Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile ilan edilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın davaya konu edilmesi ve yürütmesinin durdurulması sonucunda, Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planları'nın uygun görülmesine ilişkin Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ve 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kararı'nın yürütmesini durdurması sebebiyle Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından Altındağ İlçesi tüm sit alanlarını kapsayacak şekilde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları 2015 yılında tekrar belirlenmiştir.

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315(EK-30) sayılı Kararı ile onaylanan Altındağ İlçesi, Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları metninde(EK-31); Altındağ İlçesi, Kentsel Sit Alanı ve bu alan içerisinde yer alan arkeolojik sit alanı sınırları içinde kalan bölgeyi kapsadığı belirtilmektedir.

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı onaylanmış, ayrıca sit alanı sınırları güncellenmiştir. Ancak Mahkeme Kararı ile 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı'nın yürütmesi durdurulduğun için sit alanı sınırlarında eskiye dönüş yapılması gerekmiştir. Bu nedenle karar metninde "Mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı Kararı ile belirlenen sit sınırlarını gösteren ekli pafta ile Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır" İfadesine yer verilmiştir(EK-32).

Karar metninde farklı olarak,

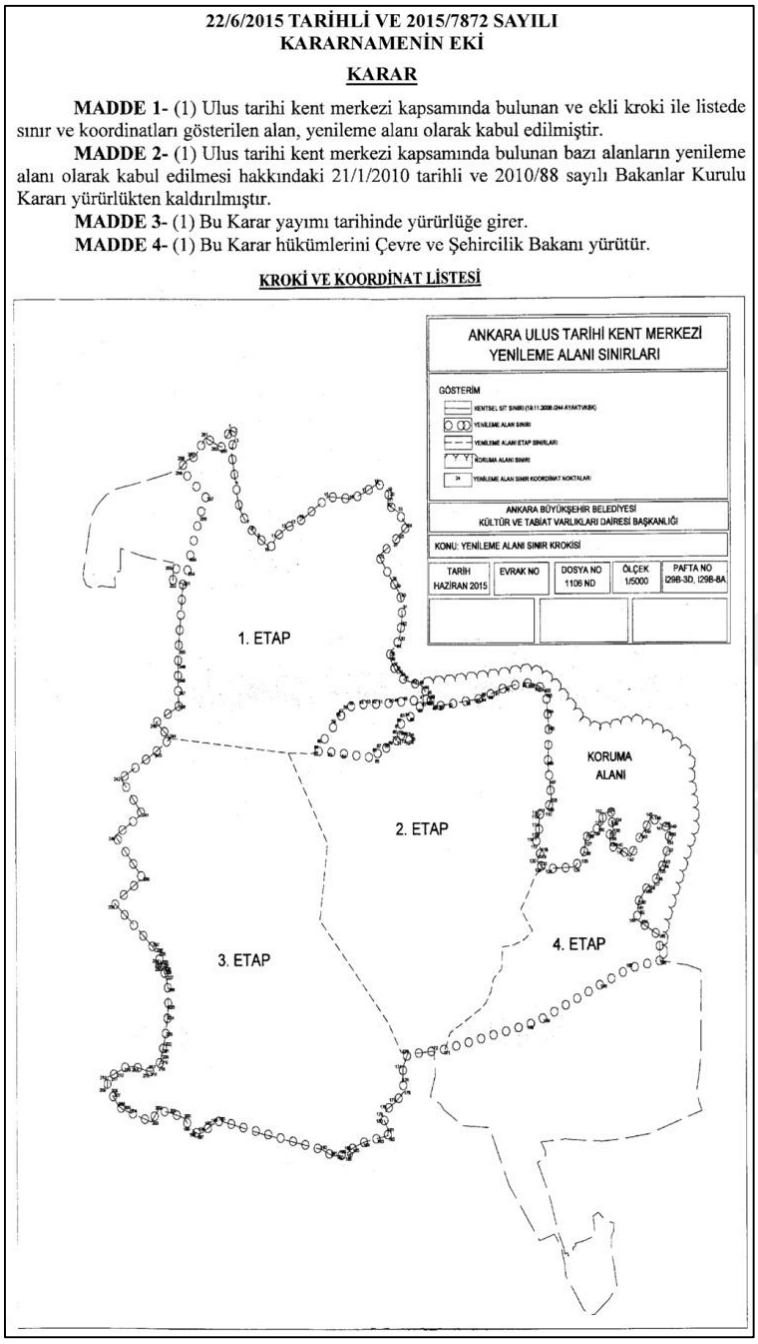
- Arkeolojik Sit Alanları için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı İlke Kararı'nın geçerli olduğu,
- Tescilsiz yapıların mail-i inhidam durumlarında KUDEB tarafından 3194 sayılı Kanun

doğrultusunda rapor hazırlanması gerektiği,

- Sit alanları içerisinde zorunlu altyapı inşaatı ve tesisatı, yol açılması, genişletilmesi, onarım ve kazı gerektiren müdahalelerde Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alınması gerektiği,
- Kazı gerektiren uygulamaların Müze Müdürlüğü ve KUDEB denetiminde yapılabileceği belirtilmiştir.

5.3.2. Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı-2015

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin EK-33'de verilen 21.06.2015 tarih ve 1265 sayılı Kararı ile; Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 88 sayılı kararı ile ilan edilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırı iptal edilerek yaklaşık 149 hektarlık alanda 4 etaptan oluşan Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları uygun görülmüştür.

22/6/2015 TARİHLİ VE 2015/7872 SAYILI KARARNAMENİN EKİ

KARAR

MADDE 1- (1) Ulus tarihi kent merkezi kapsamında bulunan ve ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alan, yenileme alanı olarak kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Ulus tarihi kent merkezi kapsamında bulunan bazı alanların yenileme alanı olarak kabul edilmesi hakkındaki 21/1/2010 tarihli ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- (1) Bu Karar hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

KROKİ VE KOORDİNAT LİSTESİ

Resim 5.3. Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı

21.06.2015 tarih ve 1265 sayılı Meclis Kararı'nda; Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı;

-Anafartalar Caddesi, Kevgirli Sokak, Hıdırlıktepe-Atıfbey-İsmetpaşa Kentsek Dönüşüm Proje Alanı güney sınırları ve Çankırı Caddesi ile çevrili, Hacıbayram Cami, Sümerbank, YİBA Çarşısı ve Valilik binalarını a kapsayan yaklaşık 36 ha yüzlçümlü kuzey bölümü 1. Etap,

-Hisarpark Caddesi, Bentderesi Caddesi, Ankara Kalesi sınırları, Ulucanlar Caddesi, Anafartalar Caddesi ile çevrili, Kale, Atpazarı Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Samanpazarını da kapsayan yaklaşık 42 ha yüzölçümlü bölümünün 2. Etap,
-Anafartalar Caddesi, Talatpaşa Bulvarı, Atatürk Bulvarı, İstiklal Caddesi ve Cumhuriyet Caddesi ile çevrili Atatürk Heykeli, Merkez Bankası, Kültür Bakanlığı, Hal ve Suluhan'ı da kapsayan yaklaşık 56 ha yüzölçümlü güney bölümünü 3. Etap,
-Ulucanlar Caddesinin kuzeyi ile Ankara Kalesinin doğusunda Kentsel Sit Alanı içinde kalan yaklaşık 15 ha yüzölçümlü doğu bölümünün 4. Etap olarak kabulüne karar verildiği

belirtilmiştir.

Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmak üzere 3. kez Yenileme Alanı ilan edilmiştir(Resim 5.3). Söz konusu Yenileme Alanı günümüzde halen yürürlüktedir.

5.3.3. Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2015

Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilan edilmesi gerekçesi ile Yenileme Alanı sınırları içerisinde geçerli olmak üzere, *Ulus, Samanpazarı, Kale, Eski Kayabaşı Mahallesi ve civarına ilişkin* Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları belirlenmiştir.

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı Kararı'nda (EK-34), "Ulus, Samanpazarı, Kale, Eski Kayabaşı Mahallesi ve civarına ilişkin olduğu belirtilmiş, aynı zamanda "Arkeolojik sit alanları için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararı geçerlidir" denilmiştir. Arkeolojik Sit Alanları Yenileme Alanı sınırlarının dışında yer almaktadır.

Karar metninde(EK-35), Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 Tarih ve 1315 Sayılı Kararı ile onaylanan Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarından farklı olarak, "Kentsel Sit ile Tarihi ve Kentsel Sit Alanları içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri dışında tüm işlevler (fonksiyonlar) yer alabilecektir" denilmiştir. Ayrıca "Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belediyesine tebliğinden itibaren 2863 sayılı

Yasada öngörülen süreler içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Bölge Kuruluna sunulması zorunlu" olduğu belirtilmiştir.

18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kurul kararıyla yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı'nın iptali sonrasında idarelerce Koruma Bölge Kurulu'na yeni bir koruma amaçlı imar planı sunulmadığı için, ilgili idarenin talebi ile Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3349 sayılı Kararı (EK-36) ve 30.07.2019 tarih ve 3874 sayılı kararı (EK-37) ile 2863 sayılı Kanun'un 17. Maddesi'nin a bendi uyarınca 1'er yıl süreyle uzatılmıştır.

5.3.4. Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları-2015

Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilan edilmesi gerekçesi ile Yenileme Alanı sınırları dışında geçerli olmak üzere 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı Kurul Kararı (EK-38) ile Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları belirlenmiştir.

Yenileme Alanı dışında kalan alanlar Hacettepe ve Sakarya Mahalleleri'nin Kentsel Sit Alanı içindeki kısmı olarak tanımlanmıştır. Yenileme Alanı sınırları dışında kalan Arkeolojik Sit Alanları Hacettepe ve Sakarya Mahalleleri dışında, Çankırı Caddesi ve Bentderesi Caddesi çevresinde bulunmalarına rağmen, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kapsadığı alan tanımı yapılırken ayrıca arkeolojik alanlar tanımlanmamıştır. Arkeolojik alanlar için yalnızca "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararı geçerlidir" denilmiştir (EK-39).

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı Kararı ile onaylanan Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları'ndan farklı olarak, tescilsiz yapılarda yapı izin belgesinin ilçe belediyesince verileceği belirtilmiştir.

Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.10.2015 tarih ve 1650 sayılı Kararı (EK-40) ile, Kentsel sit sınırına bitişik olan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlılarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.208 tarih ve 244 ile

onaylanan Kentsel Sit Alanı Koruma Alanı için Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı Kararı'nın geçerli olmasına karar verilmiştir.

18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı ile yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı'nın iptali sonrasında Yenileme Alanı sınırları dışında kalan alan için Koruma Bölge Kurulu'na yeni bir koruma amaçlı imar planı sunulmadığı için, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3350 sayılı Kararı (EK-41) ve 30.07.2019 tarih ve 3890 Sayılı kararı (EK-42) ile 1'er yıl süreyle uzatılmıştır.

5.4. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları- Koruma Amaçlı İmar Planları Süreçleri İlişkisinin Değerlendirilmesi

Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde sit alanlarının ilan edilmesi, koruma alanlarının belirlenmesi sonrasında, 2863 sayılı yasa gereği hazırlanan koruma amaçlı imar planları 2005 yılına kadar başarılı bir şekilde hedeflediği ölçütlere ulaşmış ve aslında ülkemiz koruma planlama pratiğinin temel taşları olmuşlardır.

5366 sayılı Yasa'nın kabulü ile kentsel yenileme kavramının kentsel koruma kavramı ile bütüncül olarak ele alınması yaklaşımları, tarihi kent merkezinde büyük ölçüde fiziksel bir yenilenme ve yıkımı öngören imar planlarının hazırlanmasına neden olmuştur. Tarihi dokunun tahribatına önayak olacağı gerekçesi ile 2008 yılında iptali gerçekleşen Yenileme Alanı İmar Planları sonrası bölge tamamen imar plansız kalarak geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemler yürütülmeye başlanılmıştır. Koruma yaklaşımlı yeni bir imar planı yapılmış olsa da, 1/1 000 ölçekte uygulama imar planları hazırlanamadan yargı eliyle yürütmesi durdurulduğu için 2008 yılından günümüze kadar ki 11 yıllık sürede tamamen geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemler yapılmıştır.

Bir yandan günlük ihtiyaçlara cevap verebilmek ve acil müdahalelerde bulunabilmek adına gerekli görülen geçiş dönemi yapılaşma koşulları, diğer bir yandan koruma amaçlı imar planlarının hazırlatılması zorunluluğunu esnetmekte, bu sebeple koruma amaçlı imar planlarının yerini almaya başlamaktadır.

Koruma amaçlı imar planları ile üretilmesi gereken bütüncül kararlar geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde ele alınmaktadır. Parsel bazında verilen fiziki müdahaleye ilişkin uygunluk, çoğunlukla hak sahiplerinin tadilat tamirat işlemlerine izin vererek hak sahiplerinin mağduriyetlerini giderebilmeleri açısından önem arz etmektedir. Ancak kamuya ait alanlarda yapılan ve büyük ölçekli olan, kentsel sit alanında silueti önemli sayılabilecek kadar etkileyen, kentsel kamusal alanlarda var olan tarihi doku hissini farklılaştıran, kolektif belleği değiştiren projeler geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile uygun görülerek uygulamaya koyulduğunda, bir koruma amaçlı imar planının ürettiği bütüncül kararlardan uzak bir anlayışla, parçacı bir projelendirme yöntemine dönüşmektedir. Kamu eliyle yapılan bu büyük ölçekli projelerin geçmiş dönemlerde yargı yoluyla iptal edilen planlar ile uyum içerisinde olması, bütünsel yaklaşım olarak değerlendirilebileceği gibi; tam aksine hukuka uygun bulunmayan planların iptali sonrası, geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile bu planların olumsuz olabilecek mekansal izlerinin meşrulaştırılmasına da yol açabilecektir.

İdarelerce koruma amaçlı imar planlarının ivedilikle hazırlatılması ve koruma bölge kurullarına sunması gerekirken, Ulus Tarihi Kent Merkezi için tekrar planlama sürecine girilmemiş ve geçiş dönemi yapılaşma koşulları süresi uzatılmıştır.

Koruma planına geçiş sürecinde Ulus tarihi Kent Merkezinde yapılan uygulamalar ve sonuçları tez çalışmasının 7.bölümünde detaylı olarak incelenmiştir. Ayrıca geçiş dönemi yapılaşma koşulları aracılığıyla yapılan uygulamalar ile, koruma amaçlı imar planlarının tarihsel çevreyi koruma bağlamında yeterlilik, uygulanabilirlik, pratiklik, zaman açısından kıyaslanabilmesi, ortaya çıkardıkları olumlu ya da olumsuz etkilerin saptanabilmesi için yapılan alan çalışması sonucu elde edilen bulgular ışığında yapılan değerlendirmelere 8. bölümde ayrıntılı olarak değinilmiştir.

6. YÖNTEM VE ALAN ÇALIŞMASI

Bu bölümde tez çalışmasının araştırma yöntemi, kullanılan kaynaklar ve arşivler, elde edilen nitel ve nicel veriler doğrultusunda sorun, olanak ve hipotezlerin tespiti, hipotezlerden yola çıkılarak yapılan alan araştırması, farklı kişilerle yapılan derinlemesine görüşmeler ve anket çalışmasının uygulanma biçimleri detaylı olarak ele alınmıştır.

6.1. Yöntem

Tez çalışmasında, Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezinde uygulanmış imar planlama süreçlerinin incelenerek bölgede koruma amaçlı imar planlarının bulunmadığı dönemlerde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların koruma imar planı kararları ile olan farklılıkları ve mekansal etkilerini ortaya koymayı hedefleyen bu çalışma kapsamında; öncelikli olarak tezin içeriğine ilişkin temel kavramlar tanımlanmıştır. Ayrıntılı olarak literatür araştırması yapılmış, tez konusuyla ilgili daha önceki tarihlerde hazırlanmış ve yayınlanmış elektronik ve basılı tez, makale, dergi, kitap ve bildiriler incelenmiştir.

Bu aşamada çalışma alanının özel statüleri göz önüne alınarak, "Kentsel Sit" ve "Arkeolojik Sit" kavramları çerçevesinde bir "Koruma Literatürü" taraması yapılmış, bölgenin 5366 sayılı yasa kapsamında "Yenileme Alanı" niteliği taşıması nedeniyle "Yenileme Kavramı" ayrıca incelenmiştir.

İkinci olarak, Türkiye'de ve Dünya'da tarihi, kültürel ve doğal mirasın korunmasına ve yaşatılmasına yönelik mevcutta bulunan ve geçmişte uygulanmış olan yasal düzenlemeler ile uluslararası düzenlemeler, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanma, onaylanma ve yürürlüğe girme süreçleri incelenmiştir. Bu süreç incelemesi neticesinde koruma amaçlı imar planlarının hazırlanma ve yürürlüğe girmesinde karşılaşılan sorunlar ele alınmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar ışığında, geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde yapılan işlemlerin, koruma amaçlı imar planları süreçlerine tercih edilmekte olduğu anlaşılmış ve tez çalışmasına bu çerçevede yön verilmiştir.

Çalışma alanı tespiti yapılırken, geçmişten günümüze koruma bölge kurullarının aldığı kararlar incelenmiştir. Bu bağlamda Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinde ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi

Başkanlığı arşivinde hem elektronik ve sayısal hem de basılı/çizili belgelerin incelemesi yapılmıştır.

Koruma bölge kurulu kararları ile koruma altına alınmış farklı nitelikli bölgeciklerin oluşturduğu bütünsel alan ön plana çıkmıştır. Bölgede parçalı yapılmış koruma amaçlı imar planlarının sınırları da alansal olarak değerlendirildiğinde aynı bütünsel alanı oluşturduğu anlaşılmıştır. Tümevarım yöntemi ile çalışma alan sınırı, günümüz Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı olarak tanımlanmıştır.

Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi örneklem alanında tarihten günümüze koruma kavramının nasıl geliştiği araştırılmış, bölgede günümüze kadar ilan edilmiş sit sınırları, koruma alan sınırları, ekileme geçiş sahalarının tespitine yönelik koruma bölge kurulu müdürlüğü arşivinde yer alan belgeler incelenmiştir.

1980 yılı itibariyle koruma kavramının mekansal olarak tanımlanmaya başlanıldığı koruma bölge kurulu kararlarından anlaşılmaktadır. Bu nedenle, koruma alan sınırı belirlenmesine yönelik alınmış her kurul kararı ve varsa eki haritalar tek tek incelenerek CBS ortamında sayısallaştırılmıştır. Bu yöntemle koruma alanlarının mekansal ve zamansal değişimi irdelenmiştir.

Ankara'nın Başkent oluşunu takiben Ulus Tarihi Kent Merkezinde yapılmış olan imar planlama çalışmaları elektronik kaynaklar ve basılı kitaplar ve plan açıklama raporları kullanılarak incelenmiştir. Kentin tarihi çekirdeğinin mekansal gelişimi ve yenişehir kurulumu için alınan kararların tarihi çekirdeğe olan etkileri bu şekilde ortaya konulmuştur.

Ankara Büyükşehir Belediyesi arşivinde yer alan, bölgede yerel yönetimlerce yapılmış olan koruma amaçlı imar planları ve açıklama raporları incelenmiştir. Geçmişte ayrı parçalar halinde yapılan koruma amaçlı imar planlarının, süreç içerisinde bütünleşik bir alanı tanımlayarak kentsel sit alanının ve Bakanlar Kurulu kararları aracılığı ile ilan edilen yenileme alanlarının günümüzdeki sınırlarının belirlenmesine ışık tuttuğu anlaşılmıştır.

Yapılmış olan koruma amaçlı imar planlarının uygulanamama ya da iptal edilmesinin arka planında yer alan sebepler araştırılmıştır. Mahkemelerce ve idarelerce alınan kararlar incelenmiş, her yeni plan döneminin yetersizlikleri tespit edilmiştir.

Planlama dönemlerine paralel olarak merkezi yönetimlerce belirlenen yenileme alanları dönemsel olarak incelenmiştir. Yenileme alanlarının yürürlükten kaldırılmasına yönelik mahkemeler ve idarelerce alınan kararların içeriklerine yer verilerek, aynı zamanda yenileme alanlarının mekansal değişimleri incelenmiştir.

Koruma amaçlı imar planı bulunmayan dönemlerde koruma bölge kurullarınca belirlenmiş geçiş dönemi yapılaşma koşulları, yenileme alanları ile entegre edilerek kronolojik olarak ele alınmıştır. Bu çalışma sonucunda yenileme alanlarının ilan edildiği dönemlerin koruma amaçlı imar planı dönemleri ile doğrudan ilişkili olduğu ve Mahkeme kararlarının koruma amaçlı imar planları ile yenileme alanlarını etkileşimli olarak bağladığı ortaya konulmuştur. Yürürlükte herhangi bir koruma amaçlı uygulama imar planı bulunmayan süreçlerin, geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde idame ettirildiği, koruma bölge kurullarının yetki bölgelerinin de aynı etkenler neticesinde şekillendiği tespit edilmiştir.

Bölgenin kesin olarak Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plansız kaldığı ve Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları uygulamalarının ne zaman başladığının tespiti yapılarak, o tarihten günümüze kadar alınmış olan Ulus Tarihi Kent Merkezi ile doğrudan ilgili Kurul Kararları kronolojik olarak incelenmiştir. İmar planına geçiş dönemlerinde uygulanan alternatif yöntemler ile çalışma alanında uygulaması yapılmış farklı bölgelerdeki projelerin onay kararlarından yola çıkılarak hangi projenin uygulamasının yapıldığı mercek altına alınmıştır.

Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile uygulaması yapılmış projelerin yürürlükten kaldırılan koruma amaçlı imar planları ile ne kadar uyum sağladığı ve ortaya çıkardıkları sonuçlar değerlendirilmiştir. Alansal olarak proje yoğunluğu bulunan bölgeler haritalar üzerinde gösterilmiştir.

Tez çalışmasına nitel ve nicel veriler sağlanması amacıyla derinlemesine görüşme ve anket görüşmeleri yapılmıştır. Araştırma detayları “4.2. Hipotez ve Araştırma Soruları” başlığında açıklanmıştır.

6.2. Hipotez ve Araştırma Soruları

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında bir alanın sit ilan edilmesini takiben, o alanda koruma amaçlı imar planının 3 yıl içerisinde hazırlanması gerekmektedir. Koruma amaçlı imar planları yürürlüğe girene kadar koruma bölge kurullarınca geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmesi gerekmektedir.

Günümüz tarihi kentlerinde koruma amaçlı imar planlama süreçlerinin uzun ve meşakkatli olduğu açıktır. Bu durum idareleri geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemleri yürütmeye itmektedir. Dolayısıyla bu çalışma "*geçiş dönemi yapılaşma koşullarının, koruma amaçlı imar planlarını karşılayamayacağı"* savı ile, planlama süreçlerinin es geçilerek yapılan uygulamaların korunması gerekli alanları olumsuz etkileyebileceği üzerine kurgulanmıştır.

Buna bağlı olarak araştırmanın hipotezi; koruma planlarına geçiş dönemlerinde yapılan uygulamalar sınırlandırılmadıkları taktirde, doğrudan parçacı uygulamalar ile korunması gereken alanları tahrip etmekte, koruma amaçlı imar Planlarının yerini alarak bütüncül planlama yaklaşımının göz ardı edilmesine yol açmaktadır.

Aşağıdaki sorular ve hipotez çerçevesinde alan araştırması yapılmıştır.

- Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının uygulanma sonuçları iller bazında farklılık gösteriyor mu?
- Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların değerlendirilmesinde, farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınması doğrudan etki ediyor mu?
- Katılımcıların eğitim durumunun geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile anlamlı bir ilişkisi var mıdır?
- Katılımcıları cinsiyet farklılığı ile geçiş dönemlerinde yapılan uygulamaların değerlendirilmesinde anlamlı bir ilişki bulunuyor mu?

6.1. Alan Çalışması

Tez çalışması kapsamında; koruma planına geçiş dönemlerinde, geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların tüm boyutlarıyla değerlendirilmesi, koruma alanlarına mekansal etkilerinin araştırılması, bu konuda öneri/ölçüt geliştirilmesi ve tarihi dokunun

koruma amaçlı imar planları yoluyla korunmasına yönelik politika ve uygulama önerilerinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen bu tezde hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

6.1.1. Nitel veriler

Nitel veriler; derinlemesine görüşme tekniği ile toplanmıştır. Derinlemesine görüşmeler; koruma alanında çalışmış, farklı kategorileri temsil eden uzmanlarla gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine görüşmeye davet edilen katılımcılar; Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Bölge Kurullarında kurul üyesi olarak yer alan kişiler, kurul müdürleri, koruma alanında uzmanlaşmış akademisyenler arasından seçilmiştir.

Derinlemesine görüşme formunda yer alan 6 adet açık uçlu sorunun yanıtlanması istenilmiştir. Sorularda içerik olarak geçiş dönemi yapılaşma koşullarının olumlu ve olumsuz yönlerinin belirtilmesi ve koruma amaçlı imar planları ile karşılaştırılması talep edilmiştir.

Görüşmelerde verilen cevaplar ışığında, tez çalışmasının nicel verilerini sağlamak için hazırlanan anket formuna altlık hazırlanmıştır. Ayrıca derinlemesine görüşme formundan elde edilen bilgiler tezin “Bulgular” başlığı altında değerlendirilmiştir.

Derinlemesine görüşme formu(EK-1) toplamda 11 kişiyle uygulanmıştır.

6.1.2. Nicel veriler

Derinlemesine görüşme formlarına alınan yanıtlar çerçevesinde, 12 soru içeren bir anket formu hazırlanmıştır (EK-2). İçerik olarak; geçiş dönemi yapılaşma koşullarının kapsamı, yapılan uygulamalar ve ortaya çıkan sonuçlar boyutunda değerlendirilmesi, aynı zamanda koruma amaçlı imar planları ile kıyaslanmasını sağlayan sorular bulunmaktadır.

Anket uygulaması yapılabilecek 600 kişilik bir örneklem belirlenmiştir. Uygulama alanı %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile yanıtlanma oranı ise %10 değerinde ile belirlenmiştir. Bu kapsamda anket analizi toplam 150 kişiye uygulanmıştır.

Anket uygulaması, şehir planlama bürolarında koruma amaçlı imar planları ekiplerinde yer alan şehir plancıları, korumayla ilgili kamu kurum kuruluşlarında veya ilgili birimlerinde görev almış kimseler, Koruma uygulama ve denetim bürolarında görev almış kimseler, Koruma alanında uzmanlaşmış akademisyenler ve koruma plancılarından seçilmiştir.

Anket çalışması Ankara ilinde bulunan Koruma Bölge Kurulları ve KUDEB'te yüz yüze yapılmış, Türkiye genelindeki diğer kurum ve kuruluşlarda görev alan kişilerle ise e-posta yöntemiyle uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS for Windows 18.0 programı ile analiz edilmiştir.

Araştırmada anket soruları yaygın olarak tercih edilen 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Likert ölçeği deneklerin belirli bir görüşe katılma ya da katılmama düzeylerini belirlemek için kullanılan eşit aralıklı bir ölçektir.

Belirlenen anket sorularında pozitif ve negatif yönlü ifadeler bir arada kullanıldığından pozitif yönlü sorular için (5=Kesinlikle Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Kesinlikle Katılmıyorum) şeklinde tanımlanmışken; negatif yönlü sorular için ise tam tersi (5=Kesinlikle Katılmıyorum, 4=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılıyorum, 1=Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde bir ölçeklendirme kullanılmıştır.

Niteliksel veriler için frekans tabloları kullanılmış ve niteliksel veriler arasındaki ilişkilerin araştırılmasında ki-kare testinden faydalanılmıştır. 2'den fazla grubun ölçüm değerleri arasında fark olup olmadığının irdelenmesinde de çok gözlü düzenlerde ki-kare testi uygulanmıştır.

İstatistiksel değerlendirmelerde yanılma düzeyi olarak $\alpha=0.05$ değeri seçilmiştir. Bu değere eşit ya da küçük p değerleri için "istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılığın olduğu" yorumu yapılmaktadır.

Katılımcıların iş deneyimleri değerlendirilirken çalıştıkları kurum ve kuruluşlar şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde görev almış

kişiler 1. sıra numarası ile sınıflandırılarak “Koruma Bölge Kurulu/Koruma Bölge Komisyonu” olarak betimlenmiştir.

Belediyelerin İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıklarında görev alan kişiler 2. sıra nosu ile sınıflandırılmıştır.

Belediyelerin Koruma Uygulama ve Denetim Bürolarında (KUDEB) görev almış kimseler 3. sıra numarası ile sınıflandırılmıştır.

Serbest planlama bürolarında koruma amaçlı imar planlarında görev almış kimseler, restorasyon alanında uzmanlaşmış mimarlar 4. sıra numarası ile sınıflandırılmıştır.

İllere göre analiz yapılırken ise, kişilerin iş deneyimleri farklı zamanlarda farklı illerde gerçekleştirilmiş olsa da, anketin yapıldığı zaman diliminde görev aldıkları iller göz önünde bulundurulmuştur.

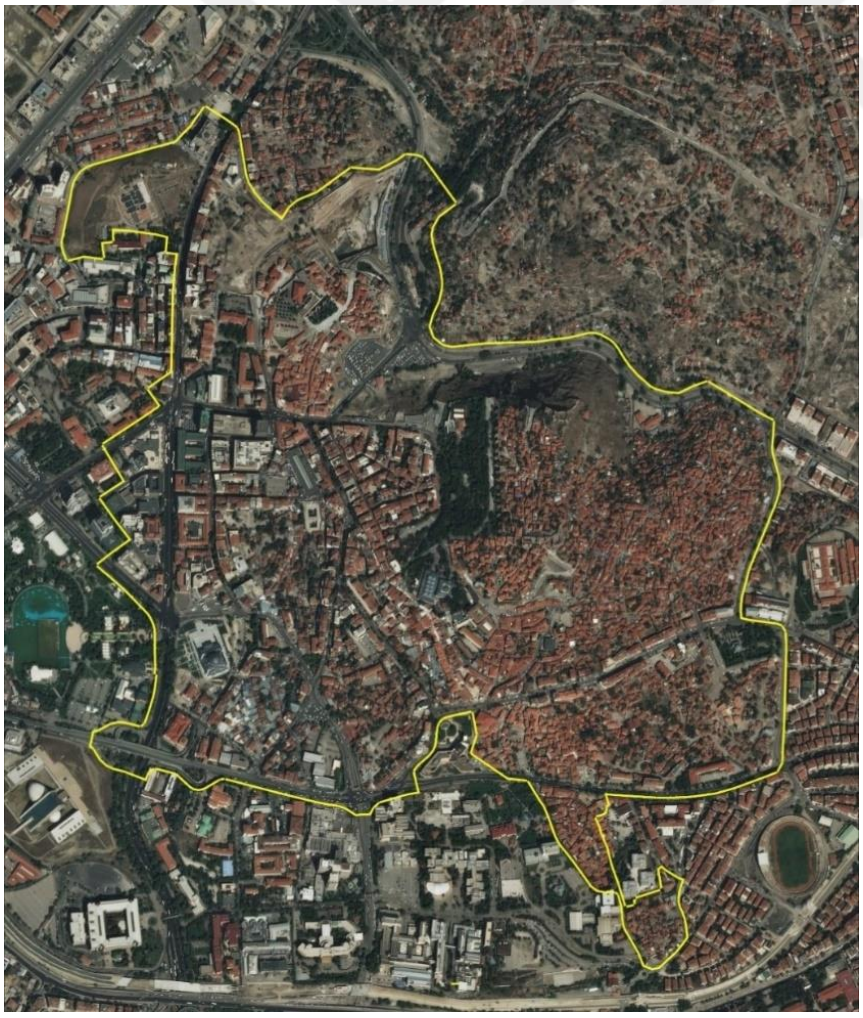
Elde edilen veriler tez çalışmasının “Bulgular” kısmında değerlendirilmiştir.

Anket araştırması dışındaki diğer nicel veriler ise CBS ortamında elde edilmiştir. Çalışma alanına ait geçmişten günümüze belirlenmiş koruma alanlarını gösteren, koruma bölge kurulu arşivlerinden sağlanan ozalit eski tarihli haritalar .ncz formatında sayısallaştırılmıştır. Bu şekilde koruma alanlarının sınırları üst üste çakıştırılarak, mekansal değişimleri ortaya çıkarılmıştır. Hazırlanan bu veriler CBS veri tabanında hazırlanmış güncel plan şemaları ve haritalar ile entegreli olarak analiz edilmiştir.

Ayrıca alana ait uydu/ortofoto görüntülerinden de yararlanılmıştır. Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların ve yenileme alanlarının alansal gösterimleri hazırlanırken CBS ve uydu/ortofoto görüntüleri birlikte kullanılmıştır.

7. NİCEL ARAŞTIRMA BULGULARI: GEÇİŞ DÖNEMİ UYGULAMALARI

Ulus Tarihi Kent Merkezinde gerçekleştirilen yapısal müdahaleler ve bu müdahalelerin uygun görüldüğü koruma bölge kurulu kararları incelendiğinde, Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında Hamamönü bölgesinde uygulamaların temelleri atılırken, 2005 yılı sonrası yeni imar planları hazırlanana dek Kale, Hacıbayram ve Anafartalar bölgesinde imar planı bulunmayan dönemde herhangi bir uygulama yapılmadığı görülmektedir. Kısaca Kentsel Sit Alanı sınırları içerisindeki uygulamalar Kentsel Sit Alanın'da, Yenileme Alanı ilan edilmesinden sonra Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ile yürürlüğe giren Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları ile başlamıştır.

Resim 7.1. Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih 9289 sayılı kararı ile ilan edilen yenileme alanı sınırları (2019 yılı Bing görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Bölgede yenileme çalışmalarının başlangıcı, Ulus ve çevresinin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararı ile bu alandaki imar planlarının durdurulmasına ve Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı Kararı üzerine Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih 2005/9289 sayılı Kararı ile "Ulus Tarihi ve Kültürel Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı" nın ilan edilmesine dayanmaktadır (Resim 7.1).

05.07.2005 tarih ve 25866 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanuna dayanılarak Ulus Tarihi Kent Merkezinde Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih 9289 sayılı Kararı ile ilan edilen Yenileme Alanı Sınırları Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı sınırlarını dışarıda bırakacak biçimde, Kentsel Sit Alanı'nın kalan kısmını kapsamaktadır. Yenileme Alanı'nın arkeolojik sit alanlarını da kapsaması Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptal sebebi olmuştur.

5366 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi, ilgili Yönetmeliğin 12. Maddesi ve 2863 sayılı Kanunun 51. Maddesine göre Kültür ve Turizm Bakanlığı Makamı'nın 23.01.2006 tarih ve 7600 sayılı Onayı ile Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 29.06.2006 tarih ve 10688 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü kurulmuştur. Koruma Bölge Kurulu 27.03.2007 tarihinde ilk toplantısını yaparak faaliyete geçmiştir (Atalay, 2010).

Yenileme Alanı ilanını takiben Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları hazırlatılmış, bu planlar Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 tarih ve 25 sayılı kararı ile uygun görülmüş, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

İçerik olarak, yenileme proje alanlarına odaklanmış olan bu plana karşı TMMOB Şehir Plancıları Odası ile Peyzaj Mimarları Odası tarafından açılan işlemin iptali istemli davalar neticesinde, Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin 23.07.2008 tarih ve 885 sayılı Kararı ile Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planları'nın yürütmesi durdurulmuştur.

İptal edilen imar planları çerçevesinde tescili yapılmış Taşınmaz Kültür Varlıkları ile sınırları güncellenmiş Sit Alanları, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından yeniden ele alınarak 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı Kurul Kararı ile sit alanı sınırları güncellenmiş, plan kapsamında tescili kabul edilen 243 adet yapının 143 tanesi yeniden tescillenmiştir (23.07.2008 tarih ve 244 sayılı KK).

Bölgenin İmar Planları'nın iptal edilmesiyle birlikte 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereği Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nca Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları üzerinde çalışmalara başlanılmış, 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı Kurul Kararı ile Ulus, Hamamönü ve Kale Sit Alanlarına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları uygun görülmüştür (18.12.2008 tarih ve 263 sayılı KK).

Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları çerçevesinde yapılan uygulamalar bu aşamada başlamıştır.

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarına göre yapılan uygulamalar bir süre devam etmiş ancak Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/6098 sayılı kararı ile Yenileme Alanı ilan edilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı'nın yürütmesinin durdurulması ile birlikte Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun çalışmaları da durmuştur. 2008 yılı sonu-2009 yılı içerisinde 6 aylık dönemde, hem Hamamönü Bölgesi'nde hem de Hacıbayram Bölgesi'nde yalnızca parsel bazında uygulamalar yapılıp yapı ruhsatları verilmiş, cephe müdahaleleri yapılmıştır.

Ulus Tarihi Kent Merkezinde 2. Yenileme Alanı ilanı Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile yapılmıştır(resim 7.2.). İmar planı bulunmayan dönem halen devam etmektedir, yeni imar planlama çalışmalarına 2010 yılında başlanılmıştır. Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tekrar faaliyete geçmiştir.

Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı Kararı ile; Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus, Samanpazarı, Kale Bölgeleri Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları,

10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı Kararı ile; Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.02.2010 tarih ve 2010/88 Sayılı Kararı ile Belirlenen Ankara Yenileme Alanı Sınırları Dışında Bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesini Kapsayan Kentsel Sit Alanı Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları iki ayrı bölge için ayrı ayrı ilan edilmiştir (31.03.2010 tarih ve 468 sayılı KK, 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı KK).

Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 sayılı Kararı ile Bakanlar Kurulu'nun 21.02.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Kararı ile ilan edilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın yürütmesi durdurulmuştur.

Resim 7.2. Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı ile onaylanan yenileme alanı 2010 yılı ortofoto görüntüsü (ABB KUDEB arşivi)

Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın yürütmesinin durdurulması sonrasında, koruma kurullarının yetki ve görev alanlarına ilişkin bir düzenleme yapılarak Ankara

Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, Tabiat Alanlarına ilişkin görevlerini Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonuna devretmiş, 2012 yılı Ağustos ayı itibariyle Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu olarak faaliyetine devam etmiştir. Bu görev tanımı ile Ulus Tarihi Kent Merkezinin tamamında proje ve plan onaylama yetkisi Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na verilmiş, bütünlük sağlanmıştır.

Yenileme Alanı'nın yürütmesinin durdurulduğu dönemde, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Karar ile gerçekleşmiştir. Bu karar ile birlikte sit sınırları güncellenmiş ve etkileşim geçiş alanları onaylanmıştır (18.12.2013 tarih ve 716 sayılı KK).

1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın askı, itiraz, itirazların değerlendirilmesi ve yeniden onaylanması yaklaşık 9 ay sürmüş, plan Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kararı ve Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı Kararı ile uygun görülmüş Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı Kararı ile kesinleşmiştir.

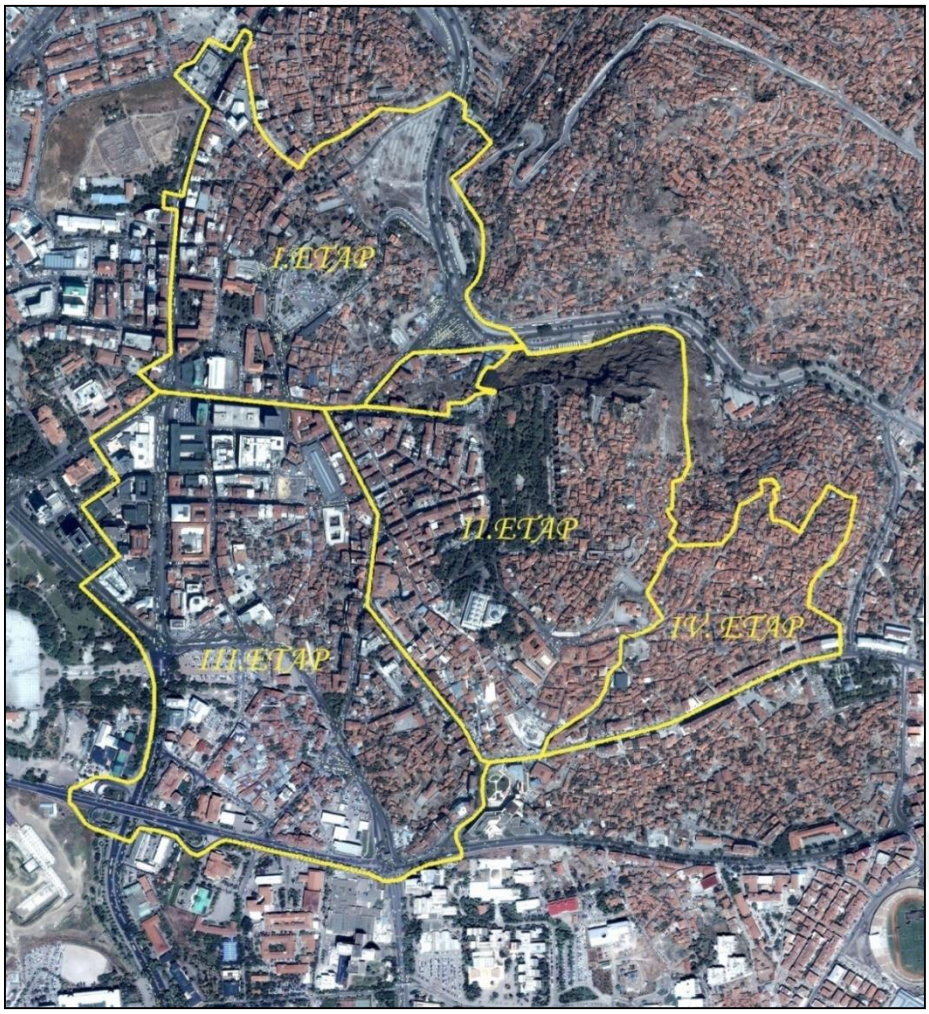
Gerek 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın kesinlik kazandığı 12.12.2014 tarihine kadar, gerekse planın yürütmesinin durdurulmasına kadar, Ulus Tarihi Kent Merkezinde onaylanmış bir 1/1 000 ölçekli Uygulama İmar Planı olmadığı için, uygulama imar planları hazırlanana kadar geçiş dönemi yapılaşma koşulları yürürlükte kalmış ve alandaki tüm uygulamalar bu koşullara göre devam ettirilmiştir.

Bu süreçte, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın ilk onaylandığı Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararının Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce 25.03.2015 tarihinde yürütmesinin durdurulması, sonrasında imar planının kesinlik kazandığı Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kararının da yürütmesinin durdurulması ile, güncellenen sit sınırları ve ilan edilen etkileme geçiş sahaları konusunda geriye dönüş yapılmış, Ankara

Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kurul kararı ile ilan edilen sit alanı sınırları yeniden yürürlüğe girmiş, yeniden geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenmesi gerekmiştir. 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı Kurul Kararı ile Altındağ İlçesi, Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları belirlenmiştir.

Ankara 7. İdare Mahkemesince 25.03.2015 tarihinde, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının Belediye Meclisi ve Koruma Bölge Kurulunca ilk onaylandığı kararların (BMK:15.03.2013-490, KK:18.12.2013-716) yürütmesinin durdurulması ile birlikte yaklaşık 3,5 aylık bir süre boyunca yürürlükte kalan Nazım İmar Planı sonrasında Uygulama İmar Planları hazırlanıp onaylanamamıştır. Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 30.05.2016 ve 2016/659 esas sayılı Kararı ile idari işlemin tamamen iptaline karar verilmiştir.

Ulus Tarihi Kent Merkezinde Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile eski Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmak üzere 3. kez Yenileme Alanı ilan edilmiştir. Eski sınırlar 3 etaptan oluşurken yeni ilan edilen Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları 4 etaptan oluşmaktadır(resim 7.3).

Resim 7.3. Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile ilan edilen Ankara yenileme alanı sınırları (2015 yılı Google Earth uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Yenileme Alanı ilan edilmesini takiben Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı ile "Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile ilan edilen Yenileme Alanı kapsamında Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı Bölgeleri Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları Ve Kullanma Şartları", aynı Kurulun*27.07.2015 tarih ve* 1484 sayılı kararı ile "Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile belirlenen Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya Mahallelerinin Kentsel Sit Alanı Sınırları içindeki kısmını kapsayan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları" belirlenip onaylanmıştır (27.07.2015 tarih ve 1483-1484 sayılı KK). Günümüzde geçerli olan koşullar bu düzenleme ile birlikte gerçekleşmiştir.

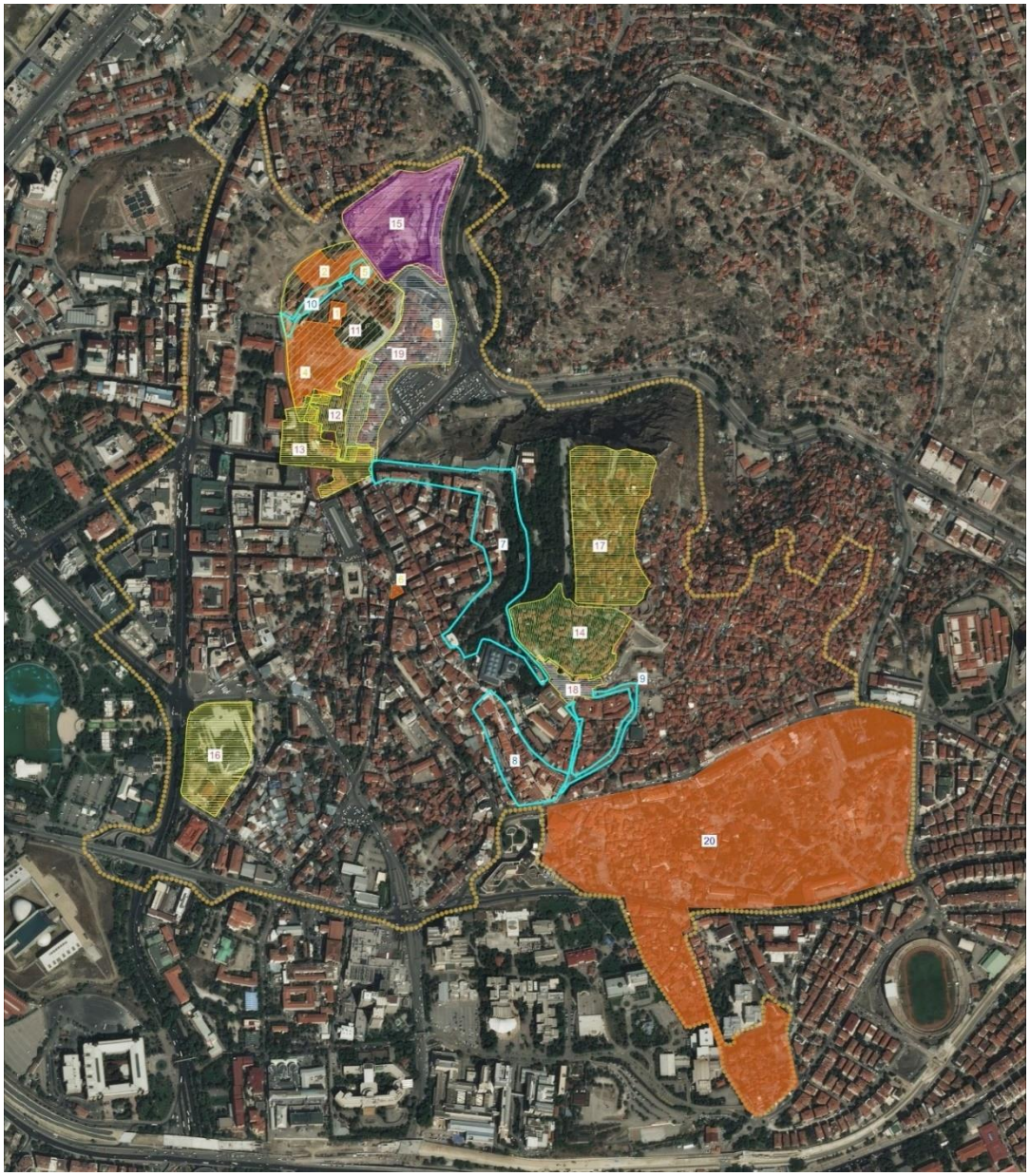
7.1. Hazırlanan ve Uygulanan Projelerin İmar Planları ile İlişkilerinin İncelenmesi

Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı ile Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları incelendiğinde, farklı plan sınırları ile bir bütünlük oluşturmuş olsalar dahi yürürlükte kaldıkları dönem birbirinden farklıdır.

Kale-Hacıbayram-Anafartalar-Atatürk Bulvarını kapsayan kısım, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin l5.01.1990 gün ve 33 sayılı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı'nın Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Kararı ile yürürlükten kaldırılması ile plansız kalmıştır. Kayabaşı-Hamamönü-Hamamarkası-Ulucanlar Caddesi bölgesinin plansız kaldığı dönem ise 2005 yılında onaylanan Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı sonrasında, Kentsel Sit Alanının bir bölümünün 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanuna dayanılarak Yenileme Alanı ilan edilmesi ve takiben yeni imar planlarının hazırlanıp onaylanmasına, sonrasında ise yürütmesinin durdurulmasına dayanmaktadır. Yapısal uygulamalar incelendiğinde ağırlıklı olarak imar plansız dönemlerde uygulama yapıldığı görülmektedir. Bu kısımda yapılan uygulamaların imar planı kararları ile ne kadar örtüştüğü incelenmektedir.

Aşağıdaki resim 7.4'te geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılmış uygulamalar bölgesel olarak gösterilmektedir. Uygulama alanları kronolojik olarak sıralanmış olup özellikle Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Hacıbayram bölgesi ağırlıklı uygulamalar yaptığı görülmektedir. Kurul kararlarında yapılan incelemede, haritada 20 numara ile işaretlenen Hamamönü ve Hamamarkası bölgelerinde ise Altındağ Belediye Başkanlığı tarafından parsel ölçeğinde tek tek uygulamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Bu bölgede alansal ya da sokak bazında uygulama bulunmamaktadır.

Resim 7.4'teki projelerin alansal dağılımı Kayabaşı Bölgesinde hiçbir uygulama yapılmadığını göstermektedir.

Resim 7.4. Ulus tarihi kent merkezinde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılmış uygulamaların alansal gösterimi (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden alınarak tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır)

Aşağıdaki başlıklarda yapılan uygulamaların bölgesel dağılımı göz önüne alınarak incelemelerde bulunulmuştur.

7.1.1. Hacıbayram uygulamaları

Hacıbayram bölgesinde tek tek uygulaması yapılmış projeler parçalı bir yaklaşımın ürünü olsa da, bir proje alanı belirlenip bu doğrultuda işlem yapıldığı görülmektedir.

Resim 7.5. Hacıbayram bölgesi uygulamaları(2019 yılı Bing uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

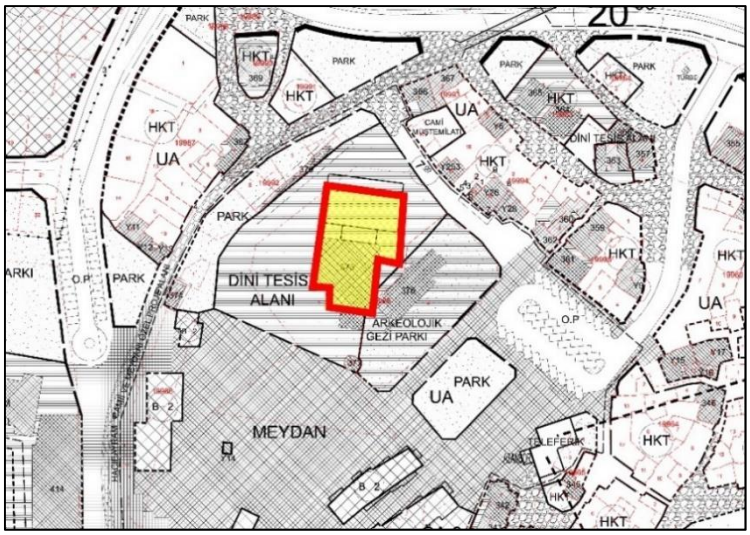
Hacıbayram Camii'nin restorasyonu ve eklenti yapılması

Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/6098 sayılı Kararı ile Yenileme Alanı ilan edilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı'nın yürütmesinin durdurulması ile birlikte Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun çalışmalarının durduğu dönemde, Augustus Mabedi'nin mevcut çevre duvarının güçlendirilmesine ilişkin hazırlanan projeler ile Hacıbayram Camii'ne ek yapılacak olan kısmın projeleri Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca değerlendirilmiş, 05.11.2009 tarih ve 4544 sayılı Kurul Kararı ile onaylanmıştır. 2010 yılı mart ayında Camiinin restorasyonu başlamış ve yapılan ek kısmı ile 1 500 kişi olan cami kapasitesi 4 500 kişiye çıkarılmıştır.

Augustus Mabedi ve Hacıbayram Camii yapılmış olan tüm Koruma Amaçlı planlarında dini merkez olarak ele alındığından bu özelliği açısından imar planları ile uyum sağlamaktadır.

Resim 7.6. Hacıbayram camiinin genişletildiği toplam alanı (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.7. Hacıbayram camiinin genişletildiği toplam alanı (Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/1 000 ölçekli koruma amaçlı imar planı)

Ayrıca Hacıbayram Camii'ne ek olarak yapılan ve resim 7.4.' te 1 sıra numarası ile gösterilen kısma ilişkin, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planında, plan kararı üretildiği görülmektedir.

Resim 7.7'den anlaşıldığı üzere, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında taralı olarak gösterilmiş Hacıbayram Camii'nin tescilli kısmına ek önerilmiştir.

Katlı otopark projesi

Hacıbayram Mahallesi, katlı otopark projesi Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.09.2011 tarih ve 19 sayılı Kararı ile onaylanmış uygulaması 2013 yılında tamamlanmıştır.

Proje alanı Resim 7.4 ve 7.9'da 2 sıra numarası ile gösterilen alandır.

Resim 7.8. Katlı otopark proje alanı (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsü kullanılarak hazırlanmıştır)

Katlı otopark üzerinde bulunan yapılar ise rekonstrüksiyon projesi hazırlanarak yeniden inşa edilmiş yapı ölçekli uygulamalardır.

Katlı otopark projesiyle ilgili koruma amaçlı imar planlarında alınmış herhangi bir plan kararına rastlanılmamıştır.

Resim 7.9. Hacıbayram bölgesi uygulamaları, 2018 (ABB KUDEB arşivinden alınan fotoğraf üzerine hazırlanmıştır)

Şeyh İzzeddin türbesi rekonstrüksiyonu

Şeyh İzzeddin Türbesi'nin rekonstrüksiyon projeleri ise 17.11.2011 tarih ve 49 sayılı Kurul Kararı ile uygun bulunmuş, uygulaması ise 2013 yılında tamamlanmıştır. Türbe koruma amaçlı imar planlarında korunan tescilli yapılar arasındadır.

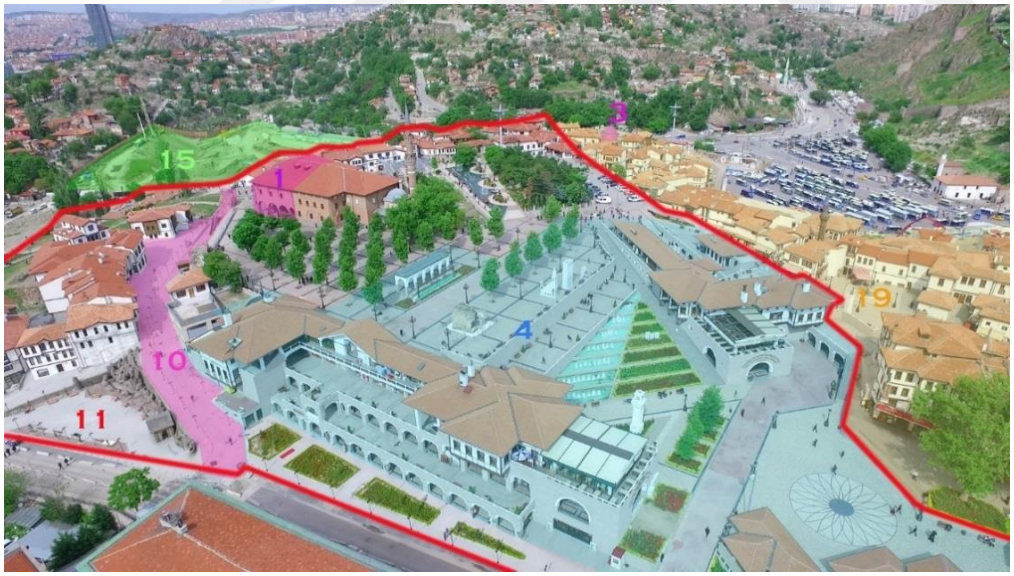

Resim 7.10. Şeyh İzzeddin türbesi konumu (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.4, 7.12 ve 7.27'de 3 sıra numarası ile gösterilen bu projenin uygulaması rekonstrüksiyon projesi kapsamında yapılmıştır.

Resim 7.11. Şeyh İzzeddin türbesi proje uygulaması (ABB KUDEB arşivi)

Resim 7.12. Hacıbayram bölgesi uygulamaları, 2018 (ABB KUDEB arşivinden alınan fotoğraf üzerine hazırlanmıştır)

Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi

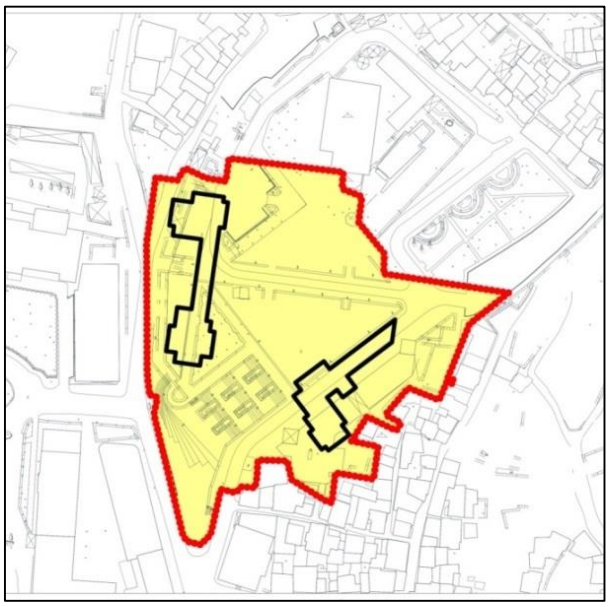
Hacıbayram Veli Camii Meydan Düzenlemesi ve Dükkanlar Projesi Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.09.2012 tarih ve 90 sayılı Kararı ile uygun görülmüş, uygulaması 2015 yılında tamamlanmıştır.

Bu proje Hacıbayram Camii Restorasyonu ve Çevre Düzenleme Projesi kapsamında vaziyet planı açısından uygun görülmüştür. Çevre düzenleme projesi kitapçılar çarşısının kütleleri açısından ve belediye hizmet alanı kullanım kararı açısından Ulus Tarihi kent Merkezi Koruma-Islan İmar Planı ile uyum göstermektedir.

Resim 7.4, 7.9 ve 7.12'de 4 sıra numarası ile gösterilen Hacıbayram Veli Camii Meydan Düzenlemesi ve Dükkanlar Projesi alanıdır.

Resim 7.13. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi alanı (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.14. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi alanı (2011 yılı halihazır haritaları kullanılarak hazırlanmıştır)

Resim 7.9'da projenin cephe silueti, resim 7.10'da ise uygulama sonrası görüntüsüne yer verilmiştir.

Resim 7.15. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi cephe detayları (ABB KUDEB Arşivi)

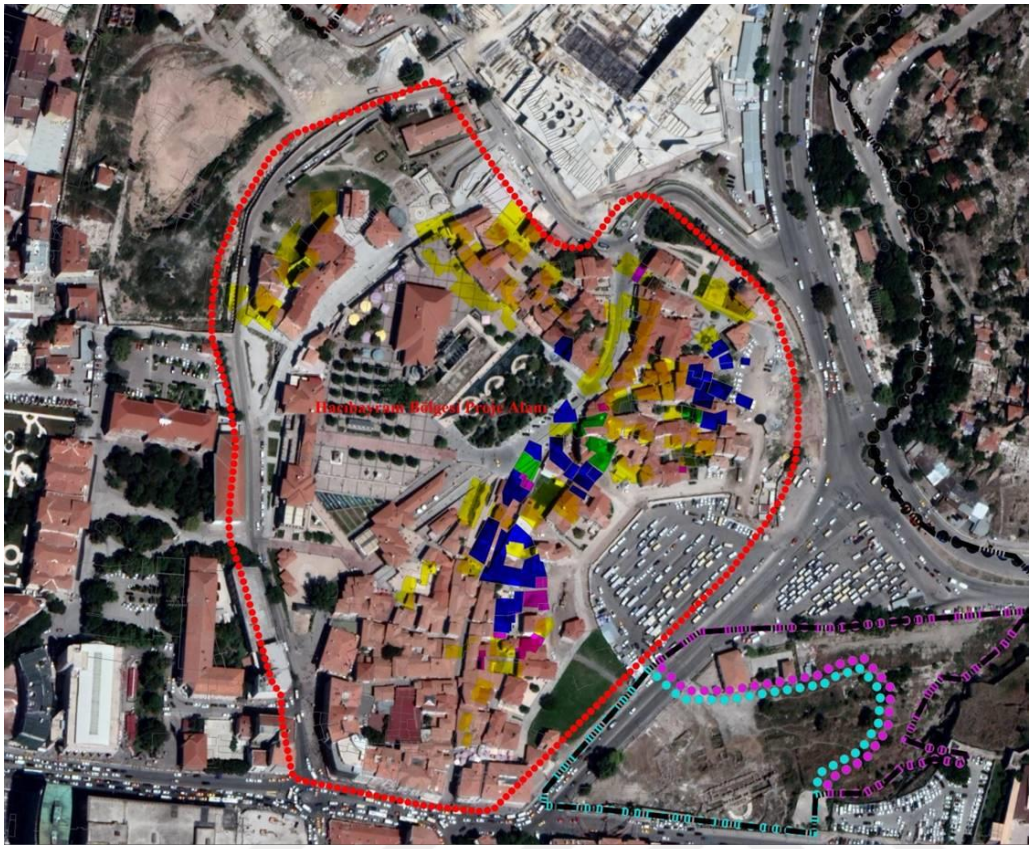

Resim 7.16. Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi uygulaması, 2018 (ABB KUDEB Arşivi)

Yıllara sair parsel ölçeğindeki uygulamalar

Parsel bazında yapı ruhsatı verilmesi, restorasyon, rekonstrüksiyon projeleri, onarım ve tadilat projeleri eş zamanlı olarak devam etmiştir. Parsel bazındaki uygulamalar resim 7.4'te 19 numara ile gösterilen alanda yoğunlaşmıştır.

Yıllara yaygın olarak parsel ölçekli uygulaması yapılan taşınmazlar Resim. 7.17'de yer almaktadır.

Resim 7.17. Hacıbayram bölgesinde parsel ölçeğinde uygulamalar (ABB KUDEB arşivi)

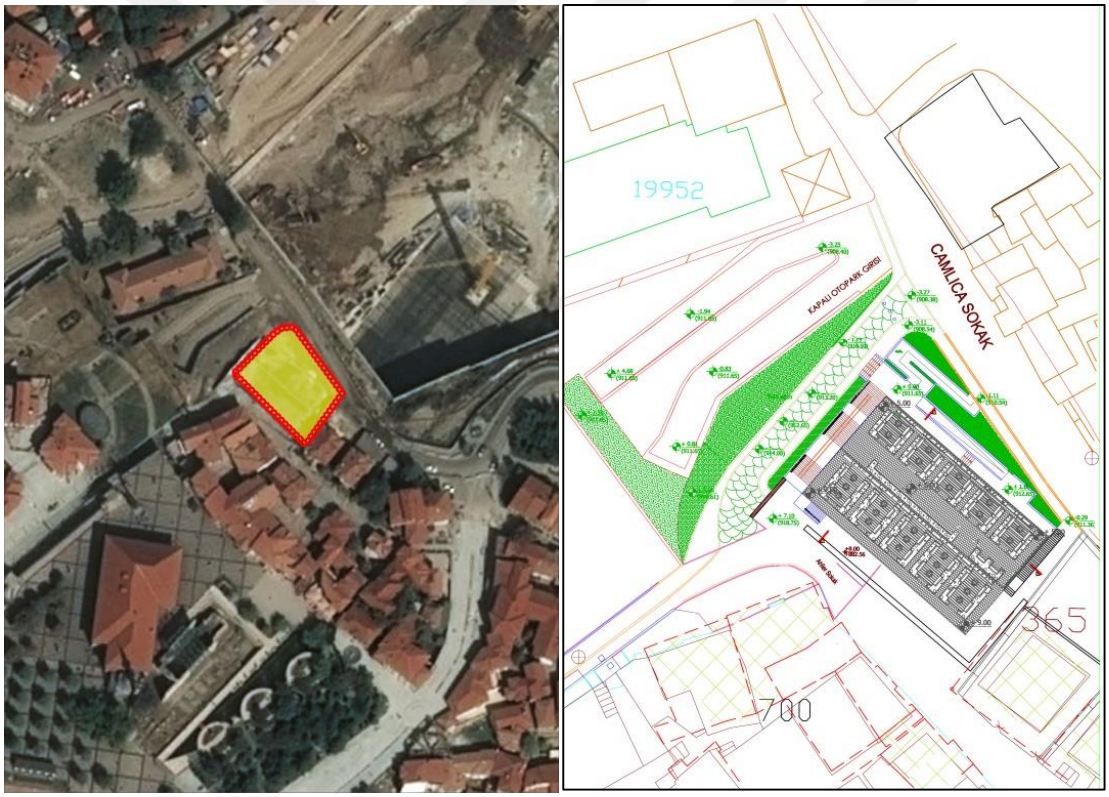
19953 ada 1 parsel yanındaki dükkan projesi

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 09.03.2015 tarih ve 1241 sayılı Kararı ile projesi onaylanan Hacıbayram Mahallesi, 19953 ada 1 parsel yanı DOP alanında yer altı otoparkı projesinin uygulaması, daha sonra proje revizyonu ile dükkan olarak yapılmıştır.

Herhangi bir plan kararında otopark kullanımına rastlanılmamaktadır. Yapılan değişiklik ile imar planına dayanarak üretilmeyen proje bazlı kararların değişkenlik gösterebildiği anlaşılmaktadır.

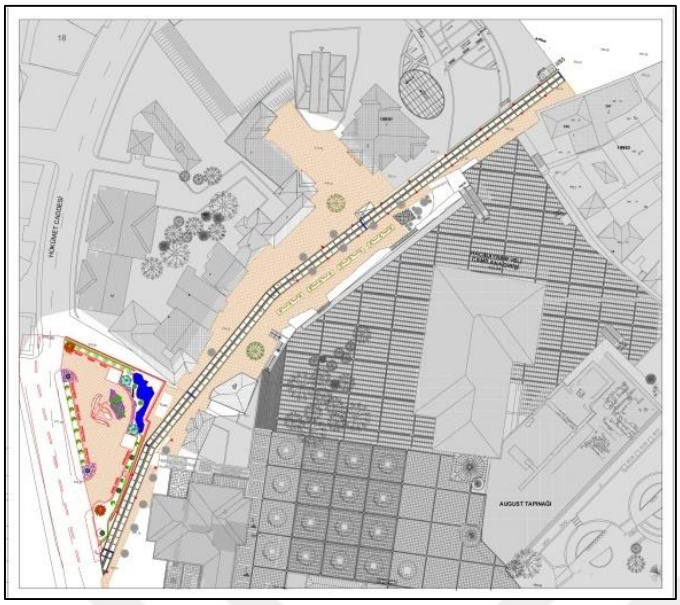
Resim 7.18. 19953 ada 1 parsel yanındaki dükkan uygulaması, 2018 (ABB KUDEB arşivi)

Resim 7.19. 19953 ada 1 parsel yanındaki dükkan projesi (2019 yılı Bing görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.09.2015 tarih ve 1583 sayılı Kararı ile Hacıbayram Mahallesi, Şehit Keskin Sokağına yönelik hazırlanan zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri onaylanmıştır.

Resim 7.20. Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri (ABB KUDEB arşivi)

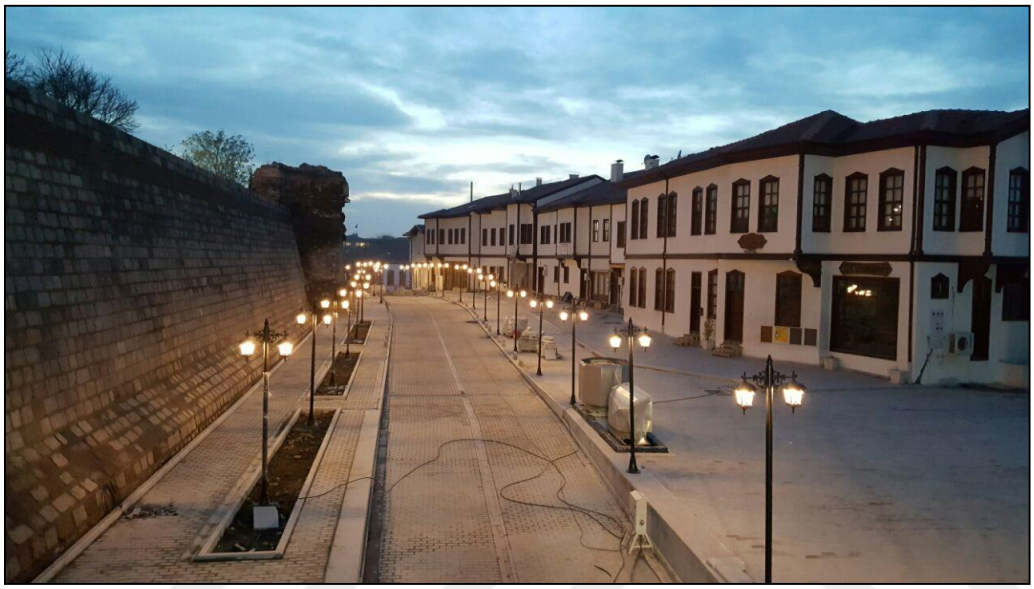
Resim 7.21. Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme proje alanı (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Bu proje kapsamında yaya bölgesinde zemin düzenlemesi yapılmış, yağış nedeniyle yıkılan 3. kale surlarının kalıntıları yeniden onarılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ile onaylanan Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nda

hafif raylı sistem güzergahı olarak ayrılmış olup, diğer koruma amaçlı imar planlarında yaya bölgesi olarak ayrılmıştır.

Resim 7.4, resim 7.9 ve resim 7.12'de 10 sıra numarası ile gösterilen alan proje alanını göstermektedir. Resim 7.22'de ise projenin uygulama sonrası görüntüsü yer almaktadır.

Resim 7.22. Hacıbayram mahallesi, Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri uygulaması,2018 (ABB KUDEB arşivi)

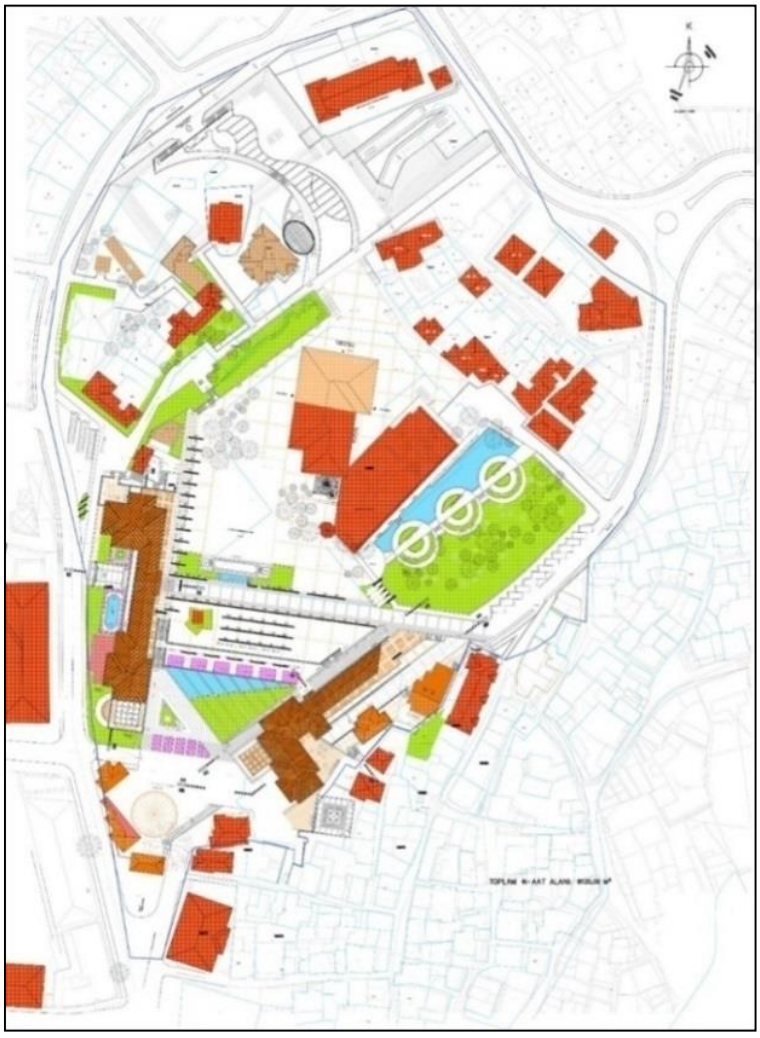
Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi

Hacıbayram Bölgesi Projesinin temeli olan Hacıbayram Veli Camisinin restorasyonu ve çevre düzenlemesidir. Camii'nin Restorasyon projesi Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.02.2010 tarih ve 4897 sayılı Kararı ile onaylanmış ve uygulaması hemen tamamlanmıştır. Ancak projenin çevre düzenleme ile ilgili olan bölümü yıllara sair biçimde devam etmiştir. Halen uygulaması tamamlanmamış taşınmazlar bulunmaktadır.

Çevre düzenleme projesi genel çerçevesi ile yürürlüğe girmiş olan koruma amaçlı imar planları ile uyum göstermektedir. Tasarımsal farklılıklar olmasının yanı sıra yeşil alan düzenlemelerinin, Belediye için ayrılmış hizmet alanlarının her aşamada uygulanmak istendiği anlaşılmıştır.

Yapılan çevre düzenleme uygulamasında kullanılan su ögesi herhangi bir plan kararında bulunmamaktadır.

Bu projede Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ile onaylanan Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/1 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı kararlarına oranla daha büyük kütlesel yapılar kullanılmıştır. Ancak bu yapıların gabarileri Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin l5.01.1990 gün ve 33 sayılı Kararı ile onaylanan Koruma-Islah İmar Planı plan kararları ile örtüşmektedir.

Resim 7.23. Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi (ABB KUDEB arşivi)

Hacıbayram Veli Camii Çevre Düzenleme Projesi alanı Resim 7.4, 7.9 ve 7.10'da 11 sıra numarası ile gösterilen alandır.

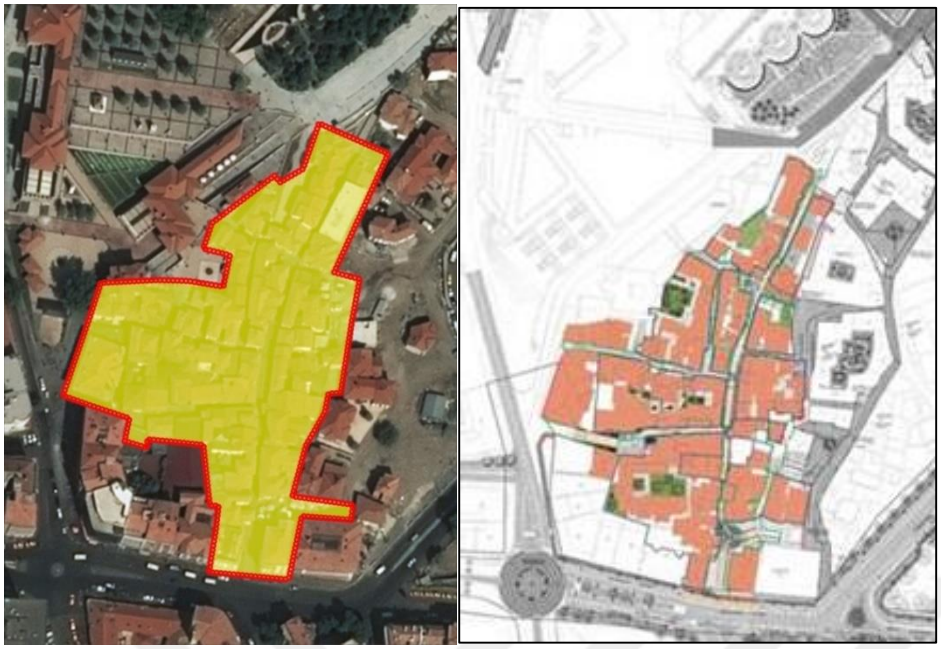

Resim 7.24. Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi alanı (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklaştırma projesi

2011 yılında uygulaması başlayan Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu Sokaklar Sokak Sağlıklaştırma Projesi 2013 yılında tamamlanmıştır. Proje kapsamında Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.09.2010 tarih ve 599 sayılı Kararı ile tescilli yapıların rölöve ve restorasyon projeleri, 17.05.2011 tarih ve 783 sayılı Kararı ile tescilsiz yapıların mimari projeleri uygun görüşmüştür.

Bazı yapılara ait projeler ise farklı kurul gündemlerinde değerlendirilerek karara bağlanmıştır.

Resim 7.25. Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklaştırma projesi (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Hacıbayram Camii çevresinde yer alan ancak proje kapsamında bulunmayan yapılara ilişkin parsel bazında projeler onaylanarak uygulama yapılmıştır. Mevcutta ticaret olarak kullanılan bu bölgede ticaret fonksiyonu devam ettirilmiştir.

Resim 7.26. Güvercin sokak ve çevresi ile Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma proje alanları (ABB KUDEB arşivinden alınan fotoğraf üzerine hazırlanmıştır)

Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu Sokaklar Sokak Sağlıklaştırma Projesi alanı resim 7.4 ve resim 7.26'da 12 sıra numarası ile gösterilen alandır.

Resim 7.27. Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklaştırma projesi, 2018 (ABB KUDEB Arşivi)

Güvercin Sokak ve çevresi Hacıbayram bölgesindeki tescilli yapı yoğunluğunun bulunduğu alandır. Bu özelliği ile yapılmış olan koruma amaçlı imar planlarında, korunacak alanlar olarak ayrılmıştır. Uygulanan projeler imar planlarıyla tamamen uyum içerisinde hazırlanmıştır.

Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma projesi

Hükümet Caddesi Sokak Sağlıklaştırma Projesi Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 16.11.2012 tarih ve 199 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

Uygulama yalnızca Belediye bütçesinden karşılanmak üzere cephe ve çatı tadilatlarını kapsamakta olup 2014 yılında tamamlanmıştır.

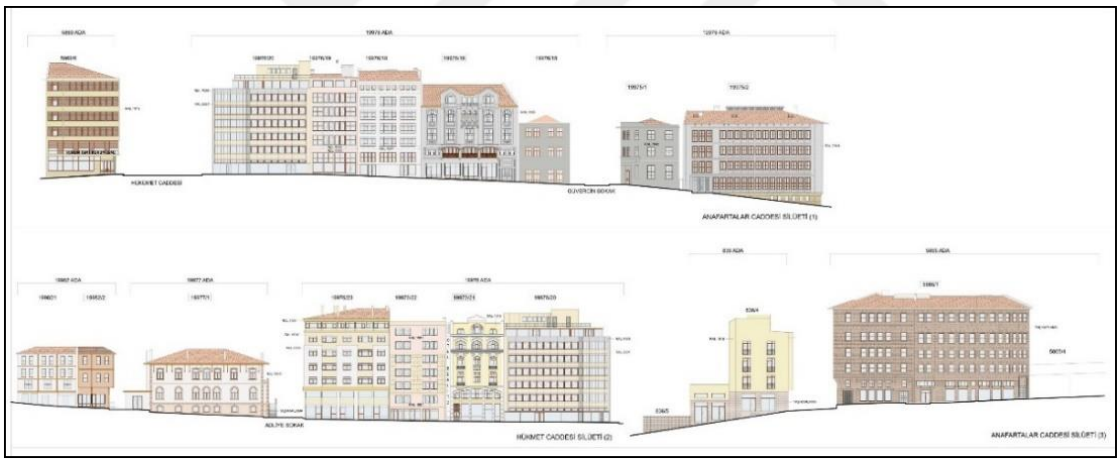
Proje kapsamında yer alan bazı yapılara, mülkiyet sahiplerince muvafakat edilmemeleri sebebiyle müdahale edilememiştir.

Proje kapsamında giydirme cephelerin kaldırılmasına yönelik kararlar bulunsa da, hak sahipleri ile uzlaşılamadığından proje tam anlamıyla başarıya ulaşamamıştır.

Resim 7.28. Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma projesi (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Hükümet Caddesi proje alanı resim 7.4 ve 7.26'da 13 sıra numarası ile gösterilen alandır.

Resim 7.29. Hükümet caddesi sokak sağlıklaştırma projesi cephe detayları (ABB KUDEB arşivi)

Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi

Ulus Kültür Merkezi, Kapalı Çarşı, Dolmuş Durakları Kompleksi Projesi, Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.07.2013 tarih ve 574 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

Resim 7.30. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi animasyonu (ABB KUDEB Arşivi)

Dolmuş Durakları Kompleksi Projesinin uygulamaları 2016 yılında başlamış olup halen devam etmektedir.

Resim 7.31. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Uygulanmış koruma amaçlı imar planlarında, projenin bulunduğu alanın Terminal, Minibüs Durağı olarak ayrılmış olması nedeniyle geçmiş planlama kararları ile uyumluluk göstermektedir. Proje alanı resim 7.4 ve resim 7.10'da 15 sıra numarası ile gösterilmiştir.

Resim 7.32. Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi (ABB KUDEB Arşivi)

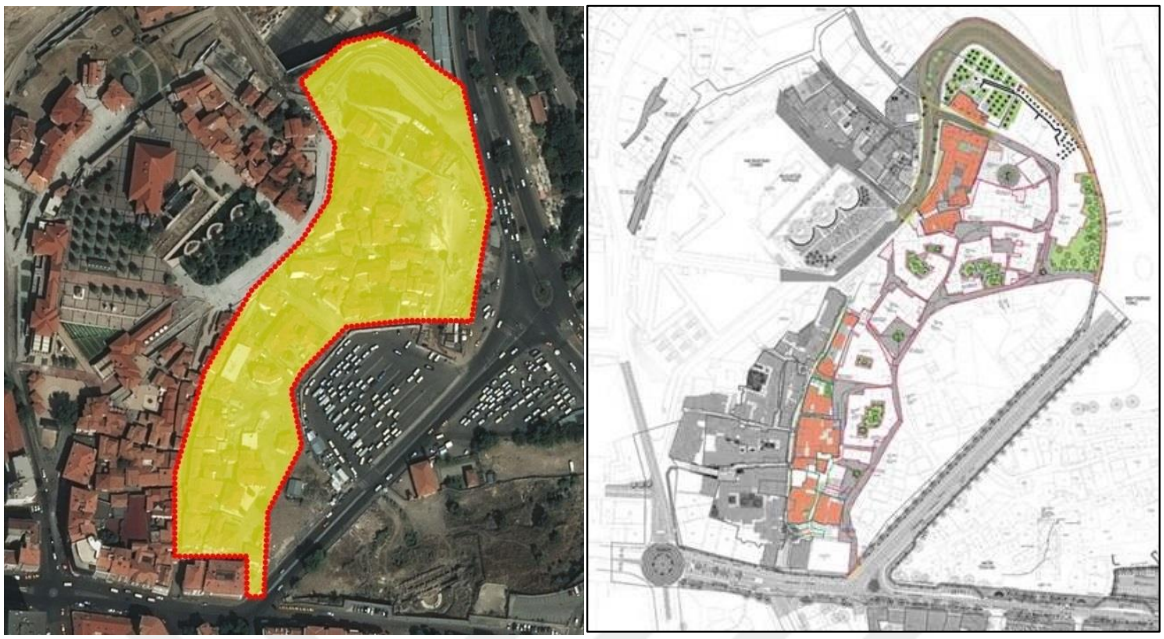
Hacıbayram Camii çevresi zemin ve meydan düzenleme projeleri

Hacıbayram Camii Çevresi Zemin ve Meydan Düzenleme Projeleri Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.12.2015 tarih ve 1457 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

Proje alanı, Güvercin Sokak ve Çevresini kapsayan sokak sağlıklaştırma projesi ile kesişmektedir.

Resim 7.4'te 19 sıra numarası ile gösterilen alanda bu proje kapsamında yalnızca zemin döşeme, aydınlatma ve meydan düzenlemeleri ile peyzaj ögeleri yer almaktadır. Mevcut yapılara herhangi bir müdahale içermemektedir. Zaten proje alanında parsel bazında restorasyon ve rekonstrüksüyon projeleri devam etmektedir.

Hacıbayram Bölgesinin bu kısmında, ilgili Belediye tarafından kamulaştırma ve takiben irtifak hakkı yöntemiyle devir işlemleri yapılmıştır. Kamulaştırılan tüm parsellerin restorasyon ya da rekonstrüksüyon işlemleri henüz tamamlanmamıştır.

Resim 7.33. Hacıbayram camii çevresi zemin ve meydan düzenleme projeleri (2019 yılı Bing uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Hacıbayram bölgesinde yapılan uygulamalar parça parça üretilmiş ancak bir proje kapsamında yapıldığından bütünlük arz etmiştir. Koruma amaçlı imar planının getirdiği bütüncül kararlara gereksinim duyulmadan ilgili idarece Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları kapsamında bütün uygulamalar tamamlanmıştır. Proje kapsamında yapılan değişiklikler ile ortaya çıkan bütüncül sonuç, bölgede yürürlüğe girmiş olan koruma amaçlı imar planları ile tam anlamıyla örtüşmemiştir.

7.1.2. Ankara Kalesi ve çevresi uygulamaları

Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde Bakanlar Kurulu Kararları ile ilan edilen 1. ve 2. Yenileme Alanları incelendiğinde, bölgenin etaplara ayrıldığı göze çarpmaktadır. Yenileme Alanlarının 1. etabı olan Hacıbayram Bölgesi, uygulaması yapılacak projeler açısından öncelikli olmuştur. Yenileme Alanlarının 2. Etabı ise Ankara Kalesi ve çevresidir.

Yenileme Alanı 2. Etabında Sokak Sağlıklaştırma ölçeğinde projelerin ağırlık gösterdiği göze çarpmaktadır.

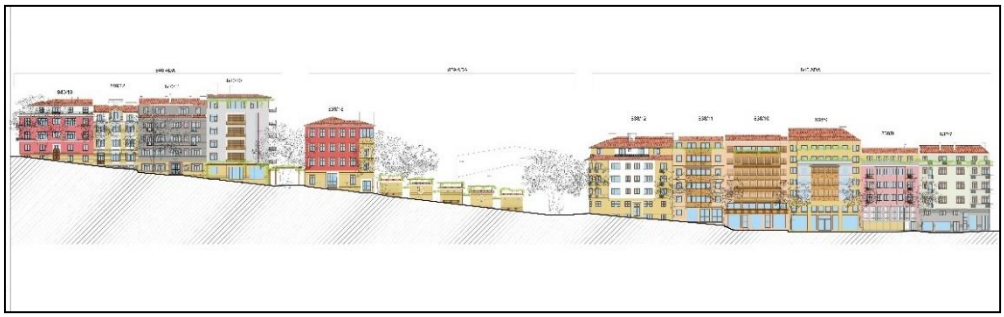
2863 sayılı Kanun kapsamında hazırlanan Korunması Gerekli Sokakları Sağlıklaştırma Projesi Teknik Şartnamesinde; Sokak Sağlıklaştırma Projelerinin amacı "Kentsel Sit

Alanları ve Koruma Alanlarında, Yüksek Kurul İlke kararları, koruma bölge kurulu kararları ve koruma amaçlı imar planları veya imar planları doğrultusunda, tescilli ve tescilsiz taşınmaz kültür varlıklarının sokağa bakı veren cepheleri ile birlikte avlu duvarları, müştemilat, çeşme vb. mimari elemanların özgün sokak dokusu ve kentsel mobilya ile birlikte korunması, sağlıklaştırılarak yaşatılması ve çağdaş yaşama katılmasının sağlanmasının yanı sıra sokak dokusunu tanımlayan tüm öğelerin korunması ve belgelenmesine yönelik rölöve, restitüsyon, restorasyon, kentsel tasarım projeleri ile mühendislik dallarında yapılması gereken her türlü projenin elde edilmesi" olarak tanımlanmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019). Sokak dokusunu oluşturan yapıların arşiv niteliğinde tüm belgelerini oluşturmak ne kadar anlamlı bir yaklaşım ise, bu yapıların yalnızca cephelerine yönelik dönemleme ve onarım yaklaşımları sunmak da bir o kadar yanlıştır. Sokağa cephe veren ve tescilli yapı parselinde yer alan niteliksiz kütle ekine önerilmesi muhtemel bir takım görsel iyileştirmeler onu meşrulaştıracağı gibi, onun tamamen kaldırılmasına yönelik üretilen bir karar da cephe ölçeğinde çalışılmış bir restorasyon projesinin parçası olamaz. Öte yandan tescilsiz yapılara talep edilen iyileştirmelerin, söz konusu yapıların tescilli yapılarla kütle, cephe ve parsele oturum uyumunu sorgular nitelikte olmaması da bir başka önemli eksiklik olarak göze çarpmaktadır (Bilgiç, 2009).

Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri

Hisarpark Caddesi ve Kale Çevresi Kentsel Tasarım Projeleri Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.12.2011 tarih ve 65 sayılı kurul kararı ile onaylanmış, uygulaması 2014 yılında tamamlanmıştır. Bu proje kapsamında yapılan uygulamalar koruma amaçlı imar planlarında korunması öngörülmüş yapı adaları ve cephe hattı kapsamında yapılmıştır. Mevcut yapılaşma hakları korunduğu göz önüne alındığında imar planları ile uyuşmaktadır.

Proje kapsamında yer alan ve Arkeolojik Sit Alanı ile sınır teşkil eden bir otopark alanı da ayrılmıştır. Proje uygulaması öncesi ve sonrasında cadde girişinde yer alan yeşil dokuda azalmalar gözlemlenmiştir.

Resim 7.34. Kentsel tasarım projesi Hisarpark caddesi cephe detayı (ABB KUDEB arşivi)

Resim 7.35. Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri (ABB KUDEB arşivi)

Proje uygulaması tamamlandıktan sonra aynı sınırlar içinde farklı fiziksel uygulamalar yapılmıştır.

Örneğin Hisarpark Caddesi'nin yer döşemeleri, proje kapsamında renkli asfalt ve küp taş kullanılarak yapılmışsa da zaman içerisinde deformasyon sebebiyle imalatlar siyah asfalt ile değiştirilmiştir.

Resim 7.36. Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.37. Hisarpark caddesi cephe uygulaması,2013 (ABB KUDEB arşivi)

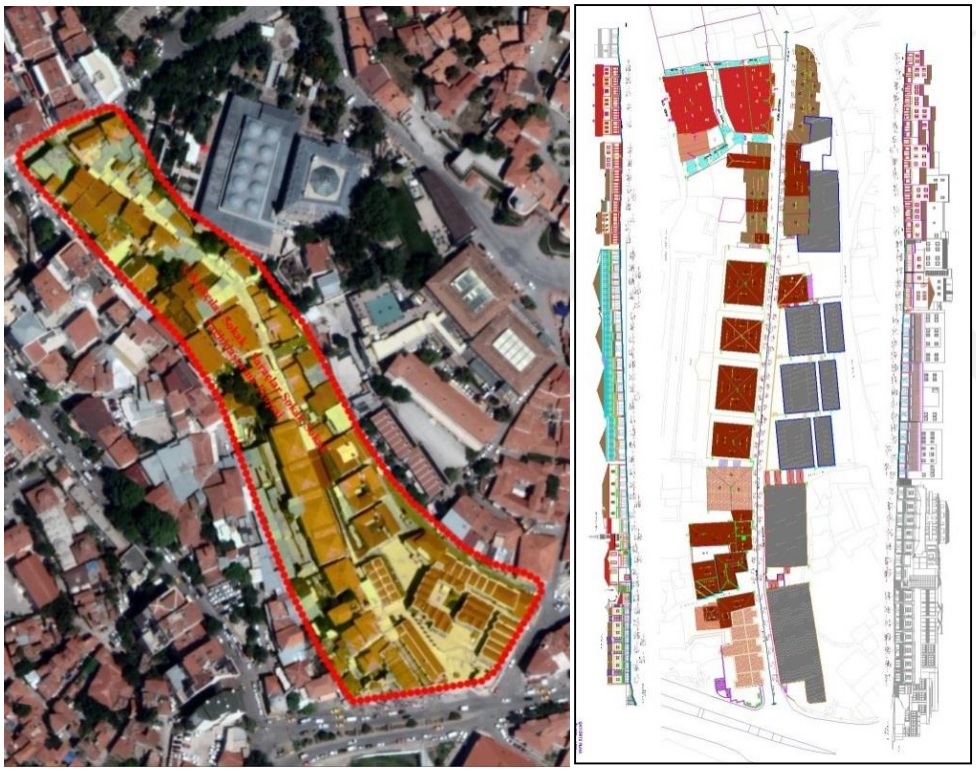
Aynı proje sınırı içerisinde proje kapsamında yer almamasına rağmen cadde üzerinde gabarisi göz ardı edilmeyecek bir ölçüde taksi durağı yapılmıştır.

Yapılan uygulama sonrası özellikle aydınlatma elemanlarının yeniden düzenlenmesinin, Kale bölgesine duyulan güven duygusunda artışa olanak sağladığı gözlemlenmiştir.

Hisarpark Caddesi ve Kale Çevresi Kentsel Tasarım Projeleri resim 7.4'te 7 sıra numarası ile gösterilen alandır.

Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları sokak sağlıklaştırma ve kentsel tasarım projesi

Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları Sokak Sağlıklaştırma ve Kentsel Tasarım Projesi Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.10.2012 tarih ve 156 sayılı kurul kararı ile onaylanmış, uygulaması 2015 yılında tamamlanmıştır.

Resim 7.38. Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları sokak sağlıklaştırma projesi ve kentsel tasarım projesi (2018 yılı Google Earth görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Proje içeriğinde ele alınan yapı adaları koruma amaçlı imar planlarında koruma kararı alınan yapı adaları ve cephe hatlarını kapsaması açısından, imar planlar ile uyum göstermektedir. Proje kapsamında Belediye bütçesi finansmanlığında dış cephe ve çatı tadilatı yapılmıştır.

Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları Sokak Sağlıklaştırma Projesi ve Kentsel Tasarım Projesi resim 7.4'te 8 sıra numarası ise gösterilmiştir.

Can sokak, Koyunpazarı sokak ve Atpazarı sokakları zemin döşeme projesi

Kale Mahallesi, Can Sokak, Koyunpazarı Sokak ve Atpazarı Sokaklarına ilişkin zemin döşeme projesi, Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 03.02.2014 tarih ve 754 sayılı kararı ile uygun görülmüş, takiben uygulaması yapılmıştır.

Resim 7.4'te 9 sıra numarası ile gösterilen ve yalnızca zemin döşemesi değiştirilen bu alanda, Altındağ Belediyesince, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 03.10.2007 tarih ve 62 sayılı Kararı ile onaylan proje doğrultusunda sokak sağlıklaştırma projesi uygulanmıştır(Arslan,2012).

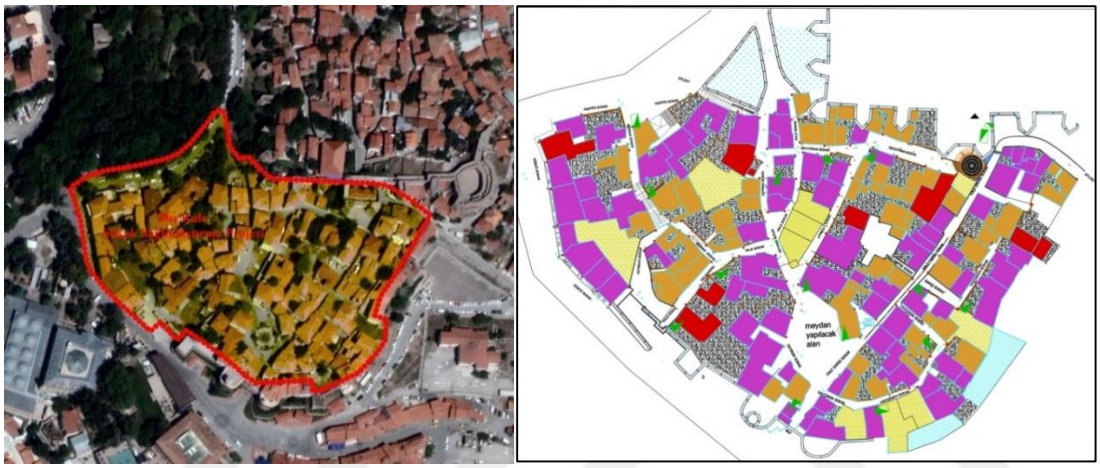
Resim 7.39. Can sokak, Koyunpazarı sokak ve Atpazarı sokakları zemin döşeme projesi (2018 yılı Google Earth görüntüsü ve 2011 yılı halihazır haritaları kullanılarak hazırlanmıştır)

Ankara Kalesi, Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklaştırma projeleri

Ankara Kalesi, Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife Sokakları Sokak Sağlıklaştırma Projeleri 2013 yılı içerisinde 4 etap ve

Çevre Düzenleme Projesi olarak 5 ayrı Kurul Kararı ile onaylanmıştır. Uygulamaları 2015 yılında tamamlanmıştır.

Ankara Kalesi, Dış Kale, taşınmaz kültür varlığı yoğunluğu en fazla olan bölgelerdendir. Yapılmış olan planlarda sokak dokusu olduğu gibi korunmuştur. Uygulaması yapılan proje kapsamında da sokak dokusu ve cephe çizgilerine müdahale edilmemiş, dış cephe ve çatı onarımı ile zemin döşeme ve peyzaj işlemleri yapılmıştır.

Resim 7.40. Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklaştırma projeleri (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.41. Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklaştırma projeleri 1.etap cephe detayı (ABB KUDEB Arşivi)

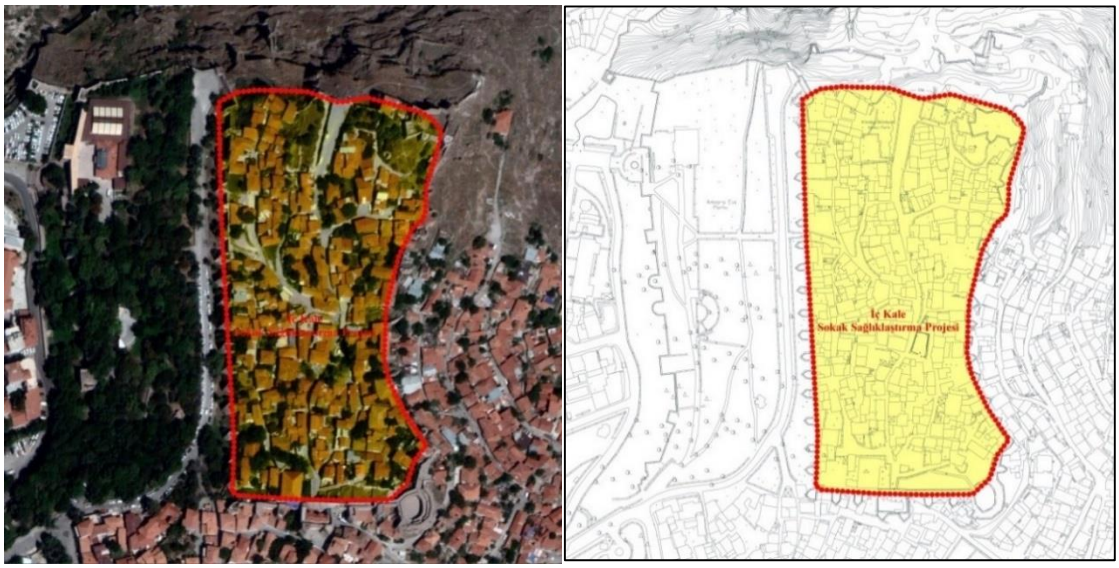

Resim 7.42. Sokak sağlıklaştırma projeleri uygulaması,2018 (ABB KUDEB arşivi)

Proje finansmanı Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanmıştır. Uygulama sonrası getirilen yeni işlevler ile birlikte Ankara Kalesi'nin güvenilirliğinin arttığı ve daha fazla ziyarete uğradığı zaman içerisinde gözlemlenmiştir. Proje alanı resim 7.4'te 14 sıra numarası ile gösterilmiştir.

Ankara Kalesi, iç kale zemin döşeme projeleri

Ankara Kalesi, İç Kale zemin döşeme projeleri Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.03.2015 tarih ve 1276 sayılı Kararı ile onaylanmış, uygulaması 2016 yılında tamamlanmıştır.

Resim 7.43. Ankara Kalesi, iç kale zemin döşeme projeleri (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsü ve 2011 yılı halihazır haritalarından alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.44. İç kale zemin döşeme projeleri uygulaması, 2017 (ABB KUDEB arşivi)

Proje yalnızca zemin döşeme ve altyapı tesislerinin Kale içerisine getirilmesi işlemlerini kapsamaktadır.

Ayrıca resim 7.4'te 17 sıra numarası ile gösterilen proje alanında, sokak sağlıklaştırma çalışmaları için ilgili idaresince projeler hazırlanıp Koruma Bölge Kurulu'na sunulmuştur. Projelerin inceleme ve onay süreçleri devam etmektedir.

Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri

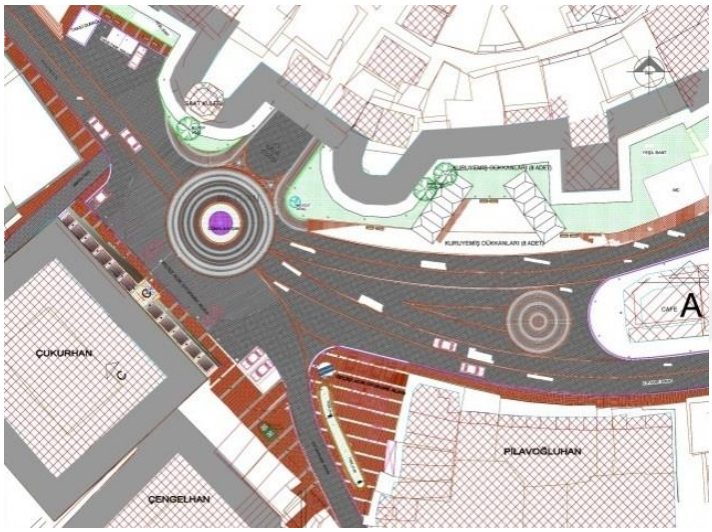
Dış Kale Surları önünde yer alan Kale Önü Dükkanlar ve Meydan Düzenleme Projeleri Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 23.11.2015 tarih ve 1667 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Uygulaması 2017 yılında tamamlanmıştır.

Resim 7.45. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme proje alanı (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden alınarak hazırlanmıştır)

Bu bölge hazırlanmış olan planların tümünde yaya ve taşıt paylaşımlı olacak biçimde meydan kullanımına ayrılmıştır. Surların önünde inşa edilen dükkanlar ise, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı Kararı ile onaylanan Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı şemasında yer almaktadır. Mevcut kuruyemişçilerin bulunduğu derme çatma kısım yenilenmiştir.

Uygulama tamamlandıktan bir süre sonra Meydanda trafik düzenlenmesi için ayrıca bir uygulama yapılmış, taşıt yolu sınırlandırılmıştır.

Resim 7.46. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri (ABB KUDEB arşivi)

Resim 7.47. Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri uygulaması, 2018, (ABB KUDEB arşivi)

7.1.3. Suluhan ve çevresi uygulamaları

Suluhan ve çevresi Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın 3. Etabını oluşturmaktadır. Projelendirmesi ve uygulaması tamamlanmış iki proje bulunmaktadır.

Yer altı tuvaletleri ve meydan düzenleme projesi

Anafartalar Caddesi ve Çıkrıkçılar Yokuşu köşesindeki Yer altı Tuvaletleri ve Meydan Düzenleme Projesi, Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.04.2014 tarih ve 870 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

Resim 7.48. Yeraltı tuvaletleri ve meydan düzenlemesi (2018 yılı Google Earth görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

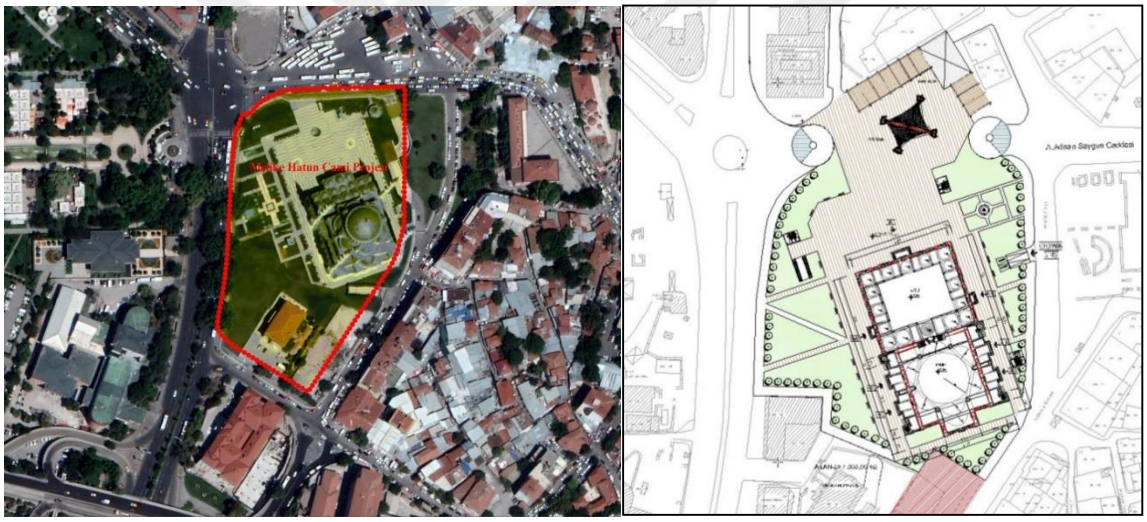
Resim 7.49. Yer altı tuvaletleri ve meydan düzenleme projesi, 2018 (ABB rşivi)

Bu alan tüm koruma amaçlı imar planlarında yaya bölgesi olarak ele alınmıştır. Meydan düzenlemesi yapılması nedeniyle plan kararlarıyla uygunluk göstermektedir.

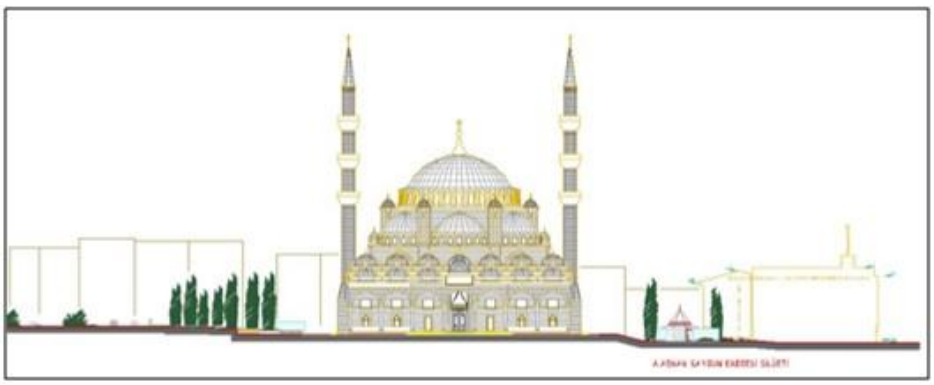
Anafartalar Caddesi ve Çıkrıkçılar Yokuşu köşesindeki Yer altı Tuvaletleri ve Meydan Düzenleme Projesi, resim 7.4'te de 6 sıra numarası ile gösterilen alandır.

Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi

Hergelen Meydanında bulunan ve Gençlik Parkına cephe veren Melike Hatun Camii ve Meydan Düzenleme Projesi Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.09.2013 tarih ve 642 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Melike Hatun ismini Cami tamamlandıktan sonra almıştır.

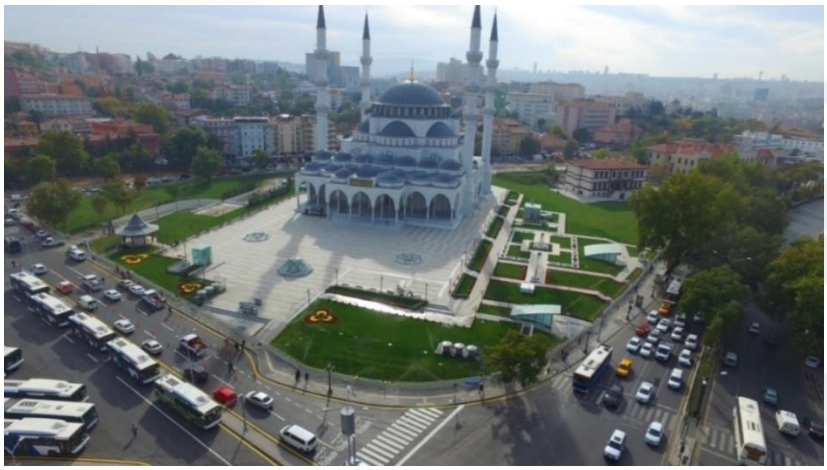
Resim 7.50. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi (2018 yılı Google Earth uydu görüntüsünden ve ABB KUDEB arşivinden alınarak hazırlanmıştır)

Resim 7.51. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi cephe detayı (ABBarşivi)

Uygulaması tamamlanan bu caminin bulunduğu alan Hergelen Meydanı olarak bilinen alandır. Koruma-Islah İmar Planı kapsamında meydan ve kültürel tesis alanı olarak, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planında ise meydan ve altı otopark olarak ayrılmıştır.

Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile onaylanan Ulus tarihi Kent Merkezi 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planında ise bu alanın "Dini Tesis" alanı olarak ayrıldığı görülmektedir.

Resim 7.52. Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi uygulaması, 2018 (ABB KUDEB Arşivi)

Büyük ölçekteki bu sosyal donatı alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nın kararları doğrultusunda uygulanmıştır. Proje alanı resim 6.4'te 16 sayı numarası ile gösterilmiştir.

7.1.4. Hamamönü ve hamamarkası uygulamaları

Ulus Tarihi Kent Merkezinde ilan edilen Yenileme Alanları incelendiğinde, Hamamönü, Hamamarkası ve Kayabaşı Bölgelerinin sınır içerisinde bırakılıp bırakılmaması noktasında değişkenlik gözlemlenmektedir.

Bu bölgeler, Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 tarih ve 2005/9289 sayılı Kararı ile ilan edilen Yenileme Alanı sınırı içerisinde yer almakta iken, Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı ile ilan edilen Yenileme Alanı sınırları dışında bırakılmıştır. Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile ilan edilen Yenileme Alanında ise yalnızca Kayabaşı bölgesi sınır içerisine alınmıştır.

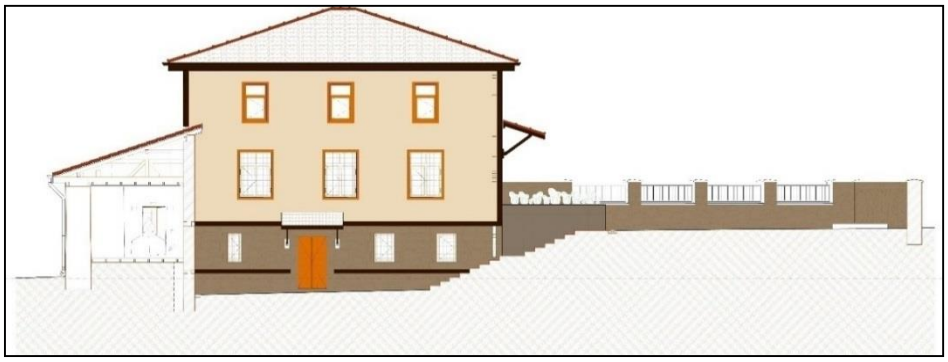
Bu durumda Hamamönü, Hamamarkası ve Kayabaşı bölgelerinin 15 yıl içerisinde yenilenme ihtiyacının değişkenlik göstermesi gerekir. Ancak yapılan uygulamalar incelendiğinde, Ankara Büyükşehir Belediyesince Hamamarkası Bölgesinde yalnızca bir adet parsel bazında uygulama yapılarak, alanda çalışma yetkisinin Altındağ Belediyesi'ne bırakıldığı anlaşılmaktadır.

Altındağ Belediyesince Hamamönü ve Hamamarkası bölgelerinde parsel ölçeğinde uygulamalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Bu çalışmalar neticesinde her yeni dönemde yenilenme ihtiyacı ortadan kalkmaya başlamıştır. Ancak bu durum Kayabaşı Bölgesi için geçerli değildir. Ne Altındağ Belediyesi ne de Ankara Büyükşehir Belediyesince plan dönemlerinde ya da geçiş dönemlerinde hiçbir projelendirme yapılmamıştır.

Resim 7.53. Zeynel Abidin Camii ve türbesi, 2018 (ABB KUDEB arşivi)

Resim 7.4'te 20 sıra numarası ile gösterilen alan Hamamönü ve Hamamarkasını kapsayan alandır. Koruma bölge kurulu kararlarının dayanak oluşturduğu doğrudan parsel bazlı uygulamalar bu alanda yer almaktadır. Tamamı Altındağ Belediyesince yapılmıştır.

Resim 7.54. Zeynel Abidin Camii ve türbesi cephe detayı (ABB KUDEB arşivi)

Ankara Büyükşehir Belediyesinin yaptığı tek uygulama ise Zeynel Abidin Camii ve Türbesi'nin restorasyonudur.

Zeynel Abidin Camii ve Türbesine ilişkin hazırlanan restorasyon projeleri Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2016 tarih ve 1988 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Uygulaması halen devam etmektedir.

Cami taşınmaz kültür varlığı olarak tescilli olup tüm koruma amaçlı imar planlarında mevcut haliyle korunması öngörülmüştür.

7.2. Koruma Planına Geçiş Dönemlerindeki Yaklaşımların Neden Olduğu Sorunlara Yönelik Bulgu ve Tartışmalar

Tekeli'ye göre; "kentsel koruma kavramı bir ahlak alanı sorunudur ve temelinde bireysel kaygıları barındırır. Toplumumuzda kişilerin kendi mülkleri söz konusu olmadığı zaman hemen hemen herkes tarihi çevrenin ve doğal çevrenin korunmasının zorunluluğunu kabul edip, bunu tahrip edenleri eleştirmektedir. Bu değerlerin gerçekleştirilmesinde kamu yararı görülüp, yasalar çıkartılarak toplumun formel ahlakı haline getirilmektedir. Ama kişilerin kendi mülkleri söz konusu oldu mu, bu değerlerin hepsi unutulmakta, yasal çerçeveyi aşmanın yolları aranmaktadır. Bunun için her yola başvurulup, siyasal baskılar yaptırılmaktadır" (Tekeli, 1988).

Kişisel çıkarların ön plana alınması kentsel korunmayı tehdit eden birincil sorundur. Rant endişesi imar planı kararlarını önemsemeksizin, özellikle geçerli imar planı bulunmaması durumunda tarihi dokunun tahrip edilmesinin önünü açmaktadır.

İkincil sorun ise, tarihi kent merkezlerinin eski yapılaşmayı, dolayısıyla eski teknik altyapıyı barındırması ve gerek üstyapı gerekse altyapının günümüz ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesidir. Altyapı problemlerinin modern teknoloji ürünü sistemler ile çözülme çabası kent dokularının tahribatına neden olmaktadır.

Kentlinin günümüz ihtiyaçlarının korumacı bir yaklaşımla çözülmesi gerekmektedir. Ancak bu çözümler koruma amaçlı imar planları kararları çerçevesinde üretilmiyor ise, bütüncül yaklaşımdan uzaklaşarak plansız uygulamaların önünü açmaktadır.

Aşağıda tez çalışması kapsamında Ulus Tarihi Kent Merkezinde planlama bütünlüğüne aykırı olduğu değerlendirilen uygulamalara değinilmektedir.

7.2.1. Rant temelli planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar

Ulus Tarihi Kent Merkezi çalışma alanı kapsamında bir önceki kısımda imar plansız dönemlerde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile onaylanarak fiziki ve inşai müdahalede bulunulan uygulamalara yer verilmiştir. Elbette ki rant oluşumuna sebebiyet veren yalnızca imar plansız uygulamalar değildir, ülkemizin genel problemi olarak imar planları rant üretme aracı olarak kullanılmaktadır. Ancak imar planlarının yürürlükte olmadığı alanlarda rant sağlamak çok daha kolay hale gelmektedir.

Yerel yönetimlerce Ulus Tarihi Kent Merkezinde özellikle kamulaştırılarak parsel bazında yapılmış olan uygulamalar doğrudan rantı beraberinde getirmektedir.

Hacıbayram bölgesinde parsel bazında yapılan uygulamalar ele alındığında öncelikle atıl durumdayken ve çevre düzenlemesi henüz yapılmamışken kamulaştırma yöntemi ile mülkiyetin el değiştiği, sonrasında ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yer alan irtifak hakkı yöntemi ile uzun yıllar boyunca kullanım haklarının üçüncü kişilere bırakıldığı görülmektedir.

Hamamarkası bölgesinde ise ilgili idaresince yalnızca kamulaştırılma yoluna gidilerek, yapıların restorasyonu ya da rekonstrüksiyonu ve çevre düzenleme projeleri yaptırılarak yine üçüncü kişilere satışının yapıldığı görülmektedir.

İdarelerce çevre düzenlemelerinin yapılmadan ya da altyapı hizmetleri sağlanmadan kamulaştırılma yoluna gidilmesi, gayrimenkul değerlerinin düşük olmasında doğrudan rol oynamakta, dolayısıyla düşük kamulaştırma bedelleri ile hak sahiplerinden alınmasına olanak sağlamaktadır. Mülkiyetin el değiştirmesi sonucunda kamunun elinde bulunan maddi güç ile çevresel kalite yükseltilerek taşınmaz bedelleri de aynı oranda artırılmaktadır. Yani asıl hak sahiplerine mülklerini kullanma fırsatı tanımadan, kamulaştırılıp değer kazandırılarak üçüncü kişilerin kullanımına sunulmaktadır.

Öncelikle koruma amaçlı imar planları hazırlanarak arazi kullanım kararları kesinleştikten sonra bu işlemler gerçekleştirilmiş olsa, arsaların değer artışları ile kamulaştırma bedelleri de doğrudan artış gösterecek ve hak sahipleri mağdur edilmeden gerekli işlemler yürütülebilecektir. Kamulaştırma bedellerindeki artışa olanak vermemek adına imar plansız yapılan uygulamalar bu anlamda daha cazip görülmekte, plan bütünlüğünden uzakta karar üretilmesine neden olmaktadır.

Parsel bazında mülkiyetin el değiştirmesine yönelik uygulamalardan sonra ranta sebep olan ikincil uygulama sokak sağlıklaştırma, cephe düzenleme projeleridir.

Bu tür projelerde mülkiyet el değiştirmezken, özel, vakıf ya da kamu mülkiyeti ayırt edilmeksizin muvafakat sağlandığı ölçüde tüm yapılara fiziksel olarak müdahale edilmektedir. Aslında kamu kaynakları ile yalnızca proje alanı olarak belirlenen sınırlar içerisindeki özel mülkiyetteki yapıların onarımı gerçekleştirilmekte, böylelikle bu yapıların değer artışına olanak sağlatılmaktadır. Oysa ki aynı kamu kaynakları bir arka sokaktaki özel mülkiyet sahipleri için kullanılmadığı için, proje alanında kalan hak sahiplerine doğrudan rant sağlatılmaktadır.

Aynı durum alan ölçeğindeki uygulamalar için de geçerlidir. Örneğin Hamamarkası bölgesinde yapı bazında ve kentsel tasarım ölçeğinde parça parça yapılan uygulamalar bir bütün olarak ele alındığında, bölgenin çehresinin değiştiği, güvenilirliğinin arttığı, gayrimenkul değerlerinin ikiye katladığı görülmektedir. Ancak aynı durum Kayabaşı olarak adlandırılan ve Ulucanlar Caddesinin kuzeyinde yer alan bölge için geçerli değildir. Yakın çevrede idarelerce herhangi bir proje üretilmediğinden bu alandaki korunması gereken taşınmaz kültür varlıkları günümüzde kaderine terk edilmiş, arsa ve yapı değerleri diğer bölgelere oranla neredeyse hiç artış göstermemiş, hak sahiplerince güvenlik problemi

nedeniyle boşaltılan yapılara işgalci kimseler yerleşmiştir. Çoğu zaman bölge halkından, Ankara'nın merkezinde bulunan taşınmazların 50 yıldır hiç değer kazanmadığına yönelik şikayetler, yakınmalar görülmektedir.

Yani tarihi kent merkezlerinde yapılan her tür korumaya yönelik uygulama istekli ya da istemsiz olarak ranta sebebiyet vermektedir. Çünkü ağırlıklı olarak düşük gelir gruplarının konut ihtiyaçlarını karşılaması nedeniyle maddi imkansızlıklar mevcut olup, kamu kaynakları ile de tüm taşınmazlar baştan aşağı onarılarak hak sahiplerine verilemeyeceğinden parça parça alanlarda kamu eliyle yapılan her tür fiziksel müdahale adaletsizliğe neden olacaktır.

7.2.2. Altyapı temelli planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar

Kentlerin her yerinde temel altyapılara ne kadar ihtiyaç duyuluyorsa, tarihi kent merkezlerinde daha fazlasına ihtiyaç duyulmaktadır. Gerek mevcut altyapının yıpranmışlığı, gerekse kullanıcı yoğunluğunun getirdiği baskı altyapı problemlerini ön plana çıkarmaktadır.

Ulus bölgesi, Ankara'nın tüm toplu taşım hatlarının güzergahı konumundadır. Dolaysıyla yoğun trafik baskısı altındadır. Yolların genişletilmesi mevcut tescilli yapılar nedeniyle mümkün değilken, yer altı çözümleri de alanın arkeolojik özellikleri nedeni ile kısıtlı kalmaktadır.

Şehrin neresinde olursa olsun, temel yol bağlantıları ve kademeleri, toplu taşım araçlarının kurgulanması, üst ölçekli plan kararları ve bunun yanı sıra ulaşım master planları ile belirlenmelidir. Ulus ve çevresine ait planlama çalışmaları yapılırken, ulaşım planlamasına ilişkin kararlar alınmış olsa da bu kararların mekana yansımaları sağlanamamıştır. Örneğin yaya-taşıt trafiği birçok noktada kesişmekte ancak ayrılmasına yönelik düzenleme yapılmamaktadır. Otopark ihtiyacı Ulus bölgesinin en temel sorunu iken, trafiğin tarihi kent merkezine girmemesine yönelik çözüm üretilememiştir.

Plan kararlarında ulaşım başlı başına yetersizlik gösterirken, geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılması hedeflenen müdahaleler de problemin çözümünü sağlayamamıştır. Trafik yoğunluğunun en temel sebeplerinden biri olan dolmuş sistemi üst ölçekli plan

kararları ile çözülemediği gibi, geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile de tarihi kentin merkezinde depolanıp dağılmasına yönelik dolmuş durakları kompleksi yapılmıştır.

Yine ulaşım kararları incelendiğinde, koruma amaçlı imar planlarında Atatürk Bulvarı'nın yerin altına alınması hedeflenmiş ancak yalnızca kentsel sit alanı sınırları içerisini etkileyecekmiş gibi, üst ölçekli planlardan bağımsız bir karar üretilmiştir. İmar planı ile çözülmesi gereken kentin genel bir problemi, imar planı ile çözümsüz bırakılmıştır.

Diğer altyapı ögeleri ele alındığında, temel kazı işlemleri mekansal ve plan kararları bağlamında etki etmezken, özellikle imar planı kararı gerektiren elektrik trafoları geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile herhangi bir zamanda herhangi bir yere yerleştirilebilmektedir.

Temel altyapının ve ulaşım sorunlarının çözülme kaygısı, bir türlü geçerli bir imar planı bulunduramayan Ulus Tarihi Kent Merkezinde parçalı ancak tüm kenti etkileyebilecek büyük ölçekte kararlar alınarak projeler üretilmesine neden olmaktadır.

7.2.3. Kazanılmış haklardan kaynaklanan planlama bütünlüğüne aykırı uygulamalar

Tarihi kent merkezinin sit alanı ilan edilmeden önceki planlama yaklaşımı göz önüne alındığında, Bölge Kat Nizamı Planları ile oluşturulan imar parsellerine verilen yüksek katlı yapılaşma hakları, günümüze kadar tarihi çevrenin tahribatına neden olan en büyük etken olmuştur. Ulus Tarihi Kent Merkezinde Anafartalar Caddesi, Çıkrılçılar Yokuşu, Necatibey Mahallesi, Ulucanlar Caddesi, Sanayi Caddesi, Posta Caddesi, Çankırı Caddesi, Talatpaşa Bulvarı, Denizciler Caddesi ve Hergelen Meydanı çevresinde Bölge Kat Nizamı Planlarına göre yapılaşmış olan 6-8 katlı yapılar, bu plana göre yapılaşamamış ancak yapı adalarının iç kısımlarında kalmış, sivil mimarlık örneği yapıları da barındıran bölgelerin atıl kalmasına neden olmuştur. İmar haklarından zamanında faydalanamayan, hem sit statüsü hem de taşınmaz kültür varlığı olarak tescillenmiş yapı yoğunluğu olan bu bölgeler kentsel sit alanının özgün sokak dokuları olarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Planlama çalışmaları esnasında, tarihi kent merkezinin bu bölgelerini gün yüzüne çıkarmak, öncelikli olarak tarihi çevreye aykırı bir duruş sergileyen söz konusu yüksek katlı yapılara müdahale etmekle mümkün olmaktadır. Özellikle Koruma Islah-İmar Planı

çevresel değer analizleri incelendiğinde bu tür yapıların tarihi dokuya ne kadar aykırı oldukları öne çıkmaktadır.

Plan kararlarına bakıldığı zaman, hazırlanmış olan imar planlarında bu yapıların yıkılarak gabari olarak daha küçük yapılar yapılması ya da kat azaltışı yapılmasına yönelik az da olsa karalar alındığı görülmektedir. Ancak bu kararlar plan bütününde sağlanamamıştır. Çünkü kazanılmış imar hakları başka parsellerde sağlanamazsa, bu işlem kamulaştırma gerektirir. Kamulaştırma maliyetleri de yerel yönetimler için önem az etmektedir. İmar planları ile hedeflenen mevcut gabarilere ilişkin müdahaleler, geçiş dönemi yapılaşma koşullarının geçerli olduğu süreler boyunca neredeyse hiç denilecek kadar uygulanmamıştır. Yeni yapı projelerinde dahi yapının mevcut gabarisi itinayla korunmuştur.

Geçmiş dönemlerde imar planlarından kazanılan imar hakları noktasında, koruma amaçlı imar planları genel olarak "kazanılmış hakların hiçe sayıldığı" gerekçesiyle yargıya taşınmıştır.

7.2.4. Mülkiyet karmaşasından kaynaklanan planlama bütününe aykırı uygulamalar

Tarihi kent merkezinde bir önceki başlıkta irdelendiği üzere, bazı bölgeler Bölge Kat Nizamı Planları kapsamında yüksek katlı olarak yapılaşmış, yapılaşamayan imar parselleri ise sit alanı ilanı ile birlikte mevcut mekansal izlerini korumuşlardır. Ancak bu durum büyük bir mülkiyet karmaşasına yol açmıştır. Özellikle İtfaiye Meydanı, Çerkes Sokak ve Yahudi Mahallesi olarak bilinen bölgelerde imar parselleri oluşmuş, tapuya tescilleri sağlanmış fakat fiziksel olarak yeni imara göre yapılaşmadan eski kadastral dokuya göre inşa edilen yapılar mevcut durumlarını korumuştur. Birden fazla hissedarı olan tapuya tescilli imar parsellerinin üzerinde tek kişiye ait olan mevcut organik dokuya ait yapılar barınmaya çalışmaktadır.

Bu mülkiyet karmaşasının tek çözümü imar planlarının hazırlanmasını takiben özünde kadastro parsellerine geri dönmeyi hedefleyen parselasyon planlarının yapılmasıdır. Ancak Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planının yürürlükten kaldırılasından günümüze imar plansız kaldığı için, mülkiyet karmaşası çözülememiştir. Bu bölgelerde ne

yeni yapı ne tadilat ruhsatı düzenlenemeyeceği için bu alanlarda proje üretmek de imkansız olmuştur.

Yerel yönetimlerce imar planı kapsamında bütüncül bir yaklaşım ile ele alınıp çözüme kavuşturulması gereken bu bölgeler kendi haline bırakılarak, geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde sorunsuz bölgelere doğrudan proje üretilerek müdahalede bulunulmaktadır.

7.3. Değerlendirme

Ulus Tarihi Kent Merkezinde yapılmış olan imar planları incelenerek elde edilen bulgulara göre, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nın, Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin 23.07.2008 tarih ve 885 sayılı kararı ile yürütmesinin durdurulmasından günümüze kadar Ulus tarihi Kent Merkezi'nin plansız uygulamalara maruz kaldığı görülmektedir. Alanda yürürlükte olan Koruma Islah-İmar Planının 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı Belediye Meclisi kararı ile yürürlükten kaldırılması, yeni imar planı çalışmalarının idarelerce yavaş yürütülmesi, 1/5 000 Ölçekli Nazım İmar Planı onaylanmış olsa da uygulama planlarının hazırlanamamış olması ve İmar Planlarının çok hızlı bir şekilde idari yargıda yürütmesinin durdurulması nedeniyle Ulus Tarihi Kent Merkezi yaklaşık 11 yıldır imar plansız kalmıştır.

Bugün tarihi kent merkezindeki imar planlarının güncel durumu incelendiğinde, ilk onay tarihi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı olan, itirazlar neticesinde 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ile kesinlik kazanan 1/5 000 Ölçekli Nazım İmar Planı'nın halen iptal istemini kabul eden mahkeme kararlarına karşı Danıştay nezdinde itirazların reddedildiği görülmektedir.

Koruma plansız geçen süre içerisinde Koruma Bölge Kurullarınca alınmış kararlar incelendiğinde çoğunlukla yapı bazında kararlar alındığı görülmektedir. Özellikle Hamamönü ve Hamamarkası bölgelerinde parsel bazında kamulaştırmalar yapılarak yapıların onarım yada restorasyon projelerinin tamamlandığı görülmektedir. 2010 yılına kadar sokak sağlıklaştırma projeleri kapsamında cephe onarımları yapılmış ancak, özel mülkiyette bulunan proje kapsamındaki yapıların iç bölgelerinin mülk sahipleri tarafından

onarılmaması ve yeniden atıl duruma gelmesi nedeniyle 2010 yılını takiben günümüze kadar yapı bazında kamulaştırılarak onarılma sürecine girilmiştir. Altındağ Belediye Başkanlığı tarafından 2010 yılından günümüze toplamda 152 adet yapı kamulaştırılıp onarılarak kullanılabilir hale getirilmiştir. Yine bu bölgelerde yapılan zemin döşeme çalışmalarının sokak bazında kurul kararları ile gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Yenileme Alanı sınırları içi ile sınır dışı arasında uygulama yöntemi bu açıdan farklılık göstermektedir. Yenileme Alanı sınırları içerisinde kamulaştırma yapılmış tek bölge Hacıbayram Camii çevresidir.

Hamamönü-Hamamarkası Bölgesi ile Hacıbayram Bölgesinde yapılan kamulaştırma ve yapı ölçeğindeki restorasyon çalışmaları, bu bölgede yalnızca fiziksel olarak değil sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan da büyük değişimleri beraberinde getirmiştir. Hamamönü ve Hamamarkası Bölgelerinde yapılarını onaracak ekonomik güce sahip olmayan tapu sahiplerinin bölgeyi terk etmeleri ile bu alanda konut olarak kullanılan parseller, ticarethane, dernek binası ya da çeşitli organizasyonlara olanak sağlayan eğlence merkezlerine dönüşmüştür. Aynı şekilde Hacıbayram Bölgesinde konut olarak kullanılan parsellerin kamulaştırılıp üst hakkı yöntemiyle kullanıma sunulması ile bölge tamamen derneklerin bulunduğu bir merkez haline gelmiştir.

Hacıbayram Camii çevresinde 2010 yılından günümüze Ankara Büyükşehir Belediyesince toplamda yaklaşık 100 adet yapı kamulaştırılmış, üst hakkı yöntemi ile yeniden inşa yoluyla uygulamaları yapılmıştır. Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu Sokaklar Sokak Sağlıklaştırma Projesi kapsamında 80 adet yapının dış cephe ve çatı onarımları yapılmıştır. Bunların dışında 10 adet özel mülkiyetteki yapının onarımları yapılmıştır.

Yenileme alanı genelinde ise toplamda parsel bazında 20 adet özel mülkiyete ait yeni yapı ruhsatı düzenlenmiştir.

Ankara Kalesi, Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doyran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife Sokakları Sokak Sağlıklaştırma Projeleri ile 88 yapının, Hükümet Meydanı ve Çevresi Sokak Sağlıklaştırma Projesi ile18 yapının, Hisarpark Caddesi ve Kale Çevresi Kentsel Tasarım Projeleri ile 11 adet yapının dış cephe ve çatı onarımları yapılmıştır.

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile Ulus Tarihi Kent Merkezinin atıl kalmış büyük bir bölümü fiziksel olarak kurtarılmışsa da, imar uygulamaları açısından çözümsüz olan ve uygulama imar planları ve parselasyon planları hazırlanmadan imar sorunları çözülemeyecek alanlara müdahale edilememiştir. Örneğin İstiklal Mahallesi ya da Yahudi Mahallesi olarak bilinen tarihi sinagog çevresi, İtfaiye Meydanı olarak bilinen alan ile Hergelen Meydanı ve Suluhan arasında kalan Çerkes Sokak ve Çevresinde, bölge kat nizamı planı ile hazırlanmış parsellerin üzerinde halen kadastral parsellerin tapuda tescilinin devam ediyor olması, bu bölgenin kilitlenmiş imar sorununu ortaya çıkarmıştır. Uygulama İmar Planları yürürlüğe giremediğinden, bu özgün mimari ve özgün sokak dokusuna sahip mahalleler kaderine terkedilmiştir. Her geçen gün bu bölgelerde tarihi yapılar kundaklanarak kaçak otopark alanı olarak bilinmeyen kimselerce kullanıma açılmaktadır.

Yapılan yapı bazında veya sokak bazında uygulamalar incelendiğinde, gerek Yenileme Alanı sınırları içerisinde gerekse Yenileme Alanı sınırları dışında Hamamönü bölgesi hariç tüm uygulamaların plansız dönemlerde geçerli olan Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile yapıldığı anlaşılmakta, Ulus Tarihi Kent Merkezinde hazırlanan planların başarısızlıkla sonuçlanması ya da idarelerce uygulanmaması neticesinde, Ülkemizin Başkenti Ankara'nın Cumhuriyet tarihine ve öncesine tanıklık etmiş her köşesinin tamamen Koruma Bölge Kurullarının inisiyatifindeki uygulamalar ile imar planlarından bağımsız ve parçacı yaklaşımlarla şekillendirildiği görülmektedir.

8. NİTEL ARAŞTIRMA BULGULARI

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar planı" başlıklı 17. Maddesinde; "Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır." denilmektedir.

Tez çalışmasının temel amacı 2863 sayılı Kanun'un 17. Maddesine dayanılarak hazırlananUlus Tarihi Kent Merkezinde Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile yapılan uygulamaların, imar planları kararları kapsamında yapılan uygulamalar ile tarihi dokuyu koruyabilirlikleri, zaman, pratiklik, uygulanabilirlik açısından olumlu veya olumsuz yönden karşılaştırılması ve sorunların ortaya konulmasıdır.

Geçiş Döneni Yapılaşma Koşulları aracılığıyla ülke çapında yapılan uygulamalar ile, koruma amaçlı imar planlarının tarihsel çevreyi koruma bağlamında yeterlilik, uygulanabilirlik, pratiklik, zaman açısından kıyaslanabilmesi, ortaya çıkardıkları olumlu ya da olumsuz etkilerin saptanabilmesi, ayrıca birbirleri ile kıyaslanması gereken başka noktaların bulunup bulunmadığının tespit edilmesi için öncelikli olarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

8.1. Derinlemesine Görüşmelerin Değerlendirilmesi

Derinlemesine görüşmeler; Koruma alanında uzmanlaşmış akademik kimseler, Koruma Kurullarında ve KUDEB'lerde yönetici olarak görev yapmış ve proje yöneticisi konumunda bulunmuş kişiler ile yapılmıştır. Toplam derinlemesine görüşme sayısı 11'dir.

Derinlemesine görüşme kapsamında kişilere 6 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Bu sorular sırası ile şu şekildedir.

1. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Olumlu görüşleriniz nelerdir? Neden?
3. Olumsuz görüşleriniz nelerdir? Neden?

4. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları uygulamada ne tur sorunlara neden oluyor?
5. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kolaylaştırıcı yönleri nelerdir?
6. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarını Koruma Amaçlı İmar Planları ile karşılaştırabilir misiniz? Hangisi korumaya daha elverişlidir? Neden?

"1-Geçiş dönemi yapılaşma koşulları hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının; koruma amaçlı imar planları hazırlanana kadar olağan süreçlerin devamlılığının sağlanabilmesi, acil ihtiyaçların karşılanabilmesi için gerekli olduğu ortak kanaattir.

GDYK doğrudan kamuyu ilgilendiren bir araçtır ancak tek başına yeterli bulunmamaktadır. Koruma amaçlı imar planı yapım süreci kanun kapsamında 3 yıl olarak belirlenmiş iken GDYK'nın hazırlanması için belirlenen 3 aylık süre yetersiz görülmektedir.

Nasıl kullanılacağı Koruma Bölge Kurullarının bilgi birikimi ve yönlendirme gücüyle ilişkilendirilmiştir.

GDYK'nın uygulanma biçimleri illere ve Koruma Bölge Kurullarına göre farklılık gösterebileceği belirtilmiştir.

GDYK'nın koruma amaçlı imar planı kararlarını etkilemeyecek ve plan bütünlüğünü bozmayacak şekilde kullanılması gerekmektedir. Koruma amaçlı imar planları ile de çelişki oluşturmamalıdır, birbirinin devamı niteliği taşımalıdır. Her iki belge arasında çelişki bulunmasının "Koruma" kavramı ve Koruma Bölge Kurullarının saygınlığına gölge düşürdüğü, ayrıca saygınlığın azaldığına dair yaygın bir kanaat oluşturacağı görüşüne yer verilmiştir.

"2-Olumlu görüşleriniz nelerdir? neden?" sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının; ülkemiz bürokrasisi ve yargı süreçleri göz önüne alınarak koruma amaçlı imar planları süreçlerinin uzaması nedeniyle, bölgede yaşayan

nüfusun rutin ve sürekli ihtiyaçlarının sağlanması, tescilli yapıların ve tarihi dokunun korunması, bölge ticaretinin de sürdürülmesi açısından gerekli ve olumlu olduğu ortak düşüncedir.

Her türlü fiziki ve inşai faaliyet öncesinde Koruma Bölge Kurullarının görüşüne başvurulması, yapılaşmanın kontrolünü sağladığından ve kaçak yapılaşmanın önüne geçtiğinden faydalı görülmekte, ayrıca GDYK'nın imar rantını belli kesimlerde toplamaması ve mülkiyet hakkını korunması nedeniyle gerekli görülmektedir.

Koruma Kurullarının imar işleri ve inşaat izinleri konusunda yerel idareler, KUDEB'ler, İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları, Fen İşleri Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları ile koordinasyonlu çalışmaları Koruma Planlamasından daha verimli görülmektedir.

"3-Olumsuz görüşleriniz nelerdir? neden?" sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular

İçerik olarak, koruma amaçlı imar planları uzun süreler içerisinde farklı disiplinlerin katılımıyla hazırlanırken geçiş dönemi yapılaşma Koşullarının yüzeysel ve kısa sürede hazırlanıyor olması Koruma Planlamasına kıyasla yetersiz bulunmaktadır.

Plan hükmündedir ancak koruma amaçlı imar planlarının elde edilmesinden önce mutlak zorunluluk olan, kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınmadan, çok önemli kısıtlar ve eşikler tespit edilmeden, bütüncül biçimde her türlü mevcut durum tespiti yapılmadan, tüm etütler tamamlanmadan GDYK belirlenmesi ve uygulama yapılması şehircilik ilkelerine aykırı görülmektedir.

GDYK'nın Yasa'nın getirdiği kuralların bir derlemesi gibi hazırlanması, farklı coğrafya, farklı sosyo-ekonomik yapı ve farklı muhatap uygulayıcılar açısından düşünüldüğünde yetersiz görülmektedir. Yerele özgü, her ölçekte uygulamayı tanımlayan, mimari ögelere kadar yönlendirme yapan GDYK üretilmesi gerekmektedir.

İlgili idarelerin koruma amaçlı imar planları hazırlaması engel niteliğindedir, 3 yıl içerisinde hazırlanması gereken planlar ertelenerek Kanun'un bağlayıcılığını zedelemektedir.

Parsel bazındaki uygulamaların önünü açarak İmar Planı bütünlüğünü olumsuz etkilemektedir, her parselde farklı imar hakları oluşturabilmektedir. Ayrıca siyasi baskı ve aceleciliğin önünü açmakta, parça parça büyük ölçekli projelerde kullanılarak kentin bütününü etkileyen uygulamaların önünü açmaktadır. GDYK ile büyük gabarili ve büyük yoğunluk getiren kararlar üretilmemelidir. Bu tür uygulamalar büyük altyapı problemlerini de beraberinde getirir.

Belli bir stratejisi bulunmadığından yaya-taşıt trafiği, fonksiyonel kullanım kararları vb.nin olmaması belirsizlik ortaya çıkarmaktadır.

Koruma amaçlı imar planı süreçleri uzadıkça ve GDYK ile işlemlere devam edildikçe, parselasyon planları hazırlanmadıkça mülkiyet problemleri çözümlenememekte, bölge malikleri mağdur duruma düşmektedir.

<u>“4-Geçiş dönemi yapılaşma koşulları uygulamada ne tür sorunlara neden oluyor?” sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular</u>

Koruma Amaçlım İmar Planı bütünlüğü ve kurgusu çerçevesinde yapılmayan uygulamaların, kent bütünüyle entegrasyonu sağlanamamaktadır. Parsel bazlı uygulamalar, özellikle büyük kamu yatırımları kent bütünündeki plan kararlarını olumsuz etkilemektedir.

GDYK ile yapılan uygulamalar koruma amaçlı imar planlarına emrivaki niteliğinde olup, gelecek dönemdeki planların bütünlüğünü tehdit etmektedir. Ayrıca plan müelliflerine doğrudan baskı kaynağı niteliğindedir.

GDYK kısıtlı müdahaleler öngörse ve her şeye çözüm teşkil etmese dahi, uygulayıcı kurumlar tarafından suistimal edilebilmektedir. Plan aşamasında ve sonrasında devam ettirilmeyecek uygulamaların önünü açabilmektedir.

Kurum ve kişilere göre farklı uygulamalara sebep olabilmektedir. Kamu uygulamaları hızla ilerlerken vatandaş talepleri askıya alınabilmektedir. Bu da siyasi baskının göstergesidir.

Matbu hazırlanmış GDYK'lar yörenin özellikleri ile uyuşmadığından, uygulamada telafisi olanaksız kent mekanları ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir.

"5-Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının kolaylaştırıcı yönleri nelerdir?" sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, imar planı olmayan süreçlerde kamu yatırımlarının aksamaması, temel ihtiyaçların karşılanabilmesi, restorasyon, yeni yapı ve altyapı taleplerinin değerlendirilebilmesi için gerekli olduğu ortak kanaattir.

Planlama süreci, Meclis onay süreçleri, tadilat, askı ya da itiraz süreçleri olmadığından pratik olduğu düşünülmektedir.

"6-Geçiş dönemi yapılaşma koşullarını koruma amaçlı imar planları ile karşılaştırabilir misiniz? hangisi korumaya daha elverişlidir? neden?" sorusunun değerlendirmesi sonucu elde edilen bulgular

Katılımcı-5'e göre; koruma amaçlı imar planları da yapana ve kullanana göre değişkenlik gösterir. KAİP, iş ahlakı gözetilerek yerele özgü hazırlandığında, yeterli bir ekiple iyi kurgulandığında iyi sonuç verir. Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları da aynı şekilde, iyi çalışan bir Koruma Bölge Kurulunda başarılı sonuçlar doğurabilir. Kavramları değil uygulamaları kıyaslamak gerekir ki bu da idari yönetimlere göre farklılık gösterir. Farklı şehirlerde GDYK ile yapılan uygulamalar iyi ya da kötü sonuçlanabilir. Ya da iyi bir ekiple yerinde çalışılmadan yapılan KAİP sorunlara çözüm üretemeyebilir.

İmar planı yapmak her zaman bir bölgeyi kurtarmaz, aksine tüm yetkilerin idarelerin eline verilmesi demektir. İmar planları ile ayrıcalıklı kararlar verilebilir, GDYK'nın doğurmayacağı sonuçlar ortaya çıkabilir. Bu anlamda Koruma Bölge Kurullarının sürece dahil olması olumlu bir ayrıntıdır.

I.ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanlarında zaten yapılaşma izni bulunmadığından KAİP zorunlu olmamalıdır. Plan yapmak yapılaşmayı yönlendirmektedir.

Diğer katılımcıların yanıtları incelendiğinde ortak görüş koruma amaçlı imar planları'nın korumaya daha elverişli olduğudur. KAİP yapım süreçleri, yerele özgü olmaları, plan hükümleri açısından detaylı olmaları ve 20 yıllık süreçte uygulanması öngörüldüğünden,

kısa süreli yazılmış Geçiş Dönemi Yapılaşma Kararlarına göre korumaya daha elverişli görülmektedir. GDYK hazırlanırken koruma amaçlı imar planında yer alan uzman ekip bulunmadığından, bütüncül bir yaklaşımı olmadığı için, Yaya-taşıt, yeşil alanlar, ortak kamusal alanların kurgusu yapılmadığı için GDYK hiçbir zaman KAİP'in yerini tutmamaktadır.

Bir plan dahilinde hareket etmek ileriye daha güvenli ve gerçekçi bakmayı sağladığından yatırımlar açısından da KAİP korumaya daha elverişli bulunmaktadır.

Derinlemesine görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; anket çalışması kapsamında araştırılması gereken temel konular şöyledir;

1. GDYK ve süre uzatımları koruma amaçlı imar planlarının yerine geçiyor/geçmiyor.
2. GDYK, koruma amaçlı imar planı zemininde yapılması gereken analiz ve detaylara sahiptir/sahip değildir.
3. GDYK, acil ihtiyaçların karşılanması için gereklidir/gerekli değildir.
4. GDYK ile üretilen kararlar gelecekteki plan kararlarına mecburiyet oluşturur/ oluşturmaz.
5. GDYK, illere göre uygulamada değişkenlik görülebilir/görülemez.
6. GDYK, bütüncül bir yaklaşım içerir/içermez.
7. GDYK ile alınan parçalı kararlar kent bütününü olumlu/olumsuz etkiler.
8. GDYK'nın idarelere verdiği yetkiler koruma yaklaşımını etkiler/etkilemez.

8.2. Anket Bulgularının Değerlendirilmesi

Derinlemesine görüşmeler kapsamında elde edilen bulgular sonucunda, 5'li Likert Ölçeği kullanılarak 12 soru içeren bir anket formu hazırlanmıştır.

Anket uygulaması yapılabilecek 600 kişilik bir örneklem belirlenmiştir. Uygulama alanı %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile yanıtlanma oranı ise %10 değerinde ile belirlenmiştir.

Anket uygulaması yapılacak kişiler koruma alanında uzman akademisyenler, şehir planlama bürolarında koruma amaçlı imar planları üzerine çalışan plancılar, koruma ile ilişkili kamu kurumlarında görev almış ve etkin çalışmış kişiler, KUDEB'lerde

çalışan/çalışmış kişiler arasından seçilmiş ve Türkiye genelinde toplam 150 kişiye uygulanmıştır.

Belirlenen anket sorularında pozitif ve negatif yönlü ifadeler bir arada kullanıldığından pozitif yönlü sorular için (5=Kesinlikle Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Kesinlikle Katılmıyorum) şeklinde tanımlanmışken; negatif yönlü sorular için ise (5=Kesinlikle Katılmıyorum, 4=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılıyorum, 1=Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde bir ölçeklendirme kullanılmıştır.

Niteliksel verilerin arasındaki ilişkilerin araştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır. 2'den fazla grubun ölçüm değerleri arasında fark olup olmadığının irdelenmesinde de çok gözlü düzenlerde ki-kare testi uygulanmıştır[24].

İstatistiksel değerlendirmelerde yanılma düzeyi olarak $\alpha=0.05$ değeri seçilmiştir. Bu değere eşit ya da küçük p değerleri için "istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılığın olduğu" yorumu yapılmaktadır.

Katılımcıların iş deneyimleri çalıştıkları kurum ve kuruluşlara göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır;

1. Sıra Numarası:

- Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu,
- Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu,
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü bünyesinde görev almış kişiler.

2. Sıra Numarası:

- Belediyelerin İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıklarında görev alan kişiler

[24] Değişkenlere göre ki-kare analizleri ekler kısmında ayrıntılı olarak sunulmuştur.

3. sıra numarası:

- Belediyelerin Koruma Uygulama ve Denetim Bürolarında (KUDEB) görev almış kimseler.

4. Sıra Numarası:

- Serbest planlama bürolarında koruma amaçlı imar planlarında görev almış kimseler.

İllere göre analiz yapılırken, kişilerin iş deneyimleri anketin yapıldığı zaman diliminde görev aldıkları iller göz önünde bulundurulmuştur.

Güvenilirlik analizi

Anketin iç tutarlılığı için tüm ölçek ve her bir soru için Cronbach's Alpha testi ile incelenmiştir. Ankette zıt yönlü ifadeler bir arada kullanıldığı için 6, 7, 8, 9 ve 10. Soruların ölçeklendirilmesi yeniden yapılmıştır. Analiz sonucu Cronbach's Alpha değeri 0,765 olarak elde edilmiştir. Elde edilen değer neticesinde anket sorularının "iyi derecede güvenilir" olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 8.1. Güvenilirlik analizi

ReliabilityStatistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on StandardizedItems	N of Items
0.765	0.764	10

Frekans değerleri

Uygulaması yapılan 150 adet anket kapsamında katılımcıların cinsiyet, eğitim, çalıştıkları kurum ve çalıştıkları illere ait frekans değerleri aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir[25].

[25] Ayrıntılı frekans değerleri ekler bölümünde ayrıca sunulmuştur.

Çizelge 8.2. Cinsiyet değişkeni frekans değeri

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	85	56.7
Erkek	65	43.3

Anket uygulamasına katkı sağlayan katılımcıların %43.3'ünü erkekler, %56.7'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Çizelge 8.3. Eğitim değişkeni frekans değeri

Eğitim	Frekans	%
Lisans	114	76
Yüksek Lisans	33	22
Doktora	3	2

Katılımcıların eğitim seviyeleri incelendiğinde %76'sının lisans mezunu, %22'sinin yüksek lisans mezunu, %2'sinin ise doktora mezunu olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.4. Çalışılan kurumlar değişkeni frekans değeri

Çalışılan Kurumlar	Frekans	%
Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlükleri	62	41.3
Belediyeler İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları	22	14.7
KUDEB	39	26
Serbest Planlama Büroları	27	18

150 kişinin çalıştıkları kurumlar 4 adet grup şeklinde sınıflandırılmıştır. Katılımcıların çalıştıkları kurumlar incelendiğinde, %41.3'ünün Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlükleri ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Koruma Bölge Komisyonu/Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinde çalıştıkları görülmektedir. Katılımcıların %22'sini Belediyelerin İmar ve Şehircilik Daire Başkanlıkları ya da İmar Müdürlüklerinde çalışanlar, %39'luk bölümünü belediyelerin bünyesindeki Koruma Uygulama ve Denetim Bürolarında çalışanlar oluşturmaktadır. Kalan %27'lik kısım ise serbest planlama bürolarında çalışanlardır.

150 adet anket sonucunda 13 adet farklı ilden veri elde edilmiştir. Sırasıyla Adana için toplamda 1,Ankara'dan 86,Aydın için 7,Balıkesir 5,Bursa 1,Elazığ 1,Eskişehir 4,Gaziantep 15,İstanbul için 9,Kahramanmaraş 6,Kastamonu 2, Konya 9,Mardin için ise 4 adet veri elde edilmiştir. Karşılaştırma yapıldığında en fazla veri Ankara İli'nden elde edilmiş bu nedenle yüzdeleri diğer illere göre yapılan frekans tablosu sonucu daha fazla bulunmuştur. Anket uygulamasının en yoğun yapıldığı şehir, tez çalışmasının örneklem alanını kapsaması nedeniyle %57.3 oranı ile Ankara İli'dir.

Çizelge 8.5. Çalışılan kurumlar değişkeni frekans değeri

Çalışılan İller	Frekans	%
Adana	1	0.7
Ankara	86	57.3
Aydın	7	4.7
Balıkesir	5	3.3
Bursa	1	0.7
Elazığ	1	0.7
Eskişehir	4	2.7
Gaziantep	15	10
İstanbul	9	6
Kahramanmaraş	6	4
Kastamonu	2	1.3
Konya	9	6
Mardin	4	2.7

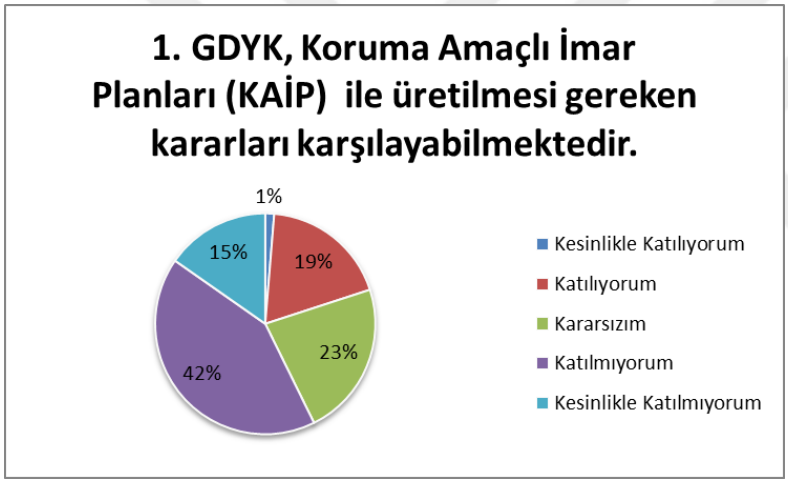
Yapılan anket uygulaması sonucunda toplam 12 adet soru üzerinden yukarıda bahsedilen 4 ayrı değişken için ayrı kurulan hipotezler[26] ve her bir değişkene göre hesaplanan ki-kare

[26] Cinsiyet değişkenine göre;
H0= Çalışanların cinsiyetinin x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki yoktur.
H1= Çalışanların cinsiyetinin x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki vardır.
Eğitim durumuna göre;
H0= Çalışanların eğitim durumunun x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki yoktur.
H1= Çalışanların eğitim durumunun x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki vardır.
Çalışılan kurum/kuruluş değişkenine göre;
H0= Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki yoktur.

değerleri[27] sonucunda değişkenlerin bu sorular üzerindeki etkileri incelenmiştir.Ki-kare testleri sonucunda katılımcıların cinsiyet veya eğitim durumunun yapılan değerlendirmeler üzerinde hiçbir soruda herhangi bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Soru 1: geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 1. soruyu şekil 8.1' de gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %1'i kesinlikle katılıyorum, %19'u katılıyorum, %23'ü kararsızım, %42'si katılmıyorum, %15'i ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

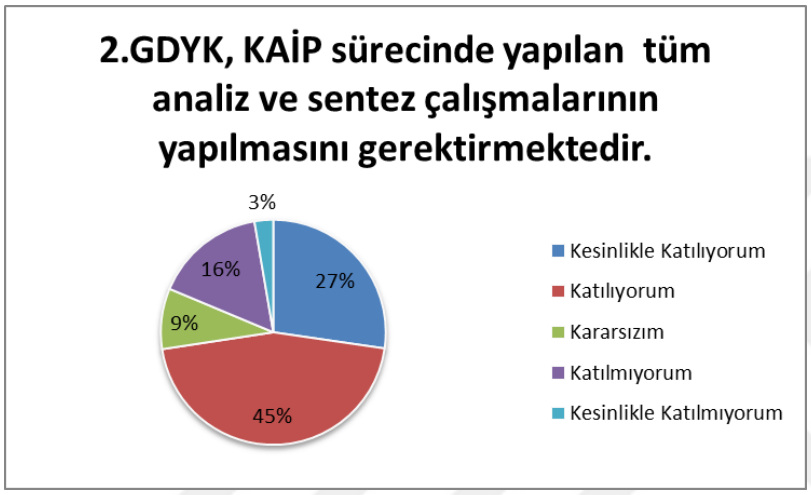
Şekil 8.1. Tüm katılımcıların 1. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare testi sonucunda çalışanların farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının ve görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Koruma Amaçlı İmar Planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmesi sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur.

H1= Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki vardır.
Çalışılan iller değişkenine göre;
H0= Farklı illerde görev alınmasının, x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki yoktur.
H1= Farklı illerde görev alınmasının, x. soruya verilen cevap ile anlamlı derecede ilişki vardır.
[27] Ki-kare testlerine ilişkin veriler tez çalışmasının ekler kısmında sunulmuştur.

Soru 2: geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirmektedir

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 2. soruyu şekil 8.2' de gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %27'si kesinlikle katılıyorum, %45'i katılıyorum, %9'u kararsızım, %16'sı katılmıyorum, %3'ü ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

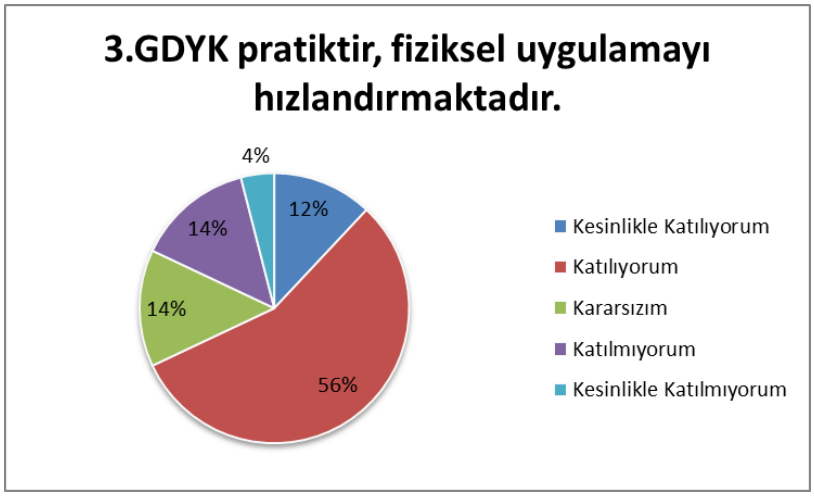

Şekil 8.2. Tüm katılımcıların 2. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının ve görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, Koruma Amaçlı İmar Planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirdiği sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru 3: geçiş dönemi yapılaşma koşulları pratiktir, fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 3. soruyu şekil 8.3' te gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %12'si kesinlikle katılıyorum, %56'sı katılıyorum, %14'ü kararsızım, %14'ü katılmıyorum, %4'ü ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

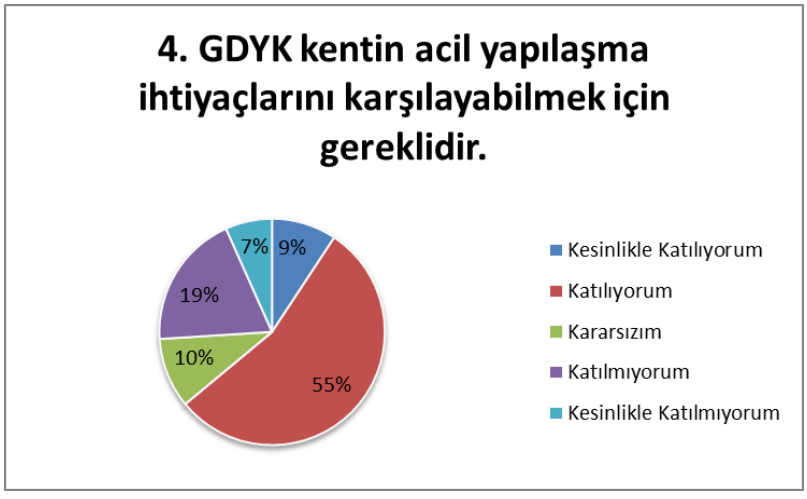

Şekil 8.3. Tüm katılımcıların 3. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının ve görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları pratiktir ve fiziksel uygulamayı hızlandırır sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru 4: geçiş dönemi yapılaşma koşulları kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 4. soruyu şekil 8.4' te gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %9'u kesinlikle katılıyorum, %55'i katılıyorum, %10'u kararsızım, %19'u katılmıyorum, %7'si ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

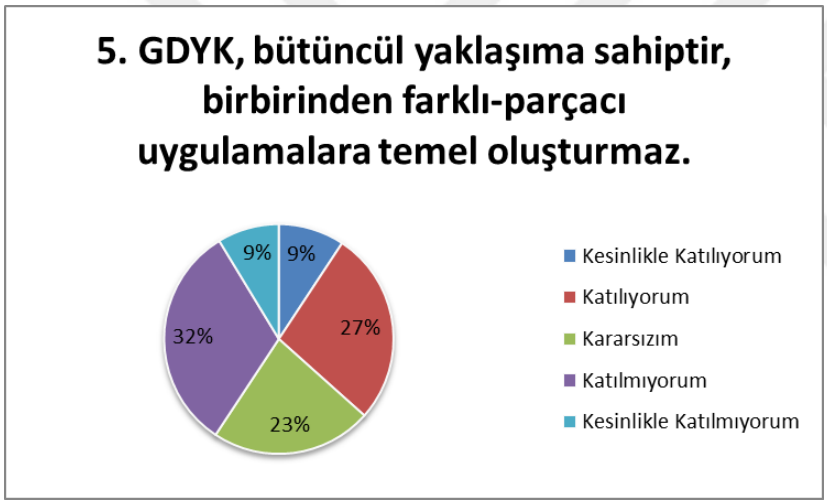

Şekil 8.4. Tüm katılımcıların 4. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; Çalışanların farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının ve görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kentin acil ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli olduğu sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru 5: geçiş dönemi yapılaşma koşulları bütüncül bir yaklaşıma sahiptir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 5. soruyu şekil 8.5' te gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %9'u kesinlikle katılıyorum, %27'si katılıyorum, %23'ü kararsızım, %32'si katılmıyorum, %9'u ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Şekil 8.5. Tüm katılımcıların 5. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; Çalışanların görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kentin acil ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli olduğu sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur. *Ancak farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kentin acil ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli olduğu sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

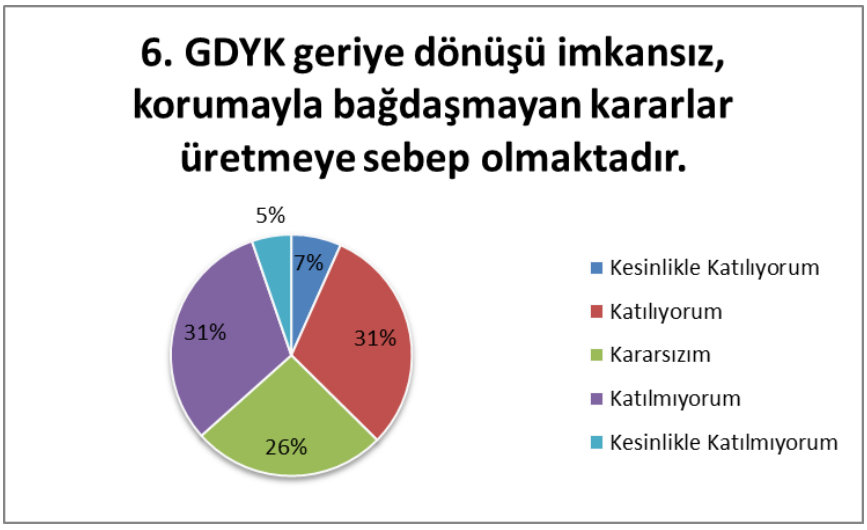
Anket verilerinden elde edilen bulgular çizelge 8.10'da gösterilmiştir.

Çizelge 8.6. Soru 5'e ait analizler

		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Çalışılan Kurum/ Kuruluş	Koruma Bölge Kurulu/ Komisyonu Müdürlükleri	3	4,8	13	21	14	22,6	26	41,9	6	9,7
	Belediyeler İmar Müdürlükleri/ Daire Başkanlıkları	4	18,2	2	9,1	7	31,8	7	31,8	2	9,1
	KUDEB	3	7,7	13	33,3	9	23,1	12	30,8	2	5,1
	Serbest Planlama Büroları	4	14,8	13	48,1	4	14,8	3	11,1	3	11,1

Soru 6: geçiş dönemi yapılaşma koşullarının geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 6. soruyu şekil 8.6' da gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %7'si kesinlikle katılıyorum, %31'i katılıyorum, %26'sı kararsızım, %31'i katılmıyorum, %5'i ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Şekil 8.6. Tüm katılımcıların 6. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; çalışanların görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olduğu sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur. *Ancak katılımcıların farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olduğu sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

Çizelge 8.7. Kurumlara göre analiz-1

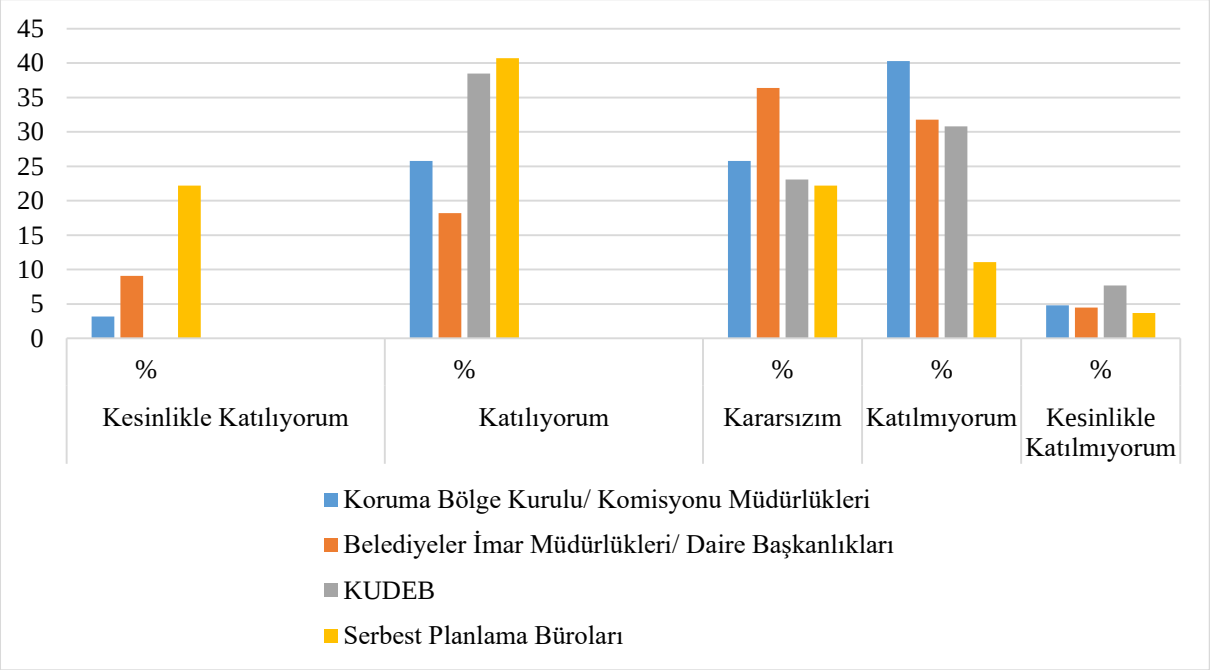
Çalışılan Kurum/ Kuruluş	Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Koruma Bölge Kurulu/ Komisyonu Müdürlükleri	3,2	25,8	25,8	40,3	4,8
Belediyeler İmar Müdürlükleri/ Daire Başkanlıkları	9,1	18,2	36,4	31,8	4,5
KUDEB	0	38,5	23,1	30,8	7,7
Serbest Planlama Büroları	22,2	40,7	22,2	11,1	3,7

Çizelge ve grafik incelendiğinde Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebepolduğu konusunda; Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlüklerinde çalışan katılımcılar %40.3 oranında "Katılmıyor" iken Serbest Planlama Bürolarında çalışan katılımcılar %40.7 oranında "Katılıyorum" demiştir.

Bu oranlar göz önüne alındığında, Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinde ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinde(Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu) çalışan katılımcılar geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde kendi kurumlarınca yapılan uygulamaları koruma bağlamında olumlu değerlendirirken, serbest planlama bürolarında çalışan ve koruma amaçlı imar planlarının analiz, sentez, plan şeması ve plan açıklama raporlarını hazırlamada etkin olan katılımcılarca bu uygulamalar koruma anlamında olumsuzluk oluşturduğu yönünde değerlendirme yapmaktadır.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde yapılacak uygulamalar, projelerin onay aşamasında kurullar ve komisyonlar tarafından koruma anlamında kabul edilebilir olarak değerlendirildiği halde, bu uygulamaların mekânsal yansıması ile doğrudanilişkili olarak koruma yaklaşımlarına aykırı sonuçlar ortaya çıktığı koruma amaçlı imar planı çalışmaları aşamasında gözlemlendiği yorumu yapılmıştır.

Ayrıca KUDEB'lerde çalışanlar %38.5 oranında "Katılıyorum" derken İmar Müdürlükleri yada Daire Başkanlıklarında çalışanlar %31.8 oranında "Katılmamaktadır". Bu oranlar ele alındığında, imar planlaması alanında uzmanlaşmış kişilerin ve koruma amaçlı imar planlaması alanında uzmanlaşmış kişilere göre korumaya olan eğilimleri ve değerlendirmelerinin daha yüzeysel olduğu yorumu yapılmıştır.

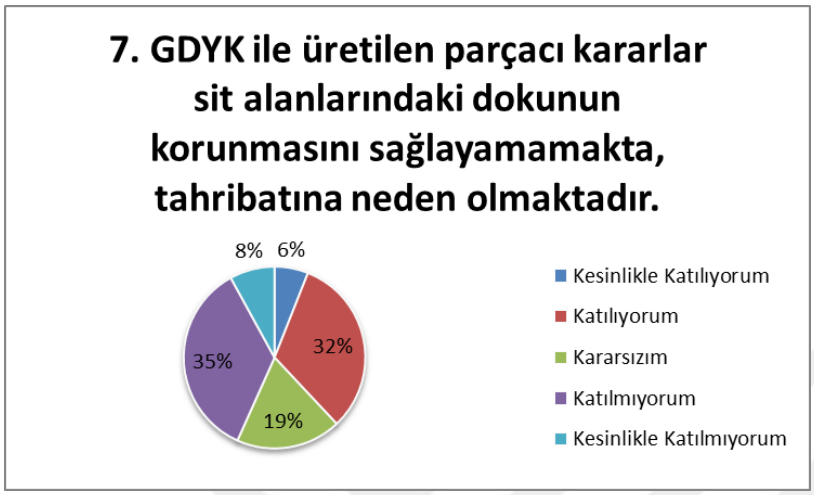

Şekil 8.7. Kurumlara göre analiz-1

Soru 7: geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 7. soruyu şekil 8.8' de gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır.

Buna göre; katılımcıların ortalama %6'sı kesinlikle katılıyorum, %32'si katılıyorum, %19'u kararsızım, %35'i katılmıyorum, %8'i ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Şekil 8.8. Tüm katılımcıların 7. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

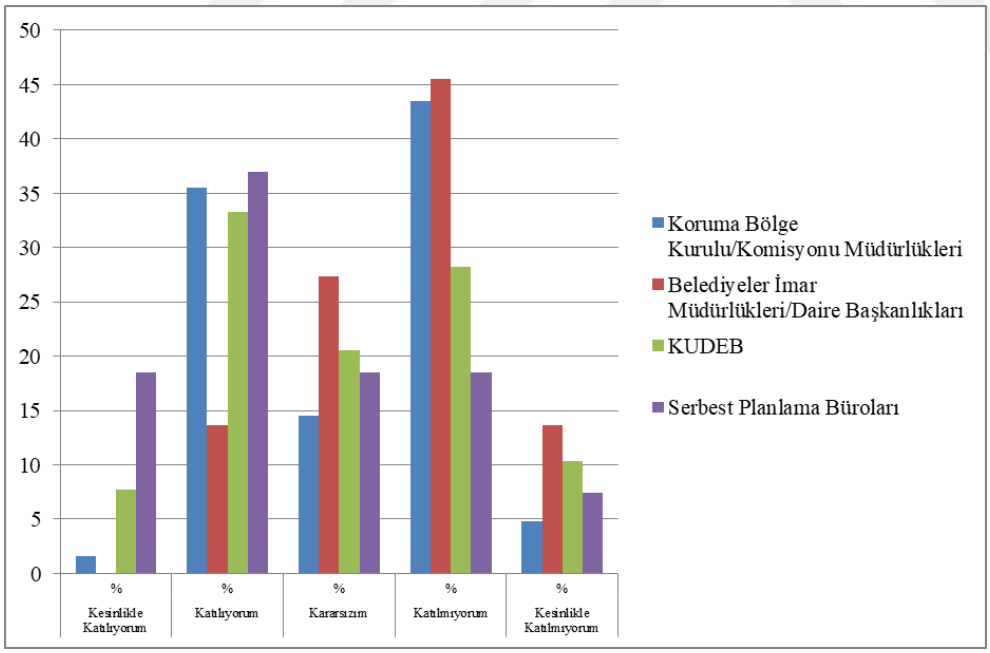
Ki-kare analizine göre; çalışanların görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararlarının sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamadığı, tahribatına neden olduğu sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur. *Ancak katılımcıların farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararlarının sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamadığı, tahribatına neden olduğu sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

Çizelge 8.8. Kurumlara göre analiz-2

		Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Çalışılan Kurum/Kuruluş	Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlükleri	1.6	35.5	14.5	43.5	4.8
	Belediyeler İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları	0	13.6	27.3	45.5	13.6
	KUDEB	7.7	33.3	20.5	28.2	10.3
	Serbest Planlama Büroları	18.5	37	18.5	18.5	7.4

Bu oranlar göz önüne alındığında, belediyelerin imar müdürlükleri/imar daire başkanlıklarında çalışan katılımcılar, “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” yorumu ile %13,6 oranında geçiş dönemi yapılaşma koşullarının parçacı kararlar üreterek dokunun tahribatına neden olduğu biçiminde değerlendirme yapmıştır. Serbest planlama bürolarında çalışan katılımcılar ise “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” yorumu ile %59 oranında geçiş dönemi yapılaşma koşullarının parçacı kararlar üreterek dokunun tahribatına neden olmadığı değerlendirmesini yapmışlardır.

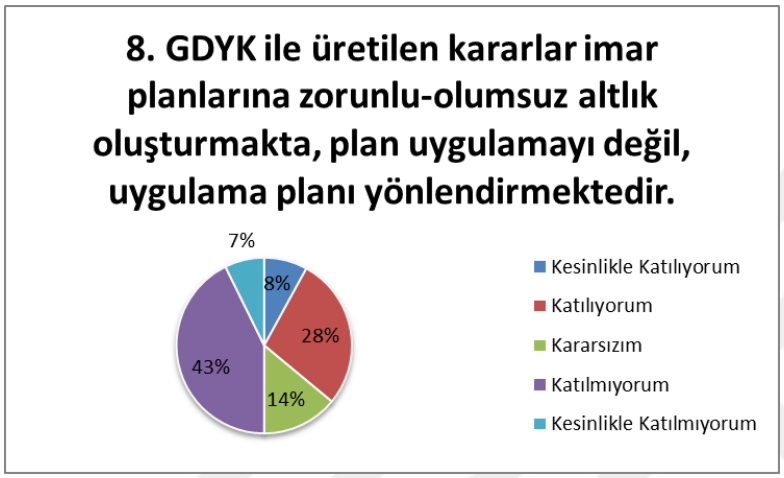
Yapılan değerlendirmeler neticesinde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan parçacı uygulamalar belediyelerin imar birimlerince tarihi dokuyu koruma bağlamında olumsuzluk teşkil etmezken koruma amaçlı imar planının tüm aşamaları ile doğrudan ilişkisi bulunan serbest planlama büro çalışanları, parçacı yaklaşımların mekânsal izinin tarihi dokuyu zedelediği kanaatinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda bünyesinde KUDEB bulundurmayan yerel yönetimlerin koruma amaçlı imar planlaması kavramına yeterince eğilim göstermedikleri yorumu yapılmıştır.

Şekil 8.9. Kurumlara göre analiz-2

Soru 8: geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu – olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil, uygulama planı yönlendirmektedir

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 8. soruyu şekil 8.10'da gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %8'i kesinlikle katılıyorum, %28'i katılıyorum, %14'ü kararsızım, %43'ü katılmıyorum, %7'si ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

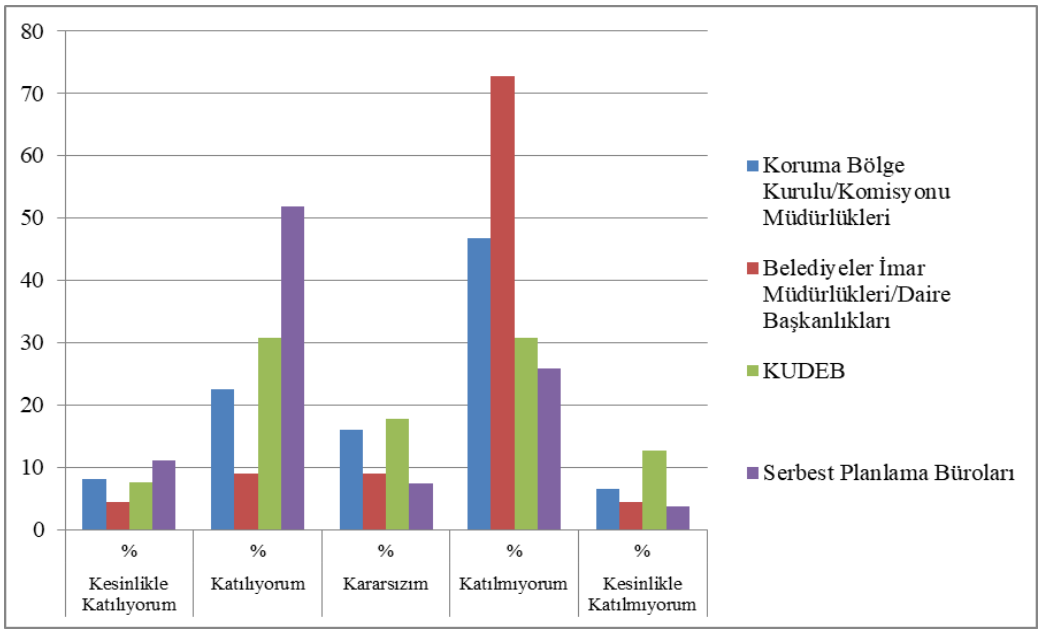
Şekil 8.10. Tüm katılımcıların 8. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; çalışanların *farklı kurum ve kuruluşlarda görev almalarının ve görev aldıkları illerinGeçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen kararların imar planlarına zorunlu – olumsuz altlık oluşturduğu, planın uygulamayı değil, uygulamanın planı yönlendirdiği sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

Çizelge 8.9. Kurumlara göre analiz-3

		Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Çalışılan Kurum/Kuruluş	Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlükleri	8.1	22.6	16.1	46.8	6.5
	Belediyeler İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları	4.5	9.1	9.1	72.7	4.5
	KUDEB	7.7	30.8	17.9	30.8	12.8
	Serbest Planlama Büroları	11.1	51.9	7.4	25.9	3.7

Bu oranlar göz önüne alındığında; serbest planlama bürolarında çalışanlar "katılıyorum" yorumu ile yaklaşık %52 oranında geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile üretilen kararların imar planlarına zorunlu olumsuz altlık oluşturduğu ve uygulamanın planlamayı yönlendirdiği yönünde değerlendirme yapmıştır. Belediyelerin imar birimlerinde çalışanlar ise %72.7 oranında "katılmıyorum" yorumu yaparak geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile üretilen kararların planlamayı yönlendirmediği ve olumsuz altlık oluşturmadığı değerlendirmesini yapmışlardır.

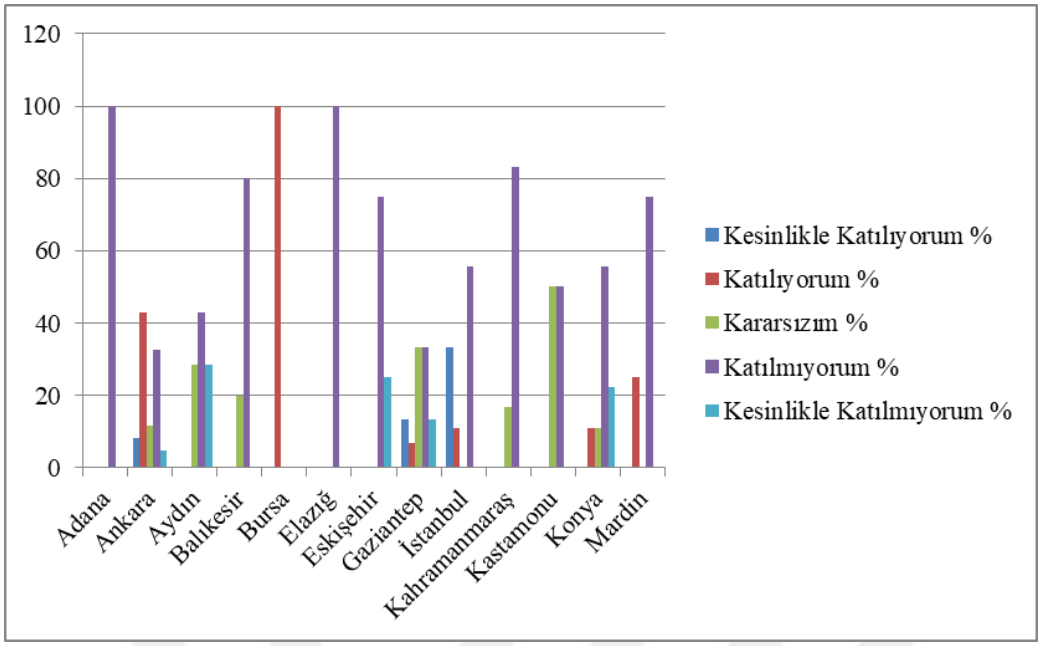
Şekil 8.11. Kurumlara göre analiz-3

Yapılan değerlendirmelere göre; belediyelerin imar birimlerinde görev alanlar açısından geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların koruma amaçlı imar planları süreçlerine olumsuz etkileri bulunmamaktadır. Ancak doğrudan koruma amaçlı imar planlama ekibinde yer alan serbest planlama bürolarında çalışanlar, özellikle analiz ve sentez çalışmalarında açığa çıkan sorunların tespiti aşamasında geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile yapılan uygulamaların koruma amaçlı imar planını doğrudan yönlendirdiği biçiminde bulgular elde ettikleri yönünde değerlendirme yapılmıştır.

Çizelge 8.10. Çalışılan illere göre analiz-1

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
		%	%	%	%	%
Çalışılan İl	Adana	0	0	0	100	0
	Ankara	8.1	43	11.6	32.6	4.7
	Aydın	0	0	28.6	42.9	28.6
	Balıkesir	0	0	20	80	0
	Bursa	0	100	0	0	0
	Elazığ	0	0	0	100	0
	Eskişehir	0	0	0	75	25
	Gaziantep	13.3	6.7	33.3	33.3	13.3
	İstanbul	33.3	11.1	0	55.6	0
	Kahramanmaraş	0	0	16.7	83.3	0
	Kastamonu	0	0	50	50	0
	Konya	0	11.1	11.1	55.6	22.2
	Mardin	0	25	0	75	0

İllere göre inceleme yapıldığında; anket uygulama sayısı fazla olan Ankara, Aydın, Balıkesir, İstanbul, Kahramanmaraş ve Konya şehirleri ele alınmıştır.

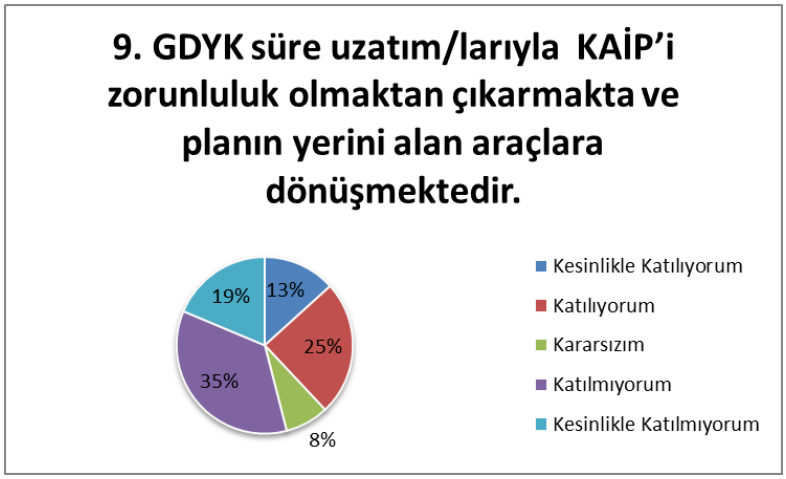
Şekil 8.12. İllere göre analiz-1

Buna göre; Ankara, Aydın, Balıkesir, Kahramanmaraş ve Konya illerinde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile üretilen kararların imar planlarına zorunlu –olumsuz altlık oluşturduğu, planın uygulamayı değil, uygulamanın planı yönlendirdiği sorusuna ağırlıklı olarak "katılmıyorum" yorumu yapılmış iken İstanbul ilinde ağırlıklı olarak "kesinlikle katılıyorum" yorumu yapılmıştır.

Bu durumda illere göre geçiş dönemi yapılaşma koşullarının uygulanma biçimlerinin değişkenlik gösterdiği, dolayısıyla etkilerinin de illere göre farklılık gösterebileceği değerlendirmesi yapılmıştır.

Soru 9: geçiş dönemi yapılaşma koşulları süre uzatımlarıyla koruma amaçlı imar planı'nı zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 9. soruyu şekil 8.13'te gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %13'ü kesinlikle katılıyorum, %25'i katılıyorum, %8i kararsızım, %35'i katılmıyorum, %19'u ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

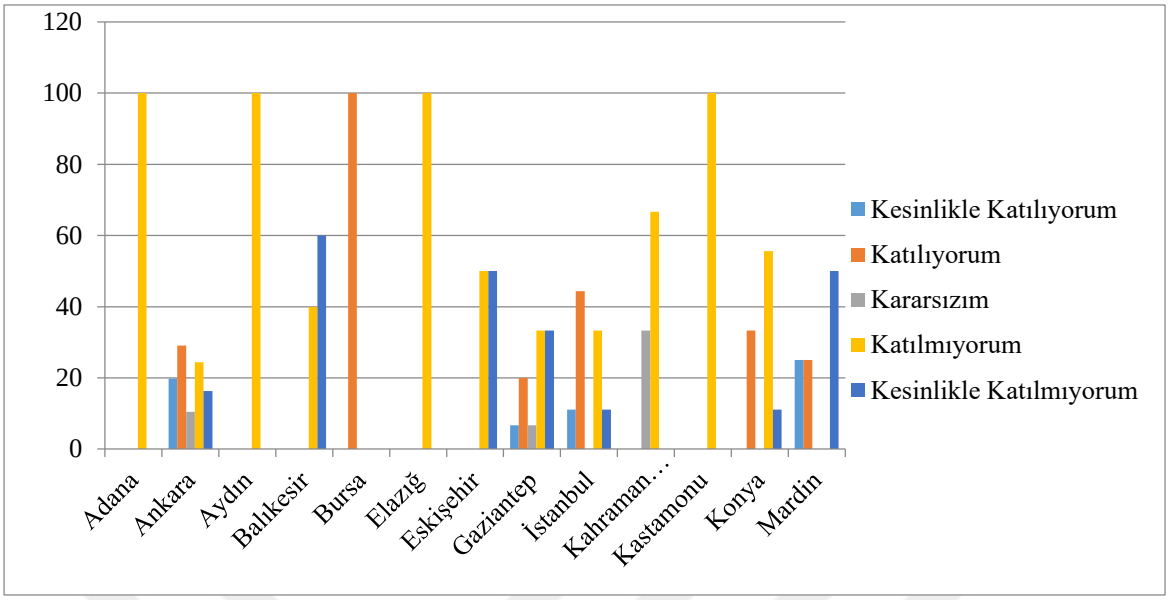

Şekil 8.13. Tüm katılımcıların 9. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; çalışanların çalıştıkların kurumların; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının süre uzatımlarıyla Koruma Amaçlı İmar Planı'nı zorunluluk olmaktan çıkardığı ve planın yerini alan araçlara dönüştüğü sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur. *Ancak katılımcıların görev aldıkları illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının süre uzatımlarıyla Koruma Amaçlı İmar Planı'nı zorunluluk olmaktan çıkardığı ve planın yerini alan araçlara dönüştüğü sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

Çizelge 8.11. İllere göre analiz-2

		Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Çalışılan İl	Adana	0	0	0	100	0
	Ankara	19,8	29,1	10,5	24,4	16,3
	Aydın	0	0	0	100	0
	Balıkesir	0	0	0	40	60
	Bursa	0	100	0	0	0
	Elazığ	0	0	0	100	0
	Eskişehir	0	0	0	50	50
	Gaziantep	6,7	20	6,7	33,3	33,3
	İstanbul	11,1	44,4	0	33,3	11,1
	Kahramanmaraş	0	0	33,3	66,7	0
	Kastamonu	0	0	0	100	0
	Konya	0	33,3	0	55,6	11,1
	Mardin	25	25	0	0	50

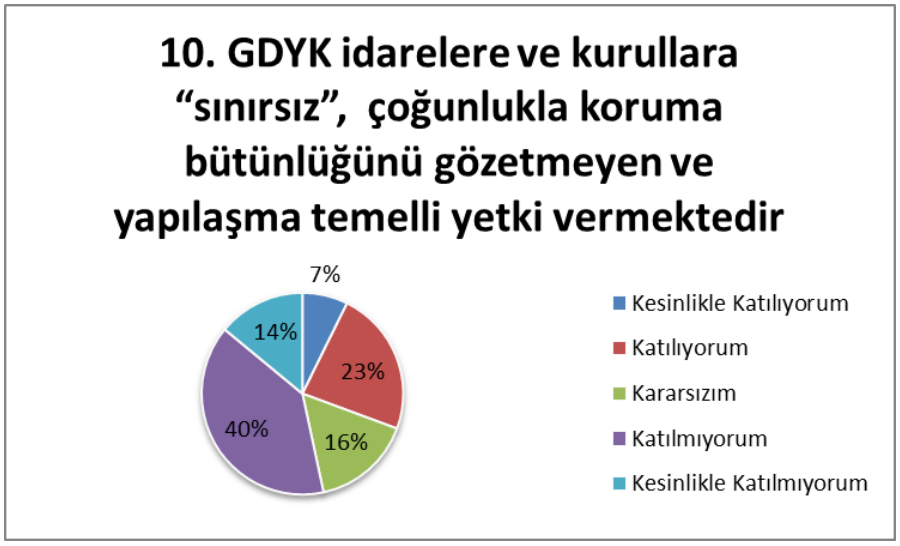
Şekil 8.14. İllere göre analiz-2

İllere göre inceleme yapıldığında; anket uygulama sayısı fazla olan Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş ve Konya şehirleri ele alınmıştır. Buna göre; Ankara Eskişehir, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Konya illerinde ağırlıklı olarak geçiş dönemi yapılaşma koşullarının süre uzatımlarıyla koruma amaçlı imar planını zorunluluk olmaktan çıkardığı ve planın yerini alan araçlara dönüştüğü sorusuna "katılmıyorum" yorumu yapılmış iken İstanbul ilinde ağırlıklı olarak " katılıyorum" yorumu yapılmıştır.

Bu bulgular ışığında illere göre geçiş dönemi yapılaşma koşullarının süre uzatımlarının ve koruma amaçlı imar planlarının yapı süreçlerinin farklılık gösterebileceği değerlendirmesi yapılmıştır.

Soru 10: geçiş dönemi yapılaşma koşulları idarelere ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetkiler vermektedir.

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 10. soruyu şekil 8.15' te gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %7'si kesinlikle katılıyorum, %23'ü katılıyorum, %16'sı kararsızım, %40'ı katılmıyorum, %14'ü ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Şekil 8.15. Tüm katılımcıların 10. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

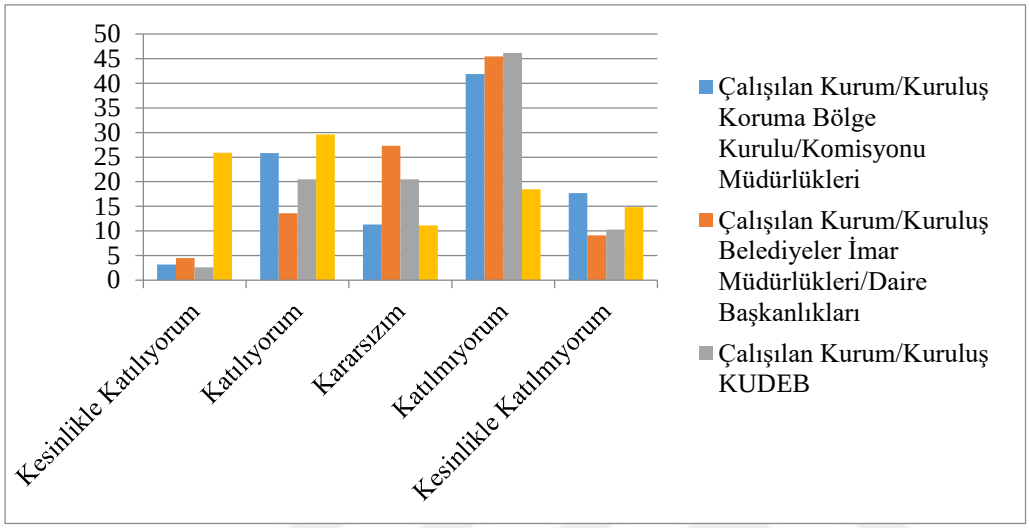
Ki-kare analizine göre; çalışanların görev aldıkları illerin; Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının idarelere ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetkiler verdiği sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur. *Ancak katılımcıların çalıştıkları kurumların Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının idarelere ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetkiler verdiği sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

Çizelge 8.12. Kurumlara göre analiz-4

		Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Çalışılan Kurum/ Kuruluş	Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlükleri	3,2	25,8	11,3	41,9	17,7
	Belediyeler İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları	4,5	13,6	27,3	45,5	9,1
	KUDEB	2,6	20,5	20,5	46,2	10,3
	Serbest Planlama Büroları	25,9	29,6	11,1	18,5	14,8

Anket bulgularına göre; koruma bölge kurulu/komisyonu müdürlükleri, belediyelerin imar müdürlükleri ve KUDEB' lerde çalışanların geçiş dönemi yapılaşma koşullarının idarelere

ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetkiler verdiği konusunda ağırlıklı olarak "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" değerlendirmesi yaptığı, serbest planlama bürolarında çalışanların ise yaklaşık olarak %53 oranında "katılıyorum" ve kesinlikle katılıyorum" yorumu yaptığı görülmektedir.

Şekil 8.16. Kurumlara göre analiz-4

Buna göre mevcut kamu kurumlarında çalışan kişilerce, geçiş dönemi yapılaşma koşullarının koruma kurullarına koruma bağlamında olumsuzluk teşkil eden ve sınırsız yetkiler verdiği düşünülmemektedir.

Soru 11: ilke kararlarının geçiş dönemi yapılaşma koşulları olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 11. soruyu şekil 8.17' de gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %9'u kesinlikle katılıyorum, %40'ı katılıyorum, %17'si kararsızım, %27'si katılmıyorum, %7'si ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

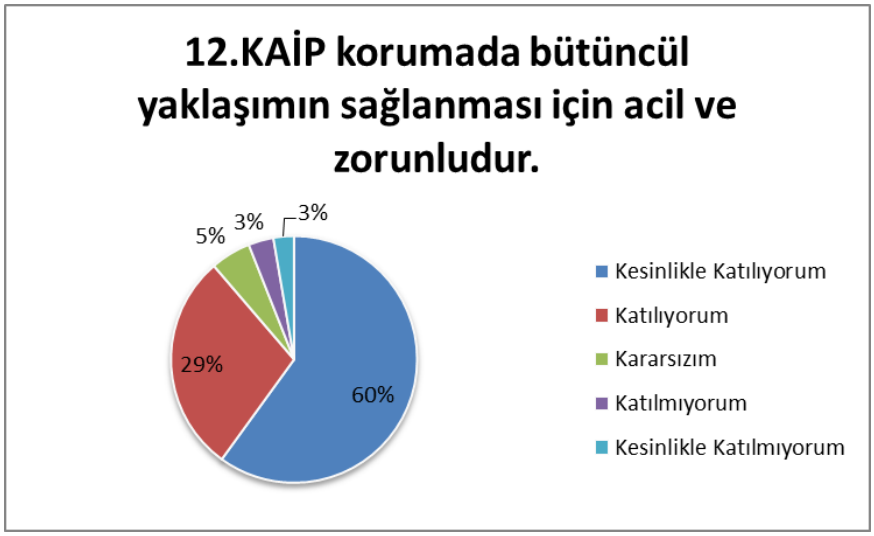
Şekil 8.17. Tüm katılımcıların 11. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Ki-kare analizine göre; çalışanların görev aldıkları illerin ve çalıştıkları kurumların; İlke Kararlarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları olarak belirlenmesinin acil uygulamalar için yeterli olduğu sorusuna verilen yanıtlar üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru 12: koruma amaçlı imar planları korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için zorunludur

Anket uygulamasına katılan 150 katılımcı; 12. soruyu şekil 8.18' de gösterildiği biçimiyle yanıtlamışlardır. Buna göre; katılımcıların ortalama %60'ı kesinlikle katılıyorum, %29'u katılıyorum, %5'i kararsızım, %3'ü katılmıyorum, %3'ü ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Ki-kare analizine göre; *katılımcıların çalıştıkları kurumların Koruma Amaçlı İmar Planlarının korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için zorunlu olduğu sorusuna verilen yanıtlar ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.*

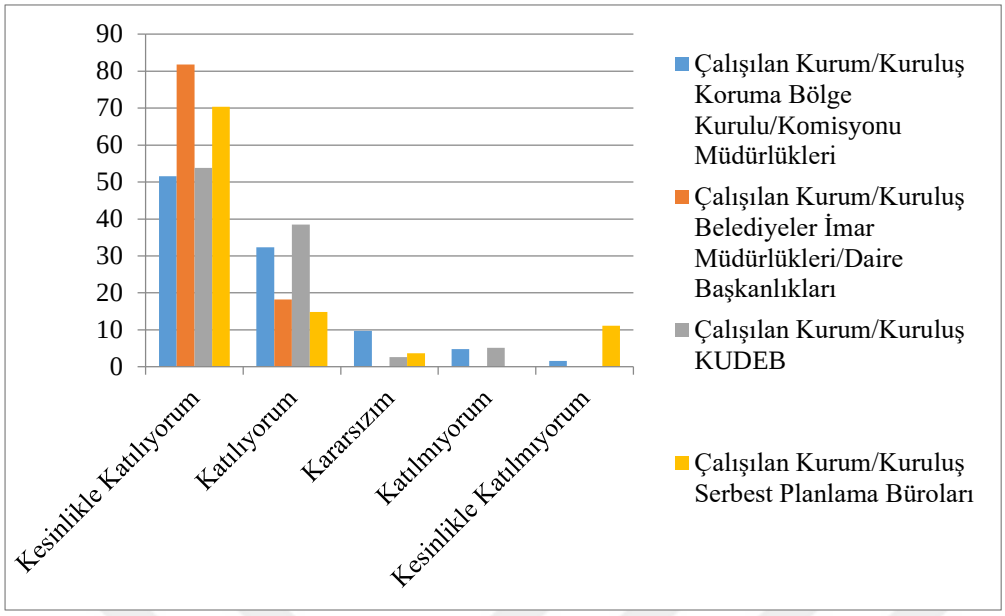

Şekil 8.18. Tüm katılımcıların 12. soru için verdikleri cevapların birbirine oranı

Çizelge 8.13. Kurumlara göre analiz-5

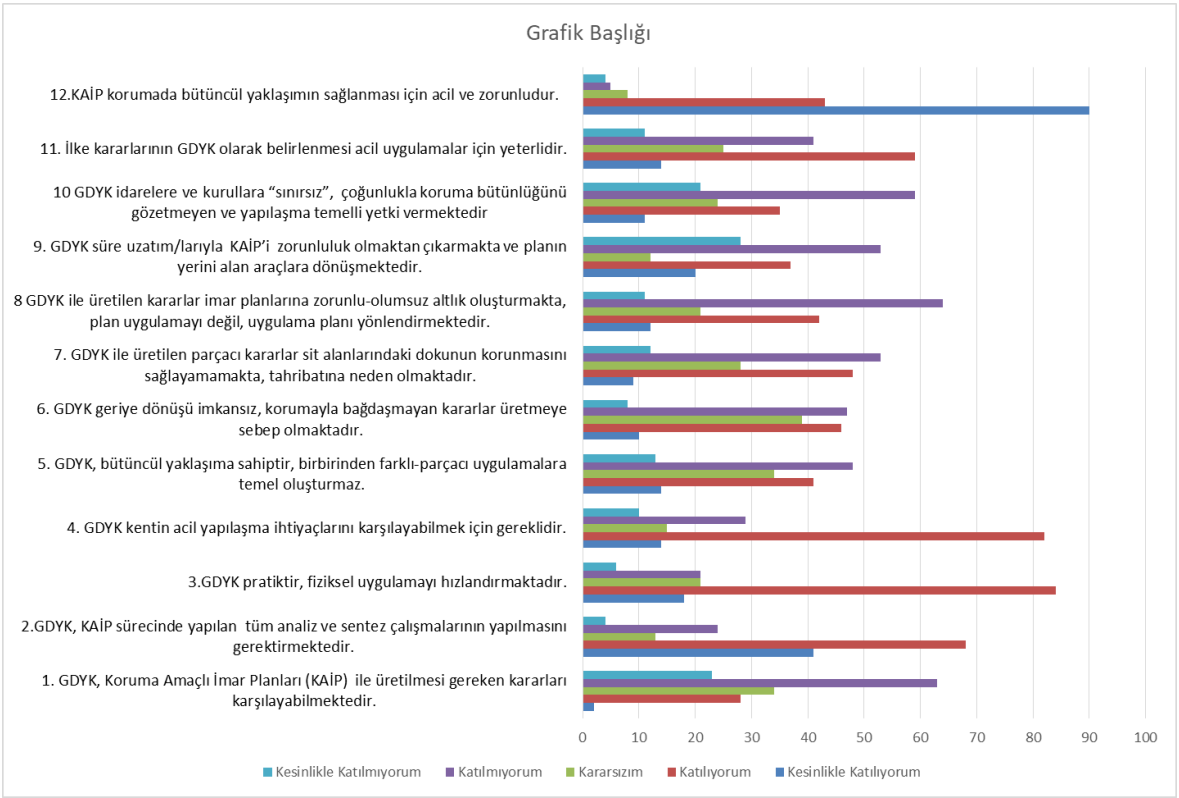
		Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kararsızım %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
Çalışılan Kurum/ Kuruluş	Koruma Bölge Kurulu/Komisyonu Müdürlükleri	51,6	32,3	9,7	4,8	1,6
	Belediyeler İmar Müdürlükleri/Daire Başkanlıkları	81,8	18,2	0	0	0
	KUDEB	53,8	38,5	2,6	5,1	0
	Serbest Planlama Büroları	70,4	14,8	3,7	0	11,1

Tüm kurum ve kuruluşlarca koruma amaçlı imar planlarının korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için zorunlu olduğu ortak kanaattir.

Şekil 8.19. Kurumlara göre analiz-5

Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile yapılan uygulamaların koruma bağlamında değerlendirilmesine yönelik farklı iller ve farklı kurumlarda yapılan anket uygulamasının genel sonuçları aşağıda çizelge 8.14 ve şekil 8.20'de ele alınmıştır.

Şekil 8.20. Anket uygulaması genel sonuçları

Çizelge 8.14. Anket uygulaması genel sonuçları

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. GDYK, Koruma Amaçlı İmar Planları (KAİP) ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.	2	1,3	28	18,7	34	22,7	63	42	23	15,3
2.GDYK, KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirmektedir.	41	27,3	68	45,3	13	8,7	24	16	4	2,7
3.GDYK pratiktir, fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.	18	12	84	56	21	14	21	14	6	4
4. GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.	14	9,3	82	54,7	15	10	29	19,3	10	6,7
5. GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.	14	9,3	41	27,3	34	22,7	48	32	13	8,7
6. GDYK geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.	10	6,7	46	30,7	39	26	47	31,3	8	5,3
7. GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.	9	6	48	32	28	18,7	53	35,3	12	8
8 GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil, uygulama planı yönlendirmektedir.	12	8	42	28	21	14	64	42,7	11	7,3
9. GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.	20	13,3	37	24,7	12	8	53	35,3	28	18,7
10 GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir	11	7,3	35	23,3	24	16	59	39,3	21	14
11. İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.	14	9,3	59	39,3	25	16,7	41	27,3	11	7,3
12.KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunludur.	90	60	43	28,7	8	5,3	5	3,3	4	2,7

Elde edilen veriler ışığında, katılımcıların ortak kanaate vardıkları araştırma sonuçlarından "kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum" ile "katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum" yargılarının toplamının %50 ve üzerinde olduğu anlaşılan bulgular çizelge 8.15 üzerinde işaretlenmiştir.

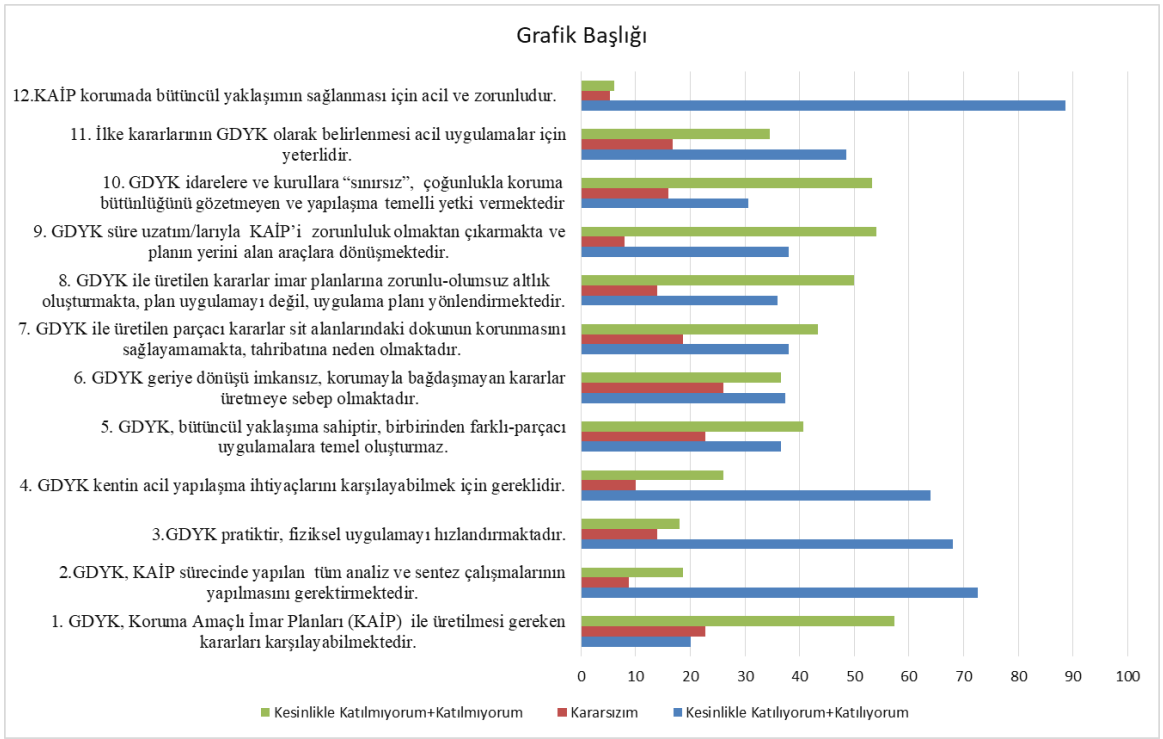
Çizelge 8.15. Anket sonuçlarının bütünsel değerlendirilmesi

	Kesinlikle Katılıyorum+ Katılıyorum	Kararsızım	Kesinlikle Katılmıyorum+ Katılmıyorum
1. GDYK, Koruma Amaçlı İmar Planları (KAİP) ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.	20	22,7	57,3
2.GDYK, KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirmektedir.	72,6	8,7	18,7
3.GDYK pratiktir, fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.	68	14	18
4. GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.	64	10	26
5. GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.	36,6	22,7	40,7
6. GDYK geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.	37,4	26	36,6
7. GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.	38	18,7	43,3
8. GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil, uygulama planı yönlendirmektedir.	36	14	50
9. GDYK süre uzatım/larıylaKAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.	38	8	54
10. GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir	30,6	16	53,3
11. İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.	48,6	16,7	34,6
12.KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunludur.	88,7	5,3	6

Buna göre ortak kanaatler;

1. GDYK, Koruma Amaçlı İmar Planları (KAİP) ile üretilmesi gereken kararları karşılayamaz
2. GDYK, KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirir
3. GDYK pratiktir, fiziksel uygulamayı hızlandırır
4. GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.
5. GDYK ile üretilen kararlar ile yapılan uygulamalar koruma amaçlı imar planını yönlendirmez, plana zorunlu altlık oluşturmaz
6. GDYK süre uzatımları planın yerini alamaz ve KAİP yapılması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.
7. GDYK idarelere ve kurullara koruma bütünlüğünü gözetmeyen yapılaşma temelli yetkiler sağlamaz.
8. KAİP bütüncül koruma yaklaşımı için acil ve zorunludur.

Şekil 8.21'de %50 oranı üzerinde ortak kanaat sağlanan bulgular yer almaktadır.

Şekil 8.21. Anket sonuçlarının bütünsel değerlendirilmesi

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Koruma planlaması yaklaşımlarının temeli 18. ve 19. Yüzyıllarda Avrupa'da çıkarılan Fransız yasalarına dayanmaktadır. Anıt ölçeğinde koruma politikaları zaman içerisinde tarihsel çevrenin korunması ve sonrasında sit alanlarının korunması yönünde gelişim göstermiştir. Bu doğrultuda uluslararası örgütler kurulmuş ve bu örgütlerin faaliyetleri ile tüm Dünya çapında kabul gören koruma planlaması ilkeleri ve tüzükler ortaya çıkarılmış, anlaşmalar imzalanmıştır.

Ülkemizde koruma bağlamında ilk yasal düzenlemeler Osmanlı Dönemi'nde 1874 yılı Asar-ı Atika Nizamnamesi'e dayanmaktadır. Ancak bugünkü anlamıyla tarihsel çevrenin korunması ve koruma planlaması yaklaşımları 1951 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kurulması ile birlikte geliştirilmeye başlanmıştır. Koruma kavramının planlama pratiğine yansımaları ise Türkiye'nin uluslararası anlaşmalara taraf olması ve yerel mevzuatın bu anlaşmalar ile yeniden düzenlenmesi sonrasında gözlemlenmiştir.

Ülkemizde doğal, tarihsel, kültürel ve arkeolojik mirasın korunması 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili yönetmelikleri ile güvence altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun'a göre bir bölgenin sit alanı ilan edilmesi o bölgede koruma amaçlı imar planları hazırlanmasını ve koruma bölge kurulu onayına sunulmasını, zorunlu kılmaktadır. Koruma amaçlı imar planları yürürlüğe girene kadar ilgili koruma bölge kurulunca belirlenecek geçiş dönemi yapılaşma koşulları doğrultusunda sit alanlarında iş ve işlemlere devam edilebilir. Koruma amaçlı imar planları 3 yıl içerisinde hazırlatılıp koruma bölge kuruluna sunulmalıdır.

Koruma amaçlı imar planları ile üretilmesi gereken plan kararları, kısa vadede geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde detaylı analizler yapılmadan, üst ölçek planlama kararları gözetilmeden uygulamaya geçirildiği zaman, gerek kentsel ölçekte planlama kararlarının ilişkisi açısından, gerekse tarihsel çevrenin korunması bağlamında bir takım geriye dönüşü imkansız olan sonuçlar doğurmaktadır. Koruma planlaması ikinci plana atılarak geçiş dönemi yapılaşma koşullarının plan kararlarının yerini aldığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle Ulus Tarihi Kent Merkezi, hem arkeolojik sit alanlarını, hem

kentsel sit alanını içermesi açısından çalışma alanı olarak belirlenmiş, çalışma alanında geçmişten günümüze yapılmış olan koruma amaçlı imar planlarının uygulanma oranları, uygulanamama nedenleri araştırılmıştır. 5366 sayılı Kanun kapsamında alınan yenileme alanı kararlarına paralel olarak koruma planına geçiş dönemlerinde yapılan uygulamalar irdelenerek kentsel koruma bağlamındaki etkileri ve koruma planı kararları ile etkileşimleri ortaya konulmuştur.

Ülkemizde koruma planına geçiş dönemlerinde koruma bölge kurullarınca onaylanan projeler doğrultusunda yapılan uygulamaların olumlu ve olumsuz etkilerinin saptanması ve koruma amaçlı imar planı kararları ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının karşılaştırılması amacı ile derinlemesine görüşmeler ve anket uygulaması yapılmıştır. Bu doğrultuda geçiş dönemlerinde ortaya çıkan sorunlar ve uygulama noktasında sağladığı kolaylıklar tespit edilmiştir. Ülkemizde uygulamanın kolaylaştırılmasına ve ortaya çıkan sorunların minimize edilmesine katkı sağlayabilecek öneriler geliştirilmiştir.

9.1. Değerlendirme

Ulus Tarihi Kent Merkezi çalışma alanına ilişkin yapılan kaynak taraması, arşiv araştırması ve alan araştırması kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda koruma yaklaşımlı uygulamalar ile doğrudan ilgili olduğu düşünülen aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır.

9.1.1. Yasal düzenlemelerin etkileri

Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının yeterliliği

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında koruma bölge kurullarınca belirlenip yürürlüğe konulan geçiş dönemi yapılaşma koşulları, standart olmaları ve herhangi bir analiz yapılmadan belirleniyor olmaları nedeniyle eleştiri konusu olmaktadır. Bir koruma amaçlı imar planının hazırlanma süresi Kanun'da 3 yıl olarak belirlenmişken geçiş dönemi yapılaşma koşullarının herhangi bir etüd yapılmadan, kurum görüşü alınmadan, yerele özgü herhangi bir hükme yer verilmeden, plan kadrosunda bulunması gereken uzman meslek gruplarını içeren bir kadro tarafından incelenmeden 3 ay içinde hazırlanması nedeniyle eksik ve yetersiz kalmaktadır.

Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının getirdikleri

Geçiş dönemi yapılaşma koşulları acil müdahale gerektiren durumlarda ve kullanıcıların günlük rutin ihtiyaçlarının karşılanması için oldukça gerekli ve kolaylaştırıcı bir yöntemdir. Geçiş dönemi yapılaşma koşulları çerçevesinde üst ölçekli planlama kararı veya plan kurgusu bulunmadığı için, büyük ölçekli projeler ve kamu yatırım kararı alınmaması gerekmektedir. Parsel ölçeğinde uygun görülecek herhangi bir kamu yatırımı ya da büyük altyapı projeleri, kentin bütününde doğrudan ulaşım ve planlama kararlarına olumsuz etki edebilmektedir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile alınan kararlar, bir sonraki koruma amaçlı imar planı döneminde mevcut arazi kullanımı niteliği kazanarak imar planlarına zorunlu bir altlık haline gelmektedir.

9.1.2. Kurumsal yaklaşımların etkileri

İdari yaklaşımlar

Ulus Tarihi Kent Merkezinde plan ve proje yapma yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Altındağ Belediyesi yetkisindedir. Vakıf mülklerinde ise Ankara Vakıflar Bölge Müdürlüğü yetkilidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı eliyle Ulus bölgesinde hazırlanmış ve uygulanmış herhangi bir koruma amaçlı imar planı ya da proje bulunmamaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olan ve bölgede faaliyet gösteren Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu yalnızca sunulan plan ve projeleri inceleyerek uygun görme veya ret kararları alarak koruma çalışmalarında yer almaktadır.

Altındağ Belediyesi yalnızca yenileme alanı sınırları dışında kalan bölgede faaliyet göstermekte, Ankara Büyükşehir Belediyesi ise tüm Kentsel Sit Alanı içerisinde plan ve proje üretmektedir.

Tarihi çekirdeğe yönelik olarak günümüze kadar hazırlatılmış ve onaylanmış olan koruma amaçlı imar planlarının mahkeme yoluyla iptal edilmesi, yeni bir plan sürecinin uzun ve maliyetli olması ilgili idarece planlama sürecinin ertelenmesine neden olmaktadır. Kanun

gereği koruma plansız dönemlerde geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlemlerin yürütülebilmesi ve bu koşulların süresinin talep doğrultusunda uzatılabilmesi idareler tarafından koruma amaçlı imar planlarının ikinci plana atılmasına neden olmaktadır.

Rantın dağılım biçimleri

Kamu eliyle yapılan her türlü proje, proje sahasında yer alan taşınmazlara doğrudan rant sağlamaktadır. Ulus Tarihi Kent Merkezi' nde de kamu taşınmazlarına yönelik yapılan uygulamalar, fiziksel çevrenin iyileştirilmesi sonucu yakın çevredeki taşınmazları da dolaylı yollardan etkilemektedir. Örneğin bir parselin kamulaştırılması, çevre parsellerin de kamulaştırılacağı söylentisini ortaya çıkarmakta, taşınmaz bedelleri yükselmektedir. Ya da özel mülkiyetlerin bulunduğu bir proje alanının çevresinde de proje yapılacağı söylentisi yine taşınmaz bedellerini yükseltmektedir. Kamu eliyle yapılan bu tür yatırımların bölgelere eşit dağılımın sağlanması gerekmektedir. Taşınmaz bedellerinin tespitleri yapılırken yakın çevredeki taşınmazlar emsal kabul edildiğinden, yalnızca belirli bölgelerde proje üretmek eşitsizliği de beraberinde getirmektedir.

Ulus bölgesinin aynı zamanda yenileme alanı statüsü bulunmaktadır. Yenileme alanlarında yapılacak yenileme projelerinin etap etap yapılabileceği kanun ile hükme bağlanmıştır. Tarihi kent merkezinde 1. etap olan Hacıbayram Bölgesi ve 2. etap olan Kale bölgesinde kamu projeleri yoğunluk gösterirken 3. ve 4. etaplarda herhangi bir proje bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının geçerli olduğu dönemlerde hangi parselin ne amaçla ve hangi yapılaşma koşuluyla kullanılabileceği konuları belirsiz olduğundan, taşınmazların değer tespitleri yapılırken dengesizlik ve adaletsizlik ortaya çıkmaktadır. Bu durum satış, ipotek ve kamulaştırma işlemlerinde hak sahiplerini mağdur duruma düşürmektedir.

9.1.3. Uygulama aşamasının etkileri

Fiziksel çevre kalitesi

Koruma amaçlı imar planları dönemlerinde, geçiş dönemi yapılaşma koşulları dönemlerinde koruma ve kullanma dengesini sağlayacak biçimde yapılması gereken uygulamalarda, gerçek anlamıyla onarım yapılarak korumanın yerine fiziksel çevre

kalitesinin sağlanması endişesinden yola çıkılarak işlem yapıldığı görülmektedir. Bu uygulama özel mülkiyette bulunan bölgelerde ön plana çıkmaktadır. Tarihi kent merkezi genelinde makyajlama olarak tabir edebileceğimiz bu uygulama yalnızca basit onarım, dış cephe sağlıklaştırmaları ve yolların tadilatı/tamiratı işlemleri olarak özetlenebilir. Yani tarihi ve kültürel miras ögelerinin restorasyonunun yapılarak tamamen ayağa kaldırılması yerine kamusal cephelerinin (dışarıdan görünen kısımlarının) onarılması koruma bağlamında yetersiz uygulamalardır.

Ayrıca fiziksel çevre kalitesini artırmak amacıyla mevcut altyapı sorunlarının günlük çözümleri için parça parça yapılan ve küçük küçük kazı alanları oluşturan uygulamalar da bölgedeki kullanılan malzemenin sürekliliğini bozarak, tarihi çevrede yapılmış sokak sağlıklaştırma projelerini her gün tahribata uğratmaktadır.

Sosyal etkiler

Güvenlik ve işlevsel değişkenlik

Tarihi kentsel bölgelerin özellikle güvenlik açısından günün her saatinde yaşıyor olması gerekmektedir. Bu koşul ancak karma kullanımların bir arada bulunması ile sağlanabilir. Ulus tarihi kent merkezinde işlevsel bir değişiklik politikasının baskınlık gösterdiği gözlemlenmektedir. Mevcut konut dokusunun hem geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile hem de kamulaştırma işlemleri ile ticarethane, ofis ya da vakıf kullanımlarına dönüştürüldüğü görülmektedir. Koruma amaçlı imar planları kapsamında ise turizm ve ticaret ağırlıklı olarak işlevsel dönüşümler öngörülmüştür. Zaman içerisinde gece nüfusunun bölgeyi terk etmesine neden olabilecek bu yaklaşımlar, gündüz güvenliğini sağlasa bile gece güvensiz mekanlar oluşmasına önayak olacaktır.

Mülkiyetin el değiştirmesi ve kullanıcı profilleri

Tez çalışması kapsamında kamu eliyle yapılan plan ve projeler irdelenmiştir. Geçmişten günümüze Ulus bölgesi ve yakın çevresi çöküntü bölgesi haline gelmiş ve güvensiz mekanlar ortaya çıkmıştır. Bunun temel sebeplerinden biri tarihi yapıların restorasyon maliyetlerinin çok yüksek olması, miras yoluyla çoklu hissedarlı bir yapıya dönüşmesi ve hissedarların gerek ekonomik nedenlerle gerekse uzlaşamamaları nedeniyle yapıların kendi kaderine bırakılarak düşük gelir gruplarının kullanımına ya da işgaline bırakılmasıdır.

İkinci bir sebep ise tarihi kent çeperinde yer alan ve günümüzde kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak belirlenen gecekondu bölgeleridir.

İdarelerin özel mülkiyetteki her yapıyı onaracak yeterli bütçelerinin bulunmayışı, bölgesel kamulaştırmayı doğal bir çözüm yolu olarak görmelerini sağlamaktadır. Bu yöntemle kamu mülkiyetine geçen taşınmazlar kamu eliyle onarılabilmekte, sonrasında üst gelir gruplarına satışı ya da yap-işlet-devret modeliyle tahsisi ile kullanıcı profilleri değiştirilmektedir. Soylulaştırma olarak değerlendirilebilecek bu yaklaşımın fiziksel uygulaması ise restorasyon yerine rekonstrüksiyon projeleri ile yapılmaktadır.

Ekonomik etkiler

Özgün doku ve malzeme kullanımı

Ülkemizde koruma politikalarının 1980'li yıllardan sonra hız kazanması ve kültürel mirasın bu yıllarda koruma altına alınmaya başlanması, kamu eliyle ekonomik destek ve ödenek sağlanmasına ise daha sonraki yıllarda başlanılması tarihi yapılara geç müdahale edilerek tahrip olmasına neden olmuştur.

Günümüzde Ulus bölgesinde yer alan tarihi yapılar150-200 yıllık geçmişi olan yapılardır. Köhnemiş ve yıkılmaya yüz tutmuş yapı miktarı oldukça fazladır. Bu yapıların restorasyon projelerinin hazırlatılması ve özgün malzemelerinin onarılarak tekrar kullanılması çok maliyetli olduğunda idarelerce yıkıp yeniden yapma daha yaygın kullanılan bir yöntemdir. Bu uygulama koruma grubu 2 olarak belirlenen sivil mimarlık örneklerinde uygulanmaktadır. Dolayısıyla özgün cephe ve sokak dokuları korunurken, özgün iç mekanlar değişebilmekte, özgün malzeme ise neredeyse hiç denilebilecek kadar az kullanılmaktadır.

Ekonomik sınırlılıklar

Özel mülk sahipliğinde bulunan sivil mimarlık örneklerinin restorasyon maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle yalnızca bakım ve onarım biçiminde tadilat yaptırmaları, tadilat yapılması için kamu yatırımlarını beklemeleri tarihi yapıların köhnemesine sebep olmaktadır. İçinde oturulamayacak kadar yıkık vaziyette olan yapılar ve harabeler ise, sahipsiz kalmaları nedeniyle kimliği belirlenemeyen kişilerce yakılarak arsaları işgal

edilmekte ve otopark olarak kullanılmaktadır. Özellikle Yahudi Mahallesi ve Çerkes Sokak çevresinde organik sokak dokuları ve cephe çizgileri kaybolmuş vaziyettedir.

Ulus bölgesinde tescilli yapılardan emlak vergilerinin alınmaması, mal sahiplerinin yapıları ellerinde tutmaları için bir teşvik niteliğindedir. Ancak bakım ve onarım üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Valilik ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tescilli yapıların onarımı için sağladıkları proje ödenekleri de oldukça kısıtlıdır. Hak sahipleri bu ödeneklere başvurup kabul alamadıklarını belirtmektedir.

9.2. Öneriler

Ulus Tarihi Kent Merkezi çalışma alanında yapılan araştırma ve elde edilen bulgular ışığında, yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda tespiti yapılan sorunların çözümüne katkı sağlayabilecek tez çalışması kapsamında öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır:

Koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması için mevzuatla belirlenen süreler pratikle uyumlu değildir ve gerçeklerle örtüşmemektedir. Yerel bileşen ve dinamikleri içerecek *yere özgü koruma planı süreçlerinin* tanımlanması, geçiş dönemi yapılanma koşulları ve sürekli süre uzatımları gibi parçacı yaklaşımların önüne geçilmesinin hedeflenmesi önemli görünmektedir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşulları tanım ve içerik olarak sorunludur ve "geçiş dönemi koruma, bakım, onarım, doku sürdüürülebilirliğinin sağlanması koşulları" içeriğine geçiş temelinde adımlar atılması, koruma ve yapılaşma seçenekleri arasında kalmayan yeni bir ilişkinin tanımlanması gerekliliği ortaya konulmuştur.

Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının üretilmesinde, yerele özgü koşullar üretilmesi için kapsamlı araştırma ve ilişkisel/çok boyutlu analizler yapılmalı, kurum görüşleri alınması süreçlerinde etkileşimli ve zorlayıcı olmak yerine katkı sağlayıcı içerikler geliştirilmelidir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşullarının uygulama yöntemleri mevzuatta tanımlanmalı, koruma, sağlıklaştırma, yenileme, yenileştirme, soylulaştırma gibi mekanda fiziksel, sosyal, kültürel olarak köklü değişikliklere yol açan uygulamalar bu kapsamda sınırlandırılmalı, sadece ranta dayandırılmayan özgün-yerel potansiyelleri harekete geçiren ekonomik açılımlar benimsenmelidir.

Afet Bölgesi, Yenileme Alanı, Kentsel Dönüşüm Gelişim Proje Alanları gibi farklı mevzuatlar kapsamında belirlenen özel statülü alanlar, sit alanları ile kesiştikleri noktalarda geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile işlem yapılmamalı, kentsel sit alanlarına bütüncül yaklaşımın içeriği oluşturulmalıdır.a da danışman kurulu modeli oluşturulmalı, koruma politikaları üst ölçekli bölge-kent planlarında belirlenmelidir. Korumaya kalkınma planlarında, uzun vadeli yatırımlar içinde yer verilmeli, politika ve finansman modelleri bu aşamada belirlenmelidir.

Uygulama aşamasında; GDYK ile büyük ölçekli kamu yatırım kararları, ulaşım, altyapı, donatı kararlarının verilmesinden ve rant üretilmesinden vazgeçilmelidir. Koruma planları ve uygulamaları yerinden etmenin aracına dönüştürülmemeli; sosyal yapı korunmalı, ev sahipleri, kiracıların alanı terk etmemeleri için subvansiyon politikaları üretilmelidir. Koruma planları ve uygulamalarının finansmanı kararları uzun vadeli ekonomik planlara eklemlenmelidir. Koruma planları aracılığıyla rant üretme süreçleri denetlenmeli; mülkiyet kaynaklı koruyamama problemlerine çözüm üretilmelidir.

Sonuç olarak, koruma planları üst ölçekten alt ölçeğe bütün halinde hazırlanmalıdır. Tarihi kent merkezlerinde farklı sokak, ada, yapı dokuları ve farklı geleneksel ticaret bölgeleri bulunduğundan, bu bölgeler niteliklerine göre birbirinden ayrıştırılmalı, gerekirse 1/500 ölçekte detaylı plan ve tasarım kararları üretilmelidir. Her alt bölge için yerel özgünlüklerin korunmasını ve sürdürülmesini sağlayacak içerikler tanımlanmalı, gerçek katılımın yolları ve yöntemleri aranmalı ve sağlanmalı, yerele rağmen uygulamalardan vazgeçilmelidir.

KAYNAKLAR

ABB KUDEB arşivi, Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı Arşivi. Ankara.

ABB İMAR arşivi, Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Arşivi. Ankara

Akat, A. (1990). *Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurultayı.* Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü. Ankara.

Akçura, N. (1972). Türkiye ve eski eserler. *Mimarlık Dergisi*, 10, 39-42.

Akçura, T. (1982). *İmar kurumu konusunda gözlemler.* Ankara : ODTÜ.

Akdoğan, N. (2010). *Dünya miras alanlarının yönetiminde turizmin etkinliği,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akkar, M. (2006). Kentsel dönüşüm üzerine batı'daki kavramlar, tanımlar,süreçler ve *T*ürkiye. *Planlama Dergisi, 2,* 29-38.

Akkar, M. (2016). Tarihi ve kültürel miras alanlarında devingen ve evrimsel bir yer kimliği kavramsallaştırması. *İdealkent Dergisi, 20,* 720-745.

Akın, N. (1988). Türkiye'de tarihi çevre koruma, örnekler ve sorunlar. *Mimarlık Dergisi*, (2), 40-43.

Akozan, F. (1977). *Türkiye'de tarihi anıtları koruma teşkilatı ve kanunlar.* İstanbul: İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları.

Alkan, A. (1994). *Konya Tarihi kentin planlama sorunları*. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Altmış, D. (2017). *Sakarya Hendek İlçesindeki sivil mimarlık örneklerinin korunma süreçlerinin irdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Arslan, T. (2012). *Kültürel miras alanlarında sağlıklaştırma ve yenileme süreçlerinin değerlendirilmesi Ankara Hamamönü ve Hacıbayram örnekleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Atalay, P. (2010). *Kentsel dokunun korunmasında yasal ve yönetsel çerçeve:Ankara yenileme alanı*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aykaç, P. (2009). Tarihi çevre koruma: yaklaşımlar, uygulamalar. *Dosya Dergisi,*14, 2.

Ayrancı, İ. (2007). *Koruma alanlarının yönetimi ve yönetim planı sürecinin değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Balcan, C. (2012). *Kentsel yenileme ve iki şehir hikayesi: Tarlabaşı-Süleymaniye.* Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bilgiç, U. (2009, Haziran). Sokak sağlıklaştırma projeleri sorgulaması ışığında tarihi dokunun bütüncül korumasına yönelik öneriler. *Dosya*,14, 59.

Cengizkan, A. (2004). *Ankara'nın ilk planı: 1924-25 Lörcher Planı.* Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı ve Arkadaş Yayıncılık.

Cihangir Çamur, K. (2018). *ŞBP 3194 İmar Hukuku basılmamış ders notları 2017-2018*. Ankara: Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü.

Cinel, T. (2010). *Kentsel sit alanlarında planlama: koruma ve süreklilik bağlamında sorunlar ve öneriler, Giresun örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çekül. (2010). *Yerelden ulusala ulusaldan evrensele koruma bilincinin gelişim süreci*. İstanbul: Stil Matbaacılık,9.

Çubuk, M. (1998). *Türkiye ve kültür mirası zenginliğini koruma için savunma*. Çağdaş Kentsel Kültür Mirası Kentsel Koruma-Yenileme-Kentsel İyileştirme. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayını,1-8.

Dinçer, İ. (2018). *Koruma düşüncesinin evrimi ders notları-1*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü.

Dinçer, İ., & Akın, O. (1994). *Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kapsamında koruma planı ve idari yapısı*. II. Kentsel Koruma Yenileme ve Uygulama Kolokyumu. İstanbul.

Durukan, İ. (2004). T*ürkiye'de Gayrimenkul Eski Eserler Ve Anıtlar Yüksek Kurulu sonrası kültür mirası korumasının gelişimi ve uygulama sorunları,* Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eke, F., & Özcan, Ü. (1987). *Tarihi dokunun korunması ve uluslararası deneyimler.* 11. Dünya Şehircilik Günü Kollokyumu. Edirne.

Ekinci, O. (2005). *Mimarlar odası ve koruma.* Korumada 50 Yıl Sempozyumu. İstanbul.

Erder, C. (1999). *Tarihi çevre kaygısı.* Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.

Eres, Z. (2013). Prof.Dr.Nur Akın'a Armağan - Mimari ve Kentsel Koruma, Z. Eres (Editör), *Türkiye'de geleneksel kırsal mimarinin korunması:tarihsel süreç, yasal boyut.* İstanbul. Yem Yayınları.

Ergun, N. (2005). *Şehir yenileme ders notları*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Ergun, N. (2008). *Kentsel yenileme metotları ders notu*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Fidan, T. (2007). *Tarihi kent merkezlerinde planlama sorunları Ankara Ulus tarihi kent merkezi koruma ıslah imar planı örneğinin incelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Görgülü, Z. (2013). Kentsel Mekanda Koruma ve Planlama, Y. Dinçer, F. Alioğlu, N. Seçkin, F. Tunçer, T. Görgülü, & E. Aydın (Editörler), *Restorasyon ve Koruma İlkeleri*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gültekin, N., Gültekin, T., & Görer, N. (1991). *Kentsel sit alanlarının koruma amaçlı imar planlamaları ile turizme açılması, uygulama sorun ve sonuçları*. 3. Türkiye Şehircilik Kongresi. İzmir.

Gündüz, E. (2011). *Tarihi kentin çevresel kapasite yöntemi ile korunması-Mardin örneği,,* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Konya.

Gündüz, V. (2013). *Koruma amaçlı imar planlarında uygulama sorunları: Mardin eski kent merkezi örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gürseller, İ. (2008). İnsan Hakları, Çevre, Anayasa. *TBB Dergisi,*75,199-208.

Hasol, D. (1990). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü (4. baskı)*. İstanbul: Yem Yayınları.

Hueber, F. (1991). *Arkeolojik yapıların ve alanların koruma ve restorasyon sorunları*. Arkeolojik Sit Alanlarının Korunması ve Değerlendirilmesi I. Ulusal Sempozyumu. Antalya.

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1931). *Carta del Restauro (Restorasyon Tüzüğü)*. İtalya.

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1957). P*aris Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenler Kongresi.* Paris.

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1964). *Venedik Tüzüğü.* II.Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresi . Venedik.

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1975). *Amsterdam Bildirgesi.* Avrupa Mimari Miras Kongresi. Amsterdam.

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1987). *Washington Tüzüğü*. Washington

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1990). A*rkeolojik Mirasın Korunması ve Yönetimi Tüzüğü.Lozan.*

International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (2011). *Valetta İlkeleri.* Paris.

İnternet: International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). *Kuruluş.* URL: http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Icomos&dil=tr, Son Erişim Tarihi: 05.04.2019.

İnternet: Günay, B.(2005). *1/1000 ölçekli Ulus tarihi kent merkezi koruma ıslah imar planı'na ilişkin açıklamalar***.** URL: http://www.mimarlarodasiankara.org/index.php?Did=1525, Son Erişim Tarihi: 11.06.2019.

İnternet: Türk Dil Kurumu. URL: www.tdk.gov.tr, Son Erişim Tarihi:21.05.2019.

İnternet: Tunçer, M. (2006). *Tarihsel Çevre Koruma Politikaları: Ankara (I. bölüm)*. URL: http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com/2006/12/tarihsel-evre-koruma-politikalar-ankara_20.html, Son Erişim Tarihi: 23.12.2018.

İnternet: Tunçer, M(2012). *Avrupa'da tarihsel ve kültürel çevre korunması*. URL: http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com/2012/02/avrupada-tarihsel-ve-kulturel-cevre.html , Son Erişim Tarihi: 23.12.2018.

İnce, E. (2006). K*entsel dönüşümde yeni politika, yasa ve eğilimlerin değerlendirilmesi, Kuzey Ankara kentsel dönüşüm projesi, kentsel dönüşümde yeni politika, yasa ve eğilimlerin değerlendirilmesi, Kuzey Ankara girişi (protokol yolu) kentsel dönüşüm projesi* , Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kanadoğlu, S. (1998). *Kültür ve tabiat varlıklarını koruma hukuku.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Kayın, E. (2008). Türkiye koruma tarihindeki kırılmalar. *Mimarlık Dergisi*,343.

Kejanlı, T., Akın, C., & Yılmaz, A. (2007). Türkiye'de Koruma yasalarının tarihsel gelişimi üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*,19.

Keleş, R. (1998). *Kentbilim terimleri sözlüğü.* Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, R. (2004). Kentsel dönüşümün tüzel yapısı. *Mimarist Dergisi*,12,73.

Kocabaş, A. (2005). Londra'da kentsel yenileşme/dönüşüm uygulaması:toplum gelişim kurumlarının rolü. *Mimarist Dergisi*,18,39-46.

Kocabaş, A. (2006). *Kentsel dönüşüm, yenileştirme: İngiltere deneyimi ve Türkiye'deki beklentiler.* İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Kocamemi, G. (2006). *Kentsel dönüşüm süreci Kazlıçeşme örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kurt, H. (2006). Türkiye'de kent planlarının siyasal amaçlarla yozlaştırılması: Ankara örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5*,15.

Küçükkaplan, M. (2012). *Koruma amaçlı planlamada üretim ve onay süreçlerinin irdelenmesi; Aydın ve Denizli örneklerinde sorunlar/olanaklar ve öneriler*, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aydın.

Kültür ve Turizm Bakanlığı(2019). *Korunması gerekli sokakları sağlıklaştırma projesi teknik şartnamesi.*

Levent, Y. S. (2009). Tarihi çevre koruma mevzuatına genel bir bakış. *Dosya Dergisi,14*, 66.

Madran, E. (2002). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kültür varlıklarının korunmasına ilişkin tutumlar ve düzenlemeler: 1800 – 1950.* Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.

Meşhur, M. Ç. (1999). *Tarihi çevrelerin korunması sürecinde yeni yaklaşımlar, Amasya kenti, Yalıboyu evleri örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Okyay, İ. (1976). Tarihsel çevreyi koruma ve ulusal kültür sorunsalı. *Mimarlık Dergisi,3*, 38-39.

Okyay, İ. (2001). *Fransa'da kentsel sit alanlarının korunması Malraux yasası.* İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Özcan, G., & Boilgen, H. (1994). *İmar ve şehir planlama mevzuatının Cumhuriyet dönemi Türk mimarlığına ve şehir planlamasına etkileri.* Ankara: TBMM Kültür ve Sanat Kurulu Yayınları.

Özdemir, G. (2012). *Kamu yararı kavramı kapsamında koruma-planlama ilişkisinin incelenmesi: Xanthos antik kenti örneği*, Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İstanbul.

Özdemir, M. (2005). Türkiye'de kültürel mirasın korunmasına kısa bir bakış. *Planlama Dergisi*,1, 20-25.

Özden, P. (2003). Türkiye'de şehir yenilemenin uygulanabilirliği üzerine düşünceler. *İTÜ Dergisi*,1, 77-78.

Özden, P. (2008). *Kentsel yenileme.* İstanbul: İmge Kitabevi.

Öztekin, D. (2010). *Sosyal ve fiziksel çevre bağlamında koruma planları Antalya kaleiçi örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztekin, K. (1992). *Eski dokuda yenilenme: Antalya kaleiçi örneği.* Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü.

Öztürk, M. (2007). *Kentsel sit alanlarında geçiş dönemi yapılaşma koşulları sorunsalı-Güdül ve Sille örneklerinde irdelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özyaba, M. (2004). K*entsel alanların planlanması ve tasarımı ders notları*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi.

Parlak, D. (1995).K*entsel koruma ve hukuk.* 2. Kentsel Koruma ve Yenileme Uygulamalar Kolokyumu. İstanbul.

Pekdemir, A. D., & Ayan, S. (1987). *Ankara kalesi koruma geliştirme imar planı projesi.* Ankara: Ajans-Türk Matbaacılık San.A.Ş.

Resmi Gazete. (2017). Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinin hazırlanması, gösterimi, uygulaması, denetimi ve müelliflerine ilişkin usul ve esaslara ait yönetmelik. *Resmi Gazete*(29939).

Senan, N. (2016). *Türkiye'de kentsel yenileme projeleri, tarihi sit alanları ve kentsel yenileme ilişkisi üzerine bir değerlendirme: Okmeydanı tarihi sit alanları koruma amaçlı ve etkileşim geçiş sahası nazım imar planı incelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sebahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Songülen, N. (2009). Fransa'da koruma olgusu ve koruma mevzuatının gelişimi. *Dosya Dergisi*,14, 44.

Şahin,N. (1995). *A studey on conservation and rehabilitation problems of historic timber houses in Ankara*. Degree of Doctor of Philosophty, The Graduate School of Natural and Applied Sciences Middle East Technical University.

Şahin, İ. (2004). *Türkiye'de kentsel koruma politikalarının gelişimine yardımcı bir yöntem denemesi,örnekleme:İstanbul tarihi yarımada,* Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şahin, S. Z., Çekiç, A., & Yalçın, M. İ. (2011). Ankara kentinin dünya miras alanlığına önerilmesi fizibilite çalışması*;* Ankara Kalkınma Ajansı. *Ankara.*

Tankut, G. (1979). Antalya kaleiçi sit planlaması. *Mimarlık Dergisi*,17.

Tankut, G. (1991). *Kentsel arkeolojik alanlarda arkeolojik değerlerin kent hayatına katılımı, korumanın fiziksel planlama boyutu.* Arkeolojik Sit Alanlarının Korunması ve Değerlendirilmesi I. Ulusal Sempozyumu. Antalya.

Tanyeli, U. (1979). Korumanın işlevi üzerine gözlemler. *Mimarlık Dergisi*,17,31.

Tekeli, İ. (1988). Kentsel korumada değişik yaklaşımlar üzerine düşünceler. *Mimarlık Dergisi*,26, 57.

Tekeli, İ. (1998). *Türkiye'de Cumhuriyet döneminde kentsel gelişme ve kent planlaması, 75 yılda değişen kent ve mimarlık.* İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Tunçer, M. (2000). *Tarihsel çevre koruma politikaları.* Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2003). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi*. Paris.

UTTA, P. (2010). Ankara Ulus tarihi kent merkezi kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı araştırma raporu; Utta Planlama Projelendirme Danışmanlık. Ankara.

Yapıcı, M. (2004). İstanbul nereye gidiyor? kentsel dönüşüm mü? kentsel bölüşüm mü? *Mimarist*,12,9.

Yavuzçehre, P. (2012). *Kentsel mekanda değişimi yönlendiren aktörler*. 36. Şehircilik Kolokyumu. Ankara.

Yener, M. A. (2018). *Ünye kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planının koruma ve sürdürülebilirlik bağlamında değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yenice, M. (2011). *Tarihi kent merkezlerinde sürdürülebilir yenileme için bir model önerisi; Konya örneği,*Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yeter, E. (2007). *Kentsel gelişme ve kültür değerleri*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yücel, C., & Gülersoy, N. Z. (2006). Türkiye'de kentsel sit alanlarının planlanması için bir sistem önerisi. *İTÜ Dergisi*,1, 3-14.

Yürü, N. (2009). *Kentsel sit alan yönetimi İstanbul Beyoğlu örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zeren, N. (1981). *Kentsel alanlarda alınan koruma kararlarının uygulanabilirliği,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

EKLER

EK-1. Derinlemesine Görüşme Formu

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Değerli Koruma Uzmanı

Bu ön görüşme, **"ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA PLANINA GEÇİŞ DÖNEMLERİNDEKİ UYGULAMALAR VE NEDEN OLDUKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ"** başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Amaç, örnek alan olarak belirlenen Ulus Tarihi Kent Merkezinde **Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları** ile yapılan uygulamaların, imar planları kararları kapsamında yapılan uygulamalar ile tarihi dokuyu koruyabilirlikleri, zaman, pratiklik, uygulanabilirlik açısından olumlu veya olumsuz yönden karşılaştırılması ve sorunların ortaya konulmasıdır. Çalışma kapsamında anket uygulaması yapılması planlanmaktadır. Ön görüşme sonuçları değerlendirilerek anket soruları hazırlanacaktır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "**Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar plânı**" başlıklı 17. Maddesinde;

"Bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plân uygulamasını durdurur. Sit alanının etkileşim-geçiş sahası varsa 1/25.000 ölçekli plân kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilerek ilgili idarelerce onaylanır.

Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. Üç yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılamadığı takdirde koruma bölge kurulunca gerekçeli olarak bu süre uzatılabilir. Uzatılan süre içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları uygulanır.

Sit alanlarına ilişkin tüm ölçeklerde yapılmış; koruma bölge kurullarının uygun görüşü alınarak yürürlüğe giren planların yargı kararları ile uygulamasının durdurulması veya iptal edilmesi halinde ilgili koruma bölge kurulunca geçiş dönemi yapılanma şartları yeniden belirlenir. Koruma bölge kurulunda görüşülen ve uygun görülen koruma plânları onaylanmak üzere ilgili idarelere gönderilir." denilmektedir.

Arka sayfada yer alan soruların bu kapsamda değerlendirilmesini arz ederiz.

Ön görüşme verileri akademik amaçlar dışında kullanılmayacaktır. Gizliliğe uyulacak ve başka kurum, kişilerle paylaşılmayacaktır.

Ayırdığınız zaman ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Emine ÖZTÜRK

(Gazi Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi)

Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

(Tez Danışmanı) / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi)

EK-1. (devam) Derinlemesine Görüşme Formu

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ

1-Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları hakkında ne düşünüyorsunuz?

2-Olumlu görüşleriniz nelerdir? Neden?

3-Olumsuz görüşleriniz nelerdir? Neden?

4-Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları uygulamada ne tur sorunlara neden oluyor?

5-Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kolaylaştırıcı yönleri nelerdir?

6-Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarını Koruma Amaçlı İmar Planları ile karşılaştırabilir misiniz? Hangisi korumaya daha elverişlidir? Neden?

Ad-Soyad-İmza

EK-2. Anket Formu

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Değerli Koruma Uzmanı

Bu anket, **"ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİNDE KORUMA PLANINA GEÇİŞ DÖNEMLERİNDEKİ UYGULAMALAR VE NEDEN OLDUKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ"** başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Amaç, örnek alan olarak belirlenen Ulus Tarihi Kent Merkezinde **Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları** ile yapılan uygulamaların, imar planları kararları kapsamında yapılan uygulamalar ile tarihi dokuyu koruyabilirlikleri, zaman, pratiklik, uygulanabilirlik açısından olumlu veya olumsuz yönden karşılaştırılması ve sorunların ortaya konulmasıdır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "**Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar plânı**" başlıklı 17. Maddesinde;

"Bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plân uygulamasını durdurur. Sit alanının etkileşim-geçiş sahası varsa 1/25.000 ölçekli plân kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilerek ilgili idarelerce onaylanır.

Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. Üç yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılamadığı takdirde koruma bölge kurulunca gerekçeli olarak bu süre uzatılabilir. Uzatılan süre içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları uygulanır.

Sit alanlarına ilişkin tüm ölçeklerde yapılmış; koruma bölge kurullarının uygun görüşü alınarak yürürlüğe giren planların yargı kararları ile uygulamasının durdurulması veya iptal edilmesi halinde ilgili koruma bölge kurulunca geçiş dönemi yapılanma şartları yeniden belirlenir. Koruma bölge kurulunda görüşülen ve uygun görülen koruma plânları onaylanmak üzere ilgili idarelere gönderilir." denilmektedir.

Arka sayfada yer alan soruların bu kapsamda değerlendirilmesini arz ederiz.

Anket verileri akademik amaçlar dışında kullanılmayacaktır. Gizliliğe uyulacak ve başka kurum, kişilerle paylaşılmayacaktır.

Ayırdığınız zaman ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Emine ÖZTÜRK (Gazi Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi)

Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR (Tez Danışmanı) / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi)

Görüşme Yapılan Kişi (Ad, Soyad, Unvan) :

Görüşme Tarihi : ……/ ..... / 2019

Koruma alanındaki deneyimi ve süresi, (görev aldığı kurumlar yazılacaktır, varsa yaptığı KAİP)		
Eğitim, Lisans, YL, D		
Cinsiyet	1. ☐ Kadın	2. ☐ Erkek

EK-2. (devam) Anket Formu

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Kısaltmalar: Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları (GDYK) - Koruma Amaçlı İmar Planları (KAİP) (nazım ve uygulama)

1. GDYK, Koruma Amaçlı İmar Planları (KAİP) ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
2.GDYK, KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasını gerektirmektedir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
3.GDYK pratiktir, fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
4. GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
5. GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
6. GDYK geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
7. GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
8 GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil, uygulama planı yönlendirmektedir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
9. GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
10 GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
11. İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum
12.KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunludur.	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum

EK-3. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

T. C.
BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

KARAR

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972

Toplantı yeri : İstanbul

Ankara Belediye Hudutları içinde bulunan eski eserlerin teşçilleri hakkında Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünce gönderilen 4.10.1972 tarih ve 9343 sayılı yazı okundu, ekli dokümanlar incelendi, Kurulumuz Mimarı Besim Çeçener'in yerinde yapmış olduğu incelemeler hususunda verdiği izahat dinlendi, yapılan müzakeresi sonunda:

Memleketimizin Başkenti ve ikinci büyük şehri olan Ankara'da yıllardan beri plânlı bir imar faaliyetinin bulunduğuna, mezkûr plânla şehrin eski bölümlerinin, Ankara Kalesi ile birlikte, protokol sahası olarak ayrılmak suretiyle, koruma olanaklarının sağlanmasının ön görüldüğüne, ancak kırk seneye yaklaşan uygulamalarda tatbikâtçıların plân esprisine göre, gerekli tedbirleri almadıklarına, bu nedenle, memleketimizin dış dünyaya en fazla açık bulunan başkentinde, cemiyetimizin sosyal, ekonomik ve kültürel seviyesinin, geleceğe aktarmakla görevli bulunduğumuz, delillerini teşkil eden eski mahallelerinin (ekli plânda 1 ve 3 numara ile belirtilen bölgelerin) eski eser envanteri konusunun bir an evvel ele alınıp yapılmasına ve 1605 sayılı kanunun Ek:6.maddesi mucibince belge niteliği taşıyan bölümlerinin korunması için gerekli hukuki ve teknik tedbirlerin getirilmesine, envanter çalışmaları sırasında, aşağıda aynen korunması ön görülen Eski Ankara Ev'lerinin dışında, bölgeye karakterini veren diğer evlerin de, en geniş ölçüler içinde, tesbitlerinin yapılıp, tayin edilecek koruma metotlarına göre, en azından avlulu düzenlerinin, iç ve sokak cephelerinin korunma olanaklarının sağlanmasına, gereken çalışmaların İmar ve İskân Bakanlığına bağlı Ankara Nazım Plân Bürosu organizasyonunda, Ankara Belediyesi İmar Müdürlüğü, Kültür Müsteşarlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Kurulumuz üyelerinden oluşturulacak bir komisyon vasıtası ile periyodik toplantılarla yapılmasına, gene bu çalışmalarda Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Şehircilik ve Restorasyon Bölümleri ile de teşriki mesai yapılmasına, ortaya konacak nihaî SİT anlayışlı

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
~~MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI~~
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 2 -

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972
Toplantı yeri : İstanbul

plânın gerekli bütün dokümanları ile birlikte 1605 sayılı kanunun Ek:6.maddesi mucibince tasdik formalitesinden önce, Kurulumuza gönderilmesine, ekli plânda Ankara Kalesi etrafında 2 numara ile gösterilen bölgede, muvakkat dahi olsa, hiç bir inşaat yapılamıyacağına, bu bölgede evvelce yapılmış olan gecekonduların Ankara Belediyesince en kısa süre içinde kaldırılmasına ve buranın yeşilsaha olarak tanzim edilmesine, Çankırı Kapı Roma Hamamı'nın üzerinde bulunduğu 2738 adanın tamamında Kurulumuzdan karar alınmadan, her hangi bir inşaat yapılamıyacağına ve üzerindeki gecekonduların temizlenmesine,

Aşağıda belirtilen korunması gerekli eski eserlere, gerekli dokümanları ile Kurulumuza intikâl ettirilmeden ve münferit karar alınmadan, hiç bir nedenle müdahale edilemiyeceğine,

- Çankırı Kapı Roma Hamamı(Müz.Gn.Md.Fiş No:1)
- Çankırı Kapı ile Ogüst Mabedi Arasındaki Roma Caddesi(Çankırı Kapı Roma Hamamı yanında)(Fiş No:2)
- Bizans Mezarı(Çankırı Kapı Roma Hamamı yanında(Fiş No:3)
- Soğukkuyudaki Roma Hamamı Yeri(Fiş No:4)
- Hamidiye Camii (Fiş No:5)
- Çeşme (Emniyet Müdürlüğü karşısında Armutlu Sokağı köşesinde (Fiş No:6)
- Hacı Bayram Veli Camii (Fiş No:7)
- Hacı Bayram Veli Türbesi(Fiş No:7a)
- Tonoz Galeri (Hükûmet Caddesi ile Telgraf Sokağı kavşağındaki Yeşil Saha altında)(Fiş No:7m)
- İsmail Fazıl Paşa Türbesi(Fiş No:8)
- Ogüst Mabedi (Fiş No:9)
- Hacı Bayram Veli Camii Sur Bakiyesi(Fiş No:10)
- Ahî Yakup Camii (Fiş No:11)
- Ahî Yakup Çeşmesi yeri(Yol yapımı için kaldırılan çeşme Ahi Yakup Camii Hazire duvarına yeniden yapılacaktır(Fiş No:11a

o/.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

T. C.
BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 3 -

KARAR

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972
Toplantı yeri : İstanbul

- Ahiler Mezarlığı(Ahi Yakup Camii Kuzey Batısında)(Fiş No:11
- Çalı Dede Mezarı(Fiş No:11c)
- Şeyh İzzettin Mesçidi(Fiş No:12)
- Şeyh İzzettin Türbesi(Fiş No:12a)
- Julien Sütunu (Fiş No:13)
- Zincirli Camii(Fiş No:14)
- Ahî Tura Camii (Fiş No:15)
- Çeşme(Güvercin ve Eti Sokağı kavşağında)(Fiş No:16)
- Eski Ev(Güvercin ve Kutlu Sokağı köşesinde No:6-1/Cemil Balta Evi) (Fiş No:17)
- Balaban Mescidi (Fiş No:18)
- Tabakhane Mescidi(Ahmet Necmettin Mescidi)(Fiş No:19)
- Abdülkadir İsfehani Mescidi (Fiş No:20)
- Hallaç Mahmut Mescidi(Kubbeli Mescit)(Fiş No:23)
- Hallaç Mahmut Türbesi (Fiş No:23a)
- Ankara Kalesi(Fiş No:25)
- II.Ankara Kalesi(Hacı Bayram Camii'nin bulunduğu tepenin Bend Deresi caddesine bakan sırtı üzerinde)(Fiş No:25a)
- Misafir Fakih Mescidi(Fiş No:26)
- Eski Ev(İçkale-Başkale Sokak No:4)(Fiş No:27)

Tonoz-Bizans Devrine ait içi boş(İçKalede Misafir Fakih Camii nin takriben 20 metre doğusunda)(Fiş No:28)

- Eski Ev(İçkale-Başkale Sokak No:3(Fiş No:29)
- Emine Hanım Çeşmesi(İçkale-Başkale Sokakta)(Fiş No:30)
- Eski Ev(İçkale-İçhisar Kurt Sokak No:2)(Fiş No:31)
- Eski Ev(İçkale-İçhisar Kurt Sokak No:10/A)(Fiş No:32)
- Molla Büyük Camii(Fiş No:33)
- Molla Büyük Çeşmesi (Fiş No:34)
- Kayabaşı Camii(Fiş No:35)
- Kayabaşı Çeşmesi(Fiş No:35a)
- Hacı Doğan Mescidi (Fiş No:36)
- Hacı Doğan Çeşmesi (Fiş No:36a)

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
~~MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI~~
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 4 -

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972
Toplantı yeri : İstanbul

- Konaklar Çeşmesi(II.Hacı Doğan Çeşmesi)(Fiş No:37)
- İbadullah Camii (Fiş No:38)
- Sulu Han (Fiş No:39)
- Eski Ev(Dış Hisar-Berrak Sokak No:7)(Fiş No:41)
- Eski Ev(Dış Hisar-Doyran Sokak No:25)(Fiş No:42)
- Alâaddin Camii (Fiş No:43)
- Alâaddin Camii Haziresi(Fiş No:43 a)
- Alâaddin Camii Çeşmesi (Fiş No:43 b)
- Devrian Mescidi(Dev Duran Mescidi)(Fiş No:44)
- Eski Ev(Dış Hisar-Kireçli sokak No:2-4-6)(Fiş No:45)
- Eski Ev(Dış Hisar-Kale Kapısı Sokak No:21-23)(Fiş No:46)
- Eski Ev(Dış Hisar-Kale Kapısı Sokak No:9-11)(Fiş No:47)
- Yediler Mescidi Mezarlığı (Fiş No:48)
- Hazım Bey Çeşmesi(Kayabaşı Mahallesi Derince Sokak)(Fiş No:49)
- Eski Ev(Kayabaşa Mahallesi Derince Sokak No:16)(Fiş No:50)
- Direkli Camii (Fiş No:51)
- Direkli Camii Çeşmesi(Fiş No:51 a)
- Eski Ev (Ceylan Sokak No:18-18 b)(Fiş No:52)
- Çükriye Camii (Fiş No:53)
- Çükriye Camii Çeşmesi (Fiş No:53 a)
- Karyağdı Türbesi (Fiş No:54)
- Eski Ev(Misaki Milli Mahallesi Çataldağ Sokak No:7)(Fiş No:55)
- Hatuniye Çeşmesi(Fiş No:56)
- Hatuniye Türbesi (Fiş No:57)
- Eski Hamam (Fiş No:58)
- Boyacı Ali Mescidi(Fiş No:59)
- Fatma Hanım Çeşmesi(Boyacı Ali Çeşmesi)(Fiş No:60)
- Bedesten (Fiş No:61)
- Kurşunlu Han (Fiş No:62)
- Saat Kulesi (Fiş No:63)
- Çukur Han (Fiş No:64)
- Zafran Han(Fiş No:65)
- İplikçioğlu Camii Yeri ve Minare Kalıntısı(Bedesten ve Kur-

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

T. C.
BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

KARAR -5-

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972 Toplantı yeri :İstanbul

şunlu Hanın Güneyinde) (Fiş No:65 m)
- Saraçlar Mescidi (Fiş No:66)
- Saraçlar Mesçidi Çeşmesi (Fiş No:66 a)
- Eski Ev(Dış Hisar-Doyran Sokak No:9)(Fiş No:67)
- Ramazan Şemsettin Mescidi (Fiş No:68)
- Ramazan Şemsettin Çeşmesi (Fiş No:68 a)
- Eski Ev(Dış Hisar-Kale Kapısı Sokak No:8-10)(Fiş No:69)
- Çengel Han (Fiş No:70)
- Pilavoğlu Hanı (Fiş No:71)
- Reçber Hanı (Fiş No:72)
- Yeni Han (Fiş No:73)
- Kıbrıs Hanı (Fiş No:74)
- Dükkânlı Eski Bina(Koyun Pazarı Sokak No:54-56)(Fiş No:74m)
- Hacı Arap Camii(Ahî Arap Camii)(Fiş No:75)
- Kesikbaş Türbesi (Fiş No:76)
- Ahî Şerafettin Camii (Fiş No:77)
- Ahî Şerafettin Çeşmesi (Fiş No:77a)
- Ahî Şerafettin Zaviyesi (Fiş No:77b)
- Ahî Şerafettin Türbesi (Fiş No:77c)
- Ahî Şerafettin Haziresi (Fiş No:77d)
- Tiritoğlu Türbesi (Fiş No:78)
- İki Şerefeli Camii (Fiş No:79)
- Altı Aylık Çeşmesi (Fiş No:80)
- Eski Ev(At Pazarı Sokak No:59)(Fiş No:80 m)
- Berber Sokağı Çeşmesi (Fiş No:81)
- Saraç Sinan Mescidi (Fiş No:82)
- Saraç Sinan Türbesi(Saraç Sinan Mescidi içinde)(Fi No:82a)
- Eski Ev(At Pazarı Sokak No:61/A)(Fiş No:82m)
- Su Hazinesi(Nazım Bey Mahallesi,At Pazarı Sokakta Saraç Sinan Mescidi Kuzey-Doğusunda)(Fiş No:83)
- Hacı Ahmet Çeşmesi(Fiş No:84)
- Eski Ev(Çeşme Mahallesi Ceylan Sokak No:6)(Fiş No:85)

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 6 -

KARAR

Toplantı No. ve Tarihı : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihı : 6691 - 14.X.1972

Toplantı yeri : İstanbul

- Eski Ev(Çeşme mahallesi Çankırı Sokak ve Ceylan Sokak köşesinde No:3)(Fiş No:86)
- Eski Ev(Nazım Bey Mahallesi,Merdivenli Sokak No:8)(Fiş No:87)
- Eski Ev(Nazım Bey Mahallesi,Merdivenli sokak No:19)(Fiş - No:87 m)
- Gecik Mescidi (Fiş No:89)
- Gecik Mescidi Çeşmesi(Nazım Bey Çeşmesi)(Fiş No:89a)
- Cenabi Ahmet Paşa Camii(Fiş No:92)
- Cenabi Ahmet Paşa Türbesi(Fiş No:92 a)
- Cenabi Ahmet Paşa Haziresi(Fiş No:92 b)
- Azimî Türbesi(Fiş No:93)
- Baraka Çeşmesi (Fiş No:95)
- Lahit Kapağı(Baraka Çeşmesi Yalağı olarak kullanılıyor) (Fiş No:95 a)
- Hapishane Çeşmesi (Fiş No:96)
- Seyide Hanım Çeşmesi(Fiş No:98)
- Leblebicioğlu Camii (Fiş No:99)
- Taşpınarzadeler Mezarlığı (Fiş No:100)
- Yenice Mahallesi Camii (Fiş No:101)
- Yenice Mahallesi Camii Çeşmesi (Fiş No:101a)
- Kağnı Pazarı Camii(Kağnıcıoğlu Camii)(Fiş No:102)
- Kağnı Pazarı Camii Çeşmesi(Fiş No:102a)
- Çengül Hamamı (Fiş No:103)
- Havra (Senegog) (Fiş No:104)
- Yahudi Çeşmesi (Fiş No:105)
- Eskicioğlu Camii (Fiş No:106)
- Eskicioğlu Çeşmesi (Fiş No:106a)
- Hoca Hindi Mescidi (Fiş No:107)
- Eski Ev(Hoca Hindi Mescidi karşında,Ortmeli ve Kalyon sokakları köşesinde NO:8-8/A) (Fiş No:107m)
- Celâl Kattanî Mescidi (Fiş No:108)
- Eski Ev(Keklik Sokak No:5-5/A-5/B)(Fiş No:108m)

O.K.

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
~~MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI~~
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 7 -

KARAR

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972
Toplantı yeri : İstanbul

- Kurşunlu Camii (Fiş No:109)
- Koyun Pazarı Mescidi (Fiş No:110)
- Ahî Elvan Camii (Fiş No:111)
- Ahî Elvan Çeşmesi (Koyun Pazarı Çeşmesi)(Fiş No:111a)
- Geneği Mescidi (Fiş No:112)
- Hacı İvaz Mescidi (Fiş No:113)
- Telli Hacı Halil Mescidi (Fiş No:115)
- Nadiye Hanım Çeşmesi (Fiş No:116)
- Ağaç Ayak Camii (Fiş No:120)
- Eski Ev(Ulucanlar Mahallesi Sarıca Sokak No:3)(Fiş No:121)
- Rüstem Naal Mescidi(Dındın Mescidi)(Fiş No:122)
- Eski Ev(Rüstem Naal Mescidi karşısında-Akbaş mahallesi Eylül Sokak No:4)(Fiş No:123)
- Yeşilaki Camii(Yeşil Ahi Camii)(Fiş No:124)
- Yeşilaki Çeşmesi(Yeşil Ahî Çeşmesi)(Suada Hanım Çeşmesi) (Fiş No:124 a)
- Yeşilaki Camii Çeşmesi (Fiş No:124 b)
- Eyüp Camii (Fiş No:124 m)
- Eski Ev(Hamamönü,Akalan Mahallesi,Apçi Sokak NO:19) (Fiş No:125)
- Eski Ev(Hamamönü,Akalan Mahallesi,Apçi Sokak No:23) (Fiş No:126)
- Kadı Çeşmesi (Fiş No:127)
- Eski Ev(Nazım Bey-Turan Mahallesi,Uzun Kavak Sokak No:27) (Fiş No:128)
- Eski Ev(Turan Mahallesi Gelin Sokak No:2)(Fiş No:130)
- Eski Ev(Nazım Bey-Turan Mahallesi Cingöz Sokak No:20-22) (Fiş NO:131)
- Karanlık Mescidi(Sabuncu Mescidi)(Fiş No:132)
- Eski Ev(Cevizaltı Sokak No:16)(Fiş No:132m)
- Zeynel Abîdin Mescidi(Fiş NO:133)

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 8 -

KARAR

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972

Toplantı yeri : İstanbul

- Zeynel Abidin Türbesi(Fiş No:133 a)
- Eski Ev(Akalan Mahallesi Sarıca Sokak No:61-63)(Fiş No:134)
- Öksüzce Çeşmesi (Fiş No:135)
- Hemhüm Mescidi(Fiş No:136)
- Eski Ev(Özbeyler Mahallesi Yeni Yıldırım Sokak No:7) (Fiş No:137)
- Yörükdede Türbesi(Doğan Bey Türbesi)(Fiş No:138)
- Eski Ev(Turan Mahallesi Öksüzler Sokak No:76)(Fiş No:139)
- Başmil Çeşmesi(Tamamen betonla örtülmüş ve küçültülmüş) (Fiş No:140)
- Kargalı Çeşme (Fiş No:141)
- Çiçekçioğlu Camii (Fiş No:144)
- Necmiye Hanım Çeşmesi(Çiçekçioğlu Çeşmesi)(Fiş No:144 a)
- Eski Ev(Talat Paşa Bulvarı No:163 veya 83)(Fiş No:145)
- Eski Ev(Talat Paşa Bulvarı No:100-102 arasında bahçe içinde kalmıştır.)(Fiş No:146)
- Hacı Musa Camii(Fiş No:147)
- Hacı Musa Çeşmesi(Fiş No:147 a)
- Karacabey Hamamı(Fiş No:148)
- Eski Ev(Turan Mahallesi,Öksüzler Sokak No:18-20/B) (Fiş No:149)
- Koyungözü Çeşmesi (Fiş No:150)
- Eski Ev(Akalan Mahallesi,Kestane Sokak No:2, veya 15) (Fiş No:151)
- Tacettin Camii (Fiş No:165)
- Tacettin Türbesi (Fiş No:165 a)
- Tacettin Camii Haziresi(Fiş No:165 b)
- Tacettin Çeşmesi Kalıntısı(Fiş No:165 c)
- Fatma Şerife Hanım Çeşmesi(Tacettin Camii yanında) (Fiş No:165 d)
- Karaca Bey Camii (Fiş No: 171)
- Karaca Bey Türbesi(Fiş No:171 a)
- Karaca Bey Çeşmesi(Fiş No:171 b)

a/a

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

KARAR -9-

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972 Toplantı yeri : İstanbul

- Eski Ev (Dutlu Sokak ve Fırın Sokak köşesinde No:16)(Fiş No172
- Sarıkadıoğlu Camii (Fiş No:173)
- Sarıkadıoğlu Çeşmesi(Fiş No:173 a)
- Haniflerin Çeşmesi (Fiş No:174)
- Mehmet Çelebi Mescidi(Fiş No:175)
- Eski Ev (Yusuf Ağraş Evi-Sümer Mah,Erzurum Sok.No.60 veya 48) (Fiş No.177/Bu evin haritada yanlış konması muhtemel incelensi
- Ak Köprü (İstanbul Caddesinde Çubuk Çayı üzerinde)(Fiş No.178)
- Vilayet Konağı (Fiş No.179)
- Maliye Bakanlığı binası(Fiş No.180)
- İş Bankası Genel Müdürlüğü binası (Fiş No.181)
- Eski Millet Meclisi binası(İttihat ve Terakki Partisi binası-Halen Meclis Müzesi)(Fiş No.182)
- Eski Büyük Millet Meclisi Binası(İkinci Meclis Binası)(FişNo18
- Ankara Palas (Fiş No.184)
- T.C.Ziraat Bankası Genel Müdürlük binası(Fiş No.185)
- Evkaf Apartmanı (Fiş No.186)
- Tekel Başmüdürlüğü binası (Fiş No.187)
- Osmanlı Bankası(Gençlik Parkı karşısında)(Fiş No.188)
- Gazi İlkokulu (İki ayrı bina)(Fiş No.189)
- Himayeyi Etfal Apartmanı (Fiş No.190)
- Gümrük ve Tekel Bakanlığı binası (Fiş No.191)
- Halk Evi (Fiş No.192)
- Etnografya Müzesi (Fiş No.193)
- Mimar Kemalettin İlkokulları(Yenişehir Yüksel Caddesi) (Fiş No.194)
- Devlet Demir Yolları lisesi binası(FişNo.195)
- Gazi Eğitim Enstitüsü binası(Fiş No.196)
- İstasyondaki Atatürk Evi (Fiş No.197)
- Çiftlikteki Marmara Köşkü (Fiş No.198)
- Eski Ev (Çeşme Mah.-Çankırı Sokak ile Şafak Sokak köşesinde No.12-12/B Armutçuların evi)(Fiş No.199)

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

KARAR - 10 -

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972 Toplantı yeri : İstanbul

ANKARA CİVARINDA BULUNAN TÜMÜLÜSLER

- Orman Çiftliği-Karşıyaka yol kavşağındaki Tümülüs (Fiş No.200)
- İvedik Sivrisi:İvedik Köyü güney doğusunda (Fiş No.201) (Pafta dışı)
- Beş tepelerden en Kuzeyde olan Tümülüs(Fiş No.202)
- Beş Tepelerden doğuda olan Tümülüs(Fiş No.203)
- Beş Tepelerden batıda olan üç Tümülüsten biri (FişNo.204)
- Beş Tepelerden batıda olan üç Tümülüsten biri (Fiş No.205)
- Beş Tepelerden batıda olan üç Tümülüsten biri (Fiş No.206)
- Söğütözü-Çiftlik yol kavşağındaki iki Tümülüsten biri(FişNo207
- Söğütözü-Çiftlik yol kavşağındaki 2 Tümülüsten biri(Fiş No.208
- Fidanlık Doğusunda Öğretmen Oklu batısındaki üç Tümülüsten biri (Fiş No.209)
- Fidanlık doğusunda Öğretmen Okulu batısındaki üç Tümülüsten biri (Fiş No.210)
- Fidanlık doğusunda Öğretmen Okulu batısındaki üç Tümülüsten biri (FişNo.211)

ETLİK - KEÇİÖREN MEVKİİNDE BULUNAN BAĞ EVLERİ :

- Eski Ev (Devrik Sokak No.66 - Etlik)(Fiş No.212)
- Eski Ev (Devrik Sokak No.52/A-Etlik)(Fiş No.213)
- Eski Ev (Etlik Caddesi No.128-Etlik-Aşağı eğlence hududunda Okul karşısında)(Fiş No.214)
- Eski Ev (Palas durağı civarında bağcı sokak No.61-Etlik-Askeriyeye ait) (Fiş No.215)
- Eski Ev (Veteriner Müdürlüğü-Müdüriyet binası -Kudus Hastanesi Etlik)(Fiş No.216)
- Eski Ev(Veteriner Müdürlüğü sahası içindeki bina-Kudus Hastahanesi-Etlik)(Fiş No.217)
- Eski Ev(Palas durağı-Şaraphane karşısında No.141-Etlik) (Fiş No.218)

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 11 -

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.1972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.1972

Toplantı yeri : İstanbul

- Eski Ev (Serum yolu,İş Bankası Arşiv binası karşısında No.130 Etlik) (Fiş No.219)
- Eski Ev Serum karşısı No.55 -Etlik)(Fiş No.220)
- Eski Ev (Eski Papaz Evi-Sümbül Sokak No.12/A -Etlik)(Fiş No221)
- Eski Ev (Yukarı eğlence,sarar Sokak No.27-Etlik)(Fiş No.222)
- Eski Ev (Akbıyık Sokak No9 -Keçiören)(Fiş No.223)
- Eski Ev (Akbıyık-veya Akgül sokak No.7 -Keçiören-Çeşmeli ev) ✓ (Fiş No.224)
- Çeşme (Akbıyık Sokak No.7 deki evin giriş avlusu içinde -Keçiören)(Fiş No.225)
- Eski Ev (Akgül sokak No.14 - Keçiören)(Fiş.No.226)
- Eski Ev (Çocuk İslâh Evi yolu üzerinde -Felek Sokak (?)eski:77, yeni:78 kapı numaralı ev-Keçiören -Haköy)(Fiş No:227)

MÜZAKERE SIRASINDA KURUL ÜYELERİNCE ÖNERİLEN BİNALAR:

- Eski Ev(Japon Sefareti karşısında,Çankaya İlkokulu ile Hariciye Köşkü arasında)
- Eski Ev(Karyağdı Sokak ile Kırkpınar Sokakları kavşağında)
- Eski Ev(Kuşkondu Sokak No:11/A)
- Erkek Sanat Okulu(Atatürk Bulvarı ile Yenice Sokak arasında)
- İsmet İnönü'nün Evi(Çankaya-Yadı Tarihi yönünden).

Hacettepe Üniversitesi inşaası sırasında yıkılan Eski Hacettepe Mahallesinde bulunan ve halen binalar arasında veya civarında kalan Mukaddem Camii (Fiş No:142); Hacı İlyas Camii(Fiş No:154); Poyracı Mescidi (Fiş No:161);Hacı Seyid Camii(Fiş No167

./.

EK-3. (devam) Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.10.1972 gün ve 6691 sayılı kararı

BAŞBAKANLIK T. C. KÜLTÜR MÜSTEŞARLIĞI

GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU

- 12 -

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 226 - 13.X.972
Karar No. ve Tarihi : 6691 - 14.X.972

Toplantı yeri : İstanbul

Hacettepe amii (Fiş No:176) hakkında karar verilebilmesi için Vakıflar Gel Müdürlüğünce gerekli araştırmanın yapılmasına, krokü röl.ev.eri, eski eser fişi ve yeterince fotoğrafları ile Kurulumuza önderilmesine, haklarında bilâhare yeniden müzakere açılmasın
Karar verildi.

ORHAN ALİ
BAŞKAN

FERİDUN AKOZAN
BAŞKANVEKİLİ

Üye Akok (Mahmut) Bulunmadı	Üye ozan (Feridun) ulunmadı	Üye Aktepe (Münir)	Üye Akurgal (Ekrem) Bulunmadı	Üye Alkım (Bahadır)
Üye Alsaç (Orhan)	Üye Eldem (Sedad H.)	Üye Eyice (Semavi)	Üye Kızıoğlu (Fahrettin)	Üye Kuban (Doğan) Bulunmadı
Üye Kuzu (Aptullah)	Üye Ornonlu (Cengiz)	Üye Ögel (Semra)	Üye Öz (Tahsin) Bulunmadı	Üye Söylemezoğlu (H. Kemali)
Üye Yenen (Mithat)	Üye Yüngül (Naci)	Üye Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü Hikmet Gürçay Bulunmadı	Üye Vakıflar Genel Müdürü Feramuz Berkol Bulunmadı	

BÇ.ŞA

EK-4. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 gün ve 244 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA YENİLEME ALANI KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 19.11.2008 35 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 19.11.2008 244

Ankara ili, Altındağ ilçesi sınırları dahilinde yer alan, Ankara Tarihi Kent Merkezi'ne ilişkin belediyesince hazırlanan 1/5000 Ölçekli Nazım ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı'nın uygun bulunduğu Kurulumuzun 17.05.2007 tarih ve 25 sayılı kararına yönelik Ankara 10. İdare Mahkemesince alınan "yürütmenin durdurulmasına" kararının devamına ilişkin Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 2008-3507 itiraz nolu ve 14.08.2008 tarihli kararı , 5226 Sayılı Yasa ile değişik 2863 Sayılı Yasa'nın 17. maddesi, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik, Ulus Bölgesi, Kale Bölgesi, Hamamönü bölgesine ilişkin sit sınırlarının belirlendiği Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı, 15.05.1987 tarih ve 3194 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.11.1989 tarih ve 954 sayılı, 13.06.1997 tarih ve 5245 sayılı,15.08.2003 tarih ve 8705 sayılı, Koruma Kurulumuzun 17.10.2008 tarih ve 242 sayılı kararı, 04.10. 2006 tarih ve 720 sayılı Kentsel sitler Koruma Kullanma Koşulları'na ilişkin ilke kararı, 983 sayılı uzman raporu, Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı'nın sit sınırlanın güncellenmesi isteğine ilişkin 06.11.2008 tarih ve 1178 sayılı yazısı okundu, paftaları incelendi. Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesiyle ilgili olarak yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara ili, Altındağ ilçesi sınırları dahilinde yer alan, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı, 15.05.1987 tarih ve 3194 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.11.1989 tarih ve 954 sayılı, 13.06.1997 tarih ve 5245 sayılı ve 02.07.2004 tarih ve 9280 sayılı kararlarıyla belirlenen sit sınırlarının güncellenerek 1/2000 ölçekli halihazır haritada gösterildiği biçimde belirlenmesine ve onaylanmasına,

Kurulumuzca tescil edilen tüm taşınmazların tescillerini devamına,

Kurulumuzca üzerinde görüşülen Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları'na ilişkin çalışmanın devamına karar verildi.

T.C.
ASLI GİBİDİR
Müdür

BAŞKAN
Yakup ERİKEL
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Ali KILCI
(İmza)

ÜYE
Doç. Dr. Aydan BALAMİR
(İmza)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. M. Rıfat AKBULUT
(İmza)

ÜYE
M. Cemalettin SATOĞLU
(İmza)

ÜYE
Hayri ERİŞ
(İmza)

ÜYE
Mücahit ARSLAN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Yunus ALUÇ
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Teoman ARSLAN
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

TEMSİLCİ ÜYE

EK-5. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA YENİLEME ALANI KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 17.05.2007- 6 **Toplantı Yeri: ANKARA**

Karar Tarihi ve No : 17.05.2007- 25

Ankara tarihi Kent Merkezi kapsamında kalan, Bakanlar Kurulu'nun 2005/9289 sayılı kararı ile Yenileme Alanı olarak tespit edilen alana ilişkin, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.4.1980 gün ve A-2167 sayılı genel kararı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.07.1986 gün ve 2458 sayılı genel kararı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.11.1989 gün ve 954 sayılı kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah İmar Planı ile 02.07.2004 gün ve 9280 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı İmar Planı, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce hazırlattırılan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planları ve raporlarının incelenerek gereğinin yapılmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı'nın 04.01.2007 tarih ve M.06.0.ABB.0.13.03.KP/2006 / (dosya 1106) 1233, 1234, 1236 / 13705, 13734, 13918 sayılı yazıları, 09.05.2007 tarih ve 147 sayılı uzman raporu, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.04.2007 tarih ve 3 sayılı kararı, 19.04.2007 tarih ve 13 sayılı kararı, 11.05.2007 tarih ve 20 sayılı kararı, TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'nin 07.05.2007 tarih ve 217 sayılı yazıları okundu, 1/5000 Ölçekli Nazım ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı, analiz-sentez verileri, plan raporu ve notları incelendi, plana ilişkin müellif görüşü dinlendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

- Ek Listede yer alan 253 adet taşınmazın kültür varlığı özelliği taşıması nedeniyle 3386 ve 5226 sayılı yasayla değişik 2863 sayılı yasa gereği Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tescil edilmesine, tescil edilen yapıların plana işlenmesine,
- Öneri tescil fişlerinde Ö-44 numaralı taşınmazın tescilli olması, Ö-123 ve Ö-126 numara ile gösterilen taşınmazların kültür varlığı özelliği taşımaması nedeniyle tescilinin uygun olmadığına,

ASLI GİBİDİR
Mustafa KAYMAK
Müdür V.

BAŞKAN
Yakup ERİKEL
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Yrd. Doç. Deniz ÖZKUT
İmza
(Karşı OY)

ÜYE
Prof.Dr.Emel GÖKSU
(Bulunmadı)

ÜYE
Ali KILCI
İmza

ÜYE
M. Cemalettin SATOĞLU
İmza

ÜYE
Hayri ERİŞ
İmza

ÜYE
Mücahit ARSLAN
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Altındağ Bld. Tems.
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Anadolu Med. Müz. Tems.
(Bulunmadı)

TEMSİLCİ ÜYE
Vakıflar Bölge Müd. Tems.
İmza

EK-5. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA YENİLEME ALANI KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 17.0[illegible] Toplantı Yeri: ANKARA

Karar Tarihi ve No : 17.05.2007- 25

- 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının üzerinde düzeltildiği şekliyle uygun olduğuna,
- Hacıbayram Camii ve Meydanı Özel Proje Alanı, Ulus Meydanı ve Yakın Çevresi Özel Proje Alanı, Ankara Kaleiçi Alanı ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi Özel Proje Alanı'na ilişkin 1/500 ölçekli kentsel tasarım projelerinin hazırlanarak kurulumuza getirilmesine,
- Kevgirli Sokak'ta yıkılacak ve kamulaştırılacak yapıların tespitine ve bunların listesinin kurulumuza getirilmesine,

karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Mustafa KAYMAK
Müdür V.

BAŞKAN
Yakup ERİKEL
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Yrd. Doç. Deniz ÖZKUT
İmza
(Karşı OY)

ÜYE
Prof.Dr.Emel GÖKSU
(Bulunmadı)

ÜYE
Ali KILCI
İmza

ÜYE
M. Cemalettin SATOĞLU
İmza

ÜYE
Hayri ERİŞ
İmza

ÜYE
Mücahit ARSLAN
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Büyükşehir Bld. Tems.
[illegible] ALUÇ
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Altındağ Bld. Tems.
Teoman ARSLAN
İmza

TEMSİLCİ ÜYE
Anadolu Med. Müz. Tems.
Hikmet DENİZLİ
(Bulunmadı)

TEMSİLCİ ÜYE
Vakıflar Bölge Müd. Tems.
Mutlu ERGEÇ
İmza

EK-5. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar N0:1619

15.06.2007

- KARAR –

Ankara Tarihi Kent Merkezi yenileme alanı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planların onayına ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 15.06.2007 gün ve 417 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.06.2007 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; 5366 sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun"un kapsamında Bakanlar Kurulu'nun 08.08.2005 gün ve 9289 sayılı kararı ile uygun görülen Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'na (Ulus, Hacıbayram, Kale, Samanpazarı, Hamamönü, Roma Hamamı vb.) ait plan ve projeler Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.01.2007 gün ve 200 sayılı kararı ile Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğüne sevk edildiği,

Söz konusu Yenileme Alanına ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım, 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planları Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 gün ve 25 sayılı kararı ile uygun görüldüğü,

Kurul tarafından " .... Ek listede yer alan 253 adet taşınmazın kültür varlığı özelliği taşıması nedeniyle 3386 ve 5226 sayılı Yasayla değişik 2863 sayılı yasa gereği Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tescil edilmesine, tescil edilen yapıların plana işlenmesine, Öneri tescil fişlerinde Ö-44 numaralı taşınmazın tescilli olması, Ö-123 ve Ö-126 numara ile gösterilen taşınmazların kültür varlığı özelliği taşımaması nedeniyle tescilinin uygun olmadığına, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının üzerinde düzeltildiği şekliyle uygun olduğuna, Hacı Bayram Camii ve Meydanı Özel Proje Alanı, Ulus Meydanı ve Yakın Çevresi Özel Proje Alanı, Ankara Kaleiçi Alanı ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi Özel Proje Alanına ilişkin 1/500 ölçekli kentsel tasarım projelerinin hazırlatılarak kurulumuza getirilmesine, Kevgirli Sokakta yıkılacak ve kamulaştırılacak yapıların tespitine ve bunların listesinin kurulumuza getirilmesine ... " karar verildiği,

Düzeltmelerle uygun görülen 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planları; Koruma Kurulun yetkisi altında bulunan yaklaşık 210 hektar büyüklüğündeki Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ile birlikte, Yenileme Alanına bitişik İsmetpaşa Kentsel Dönüşüm Alanı , Atıfbey-Hıdırlıktepe Kentsel Dönüşüm Alanı ve Şükriye Mahallesi Kentsel Dönüşüm Alanlarının da bir kısmını içine alacak şekilde yaklaşık 267 Hektar büyüklüğündedir. Kentsel Dönüşüm Alanları ile ilgili plan onama yetkisi Büyükşehir Belediyesine aittir.

Koruma Amaçlı İmar Planı ile özetle ;

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı imar planlarının amacı, Tarihi Kent Merkezindeki işlevsizleşme ve çöküntüleşme sorunlarına planlama yaklaşımı içinde çözüm yolları geliştirmektir. Bu kapsamda, bölgenin ticari, turistik ve kültürel gelişimine uygun olarak restore ve yeniden inşa edilmesi yoluyla konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanlarının ve bu amaçlara uygun yeni ulaşım kararlarının oluşturulması hedeflendiği,

EK-5. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar N0:1619

15.06.2007

- 2 -

Sit alanlarına yönelik geliştirilen koruma yaklaşımı esas olarak tarihi çevrenin sürdürülebilirliğini sağlama yaklaşımını geliştirmeye dayanan bir işlevlendirme stratejisini içermektedir. Tescilli ve plan ile tescili önerilen korunması gerekli yapıların ve kentsel çevrelerin kamu müdahalesini sınırlı tutacak şekilde koruma altına alınmasını sağlayacak temel yaklaşım, bu alanlarda kontrollü olarak konut dışı kullanımlara izin verilmesi şeklinde açıklanabilir. Konut dışı kullanımların restorasyon ve yenileme girişimlerini teşvik edeceği varsayımı yapıldığı,

Planlarına alanında ulaşım sistemine yönelik yapılan müdahalelerin temelinde meydan oluşturma, yayalaştırma ve trafik sakinleştirme uygulamaları yer almaktadır. Ankara Tarihi Kent Merkezinin, ağırlıklı olarak toplu taşım sistemleriyle erişilen yapısının arttırılarak devamı öngörülmüş, otomobil erişiminin belirli bölgesel katlı ve hemzemin genel otoparklar aracılığıyla çözülmesi amaçlandığı,

Ulus Meydanı ve çevresi düzenlemeleri çerçevesinde Atatürk Bulvarı-Çankırı Caddesi aksı yeraltına alınmıştır. Aynı şekilde Cumhuriyet Caddesi-Anafartalar Caddesi aksı da Ulus Meydanı kesiminde yeraltına alınmıştır. Planda "Millet Bahçesi" ve "Millet Çarşısı" olarak düzenlenen alanın altında tekerlekli toplu taşım transfer merkezinin yer alması öngörülmüştür. Ayrıca hazırlanacak uygulama projesinde, kavşak uygulaması, yer altı otobüs duraklarının yerlerinin belirlenmesi, metro Ulus istasyonundan bağlantı çıkışı, yer altı otoparkı ve "Millet Çarşısı" ve "Millet Bahçesi" ile olan ilişkisi yer alacaktır. Söz konusu düzenlemelerde belirtilen aksların yeraltına alınması ile kapasitelerinin arttırılması hedeflenmemiş, meydan düzenlemelerinin yaya ağırlıklı gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, özellikle Atatürk Bulvarı - Çankırı Caddesi aksının büyük ölçüde Ulus'ta başlayıp bitmeyen transit bir trafik hacminin de olduğu dikkate alındığında, anılan aksın yeraltına alınması uygun bulunduğu,

Ulaşım şemasına yapılan müdahaleler sonucu bazı kavşaklarda yeni düzenlemeler yapılmıştır. İlk olarak, Atatürk Caddesi - Çankırı Caddesi ile Cumhuriyet Caddesi - Anafartalar Caddesi kesişimi zemin altında farklı düzeylerde geçişleri sağlanarak çözülmüştür. Söz konusu kavşakta her yöne dönüşlerin mümkün olabileceği bir düzenleme yapılmıştır. Atatürk Bulvarı ile İstiklal Caddesi kavşağında yapılan çözümle, Atatürk Bulvarından İstiklal Caddesi yönüne geçiş düzey ayrımlı çözülmüştür. Keçiören ve Mamak yönlerinden minibüs duraklarını yoğun olarak kullanması öngörülen minibüs hatları da dikkate alınarak, Bentderesi Caddesi ile Ulus arasındaki yeni bağlantı yolunun kesişme noktasında da düzey ayrımlı geçiş öngörülmüştür. Anafartalar Caddesinin ana dağıtım aksı olarak düzenlenmesine paralel olarak, aks üzerindeki alt kademe yol bağlantı noktalarında hemzemin kavşak düzenlemelerinin yapılarak aksın kapasitesinin arttırılması yoluna gidilmiştir. Planda öngörülen yer altı ulaşım sistemi, kavşak düzenlemeleri, raylı sistem hattının şematik olduğuna ilişkin plan notu bulunmakta olup, uygulamalar ulaşım uzmanlarınca yapılacak etüt ve projelere göre yapılacağı,

Kızılay-Batıkent Metrosunun Tarihi Kent Merkezine erişimdeki rolünün arttırılması ve tekerlekli toplu taşım sistemiyle entegre edilmesi amacıyla, Metro çıkışlarından birinin Ulus Meydanında çözülmesi öngörüldüğü,

Tarihi Kent Merkezinin ulaşım servisini sağlayan ana akslardan olan Bentderesi Caddesi de Hıdırlık Tepesinin altından tünel geçişi biçiminde düzenlenmiş; söz konusu aksın ağırlıklı olarak minibüs trafiği için servis sağlaması öngörüldüğü,

Suat TEKTEN
Kararlar Sene Müdür

EK-5. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar N0:1619 15.06.2007

- 3 -

Mevcut Bentderesi Caddesi ve Hacı Bayram Camii çevresinde yoğunlaşan minibüs transfer alanlarının, Hacı Bayram Camiinin altında "Hal + Minibüs Durakları + Katlı Otopark" olarak Planda düzenlenen alanda toparlanması uygun bulunmuştur. Böylelikle Ulus'taki minibüs trafiği yoğunluğunun ortadan kaldırılması ve yaya ağırlıklı meydan düzenlemelerinin bütünleştirilmesi sağlandığı,

Planda, Hal + Minibüs Durakları + Katlı Otopark alanından Ulus Meydanı yönüne olan yaya ulaşımının rahat sağlanabilmesi için raylı bir sistem önerilmiştir. Şematik olarak gösterilen raylı sistem hattı hazırlanacak olan uygulama projeleri doğrultusunda çözümlenerek uygulanacağı,

Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Hacı Bayram Camii, Kale ve Hıdırlık Tepesi arasında, kapasitesi sınırlı turistik gezi amaçlı bir teleferik sistemi de Plan tarafından önerilmiştir. Söz konusu teleferik önerisi kent içi ulaşım ihtiyacının karşılanmasına yönelik tasarlanmamış, Tarihi Merkezin turizm bakımından potansiyeli yüksek orijin ve destinasyon noktalarını birbirine bağlayarak, Tarihi Bentderesi Rekreasyon Alanının algılanması ve Tarihi Merkez üzerindeki dönüştürme etkisini arttırması amaçlandığı,

Ulus Meydanı ve Çevresi ve Hacıbayram Camii ve Meydanı düzenlemeleri çerçevesinde, söz konusu meydanların ve bir bütün olarak Ulus merkezinin yayalaştırılması amacına yönelik olarak, Şehit Teğmen Kalmaz Caddesinden başlayarak mevcut Anafartalar Caddesine saplanan Susam Sokağı ve devamındaki Hükümet Caddesi ve Hacı Bayram Caddesi yayalaştırılmıştır. Söz konusu aksın yayalaştırılması sonucu İsmet Paşa Mahallesi, Hacıbayram Mahallesi ve Bentderesi Rekreasyon Alanı ile Ulus Meydanı-Kale aksının güneyi arasındaki ulaşım bağlantısının zayıflamaması için, Bentderesi Rekreasyon Alanının içinden geçecek şekilde, "Hal + Minibüs Durakları + Katlı Otopark" alanından başlayıp eski Kevgirli Caddesi güzergahını takip ederek Anafartalar Caddesi - Hisar Parkı Caddesi ile entegre olduğu,

Gazeteci Kemal Aşık Caddesinin güzergahında yeniden düzenleme yapılarak, Bentderesi Caddesi ile Talatpaşa Bulvarı arasında, Tarihi Kent Merkezini doğu yönünde çevreleyen bir bağlantı oluşturulmuştur. Böylelikle Ulucanlar Caddesi üzerindeki ulaşım baskısının düşürülmesi mümkün hale gelebileceği,

Hergelen Meydanının yaya ağırlıklı olarak düzenlenmesi çerçevesinde Ordu Sokak araç trafiğine kapatılarak yayalaştırıldığı,

Kale-Hamamönü kesiminde yer alan tarihi yerleşme alanında düşük kademeli yollar ile erişim sağlanmış ve bölgesel otoparklar ve cep otoparkları ile otopark ihtiyacının karşılanması öngörüldüğü,

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı ile tarihi yerleşme alanında Koruma Bölge Kurulu gözetiminde yapılacak uygulamalar sonucu yer altı katlı otopark kapasitesinin arttırılarak yol boyu yapılan parklanmaların tasfiyesi amaçlanmıştır. Planda öngörülen katlı otopark noktaları; Ulus Meydanı, Hergelen Meydanı, Hükümet Caddesi - Ada Sokak kesişimi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi karşısı, Bentderesi Rekreasyon Alanında Plan ile düzenlenen Kültürel Tesis Alanı ve "Hal + Minibüs Durakları + Katlı Otopark" alanı civarında belirlendiği,

Sıdıt TEKTEN

EK-5. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 Tarih Ve 25 Sayılı Kararı , Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.06.2007 tarih ve 1619 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar N0:1619

15.06.2007

- 4 -

Yine bu plan ile Ulus Bölgesinin büyük bir bölümü, Ankara Kalesi ve Hamamönü'nde parsel ölçeğine inilmeden. 340 adanın 254 ü ada ölçeğinde bırakılıp, Parsellere ilişkin belirlenmemiş yapılaşma koşullarının 254 adanın her biri için ayrı ayrı Ada Vaziyet Planı hazırlanarak Koruma Kurulundan uygun görüş alınması gerektiği, bu durumun plan notu ile vurgulandığı,

Özü yukarıda özetlenen Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planlarının "onayı"na ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak 8 ret oyuna karşılık 75 oyla üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kabul edildi.

Meclis 1.Başkan V.
Seyfi SALTOĞLU

Y. Katip
Sevil ÇALIŞKAN

Y. Katip
Süleyman YUMURTACI

EKTEN

EK-6. Ankara 10. İdare Mahkemesinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı kararı

T.C
ANKARA
10.İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO :2007/885

DAVACI VE YÜRÜTMENİN
DURDURULMASINI İSTEYEN : TMMOB Peyzaj Mimarlan Odası
VEKİLİ : Av. Emre Baturay Altınok
Sağlık Sok. 13/9 Kat:2 Sıhhiye/ANKARA
KARŞI TARAF (DAVALI) : Kültür ve Turizm Bakanlığı/ANKARA
İSTEMİN ÖZETİ : Davacı oda tarafından Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının onaylanmasına ilişkin 17.5.2007 tarih ve 25 sayılı Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararının; krokide gösterilen alanın Ulus Tarihi Kent Merkezi Sit Alanı'ndan daha büyük bir alanı kapsadığı, davalı idare tarafından sit alanı dışında koruma alanı ilan edilmemiş ise 5366 sayılı Yasa ve uygulama Yönetmeliği'nin 4. maddesinin (f) bendi uyarınca bu sit alanlarının koruma alanlarının belirlenerek bu iki alan gösterilmek suretiyle yenileme alanı ilan edilebileceği ve bu doğrultuda yenileme alanları sınır krokisinde sit ve koruma alanları gösterilmek suretiyle Bakanlar Kurulu'nca tespit yapılmasının gerektiği, bu faaliyetler yapılmadan yenileme alanının tespit edilmesinin hukuk devleti ilkesine aykırı olacağı, Bakanlar Kurulu'nun yenileme alanının ilan ettiği fakat bu alanı sit alanı ilan etmediği, ayrıca koruma alanı da belirlenmediği, bu durumun hukuki belirlilik ilkesine aykırı olduğu, ayrıca plan içinde kalan bazı alanların etkileşim geçiş alanı olarak belirlenmediği, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun görevleri içinde olmayan alanları içeren bir planı onayladığı, dava konusu kararın Anayasa, yasa ve yönetmelik hükümleri ile hukukun genel ilkeleri, şehircilik ilkeleri, kültürel peyzajın korunması, planlama ilkeleri, kamu yararı açısından hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 10. Mahkemesi'nce; dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü:

Dava; davacı oda tarafından, Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının onaylanmasına ilişkin 17.5.2007 tarih ve 25 sayılı Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 3. maddesinin a/8 bendinde; koruma amaçlı imar planının, bu Kanun uyarınca belirlenen sit alanlarında, alanın etkileşim-geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel, sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak; hali hazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, alt yapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile

EK-6. (devam) Ankara 10. İdare Mahkemesinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı kararı

T.C
ANKARA
10.İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO :2007/885

plânlama kararları, tutumları, plân notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve uygulama imar plânlarının gerektirdiği ölçekteki plân olduğu belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 5.maddesinde de, nazım imar planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanış biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus çoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plan, uygulama imar planı ise; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plan şeklinde tanımlamaktadır.

İmar planlarının yargısal denetimi sırasında; şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı kriterlerinin yanı sıra, özelliği itibariyle imar planlarının bütünlüğü, genel yapısı, kapsadığı alanın nitelikleri ve çevrenin korunması gibi olguların gözetilmesi de zorunludur.

Öte yandan, koruma amaçlı nazım ve uygulama imar planlarının yargısal denetiminin; yenileme, koruma ve sit alanı ile etkileşim geçiş sahası, kültür ve tabiat varlıkları gibi unsurların da değerlendirilmesi suretiyle yapılması gerekmektedir.

Dava dosyanın incelenmesinden, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından 15.07.2005 tarihinde Ulus'un da içerisinde bulunduğu Ankara Tarihi Kent Merkezi'ni "Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı" olarak ilan ettiği, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Ankara Bölge Kurulunun 10.11.1989 tarih ve 954 sayılı kararı ile uygun bulunan "Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-Islah planı ile yine aynı Kurulun 02.07.2004 tarih ve 9280 sayılı kararı ile uygun bulunan "Ankara' Eski Kent Dokusunun Planlanması, Sağlıklaştırılması ve Koruması Projesinin" plan onama sınırlarının "Yenileme alan sınırı" olarak kabul edildiği ve bu sınırın Bakanlar Kurulunun 07.09.2005 tarih ve 25929 sayılı Resmi Gazete'de yürürlüğe giren 2005/9289 sayılı kararı ile kabul edildiği, akabinde Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.12.2005 tarih ve 3175 sayılı kararı uyarınca Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Hassa Mimarlık Mühendislik ve İnş. San. Tic. Ltd. Şti ile plan yapımı amacıyla 23.03.2006 tarihli idari sözleşme ve özel teknik şartname imzalandığı, dava konusu 17.5.2007 tarih ve 25 sayılı Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı ile de hazırlanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının onaylandığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda; uyuşmazlığın çözümü için Mahkememizin işbu davadaki 28.09.2007 tarihli kararı ile yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği ve "dava konusu kararın dayanağı olan plan, karar ve diğer işlemleri teknik açıdan değerlendirerek, söz konusu Kurul kararı ve Kurul kararıyla onaylanan " Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı ve Plan notları" 'nı; yenileme alanı, sit alanı, koruma alanı, etkileşim geçiş alanı ve tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkları gibi hususlar açısından inceleyip, ilgili mevzuata, şehircilik ve planlama ilkelerine ve kamu yararına aykırılık bulunup bulunmadığı" sorularına ilişkin rapor hazırlanmasının bilirkişiye

EK-6. (devam) Ankara 10. İdare Mahkemesinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı kararı

T.C
ANKARA
10.İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO :2007/885

iletildiği, 07.04.2008 tarihinde yapılan keşif sonucunda da bilirkişi raporunun düzenlendiği, söz konusu raporda; Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Açıklama Raporu'nda; Ankara kenti bütününe yönelik, hiçbir özgünlüğü olmayan genel bilgilerin (yönetsel yapı, iklim, bitki örtüsü, jeolojik yapı, ekonomik ve sosyal yapı vb.) ağırlıklı olarak yer aldığı, ancak bu bilgilerin planlama alanı ile ilişkisinin kurulmadığı, örneğin, ekonomik ve demografik yapı analizlerinde il düzeyinde alınan bilgilerin kullanıldığı, Ankara kentinin özel bir alanı için yapılan bir plan çalışmasında bu genel bilgiler ile yetinilmiş olunmasının planlama esasları açısından son derece büyük bir eksiklik olduğu, bir başka deyişle özel bir alanın bilgisine gerek duyulmadan gerçekleştirilecek bir planlama çalışmasının planlama esasları açısından olumsuz olacağı, daha önce hazırlanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planı'nda, planlama alanında üç tür yapı tanımının yapıldığının belirtildiği, raporda bunların "1)Korunacak yapı: Tescilli olsun ya da olmasın ayrıntılı röleve-restorasyon projeleri çerçevesinde sağlıklaştırmaları esas olan yapılardır. 2)Doygun yapı: Sağlıklaştırılmak ve/veya çevreye uyumlu hale getirilmek durumunda olan yapılardır. Bu yapılara yapılacak müdahaleler ayrıntılı projelerle belirlenecek ve mevcut katsayılarını aşmayacaklardır. 3) Yeni yapı: Çevreye uyumlu yeni yapılaşma olanaklarını göstermektedir. Çevreye uyumlu yeni yapıların kesin konumları, yükseklikleri ve mimari özellikleri ayrıntılı proje çalışmalarıyla belirlenecektir." şeklinde ifade edildiği, anılan planda, Ulus Tarihi Kent Merkezinde, yeni yapılaşma olanağının; çevreye uyum, konum, yükseklik ve mimari özellik vb. ölçütler çerçevesinde değerlendirildiği, diğer yandan; doygun yapının, sağlıklaştırılacak ve çevreye uyumlu hale getirilecek ve mevcut kat sayılarını aşmayacak yapılar olarak tanımlandığı, özetle, bu koruma planının; koruma bakış açısıyla doygun yapı, yeni yapı tanımlarını koruma bakış açısıyla sınırlamakta olduğu, oysa, Ankara Tarihi Kent Merkezi Kentsel Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı'nda, dile getirilen planda öngörülmüş olan doygun yapı olarak gösterilen yapılar ile bu yapılarla ilişkisi içinde öngörülmüş olan yeni yapıların bulunduğu imar adalarının büyük bir çoğunluğunun "yerleşime uygun alanlar" olarak öngörüldüğü, bilirkişi kurulunun, öncelikle bu kavramın Koruma Amaçlı İmar Planlama kapsamında yer alan ve önemli oranda doygun/yapılaşmış bir bölgede doğru bir planlama ve koruma kavramı olmadığı kanısına sahip olduğu, benzer şekilde, bir önceki planda "Yeni yapılaşma için toplulaştırılacak alanlar" 'ın da dava konusu planlarda yerleşime uygun alanlar olarak, "Koruma Program Alanlarında Koruma Amaçlı Toplulaştırılacak ve Kamulaştırılacak Parseller" 'in de yerleşime uygun alanlar olarak gösterildiği, bu şekilde dava konusu planlar ile bir önceki planın koruma kapsamında yeni yapılaşmayı tarifleyen planlama yaklaşımının terk edildiği ve planlama alanının büyük bir bölümünde "yerleşime uygun alanlar" lejant maddesi ile koruma kararlarının geçersizleştirilmekte olduğu, alt ölçekli bir planın yapılaşma düzeni konusunda sahip olması gereken ayrıntılar atlanarak aşırı genelleştirici lejant maddeleri ile planlamanın belirsizleştirildiği vurgulanmış, raporun sonuç kısmında da; Koruma Kurulları tarafından sit alanları ile ilgili kararlarda 2863 Sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelikler ve Yüksek Kurul İlke Kararları çerçevesinde uygulama yapılmasının gerektiği, daha önce alınmış tüm kararlara, plan onaylarına, tescil kararları, sınır değişikliği ve plan değişikliklerine ilişkin kararlara uygun davranılmasının 'Kamu İdaresinin Sürekliliği İlkesi' gereği olduğu, Büyükşehir Belediyesinin yenileme alan sınırı içerisinde koruma imar planı yapımına girişmesi sonucunda birbirinden farklı mevzuatlara tabii olan yenileme alanları ile koruma alanları kararlarının birbirine karıştırıldığı ve üretilen planın amaç ve hedeflerinin muğlaklaştırıldığı, Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı ve Plan Notları'nın Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilen sınırlar içinde 5366 Sayılı

EK-6. (devam) Ankara 10. İdare Mahkemesinin 23.07.2008 tarih ve 2007/885 esas sayılı kararı

T.C
ANKARA
10.İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO :2007/885

Kanun uyarınca değil, 2863 Sayılı Kanun uyarınca hazırlanmasının gerektiği, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Açıklama Raporu'nda; Ankara kenti bütününe yönelik, hiçbir özgünlüğü olmayan genel bilgilerin ağırlıklı olarak yer aldığı ancak bu bilgilerin planlama alanı ile ilişkisinin kurulmadığı, Ankara kentinin özel bir alanı için yapılan bir plan çalışmasında bu genel bilgiler ile yetinilmiş olunmasının planlama esasları açısından son derece büyük bir eksiklik olduğu, koruma amaçlı bir planlama çalışmasında yapılması gerekli detaylı çalışmaların, yapı bazında değerlendirme ve irdelemelerin yüzeysel olarak yapıldığı, Ankara Tarih Kent Merkezi Yenileme Alanı Sınırı irdelendiğinde Sit Alanı kapsamında olmayan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen alanların dışındaki kimi alanların da (İsmetpaşa Mahallesi ile Hıfzıdlık Tepe güneyindeki alanlar) belediye tarafından yenileme alanı olarak belirlendiği, dava konusu Ankara Tarihi Kent Merkezi Kentsel Yenileme Alanı Koruma Amaçlı Uygulama imar Planında; Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planında koruma bakış açısıyla oluşturulmuş olan kullanma ve yapılaşma kararlarının değiştirilebilmesi yönünde bir esneklik ve muğlaklık yaratıldığı, bu tutumun tüm koruma alanını tehdit etmekte olduğu ve ilerde telafisi mümkün olamayacak spekülasyon ve yıkımlara uygun bir ortam yarattığı, bu durumun da 2863 Sayılı KTVK Yasası'na aykırı bir durum oluşturduğu kanaatine varıldığı görülmektedir.

Yukarıda özetlenen bilirkişi raporundaki tespitler ve dosyada mevcut diğer bilgi ve belgeler Mahkememizce hüküm tesisi için yeterli bulunup, davalı idarenin itirazının da bilirkişi raporunu sakatlar nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı'nın ve plan notlarının onaylanmasına ilişkin 17.5.2007 tarih ve 25 sayılı Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı; koruma amaçlı imar planlarıyla ilgili ilke ve esaslara ve kamu yararına aykırı olduğundan, hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, açıkça hukuka aykırı olan ve uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararlara sebebiyet vereceği anlaşılan dava konusu işlemin yürütmesinin, 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca teminat aranmaksızın durdurulmasına, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz yolu açık olmak üzere 23.07.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE
ŞEBNEM ÖZTÜRK	MUSTAFA AÇIKGÖZ	MEHMET FATİH YILDIRIM
27878	101482	107214

ASLI GİBİDİR

T/D 24.07.2008

EK-7. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı

T.C
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:490 15.03.2013

- KARAR -

Ulus Tarihi Kent Merkezi Sit Alanı 1/5000 ölçekli nazım imar plan değişikliğine ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 15.03.2013 gün ve 1255 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; Ankara İli Altındağ İlçesi'nde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararıyla onaylı "Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı"nın 130 hektarlık bir bölümünü oluşturan Ulus ve Ankara Kale Bölgeleri; Belediyemiz Meclisinin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararı, Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararıyla "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı" olarak uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla 3 etaba ayrılarak onaylandığı,

Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeliğin 4. maddesinde İdare olarak "... Büyükşehir Belediyesi bulunan yerlerde Büyükşehir Belediyesini ..." tanımlanmış 5. maddesinde ise "Koruma Amaçlı İmar Planları idareler tarafından" belirli koşullar çerçevesinde yapılıp yaptırılabileceği hususları düzenlendiği,

İdaremizce Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanına ilişkin 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı yaptırılmak üzere 17.03.2011 tarihinde ihale yapılmış, ihaleyi alan Makbule İlçan - UTTA Planlama Projelendirme Danışmanlık T.C. Ltd. Şti. İş Ortaklığının plan çalışmalarını yürütmekte olduğu, .

Plan Yapım Süreci içerisinde ilgili katılımcıların davet edildiği 15.05.2012 tarihinde katılım toplantı düzenlenerek, toplantıya ait yazışma ve tutanaklarının tanzim edildiği,

Ulus Tarihi Kent Merkezine ilişkin hazırlanan "Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeliğin 8. Maddesi uyarınca İdaremizce uygun görüldüğü,

Hususları tespit edilmiş olup, "Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı"nın 2863 ve 5366 sayılı Kanunlar uyarınca; İlgili Koruma Bölge Kurulunun uygun görüşünü takiben ilan edilip yürürlüğe konulmak üzere "onayı" na ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak oyçokluğu ile kabul edildi.

Meclis Başkanı
İ.Melih GÖKÇEK

Katip
Durali KELEŞ

Katip
Hikmet ALPDÜNDAR

EK-8. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 18.12.2013- 61 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 18.12.2013- 716

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, Plan Hükümleri ve Açıklama Raporunun değerlendirilmesi talebine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı KUDEM'in 17.12.2013 gün, 34342036.310.01.02/2812/22863(1106 ND) sayılı yazısı ve ekleri, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı kararı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 03.09.1985 tarih ve 1378 sayılı kararı, 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı kararı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 15.08.2003 tarih ve 8705 sayılı kararı, Ankara Yenileme Alanları Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı, 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı, Ankara 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 28.03.2013 tarih ve 423 sayılı kararı, 25.10.2013 tarih ve 670 sayılı kararı, 01.11.2013 tarih ve 671 sayılı kararı, 21.11.2013 tarih ve 674 sayılı kararı, 06.12.2013 tarih ve 707 sayılı kararı, 13.12.2013 tarih ve 710 sayılı kararı, 18.12.2013 tarih ve 3087 sayılı uzman raporu, 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, plan hükümleri ve plan açıklama raporu incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda,

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı çalışmaları kapsamında, ekli hâlihazır haritada koordinatları verilen etkileme geçiş alanları, kentsel sit alanı, 1.derece arkeolojik sit alanları ve 2. derece arkeolojik sit alanı sınırları değişikliğinin uygun olduğuna ve onaylanmasına, ekli 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve plan hükümlerinin 2863 sayılı yasa kapsamında düzeltildiği şekliyle uygun bulunduğuna karar verildi.

BAŞKAN
Yakup ERİKEL
(imza)

ASLI GİBİDİR
Murat ARIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN YARDIMCISI
Nurçin ÇELİK
(imza)

ÜYE
Çiğdem BAŞKAN
(imza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(imza)

ÜYE
Ahmet Suat EMRE
(imza)

ÜYE
Osman BEKAR
(imza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Ana. Med. Müze Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Buket DAĞDEVİREN
Vakıflar Bölge Müd. Tem.
(imza)

EK-9. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.02.2014 tarih ve 317 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:317 14.02.2014

KARAR

Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar plan değişikliğine yapılan itiraza ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 14.02.2014 gün ve 1246 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisimizin 14.02.2014 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı ile Koruma Bölge Kurulu Kararını takiben yürürlüğe konulmak üzere onaylanan "Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı"; 13.12.2013 tarih ve 710 sayılı Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararında anılan değişikliklere istinaden gerekli düzenlemeler yapılarak, Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile uygun bulunduğu,

Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı 06.01.2014-04.02.2014 tarihleri arasında ilan edilmiş ve 04.02.2014 tarihi mesai bitiminde 30 günlük yasal süre tamamlanmış olup, askı sürecinde yapılan 154 adet itirazı dair kısmen kabul kısmen ret tarzındaki değerlendirme raporu yazımız ekinde sunulduğu,

Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı yapılan itirazların plan müellifi ve Dairemiz KUDEB uzmanlarıyla birlikte hazırlanan 14 sayfadan ibaret değerlendirme raporu da dikkate alınarak söz konusu iddia ve itirazların 2863, 5366 ve 3194 Sayılı Yasalar ile ilgili mevzuat uyarınca karara bağlanmasının uygun olacağı görüş ve kanaatine varıldığı,

Hususları tespit edilmiş olup, söz konusu itirazların kısmen kabul kısmen reddine yönelik 06.02.2014 tarihli Değerlendirme Raporu "Kabulü" ne ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak oyçokluğu ile kabul edildi.

Meclis 1.Başkan V.	Katip	Katip
Ali İhsan ÖLMEZ	Durali KELEŞ	Hikmet ALPDÜNDAR

Suat TEKİN
Kararlar Şube Müdürü
ASLI GİBİDİR

EK-10. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 22.09.2014- 91 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 22.09.2014- 1044

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi kentsel sit alanı ile arkeolojik sit alanlarına yönelik Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı ile uygun bulunan, 25.07.2014 tarih ve 991 sayılı kararı ile yeniden değerlendirilen itirazların plana işlenmesine karar verilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında yapılan değişikliklerin değerlendirilmesini içeren; Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı KUDEM'nün bila tarihli; 34342036.310.04/2557/15629 (1106ND) sayılı yazısı, ile Ankara II numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 19.09.2014 tarih ve 3645 sayılı uzman raporu okundu, dosyası incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda,

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi kentsel sit alanı ile arkeolojik sit alanlarına yönelik Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı ile uygun bulunan, 25.07.2014 tarih ve 991 sayılı kararı ile yeniden değerlendirilen itirazların plana işlenmesine karar verilen Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında yapılan değişikliklerden;

- Kalenin güneydoğusunda yer alan ve Park Altı Otopark (PO) olarak planlı alanın "Kentsel Tasarım Proje Alanı-1" sınırları içerisine dahil edilmesinin ve "Konut+Ticaret Alanı (KT)" fonksiyonu verilmesinin,

-2682 ada, 2 ve 3 parseller ile aynı ada içerisinde Park Altı Otopark (PO) olarak planlanan alanın "Rekreasyon Alanı" olarak değiştirilmesinin ve bu alanın "Kentsel Tasarım Proje Alanı-6" olarak belirlenmesinin,

- "Eğitim Altı Otopark Alanı" olarak planlanan 468 adanın alan kullanımının "Eğitim+Otopark Alanı" ve Eğitim Alanı" olarak planlanan 2998 ve 3000 adaların "Eğitim Altı Otopark Alanı" olarak değiştirilmesinin,

- değişikliklere ilişkin plan hükümlerinde ve açıklama raporunda düzenlenen maddelerin uygun olduğuna,

- Kurulumuzca uygun bulunan Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, plan hükümleri ve açıklama raporunun ilgili Belediyesinden onaylandıktan sonra dağıtımı yapılmak üzere Müdürlüğümüze iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Hüseyin AYDIN
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Osman BEKAR
(İmza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(İmza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(İmza)

ÜYE
Ahmet Suat EMRE
(İmza)

ÜYE
Çiğdem BAŞKAN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tem.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tem.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Ana. Med. Müze Tem.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Buket ONAT DAĞDEVİREN
Vakıflar Bölge Müd. Tem.
(İmza)

EK-11. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:1871 14.10.2014

K A R A R

Altındağ İlçesi Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planına yapılan itirazlara ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 14.10.2014 gün ve 620 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisimizin 14.10.2014 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı ile Koruma Bölge Kurulu Kararını takiben yürürlüğe konulmak üzere onaylanan "Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı"; Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kararı ile uygun bulunduğu,

Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı 06.01.2014-04.02.2014 tarihleri arasında ilan edilmiş olup, askı sürecinde yapılan itirazlar Belediye Meclisimizin 14.02.2014 tarih ve 317 sayılı kararı ile değerlendirilerek kısmen kabul kısmen ret olarak karara bağlandığı,

Belediye Meclis kararına istinaden söz konusu plan itirazları tekrar Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na iletilmiş, Koruma Kurulu bu planı üç ayrı toplantı gündeminde değerlendirildiği,

Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı kararı ile yapılan düzeltmeler doğrultusunda plan,plan hükümleri ve açıklama raporu uygun görülerek Belediyemizce onaylandıktan sonra dağıtım için Kurul Müdürlüğüne iletilmesine karar verildiği,

Hususları tespit edilmiş olup, yapılan değerlendirmede anılan 1044 sayılı Kurul Kararı doğrultusunda Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, Plan Hükümleri ve Açıklama Raporunun "onayı"na ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu Raporu oylanarak oybirliği ile kabul edildi.

Meclis 1.Başkan V.
Ali İhsan ÖLMEZ

Katip
Cafer Tayyar ALTUĞ

Katip
Büşra Koru UZKURT

EK-12. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:2312 12.12.2014

K A R A R

Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 gün ve 1871 sayılı kararı ile onanan Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli nazım imar plan değişikliğine yapılan itirazlara ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 12.12.2014 gün ve 858 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.12.2014 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarım Koruma Bölge Kurulu'nun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı Kararı ile uygun bulunan " Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Konuna Amaçlı Nazım İmar Planı", Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı ile onaylandığı,

Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planına 24.10.2014-23.11.2014 tarihleri arasında yapılan askı sürecinde yapılan itirazlara dair değerlendirme raporu hazırlandığı,

Söz konusu 23 muhtelif itirazların reddinin uygun olacağı görüş ve kanaatine varıldığı,

Hususları tespit edilmiş olup, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım imar Planına yapılan itirazların İmar ve Şeh.Dairesi değerlendirme raporu doğrultusunda "reddi"ne ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu Raporu oylanarak oyçokluğu ile kabul edildi.

Meclis 2.Başkan V.	Katip	Katip
Nail ÇİMEN	Cafer Tayyar ALTUĞ	Büşra Koru UZKURT

T.C.
Karar Şube Müdürü
ASLI GİBİDİR

EK-13. Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 25.03.2015 tarih ve 2015/76 esas sayılı kararı

2014/812
Av. G.Z. Alpoğlu

T.C.
ANKARA
7. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2015/76

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYEN (DAVACI) : HASAN SARIÇAM VE DİĞER 6 KİŞİ
VEKİLİ : AV. OKAN YILMAZYURT
Birecik Sokak Gazi İş Merkezi 1/75 Maltepe
Çankaya/ANKARA
KARŞI TARAF (DAVALILAR) : 1- ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
VEKİLİ : AV. GAMZE ZOR ALPOĞLU
Ankara Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği
Hipodrom Caddesi No:5 - Yenimahalle
Altındağ/ANKARA
2- KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
VEKİLİ : AV. Z.BERNA BOZKURT - Aynı yerde
İSTEMİN ÖZETİ : Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1 parsel ile 31 ada, 4 parsel sayılı taşınmazları kapsayan alanda, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.03.2013 tarih ve 490 sayılı kararı ile kabul edilen ve Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı ile uygun bulunan Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile bu plana yapılan itirazın zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce, dava dilekçesi ve ekleri incelenerek yürütmenin durdurulması istemi hakkında işin gereği görüşüldü:

Mahkememizin E:2014/659 esas sayılı dosyasında yürütmenin durdurulması istemi hakkında verilecek nihai karara kadar **dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne**, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 25/03/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE
GÜL FİLİZ ERCAN ASLANTAŞ	MUSTAFA OĞUZHAN BÖLÜKBAŞI	KASIM GÜNDÜZ
33774	138932	167978

ASLI GİBİDİR

HK
26.03.2015

EK-14. Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nin 09.09.2015 tarih ve 2015/4650 Y.D. itiraz nolu örnek kararı

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
1. KURUL

Y.D. İtiraz No : 2015/4650

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA

VERİLEN KARARA İTİRAZ EDEN (DAVALI) : ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. GAMZE ZOR ALPOĞLU- Aynı Adreste

KARŞI TARAF (DAVACI) : KASIM SARIÇAM MİRASÇILARI

VEKİLİ : AV. OKAN YILMAZYURT
Birecik Sokak Gazi İş Merkezi 1/75 Maltepe
Çankaya/ANKARA

İSTEMİN ÖZETİ : Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1 parsel ile 31 ada, 4 parsel sayılı taşınmazları kapsayan alana ilişkin Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının onaylanmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı ile bu karara yapılan itirazın reddine ilişkin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı kararın iptali istemiyle açılan davada; yürütmenin durdurulması isteminin kabulü yönünde Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce verilen 23.07.2015 gün ve E:2015/1339 sayılı kararın hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kaldırılması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Kurulunca dava dosyası incelenerek gereği görüşüldü :

Dava; Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1 parsel ile 31 ada, 4 parsel sayılı taşınmazları kapsayan alana ilişkin Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının onaylanmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı ile bu karara yapılan itirazın reddine ilişkin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı kararın iptali istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlıkta, Danıştay 14. Dairesinin E:2012/903 sayısına kayıtlı dosyada yürütmenin durdurulması istemi hakkında verilecek nihai karara kadar dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş ise de, Danıştay 14. Dairesinin 01.07.2015 tarihli, K:2015/6049 sayılı kararıyla, 28.06.2015 tarihli, 29400 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 22.06.2015 tarihli, 2015/7872 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında bulunan alanın 5366 sayılı Kanunun 2. Maddesi uyarınca yenileme alanı olarak belirlendiği ve dava konusu Bakanlar Kurulu kararının da yürürlükten kaldırıldığı gerekçesiyle konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği görüldüğünden, Mahkemece Danıştay 14. Dairesinin anılan kararı gözönünde bulundurularak dava konusu Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile bu plana yapılan itirazın reddine yönelik işleme ilişkin olarak yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, davalı idare itirazının KABULÜ ile Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce verilen 23.07.2015 gün ve E:2015/1339 sayılı kararının yürütmenin durdurulması istemi hakkında yeniden bir karar verilmek üzere KALDIRILMASINA,09/09/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
ESAT TOKLU	HANDAN YAĞUŞ	ÖMER KÖROĞLU
33839	26777	32664

AÜ

EK-15. Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 26.10.2015 tarih ve 2015/1339 esas sayılı kararı

T.C.
ANKARA
7. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2015/1339

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYEN (DAVACI) : **KASIM SARIÇAM MİRASÇILARI**
VEKİLİ : **AV. OKAN YILMAZYURT**
Birecik Sokak Gazi İş Merkezi 1/75 Maltepe Çankaya / ANKARA
KARŞI TARAF (DAVALI) : **ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI**/ANKARA
İSTEMİN ÖZETİ : Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1 parsel ile 31 ada, 4 parsel sayılı taşınmazları kapsayan alana ilişkin Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının onaylanmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 tarih ve 1871 sayılı kararı ile bu karara yapılan itirazın reddine ilişkin 12.12.2014 tarih ve 2312 sayılı kararın iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.
SAVUNMA ÖZETİ :Dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce, dava dosyası incelenerek yürütmenin durdurulması istemi hakkında işin gereği görüşüldü:

Yürütmenin durdurulmasına ilişkin istemin, Mahkememizin E:2014/659 esas sayılı dosyasında yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda bilirkişi raporunun düzenlenmesinden sonra incelenmesine 26/10/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE
GÜL FİLİZ ERCAN ASLANTAŞ	YUSUF KENAN ZOR	MUSTAFA OĞUZHAN BÖLÜKBAŞI
33774	165720	138932

H.C. 02/11/2015

EK-16. Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı

2014/448.
Av. G.Z. Alpoğlu

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2016/11424
Karar No : 2019/329

TEMYİZ EDENLER : I-(DAVALI) Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ANKARA
VEKİLİ : Av. Gamze Zor Alpoğlu (Aynı yerde)
II-(DAVALI) Kültür ve Turizm Bakanlığı - ANKARA
VEKİLİ : Hukuk Müşaviri Semra Ünal (Aynı yerde)
III-(DAVALI YANINDA DAVAYA KATILAN) Utta Planlama Projelendirme Danışmanlık Ltd. Şti. Adına vekaleten ve kendi adına asaleten Makbule İlçan İç Sokak No:7-2 Yukarı Ayrancı Çankaya/ANKARA

KARŞI TARAF (DAVACILAR) : 1- TMMOB Mimarlar Odası (Ankara Şubesi)
VEKİLİ : Av. Gökçe Bolat
Konur Sk. No:4/3 Çankaya/ANKARA
2- TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi)
VEKİLİ : Av. Koray Cengiz
Cinnah Cad. Farabi Sk. No: 38/4 Çankaya/ANKARA

İSTEMİN KONUSU : Ankara 7. İdare Mahkemesinin 30/05/2016 tarih ve E:2014/659, K:2016/1746 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Ankara İli, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının onaylanmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarihli, 490 sayılı kararı ile bu kararın düzeltilerek uygun bulunmasına ilişkin Ankara 2 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 25.10.2013 tarihli, 670 sayılı, 01.11.2013 tarihli, 671 sayılı, 21.11.2013 tarihli, 674 sayılı, 13.12.2013 tarihli, 710 sayılı ve 18.12.2013 tarihli, 716 sayılı kararlarının ve bu kararlar sonucu 06.01.2014 - 04.02.2014 tarihleri arasında askıya çıkarılan nazım imar planına askı süresi içerisinde yapılan itirazların bir kısmının kabul edilmesine bir kısmının reddedilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.02.2014 tarihli, 317 sayılı kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: Temyize konu kararda; yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen bilrkişi raporu ile dosyadaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, Ulus Tarihi Kent Merkezi Sit Alanına ait 1/5000 ölçekli nazım imar planının planlama modeli, plan vizyonu ve senaryosunun koruma odaklı olarak geliştirilmediği, plan araştırma raporu, plan raporu ve planın birbiri ile gerektiği gibi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hIICa+e - yQwNlmL - rlPYvBV - x+66ws= ile erişebilirsiniz.

EK-16. (devam) Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2016/11424
Karar No : 2019/329

ilişkilendirilmediği, kopukluklar içeren belgeler olarak hazırlandığı, Ulus'un Ankara Kenti merkezler hiyerarşisi içerisindeki yeri ve tarihi değerinin tanımlanmadığı, planın çok daha küçük bir yerleşimde yapılıyormuşçasına ele alındığı, Ulus'un karmaşık dokusunu kavramaktan uzak, genel ve yüzeysel olduğu, Kızılay ve Kaleiçi yeni merkezi iş alanı ve yakın çevresi ile ilişkilerinin tam olarak kurulamamış olduğu, konut kullanımının dışlanarak tamamen karma turizm, ticaret, eğlence ve diğer kullanımlara yönlendirilerek korumanın sosyal boyutunun ihmal edildiği, ulaşıma ilişkin yaklaşımlarının çağdaş olmaktan uzak otobüs sistemlerine dayandırıldığı, gar, Gençlik Parkı gibi yakın çevrenin önemli odak noktalarını gözeten yaya aksı, bütünleşik yaya alanları yönelimi gibi plan fikirlerinin geliştirilmediği, Antik Roma Dönemine ilişkin geniş bir şehir dokusunun yer altında bulunduğu gerçeğinin tamamen göz ardı edildiği ve özellikle Hacıbayram Höyüğünün gerektiği gibi dikkate alınmadığı, Osmanlı Döneminin simgesi olan tarihi ticaret merkezi ve Hanlar Bölgesinin tamamen ihmal edildiği, Ankara Kaleiçine yönelik kararların yetersiz, eksik ve yanlış olduğu, daha önce yapılmış çalışmalar, açılan yarışmaların sonucu olan plan ve projelerden (Ulus Yarışması, Kale Yarışması vb.) yeterince yararlanılmadığı, alandaki teknik altyapının planla getirilen kararlarla ilişkili olarak gerektiği gibi değerlendirilmediği, araştırma raporunda belirtilen alt bölgelemelerin ve sosyo-ekonomik tespitlerin plan kararlarına yansıtılmadığı, planda temel araç olarak kullanılan KTPA (Kentsel Tasarım Planlama Alanı) gibi bölgeleme kararlarının belirlenmesinde ölçek unsurunun dikkate alınmadığı, kimi zaman çok büyük kimi zaman çok küçük alanların bu şekilde tanımlandığı, KTPA'ların uygulamada nasıl ele alınacağının örgütlenme ve finansman açılarından tanımlanmadığı, Hamamönü gibi göreli olarak sorunsuz planlama bölgelerinin de plan sınırları içerisine dahil edilmesiyle Hamamönünde uygulamaların kesintiye uğraması riskinin ortaya çıktığı, koruma amaçlı nazım imar planı gösterim dili ve lejantının çok yetersiz, araştırma raporundaki bilgileri ve hassasiyeti yansıtmaktan uzak olduğu, daha pek çok önemli eksiklik ve hatalar bulunduğu, planın daha olgunlaştırılması gerekli bir plan taslağı düzeyinde kaldığı ve uygulamaya geçirilmesinin telafisi olmayan sonuçlara sebebiyet verebileceği, bu durumda, dava konusu koruma amaçlı nazım imar planının şehircilik ilkelerine, koruma planlaması tekniklerine, Venedik Tüzüğü'ne, kamu yararına aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle hukuka aykırı bulunan dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI :

Davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından; davacı Odalar'ın dava açma ehliyeti bulunmadığı, davanın süresinde açılmadığı, planlama sürecinde usulüne uygun olarak toplantı yapıldığı, yenileme alanına ilişkin çalışmaların ve kararların tutarlı olduğu, planı hazırlayan müellif firmanın gerekli şartları taşıdığı, yapılan imar planı ile arkeolojik alanların korunduğu, sınır değişikliklerinin yasanın verdiği yetkiler dahilinde ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hIICa+e - yQwNlmL - rIPYvBV - x+66ws= ile erişebilirsiniz.

EK-16. (devam) Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2016/11424
Karar No : 2019/329

hukuka uygun olarak tesis edildiği, etkileme geçiş alanlarının belirlenmesine ilişkin çalışmaların yeterli, isabetli ve amacına uygun olduğu, planlama çalışmalarında güncel haritaların kullanıldığı, plan kararlarının kentsel sit dokusu ile uyumlu olduğu, KAİP kararları arasında yer alan ulaşım, kullanım, bölgeleme, yapılaşma vb. kararların koruma ilke ve amaçları ile uyumlu olduğu, bilirkişilerin planın içeriği yönünden değil de şeklen inceleme yaptığı,bilirkişi raporunun tarafsızlıktan uzak olduğu, subjektif tespitler içerdiği, soyut nitelikte olduğu ileri sürülmüştür.

Davalı Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından; dava konusu işlemin Bakanlıklarınca tesis edilmediğini dolayısıyla hasım sıfatlarının bulunmadığı, bilirkişi raporunda kusurlandırılan tüm hususların imar planında karşılığının olduğu, dava konusu işlemin hukuk ve mevzuata uygun olduğu, savunulmuştur.

Davalı yanında davaya katılan Utta Planlama Projelendirme Danışmanlık Ltd. Şti. Adına vekaleten ve kendi adına asaleten Makbule İlçan tarafından; Planlama sürecinin geniş bir uzman kadro ile katılımcı çalışma biçiminde yürütüldüğü, planlama çalışması sırasında bir önceki planların iptal nedenleri ve Mahkeme kararları titizlikle taranarak bu kararların gereğinin yerine getirildiği, bilirkişilerin dava dosyasına ilişkin bazı medya organlarında beyanlarda bulunduğu görüldüğünden tarafsızlıklarını yitirdikleri, bilirkişi Mehmet Tuncer'in dava konusu imar planını hazırlayan müellif firmanın eski ortağı olduğu, kişisel husumet nedeniyle taraflı rapor hazırlandığı, alandaki konut dokusu yönünden bilirkişi değerlendirmelerinin objektif olmayan, bilimsel temellere dayanmayan ve saha verilerini okumayan nitelikte bulunduğu, bilirkişilerce plan araştırma raporunun anlaşılamadan raporun hazırlandığı, dava konusu işlemin hukuk ve mevzuata uygun olduğu, ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ AHMET CEM BAYRAK'IN DÜŞÜNCESİ : Dava, Ankara İli, Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu nazım imar planının Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.03.2013 tarihli, 490 sayılı kararı ile onaylandığı, Ankara 2 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 25.10.2013 tarihli, 670 sayılı, 01.11.2013 tarihli, 671 sayılı, 21.11.2013 tarihli, 674 sayılı, 13.12.2013 tarihli, 710 sayılı ve 18.12.2013 tarihli, 716 sayılı kararları ile düzeltilerek uygun bulunduğu, daha sonra nazım imar planının 06.01.2014 - 04.02.2014 tarihleri arasında askıya çıkartıldığı, söz konusu nazım imar planına askı süresi içerisinde yapılan itirazların Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.02.2014 tarihli, 317 sayılı kararı ile bir kısmının kabul edildiği bir kısmının reddedildiği, bu kararın Ankara 2 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hlICa+e - yQwNlmL - rlPYvBV - x+66ws= ile erişebilirsiniz.

EK-16. (devam) Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2016/11424
Karar No : 2019/329

Kurulunun 22.09.2014 tarihli, 1044 sayılı kararı ile uygun bulunduğu, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 tarihli, 1871 sayılı kararı ile nazım imar planının yeniden onaylandığı, onaylanan imar planının 24.10.2014 - 23.11.2014 tarihleri arasında askıya çıkartıldığı, anılan nazım imar planına askı süresi içerisinde yapılan itirazların Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.12.2014 tarihli, 2312 sayılı kararı ile reddedilmesi üzerine dava konusu nazım imar planının kesinleştiği görülmektedir.

Bu itibarla, TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi) tarafından Ankara 7. İdare Mahkemesinin E:2015/677 sayılı dosyasında açılan davada 29/11/2016 tarihli, E:2015/677, K:2016/4787 sayılı kararla 12.12.2014 tarihli nazım imar planının iptal edildiği, anılan karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 22/06/2017 tarihli, E:2017/2290, K:2017/1530 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddedildiği, bu kararın Danıştay Altıncı Dairesinin 10/09/2018 tarihli, E:2017/5333, K:2018/6590 sayılı kararı ile onandığı görülmektedir.

Bu durumda, dava konusu nazım imar planının askı süresi içerisinde yapılan itirazlar üzerine bir kısmının değiştirildiği, değiştirilmeyen kısmı olan en güncel halinin ise mahkeme kararı ile iptal edildiği ve bu kararın kesinleşmesi hususu göz önüne alındığında, dava konusu nazım imar planının iptaline karar veren temyize konu mahkeme kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Mahkeme kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İdare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hIICa+e - yQwNlmL - rlPYvBV - x+66ws= ile erişebilirsiniz.

EK-16. (devam) Danıştay Altıncı Dairesi'nin 16.01.2019 tarih ve 2016/11424 sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2016/11424
Karar No : 2019/329

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalıların ve davalılar yanında davaya katılanın temyiz isteminin reddine,

2. Dava konusu işlemin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptali yolundaki Ankara 7. İdare Mahkemesinin 30/05/2016 tarih ve E:2014/659, K:2016/1746 sayılı temyize konu kararının **ONANMASINA,**

3. 2577 sayılı Kanunun (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren onbeş gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 16/01/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Emin	Mehmet	Ekrem	Mustafa	Ahmet Murat
SINMAZ	GÖKPINAR	ÖZÜBEK	ARSLAN	ALTUĞ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden hIICa+e - yQwNlmL - rIPYvBV - x+66ws= ile erişebilirsiniz.

EK-17. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.07.2005 tarih ve 1952 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar N0:1952 15.07.2005

- KARAR –

Yıpranan tarihi ve kültürel taşınmaz varlıklara ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 15.07.2005 gün ve 631 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.07.2005 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; 5366 sayılı ve 16.6.2005 tarihli Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun 5 Temmuz 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği,

5366 sayılı kanunun ikinci maddesi yenileme alanlarının belediye meclisinin salt çoğunluğunun kararıyla belirleneceği kuralını getirdiği,

5366 sayılı kanunun birinci maddesindeki amaç ve kapsam doğrultusunda belirlenen "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı"nın sınırlarının uygun görüldüğüne ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak salt çoğunluk ile kabul edildi.

Meclis Başkanı	Katip	Katip
İ.Melih GÖKÇEK	S.Hilal ALIÇ	Bedia SÖYLEMEZ

Suat TEKTEN
Kararlar Şube Müdürü
ASLI GİBİDİR

EK-18. Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

5. -2003
24097
Hukuk

Hatice Köse
- 5 Ağustos 2005
4611

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyenler :
1- Mustafa Sarıçam
2- Kazım Sarıçam Varisleri: Sabiha Sarıçam, Hasan Sarıçam, Adnan Sarıçam, Atila Sarıçam, Asuman Karcı (Sarıçam), Mehmet Sarıçam ve Nurten Gökçel
Vekili : Av.Okan Yılmazyurt - Strazburg Cad. No:23/2 Sıhhıye - ANKARA

Karşı Taraf : 1- Başbakanlık
2- İçişleri Bakanlığı
3- Kültür ve Turizm Bakanlığı
4- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.Ceyda Çakmak, Av.Candan Yılmaz - Aynı yerde
Davalı İdareler Yanında Davaya Katılanlar :
5- Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü
Vekili : Av.Veysel Kazan - Aynı yerde
6- Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi (EGO) Genel Müdürlüğü
Vekili : Av.Hatice Köse - Aynı yerde

İstemin Özeti : Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında Ulus, Hacıbayram Camii ve Civarı, Bentderesi İle Ankara Kalesi ve Civarını kapsayan alanın 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2.maddesi uyarınca "Yenileme Alanı" olarak tespit edilmesine ilişkin 07.09.2005 günlü, 25929 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararı, yenileme alanı olarak tespit edilen bölge içerisinde bulunan Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1, 13 sayılı parseller ile 8 pafta, 31 ada, 4 sayılı parsel ile üzerindeki yapıların da Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından kamulaştırılmasına, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. maddesine göre "Acele Kamulaştırmanın" uygulanmasına ilişkin 21.03.2007 günlü, 26469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 15.03.2007 günlü, 2007/11836 sayılı kararı ile bu karar uyarınca Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni'nin 02.08.2007 günlü, 745/3253 sayılı acele kamulaştırma yapılmasına ilişkin kararı ve bu kararın tashihine ilişkin anılan encümenin 18.10.2007 günlü, 935 sayılı kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Başbakanlığın Savunmasının Özeti : Davanın süresi içerisinde açılmadığı, esas yönünden, 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un amaç başlıklı 1. maddesi, alanların belirlenmesine ilişkin 2.maddesi ile kamulaştırmaya olanak tanıyan 4.maddesi ile bu Kanun uyarınca çıkarılan Uygulama Yönetmeliğinin 24.maddesinin son fıkrası çerçevesinde 2942

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

sayılı Yasanın 27.maddesinde öngörülen acele kamulaştırma yetkisinin kullanıldığı, dava konusu işlemlere konu edilen taşınmazın da içersinde yer aldığı yörenin Ulus Bölgesi Sit Alanı içerisinde yer aldığı, 5366 sayılı Yasa uyarınca Ulus, Ankara Eski Kent Dokusu, Roma Hamamı yenileme alanlarının Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından belirlenip karar alınması amacıyla Bakanlar Kurulu'na sunulduğu, Bakanlar Kurulunca alınan karar doğrultusunda etap etap uygulamaya geçildiği, I.Etapta Hacı Bayram Veli Camii ve Civarının uygulamasına başlanılması için dava konusu belediye encümeni kararının alındığı, Bakanlar Kurulu kararı ve proje sınırları içerisinde yer aldığı, sadece uygulama etap sınırının genişletilmesi nedeniyle tashih yolunda yeni bir karar daha alındığı, 5366 sayılı Yasa ile Ulus'u özellikle Hacı Bayram ve Kaleyi tekrar Ankara'ya kazandırmanın amaçlandığı, haklı gerekçeye dayandığı, üstün kamu yararı taşıdığı, 2008 yılının ilk yarısında ihale edilen projelerin ikinci yarısında yapım işlerine başlanılacağı, davacılara ait taşınmazların tescilli taşınmazlar olmadığı, 19974 ada, 1 sayılı parsel için (19974 ada, 1 sayılı parsel) Ankara 24.Asliye Hukuk Mahkemesince belirlenen bilirkişilerce saptanan bedelin bankada bloke edildiği, Kazım Sarıçam varisleri tarafında plana yönelik açılan davada yürütmenin durdurulması isteminin reddedildiği, tüm işlemlerde hukuka aykırı bir yön bulunmadığı, davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

İçişleri Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti : Alanda yapılan proje ve kamulaştırma kararları sırasında, tarihi yapıların bir çoğunun müşterek mülkiyete konu olduğu, bir çoğunun ise sahiplerinin ekonomik gücü hakkında bilgi sahibi olunamadığının ortaya çıktığı, bu tarihi yapıların sahipleri tarafından bakım ve restorasyonunun beklenmesinin tarihi yapıları çürümeye terk etmekle eşdeğer olduğu, 5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliğine dayalı olarak dava konusu işlemlerin tesis edildiği, kamu yararı taşıdığı savunulmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti : 5366 sayılı Yasanın sit alanlarının yenileme alanı olarak ilanını sağladığı, bu çerçevede yenileme alanının ilan edildiği, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.05.2007 günlü, 25 sayılı kararı ile onaylanan 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planında 8 pafta, 31 ada, 4 sayılı parselin perakende ticaret hali+minibüs terminali+katlı otopark olarak belirlenen bölge içerisinde, 8782 ada, 1 ve 13 sayılı parselin ise kültürel tesis alanı+yeraltı otoparkı olarak belirlenen alan içerisinde gösterildiği, anılan Yasa ve Yönetmelik uyarınca acele kamulaştırmaya gidildiği, hukuka uygun olduğu, davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın Savunmasının Özeti : Davanın süresi içerisinde açılmadığı, esasen, Ulus bölgesinin sit alanı olduğu ve Bakanlar Kurulunca 5366 sayılı Yasa uyarınca yenileme alanı olarak ilan edildiği ve acele kamulaştırılmasına karar

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

verildiği, bu alanın etaplara ayrıldığı, ilk etabın Hacı Bayram ve Civarı olduğu, bu alanlarda 5216 sayılı Yasanın 7/o ve 5393 sayılı Yasa uyarınca davalı Belediyenin kamulaştırma yapma yetkisinin bulunduğu ve Bakanlar Kurulu Kararına dayalı olarak acele kamulaştırma işleminin yapıldığı, korunması gereken Ulus Tarihi Kent Merkezinin kaderine terk edilmesinin mümkün olmadığı, işlemlerin hukuka uygun olarak tesis edildiği, davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Davalı İdareler Yanında Davaya Katılan Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü'nün Savunmasının Özeti : Uyuşmazlığa konu alanda kuruluş yasasından kaynaklanan görevlerinin bulunduğu, tesis edilen işlemlerin hukuka uygun olduğu davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Davalı İdareler Yanında Davaya Katılan Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi (EGO) Genel Müdürlüğü'nün Savunmasının Özeti : Uyuşmazlığa konu alanda, kuruluşun amaç ve faaliyeti açısından görevlerinin bulunduğu, tesis edilen işlemlerin hukuka uygun olduğu davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi İsmet Can'ın Düşüncesi : İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 08.07.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/691 sayılı kararı uyarınca, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanına ilişkin olarak yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi üzerine düzenlenen raporun dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirilmesinden; 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun ile bu Yasanın Uygulama Yönetmelik hükümlerine uygun olarak belirlenmediği anlaşıldığından, bu işleme yönelik olarak yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Sedat Larlar'ın Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından, istemin kabulü gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27.maddesi uyarınca dosya incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava, Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında Ulus, Hacıbayram Camii ve Civarı, Bentderesi İle Ankara Kalesi ve Civarını kapsayan alanın **5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un** 2.maddesi uyarınca "Yenileme Alanı" olarak tespit edilmesine ilişkin

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

07.09.2005 günlü, 25929 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararı, yenileme alanı olarak tespit edilen bölge içerisinde bulunan Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ahiyakup Mahallesi, 8782 ada, 1, 13 sayılı parseller ile 8 pafta, 31 ada, 4 sayılı parsel ile üzerindeki yapıların da Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından kamulaştırılmasına, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. maddesine göre "Acele Kamulaştırmanın" uygulanmasına ilişkin 21.03.2007 günlü, 26469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 15.03.2007 günlü, 2007/11836 sayılı kararı ile bu karar uyarınca Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni'nin 02.08.2007 günlü, 745/3253 sayılı acele kamulaştırma yapılmasına ilişkin kararı ve bu kararın tashihine ilişkin anılan encümenin 18.10.2007 günlü, 935 sayılı kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Danıştay Altıncı Dairesi'nin 26.05.2008 günlü kararı ile dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulmasına ilişkin istem reddedilmiş, davacılar vekili tarafından bu karara yapılan itirazın sonucunda Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 08.07.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/691 sayılı kararı ile davacılar itirazının kabulüne, 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararı hakkında yerinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucuna göre yeniden karar verilmek üzere yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararının bu bölümünün kaldırılması, 15.03.2007 günlü, 2007/11836 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni'nin 02.08.2007 günlü, 745/3253 sayılı ve 18.10.2007 günlü, 935 sayılı kararının ise yürütmesinin durdurulması üzerine, **uyuşmazlık, Yenileme Alanına ilişkin 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararı yönünden** yeniden incelendi.

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un Amaç ve Kapsam başlıklı birinci maddesinde: "Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabiî afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasıdır.

Bu Kanun, yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yenileme alanlarının tespitine, teknik altyapı ve yapısal standartlarının belirlenmesine, projelerinin oluşturulmasına, uygulama, örgütlenme, yönetim, denetim, katılım ve kullanımına ilişkin usûl ve esasları kapsar" kuralı yer almıştır.

Anılan Yasanın Alanların Belirlenmesi başlıklı 2.maddesinde ise: "Yenileme alanları, il özel idarelerinde il genel meclisi, belediyelerde belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenir. İl özel idaresinde il genel meclisince, büyükşehirler dışındaki

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

belediyelerde belediye meclisince alınan kararlar Bakanlar Kuruluna sunulur. Büyükşehirlerde ise ilçe ve ilk kademe belediye meclislerince alınan bu kararlar, büyükşehir belediye meclisince onaylanması halinde Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir.

Bakanlar Kurulunca kabul edilen alanlardaki uygulama bir program dahilinde etap etap projelendirilebilir.

Etap proje ve programları, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve belediyelerde belediye başkanının, il özel idarelerinde valinin onayı ile uygulamaya konulur.

Belirlenen alan sınırları içindeki tüm taşınmazlar, belediyece ve il özel idaresince hazırlanacak yenileme projelerinin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca karara bağlanmasını müteakip bu Kanuna göre yapılacak yenileme projesi hükümlerine tâbi olurlar. Büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyelerinin yapacaklarının dışında kalan yenileme projeleri, ilçe ve ilk kademe belediyelerince hazırlanması ve meclislerinde kabulünden sonra büyükşehir belediye başkanınca onaylanarak yürürlüğe girer. Buna göre kamulaştırma ve uygulama yapılır.

Yenileme alanlarının teknik altyapı ve yapısal standartların oluşturulması, bu alanların yönetimi ile örgütlenme ve uygulama alanlarında bulunan hak sahiplerinin veya bölge halkının katılımına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir" kuralları bulunmaktadır.

5366 sayılı Yasa uyarınca hazırlanan, 17.11.2005 günlü, 2005/9668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan ve 14.12.2005 günlü, 26023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 5366 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin tanımlar başlıklı 4. maddesinin (f) bendinde "Yenileme alanı, sit ve koruma alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının içinde, sınırları yetkili idarenin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca kabul edilerek belirlenen alanları" ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler uyarınca bir alanın 5366 sayılı Yasa uyarınca yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için öncelikle bu bölgenin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca sit alanı olarak tescil ve ilan edilmiş olan bölge ve bu bölgelere ait koruma alanları içinde yer alması ve yine aynı bölgenin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, yenileme alanı sınırlarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararında, alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, buna ilişkin olarak dosyada başkaca bir belge de olmadığından, yenileme alanı sınırı tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının bu yönüyle 5366 sayılı Yasaya uygun olup olmadığının tespiti yapılamaması üzerine, belirtilen hususun teknik bir bilgiyi gerektirmesi nedeniyle, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun kararı doğrultusunda Danıştay Altıncı Dairesi"nin 14.08.2008

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

günlü kararı üzerine Naip Üye Habibe Ünal tarafından re'sen seçilen Prof.Dr.Nuran Zeren Gülersoy, Prof.Dr.Nilgün Ergun ile Doç.Dr.Yegan Kahya'dan oluşan bilirkişi heyeti ile yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır.

Bilirkişilerden Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun kararında belirtildiği üzere;

1- Alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, buna ilişkin olarak dosyada başkaca bir belge de bulunmadığından, yenileme alanı sınırı tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının bu yönüyle 5366 sayılı Yasaya uygun olup olmadığının belirlenmesi,

2- 5366 sayılı Yasa uyarınca bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için bölgenin sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanısıra bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması gerektiğinden, yörenin anılan Yasa ile öngörülen şartları taşıyıp taşımadığının bölge bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulması,

3- Bu kapsamda uyuşmazlığa konu taşınmazların yenileme alanı içerisinde yer almasının uygun olup olmadığının,

İncelenmesi istenilmiş; anılan bilirkişiler tarafından düzenlenen raporda özetle;

İlk soruya yönelik olarak; alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtildiği, bu koordinatların halihazır haritalarda gösterilmediği, Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, bu nedenlere bağlı olarak "yenileme alanı sınırı" tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının 5366 sayılı Yasa'ya uygun olmadığı;

İkinci soruya yönelik olarak; Bakanlar Kurulu'na sunulan "Yenileme Alanı" sınırlarının önerisi içinde "Ulus, Kale, Ankara Eski Kent Dokusu ve Arkeolojik sit alanları" bulunduğu ifade edildiği, ancak sunulan krokide kentsel ve arkeolojik sit alanları ile bu alanlara ait koruma alanlarının sınırlarının gösterilmediği, ayrıca Arkeolojik Sit Alanlarının Yenileme Alanları içinde sayılması ilgili Kanunun "yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabiî afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması" amacına da ters düştüğü, arkeolojik alanlar "yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş alanlar" olarak tanımlanamayacağı, Koruma ilkelerine göre "yenilenerek korunmaları ve yaşatılarak kullanılmaları"nın söz konusu olmayacağı,

Bu örnekte, önce yenileme alanının ilan edildiği, daha sonra yenileme alanında plan yapılarak koruma alanı olarak gösterilen sınırların Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma

EK-18. (devam) Danıştay 6. Dairesi'nin 08.06.2009 tarih ve 2008/2283 esas sayılı kararı

T.C.
D A N I Ş T A Y
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2008/2283

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerle bilirkişi raporunun birlikte irdelenmesi sonucunda, dava konusu Yenileme Alanına ilişkin 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararında 5366 sayılı Yasa ile bu Yasanın Uygulama Yönetmeliği'ne uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27.maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği görüldüğünden, Yenileme Alanına ilişkin 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararının **yürütmesinin durdurulmasına 08.06.2009** gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Bekir	Banu	Nazlı	Levent	Habibe
AKSOYLU	DİLÇİN	KOÇER	ARTUK	ÜNAL

Asıl Gibidir

EK-19. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA YENİLEME ALANI KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 18.12.2008 37 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 18.12.2008 263

Ankara ili, Altındağ ilçesi sınırları dahilinde yer alan, Kentsel Sit Alanı olarak tescilli, Ankara Tarihi Kent Merkezi'nin 5226 Sayılı Yasa ile değişik 2863 Sayılı Yasa'nın 17. maddesi, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik kapsamında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesine ilişkin Kurulumuzun 17.10.2008 tarih ve 242 sayılı kararı, 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ve 04.10.2006 tarih ve 720 sayılı Kentsel Sitler Koruma Kullanma Koşulları'na ilişkin ilke kararı okundu, dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara ili, Altındağ ilçesi sınırları dahilinde yer alan, Kentsel Sit Alanı olarak tescilli, (Ulus, Hamamönü, Kale Bölgesi) alana ait Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları Ek Liste'de (3 sayfa) olduğu gibi belirlenmesine ve onaylanmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Mustafa KAYMAK
Müdür

BAŞKAN
Ali KILCI
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Yrd. Doç. Dr. M. Rıfat AKBULUT
(İmza)

ÜYE
Doç. Dr. Aydan BALAMİR
(İmza)

ÜYE
Hayri ERİŞ
(İmza)

ÜYE
M. Cemalettin SATOĞLU
(İmza)

ÜYE

ÜYE
Mücahit ARSLAN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Yunus ALUÇ
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Teoman ARSLAN
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

TEMSİLCİ ÜYE

EK-20. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

1 - AMAÇ, KAPSAM YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus, Hamamönü, Kale ve civarına ilişkin Sit Alanları Sınırları içinde kalan arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirilebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşulları 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

2 – GENEL HÜKÜMLER:

2.1.- Sit Sınırlarını gösteren 1/2000 esas ölçekli pafta,koruma esasları ve kullanma şartları ve tescil listesi ile bir bütündür,birlikte uygulanır.

2.2- Sit sınırının parsel sınırları üzerinden geçmesi halinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

2.3- Tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilat ve tamiratlarda Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosundan ilgili yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait tescilli taşınmazlarda tadilat ve tamiratlar KUDEB Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda KUDEB Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

2.4-Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlarda projeler, ilgili Belediyesi ve Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır,

İlgili Belediyesinden yapı izni (ruhsat) alınacaktır,

Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair uygulama sorumlusu ve ilgili belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (KUDEB) iletilmesi sonrası uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilecektir,

Buna göre, ilgili Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

2.5- Tescilli ve Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam :

EK-20. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam halinde yeniden yapılanma olduğunda binanın taban alanı, kat yüksekliği, cephe hattı aynen korunarak hazırlanacak projenin Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması durumunda uygulama yapılacaktır. Tescilli yapılarda Yüksek Kurulun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararına uyulacaktır.

2.6- Yeni yapılaşma:

Yeni yapılar için dokudaki yapıların mülkiyeti ve mimari özellikleri dikkate alınarak yapının oturumunu, saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (gerekli görüldüğünde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Bu projeler ilgili Belediyesince incelendikten sonra Koruma Bölge Kurulu tarafından değerlendirilecektir. Belediyesince ve Koruma Bölge Kurulunca onaylanacak uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır.

İlgili Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu kararı ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılara, uygulamanın geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına uygun olduğuna dair müellif ve ilgili idarelerce hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğraflar Koruma Bölge Kurul Müdürlüğü'ne iletilecek, Müdürlüğün uygun görüş yazısı doğrultusunda ilgili belediyesince kullanma izin belgesi düzenlenecektir.

2.7- Sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırması ve çevre düzenleme projelerine ilişkin kamusal projeler ilgili Belediyelerce hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır.

2.8- Koruma Alanı içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılmayacağı konusunda karar alma yetkisi Koruma Bölge Kuruluna ait olacaktır.

2.9-Sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunacaktır. Koruma Bölge Kurulundan izin alınmadan müdahalede bulunulmayacaktır.

2.10- Tescilli ve tescilsiz yapıların mail-i inhidam raporları Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosu tarafından hazırlanarak Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne gönderilecek ve ancak Koruma Bölge Kurulu Kararı sonrası ilgili Beleiyesince yıkım yapılabilecektir/yaptırılabilecektir.

EK-20. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Hamamönü ve Kale sit alanlarına ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.11.- Zorunlu hallerde Koruma Bölge Kurulunda izin alınması kaydıyla ifraz ve tevhid yapılabilecektir.

2.12- Herhangi bir altyapı onarımı gerektiği, yeni yol açılması veya mevcut yolun genişletilmesi söz konusu olduğunda Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılacaktır. Yeni altyapı talepleri Müze Müdürlüğünün görüşü alındıktan sonra konu kurulda değerlendirilecektir.

2.13-Kent peyzajı, kent mobilyası ile her türlü altyapı ve üstyapıya ait her türden donanım ve donatıya ilişkin (Direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lambası, çöp kutusu vb.) taleplerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

2.14- Eski imar haklarına göre alınmış yapı ruhsat ve ekleri doğrultusunda su basman seviyesi tamamlanmış yapıların inşasına devam edilir.

2.15-Kentsel Sit ile Tarihi ve Kentsel Sit Alanları içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri dışında tüm işlevler (fonksiyonlar) yer alabilecektir.

2.16- Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belediyesine tebliğinden itibaren 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Yasa gereğince 2 (iki) yıl içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Bölge Kuruluna sunulması zorunludur.

2.17- Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda Koruma Bölge Kurulunun görüşü alınacaktır.

EK-21. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararı

T.C
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No: 2446 26.10.2009

- KARAR -

Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Sınırının onayına ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 23.10.2009 gün ve 378 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 26.10.2009 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; **5366** sayılı **"Yıpranmış Tarihi** ve **Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun"**un 1. ve 2. Maddelerinde; ".... Yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı; tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması, ...amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yenileme alanlarının tespitine, teknik altyapı ve yapısal standartlarının belirlenmesine, projelerinin oluşturulmasına, uygulama, örgütlenme, yönetim, denetim, katılım ve kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsar. **Yenileme alanları**,.....Büyükşehirlerde ...ilçe ve ilk kademe belediye meclislerince alınan ....kararlar, Büyükşehir belediye meclisince onaylanması halinde Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir." hükümleri yer almaktadır.

Bu yasa hükümleri uyarınca Yenileme Alanı olarak önerilen ve 1/5000 ölçekli halihazır haritada sınırları koordinatlı olarak belirlenmiş olan Ulus ve Ankara Kalesi bölgelerinde; Hacıbayram Cami ve çevresi, Ankara Kalesi, Talatpaşa Bulvarı, Ulucanlar, İnönü, Anafartalar, Şehit Teğmen Kalmaz, Sanayi Caddeleri arasında yer olan bölgelerinde kadastral mülkiyette yapılar, Atatürk Bulvarı, Ulucanlar, Talatpaşa Bulvarı boyunca, Sanayi, Denizciler, Anafartalar, Hisarpark Cadde boyları ve ara sokaklarında imar parseline göre yapılaşmalar yer almaktadır.

Bu yasa hükümleri içinde korunması gerekli tescilli yapılarında yer aldığı Ulus ve Ankara Kalesi bölgelerinin büyük bir bölümünde kadastral mülkiyette yer alan 1-2 katlı yığma ve yığma-ahşap yapılar; restorasyon maliyetlerinin yüksekliği, yoksulluk, yapılardaki işlevler ve mülkiyetin çok parçalı olması nedenleriyle yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş, korunamamış ve bakımsızlığa terk edilmiş niteliktedir.

Ankara Kalesinde kadastral mülkiyette olan yapıların çoğunluğu konut, bir kısmın ticaret, turizm amaçlı kullanılmakta olup, koruma kriterlerine uygun olarak planlanarak, projelendirilip, şehrimize kazandırılması gerekmektedir.

Ulus Bölgesinde kadastral mülkiyette yer alan yapılar; depolama ve ticaret amaçlı, imar parselindeki yapılar; ticaret, turizm, yönetim kamu binaları olarak kullanılmakta, kamu, yönetim binalarının dışında çoğu imar parselindeki yapıların üst katları depo olarak kullanılmakta ya da boş durmaktadır.

EK-21. (devam) Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararı

T.C
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No: 2446 26.10.2009

- 2 -

Kullanıcıların gelir düzeyinin düşüklüğü, harcama önceliklerinin değişmesi, mülkiyetin çok parçalı olması tarihi çevreyi bakımsızlığa terk ederken, alanda yer alan işlevlerde yapılarda ve sokak dokusunda tahribata yol açmaktadır.

Başkanlığımızca; yukarıda yapılan tespitler doğrultusunda söz konusu tarihi kent merkezinin restore edilerek Cumhuriyetin başkentine kazandırılmak amacıyla; 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun getirdiği yeni imkanlar, tarihi merkezdeki koruma ve geliştirme kararlarının hayata geçirilebilirlik olanaklarını arttırdığı göz önüne alınarak sınırları ekli 1/5000 ölçekli halihazır harita üzerinde belirlenmiş olan, Ankara Yenileme Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile Sit Alanı olarak onaylı alanın yaklaşık 130 hektarlık bir bölümünü oluşturan Ulus ve Ankara Kalesi Bölgeleri'nin " ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ YENİLEME ALANI" olarak kabul edilmesinin uygun olacağı görüş ve kanaatine varıldığı,

Bu doğrultuda sit alanı kapsamında hazırlanan yaklaşık 130 hektarlık söz konusu yenileme alanı sınır teklifinin uygulamada kolaylık amacı ile;

-Anafartalar cad, Kevgirli Sokak Hıdırlıktepe – Atıfbey- İsmetpaşa Kentsel Dönüşüm Proje Alanı güneyi sit sınırları ve Çankırı Caddesiyle çevrili, Hacıbayram cami, Sümerbank, Valilik binalarını da kapsayan yaklaşık 34 hektar yüzölçümlü Kuzey bölümünü 1.Etap,

-Hisarpark Cad, Bentderesi Cad. Ankara Kalesi doğusu sit sınırları, Ulucanlar Cad. Anafartalar caddesiyle çevrili, Kale , Atpazarı, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Saman pazarını da kapsayan yaklaşık 42 hektar yüzölçümlü doğu bölümünü 2.etap,

-Anafartalar caddesi, Talatpaşa Bulvarı, Atatürk Bulvarı, İstiklal Caddesi ve Cumhuriyet caddesiyle çevrili, Atatürk Heykeli, Merkez Bankası, Kültür Bakanlığı, Hal ve Suluhanı da kapsayan yaklaşık 54 hektar yüzölçümlü güney bölümünün ise 3.etap olarak "tadilen kabulü"ne ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak oylamaya katılan 92 üyeden 24 red oyuna karşılık 68 oyla kabul edildi.

Meclis Başkanı
İ.Melih GÖKÇEK

Katip
Mine Lök BEYAZ

Katip
Yunus ERDEM

EK-22. Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyenler :

1-TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
Vekili : Av. Koray Cengiz
Cinnah Cad. Farabi Sok. No:38/4 Çankaya/ANKARA
2-TMMOB Peyzaj Mimarları Odası
Vekili : Av. Emra Baturay
Üsküp Cad. No:22/7 Çankaya/ANKARA
3-TMMOB Mimarları Odası Ankara Şubesi
Vekili : Av. Gökçe Er
Konur Sok. No:4/3 Kızılay/ANKARA

Karşı Taraf : 1-Başbakanlık - ANKARA
2-İçişleri Bakanlığı - ANKARA
3-Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı - ANKARA
Vekili : Av. Özlem Erkan-Aynı yerde

İstemin Özeti : Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca yenileme alanı olarak kabul edilmesine ilişkin 17.02.2010 gün ve 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 21.01.2010 günlü ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının; sözkonusu alanın yenileme alanları için kanunda aranan vasıfları taşımadığı, bu alanın çok geniş bir bölgeyi kapsayıp homojen olmadığı, tamamının yıpranmış ve özelliğini kaybetmiş sayılamaycağı, anılan alan içinde kalıp da korunması gereken yapılar için koruma amaçlı imar planı hazırlanmadan bu yerin yenileme alanı olarak ilan edilemeyeceği, diğer yandan yenileme alanı içindeki tüm taşınmazların, Kanunun 4. maddesi bağlamında kısıtlayıcı tedbir ve tasarruflarla karşı karşıya bulunduğu ileri sürülerek hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Başbakanlığın Savunmasının Özeti : Konuyla ilgili olarak, daha önce verilen mahkeme kararları dikkate alınıp, 1. ve 2. derece arkeolojik sit alanı olarak tescilli Roma Hamamı, Roma Antik Tiyatrosu ile Hamamönü bölgelerinin sınırlar dışına çıkarılmak suretiyle yenileme alanının belirlendiği, sözkonusu yerin 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca kentsel sit alanı olarak belirlendiği ve geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının ortaya konulduğu, yenileme alanı ilan edilmeden önce yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun Ankara Büyükşehir Belediyesi Koruma Uygulama Denetim Bürosu teknik elemanlarınca tespit raporu hazırlanarak belgelendirildiği, buna göre yenileme alanı içinde kalan yapıların % 71'inin

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

esaslı onarım gerektiren harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, Danıştay 6. Dairesinin 8.6.2009 gün ve E:2008/2283 sayılı kararı ile belirlenen gerekçeler de nazarı itibara alınarak 130 hektarlık bu alanın kentsel sit sınırları içinde ve arkeolojik sit sınırlarını kapsamayacak şekilde yenileme alanı olarak tespit ve ilan edildiği, çok iyi durumda olan yapıların genellikle tescilli ve aktif kullanımda bulunan kamusal yapılar (Ankara Valiliği, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Bankalar, Vakıflar Genel Müdürlük Binası, PTT, okul binaları, çarşı binaları, Gümrük Müsteşarlığı, Türk Telekom, Maliye Bakanlığı binaları, vakıf eserleri ve bazı dernek ve vakıf yapıları ...vb) olduğu, yenileme alanı olarak belirlenen bölgenin kendi içinde homojen özellikleri dikkate alınarak ve üç etaba ayrılarak değerlendirildiği, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının kabul edilmesi üzerine, sit alanının tamamına ilişkin koruma amaçlı nazım imar planı elde edilmesi için çalışmalara devam edildiği, yenileme alanı ilanının bir yıkım sürecini değil, sağlıklı bir restorasyon ve projelendirme sürecini işletmek üzere tesis edildiği, bu nedenle, işlemin hukuka uygun olup davanın ve yürütmenin durdurulması taleplerinin reddinin gerektiği savunulmaktadır.

İçişleri Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti : Yapılan işlemin 5366 sayılı Kanunda öngörülen amaca ve prosedüre uygun olduğu, davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddinin gerektiği savunulmaktadır.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın Savunmasının Özeti : 5216 sayılı Kanunun 7/o bendine göre kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi mekanların korunması, bakımı ve onarımının görev tanımı içinde olduğu, dava dilekçesindeki iddiaların aksine sözkonusu alanın kentsel sit sınırları içinde ve arkeolojik sit sınırlarını kapsamayan çoğu harap, iyi durumda olanları da tescilli ve kullanımda olan yapılardan oluştuğu, mevcut yapıların nitelikleri belirlenirken **tek yapı ölçeğine inilerek tespitler yapıldığı,** işlemin hukuka uygun olup davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddinin gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Tarık Kavak

Düşüncesi : Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların yenileme alanı olarak belirlenmesi işleminde, dava dilekçesindeki mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak, yenileme alanı ile Anayasanın 35. maddesine uygun olarak **kanunla**, tarihi ve kültürel varlık ve değerlerin korunması amacıyla mülkiyet hakkının **sınırlandırılması** yoluna gidildiği; kentsel sit sınırları içinde ve daha önceki mahkeme kararlarına uygun olarak arkeolojik sit sınırlarını kapsamayacak şekilde tespit edilen yenileme alanının, yörenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgede konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, doğal afet risklerine karşı önlemler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılmasının amaçlandığı; diğer yandan dava konusu işlem tesis edilirken daha önceki yenileme alanı ilanına ilişkin Bakanlar Kurulu kararını iptal eden **Danıştay 6. Dairesinin kararındaki iptal gerekçelerinin** ve o karara esas teşkil eden bilirkişi raporundaki gerekçelerin (yenileme alanı sınırlarının hatlarının parsellar üzerine işaretlenmediği, dolayısıyla

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, koruma kurulunun sit ve koruma alanı olarak belirlediği alandan daha geniş bir alanın Bakanlar Kurulunca yenileme alanı ilan edildiği, bunun ise 5366 sayılı Yasaya aykırı olduğu, arkeolojik sit alanının yenileme alanı dışında kalması gerektiği halde buna uyulmadığı) **dikkate alınarak, sözkonusu aykırılıkların** dava konusu Bakanlar Kurulu kararında **ortadan kaldırıldığı**, bunun işbu davada yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu hazırlanan bilirkişi raporuyla da saptandığı anlaşıldığından dava konusu işlemde bu yönleriyle hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Uyuşmazlık konusu bölgenin sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanısıra bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerektiğinden **söz konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmiş olup olmadığı yönünden bilirkişilerce yapılan incelemede;** dava konusu Bakanlar Kurulu kararına dayanak olan tespit raporunda herhangi bir analize dayanmadan, yapıların yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş olduğu yargısının peşin olarak verildiği, bölgenin tarihi geçmişinin getirdiği kimlik özelliklerinin hiçbir referans verilmeden yüzeysel olarak yazıldığı, üç etaba ayrılan alanda, etaplar hakkında yapılan açıklamaların subjektif ve gözlemsel yorumlara dayandığı, farklı karaktere sahip üç bölgenin derinlemesine analizlerinin yapılıp sınırlarının bu verilere dayanarak belirlenmesi gerektiği, tespit raporundaki saptamaların, sahada çalışılarak somutlaştırılması gerekirken bu şekilde yapıldığının belli olmadığı, bölgenin nüfus yapısına ilişkin rapordaki saptamaların analitik çalışmaya dayandığına ilişkin bir kanıt bulunmadığı, bölgelemeye ve etaplamaya dayanak teşkil edecek nüfus yapısının nerede yoğunlaştığının belirlenmediği, yenileme alanının her bölgesinin birbiriyle benzer özelliklere sahip olmadığı, etap alanlarının sistematik ve detaylı analizlere dayanmadığı kanaatine varıldığı, 130 hektarlık alandaki yapıların usulüne uygun tespit edilmesinin yerinde ve laboratuvarda ayrıntılı mesai gerektirdiğinden sözkonusu yapıların niteliklerinin sağlıklı tespit edilmediğinin değerlendirildiği, **sonuç olarak;** bu davaya konu Bakanlar Kurulu kararında; aynı konulu ve 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararını iptal eden **Danıştay 6. Dairesinin** E:2008/2283 sayılı kararındaki **iptal gerekçelerine uyulduğu ancak** dava konusu Bakanlar Kurulu kararına **dayanak** teşkil eden **işlemlerin koruma ilkelerine uygun olmadığı,** bölgenin yenileme alanı olarak saptanmasında, **bölgenin bütününün yıpranmış** ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş **olmadığı** beyan edilmekle birlikte; kanunda "yıpranan" ve "özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş" alanlardan bahsedildiği, **yenileme alanı kapsamına alınan bölgenin mütebariz özelliğinin de bu vasıfta olduğu,** az sayıdaki **iyi** ve çok iyi **nitelikteki yapıların** ise ekseriyetle **kamu binaları ve kullanılmakta olan tescilli yapılar olduğu,** yenileme alanının tespitinden önce **nasıl bir rapor düzenleneceğinin** 5366 sayılı **Kanunda belirtilmediği** gibi rapor hazırlanmasında **Danıştay 6. Dairesinin** konuyla ilgili olarak daha önce verdiği **kararlardaki belirlemelerin dikkate alındığının** anlaşıldığı, bilirkişiler tarafından tespit raporunda belirtilen ve aykırı olduğu ileri sürülen hususların (binaların tektek sağlamlığının test edilmediği örneğinde olduğu gibi) kendilerince de aksinin ortaya konulamadığı, **idare tarafından tek yapı**

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

ölçeğinde tespitler yapıldığı ileri sürülmesine rağmen bunun bilirkişi raporuyla aksinin ispatlanmayıp, tek tek tespitin zor olduğu peşin kabulünden hareketle böyle bir tespitin yapılmadığı sonucuna varıldığı, sözkonusu raporda bilimselliğinden kuşku duyulan subjektif mülahazalara dayanarak (planda tarihi kentsel sit olarak tasnif edilen Ankara Kalesinin aslında kentsel ve arkeolojik sit kapsamında olması gerektiği örneğinde olduğu gibi) sonuca gidildiği anlaşıldığından, bu konularda bilirkişi raporuna itibar edilmeyerek, dosyada bulunan tespit raporu ve diğer belgelerden dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulması için 2577 sayılı Yasanın 27. maddesindeki koşulların gerçekleşmediği, bu nedenle yürütmenin durdurulması isteminin reddinin gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : İbrahim Topuz

Düşüncesi : Dilekçede ileri sürülen nedenler, kararın yürütmesinin durdurulmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa göre istemin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten sonra, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesi uyarınca dosya incelenerek işin gereği görüşüldü:

Dava, Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca yenileme alanı olarak kabul edilmesine ilişkin 17.02.2010 gün ve 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 21.01.2010 günlü ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un Amaç ve Kapsam başlıklı birinci maddesinde: "Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabiî afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasıdır.

Bu Kanun, yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yenileme alanlarının tespitine, teknik altyapı ve yapısal standartlarının belirlenmesine, projelerinin oluşturulmasına, uygulama, örgütlenme, yönetim, denetim, katılım ve kullanımına ilişkin usûl ve esasları kapsar" kuralı yer almıştır.

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Anılan Yasanın Alanların Belirlenmesi başlıklı 2.maddesinde ise: "Yenileme alanları, il özel idarelerinde il genel meclisi, belediyelerde belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenir. İl özel idaresinde il genel meclisince, büyükşehirler dışındaki belediyelerde belediye meclisince alınan kararlar Bakanlar Kuruluna sunulur. Büyükşehirlerde ise ilçe ve ilk kademe belediye meclislerince alınan bu kararlar, büyükşehir belediye meclisince onaylanması halinde Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir.

Bakanlar Kurulunca kabul edilen alanlardaki uygulama bir program dahilinde etap etap projelendirilebilir.

Etap proje ve programları, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve belediyelerde belediye başkanının, il özel idarelerinde valinin onayı ile uygulamaya konulur.

Belirlenen alan sınırları içindeki tüm taşınmazlar, belediyece ve il özel idaresince hazırlanacak yenileme projelerinin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca karara bağlanmasını müteakip bu Kanuna göre yapılacak yenileme projesi hükümlerine tâbi olurlar. Büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyelerinin yapacaklarının dışında kalan yenileme projeleri, ilçe ve ilk kademe belediyelerince hazırlanması ve meclislerinde kabulünden sonra büyükşehir belediye başkanınca onaylanarak yürürlüğe girer. Buna göre kamulaştırma ve uygulama yapılır.

Yenileme alanlarının teknik altyapı ve yapısal standartlarının oluşturulması, bu alanların yönetimi ile örgütlenme ve uygulama alanlarında bulunan hak sahiplerinin veya bölge halkının katılımına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir" kuralları konulmuştur.

5366 sayılı Yasa uyarınca hazırlanan, 17.11.2005 günlü, 2005/9668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan ve 14.12.2005 günlü, 26023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 5366 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin tanımlar başlıklı 4. maddesinin (f) bendinde "Yenileme alanı, sit ve koruma alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının içinde, sınırları yetkili idarenin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca kabul edilerek belirlenen alanları" ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler uyarınca bir alanın 5366 sayılı Yasa uyarınca yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için öncelikle bu bölgenin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca sit alanı olarak tescil ve ilan edilmiş olan bölge ve bu bölgelere ait koruma alanları içinde yer alması ve yine aynı bölgenin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerekmektedir.

Dava konusu yenileme alanını da içine alan ve 7.9.2005 tarih ve 25929 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararına karşı açılan davada, Danıştay 6. Dairesince 26.5.2008 gün ve E:2008/2283 sayılı kararla yürütmenin durdurulması isteminin reddedildiği, yapılan itiraz üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca 8.7.2008 gün ve YD İtiraz No:2008/691 sayılı kararıyla; 266,81 hektar alanı kapsadığı belirtilen yenileme alanının sınırlarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararında, alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Anılan Yasanın Alanların Belirlenmesi başlıklı 2.maddesinde ise: "Yenileme alanları, il özel idarelerinde il genel meclisi, belediyelerde belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenir. İl özel idaresinde il genel meclisince, büyükşehirler dışındaki belediyelerde belediye meclisince alınan kararlar Bakanlar Kuruluna sunulur. Büyükşehirlerde ise ilçe ve ilk kademe belediye meclislerince alınan bu kararlar, büyükşehir belediye meclisince onaylanması halinde Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir.

Bakanlar Kurulunca kabul edilen alanlardaki uygulama bir program dahilinde etap etap projelendirilebilir.

Etap proje ve programları, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve belediyelerde belediye başkanının, il özel idarelerinde valinin onayı ile uygulamaya konulur.

Belirlenen alan sınırları içindeki tüm taşınmazlar, belediyece ve il özel idaresince hazırlanacak yenileme projelerinin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca karara bağlanmasını müteakip bu Kanuna göre yapılacak yenileme projesi hükümlerine tâbi olurlar. Büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyelerinin yapacaklarının dışında kalan yenileme projeleri, ilçe ve ilk kademe belediyelerince hazırlanması ve meclislerinde kabulünden sonra büyükşehir belediye başkanınca onaylanarak yürürlüğe girer. Buna göre kamulaştırma ve uygulama yapılır.

Yenileme alanlarının teknik altyapı ve yapısal standartlarının oluşturulması, bu alanların yönetimi ile örgütlenme ve uygulama alanlarında bulunan hak sahiplerinin veya bölge halkının katılımına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir" kuralları konulmuştur.

5366 sayılı Yasa uyarınca hazırlanan, 17.11.2005 günlü, 2005/9668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan ve 14.12.2005 günlü, 26023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 5366 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin tanımlar başlıklı 4. maddesinin (f) bendinde "Yenileme alanı, sit ve koruma alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının içinde, sınırları yetkili idarenin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca kabul edilerek belirlenen alanları" ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler uyarınca bir alanın 5366 sayılı Yasa uyarınca yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için öncelikle bu bölgenin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca sit alanı olarak tescil ve ilan edilmiş olan bölge ve bu bölgelere ait koruma alanları içinde yer alması ve yine aynı bölgenin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerekmektedir.

Dava konusu yenileme alanını da içine alan ve 7.9.2005 tarih ve 25929 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararına karşı açılan davada, Danıştay 6. Dairesince 26.5.2008 gün ve E:2008/2283 sayılı kararla yürütmenin durdurulması isteminin reddedildiği, yapılan itiraz üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca 8.7.2008 gün ve YD İtiraz No:2008/691 sayılı kararıyla; 266,81 hektar alanı kapsadığı belirtilen yenileme alanının sınırlarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararında, alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, buna ilişkin olarak dosyada başkaca bir belge de olmadığından, yenileme alanı sınırı tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının bu yönüyle 5366 sayılı Yasaya uygun olup olmadığının tespit edilemediği, diğer taraftan, 5366 sayılı Yasa uyarınca bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için bölgenin sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yeterli olmayıp, aynı zamanda bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması gerektiği, bu durumda, yerinde yaptırılacak keşif ve bilirkişi incelemesi ile, yenileme alanı sınırının 5366 sayılı Yasa'ya uygun belirlenip belirlenmediğinin yanısıra, bölgenin anılan yasa ile öngörülen şartları taşıyıp taşımadığı hususunun da bölgenin bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulması, bu kapsamda uyuşmazlığa konu taşınmazların yenileme alanı içerisinde yer almasının uygun olup olmadığının saptanması suretiyle sonucuna göre işlem hakkında karar verilmesi gerekirken, bu yola başvurulmaksızın yürütmenin durdurulması isteminin reddedilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle, davacıların itirazlarının kabul edilerek dava konusu 8.8.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararı hakkında, yerinde yaptırılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucuna göre yeniden bir karar verilmek üzere itiraza konu Danıştay 6. Dairesi kararının bu bölümünün kaldırılmasına karar verildiği, bu karar üzerine sözkonusu Daire tarafından 14.8.2008 günlü ara kararı ile yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıldığı,

Bilirkişilerden Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun kararında belirtildiği üzere;

1- Alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, buna ilişkin olarak dosyada başkaca bir belge de bulunmadığından, yenileme alanı sınırı tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının bu yönüyle 5366 sayılı Yasaya uygun olup olmadığının belirlenmesi,

2- 5366 sayılı Yasa uyarınca bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için bölgenin sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanısıra bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması gerektiğinden, yörenin anılan Yasa ile öngörülen şartları taşıyıp taşımadığının bölge bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulmasının istenildiği, anılan bilirkişiler tarafından düzenlenen raporda özetle;

İlk soruya yönelik olarak; alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtildiği, bu koordinatların halihazır haritalarda gösterilmediği, Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı, bu nedenlere bağlı olarak "yenileme alanı sınırı" tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının 5366 sayılı Yasa'ya uygun olmadığı;

İkinci soruya yönelik olarak; Bakanlar Kurulu'na sunulan "Yenileme Alanı"

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

sınırlarının önerisi içinde "Ulus, Kale, Ankara Eski Kent Dokusu ve Arkeolojik sit alanları" bulunduğu ifade edildiği, ancak sunulan krokide kentsel ve arkeolojik sit alanları ile bu alanlara ait koruma alanlarının sınırlarının gösterilmediği, ayrıca Arkeolojik Sit Alanlarının Yenileme Alanları içinde sayılması ilgili Kanunun "yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması" amacına da ters düştüğü, arkeolojik alanların "yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş alanlar" olarak tanımlanamayacağı, koruma ilkelerine göre "yenilenerek korunmaları ve yaşatılarak kullanılmaları"nın söz konusu olmayacağı,

Bu örnekte, önce yenileme alanının ilan edildiği, daha sonra yenileme alanında plan yapılarak koruma alanı olarak gösterilen sınırların Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'na onaylatıldığı, böylece Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından tespit edilmemiş ve sit veya koruma alanı ilan edilmemiş alanların yenileme alanı sınırının içine alınmış olduğu,

Bakanlar Kurulu'nun Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun sit ve koruma alanı olarak belirlediği alandan daha kapsamlı bir alanı yenileme alanı ilan etmesinin 5366 sayılı Yasaya uygun olmadığı, nitekim anılan Kurulun 18.11.2008 gün ve 244 sayılı kararla Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı'nın sit sınırlarının güncellenmesi isteğine ilişkin 06.11.2008 tarih ve 1178 sayılı yazısı üzerine, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı, 15.05.1987 tarih ve 3194 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.11.1989 tarih ve 954 sayılı, 13.06.1997 tarih ve 5245 sayılı ve 02.07.2004 tarih ve 9280 sayılı kararlarıyla belirlenmiş olan sit sınırlarının güncellenerek 1/2000 ölçekli halihazır haritada gösterildiği biçimde belirlenmesine ve onaylanmasına, Koruma Kurulu'nca tescil edilen tüm taşınmazların tescillerinin devamına, Yenileme Kurulu'nca üzerinde görüşülen Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları'na ilişkin çalışmanın devamına ilişkin yeni bir karar verildiği,

5366 sayılı Yasanın Uygulama Yönetmeliği ile "yenileme alanı sınırı" tespit edilmeden yapılması gereken tespitlerin çoğunun (mevcut durumun tespiti için, alanın halihazır yapısı ve haritaları, kadastral bilgileri, taşınmazların mülkiyet durumu, mevcut kullanım fonksiyonları, bölgenin nüfus yapısı, uluslararası anlaşmalardan doğan kazanılmış haklar ve buna benzer konulardaki gerekli bilgi ve belgeler) alan belirlendikten sonra, plan yapım aşaması için yapıldığının belirtildiği,

5366 sayılı Yasa uyarınca bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için bölgenin sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanı sıra bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması gerektiğinden, yörenin anılan Yasa ile öngörülen şartları taşıyıp taşımadığının incelenmeden yenileme alanı sınırı

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

kararını vermesi nedeniyle de Bakanlar Kurulu kararının 5366 sayılı Yasa'ya uygun olmadığı sonucuna varıldığının belirtildiği, dava dosyasındaki bilgi ve belgelerle bilirkişi raporunun birlikte irdelenmesi sonucunda dava konusu Yenileme Alanına ilişkin 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararında 5366 sayılı Yasa ile bu Yasanın Uygulama Yönetmeliği'ne uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, Danıştay 6. Dairesinin 07.06.2010 gün ve E:2008/2283, K:2010/5644 sayılı kararı ile söz konusu işlemin iptaline karar verildiği, İdari Dava Daireleri Kurulunun yürütmeyi durdurma kararındaki gerekçeler de dikkate alınarak bu kez 17.02.2010 gün ve 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı dava konusu Bakanlar Kurulu kararının tesis edildiği, bu işleme karşı da bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, 20.09.2010 günlü ara kararı ile uyuşmazlığın açıklığa kavuşturulması için yerinde keşif-bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olup, bilirkişilerden;

1-5366 sayılı Yasa uyarınca Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilan edilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu'nun 8.8.2005 günlü ve 2005/9289 sayılı kararının iptali yolundaki **Danıştay 6. Dairesi**nin E:2008/2283 sayılı **dosyasında** verilen karardaki **gerekçelerin** ve kararın **dayanağı bilirkişi raporundaki tespitlerin gözönüne alınarak** dava konusu 21.1.2010 gün ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu **kararının tesis edilip edilmediği**,

2-Uyuşmazlık konusu alana ilişkin olarak yargı kararları ile ortaya çıkan süreç sonrasında, bölgede Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Koruma ve Denetim Bürosu teknik elemanları tarafından yapılan tespitler ile alanda daha önce yapılan çalışmalar sonucu elde edilen veriler de göz önünde tutularak uyuşmazlık konusu bölgenin, 5366 sayılı Yasa ile Uygulama Yönetmeliğine göre yenileme alanı olarak saptanabilmesi için sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanısıra bu özellikte alanın **yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş** olması gerektiğinden, bu hususun **olup olmadığının** bölge bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulması istenilmiştir.

Bilirkişiler Prof. Dr. Zekiye Yenen, Prof. Dr. İclal Dinçer ve Prof. Dr. Zeynep Enlil tarafından hazırlanarak 8.7.2011 tarihinde dosyasına ibraz edilen bilirkişi raporunda özetle;

Birinci soruya yönelik olarak; -Bakanlar Kurulu Kararnamesi eki olan kroki ve koordinat sınırının "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alan Sınırı" adıyla 1/5000 ölçekli halihazır haritalar üzerine aktarıldığı,

-Paftanın eki olarak hazırlanan haritada Bakanlar Kurulu kararında belirtilen koordinat numaralarının 1/5000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlendiği ve bu iki haritadaki sınırların aynı olduğu,

-"Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alan Sınırı" paftasının Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Koruma Uygulama Denetim Bürosu (KUDEB) tarafından Ekim 2009 tarihinde hazırlandığı, paftanın gösteriminde kullanılan kentsel sit sınırı, Bakanlar Kurulu'nun 21.1.2010 gün ve 88 sayılı kararıyla onaylanan yenileme alanı sınırı, yenileme alanı etap sınırı, yenileme alanı sınırı dışında kalan 1. ve 2. derece arkeolojik sit

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

sınırları tanımlamalarının harita üzerindeki gösterimlerle teknik olarak uygun biçimde ifade edildiği,

-Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2283 sayılı dosyasındaki karara esas olan bilirkişi raporunda belirtilen "Alan sınırının büyüklüğü nedeniyle X ve Y koordinatları şeklinde bilirtilmekle yetinildiği için **sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılmadığı" durumunun teknik açıdan ortadan kalktığı,**

-Sit alan sınırı haritasıyla Yenileme Alanı haritası karşılaştırıldığında; **1. derece arkeolojik sit alanları** olan; kuzeyde Atatürk Bulvarının batısında yer alan bölge; Roma Hamamı, Ankara Kalesinin batı eteklerindeki yer olan bölge olarak tarif edilen Roma Tiyatrosu **ile 2. derece arkeolojik sit alanı olan** Ankara Kalesinin batı eteklerinden Roma Tiyatrosuna kuzeyden bitişen **bölgenin ve koruma alanının, dava konusu yenileme alanı sınırının dışına çıkarıldığı,**

-Daha önceki bilirkişi raporunda ve Danıştay 6. Dairesi kararında belirtilen "... (iptal edilen) 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu'nun Ankara KTVK Kurulu'nun sit ve koruma alanı olarak belirlediği alandan daha kapsamlı bir yenileme alanı ilan etmesinin 5366 sayılı Yasaya uygun olmadığı..." vurgulamasının idarece göz önüne alındığı ve **yenileme alanı ilan sürecinin** dava konusu 21.1.2010 gün ve 2010/88 sayılı **Bakanlar Kurulu kararında yasa ve yönetmeliğe uygun yürütüldüğü,**

İkinci soruya yönelik olarak; -Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu **(KUDEB) raporunun giriş bölümünün değerlendirilmesinden;** raporda hiçbir analiz yapılmadan tarihi dokuya sahip bölgelerde kullanıcıların yoksulluğu, yapıların strüktürüne uygun olmayan işlevlerle kullanılması, mülkiyetin çok parçalı olması nedenlerinin sıralandığı, yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş korunamamış ve bakımsızlığa terkedilmiş nitelikte bir doku olduğu yargısının peşinen verildiği,

-İmar planlarına göre gelişmiş alanlarda getirilen "güvenliğini kaybeden, alandaki sahiplilik duygusunu azaltan" şeklindeki yorumların bilimsellikten uzak subjektif yargılar olduğu,

-Bölgenin tarihi geçmişinin getirdiği kimlik özelliklerinin hiçbir referans verilmeden, yüzeysel olarak yazılmasının bu nitelikteki bir rapor için kabul edilemez olduğu,

-KUDEB raporunun ikinci bölümünün değerlendirilmesinden;

-Raporun bu kısmında Yenileme Alanının üç etaba ayrıldığı, herhangi bir planlama veya projelendirme bölgesinde yapılacak bir etaplamanın temelinin sistematik bir analize dayanması gerektiği, KUDEB raporunda böyle bir çalışma yapılmadan etaplama önerisinin gerçekleştirildiği, bu etaplamanın da bir programa dayalı olmadığı yönünde tesadüfi ifadelerin yer aldığı,

-KUDEB raporunun üçüncü bölümünün değerlendirilmesinden; Halihazır durum üst başlığı altında yapılan "... kalede yapılaşma kadastral mülkiyette çoğunlukla 1-2 kat yüksekliğinde, genel olarak yığma ve ahşap çatı üzerinde yığma yapılardan oluşmakta, eski sokak yapısı korunmaktadır..." ifadesinde yer verildiği, bölgenin Atatürk Bulvarı, Talatpaşa

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Bulvarı, Çankırı Caddesi, Şehit Teğmen Kalmaz Caddelerinin bulunduğu kısımlardaki imar parsellerinde 1-10 kat yüksekliğinde genelde bitişik nizamlı, kamu, ticaret, ofis, otel ve konut kullanımları ile çeşitlilik gösterdiğinin belirtildiği, bu değerlendirmelerin de detaylı bir analitik çalışma olmaktan uzak, subjektif gözlemlere dayalı genel geçer saptamalar olduğu,

-KUDEB raporunun dördüncü bölümünde bahsedilen kadastral bilgiler ve taşınmazların mükliyet durumuna ilişkin bilgilerin de "... şahıs mülklerinde... özellikle Kale içi, Sakalar Mahallesi ile Hacıbayram Bölgeleri konut dokusunda ve pek çok taşınmaz üzerinde parçalı mülkiyet haklarının ortaya çıktığı görülmektedir." türünden herhangi bir analize dayalı olduğu yönünde bir işaret taşımayan sınırlı bilgiler olduğu,

-Raporun beşinci bölümünü oluşturan mevcut kullanım fonksiyonları başlığını taşıyan Ankara Kalesi ve Ulus Bölgesine ilişkin olarak; "Ulus ve Ankara Kalesi bölgelerinin büyük bir bölümünde kadastral mülkiyette yer alan 1-2 katlı yığma ve yığma-ahşap yapılar... yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş, korunamamış ve bakımsızlığa terk edilmiş..." türündeki tespitlerin çok önemli saptamalar olmakla birlikte genel geçer ifadeler olduğu, sahada çalışılarak somutlaştırılması gerektiği, bu yönde bir çalışmanın dosyada yer almayıp, tespit raporunda da herhangi bir çalışmaya referans verilmediği,

-Raporun altıncı bölümünde nüfus yapısının ele alındığı, buna ilişkin saptamaların "...Ankaranın ilk merkezi iş alanı olarak planlanmış bir bölge olması sebebiyle gündüz nüfusu fazla, gece nüfusu az olan bir yapıya sahiptir. Mesken konut alanları genellikle Kale, Hacıbayram ve Sokaklar Mahallesi'nin olduğu... bölgelerde yer almakta ve yerleşik nüfus bu bölgelerde yoğunlaşmaktadır." türünden gözlemsel bilgiler olup analitik etüdlere dayandığına dair hiçbir kanıtın olmadığı,

-Bu rapora dayalı olarak hazırlanan İmar ve Bayındırlık Komisyonu'nun 23.10.2009 gün ve 378 sayılı raporunun, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararına esas oluşturduğu, KUDEB raporunda üç etap olarak önerilen teklifin komisyonca ve Büyükşehir Belediye Meclisince kabul edildiği, sözkonusu rapor ve bu rapora dayalı olarak Büyükşehir Belediye Meclisinin anılın kararı ile onanan 130 hektar büyüklüğüne sahip Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın her bölgesinin birbiriyle **benzer özelliklere sahip olmadığı** ve etap alanlarının **sistematik ve detaylı analizlere dayanmadığı kanaatine varıldığı,**

-KUDEB raporu ekindeki "Bina Nitelikleri Analizi" paftasında **"İyi durumda" ve "Hafif** onarım gerektirir" olarak tasnif edilen yapıların yoğun olarak bulunduğu bölgelerin"Yenileme Alanı" sınırları içine alınmasının **Yasa'nın** amaç ve içeriğine **uygun olmadığı;** "ağır onarım geriktiren/yıkılabilir" ve **"harabe"** olarak tanımlanan **yapıların** yoğun olarak bulunduğu bölgelerin ise **yenileme alanı sınırları içine alınmasının** 5366 sayılı Yasanın amaç ve içeriğine **uygun olduğu,**

Netice olarak; 1-8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararını iptal eden Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2883 sayılı dosyasında verilen iptal kararındaki temel gerekçelerin;

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

-İlan edilen yenileme alanının Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun sit ve koruma alanı olarak belirlediği alandan daha geniş bir alanı kapsamasının 5366 sayılı **Yasaya aykırı olması,**

-Alanın sınırının X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği için sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının **çakışıp çakışmadığının anlaşılamaması,**

-**Arkeolojik alanların** 5366 sayılı Yasa'nın kentsel alanlar olarak tanımladığı "yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş alanlar" özelliğinin dışında kalması bu nedenle **yenileme alanı sınırları içine alınmalarının** 5366 sayılı Yasa ve koruma ilkelerine **aykırı olması,**

şeklinde sıralandığı, **bakılmakta olan davanın** konusu olan 21.1.2010 gün ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilen "Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı" ilanında **Danıştay 6. Dairesinin** E:2009/2283 sayılı dosyasında tanımlanan **gerekçelerin** (ve dolayısıyla o kararın **dayanağı bilirkişi raporundaki tespitlerin) gözönüne alındığı,** yukarıda tanımlanan **üç konunun** 5366 sayılı **Yasa ve Yönetmeliğe uygun gerçekleştirildiği,**

2-5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliğine göre yenileme alanı olarak saptanan uyuşmazlık konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelik taşıyıp taşımadığı hususuna gelince; yenileme alanlarında yapıların niteliklerinin doğru saptanmasının elzem olduğu, 130 hektarlık alanda 3298 adet yapının usulüne uygun tespitinin yapılmasının uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olması nedeniyle "... arazi tespit çalışmalarıyla belirlendiği üzere yaklaşık % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, korunması gereken ancak yapranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş 130 hektar yenileme alanı..." şeklinde raporda belirtilen **tespitin sağlıklı olmadığı**, kısaca "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı"nın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olmasıyla ilgili araştırma ve tespitlerin bilimsel yöntemlerle yapılmadığı, yenileme alanı olarak saptanmasında bölgenin bütününün yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş özellik taşımadığı **şeklinde görüş ve kanaat belirtilmiştir.**

Dosyadaki tüm bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporundaki tespitler birlikte değerlendirilecek olursa; Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilanına ilişkin 21.1.2010 gün ve 2010/88 sayılı iptali istenen Bakanlar Kurulu kararı tesis edilirken, aynı konulu 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararını iptal eden **Danıştay 6. Dairesinin** E:2008/2283 sayılı **dosyasındaki gerekçelerin ve** o karara **dayanak** olan **bilirkişi raporundaki tespitlerin dikkate alındığı** anlaşılmakta olup dava konusu işlemde bu cihetlerle hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yenileme alanı olarak saptanan uyuşmazlık konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelik taşıyıp taşımadığına gelince; tespit raporunda, alandaki yapıların % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu belirlenmesinin yapıldığı, bu tespitlere göre **bölgenin baskın özelliğinin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğu**, Ankara Valiliği, Anadolu

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

Medeniyetleri Müzesi, Bankalar, Vakıflar Genel Müdürlük Binası, PTT, okul binaları, çarşı binaları, Gümrük Müsteşarlığı, Türk Telekom, Maliye Bakanlığı binaları, vakıf eserleri ve bazı dernek ve vakıf yapıları gibi çok iyi durumda olan yapıların da çoğunlukla tescilli ve aktif olarak kullanılmakta olan kamusal yapılar olduğu, bunun bilirkişi raporunun 29. sayfasında örnek olarak sunulan yapı resimleriyle de desteklendiği, yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olarak tespit raporunda belirtilen % 71'lik ağırlıklı bölümün gerçekten bu nitelikte olup olmadığı konusunda ise davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığınca araştırmaların tek yapı ölçeğine inilerek tek tek tespite dayalı olarak yapıldığının savunulduğu, bilirkişiler tarafından ise bunun aksinin ispatlanması yerine, 3298 adet yapının tek tek tespitinin uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olduğu kabulünden hareketle yapıların niteliklerinin tek tek tespit edildiğinin belirsiz olduğu, tespitin bilimsel çalışmalardan ziyade gözleme dayalı olduğu ileri sürüldüğünden, **varsayıma dayalı bilirkişi raporunun bu kısmına itibar edilmesi imkanı bulunmamaktadır.**

Kaldı ki, bilirkişi raporunda bilimsel çalışmaya dayanmayıp gözleme dayalı sonuca gidildiği ileri sürülen bir çok konunun (KUDEB raporunda belirtilen, tarihi dokuya sahip bölgelerdeki kullanıcıların yoksulluğu, yapıların strüktürüne uygun olmayan işlevlerle kullanılması, mülkiyetin çok parçalı olması, yapıların yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş olması, Kaledeki yapıların kadastral mülkiyette çoğunlukla 1-2 kat yüksekliğinde, genel olarak yığma ve ahşap çatı üzerinde yığma yapılar olması, Atatürk Bulvarı, Talatpaşa Bulvarı, Çankırı Caddesi, Şehit Teğmen Kalmaz Ceddelerinin bulunduğu kısımlardaki imar parsellerinde 1-10 kat yüksekliğinde, genelde bitişik nizam, kamu, ticaret, ofis, otel ve konut kullanımında olduğu, kale içi, Sakalar Mahallesi ile Hacıbayram bölgelerinin konut dokusunda ve pek çok taşınmaz üzerinde parçalı mülkiyet haklarının ortaya çıktığı vb. konular) raporu hazırlayan ve konusunda uzman mimar, arkeolog ve şehir plancılarının sahadaki araştırma ve gözlemleri ile ilgili alanlara ait tapu kayıtları vb. resmi belgeleri inceleyerek rahatlıkla sonuca ulaşabileceği konular olduğu tartışmasızdır.

Bu durumda, yukarıda belirtilen gerekçelerle dava konusu 17.2.2010 gün ve 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21.1.2010 gün ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği görüldüğünden **yürütmenin durdurulması isteminin reddine**, 28.05.2012 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan Vekili	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Tülin	İlyas	Mustafa	Halil	Halide
ÖZGENÇ	ARLI	DİNÇ	ÇIRAK	ESEN
(X)				

TK/5.7.2012

EK-22. (devam) Danıştay 14. Dairesi'nin 28.05.2012 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

(X) AYRIŞIK OY : Dava, Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilanına ilişkin 21.01.2010 günlü, 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Danıştay 6. Dairesinin E:2010/4558 sayılı dosyasında;

Aynı konulu 08.08.2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararını iptal eden Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2283 sayılı dosyasında verilen iptal kararındaki gerekçelerin (kararın dayanağı bilirkişi raporundaki tesbitler) dava konusu Bakanlar Kurulu kararında gözönüne alınıp alınmadığı; uyuşmazlık konusu bölgenin 5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliği'ne göre yenileme alanı olarak saptanabilmesi için sit alanı ve koruma alanlarını içermesinin yanısıra bu özellikteki alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerektiğinden, bu hususun mevcut olup olmadığının bölge bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulmasının saptanması amacıyla keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiştir.

Bilirkişilerce düzenlenen raporda; Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2283 sayılı dosyasındaki karara esas alınan bilirkişi raporunda belirtilen "Alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenilem alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı yönündeki belirlemenin dava konusu işlemde teknik açıdan ortadan kalktığı, 1. derece arkeolojik sit alanlarının ve 2. derece arkeolojik sit alanının koruma alanının yenileme alanı sınırı dışına çıkarıldığı, bu yönlerden dava konusu Bakanlar Kurulu kararında Yasa ve Yönetmeliğe aykırılık bulunmadığı;

Uyuşmazlık konusu bölgenin 5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliğine göre yenileme alanı olarak saptanabilmesi için alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerektiği belirtilerek bu hususun incelenmesi sonucunda ise; Bakanlar Kurulu kararının dayandığı belgeler olan "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme alanı" tesbit raporu, Büyükşehir Belediye Meclisi İmar ve Bayındırlık Komisyonu Raporu ve bilirkişi heyeti tarafından yerinde ve dosyasında yapılan incelemeler kapsamında, etaplama yaklaşımı, planlama,köhneme- yenileme kavramları ilişkisi, bina niteliklerinin saptanması yönlerinden dava konusu Bakanlar Kurulu kararına dayanak teşkil eden işlemlerin ve tesbitlerin koruma ilkelerine uygun olmadığı, uyuşmazlık konusu bölgenin 5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliği'ne göre yenileme alanı olarak saptanmasında bölgenin bütününün yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş özellik taşımadığı yönünde görüş bildirilmiştir.

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerle, bilirkişi raporu birlikte incelendiğinde, yenileme alanına ilişkin dava konusu 21.01.2010 günlü Bakanlar Kurulu kararında 5366 sayılı Yasa ile bu Yasanın Uygulama Yönetmeliği'ne uyarlık bulunmadığından yürütmenin dturdurulması isteminin kabulü gerektiği görüşü ile çoğunluk kararına karşıyım.

Başkan Vekili
Tülin ÖZGENÇ

Aslı gibidir

EK-23. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

İtiraz Eden (Davacılar) : 1- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası
2- TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Vekilleri : Av. Emre Baturay Altınok, Av. Gökçe Bolat
Üsküp Cad. No:22/7 - Çankaya/ANKARA
3-TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
Vekili : Av. Koray Cengiz
Cinnah Cad. Farabi Sok. No:38/4 - Çankaya/ANKARA

Karşı Taraf (Davalılar) : 1-Başbakanlık - ANKARA
2-İçişleri Bakanlığı - ANKARA
3-Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı - ANKARA
Vekili : Av. Özlem Erkan- Aynı adreste-

İstemin Özeti : Danıştay Ondördüncü Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 28/05/2012 günlü, E:2012/903 sayılı karara, davacılar itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedirler.
Danıştay Tetkik Hakimi : Burakhan Melikoğlu
Düşüncesi : İtirazın kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüşüldü:

Dava; Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca yenileme alanı olarak kabul edilmesine ilişkin 17/02/2010 günlü, 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 21/01/2010 günlü , 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Danıştay Ondördüncü Dairesinin 28/05/2012 günlü, E:2012/903 sayılı kararıyla, bir alanın 5366 sayılı Yasa uyarınca yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için öncelikle bu bölgenin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca sit alanı olarak tescil ve ilan edilmiş olan bölge ve bu bölgelere ait koruma alanları içinde yer alması ve yine aynı bölgenin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerektiği; olayda, aynı alanın yenileme alanı olarak belirlenmesine ilişkin 08/08/2005 günlü, 2005/9289 sayılı ilk Bakanlar Kurulu kararının , Danıştay 6. Dairesinin 07.06.2010 günlü, E:2008/2283, K:2010/5644 sayılı kararı ile iptal edildiği, bu kararda gerekçeler de dikkate alınarak bu kez 21/01/2010 günlü, 2010/88 sayılı dava konusu ikinci Bakanlar Kurulu kararının tesis edildiği, bu davada da daha önceki Bakanlar Kurulu Kararına karşı açılan davalarla aynı yönde iddiaların ileri sürüldüğü, uyuşmazlığın çözümü için yerinde keşif-bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verildiği; düzenlenen bilirkişi raporunda özetle; Bakanlar Kurulu Kararnamesi eki olan kroki ve koordinat sınırının "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alan Sınırı" adıyla 1/5000 ölçekli halihazır haritalar üzerine aktarıldığı, paftanın eki olarak hazırlanan haritada Bakanlar Kurulu kararında belirtilen koordinat numaralarının 1/5000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlendiği ve bu iki haritadaki sınırların aynı olduğu,"Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alan Sınırı" paftasının Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Koruma Uygulama Denetim Bürosu (KUDEB) tarafından Ekim 2009 tarihinde hazırlandığı,

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

paftanın gösteriminde kullanılan kentsel sit sınırı, Bakanlar Kurulunun 21/112010 günlü, 88 sayılı kararıyla onaylanan yenileme alanı sınırı, yenileme alanı etap sınırı, yenileme alanı sınırı dışında kalan 1. ve 2. derece arkeolojik sit sınırları tanımlamalarının harita üzerindeki gösterimlerle teknik olarak uygun biçimde ifade edildiği,Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2283 sayılı dosyasındaki karara esas olan bilirkişi raporunda belirtilen "Alan sınırının büyüklüğü nedeniyle X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği için sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılmadığı" durumunun teknik açıdan ortadan kalktığı, sit alanı sınırı haritasıyla Yenileme Alanı haritası karşılaştırıldığında; 1. derece arkeolojik sit alanları olan; kuzeyde Atatürk Bulvarının batısında yer alan bölge; Roma Hamamı, Ankara Kalesinin batı eteklerindeki yer olan bölge olarak tarif edilen Roma Tiyatrosu ile 2. derece arkeolojik sit alanı olan Ankara Kalesinin batı eteklerinden Roma Tiyatrosuna kuzeyden bitişen bölgenin ve koruma alanının, dava konusu yenileme alanı sınırının dışına çıkarıldığı,daha önceki bilirkişi raporunda ve Danıştay 6. Dairesi kararında belirtilen "... (iptal edilen) 8/8/2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulunun Ankara KTVK Kurulunun sit ve koruma alanı olarak belirlediği alandan daha kapsamlı bir yenileme alanı ilan etmesinin 5366 sayılı Yasaya uygun olmadığı..." vurgulamasının idarece göz önüne alındığı ve yenileme alanı ilan sürecinin dava konusu 21/1/2010 günlü, 2010/88 sayılı ikinci Bakanlar Kurulu kararında yasa ve yönetmeliğe uygun yürütüldüğü,Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu (KUDEB) raporunun giriş bölümünün değerlendirilmesinden; raporda hiçbir analiz yapılmadan tarihi dokuya sahip bölgelerde kullanıcıların yoksulluğu, yapıların strüktürüne uygun olmayan işlevlerle kullanılması, mülkiyetin çok parçalı olması nedenlerinin sıralandığı, yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş korunamamış ve bakımsızlığa terk edilmiş nitelikte bir doku olduğu yargısının peşinen verildiği, imar planlarına göre gelişmiş alanlarda getirilen "güvenliğini kaybeden, alandaki sahiplilik duygusunu azaltan" şeklindeki yorumların bilimsellikten uzak subjektif yargılar olduğu, bölgenin tarihi geçmişinin getirdiği kimlik özelliklerinin hiçbir referans verilmeden, yüzeysel olarak yazılmasının bu nitelikteki bir rapor için kabul edilemez olduğu, KUDEB raporunun ikinci bölümünün değerlendirilmesinden; raporun bu kısmında Yenileme Alanının üç etaba ayrıldığı, herhangi bir planlama veya projelendirme bölgesinde yapılacak bir etaplamanın temelinin sistematik bir analize dayanması gerektiği, KUDEB raporunda böyle bir çalışma yapılmadan etaplama önerisinin gerçekleştirildiği, bu etaplamanın da bir programa dayalı olmadığı yönünde tesadüfi ifadelerin yer aldığı,KUDEB raporunun üçüncü bölümünün değerlendirilmesinden; "Halihazır durum" üst başlığı altında yapılan "... kalede yapılaşma kadastral mülkiyette çoğunlukla 1-2 kat yüksekliğinde, genel olarak yığma ve ahşap çatı üzerinde yığma yapılardan oluşmakta, eski sokak yapısı korunmaktadır..." ifadesine yer verildiği, bölgenin Atatürk Bulvarı, Talatpaşa Bulvarı, Çankırı Caddesi, Şehit Teğmen Kalmaz Caddelerinin bulunduğu kısımlardaki imar parsellerinde 1-10 kat yüksekliğinde genelde bitişik nizamlı, kamu, ticaret, ofis, otel ve konut kullanımları ile çeşitlilik gösterdiğinin belirtildiği, bu değerlendirmelerin de detaylı bir analitik çalışma olmaktan uzak, sübjektif gözlemlere dayalı genel geçer saptamalar olduğu, KUDEB raporunun dördüncü bölümünde bahsedilen kadastral bilgiler ve taşınmazların mülkiyet durumuna ilişkin bilgilerin de "... şahıs mülklerinde... özellikle Kale içi, Sakalar Mahallesi ile Hacıbayram Bölgeleri konut dokusunda ve pek çok taşınmaz üzerinde parçalı mülkiyet haklarının ortaya çıktığı görülmektedir." türünden herhangi bir analize dayalı olduğu yönünde bir işaret taşımayan sınırlı bilgiler olduğu, raporun beşinci bölümünü oluşturan mevcut kullanım fonksiyonları başlığını taşıyan Ankara Kalesi ve Ulus Bölgesine ilişkin olarak; "Ulus ve Ankara Kalesi bölgelerinin büyük bir bölümünde kadastral mülkiyette yer alan 1-2 katlı yığma ve yığma-ahşap yapılar... yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş, korunamamış ve

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

bakımsızlığa terk edilmiş..." türündeki tespitlerin çok önemli saptamalar olmakla birlikte genel geçer ifadeler olduğu, sahada çalışılarak somutlaştırılması gerektiği, bu yönde bir çalışmanın dosyada yer almayıp, tespit raporunda da herhangi bir çalışmaya referans verilmediği,raporun altıncı bölümünde nüfus yapısının ele alındığı, buna ilişkin saptamaların "...Ankaranın ilk merkezi iş ,alanı olarak planlanmış bir bölge olması sebebiyle gündüz nüfusu fazla, gece nüfusu az olan bir yapıya sahiptir. Mesken konut alanları genellikle Kale, Hacıbayram ve Sokaklar Mahallesi'nin olduğu... bölgelerde yer almakta ve yerleşik nüfus bu bölgelerde yoğunlaşmaktadır." türünden gözlemsel bilgiler olup analitik etütlere dayandığına dair hiçbir kanıtın olmadığı, bu rapora dayalı olarak hazırlanan İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 23/10/2009 günlü, 378 sayılı raporunun, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 26/10/2009 günlü, 2446 sayılı kararına esas oluşturduğu, KUDEB raporunda üç etap olarak önerilen teklifin komisyonca ve Büyükşehir Belediye Meclisince kabul edildiği, söz konusu rapor ve bu rapora dayalı olarak Büyükşehir Belediye Meclisinin analın kararı ile onanan 130 hektar büyüklüğüne sahip Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın her bölgesinin birbiriyle benzer özelliklere sahip olmadığı ve etap alanlarının sistematik ve detaylı analizlere dayanmadığı kanaatine varıldığı, KUDEB raporu ekindeki "Bina Nitelikleri Analizi" paftasında "İyi durumda" ve "Hafif onarım gerektirir" olarak tasnif edilen yapıların yoğun olarak bulunduğu bölgelerin"Yenileme Alanı" sınırları içine alınmasının Yasa'nın amaç ve içeriğine uygun olmadığı; "ağır onarım gerektiren", "yıkılabilir" ve "harabe" olarak tanımlanan yapıların yoğun olarak bulunduğu bölgelerin ise yenileme alanı sınırları içine alınmasının 5366 sayılı Yasanın amaç ve içeriğine uygun olduğu,netice olarak; bakılmakta olan davanın konusu olan 21/1/2010 günlü, 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilen "Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı" ilanında Danıştay 6. Dairesinin E:2009/2283 sayılı dosyasında tanımlanan gerekçelerin (ve dolayısıyla o kararın dayanağı bilirkişi raporundaki tespitlerin) gözönüne alındığı, kararın sınırların belirlenmesine dair kısmının 5366 sayılı Yasa ve Yönetmeliğe uygun gerçekleştirildiği, 5366 sayılı Yasa ve Uygulama Yönetmeliğine göre yenileme alanı olarak saptanan uyuşmazlık konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelik taşıyıp taşımadığı hususuna gelince; yenileme alanlarında yapıların niteliklerinin doğru saptanmasının elzem olduğu, 130 hektarlık alanda 3298 adet yapının usulüne uygun tespitinin yapılmasının uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olması nedeniyle "... arazi tespit çalışmalarıyla belirlendiği üzere yaklaşık % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, korunması gereken ancak yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş 130 hektar yenileme alanı..." şeklinde raporda belirtilen tespitin sağlıklı olmadığı, kısaca "Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı"nın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olmasıyla ilgili araştırma ve tespitlerin bilimsel yöntemlerle yapılmadığı, yenileme alanı olarak saptanmasında bölgenin bütününün yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş özellik taşımadığı şeklinde görüş ve kanaat belirtildiği; dosyadaki tüm bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporundaki tespitler birlikte değerlendirilecek olursa; Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı ilanına ilişkin 21/1/2010 günlü, 2010/88 sayılı ikinci Bakanlar Kurulu kararı tesis edilirken, aynı konulu 8.8.2005 gün ve 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararını iptal eden Danıştay 6. Dairesinin E:2008/2283 sayılı dosyasındaki gerekçelerin ve o karara dayanak olan bilirkişi raporundaki tespitlerin dikkate alındığı anlaşıldığından dava konusu işlemde bu yönden hukuka aykırılık bulunmadığı; yenileme alanı olarak saptanan uyuşmazlık konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş nitelik taşıyıp taşımadığına gelince; tespit raporunda, alandaki yapıların % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu belirlemesinin yapıldığı, bu tespitlere göre bölgenin baskın özelliğinin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

olduğu, Ankara Valiliği, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Bankalar, Vakıflar Genel Müdürlük Binası, PTT, okul binaları, çarşı binaları, Gümrük Müsteşarlığı, Türk Telekom, Maliye Bakanlığı binaları, vakıf eserleri ve bazı dernek ve vakıf yapıları gibi çok iyi durumda olan yapıların da çoğunlukla tescilli ve aktif olarak kullanılmakta olan kamusal yapılar olduğu, bunun bilirkişi raporunun 29. sayfasında örnek olarak sunulan yapı resimleriyle de desteklendiği, yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olarak tespit raporunda belirtilen % 71'lik ağırlıklı bölümün gerçekten bu nitelikte olup olmadığı konusunda ise davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığınca araştırmaların tek yapı ölçeğine inilerek tek tek tespite dayalı olarak yapıldığının savunulduğu, bilirkişiler tarafından ise bunun aksinin ispatlanması yerine, 3298 adet yapının tek tek tespitinin uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olduğu kabulünden hareketle yapıların niteliklerinin tek tek tespit edildiğinin belirsiz olduğu, tespitin bilimsel çalışmalardan ziyade gözleme dayalı olduğu ileri sürüldüğünden, varsayıma dayalı bilirkişi raporunun bu kısmına itibar edilmediği; kaldı ki, bilirkişi raporunda bilimsel çalışmaya dayanmayıp gözleme dayalı sonuca gidildiği ileri sürülen bir çok konunun raporu hazırlayan ve konusunda uzman mimar, arkeolog ve şehir plancılarının sahadaki araştırma ve gözlemleri ile ilgili alanlara ait tapu kayıtları vb. resmi belgeleri inceleyerek rahatlıkla sonuca ulaşabileceği konular olduğu; bu durumda, yukarıda belirtilen gerekçelerle dava konusu 17/2/2010 günlü, 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21/1/2010 günlü , 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmiştir.

Davacılar, anılan karara itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedirler.

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun hükümleri ile bu Yasa uyarınca hazırlanan ve 14/12/2005 günlü, 26023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 5366 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği kuralları uyarınca bir alanın yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için öncelikle bu bölgenin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulunca sit alanı olarak tescil ve ilan edilmiş olan bölge ve bu bölgelere ait koruma alanları içinde yer alması ve yine aynı bölgenin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen yasal ve yönetsel düzenlemelere dayanılarak, Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların , yenileme alanı olarak ilan edilmesine ilişkin ilk karar 7/9/2005 günlü, 25929 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 8/8/2005 günlü, 2005/9289 sayılı Bakanlar Kurulu kararıdır.

Ulus ve civarında ikamet eden bazı kişiler tarafından açılan davalarda, söz konusu Bakanlar Kurulu kararı, Danıştay Altıncı Dairesinin 7.6.2010 günlü, E:2008/2283, K:2010/5644 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Danıştay Altıncı Dairesince verilen iptal kararının gereğini yerine getirmek amacıyla, 21/01/2010 günlü, 2010/88 sayılı ikinci Bakanlar Kurulu kararı alınmıştır.

Diğer yandan, anılan iptal kararının davalı idareler tarafından temyiz edilmesi üzerine, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 06/04/2012 günlü, E:2010/2416, K:2012/282 sayılı kararıyla " Dosyanın incelenmesinden, yenileme alanı sınırlarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararında, alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtilmekle yetinildiği ve Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının belirlenemediği, buna ilişkin olarak dosyada başkaca bir belgenin de bulunmadığı anlaşıldığından, yenileme alanı sınırı tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının bu yönüyle 5366 sayılı

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

Yasaya uygun olup olmadığının tespiti yapılamamıştır.

Diğer taraftan, 5366 sayılı Yasa uyarınca, bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için bölgenin sadece sit alanı ve koruma alanları içinde kalması yeterli olmayıp, aynı zamanda bu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması zorunludur.

Bu itibarla, dava konusu edilen kararın hukuka uygun olup olmadığının saptanabilmesi için; yenileme alanı sınırının 5366 sayılı Yasa'ya uygun olarak belirlenip belirlenmediğinin ve bölgenin anılan Yasa ile öngörülen şartları taşıyıp taşımadığının bölgenin bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulması, sonrasında da uyuşmazlığa konu taşınmazların yenileme alanı içerisinde yer almasının uygun olup olmadığının saptanması gerekmektedir.

Belirtilen hususların teknik bilgiyi ve incelemeyi gerektirmesi nedeniyle konusunda uzman bilirkişilerce yerinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesinden sonra uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasının zorunlu olduğu açıktır.

Nitekim, Danıştay Altıncı Dairesi tarafından da, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı Prof.Dr.Nuran Zeren Gülersoy, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Prof.Dr.Nilgün Ergun ve İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Restorasyon Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç.Dr.Yegan Kahya'dan oluşan bilirkişi kurulu oluşturularak yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmış ve bilirkişilerden yaptıkları incelemede elde ettikleri verileri esas alarak, yukarıda yer verilen ve uyuşmalığın çözümü için gerekli olan hususları değerlendirmeleri istenilmiştir.

Bilirkişilerce düzenlenen raporda, özet olarak, alanın büyüklüğü nedeniyle sınırın X ve Y koordinatları şeklinde belirtildiği, bu koordinatların halihazır haritalarda gösterilmediği, Ankara Tarihi Kent Merkezi kapsamında sit alanı ve koruma alanı olarak belirlenen bölgenin sınırlarının bu kararda işaretli olmadığı, dolayısıyla sit alanı ve koruma alanı sınırları ile yenileme alanı sınırlarının çakışıp çakışmadığının anlaşılamadığı; bir bölgenin yenileme alanı olarak saptanabilmesi için, alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğunun da ortaya konulması gerektiğinden, uyuşmazlık konusu alanın belirtilen şartları taşıyıp taşımadığı incelenmeden yenileme alanı sınırı kararı verilmesinde 5366 sayılı Yasa'ya uyarlık bulunmadığı değerlendirmesinde bulunulmuştur.

Bu haliyle, düzenlenen bilirkişi raporunun, bakılan davada uyuşmazlık konusu olan ve çözümü gereken hususların saptanması ile yetindiği anlaşılmaktadır.

Ancak, yukarıda açıklandığı gibi, uyuşmazlığın çözümü, öncelikle koordinatlar gösterilmek suretiyle belirlenen yenileme alanı sınırlarının, sit alanı ve koruma alanı sınırları ile çakışıp çakışmadığının ve yenileme alanının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının , alanın bütünü incelenmek suretiyle tespitine bağlıdır.

Nitekim idare tarafından, koordinatlar kullanılarak yenileme alanı sınırlarının tespitinin olanaklı olduğu, kaldı ki, yenileme alanı sınırlarının işlendiği halihazır haritaların Bakanlar Kurulu Kararına ait işlem dosyası içinde Bakanlar Kuruluna sunulduğu, yapılan keşifte alanın bütününe yönelik bir inceleme yapılmadığı ileri sürülmüştür.

Değinilen hususların açıklığa kavuşturulabilmesi için , aralarında harita mühendisinin de olacağı alanında uzman kişilerden oluşturulacak yeni bir bilirkişi kurulunca, dava konusu Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yer alan krokide gösterilen koordinatların, halihazır haritalar üzerinde gösterilmesinin, böylece yeryüzünde isabet ettiği noktaların belirlenmesinin olanaklı olup olmadığının, olanaklı ise, belirlenen noktaların sit ve koruma alanı sınırları ile çakışıp çakışmadığının, idare tarafından Bakanlar Kuruluna işlem dosyası içinde sunulduğu iddia edilen halihazır haritalar da

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

istenilmek ve incelenmek suretiyle tespiti; bu tespit yapıldıktan sonra da, belirlenen sınırlar içinde kalan alanın bütünü, yerine gidilerek görülmek ve incelenmek suretiyle yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının araştırılması gerekmekte olup, böyle bir araştırma yapılmadan hazırlanan bilirkişi raporuna dayanılarak verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir. " gerekçesiyle bozulmuştur.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 49. maddesinin 4. fıkrası uyarınca , Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Genel Kurulları kararlarına uyulması zorunlu olduğundan, bozma kararı üzerine verilecek kararın, bozma kararında yer verilen gerekçelere uygun olması gerekmektedir. 2577 sayılı Yasa'nın 28. madddesi uyarınca yargı kararının gereklerini yerine getirmek zorunda olan idare tarafından tesis edilecek yeni işlemlerin de, bozma kararına yer verilenen gerekçelere uygun olması gerekir. Bu itibarla, Danıştay Altıncı Dairesinin iptal kararının gereklerinin yerine getirilmesi amacıyla tesis edilen ve itirazen incelenen bu davaya konu edilen Bakanlar Kurulu kararının da, bozma kararında yer verilen gerekçelere uygun olup olmadığının incelenmesi gerekir.

Yukarıda gerekçelerine yer verilen Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun bozma kararında öncelikle "aralarında harita mühendisinin de olacağı alanında uzman kişilerden oluşturulacak yeni bir bilirkişi kurulunca, dava konusu Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yer alan krokide gösterilen koordinatların, halihazır haritalar üzerinde gösterilmesinin, böylece yeryüzünde isabet ettiği noktaların belirlenmesinin olanaklı olup olmadığının, olanaklı ise, belirlenen noktaların sit ve koruma alanı sınırları ile çakışıp çakışmadığının, idare tarafından Bakanlar Kuruluna işlem dosyası içinde sunulduğu iddia edilen halihazır haritalar da istenilmek ve incelenmek suretiyle tespiti" gerektiği belirtilmiştir. İtirazen incelenen bu davada yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen raporda yer verilen değerlendirme ve tespitler incelendiğinde, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararında yapılması gerektiği belirtilen incelemelerin bu bilirkişi kurulunca ikinci Bakanlar Kurulu kararı için yapıldığı anlaşılmaktadır. Sonuçta, ikinci Bakanlar Kurulu Kararının , Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun kararında belirtilen gerekçelere uygun olarak tesis edildiği bilirkişilerce saptanmıştır. Bu nedenle, dava konusu Bakanlar Kurulu kararında, yenileme alanı sınırları yönünden hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun bozma kararında, ikinci olarak," belirlenen sınırlar içinde kalan alanın bütünü, yerine gidilerek görülmek ve incelenmek suretiyle yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının araştırılması gerekmekte olup, böyle bir araştırma yapılmadan hazırlanan bilirkişi raporuna dayanılarak verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir." gerekçesine yer verilmiştir.

Danıştay Ondördüncü Dairesi tarafından da, uyuşmazlığa ilişkin önceki yargı kararları dikkate alınarak , bilirkişilerden, alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının bölgenin bütünü incelenmek suretiyle ortaya konulması istenilmiştir.

Bilirkişilerce düzenlenen raporda ise, özet olarak, yenileme alanlarında yapıların niteliklerinin doğru saptanmasının elzem olduğu, 130 hektarlık alanda 3298 adet yapının usulüne uygun tespitinin yapılmasının uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olması nedeniyle "... arazi tespit çalışmalarıyla belirlendiği üzere yaklaşık % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve %16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, korunması gereken ancak yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş 130 hektar yenileme alanı..." şeklindeki idare raporunda belirtilen tespitin sağlıklı olmadığı, kısaca Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olmasıyla ilgili araştırma ve tespitlerin bilimsel yöntemlerle yapılmadığı, yenileme alanı olarak saptanmasında bölgenin bütününün yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş özellik taşımadığı belirtilmiştir.

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

Görüldüğü üzere, bilirkişilerce, uyuşmazlık konusu alanın bütünü, yerinde incelenerek yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının tespiti yerine , idarenin bu konuda yaptığı hazırlık çalışmalarının niteliği eleştirilmiş, yetersiz oldukları açıklanmıştır. Bilirkişilerce hazırlanan bu raporun, uyuşmazlığın çözümü için gerekli olan teknik ve bilimsel veriyi sağlamadığı açıktır.

Diğer yandan, anılan bilirkişi raporunu değerlendirerek itiraz konusu kararı veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığının , araştırmaların yapı ölçeğine inilerek tek tek tespite dayalı olarak yapıldığı yolundaki savunmasından hareketle, bilirkişiler tarafından bu savunmanın aksinin ispatlanması gerektiği belirtilerek aksinin ispat edilememiş olması nedeniyle raporun bu kısmına itibar edilmeyerek yürütmenin durdurulması istemi reddedilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31. maddesinin bilirkişi konusunda da göndermede bulunduğu, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 240. maddesinde, hakimin ikame olunan delilleri serbestçe takdir edeceği, 286. maddesinde ise, bilirkişinin görüşlerinin hakimi bağlamayacağı hükme bağlandığından, yargı yerlerince bilirkişi raporunda varılan sonuç dikkate alınmayarak karar verilmesi hukuken olanaklıdır. Ancak, bu sonuca varılabilmesi için, bilimsel ve teknik bir çalışma sonucu hazırlanan bilirkişi raporunda varılan sonuçların, yine dosyada bulunan bilimsel ve teknik içerikli çalışmalar karşısında geçerli olmayacağının anlaşılması, ayrıca bilirkişi raporunda varılan sonucun neden kabul edilmediğinin de gerekçesi ile birlikte hükümde belirtilmesi gerekmektedir. İtiraz edilen kararda ise, bilirkişi raporunun varsayıma dayalı olduğu sonucuna varılırken, bilimsel ve teknik içerikli herhangi bir incelemeye dayanılmamış, davalı idarenin savunmasından hareketle, bilirkişi raporunun varsayıma dayalı olduğu sonucuna varılarak karar verilmiştir. Bunun sonucu olarak da, alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığı belirsiz kalmıştır.

Oysa, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 283. ve 284. maddelerinde, hakimin raporda noksan ve müphem gördüğü cihetleri tamamlatmak ve açıklatmak için bilirkişiye yeni sorular sorabileceği, gerçeğin ortaya çıkması için gerekli görürse aynı veya yeniden belirlenecek bilirkişiler vasıtasıyla tekrar inceleme yaptırılabileceği belirtildiğinden, yetersiz görülen bilirkişi raporu üzerine ek rapor alınarak ya da yeni bir bilirkişi heyeti oluşturularak alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının saptanabilmesi olanaklıdır.

İtiraz edilen kararda da belirtildiği gibi, uyuşmalık konusu bölgede bulunan bütün yapıların değil, bölgede bulunan yapıların baskın çoğunluğunun yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması yenileme alanın ilanı için yeterlidir. Uyuşmazlık da zaten bu noktada toplanmaktadır. Davacılar tarafından, bölgenin bu nitelikte olmadığı iddia edilirken , idare tarafından aksi savunulmaktadır. Bölgenin yenileme alanı olarak belirlenmesine ilişkin ilk Bakanlar Kurulu kararına karşı açılan davalarda da temel uyuşmazlık noktası aynıdır. Bu davanın da aynı iddialarla açıldığı dikkate alındığında, ikinci Bakanlar Kurulu kararının da uyuşmazlığı gidermeye yetmediği görülmektedir. Uyuşmazlığın çözümünün ise bilimsel bilgiyi gerektirdiği açıktır. Açılan davalarda yaptırılan bütün bilirkişi incelemelerine rağmen uyuşmazlığı çözmek için gerekli olan bilimsel bilgi elde edilememiştir.

Bu itibarla, uyuşmazlığın çözümü için, mevcut bilirkişilerle veya yeni oluşturulacak bilirkişi heyeti ile, alanın bütünü, yerine gidilerek görülmek ve incelenmek suretiyle , alanın baskın karakterinin, yani yapıların baskın çoğunluğunun yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının tespiti gerekmekte olup, böyle bir inceleme ve tespit yapılmadan verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

Açıklanan nedenle, davacıların itirazının kabulüne, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 28/05/2012 günlü, E:2012/903 sayılı kararının kaldırılmasına, 25/04/2013 gününde gerekçede ve esasta oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan Sinan YÖRÜKOĞLU	**Üye** Halide Ayfer ÖZDEMİR	**Üye** Nüket YOKLAMACIOĞLU	**Üye** İbrahim BERBEROĞLU	**Üye** Namık Kemal ERGANİ
Üye Gürsel MEKİK	**Üye** Nalan TERZİ	**Üye** Kadir ÖZKAYA (X)	**Üye** Şaban IŞIK	**Üye** Ali İhsan ŞAHİN
Üye Vahit BEKTAŞ (X)	**Üye** Mehmet ÇELİK (X)	**Üye** Abdülkadir ATALIK (X)	**Üye** Yalçın EKMEKÇİ	**Üye** Prof. Dr. Ali Dursun ULUSOY (XX)

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

X-KARŞI OY :

Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun değişik 27. maddesinde öngörülen koşulların bakılan uyuşmazlıkta gerçekleşmediği anlaşıldığından, Daire kararına yapılan itirazın reddi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Kadir ÖZKAYA	Vahit BEKTAŞ	Mehmet ÇELİK	Abdülkadir ATALIK

ASLI GİBİDİR

EK-23. (devam) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 tarih ve 2012/703 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2012/703

XX-GEREKÇEDE KARŞI OY.

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun hükümleri ile bu Yasa uyarınca hazırlanan ve 14.12.2005 günlü, 26023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan 5366 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği kuralları uyarınca bir alanın yenileme alanı olarak belirlenebilmesi için bölgenin basık karakterinin yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olması gerekmektedir. Dolayısıyla, bir alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olup olmadığının idarece tespit edilmesi , yenileme alanı ilanının ön şartıdır.

İncelenen dosyada yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen raporda ise, yenileme alanlarında yapıların niteliklerinin doğru saptanmasının elzem olduğu, 130 hektarlık alanda 3298 adet yapının usulüne uygun tespitinin yapılmasının uzun zaman ve emek gerektiren bir işlem olması nedeniyle "... arazi tespit çalışmalarıyla belirlendiği üzere yaklaşık % 71'inin esaslı onarım gerektiren ve harap, % 13'ünün orta kalitede ve % 16'sının sağlam yapılardan oluştuğu, korunması gereken ancak yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş 130 hektar yenileme alanı..." şeklindeki idare raporunda belirtilen tespitin sağlıklı olmadığı, kısaca Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanının yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olmasıyla ilgili araştırma ve tespitlerin bilimsel yöntemlerle yapılmadığı, yenileme alanı olarak saptanmasında bölgenin bütününün yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş özellik taşımadığı belirtilmiştir.

Bilirkişilerce yapılan değerlendirme ve tespitlerin aksini ortaya koyacak bir bilimsel çalışma bulunmamasına karşın Danıştay Ondördüncü Dairesince bilirkişi raporuna itibar edilmemiştir.

Bu durumda, uyuşmazlık konusu alanın yıpranmış ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş olduğu yönünden bir tespit bulunmadan dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşıldığından , işlemde hukuka uyarlık bulunmamakta olup aksi yöndeki kararda hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, itirazın belirtilen gerekçeyle kabulü ile dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulması gerektiği oyuyla karara gerekçe yönünden katılmıyorum.

Üye
Prof. Dr. Ali Dursun
ULUSOY

ASLI GİBİDİR

EK-24. Danıştay 14. Dairesi'nin 15.10.2014 tarih ve 2012/903 esas sayılı kararı

T.C.
DANIŞTAY
ONDÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2012/903

2010/623

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen (Davacılar) : 1- TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi

Vekili : Av. Koray Cengiz
Cinnah Cad. Farabi Sok. No:38/4
Çankaya/ANKARA

2- TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi

Vekili : Av. Gökçe Er
Konur Sok. No:4/3 Kızılay/ANKARA

3- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

Vekili : Av. Emre Baturay
Üsküp Cad. No:22/7 Çankaya/ANKARA

Karşı Taraf (Davalılar) : 1- Başbakanlık - ANKARA
2- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
3- İçişleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca yenileme alanı olarak kabul edilmesine ilişkin 17.02.2010 gün ve 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 21.01.2010 günlü ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının iptali istemiyle açılan davada yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Musa Yağmur
Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince işin gereği görüşüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27.maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği görüldüğünden, **21.01.2010 günlü ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının yerinde yaptırılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenecek bilirkişi raporunun alınmasından sonra bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar yürütmesinin durdurulmasına**, bu kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz yolu açık olmak üzere, **15/10/2014** tarihinde obirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye	Üye
Tülün	Mustafa	Halide	Ahmet	Mevlüt
ÖZGENÇ	GENÇ	ESEN	ARSLAN	BİLİCİ

Aslı Gibidir

K. İşlendi 10.3.2015

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden AEVVQPu - I7reypA - eMiRTZF - NBmMx4= kodu ile erişebilirsiniz

EK-25. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 09.04.2015 tarih ve 2015/305 Y.D. itiraz no'lu kararı

Av-Ö.Erkan
2010/623

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2015/305

İtiraz Eden (Davalılar) : 1- Başbakanlık- ANKARA
Vekilleri : Hukuk Hizmetleri Başkanı Sami Arslan Aşkın,
Hukuk Müşaviri Sadık Hüdai Ekinci -aynı adreste-
2- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı- ANKARA
Vekili : Özlem Erkan -aynı adreste-
Diğer Davalı : İçişleri Bakanlığı- ANKARA
Karşı Taraf (Davacılar) : 1- TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
Vekili : Av. Koray Cengiz
Cinnah Cad. Farabi Sk. No:38/4- Çankaya/ANKARA
2- TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Vekili : Av. Gökçe Er Bolat
Konur Sk. No:4/3- Kızılay/ANKARA
3- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası
Vekili : Av. Emre Baturay Altınok
Uğur Mumcunun Sk. No:54/8- G.O.P.- Çankaya/ANKARA
İstemin Özeti : Danıştay Ondöröncü Dairesince verilen, yerinde yaptırılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenecek bilirkişi raporunun alınmasından sonra bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin 15/10/2014 günlü, E:2012/903 sayılı karara, davalı idarelerden Başbakanlık ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı itiraz etmekte ve kararın kaldırılmasını istemektedirler.
Danıştay Tetkik Hâkimi : Oğuz Salman
Düşüncesi : İtirazın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüşüldü:

Ankara-Ulus Tarihi Kent Merkezi kapsamında yer alan alanların 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca yenileme alanı olarak kabul edilmesine ilişkin 17/02/2010 günlü, 27496 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 21/01/2010 günlü, 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılan davada; Danıştay Ondöröncü Dairesince verilen, yerinde yaptırılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenecek bilirkişi raporunun alınmasından sonra bu konuda yeniden bir karar verilinceye kadar dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin 15/10/2014 günlü, E:2012/903 sayılı karara, davalı idarelerden Başbakanlık ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı itiraz etmekte ve kararın kaldırılmasını istemektedirler.

Danıştay Ondördüncü Dairesince, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılıp bilirkişi raporu alındıktan sonra davacıların yürütmenin durdurulması istemleri hakkında yeni bir karar verileceğinden, bu aşamadaki davalı idarelerden Başbakanlık ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın itirazlarının bu nedenle REDDİNE, 09/04/2015 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Namık Kemal ERGANİ	Nüket YOKLAMACIOĞLU	İbrahim BERBEROĞLU	Gürsel MEKİK	Nalan TERZİ

ASLI GİBİDİR

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden tvSXJhb - 0GwojRY - uFW9+oJ - JE1E+A= kodu ile erişebilirsiniz.

EK-26. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA YENİLEME ALANI KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 31.03.2010-58 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 31.03.2010-468

Ankara İli, Altındağ İlçesi sınırları dahilinde yer alan Kentsel Sit Alanı olarak tescilli Ulus Tarihi Kent Merkezinin yenileme alanı olarak ilan edildiğine ilişkin 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 5226 sayılı Yasa ile değişik 2863 sayılı Yasanın 17. Maddesi, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulanması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik, 19.01.2010 tarih ve 761 sayılı ilke kararı, 04.10.2006 tarih ve 720 sayılı Kentsel Sitler Koruma Kullanma Koşullarına ilişkin ilke kararı okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesi sınırları dahilinde yer alan Kentsel Sit Alanı olarak tescilli Ulus Tarihi Kent Merkezine yönelik Bakanlar Kurulunun 21.01.2010 tarih ve 2010/88 sayılı kararı ile yeni bir yenileme alanının belirlenmesi nedeniyle, Ulus Semti Kale Bölgesi ve Samanpazarı Bölgesini kapsayan yeni sınırlara ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının ek listede (3 sayfa) olduğu gibi belirlenmesine ve listenin onaylanmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Mustafa KAYMAK
Müdür

BAŞKAN
Ali KILCI
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Yrd. Doç. Dr. M. Rıfat AKBULUT
(İmza)

ÜYE
Doç. Dr. Aydan BALAMİR
(İmza)

ÜYE
Hayri ERİŞ
(İmza)

ÜYE
M. Cemalettin SATOĞLU
(İmza)

ÜYE
Yakup ERİKEL
(Bulunmadı)

ÜYE
Mücahit ARSLAN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Balamir GÜNDOĞDU
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

TEMSİLCİ ÜYE

EK-27. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

AMAÇ, KAPSAM, YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus, Samanpazarı, Kale ve civarına ilişkin Sit Alanları Sınırları içinde kalan arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirilebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşulları 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

GENEL HÜKÜMLER:

2.1.Sit sınırının parsel sınırları üzerinden geçmesi halinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

2.2.Tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilat ve tamiratlarda Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosundan ilgili yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait tescilli taşınmazlarda tadilat ve tamiratlar KUDEB Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda KUDEB Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

2.3.Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlarda projeler, ilgili Belediyesi ve Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır,

İlgili Belediyesinden yapı izni (ruhsat) alınacaktır,

Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair uygulama sorumlusu ve ilgili belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (KUDEB) iletilmesi sonrası uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilecektir,

Buna göre, ilgili Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

EK-27. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.4.Tescilli ve Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam :

Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam halinde yeniden yapılanma olduğunda binanın taban alanı, kat yüksekliği, cephe hattı aynen korunarak hazırlanacak projenin Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması durumunda uygulama yapılacaktır. Tescilli yapılarda Yüksek Kurulun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararına uyulacaktır.

2.5.Yeni yapılaşma:

Yeni yapılar için dokudaki yapıların mülkiyeti ve mimari özellikleri dikkate alınarak yapının oturumunu, saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (gerekli görüldüğünde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Bu projeler ilgili Belediyesince incelendikten sonra Koruma Bölge Kurulu tarafından değerlendirilecektir. Belediyesince ve Koruma Bölge Kurulunca onaylanacak uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır.

İlgili Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu kararı ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılara, uygulamanın geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına uygun olduğuna dair müellif ve ilgili idarelerce hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğraflar Koruma Bölge Kurul Müdürlüğü'ne iletilecek, Müdürlüğün uygun görüş yazısı doğrultusunda ilgili belediyesince kullanma izin belgesi düzenlenecektir.

2.6.Sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırması ve çevre düzenleme projelerine ilişkin kamusal projeler ilgili Belediyelerce hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır.

2.7.Koruma Alanı içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılmayacağı konusunda karar alma yetkisi Koruma Bölge Kuruluna ait olacaktır.

2.8.Sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunacaktır. Koruma Bölge Kurulundan izin alınmadan müdahalede bulunulmayacaktır.

2.9.Zorunlu hallerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması kaydıyla ifraz ve tevhid yapılabilecektir.

EK-27. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.10.Herhangi bir altyapı onarımı gerektiği, yeni yol açılması veya mevcut yolun genişletilmesi söz konusu olduğunda Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılacaktır. Yeni altyapı talepleri Müze Müdürlüğünün görüşü alındıktan sonra konu kurulda değerlendirilecektir.

2.11.Kent peyzajı, kent mobilyası ile her türlü altyapı ve üstyapıya ait her türden donanım ve donatıya ilişkin (Direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lambası, çöp kutusu vb.) taleplerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

2.12.Eski imar haklarına göre alınmış yapı ruhsat ve ekleri doğrultusunda su basman seviyesi tamamlanmış yapıların inşasına devam edilir.

2.13.Kentsel Sit ile Tarihi ve Kentsel Sit Alanları içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri dışında tüm işlevler (fonksiyonlar) yer alabilecektir.

2.14.Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belediyesine tebliğinden itibaren 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Yasa gereğince 2 (iki) yıl içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Bölge Kuruluna sunulması zorunludur.

2.15.Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda Koruma Bölge Kurulunun görüşü alınacaktır.

EK-28. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No: 10/12/2010	287	Toplantı Yeri
Karar Tarihi ve No : 10/12/2010	5612	ANKARA

Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara Yenileme Alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesini kapsayan kentsel sit alanına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları; 5226 sayılı yasa ile değişik 2863 sayılı yasanın 17. maddesi, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenlenme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulanması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara ait Yönetmelik, Yüksek Kurul ilke kararları ile birlikte incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara Yenileme Alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesini kapsayan kentsel sit alanına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının (3 Sayfada, 16 madde) uygun olduğuna karar verildi.

ŞKAN k.M.Akif IŞIK ZA	**BAŞKAN YARDIMCISI** Prof.Dr.Hakkı ACUN İMZA	**ÜYE** Y.Mim.İsmail TOKER İMZA	
ÜYE ç.Dr.Nevin TURGUT GÜLTEKİN	**ÜYE** Av.Mehmet DOĞAN İMZA	**ÜYE** Yrd.Doç.Dr.M.Emin BAŞAR İMZA	**ÜYE** Şeh.Pln.İsmail ARSLAN İMZA
ÜYE lan EKİNCİ ağ Bld.Bşk.Tem.	**ÜYE** Teoman M.ARSLAN Ankara Büyükşehir Bld.Bşk.Tem. İMZA	**ÜYE**	**ÜYE**

EK-29. Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan kentsel sit alanı geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

AMAÇ, KAPSAM YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulunun 21.02.2010 Gün Ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara Yenileme Alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar Bölgesini kapsayan Kentsel Sit Alanı Sınırlarıiçinde kalan arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirilebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşulları 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesi ile 04.10.2006 gün ve 720 sayılı, 19.01.2010 gün ve 761 sayılı ilke kararlarna dayanılarak hazırlanmıştır.

GENEL HÜKÜMLER:

2.1.Sit Sınırını gösteren ekli pafta ile koruma esasları ve kullanma şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır.

2.2.Sit sınırının parsel içerisinden geçmesi halinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

2.3.Tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilat ve tamiratlarda Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosundan ilgili yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait tescilli taşınmazlarda tadilat ve tamiratlar KUDEB Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda KUDEB Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

2.4.Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlarda projeler, ilgili Belediyesinin uygun görüşü ile Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır.

İlgili Belediyesinden yapı izni (ruhsat) alınacaktır.

Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair uygulama sorumlusu ve İlçe Belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (KUDEB) iletilmesi sonrası uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilecektir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi halinde konu Koruma Bölge Kuruluna iletilecek ve kurul kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.

EK-29. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan kentsel sit alanı geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

2.5.Tescilli ve Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam :

Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, KUDEB tarafından hazırlanacak mail-i inhidam raporuna göre yeniden yapılanma olduğunda binanın taban alanı, kat yüksekliği, cephe hattı korunarak hazırlanacak projenin 2.4 maddesindeki proje onayı süreçlerine göre Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması durumunda uygulama yapılacaktır. Tescilli yapılarda Yüksek Kurulun ilke kararına/kararlarına uyulacaktır.

2.6.Yeni yapılaşma:

Yeni yapılaşmada, özgün yerleşme biçimi, deseni, doku-sokak-parsel-bina ilişkisi ve kotları, dolu-boş oranları ve mekan organizasyonu esastır.

Yeni yapılar için dokudaki yapıların parseli ve yapının parseldeki konumu ile mimari özellikleri dikkate alınarak saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (gerekli görüldüğünde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Projeler, İlçe Belediyesince onaylanıp Koruma Bölge Kurulunca da uygun görülmesinden sonra uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır.

İlgili İlçe Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu kararı ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılara, uygulamanın geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına uygun olduğuna ilgili ilçe belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların KUDEB'e iletilmesi sonrası uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilecektir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi halinde konu Koruma Bölge Kuruluna iletilecek ve kurul kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır. Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

2.7.Sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırması ve meydan düzenleme projeleri ile kentsel tasarım projelerine ilişkin kamuya ait projeler ilgili kurum ve/veya Belediyesince hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır.

EK-29. (devam) Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.12.2010 tarih ve 5612 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesinde Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 gün ve 2010/88 sayılı kararı ile belirlenen Ankara yenileme alanı sınırları dışında bırakılan Hamamönü ve Ulucanlar bölgesini kapsayan kentsel sit alanı geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.8.Parsel bazında belirlenen koruma alanı içinde teknik altyapı inşaatı ve tesisatı yapılıp yapılmayacağı konusunda karar alma yetkisi Koruma Bölge Kuruluna ait olacaktır.

2.9.Tescilli ve tescilsiz yapıların mail-i inhidam raporları Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosu tarafından hazırlanarak Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne gönderilecek ve ancak Koruma Bölge Kurul kararı sonrası ilgili Belediyesince yıkım yapılabilecektir/ yaptırılabilecektir.

2.10.Zorunlu hallerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması kaydıyla ifraz ve tevhid yapılabilecektir.

2.11.Her türlü altyapı onarımı gerektiği durumlarda Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılacaktır.

2.12.Kent peyzajı, kent mobilyası ve/veya üstyapı donatılarına ilişkin (direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lambası, çöp kutusu vb.) taleplerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

2.13.Eski imar haklarına göre alınmış yapı ruhsat ve ekleri doğrultusunda su basman seviyesi tamamlanıp vize alınmış yapıların inşasına devam edilir.

2.14.Kentsel Sit Alanı içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri yer almayacaktır. Bunlar dışındaki tüm işlevler (fonksiyonlar) ilçe belediyesinin ve ilgili kurumların uygun görüş vermesi koşulu ile Koruma Bölge Kurulunda değerlendirilebilecektir.

2.15.Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda Koruma Bölge Kurulunun görüşü alınacaktır.

EK-30. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 27.04.2015 - 112 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 27.04.2015 - 1315

Ankara İli, Altındağ İlçesi, kentsel sit alanına yönelik 2863 sayılı Kanunun 17. Maddesinin (Değişik Üçüncü Paragraf:8/8/2011-KHK-648/42 md.) hükmü gereği alana ilişkin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının yeniden belirlenmesine dair iş ve işlemlerin yürütülmesi gerektiğine ilişkin Kurulumuzun 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı kararı ve kentsel sit alanına yönelik Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının belirlenmesine ilişkin müzakerelere bir sonraki Kurul gündeminde devam edilmesine ilişkin Kurulumuzun 21.04.2015 tarih ve 1267 sayılı kararı, Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararının yürütmesinin durdurulmasına ilişkin Mahkeme kararlarının Müdürlüğümüze iletildiği Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin 26.03.2015 tarih ve 59773 sayılı, 31.03.2015 tarih ve 62419 sayılı, 01.04.2015 tarih ve 63659 sayılı, 02.04.2015 tarih ve 64815 sayılı, 02.04.2015 tarih ve 64843 sayılı yazıları, Kurulumuzun 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı kararının yürütmesinin durdurulmasına ilişkin Mahkeme kararının Müdürlüğümüze iletildiği Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin 14.04.2015 tarih ve 73303 sayılı yazısı, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ve eki pafta, 3194 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı, 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı, 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1267 sayılı kararları, 21.04.2015 tarih ve 1687 sayılı uzman raporu okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesi sit alanlarına yönelik Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının ek listede (3 sayfa) olduğu gibi belirlenmesine ve listenin onaylanmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Murat ARIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Osman BEKÂR
(İmza)

ÜYE
Nurçin ÇELİK
(İmza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(İmza)

ÜYE
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(Bulunmadı)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Osman YAYLA
Ank.Vak. Böl. Müd. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü
(İmza)

EK-31. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

- AMAÇ, KAPSAM YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesi, kentsel sit alanı ve bu alan içerisinde yer alan arkeolojik sit alanı sınırları içinde kalan arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşulları 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak, Kurulumuzun 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı Kararı gereği hazırlanmıştır.

- GENEL HÜKÜMLER:

Mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile belirlenen sit sınırlarını gösteren ekli pafta ile Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır.

Sit sınırlarının parsel içerisinden geçmesi hâlinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

Kentsel sit alanı içerisindeki tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilât ve tamiratlarda Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosundan ilgili yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Arkeolojik sit alanları için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararı geçerlidir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait tescilli taşınmazlarda tâdilat ve tamiratlar KUDEB Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda KUDEB Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilsiz yapılarda esaslı onarımlara ilişkin projeler, İlçe Belediyesinin uygun görüşü ile Ankara II Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na sunulur. Uygun görülen projeye göre İlçe Belediyesince yapı izni verilir.

Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde olan yapılarda esaslı onarımlara ilişkin projeler KUDEB'in uygun görüşü ile Ankara II Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na sunulur. Uygun görülen projelere ilişkin yapıların ruhsatlandırma ve iskân izni Büyükşehir Belediyesince düzenlenir.

EK-31. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Tescilli yapılarda esaslı onarımlara ilişkin projeler, İlçe Belediyesinin uygun görüşü alındıktan sonra KUDEB vasıtasıyla Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulur. Uygun görülen projelere göre İlçe Belediyesinden yapı izni alınır.
Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair, uygulama sorumlusu ve ilçe belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların, Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (KUDEB) iletilmesi üzerine, uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi hâlinde, konu Koruma Bölge Kuruluna iletilir ve Kurul kararı doğrultusunda işlem yapılır.
Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenir.
Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetinde bulunan tescilli yapılara ilişkin esaslı onarımlarda, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.
Tescilli ve tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam :
Tescilli yapıların mail-i inhidam raporları Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu teknik uzmanları tarafından hazırlanıp onaylandıktan sonra, Koruma Bölge Kurulunca yıkımın uygun görülmesi hâlinde, ilgili İlçe veya Büyükşehir Belediyesince yıkım yaptırılır.
Tescilsiz yapıların mail-i inhidam raporları 3194 sayılı İmar Kanunu doğrultusunda hazırlanıp, Koruma Bölge kuruluna sunulacak ve Koruma Bölge Kurulunca yıkımın uygun görülmesi hâlinde, KUDEB denetiminde ilçe veya Büyükşehir Belediyesince yıkım yaptırılır.
Yeni yapılaşma:
Yeni yapılaşma taleplerinde, kentsel sitin doku özelliklerine bağlı olarak yoğunluk, özgün yerleşme biçimi, deseni, doku-sokak-parsel-bina ilişkisi, kütle, konura, yükseklik, mimari özellikler, yapı malzemesi, renk vb. koşullar sağlanır.
Yeni yapılar için; dokudaki yapıların parseli ve yapının parseldeki konumu ile mimari özellikleri dikkate alınarak saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme ve kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren, gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (lüzûmu hâlinde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Bu projeler İlçe Belediyesince onaylandıktan sonra KUDEB vasıtasıyla

EK-31. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilecek olup; Koruma Bölge Kurulunca da uygun görülmesinden^şonra uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır. Ankara Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde olan yapılarda KUDEB yetkilidir.

İlgili İlçe Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu kararları ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılarda, uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair İlçe Belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğraflar KUDEB'e iletilecek ve KUDEB tarafından uygun görüş yazısı verilecektir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi hâlinde ise konu Koruma Bölge Kuruluna iletilecek ve Kurul kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

Kentsel Sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırması ve meydan düzenleme projeleri ile kentsel tasarım projelerine ilişkin kamuya ait projeler ilgili Kurum ve/veya Belediyesince hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna sunulur.

Sit alanları içinde zorunlu altyapı tesisatı ve inşaatı işleri, parsel bazında belirlenen koruma alanı içinde teknik altyapı inşaatı ve tesisatın yapılıp yapılmayacağı konularında karar alma yetkisi Koruma Bölge Kurulu'na aittir.

Yeni yapı veya imar uygulamalarına ilişkin zorunlu alt yapı projeleri Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları doğrultusunda, Koruma Bölge Kurulunca uygun bulunması hâlinde yapılır.

Her türlü altyapı, altyapı onarımı, yeni yol açılması veya mevcut yolun genişletilmesi hâlinde Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra KUDEB denetiminde uygulama yapılır. Kazı gerektiren uygulamalar Müze Müdürlüğü ve KUDEB uzmanlarının denetiminde yapdır.

İfraz ve tevhid talepleri Koruma Bölge Kurulu'nun uygun görmesi hâlinde yapılabilir.

Kent peyzajı ve kentsel donatı öğelerine ilişkin (direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lâmbası, çöp kutusu vb.) taleplerde Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılır.

Kentsel sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunacaktır. Koruma Bölge Kurulundan izin alınmadan müdahale yapılamaz.

EK-31. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararı ile onaylanan Altındağ ilçesi, sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Kentsel sit alanı içerisinde kalan; Koruma Bölge Kurulu kararı ile verilen yapı ruhsat ve eklerine uygun olarak su basman seviyesi tamamlanıp vizesi alınmış yapıların inşasına devam edilir.

Kentsel Sit Alanı içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri yer alamaz. Bunlar dışındaki tüm işlevler ilçe Belediyesinin ve ilgili Kurumların uygun görüş vermesi koşulu ile Koruma Bölge Kumulunda değerlendirilir.

Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda ilgili idarelerin talepleri doğrultusunda, Koruma Bölge Kurulu kararına göre uygulama yapılır.

EK-32. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 18.12.2013- 61
Karar Tarihi ve No : 18.12.2013- 716

Toplantı Yeri: ANKARA

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, Plan Hükümleri ve Açıklama Raporunun değerlendirilmesi talebine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı KUDEM'in 17.12.2013 gün, 34342036.310.01.02/2812/22863(1106 ND) sayılı yazısı ve ekleri, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı kararı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 03.09.1985 tarih ve 1378 sayılı kararı, 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı kararı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 15.08.2003 tarih ve 8705 sayılı kararı, Ankara Yenileme Alanları Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı, 31.03.2010 tarih ve 468 sayılı kararı, Ankara 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 28.03.2013 tarih ve 423 sayılı kararı, 25.10.2013 tarih ve 670 sayılı kararı, 01.11.2013 tarih ve 671 sayılı kararı, 21.11.2013 tarih ve 674 sayılı kararı, 06.12.2013 tarih ve 707 sayılı kararı, 13.12.2013 tarih ve 710 sayılı kararı, 18.12.2013 tarih ve 3087 sayılı uzman raporu, 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, plan hükümleri ve plan açıklama raporu incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda,

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı çalışmaları kapsamında, ekli hâlihazır haritada koordinatları verilen etkileme geçiş alanları, kentsel sit alanı, 1.derece arkeolojik sit alanları ve 2. derece arkeolojik sit alanı sınırları değişikliğinin uygun olduğuna ve onaylanmasına, ekli 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve plan hükümlerinin 2863 sayılı yasa kapsamında düzeltildiği şekliyle uygun bulunduğuna karar verildi.

BAŞKAN
Yakup ERİKEL
(imza)

ASLI GİBİDİR
Murat ARIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN YARDIMCISI
Nurçin ÇELİK
(imza)

ÜYE
Çiğdem BAŞKAN
(imza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(imza)

ÜYE
Ahmet Suat EMRE
(imza)

ÜYE
Osman BEKAR
(imza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Ana. Med. Müze Tem.
(imza)

TEMSİLCİ ÜYE
Buket DAĞDEVİREN
Vakıflar Bölge
Müd. Tem.
(imza)

EK-33. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 21.06.2015 tarih ve 1265 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:1265 21.06.2015

KARAR

Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanına ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonunun 21.06.2015 tarih ve 379 sayılı raporu Büyükşehir Belediye Meclisinin 21.06.2015 tarihli toplantısında okundu.

Konu üzerinde yapılan görüşmelerden sonra; 5366 sayılı "Yıpranmış Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun"un 1. ve 2. Maddelerinde; ".... Yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı; tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması, ...amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yemleme alanlarının tespitine, teknik altyapı ve yapısal standartlarının belirlenmesine, projelerinin oluşturulmasına, uygulama, örgütlenme, yönetim, denetim, katılım ve kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsar. Yenileme alanları,. ..Büyükşehirlerde ...ilçe ve ilk kademe belediye meclislerince alınan ....kararlar, Büyükşehir Belediye Meclisince onaylanması halinde Bakanlar Kurulu'na sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir." hükümleri yer almaktadır.

Bu yasa hükümleri uyarınca Yenileme Alanı olarak önerilen ve 1/5000 ölçekli halihazır haritada sınırları koordinatı olarak belirlenmiş olan Altındağ İlçesi Ulus ve Kale bölgelerinde; Hacıbayram Cami ve çevresi, Ankara Kalesi, Talatpaşa Bulvarı, Ulucanlar, İnönü, Anafartalar, Şehit Teğmen Kalmaz, Sanayi Caddeleri arasında yer alan bölgelede Kadastral mülkiyette yapılar, Atatürk Bulvarı, Ulucanlar, Talatpaşa Bulvarı boyunca, Sanayi Denizciler, Anafartalar, Hisarpark Cadde Boyları ve ara sokaklarında imar parseline göre yapılaşmalar yer almaktadır.

Bu Kanun hükümleri içinde korunması gerekli tescilli yapıların da yer aldığı Ulus ve Ankara Kalesi bölgeleri ile beraber Suluhan ve çevresi, Sakalar Mahallesi, eski Kayabaşı Mahallesinin bulunduğu alanlardaki Kadastral mülkiyette yer alan 1-2 katlı yığma ve yığma ahşap yapılar; restorasyon maliyetlerinin yüksekliği, yoksulluk, yapılardaki işlevler ve mülkiyetin çok parçalı olması nedenleri ile yıkılmaya, yıpranmaya yüz tutmuş, korunamamış ve bakımsızlığa terk edilmiş niteliktedir.

Ankara Kalesinde Kadastral mülkiyette olan yapıların; çoğunluğu konut, bir kısmı ticaret, turizm amaçlı kullanılmakta olup, korunma kriterlerine uygun olarak planlanarak, projelendirilip, şehrimize kazandırılması gerekmektedir.

Ulucanlar Caddesinin kuzeyi ile Ankara Kalesinin doğusunda Kentsel Sit Alanı içinde kalan bölge ağırlıklı olarak konut olarak kullanılmaktadır. Söz konusu bölge yığma ve ahşap karkas yapıların çoğunlukta olduğu ve bu güne kadar hiç restorasyon görmemiş, yapıların bir çoğunun yıkılmaya yüz tutmuş ve bakımsızlığa terk edilmiş bir bölge özelliği taşımaktadır.

Ulus Bölgesinde Kadastral mülkiyette yer alan yapılar; depolama ve ticaret amaçlı, imar parsellerindeki yapılar; ticaret, turizm, yönetim kamu binaları olarak kullanılmakta, kamu yönetim binalarının dışında çoğu imar parselindeki yapıların üst katları depo olarak kullanılmakta ya da boş durmaktadır.

Maliklerin yada kullanıcıların gelir düzeyinin düşüklüğü, harcama önceliklerinin değişmesi, mülkiyetin çok parçalı olması tarihi çevreyi bakımsızlığa terk ederken, alanda yer alan işlevler de yapılarda ve sokak dokusunda tahribata yol açmaktadır.

ASLI GİBİDİR

EK-33. (devam) Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 21.06.2015 tarih ve 1265 sayılı kararı

T.C.
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE MECLİSİ

Karar No:1265 21.06.2015

-2-

Başkanlığımızca; yukarıda yapılan tespitler doğrultusunda, söz konusu tarihi kent merkezinin restore edilerek Cumhuriyetin başkentine kazandırılmak amacıyla; 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun getirdiği yeni olanaklar, tarihi merkezdeki koruma ve geliştirme kararlarının hayata geçirilebilme fırsatlarının artırıldığı göz önüne alınarak sınırları ekli 1/5000 ölçekli halihazır harita üzerinde belirlenmiş olan yaklaşık 200 ha yüzölçümlü, Ankara Yenileme Kültür ve Tabiat ve Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile sit alanı olarak onaylı alanın bir bölümünü oluşturan Ulus ve Ankara Kalesi bölgelerinin **"ANKARA ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ YENİLEME ALANI"** olarak kabul edilmesinin uygun olacağı görüş ve kanaatine varılmıştır.

Bu doğrultuda, sit alanı kapsamında hazırlanan yaklaşık 149 Hektarlık konusu yenileme alanı sınır teklifinin, 5366 sayılı Kanunun 2. Maddesi uyarınca uygulamada kolaylık sağlaması amacı ile;

- Anafartalar Caddesi, Kevgirli Sokak Hıdırlıktepe - Atıfbey - İsmetpaşa Kentsel Dönüşüm Proje Alanı güney sınırları ve Çankırı Caddesi ile çevrili, Hacıbayram Cami, Sümerbank, YİBA Çarşısı ve Valilik binalarını da kapsayan yaklaşık 36 ha yüzölçümlü kuzey bölümünün **1. Etap,**
- Hisarpark Caddesi, Bentderesi Caddesi, Ankara Kalesi sınırları, Ulucanlar Caddesi, Anafartalar Caddesi ile çevrili, Kale, Atpazarı, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Samanpazarı da kapsayan yaklaşık 42 ha yüzölçümlü bölümünün **2. Etap**,
- Anafartalar Caddesi, Talatpaşa Bulvarı, Atatürk Bulvarı, İstiklal Caddesi ve Cumhuriyet Caddesi ile çevrili Atatürk Heykeli, Merkez Bankası, Kültür Bakanlığı Hal ve Suluhanı da kapsayan yaklaşık 56 ha yüzölçümlü güney bölümünü ile **3. Etap,**

Ulucanlar Caddesinin kuzeyi ile Ankara Kalesinin doğusunda Kentsel Sit Alanı içinde kalan yaklaşık 15 ha yüzölçümlü doğu bölümünün **4.Etap,**

Olarak kabulüne ilişkin 4 Etaplı, yaklaşık 149 hektar yüzölçümlü **"Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı"** sınır teklifinin; "Bakanlar Kurulunun 21.01.2010 gün ve 88 sayılı Kararına Esas Büyükşehir Belediye Meclisinin 26.10.2009 tarih ve 2446 sayılı kararı ve bu kararla uygun görülen yenileme alanı sınırının iptali ile" Bakanlar Kurulu Kararını takiben uygulanmak üzere 5366 Sayılı Kanun uyarınca "onayı"na ilişkin İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu oylanarak oylamaya katılan 108 üyeden 15 red oyuna karşılık 93 üyenin oyuyla üye tam sayısı salt çoğunluğuyla kabul edildi.

Meclis Başkanı
İ.Melih GÖKÇEK

Katip
Hamdi KESGİN

Katip
Ahmet ÖZTÜRK

Suat TEKTEN
Kararlar Şube Müdürü
ASLI GİBİDİR

EK-34. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 27.07.2015 - 122 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 27.07.2015 - 1483

Ankara İli, Altındağ İlçesi, kentsel sit alanı içerisinde yer alan, 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sınırları belirlenen ve 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının belirlenmesi hususundaki Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Şube Müdürlüğünün 30.06.2015 tarih ve 1504-R-252 sayılı yazısı, Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, 3194 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ve eki pafta, Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı, 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı, 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1296 sayılı, 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararları, 22.07.2015 tarih ve 3014 sayılı uzman raporu okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesi sınırları içerisinde yer alan kentsel sit alanı olarak tescilli Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezine yönelik Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile yeni bir yenileme alanının belirlenmesi nedeniyle Kurulumuzun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararının iptaline, kentsel sit alanı içerisindeki Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanına yönelik Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının ek listede (3 sayfa) olduğu gibi belirlenmesine ve listenin onaylanmasına karar verildi.

T.C.
ASLI GİBİDİR
Murat ALTIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Osman BEKÂR
(İmza)

ÜYE
Nurçin ÇELİK
(İmza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(İmza)

ÜYE
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tems.
(Bulunmadı)

TEMSİLCİ ÜYE
Osman YAYLA
Ank.Vak. Böl. Müd. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Halil DEMİRDELEN
Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü V.
(İmza)

EK-35. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

AMAÇ, KAPSAM, YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşulları, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus, Samanpazarı, Kale, Eski Kayabaşı Mahallesi ve civarına ilişkin Sit Alanları Sınırlan içinde kalan arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirilebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşulları 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

2. GENEL HÜKÜMLER:

2.1. Mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile belirlenen sit sınırları içerisinde yer alan Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanı sınırlarını gösteren pafta ile Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır.

2.2. Sit sınırının parsel sınırları üzerinden geçmesi halinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

2.3. Tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilât ve tamiratlarda Koruma, Uygulama ve Denetim Bürosundan ilgili yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait tescilli taşınmazlarda tadilât ve tamiratlar KUDEB Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda KUDEB Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

2.4. Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlarda projeler, ilgili Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır,

İlgili Belediyesinden yapı izni (ruhsat) alınacaktır,

Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair uygulama sorumlusu ve ilgili belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (KIJDEB) iletilmesi sonrası uygun görüş yazısı KUDEB tarafından verilecektir.

EK-35. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce hazırlanacak projeler için Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Buna göre, ilgili Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

2.5. Tescilli ve Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam :

Tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, mail-i inhidam halinde yeniden yapılanma olduğunda binanın taban alanı, kat yüksekliği, cephe hattı aynen korunarak hazırlanacak projenin Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanması durumunda uygulama yapılacaktır. Tescilli yapılarda Yüksek Kurulun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararına uyulacaktır.,

2.6. Yeni yapılaşma:

Yeni yapılar için dokudaki yapıların mülkiyeti ve mimari özellikleri dikkate alınarak yapının oturumunu, saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (gerekli görüldüğünde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Bu projeler ilgili Belediyesince incelendikten sonra Koruma Bölge Kurulu tarafından değerlendirilecektir. Belediyesince ve Koruma Bölge Kurulunca onaylanacak uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır.

İlgili Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu kararı ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılara, uygulamanın geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına uygun olduğuna dair müellif ve ilgili idarelerce hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğraflar Koruma Bölge Kurul Müdiirlüğü'ne iletilecek, Müdürlüğün uygun görüş yazısı doğrultusunda ilgili belediyesince kullanma izin belgesi düzenlenecektir.

2.7. Sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırması ve çevre düzenleme projelerine ilişkin kamusal projeler ilgili Belediyelerce hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır.

2.8. Koruma Alanı içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılmayacağı konusunda karar alma yetkisi Koruma Bölge Kuruluna ait olacaktır.

2.9. Sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunacaktır. Koruma Bölge Kurulundan izin alınmadan müdahalede bulunulmayacaktır.

EK-35. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararı ile onaylanan Ulus, Samanpazarı, Kale, Kayabaşı bölgeleri sit alanları geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.10. Zorunlu hallerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması kaydıyla ifraz ve tevhid yapılabilecektir.

2.11. Herhangi bir altyapı onarımı gerektiği, yeni yol açılması veya mevcut yolun genişletilmesi söz konusu olduğunda Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılacaktır. Yeni altyapı talepleri Müze Müdürlüğünün görüşü alındıktan sonra konu kurulda değerlendirilecektir.

2.12. Kent peyzajı, kent mobilyası ile her türlü altyapı ve üstyapıya ait her türden donanım ve donatıya ilişkin (Direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lambası, çöp kutusu vb.) taleplerde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

2.13. Eski imar haklarına göre alınmış yapı ruhsat ve ekleri doğrultusunda su basman seviyesi tamamlanmış yapıların inşasına devam edilir.

2.14. Kentsel Sit ile Tarihi ve Kentsel Sil Alanları içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri dışında tüm işlevler (fonksiyonlar) yer alabilecektir.

2.15. Geçiş Dönemi Koruma Esaslan ve Kullanma Şartlarının Belediyesine tebliğinden itibaren 2863 sayılı Yasada öngörülen süreler içerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Bölge Kuruluna sunulması zorunludur.

2.16. Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda ilgili idarelerin talepleri doğrultusunda. Koruma Bölge Kurulu kararma göre uygulama yapılır.

EK-36. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3349 sayılı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 12.07.2018 - 248 Toplantı Yeri: ANKARA
Karar Tarihi ve No : 12.07.2018 - 3349

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile onaylı kentsel sit alanının Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararıyla Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı olarak ilan edilen kısmına yönelik Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararıyla belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının geçerlilik süresinin uzatılması talebine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Şube Müdürlüğünün 09.07.2018 tarih ve E.66248-2203 sayılı yazısı, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı, 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı, 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1296 sayılı, 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı, 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı, 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı, 26.10.2015 tarih ve 1650 sayılı, 16.01.2017 tarih ve 2401, 20.02.2017 tarih ve 2448 sayılı, 11.04.2018 tarih ve 3166 sayılı ve 20.04.2018 tarih ve 3199 sayılı kararları, 11.07.2018 tarih ve 343987 sayılı uzman raporu, okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile onaylı kentsel sit alanının Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararıyla Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı olarak ilan edilen kısmına yönelik Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararıyla belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının, kentsel sit alanına yönelik hazırlanan 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının dava sürecinin devam etmesi sebebiyle 2863 sayılı Kanunun 17. maddesinin a fıkrası uyarınca 1 yıl uzatılmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Orçun GÜLER
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Prof. Dr. Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Erhan ERTAN
(İmza)

ÜYE
Erdal TÜRK
(İmza)

ÜYE

ÜYE
Yasin Koray OKUR
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Berathan BEDİR
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Feridun DEMİR
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Osman YAYLA
Ankara Vakıflar Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

06.00/1

EK-37. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 30.07.2019 tarih ve 3874 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarih ve No:30.07.2019- 284
Karar Tarih ve No :30.07.2019 -3874

Toplantı Yeri: ANKARA

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile 1/2000 ölçekli halihazır haritada güncellenerek onaylanan Kentsel Sit Alanının, 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanına ilişkin Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararıyla belirlenen, 11.04.2018 tarih ve 3166 sayılı kararıyla 2.11. maddesi değiştirilen, 12.07.2018 tarih ve 3349 sayılı kararı ile 1 yıl uzatılan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının 1 yıl daha uzatılmasının değerlendirilmesini içeren; Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nün 17.07.2019/26.07.2019 tarih ve E.58354/ E.62085 sayılı yazıları ile Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 29.07.2019 tarih ve 338206 sayılı rapor okundu; dosyası, yazı ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler neticesinde;

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile 1/2000 ölçekli halihazır haritada güncellenerek onaylanan Kentsel Sit Alanının 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanına ilişkin Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı kararıyla belirlenen, 11.04.2018 tarih ve 3166 sayılı kararıyla 2.11. maddesi değiştirilen ve 12.07.2018 tarih ve 3349 sayılı kararı ile 1 yıl uzatılan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının, ilgili idarelerince koruma amaçlı imar planı çalışmalarının henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından ve yapılacak uygulama ve hizmetlerin aksamaması amacıyla 2863 sayılı yasanın 17. maddesinin a fıkrası uyarınca 1 yıl uzatılmasına karar verildi

ASLI GİBİDİR
Yusuf KIRAÇ
Bölge Kurulu Müdürü

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Prof.Dr.Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Erhan ERTAN
(İmza)

ÜYE
Erdal TÜRK
(Bulunmadı)

ÜYE
Yasin Koray OKUR
(İmza)

ÜYE
Esin SERTTAŞ YAREN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Berathan BEDİR
Büyükşehir Bld.Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Feridun DEMİR
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Anadolu Med. Müz. Tems.
(İmza)

06.00.1 B.Y.E

EK-38. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 27.07.2015 - 122 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 27.07.2015 - 1484

Ankara İli, Altındağ İlçesi, kentsel sit alanına yönelik 27.04.2015 tarihli ve 1315 sayılı Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı ile belirlenen "Ankara İli, Altındağ İlçesi, Sit Alanları Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları"nın, 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan "Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alan Sınırı"nın, 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmesinden sonra yeniden belirlenmesi gerektiği ve yazı ekinde sunulan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının incelenerek Koruma Bölge Kurulunda karara bağlanması hususundaki Altındağ Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 10.07.2015 tarih ve 11301 sayılı yazısı, Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, 3194 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ve eki pafta, Kurulumuzun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı, 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı, 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1296 sayılı, 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararları, 23.07.2015 tarih ve 3018 sayılı uzman raporu okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesi sınırları içerisinde yer alan kentsel sit alanı olarak tescilli Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezine yönelik Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile yeni bir yenileme alanının belirlenmesi nedeniyle Kurulumuzun 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı kararının iptaline, kentsel sit alanı içerisindeki Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanı dışında kalan alana yönelik Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının ek listede (3 sayfa) olduğu gibi belirlenmesine ve listenin onaylanmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Murat AKIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Osman BEKÂR
(İmza)

ÜYE
Nurçin ÇELİK
(İmza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(İmza)

ÜYE
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tems.
(Bulunmadı)

TEMSİLCİ ÜYE
Osman YAYLA
Ank.Vak. Böl. Müd. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Halil DEMİRDELEN
Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü V.
(İmza)

EK-39. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

AMAÇ, KAPSAM YASAL DAYANAK:

Bu geçiş dönemi yapılaşma koşullan, koruma amaçlı imar planlarının hazırlanıp yürürlüğe girmesine kadar Ankara İli, Altındağ İlçesinde Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile belirlenen Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırlan içindeki kısmını kapsayan bölgedeki arazi kullanım ve yapılaşma taleplerini değerlendirilebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu geçiş dönemi yapılaşma koşullan 3386 ve 5226 sayılı kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. Maddesi ile 04.10.2006 gün ve 720 sayılı, 19.01.2010 gün ve 761 sayılı ilke kararlarına dayanılarak hazırlanmıştır.

GENEL HÜKÜMLER

2.1. Mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile belirlenen sit sınırları içerisinde yer alan Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanı sınırları dışında kalan kısmı gösteren pafta ile Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları bir bütündür ve birlikte uygulanır.

2.2. Sit sınırının parsel içerisinden geçmesi halinde sit sınırı parsel sınırına kadar genişletilmiş olarak kabul edilecektir.

2.3. Kentsel sit alanı içerisindeki tescilli ve tescilsiz yapılarda basit tadilât ve tamiratlarda Koruma Uygulama ve Denetim Bürosundan (Kudeb) ilgili Yönetmeliğe göre izin alınacaktır. Arkeolojik sit alanları için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararı geçerlidir. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait tescilli taşınmazlarda tadilât ve tamiratlar Kudeb Yönetmeliğine göre Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilsiz yapılarda Kudeb Yönetmeliğinin diğer hükümleri esas alınacaktır.

2.4. Tescilli ve tescilsiz yapılarda esaslı onarımlar:

Tescilsiz yapılarda esaslı onarımlara ilişkin projeler, İlçe Belediyesinin uygun görüşü ile Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulur. Uygun görülen projelere İlçe Belediyesince yapı izni verilir.

EK-39. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde olan yapılarda esaslı onarımlara ilişkin projeler Kudeb'in uygun görüşü ile Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarım Koruma Bölge Kuruluna sunulur. Uygun görülen projelere ilişkin yapıların ruhsatlandırma ve iskân izni Büyükşehir Belediyesince düzenlenir.

Tescilli yapılarda esaslı onanmlara ilişkin projeler, İlçe Belediyesinin uygun görüşü alındıktan sonra Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu (Kudeb) vasıtasıyla Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulur. Uygun görülen projelere İlçe Belediyesince yapı izni verilir.

Uygulamanın onaylı projesine uygun olduğuna dair uygulama sorumlusu ve İlçe Belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğrafların Koruma Uygulama ve Denetim Bürosuna (Kudeb) iletilmesinden sonra uygun görüş yazısı Kudeb tarafından verilecektir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi halinde konu Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna iletilecek ve Kurul kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce hazırlanacak projeler için Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

2.5. Tescilli ve tescilsiz yapılarda yanma, yıkılma, maii-i inhidam:

Tescilli yapıların mail-i inhidam raporları Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu (Kudeb) tarafından hazırlanıp onaylandıktan sonra. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca yıkımının uygun görülmesi halinde, İlçe Belediyesince veya Büyükşehir Belediyesince yıkım yaptırılır.

Tescilsiz yapıların mail-i inhidam raporları 3194 sayılı imar kanunu doğrultusunda hazırlanıp, Koruma Bölge Kuruluna sunulacak ve Koruma Bölge Kurulunca yıkımın uygun görülmesi halinde, Kudeb denetiminde İlçe veya Büyükşehir Belediyesince yıkım yaptırılır.

EK-39. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

2.6. Yeni yapılaşma:

Yeni yapılaşma taleplerinde, kentsel sitin doku özelliklerine bağlı olarak yoğunluk, özgün yerleşme biçimi, deseni, dokıı-sokak-parsel-bina ilişkisi, kütle, konum, yükseklik, mimari özellikler, yapı malzemesi, renk vb. koşullar sağlanır.

Yeni yapılar için dokudaki yapıların parseli ve yapının parseldeki konumu ile mimari özellikleri dikkate alınarak saçak kotunu, cephe düzenini, malzeme kullanım özelliklerini, çevre düzenlemesini ve çevre ilişkilerini gösteren gerektirdiği ölçeklerde mimari ön projeler (gerekli görüldüğünde, maket ve 3 boyutlu gösterim teknikleriyle) hazırlanacaktır. Tescilli parsellerde İlçe Belediyesince onaylandıktan sonra Kudeb vasıtasıyla koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilecek olup; Koruma Bölge Kurulunca da uygun görülmesinden sonra uygulama projesine göre ruhsat verilerek inşaata başlanılacaktır. Ankara Büyükşehir belediyesi mülkiyetinde olan yapılarda Kudeb yetkilidir.

İlgili İlçe Belediyesi ve Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı ile projesi onaylanarak yapı izni alan ve inşaatı biten yeni yapılarda, uygulamanın projesine uygun olduğuna dair İlçe Belediyesince hazırlanacak teknik rapor ve uygulama sonrası fotoğraflar Kudeb'e iletilecek ve Kudeb tarafından uygun görüş yazısı verilecektir. Uygun bulunmayan hususların tespit edilmesi halinde konu Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna iletilecek ve Kurul kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Uygun bulunan projeler için İlçe Belediyesince yapı kullanım izin belgesi düzenlenecektir.

2.7. Kentsel sit alanı genelinde anıtsal yapılar ve yakın çevresinde bağımsız olarak yer alacak, yeni yapıların projeleri, mevcut yapıların rehabilitasyonu, yenilenmesi, sokak sağlıklaştırma ve meydan düzenleme projeleri ile kentsel tasarım projelerine ilişkin Kamuya ait projeler ilgili Kurum ve/veya Belediyesince hazırlanarak Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulacaktır.

2.8. Sit alanları içinde zorunlu altyapı tesisatı ve inşaatı işleri, parsel bazında belirlenen koruma alanı içinde teknik altyapı inşaatı ve tesisatı yapılıp yapılmayacağı konusunda karar alma yetkisi Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna ait olacaktır.

EK-39. (devam) Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile onaylanan Ankara Ulus tarihi kent merkezi yenileme alanı sınırları dışında kalan, Hacettepe ve Sakarya mahallelerinin kentsel sit alanı sınırları içindeki kısmını kapsayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları

Yeni yapı veya imar uygulamalarına ilişkin zorunlu alt yapı projeleri geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları doğrultusunda, koruma bölge kurulunca uygun bulunması halinde yapılır.

2.9. İfraz ve tevhid talepleri Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun uygun görmesi halinde yapılabilir.

2.10. Her türlü altyapı, altyapı onarımı, yeni yol açılması veya mevcut yolun genişletilmesi halinde Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra Kudeb denetiminde uygulama yapılır. Kazı gerektiren uygulamalar Müze Müdürlüğü denetiminde yapılır.

2.11. Kent peyzajı, kent mobilyası ve/veya üst yapı donatılarına ilişkin (direk, trafo, reklam panosu, otobüs durağı, oturma bankı, trafik lambası, çöp kutusu vb.) taleplerde Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan izin alındıktan sonra uygulama yapılır.

2.12. Kentsel sit alanı içerisinde kalan, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı ile verilen yapı ruhsat ve eklerine su basman seviyesi tamamlanıp vizesi alınmış yapıların inşasına devam edilir.

2.13. Kentsel sit alanlarındaki yeşil alanlar aynen korunacaktır. Koruma Bölge Kurulundan izin alınmadan müdahale yapılamaz.

2.14.Kentsel sit alanı içinde dokuyu ve çevreyi rahatsız edecek boyutlarda üretim ve depolama hizmetleri yer alamaz, bunlar dışındaki tüm işlevler İlçe Belediyesinin ve ilgili Kuramların uygun görüş yermesi koşulu ile Koruma Bölge Kurulunda değerlendirilir.

2.15.Geçiş dönemi yapılaşma koşulları ile açıklık getirilmemiş hususlarda ilgili İdarelerin talepleri doğrultusunda, Koruma Bölge Kurulu kararına göre uygulama yapılır.

EK-40. Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.10.2015 tarih ve 1650 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 26.10.2015 - 132 **Toplantı Yeri: ANKARA**
Karar Tarihi ve No : 26.10.2015 - 1650

Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı sınırları dışında yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararıyla ilan edilen "Ulus Tarihi Kent Merkezi Kentsel Sit Alanı'na bitişik olan Koruma Alanında yapılacak işlemlere yönelik bir karar alınması hususundaki Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Şube Müdürlüğünün 15.10.2015 tarih ve 2518/2295 sayılı yazısı ve eki Altındağ Belediye Başkanlığının 02.10.2015 tarih ve 15225 sayılı yazısı, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, 3194 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı, mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1296 sayılı, 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararları, 23.10.2015 tarih ve sayılı uzman raporu okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesi sınırları içerisinde yer alan mülga Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile belirlenen kentsel sit alanına bitişik korunma alanında Kurulumuzun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararı ile belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının geçerli olduğuna karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Murat ARIK
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Osman BEKÂR
(İmza)

ÜYE
Nurçin ÇELİK
(İmza)

ÜYE
Elif GÜNDÜZ
(Bulunmadı)

ÜYE
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Haluk BİLGİN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Akarpınar ÜSTÜN
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Alparslan EKİNCİ
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

TEMSİLCİ ÜYE

EK-41. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.2018 tarih ve 3350 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 12.07.2018 - 248 Toplantı Yeri: ANKARA
Karar Tarihi ve No : 12.07.2018 - 3350

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile onaylı kentsel sit alanı içerisindeki Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanı dışında kalan kısmına yönelik Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararıyla belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının süresinin uzatılması talebine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Şube Müdürlüğünün 09.07.2018 tarih ve E.66248-2203 sayılı yazısı ve Altındağ Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 10.07.2018 tarih ve E.16405 sayılı yazısı, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı, 22.09.2014 tarih ve 1044 sayılı, 13.04.2015 tarih ve 1284 sayılı, 21.04.2015 tarih ve 1296 sayılı, 27.04.2015 tarih ve 1315 sayılı, 27.07.2015 tarih ve 1483 sayılı, 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı, 26.10.2015 tarih ve 1650 sayılı, 16.01.2017 tarih ve 2401, 20.02.2017 tarih ve 2448 sayılı, 11.04.2018 tarih ve 3166 sayılı ve 20.04.2018 tarih ve 3199 sayılı kararları, 11.07.2018 tarih ve 343987 sayılı uzman raporu, okundu; dosyası ve ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile onaylı kentsel sit alanı içerisindeki Bakanlar Kurulunun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı Kararı ile belirlenen yenileme alanı dışında kalan kısmına ve kentsel sit alanına bitişik korunma alanına yönelik Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararıyla belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının, kentsel sit alanına yönelik hazırlanan 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planının dava sürecinin devam etmesi sebebiyle 2863 sayılı Kanunun 17. maddesinin a fıkrası uyarınca 1 yıl uzatılmasına karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Orçun GÜLER
Bölge Kurulu Müdürü V.

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Prof. Dr. Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Erhan ERTAN
(İmza)

ÜYE
Erdal TÜRK (İmza)

ÜYE

ÜYE
Yasin Koray OKUR
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Berathan BEDİR
Büyükşehir Bld. Tems.
(İmza)

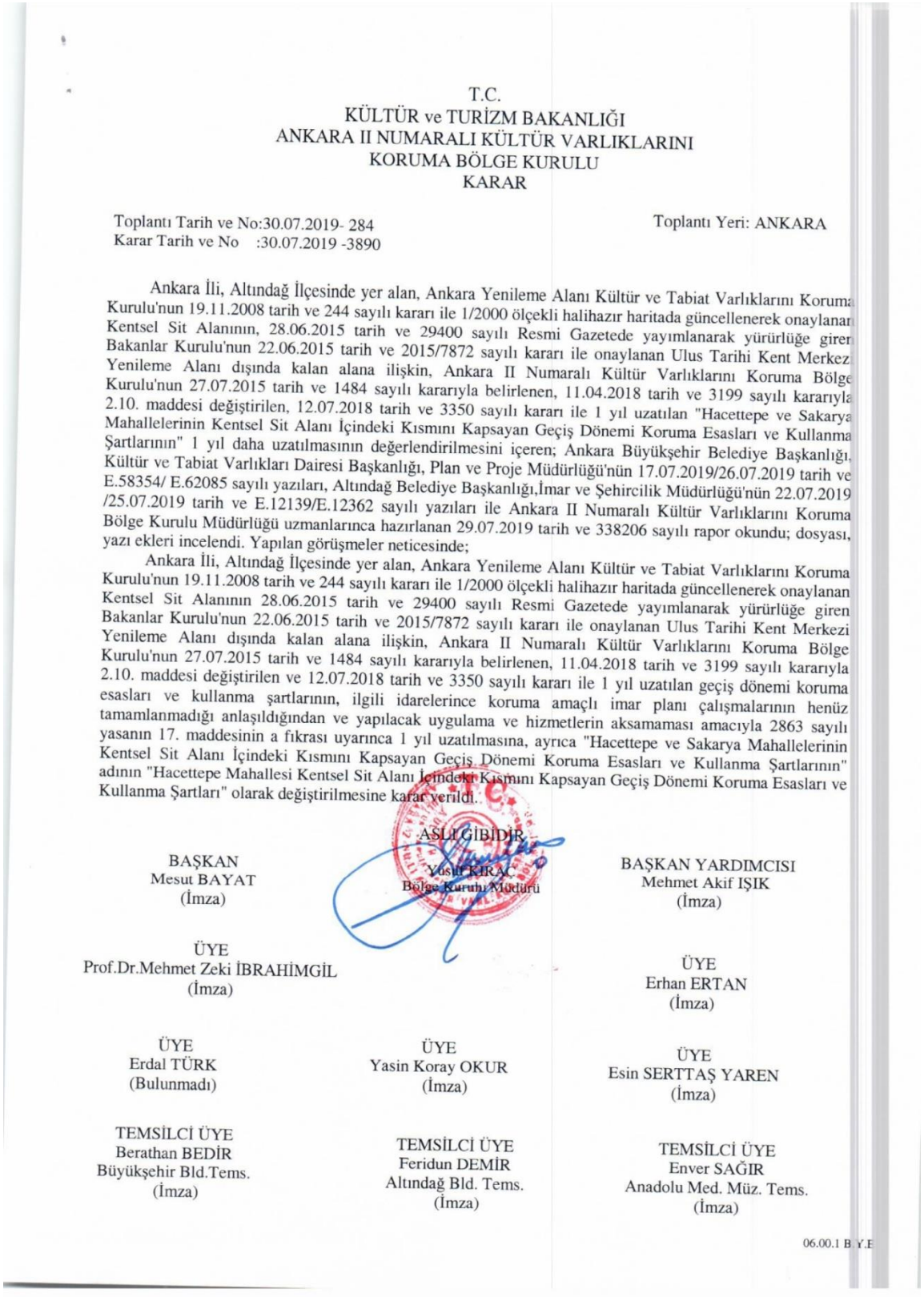
TEMSİLCİ ÜYE
Feridun DEMİR
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Osman YAYLA
Ankara Vakıflar Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Müze Müd. Tems.
(İmza)

06.00/1

EK-42. Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 30.07.2019 tarih ve 3890 sayılı kararı

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
ANKARA II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarih ve No:30.07.2019- 284
Karar Tarih ve No :30.07.2019 -3890

Toplantı Yeri: ANKARA

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile 1/2000 ölçekli halihazır haritada güncellenerek onaylanan Kentsel Sit Alanının, 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı dışında kalan alana ilişkin, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararıyla belirlenen, 11.04.2018 tarih ve 3199 sayılı kararıyla 2.10. maddesi değiştirilen, 12.07.2018 tarih ve 3350 sayılı kararı ile 1 yıl uzatılan "Hacettepe ve Sakarya Mahallelerinin Kentsel Sit Alanı İçindeki Kısmını Kapsayan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının" 1 yıl daha uzatılmasının değerlendirilmesini içeren; Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nün 17.07.2019/26.07.2019 tarih ve E.58354/ E.62085 sayılı yazıları, Altındağ Belediye Başkanlığı,İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 22.07.2019 /25.07.2019 tarih ve E.12139/E.12362 sayılı yazıları ile Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 29.07.2019 tarih ve 338206 sayılı rapor okundu; dosyası, yazı ekleri incelendi. Yapılan görüşmeler neticesinde;

Ankara İli, Altındağ İlçesinde yer alan, Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19.11.2008 tarih ve 244 sayılı kararı ile 1/2000 ölçekli halihazır haritada güncellenerek onaylanan Kentsel Sit Alanının 28.06.2015 tarih ve 29400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 2015/7872 sayılı kararı ile onaylanan Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı dışında kalan alana ilişkin, Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.07.2015 tarih ve 1484 sayılı kararıyla belirlenen, 11.04.2018 tarih ve 3199 sayılı kararıyla 2.10. maddesi değiştirilen ve 12.07.2018 tarih ve 3350 sayılı kararı ile 1 yıl uzatılan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının, ilgili idarelerince koruma amaçlı imar planı çalışmalarının henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından ve yapılacak uygulama ve hizmetlerin aksamaması amacıyla 2863 sayılı yasanın 17. maddesinin a fıkrası uyarınca 1 yıl uzatılmasına, ayrıca "Hacettepe ve Sakarya Mahallelerinin Kentsel Sit Alanı İçindeki Kısmını Kapsayan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının" adının "Hacettepe Mahallesi Kentsel Sit Alanı İçindeki Kısmını Kapsayan Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları" olarak değiştirilmesine karar verildi..

ASLI GİBİDİR
Yusuf KIRAÇ
Bölge Kurulu Müdürü

BAŞKAN
Mesut BAYAT
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Mehmet Akif IŞIK
(İmza)

ÜYE
Prof.Dr.Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
(İmza)

ÜYE
Erhan ERTAN
(İmza)

ÜYE
Erdal TÜRK
(Bulunmadı)

ÜYE
Yasin Koray OKUR
(İmza)

ÜYE
Esin SERTTAŞ YAREN
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Berathan BEDİR
Büyükşehir Bld.Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Feridun DEMİR
Altındağ Bld. Tems.
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE
Enver SAĞIR
Anadolu Med. Müz. Tems.
(İmza)

06.00.1 B Y.E

EK-43. Anket verilerinin analiz sonuçları

Cinsiyete göre analiz

150 adet anket sonucu 65 adet erkek ve 85 adet kadın çalışandan veriler elde edilmiştir. Erkek çalışanların yüzdesi %43.3 iken kadınlar için ise %56.7'dir.

Çizelge Cinsiyet için frekans tablosu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erkek	65	43,3	43,3	43,3
	Kadın	85	56,7	56,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Kurulan yokluk ve alternatif hipotez doğrultusunda her bir soru için çalışanların cinsiyeti incelenmiş ve aralarında önemli bir ilişki olduğuna rastlanmamıştır. Yani çalışanların cinsiyetlerinin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarını değerlendirilmesine yönelik anlamlı derecede etkisi yoktur.

Soru1

			KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması acil ve zorunludur.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	4	2	4	20	35	65
		% within Cinsiyet	6,2%	3,1%	6,2%	30,8%	53,8%	100,0%
	Kadın	Count	0	3	4	23	55	85
		% within Cinsiyet	0,0%	3,5%	4,7%	27,1%	64,7%	100,0%
Total		Count	4	5	8	43	90	150
		% within Cinsiyet	2,7%	3,3%	5,3%	28,7%	60,0%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru1 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %2.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %3.3'ünün katılmadığını,% 5.3'ünün kararsız kaldığını, %28.7'sinin katıldığını,%60'ının ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,790a	4	,774
Likelihood Ratio	1,803	4	,772
Linear-by-Linear Association	,150	1	,699
N of Valid Cases	150		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,87.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Her bir beklenen değerin oranı %20 olduğu için ki-kare değeri incelenmiştir. Hesaplanan ki-kare değeri 1.790, p değeri ise 0.774 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, Koruma Amaçlı İmar Planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmesi" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru2

			GDYK,KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılması gerekmektedir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	3	8	2	33	19	65
		% within Cinsiyet	4,6%	12,3%	3,1%	50,8%	29,2%	100,0%
	Kadın	Count	1	16	11	35	22	85
		% within Cinsiyet	1,2%	18,8%	12,9%	41,2%	25,9%	100,0%
Total		Count	4	24	13	68	41	150
		% within Cinsiyet	2,7%	16,0%	8,7%	45,3%	27,3%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru2 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %16'sının katılmadığını,% 8.7'sinin kararsız kaldığını, %45.3'ünün katıldığını,%27.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,645a	4	,105
Likelihood Ratio	8,228	4	,084
Linear-by-Linear Association	,777	1	,378
N of Valid Cases	150		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,73.

Hesaplanan ki-kare değeri 7.645, p değeri ise 0.105 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, Koruma Amaçlı İmar Planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasının gerekliliği" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru3

			GDYK pratiktir,fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	3	8	10	32	12	65
		% within Cinsiyet	4,6%	12,3%	15,4%	49,2%	18,5%	100,0%
	Kadın	Count	3	13	11	52	6	85
		% within Cinsiyet	3,5%	15,3%	12,9%	61,2%	7,1%	100,0%
Total		Count	6	21	21	84	18	150
		% within Cinsiyet	4,0%	14,0%	14,0%	56,0%	12,0%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru3 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %4'ünün kesinlikle katılmadığını, %14'ünün katılmadığını,% 14'ünün kararsız kaldığını, %56'sinin katıldığını,%12'sının ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,430a	4	,246
Likelihood Ratio	5,422	4	,247
Linear-by-Linear Association	,497	1	,481
N of Valid Cases	150		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,60.

Hesaplanan ki-kare değeri 5.430 , p değeri ise 0.246 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları pratiktir ve fiziksel uygulamayı hızlandırır" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru4

			GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	5	13	6	31	10	65
		% within Cinsiyet	7,7%	20,0%	9,2%	47,7%	15,4%	100,0%
	Kadın	Count	5	16	9	51	4	85
		% within Cinsiyet	5,9%	18,8%	10,6%	60,0%	4,7%	100,0%
Total		Count	10	29	15	82	14	150
		% within Cinsiyet	6,7%	19,3%	10,0%	54,7%	9,3%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru4 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %6.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %19.3'ünün katılmadığını,% 10' unun kararsız kaldığını, %54.7'sinin katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,796a	4	,215
Likelihood Ratio	5,825	4	,213
Linear-by-Linear Association	,054	1	,815
N of Valid Cases	150		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,33.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Hesaplanan ki-kare değeri 5.796, p değeri ise 0.215 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmesi" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru5

			GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir,birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	5	17	11	23	9	65
		% within Cinsiyet	7,7%	26,2%	16,9%	35,4%	13,8%	100,0%
	Kadın	Count	8	31	23	18	5	85
		% within Cinsiyet	9,4%	36,5%	27,1%	21,2%	5,9%	100,0%
Total		Count	13	48	34	41	14	150
		% within Cinsiyet	8,7%	32,0%	22,7%	27,3%	9,3%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru5 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %8.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %32'sinin katılmadığını,% 22.7' sinin kararsız kaldığını, %27.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,243a	4	,083
Likelihood Ratio	8,265	4	,082
Linear-by-Linear Association	5,371	1	,020
N of Valid Cases	150		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,63.

Hesaplanan ki-kare değeri 8.243 , p değeri ise 0.083 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının bütüncül ve pratik olması, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaması" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru6

			GDYK,geriye dönüşü imkansız,korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	4	18	22	18	3	65
		% within Cinsiyet	6,2%	27,7%	33,8%	27,7%	4,6%	100,0%
	Kadın	Count	6	28	17	29	5	85
		% within Cinsiyet	7,1%	32,9%	20,0%	34,1%	5,9%	100,0%
Total		Count	10	46	39	47	8	150
		% within Cinsiyet	6,7%	30,7%	26,0%	31,3%	5,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru6 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %6.7' sinin kesinlikle katıldığını, %30.7'sinin katılmadığını,% 26'sının kararsız kaldığını, %31.3'ünün katılmadığını,%5.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,688a	4	,450
Likelihood Ratio	3,666	4	,453
Linear-by-Linear Association	,012	1	,913
N of Valid Cases	150		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,47.

Hesaplanan olabilirlik oran değeri 3.666, p değeri ise 0.453 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geriye dönüşü imkansız korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olması" üzerinde etkisi yoktur.

Soru7

			GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	4	20	11	22	8	65
		% within Cinsiyet	6,2%	30,8%	16,9%	33,8%	12,3%	100,0%
	Kadın	Count	5	28	17	31	4	85
		% within Cinsiyet	5,9%	32,9%	20,0%	36,5%	4,7%	100,0%
Total		Count	9	48	28	53	12	150
		% within Cinsiyet	6,0%	32,0%	18,7%	35,3%	8,0%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru7 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %6'sının kesinlikle katıldığını, %32'sinin katıldığını,% 18.7' sinin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%8'ının ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,978a	4	,562
Likelihood Ratio	2,967	4	,563
Linear-by-Linear Association	,601	1	,438
N of Valid Cases	150		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,90.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Hesaplanan ki-kare değeri 2.978, p değeri ise 0.562 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararların sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamaması, tahribatına neden olması" üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Soru 8

			GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulama planı yönlendirmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	6	17	11	25	6	65
		% within Cinsiyet	9,2%	26,2%	16,9%	38,5%	9,2%	100,0%
	Kadın	Count	6	25	10	39	5	85
		% within Cinsiyet	7,1%	29,4%	11,8%	45,9%	5,9%	100,0%
Total		Count	12	42	21	64	11	150
		% within Cinsiyet	8,0%	28,0%	14,0%	42,7%	7,3%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru8 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %8'inin kesinlikle katıldığını, %28'inin katıldığını,% 14'ünün kararsız kaldığını, %42.7'sinin katılmadığını,%7.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,095a	4	,718
Likelihood Ratio	2,085	4	,720
Linear-by-Linear Association	,009	1	,924
N of Valid Cases	150		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,77.

Hesaplanan ki-kare değeri 2.095, p değeri ise 0.718 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen kararların imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturması, planın uygulamayı değil uygulamanın planı yönlendirmesi" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru9

			GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	10	14	5	26	10	65
		% within Cinsiyet	15,4%	21,5%	7,7%	40,0%	15,4%	100,0%
	Kadın	Count	10	23	7	27	18	85
		% within Cinsiyet	11,8%	27,1%	8,2%	31,8%	21,2%	100,0%
Total		Count	20	37	12	53	28	150
		% within Cinsiyet	13,3%	24,7%	8,0%	35,3%	18,7%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru9 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %13.3' ünün kesinlikle katıldığını, %24.7'sinin katıldığını,% 8'inin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%18.7'sının ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,200a	4	,699
Likelihood Ratio	2,208	4	,698
Linear-by-Linear Association	,051	1	,821
N of Valid Cases	150		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,20.

Hesaplanan ki-kare değeri 2.200, p değeri ise 0.699 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının süre uzatımlarıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarması ve planın yerini alan araçlara dönüşmesi" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru10

			GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	6	10	13	26	10	65
		% within Cinsiyet	9,2%	15,4%	20,0%	40,0%	15,4%	100,0%
	Kadın	Count	5	25	11	33	11	85
		% within Cinsiyet	5,9%	29,4%	12,9%	38,8%	12,9%	100,0%
Total		Count	11	35	24	59	21	150
		% within Cinsiyet	7,3%	23,3%	16,0%	39,3%	14,0%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru10 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %7.3' ünün kesinlikle katıldığını, %23.3'ünün katıldığını,% 16'sının kararsız kaldığını, %39.3'ünün katılmadığını,%614'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,986a	4	,289
Likelihood Ratio	5,105	4	,277
Linear-by-Linear Association	,471	1	,493
N of Valid Cases	150		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,77.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Hesaplanan ki-kare değeri 4.986, p değeri ise 0.289 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının idarelere ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermesi" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru11

			İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	3	20	9	29	4	65
		% within Cinsiyet	4,6%	30,8%	13,8%	44,6%	6,2%	100,0%
	Kadın	Count	8	21	16	30	10	85
		% within Cinsiyet	9,4%	24,7%	18,8%	35,3%	11,8%	100,0%
Total		Count	11	41	25	59	14	150
		% within Cinsiyet	7,3%	27,3%	16,7%	39,3%	9,3%	100,0%

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru11 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %7.3' ünün kesinlikle katılmadığını, %27.3'ünün katılmadığını,% 16.7'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,254a	4	,373
Likelihood Ratio	4,368	4	,358
Linear-by-Linear Association	,007	1	,931
N of Valid Cases	150		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,77.

Hesaplanan ki-kare değeri 4.368, p değeri ise 0.358 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "İlke kararlarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları olarak belirlenmesi ve acil uygulamalar için yeterli olması" üzerinde anlamlı bir etki yoktur.

Soru12

			KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması acil ve zorunludur.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Cinsiyet	Erkek	Count	4	2	4	20	35	65
		% within Cinsiyet	6,2%	3,1%	6,2%	30,8%	53,8%	100,0%
	Kadın	Count	0	3	4	23	55	85
		% within Cinsiyet	0,0%	3,5%	4,7%	27,1%	64,7%	100,0%
Total		Count	4	5	8	43	90	150
		% within Cinsiyet	2,7%	3,3%	5,3%	28,7%	60,0%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların cinsiyetlerinin toplamda soru12 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam cinsiyet yüzdeleri ele alındığında %2.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %3.3'ünün katılmadığını,% 5.3'ünün kararsız kaldığını, %28.7'sinin katıldığını,%60'ının ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,299a	4	,178
Likelihood Ratio	7,763	4	,101
Linear-by-Linear Association	3,765	1	,052
N of Valid Cases	150		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,73.

Hesaplanan olabilirlik oran değeri 7.763, p değeri ise 0.101 olarak bulunmuştur. Bu durumda H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların cinsiyetinin "KAİP'in korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunlu olması" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Eğitim Durumuna Göre Analiz

Eğitim durumu yorumlanacak olursa 150 kişiden ,114 kişi lisans, 33 kişi yüksek lisans, 3 kişi doktora düzeyindedir.

Eğitim durumunun lisans için yüzdesi %76,yüksek lisans %22 ve son olarak doktora düzeyi için ise %2'dir.

Çizelge. Eğitim için frekans tablosu

Eğitim

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Lisans	114	76,0	76,0	76,0
	Yüksek Lisans	33	22,0	22,0	98,0
	Doktora	3	2,0	2,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Eğitim ve GDYK'nın uygulanması ile ilgili sırasıyla 12 soru incelenmiştir. İncelenen her bir soru için kurulan hipotezler

Kurulan yokluk ve alternatif hipotez doğrultusunda her bir soru için çalışanların eğitim durumu test edilmiş ve aralarında önemli bir ilişki olduğuna rastlanmamıştır. Yani eğitim durumu Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının değerlendirilmesine yönelik anlamlı derecede etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru1

			GDYK,KAİP ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	17	45	28	22	2	114
		% within Eğitim	14,9%	39,5%	24,6%	19,3%	1,8%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	5	16	6	6	0	33
		% within Eğitim	15,2%	48,5%	18,2%	18,2%	0,0%	100,0%
	Doktora	Count	1	2	0	0	0	3
		% within Eğitim	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	23	63	34	28	2	150
		% within Eğitim	15,3%	42,0%	22,7%	18,7%	1,3%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru1 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %15.3' ünün kesinlikle katılmadığını, %42'sinin katılmadığını,%22.7' sının kararsız kaldığını, %18.7'sinin katıldığını,%1.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,960a	8	,861
Likelihood Ratio	5,443	8	,709
Linear-by-Linear Association	1,797	1	,180
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 5.443 olarak bulunmuştur.

P değeri>0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilrmez. Bunun sonucunda çalışanların eğitim durumunun, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, Koruma Amaçlı İmar Planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmesi" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru2

Crosstab

			GDYK,KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılması gerekmektedir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	3	17	8	59	27	114
		% within Eğitim	2,6%	14,9%	7,0%	51,8%	23,7%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	1	6	5	7	14	33
		% within Eğitim	3,0%	18,2%	15,2%	21,2%	42,4%	100,0%
	Doktora	Count	0	1	0	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	4	24	13	68	41	150
		% within Eğitim	2,7%	16,0%	8,7%	45,3%	27,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru2 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %2.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %16 'sinin katılmadığını,%8.7'sının kararsız kaldığını, %45.3'ünün katıldığını,%27.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,760a	8	,120
Likelihood Ratio	14,106	8	,079
Linear-by-Linear Association	,067	1	,795
N of Valid Cases	150		

a. 8 cells (53,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

Olabilirlik oran değeri 14,106 olarak bulunmuştur. P değeri= 0.079 > 0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bunun sonucunda çalışanların eğitim durumunun, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının, Koruma Amaçlı İmar Planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasının gerekliliği" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru3

Crosstab

			GDYK pratiktir,fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	4	12	16	66	16	114
		% within Eğitim	3,5%	10,5%	14,0%	57,9%	14,0%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	2	9	4	16	2	33
		% within Eğitim	6,1%	27,3%	12,1%	48,5%	6,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	0	1	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	6	21	21	84	18	150
		% within Eğitim	4,0%	14,0%	14,0%	56,0%	12,0%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru3 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %4'ünün kesinlikle katılmadığını, %14'ünün katılmadığını,%14'ünün kararsız kaldığını, %56'sının katıldığını,%12'sinin ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,169a	8	,328
Likelihood Ratio	9,194	8	,326
Linear-by-Linear Association	3,834	1	,050
N of Valid Cases	150		

a. 10 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Olabilirlik oran değeri 9.194 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.326 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Çalışanların eğitim durumunun , "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları pratiktir ve fiziksel uygulamayı hızlandırır" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru4

			GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.					Total
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Eğitim	Lisans	Count	8	21	13	59	13	114
		% within Eğitim	7,0%	18,4%	11,4%	51,8%	11,4%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	2	7	2	21	1	33
		% within Eğitim	6,1%	21,2%	6,1%	63,6%	3,0%	100,0%
	Doktora	Count	0	1	0	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	10	29	15	82	14	150
		% within Eğitim	6,7%	19,3%	10,0%	54,7%	9,3%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru4 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %19.3'ünün katılmadığını,%10'unun kararsız kaldığını, %54.7'sının katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,639a	8	,795
Likelihood Ratio	5,882	8	,660
Linear-by-Linear Association	,081	1	,776
N of Valid Cases	150		

a. 8 cells (53,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,20.

Olabilirlik oran değeri 5.882 olarak hesaplanmış ve p değeri =0.660> 0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bunun sonucunda çalışanların eğitim durumunun, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmesi" üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Soru5

			GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir,birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.					Total
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Eğitim	Lisans	Count	11	32	28	33	10	114
		% within Eğitim	9,6%	28,1%	24,6%	28,9%	8,8%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	2	14	6	8	3	33
		% within Eğitim	6,1%	42,4%	18,2%	24,2%	9,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	2	0	0	1	3
		% within Eğitim	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
Total		Count	13	48	34	41	14	150
		% within Eğitim	8,7%	32,0%	22,7%	27,3%	9,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru5 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %8.7' sinin kesinlikle katılmadığını, %32'sinin katılmadığını,%22.7'sinin kararsız kaldığını, %27.3'nün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,532a	8	,480
Likelihood Ratio	8,241	8	,410
Linear-by-Linear Association	,158	1	,691
N of Valid Cases	150		

7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,26.

Olabilirlik oran değeri 8.241 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.410>0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı; Çalışanların eğitim durumunun "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının bütüncül ve pratik olması, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaması" üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru6

			GDYK,geriye dönüşü imkansız,korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.					Total
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
Eğitim	Lisans	Count	7	38	29	36	4	114
		% within Eğitim	6,1%	33,3%	25,4%	31,6%	3,5%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	3	7	9	10	4	33
		% within Eğitim	9,1%	21,2%	27,3%	30,3%	12,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	1	1	1	0	3
		% within Eğitim	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	100,0%
Total		Count	10	46	39	47	8	150
		% within Eğitim	6,7%	30,7%	26,0%	31,3%	5,3%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru6 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katıldığını, %30.7'sinin katıldığını,%26'sinin kararsız kaldığını, %31.3'nün katılmadığını,%5.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,608a	8	,691
Likelihood Ratio	5,379	8	,716
Linear-by-Linear Association	,866	1	,352
N of Valid Cases	150		

7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Olabilirlik oran değeri 8.241 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.410>0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı Çalışanların eğitim durumunun" Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının geriye dönüşü imkansız korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olması" üzerinde etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru7

			GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	8	41	22	34	9	114
		% within Eğitim	7,0%	36,0%	19,3%	29,8%	7,9%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	1	6	6	17	3	33
		% within Eğitim	3,0%	18,2%	18,2%	51,5%	9,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	1	0	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	9	48	28	53	12	150
		% within Eğitim	6,0%	32,0%	18,7%	35,3%	8,0%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru7 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %6'sinin kesinlikle katıldığını, %32'sinin katıldığını,%18.7' sinin kararsız kaldığını, %35.3'nün katılmadığını,%8'inin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,530a	8	,383
Likelihood Ratio	9,527	8	,300
Linear-by-Linear Association	4,640	1	,031
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

Olabilirlik oran değeri 9.527 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.300 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı Çalışanların eğitim durumunun, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararların sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamaması, tahribatına neden olması" üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Soru8

			GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulama planı yönlendirmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	8	34	19	46	7	114
		% within Eğitim	7,0%	29,8%	16,7%	40,4%	6,1%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	4	7	2	16	4	33
		% within Eğitim	12,1%	21,2%	6,1%	48,5%	12,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	1	0	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	12	42	21	64	11	150
		% within Eğitim	8,0%	28,0%	14,0%	42,7%	7,3%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru8 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %8'inin kesinlikle katıldığını, %28'sinin katıldığını,%14'ünün kararsız kaldığını, %42.7' sinin katılmadığını,%7.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,555a	8	,585
Likelihood Ratio	7,535	8	,480
Linear-by-Linear Association	,736	1	,391
N of Valid Cases	150		

8 cells (53,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,22.

Olabilirlik oran değeri 7.535 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.480 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı Çalışanların eğitim durumunun, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen kararların imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturması, planın uygulamayı değil uygulamanın planı yönlendirmesi" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru9

			GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	13	31	10	39	21	114
		% within Eğitim	11,4%	27,2%	8,8%	34,2%	18,4%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	6	6	2	12	7	33
		% within Eğitim	18,2%	18,2%	6,1%	36,4%	21,2%	100,0%
	Doktora	Count	1	0	0	2	0	3
		% within Eğitim	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	20	37	12	53	28	150
		% within Eğitim	13,3%	24,7%	8,0%	35,3%	18,7%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru9 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %13.3' ünün kesinlikle katıldığını, %24.7'sinin katıldığını,%8'inin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%18.7'sinin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,440a	8	,710
Likelihood Ratio	6,550	8	,586
Linear-by-Linear Association	,002	1	,968
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,24.

Olabilirlik oran değeri 9.527 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.300 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı Çalışanların eğitim durumunun, "Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının süre uzatımlarıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarması ve planın yerini alan araçlara dönüşmesi" üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru10

			GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	8	27	20	42	17	114
		% within Eğitim	7,0%	23,7%	17,5%	36,8%	14,9%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	3	8	3	15	4	33
		% within Eğitim	9,1%	24,2%	9,1%	45,5%	12,1%	100,0%
	Doktora	Count	0	0	1	2	0	3
		% within Eğitim	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%
Total		Count	11	35	24	59	21	150
		% within Eğitim	7,3%	23,3%	16,0%	39,3%	14,0%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru10 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %7.3' ünün kesinlikle katıldığını, %23.3'ünün katıldığını,%16'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katılmadığını,%14'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,445a	8	,815
Likelihood Ratio	5,710	8	,680
Linear-by-Linear Association	,050	1	,824
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,22.

Olabilirlik oran değeri 5.710 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.680 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı Çalışanların eğitim durumunun, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşullarının idarelere ve kurullara sınırsız, çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermesi" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru11

			İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	7	26	17	51	13	114
		% within Eğitim	6,1%	22,8%	14,9%	44,7%	11,4%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	4	13	8	7	1	33
		% within Eğitim	12,1%	39,4%	24,2%	21,2%	3,0%	100,0%
	Doktora	Count	0	2	0	1	0	3
		% within Eğitim	0,0%	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	100,0%
Total		Count	11	41	25	59	14	150
		% within Eğitim	7,3%	27,3%	16,7%	39,3%	9,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru11 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %7.3'ünün kesinlikle katılmadığını, %27.3'ünün katılmadığını,%16.7'sinin kararsız kaldığını, %39.3'nün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,465a	8	,097
Likelihood Ratio	14,516	8	,069
Linear-by-Linear Association	8,926	1	,003
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,22.

Olabilirlik oran değeri 14.516 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.069 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı çalışanların eğitim durumunun, "İlke kararlarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları olarak belirlenmesi ve acil uygulamalar için yeterli olması" üzerinde anlamlı bir etki yoktur.

Soru12

			KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması acil ve zorunludur.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
Eğitim	Lisans	Count	3	5	7	31	68	114
		% within Eğitim	2,6%	4,4%	6,1%	27,2%	59,6%	100,0%
	Yüksek Lisans	Count	1	0	1	11	20	33
		% within Eğitim	3,0%	0,0%	3,0%	33,3%	60,6%	100,0%
	Doktora	Count	0	0	0	1	2	3
		% within Eğitim	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Total		Count	4	5	8	43	90	150
		% within Eğitim	2,7%	3,3%	5,3%	28,7%	60,0%	100,0%

Çalışanların eğitim durumunun toplamda soru12 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam eğitim durumu yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %3.3'ünün katılmadığını,%15.3'ününkararsız kaldığını, %28.7'sinin katıldığını,%60'ının ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,690a	8	,952
Likelihood Ratio	4,136	8	,845
Linear-by-Linear Association	,637	1	,425
N of Valid Cases	150		

a. 10 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Olabilirlik oran değeri 4.136 olarak hesaplanmış ve p değeri 0.845 >0.05 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Bu nedenden dolayı çalışanların eğitim durumunun KAİP' in korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunlu olması" üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Kurumlara göre analiz

150 kişinin çalıştıkları kurumlar 5 adet grup şeklinde sınıflandırılmıştır.1.grup Koruma Bölge Komisyonu olarak tanımlanmış ve bu grup da olanların sayısı 62,2.grup Belediye ve İmar Müdürlüklerinde çalışanların sayısı 22,3.grup belediyelerin koruma ve uygulama denetim bürolarında çalışanların sayısı 39, 4.grupda ise serbest şehir plancıları olan kişilerin sayısı ise 27'dir. Sahip oldukları yüzdeler sırasıyla 1.grup için %41.3,2.grup için %14.7,3.grup için %26,4.grup için ise %18'dir.

Çizelge. Kurumlar için frekans tablosu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Koruma Bölge Komisyonu	62	41,3	41,3	41,3
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	22	14,7	14,7	56,0
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	39	26,0	26,0	82,0
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	27	18,0	18,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, GDYK'nın uygulanması ile ilgili sırasıyla 12 soru incelenmiştir.İncelenen her bir soru için kurulan hipotezler

Kurulan yokluk ve alternatif hipotez doğrultusunda her bir soru için farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının herhangi bir etkisi olup olmadığı test edilmiş ve (5-6-7-8-10 ve 12) numaralı anket soruları için farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, GDYK ile yapılan uygulamalar arasında anlamlı derecede ilişki vardır.

Soru1

			GDYK,KAİP ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.					Total
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	11	32	13	5	1	62
		% within kurumlar	17,7%	51,6%	21,0%	8,1%	1,6%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	3	9	5	5	0	22
		% within kurumlar	13,6%	40,9%	22,7%	22,7%	0,0%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	5	14	9	10	1	39
		% within kurumlar	12,8%	35,9%	23,1%	25,6%	2,6%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	4	8	7	8	0	27
		% within kurumlar	14,8%	29,6%	25,9%	29,6%	0,0%	100,0%
Total		Count	23	63	34	28	2	150
		% within kurumlar	15,3%	42,0%	22,7%	18,7%	1,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru1 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %15.3'ünün kesinlikle katılmadığını, %42'sinin katılmadığını,%22.7'sının kararsız kaldığını, %18.7'sinin katıldığını,%1.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,165a	12	,515
Likelihood Ratio	12,390	12	,415
Linear-by-Linear Association	5,918	1	,015
N of Valid Cases	150		

a. 8 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 12.390 ve p değeri 0.415 olarak elde edilmiştir bu nedenle H0 hipotezi reddedilemez. Sonuç olarak farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Koruma Amaçlı İmar Planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmesi üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru2

			GDYK,KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılması gerekmektedir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	3	13	4	30	12	62
		% within kurumlar	4,8%	21,0%	6,5%	48,4%	19,4%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	0	2	2	11	7	22
		% within kurumlar	0,0%	9,1%	9,1%	50,0%	31,8%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	1	8	4	15	11	39
		% within kurumlar	2,6%	20,5%	10,3%	38,5%	28,2%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	0	1	3	12	11	27
		% within kurumlar	0,0%	3,7%	11,1%	44,4%	40,7%	100,0%
Total		Count	4	24	13	68	41	150
		% within kurumlar	2,7%	16,0%	8,7%	45,3%	27,3%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru2 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %16'sinin katılmadığını,%8.7'sının kararsız kaldığını, %45.3'ünün katıldığını,%27.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,758a	12	,465
Likelihood Ratio	13,957	12	,303
Linear-by-Linear Association	4,638	1	,031
N of Valid Cases	150		

a. 9 cells (45,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,59.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 13.957 olarak bulunmuş ve p değeri 0,303 olduğundan H0 hipotezi reddedilemez. Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Koruma Amaçlı İmar Planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasının gerekliliği üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru3

			GDYK pratiktir,fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	1	9	8	37	7	62
		% within kurumlar	1,6%	14,5%	12,9%	59,7%	11,3%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	0	4	2	14	2	22
		% within kurumlar	0,0%	18,2%	9,1%	63,6%	9,1%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	1	5	9	19	5	39
		% within kurumlar	2,6%	12,8%	23,1%	48,7%	12,8%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	4	3	2	14	4	27
		% within kurumlar	14,8%	11,1%	7,4%	51,9%	14,8%	100,0%
Total		Count	6	21	21	84	18	150
		% within kurumlar	4,0%	14,0%	14,0%	56,0%	12,0%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru3 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %4'ünün kesinlikle katılmadığını, %14'ünün katılmadığını,%14'ünün kararsız kaldığını, %56'sının katıldığını,%12'sinin ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	15,123a	12	,235
Likelihood Ratio	12,882	12	,378
Linear-by-Linear Association	,955	1	,328
N of Valid Cases	150		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,88.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran 12.882 ve p değeri 0.378 olarak bulunmuştur. Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları pratiktir ve fiziksel uygulamayı hızlandırdığı üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru4

			GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	4	15	6	34	3	62
		% within kurumlar	6,5%	24,2%	9,7%	54,8%	4,8%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	1	4	3	13	1	22
		% within kurumlar	4,5%	18,2%	13,6%	59,1%	4,5%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	1	5	5	23	5	39
		% within kurumlar	2,6%	12,8%	12,8%	59,0%	12,8%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	4	5	1	12	5	27
		% within kurumlar	14,8%	18,5%	3,7%	44,4%	18,5%	100,0%
Total		Count	10	29	15	82	14	150
		% within kurumlar	6,7%	19,3%	10,0%	54,7%	9,3%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru4 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %19.3'ünün katılmadığını,%10'unun kararsız kaldığını, %54.7'sının katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,700a	12	,391
Likelihood Ratio	12,516	12	,405
Linear-by-Linear Association	,836	1	,360
N of Valid Cases	150		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,47.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 12.516 ve p 0.405 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez.Bu nedenle Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşıyabilmesi üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru5

			GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir,birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	6	26	14	13	3	62
		% within kurumlar	9,7%	41,9%	22,6%	21,0%	4,8%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	2	7	7	2	4	22
		% within kurumlar	9,1%	31,8%	31,8%	9,1%	18,2%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	2	12	9	13	3	39
		% within kurumlar	5,1%	30,8%	23,1%	33,3%	7,7%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	3	3	4	13	4	27
		% within kurumlar	11,1%	11,1%	14,8%	48,1%	14,8%	100,0%
Total		Count	13	48	34	41	14	150
		% within kurumlar	8,7%	32,0%	22,7%	27,3%	9,3%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru5 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %8.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %32'sinin katılmadığını,%22.7'sinin kararsız kaldığını, %27.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,551a	12	,057
Likelihood Ratio	21,675	12	,041
Linear-by-Linear Association	8,266	1	,004
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (35,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,91.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 21.675 ve p değeri 0.041 olarak bulunmuştur.Bu nedenle H0 hipotezi reddedilir yani farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları bütüncül ve pratiktir,birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaması üzerinde bir etkisi vardır.

Soru6

			GDYK,geriye dönüşü imkansız,korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	2	16	16	25	3	62
		% within kurumlar	3,2%	25,8%	25,8%	40,3%	4,8%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	2	4	8	7	1	22
		% within kurumlar	9,1%	18,2%	36,4%	31,8%	4,5%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	0	15	9	12	3	39
		% within kurumlar	0,0%	38,5%	23,1%	30,8%	7,7%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	6	11	6	3	1	27
		% within kurumlar	22,2%	40,7%	22,2%	11,1%	3,7%	100,0%
Total		Count	10	46	39	47	8	150
		% within kurumlar	6,7%	30,7%	26,0%	31,3%	5,3%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru6 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katıldığını, %30.7'sinin katıldığını,%26'sinin kararsız kaldığını, %31.3'ünün katılmadığını,%5.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,867a	12	,021
Likelihood Ratio	23,957	12	,021
Linear-by-Linear Association	8,391	1	,004
N of Valid Cases	150		

a. 8 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,17.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 23.957 ve p değeri 0.021 olarak bulunmuştur.Bu durumda H0 hipotezi reddedilir.Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları geriye dönüşü imkansız korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olması üzerinde etkisi vardır.

Soru7

			GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	1	22	9	27	3	62
		% within kurumlar	1,6%	35,5%	14,5%	43,5%	4,8%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	0	3	6	10	3	22
		% within kurumlar	0,0%	13,6%	27,3%	45,5%	13,6%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	3	13	8	11	4	39
		% within kurumlar	7,7%	33,3%	20,5%	28,2%	10,3%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	5	10	5	5	2	27
		% within kurumlar	18,5%	37,0%	18,5%	18,5%	7,4%	100,0%
Total		Count	9	48	28	53	12	150
		% within kurumlar	6,0%	32,0%	18,7%	35,3%	8,0%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru7 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %6'sinin kesinlikle katıldığını, %32'sinin katıldığını,%18.7'sinin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%8'inin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,305a	12	,046
Likelihood Ratio	21,771	12	,040
Linear-by-Linear Association	4,421	1	,036
N of Valid Cases	150		

a. 9 cells (45,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,32.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 21.771 ve p değeri 0.040 olarak bulunmuştur.Sonuç olarak farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olması üzerinde herhangi bir etkisi vardır.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru8

			GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulama planı yönlendirmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	5	14	10	29	4	62
		% within kurumlar	8,1%	22,6%	16,1%	46,8%	6,5%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	1	2	2	16	1	22
		% within kurumlar	4,5%	9,1%	9,1%	72,7%	4,5%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	3	12	7	12	5	39
		% within kurumlar	7,7%	30,8%	17,9%	30,8%	12,8%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	3	14	2	7	1	27
		% within kurumlar	11,1%	51,9%	7,4%	25,9%	3,7%	100,0%
Total		Count	12	42	21	64	11	150
		% within kurumlar	8,0%	28,0%	14,0%	42,7%	7,3%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru8 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %8'inin kesinlikle katıldığını, %28'inin katıldığını,%14'ünün kararsız kaldığını, %42.7'sinin katılmadığını,%7.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,921a	12	,038
Likelihood Ratio	21,531	12	,043
Linear-by-Linear Association	4,648	1	,031
N of Valid Cases	150		

a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,61.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 21.531 ve p değeri 0.043 olarak bulunmuştur.Bu nedenle farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulamanın planı yönlendirmesi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Soru9

			GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	6	15	4	24	13	62
		% within kurumlar	9,7%	24,2%	6,5%	38,7%	21,0%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	2	2	2	11	5	22
		% within kurumlar	9,1%	9,1%	9,1%	50,0%	22,7%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	6	10	4	11	8	39
		% within kurumlar	15,4%	25,6%	10,3%	28,2%	20,5%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	6	10	2	7	2	27
		% within kurumlar	22,2%	37,0%	7,4%	25,9%	7,4%	100,0%
Total		Count	20	37	12	53	28	150
		% within kurumlar	13,3%	24,7%	8,0%	35,3%	18,7%	100,0%

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru9 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %13.3'ünün kesinlikle katıldığını, %24.7'sinin katıldığını,%8'inin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%18.7'sinin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,031a	12	,443
Likelihood Ratio	12,800	12	,384
Linear-by-Linear Association	5,807	1	,016
N of Valid Cases	150		

a. 7 cells (35,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,76.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 12.800 ve p değeri 0.384 olarak bulunmuştur, H0 hipotezi reddedilemez. Bu durumda Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları süre uzatımlarıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmesi üzerinde bir etkisi yoktur.

Soru10

			GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir.					
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	2	16	7	26	11	62
		% within kurumlar	3,2%	25,8%	11,3%	41,9%	17,7%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	1	3	6	10	2	22
		% within kurumlar	4,5%	13,6%	27,3%	45,5%	9,1%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	1	8	8	18	4	39
		% within kurumlar	2,6%	20,5%	20,5%	46,2%	10,3%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	7	8	3	5	4	27
		% within kurumlar	25,9%	29,6%	11,1%	18,5%	14,8%	100,0%
Total		Count	11	35	24	59	21	150
		% within kurumlar	7,3%	23,3%	16,0%	39,3%	14,0%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru10 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %7.3'ünün kesinlikle katıldığını, %23.3'ünün katıldığını,%16'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katılmadığını,%14'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,898a	12	,011
Likelihood Ratio	22,299	12	,034
Linear-by-Linear Association	5,376	1	,020
N of Valid Cases	150		

a. 8 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,61.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 22.299 ve p değeri 0.034 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilir. Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları idarelere ve kurallara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektesi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Soru11

			İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	6	17	6	25	8	62
		% within kurumlar	9,7%	27,4%	9,7%	40,3%	12,9%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	2	1	6	12	1	22
		% within kurumlar	9,1%	4,5%	27,3%	54,5%	4,5%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	1	15	9	11	3	39
		% within kurumlar	2,6%	38,5%	23,1%	28,2%	7,7%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	2	8	4	11	2	27
		% within kurumlar	7,4%	29,6%	14,8%	40,7%	7,4%	100,0%
Total		Count	11	41	25	59	14	150
		% within kurumlar	7,3%	27,3%	16,7%	39,3%	9,3%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru11 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %7.3'ünün kesinlikle katılmadığını, %27.3'ünün katılmadığını,%16.7'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,243a	12	,180
Likelihood Ratio	18,689	12	,096
Linear-by-Linear Association	,450	1	,502
N of Valid Cases	150		

a. 9 cells (45,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,61.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 18.689 ve p değeri 0.096 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez yani farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, ilke kararlarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları olarak belirlenme ve acil uygulamalar için yeterli olması üzerinde anlamlı bir etki yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru12

			KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması acil ve zorunludur.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
kurumlar	Koruma Bölge Komisyonu	Count	1	3	6	20	32	62
		% within kurumlar	1,6%	4,8%	9,7%	32,3%	51,6%	100,0%
	Belediyeler İmar Müdürlükleri	Count	0	0	0	4	18	22
		% within kurumlar	0,0%	0,0%	0,0%	18,2%	81,8%	100,0%
	Belediyelerin Koruma Ve Uygulama Denetim B.	Count	0	2	1	15	21	39
		% within kurumlar	0,0%	5,1%	2,6%	38,5%	53,8%	100,0%
	Serbest Çalışan Şehir Plancıları	Count	3	0	1	4	19	27
		% within kurumlar	11,1%	0,0%	3,7%	14,8%	70,4%	100,0%
Total		Count	4	5	8	43	90	150
		% within kurumlar	2,7%	3,3%	5,3%	28,7%	60,0%	100,0%

Farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının toplamda soru12 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam kurum ve kuruluşların yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %3.3'ünün katılmadığını,%5.3'ünün kararsız kaldığını, %28.7'sinin katıldığını,%60'ının ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,036a	12	,027
Likelihood Ratio	24,130	12	,020
Linear-by-Linear Association	,120	1	,729
N of Valid Cases	150		

a. 12 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,59.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 24.130 ve p değeri 0.020 olarak bulunmuştur.Bu durumda farklı kurum ve kuruluşlarda görev alınmasının, KAİP'in korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunlu olması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Bulundukları illere göre analiz

150 adet anket sonucunda 13 adet farklı şehirden veri elde edilmiştir.Sırasıyla Adana için toplamda 1,Ankara'dan 86,Aydın için 7,Balıkesir 5,Bursa 1,Elazığ 1,Eskişehir 4,Gaziantep 15,İstanbul için 9,Kahramanmaraş 6,Kastamonu 2,Konya 9,Mardin için ise 4 adet veri elde edilmiştir.Karşılaştırma yapıldığında en fazla veri Ankara'dan elde edilmiş bu nedenle yüzdeleri diğer şehirlere göre yapılan frekans tablosu sonucu daha fazla bulunmuştur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Çizelge. İl için frekans tablosu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Adana	1	,7	,7	,7
	Ankara	86	57,3	57,3	58,0
	Aydın	7	4,7	4,7	62,7
	Balıkesir	5	3,3	3,3	66,0
	Bursa	1	,7	,7	66,7
	Elazığ	1	,7	,7	67,3
	Eskişehir	4	2,7	2,7	70,0
	Gaziantep	15	10,0	10,0	80,0
	İstanbul	9	6,0	6,0	86,0
	Kahramanmaraş	6	4,0	4,0	90,0
	Kastamonu	2	1,3	1,3	91,3
	Konya	9	6,0	6,0	97,3
	Mardin	4	2,7	2,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Görev alınan iller bazında ve GDYK'nın uygulanması ile ilgili sırasıyla 12 soru incelenmiştir.İncelenen her bir soru için kurulan hipotezler

H0=Görev alınan iller bazında GDYK ile yapılan uygulamalar arasında anlamlı derecede

Kurulan yokluk ve alternatif hipotez doğrultusunda illerin verilen cevaplara etkisi olup olmadığı incelendiğinde 8 ve 9 numaraları sorular için anlamlı bir ilişkisi olduğu gözlemlenmişitir.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru1

			GDYK,KAİP ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmektedir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	9	43	18	14	2	86
		% within iller	10,5%	50,0%	20,9%	16,3%	2,3%	100,0%
	Aydın	Count	3	2	2	0	0	7
		% within iller	42,9%	28,6%	28,6%	0,0%	0,0%	100,0%
	Balıkesir	Count	1	0	1	3	0	5
		% within iller	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	2	2	0	0	0	4
		% within iller	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	2	5	4	4	0	15
		% within iller	13,3%	33,3%	26,7%	26,7%	0,0%	100,0%
	İstanbul	Count	3	2	2	2	0	9
		% within iller	33,3%	22,2%	22,2%	22,2%	0,0%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	2	2	2	0	0	6
		% within iller	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	2	0	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	1	4	0	4	0	9
		% within iller	11,1%	44,4%	0,0%	44,4%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	0	2	1	1	0	4
		% within iller	0,0%	50,0%	25,0%	25,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	23	63	34	28	2	150
		% within iller	15,3%	42,0%	22,7%	18,7%	1,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru1 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %15.3'ünün kesinlikle katılmadığını, %42'sinin katılmadığını,%22.7'sının kararsız kaldığını, %18.7'sinin katıldığını,%1.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	48,909a	48	,436
Likelihood Ratio	51,481	48	,339
N of Valid Cases	150		

a. 60 cells (92,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 51.481,p değeri ise 0.339 olarak bulunmuştur. Görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Koruma Amaçlı İmar Planları ile üretilmesi gereken kararları karşılayabilmesi üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru2

iller * GDYK,KAİP sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	0	18	9	41	18	86
		% within iller	0,0%	20,9%	10,5%	47,7%	20,9%	100,0%
	Aydın	Count	0	1	0	3	3	7
		% within iller	0,0%	14,3%	0,0%	42,9%	42,9%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	2	0	1	2	5
		% within iller	0,0%	40,0%	0,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	2	1	1	4
		% within iller	0,0%	0,0%	50,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	1	1	0	8	5	15
		% within iller	6,7%	6,7%	0,0%	53,3%	33,3%	100,0%
	İstanbul	Count	2	1	0	3	3	9
		% within iller	22,2%	11,1%	0,0%	33,3%	33,3%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	1	4	1	6
		% within iller	0,0%	0,0%	16,7%	66,7%	16,7%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	0	1	1	2
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Konya	Count	1	1	0	1	6	9
		% within iller	11,1%	11,1%	0,0%	11,1%	66,7%	100,0%
	Mardin	Count	0	0	1	2	1	4
		% within iller	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
Total		Count	4	24	13	68	41	150
		% within iller	2,7%	16,0%	8,7%	45,3%	27,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru2 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %16'sinin katılmadığını,%8.7'sının kararsız kaldığını, %45.3'ünün katıldığını,%27.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	56,482a	48	,188
Likelihood Ratio	52,574	48	,301
N of Valid Cases	150		

a. 60 cells (92,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 52.574 ve p değeri 0.301 olarak bulunmuştur. Görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları, Koruma Amaçlı İmar Planları sürecinde yapılan tüm analiz ve sentez çalışmalarının yapılmasının gerekliliği üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru3

			GDYK pratiktir,fiziksel uygulamayı hızlandırmaktadır.					Total
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	4	8	13	50	11	86
		% within iller	4,7%	9,3%	15,1%	58,1%	12,8%	100,0%
	Aydın	Count	0	0	1	6	0	7
		% within iller	0,0%	0,0%	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	0	0	4	1	5
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	80,0%	20,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	0	1	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	1	2	0	1	0	4
		% within iller	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	0,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	1	2	1	7	4	15
		% within iller	6,7%	13,3%	6,7%	46,7%	26,7%	100,0%
	İstanbul	Count	0	4	0	4	1	9
		% within iller	0,0%	44,4%	0,0%	44,4%	11,1%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	2	0	4	0	6
		% within iller	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	0	2	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	3	4	2	0	9
		% within iller	0,0%	33,3%	44,4%	22,2%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	0	0	2	2	0	4
		% within iller	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	6	21	21	84	18	150
		% within iller	4,0%	14,0%	14,0%	56,0%	12,0%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru3 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %4'ünün kesinlikle katılmadığını, %14'ünün katılmadığını,%14'ünün kararsız kaldığını, %56'sının katıldığını,%12'sinin ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	59,195a	48	,129
Likelihood Ratio	57,530	48	,163
N of Valid Cases	150		

a. 58 cells (89,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 57.530 ve p değeri 0.163 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları pratiktir ve fiziksel uygulamayı hızlandırdığı üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru4

iller * GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.

			GDYK kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gereklidir.					
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	7	16	9	44	10	86
		% within iller	8,1%	18,6%	10,5%	51,2%	11,6%	100,0%
	Aydın	Count	0	1	1	4	1	7
		% within iller	0,0%	14,3%	14,3%	57,1%	14,3%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	1	0	4	0	5
		% within iller	0,0%	20,0%	0,0%	80,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	1	2	0	1	0	4
		% within iller	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	0,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	1	3	1	8	2	15
		% within iller	6,7%	20,0%	6,7%	53,3%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	1	3	2	3	0	9
		% within iller	11,1%	33,3%	22,2%	33,3%	0,0%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	2	1	2	1	6
		% within iller	0,0%	33,3%	16,7%	33,3%	16,7%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	0	2	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	1	0	8	0	9
		% within iller	0,0%	11,1%	0,0%	88,9%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	0	0	0	4	0	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	10	29	15	82	14	150
		% within iller	6,7%	19,3%	10,0%	54,7%	9,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru4 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %19.3'ünün katılmadığını,%10'unun kararsız kaldığını, %54.7'sının katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	36,030a	48	,898
Likelihood Ratio	38,518	48	,834
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 38.518 ve p değeri 0.834 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları kentin acil yapılaşma ihtiyaçlarını karşılayabilmesi üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru5

iller * GDYK, bütüncül yaklaşıma sahiptir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaz

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	9	28	15	27	7	86
		% within iller	10,5%	32,6%	17,4%	31,4%	8,1%	100,0%
	Aydın	Count	0	2	3	2	0	7
		% within iller	0,0%	28,6%	42,9%	28,6%	0,0%	100,0%
	Balıkesir	Count	1	2	2	0	0	5
		% within iller	20,0%	40,0%	40,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	1	1	2	0	0	4
		% within iller	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	0	3	6	4	2	15
		% within iller	0,0%	20,0%	40,0%	26,7%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	2	4	0	1	2	9
		% within iller	22,2%	44,4%	0,0%	11,1%	22,2%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	1	1	2	2	6
		% within iller	0,0%	16,7%	16,7%	33,3%	33,3%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	1	1	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	4	2	3	0	9
		% within iller	0,0%	44,4%	22,2%	33,3%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	0	1	1	1	1	4
		% within iller	0,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	100,0%
Total		Count	13	48	34	41	14	150
		% within iller	8,7%	32,0%	22,7%	27,3%	9,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru5 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %8.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %32'sinin katılmadığını,%22.7'sinin kararsız kaldığını, %27.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	41,241a	48	,744
Likelihood Ratio	48,045	48	,471
N of Valid Cases	150		

a. 60 cells (92,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,09.

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 48.045 ve p değeri 0.471 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları bütüncül ve pratiktir, birbirinden farklı-parçacı uygulamalara temel oluşturmaması üzerinde bir etkisi yoktur.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Soru6

iller * GDYK, geriye dönüşü imkansız, korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olmaktadır.

			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	7	32	16	29	2	86
		% within iller	8,1%	37,2%	18,6%	33,7%	2,3%	100,0%
	Aydın	Count	0	1	2	2	2	7
		% within iller	0,0%	14,3%	28,6%	28,6%	28,6%	100,0%
	Balıkesir	Count	2	0	1	2	0	5
		% within iller	40,0%	0,0%	20,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	1	2	1	4
		% within iller	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	0	4	7	3	1	15
		% within iller	0,0%	26,7%	46,7%	20,0%	6,7%	100,0%
	İstanbul	Count	1	4	2	1	1	9
		% within iller	11,1%	44,4%	22,2%	11,1%	11,1%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	2	3	0	1	6
		% within iller	0,0%	33,3%	50,0%	0,0%	16,7%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	1	1	0	0	2
		% within iller	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	1	3	5	0	9
		% within iller	0,0%	11,1%	33,3%	55,6%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	0	1	2	1	0	4
		% within iller	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	10	46	39	47	8	150
		% within iller	6,7%	30,7%	26,0%	31,3%	5,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru6 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %6.7'sinin kesinlikle katıldığını, %30.7'sinin katıldığını,%26'sinin kararsız kaldığını, %31.3'ünün katılmadığını,%5.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,471a	48	,242
Likelihood Ratio	53,775	48	,263
N of Valid Cases	150		

a. 61 cells (93,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,05.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 53.775 ve p değeri 0.263 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları geriye dönüşü imkansız korumayla bağdaşmayan kararlar üretmeye sebep olması üzerinde etkisi yoktur.

Soru7

H0= Görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararlar

iller * GDYK ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olmaktadır.

			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	1	0	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	8	34	12	27	5	86
		% within iller	9,3%	39,5%	14,0%	31,4%	5,8%	100,0%
	Aydın	Count	0	3	2	1	1	7
		% within iller	0,0%	42,9%	28,6%	14,3%	14,3%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	1	0	3	1	5
		% within iller	0,0%	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	0	3	1	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	0	4	6	3	2	15
		% within iller	0,0%	26,7%	40,0%	20,0%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	1	3	0	5	0	9
		% within iller	11,1%	33,3%	0,0%	55,6%	0,0%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	2	3	1	6
		% within iller	0,0%	0,0%	33,3%	50,0%	16,7%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	2	0	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	0	3	5	1	9
		% within iller	0,0%	0,0%	33,3%	55,6%	11,1%	100,0%
	Mardin	Count	0	2	0	2	0	4
		% within iller	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	9	48	28	53	12	150
		% within iller	6,0%	32,0%	18,7%	35,3%	8,0%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru7 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %6'sinin kesinlikle katıldığını, %32'sinin katıldığını,%18.7'sinin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%8'inin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,535a	48	,240
Likelihood Ratio	62,961	48	,072
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,06.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 62.961 ve p değeri 0.072 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen parçacı kararlar sit alanlarındaki dokunun korunmasını sağlayamamakta, tahribatına neden olması üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Soru8

iller * GDYK ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulama planı yönlendirmektedir.

			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	7	37	10	28	4	86
		% within iller	8,1%	43,0%	11,6%	32,6%	4,7%	100,0%
	Aydın	Count	0	0	2	3	2	7
		% within iller	0,0%	0,0%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	0	1	4	0	5
		% within iller	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	0	3	1	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	2	1	5	5	2	15
		% within iller	13,3%	6,7%	33,3%	33,3%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	3	1	0	5	0	9
		% within iller	33,3%	11,1%	0,0%	55,6%	0,0%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	1	5	0	6
		% within iller	0,0%	0,0%	16,7%	83,3%	0,0%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	1	1	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	1	1	5	2	9
		% within iller	0,0%	11,1%	11,1%	55,6%	22,2%	100,0%
	Mardin	Count	0	1	0	3	0	4
		% within iller	0,0%	25,0%	0,0%	75,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	12	42	21	64	11	150
		% within iller	8,0%	28,0%	14,0%	42,7%	7,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru8 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %8'inin kesinlikle katıldığını, %28'inin katıldığını,%14 kararsız kaldığını, %42.7'sinin katılmadığını,%7.3'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	64,994a	48	,052
Likelihood Ratio	70,335	48	,019
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 70.335 ve p değeri 0.019 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilir bu durumda görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları ile üretilen kararlar imar planlarına zorunlu-olumsuz altlık oluşturmakta, plan uygulamayı değil uygulamanın planı yönlendirmesi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Soru9

iller * GDYK süre uzatım/larıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmektedir.

			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	17	25	9	21	14	86
		% within iller	19,8%	29,1%	10,5%	24,4%	16,3%	100,0%
	Aydın	Count	0	0	0	7	0	7
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	0	0	2	3	5
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	0	2	2	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	1	3	1	5	5	15
		% within iller	6,7%	20,0%	6,7%	33,3%	33,3%	100,0%
	İstanbul	Count	1	4	0	3	1	9
		% within iller	11,1%	44,4%	0,0%	33,3%	11,1%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	2	4	0	6
		% within iller	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	0	2	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	3	0	5	1	9
		% within iller	0,0%	33,3%	0,0%	55,6%	11,1%	100,0%
	Mardin	Count	1	1	0	0	2	4
		% within iller	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
Total		Count	20	37	12	53	28	150
		% within iller	13,3%	24,7%	8,0%	35,3%	18,7%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru9 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %13.3'ünün kesinlikle katıldığını, %24.7'sinin katıldığını,%8'inin kararsız kaldığını, %35.3'ünün katılmadığını,%18.7'sinin ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,956a	48	,061
Likelihood Ratio	72,076	48	,014
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 72.076 ve p değeri 0.014 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilir bu durumda görev alınan illerin, Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları süre uzatımlarıyla KAİP'i zorunluluk olmaktan çıkarmakta ve planın yerini alan araçlara dönüşmesi üzerinde bir etkisi vardır.

Soru10

iller * GDYK idarelere ve kurullara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermektedir.

			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	10	23	9	31	13	86
		% within iller	11,6%	26,7%	10,5%	36,0%	15,1%	100,0%
	Aydın	Count	0	0	2	4	1	7
		% within iller	0,0%	0,0%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	2	1	2	0	5
		% within iller	0,0%	40,0%	20,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	1	0	0	0	1
		% within iller	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	1	1	2	4
		% within iller	0,0%	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	0	3	4	6	2	15
		% within iller	0,0%	20,0%	26,7%	40,0%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	0	3	2	3	1	9
		% within iller	0,0%	33,3%	22,2%	33,3%	11,1%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	1	3	2	6
		% within iller	0,0%	0,0%	16,7%	50,0%	33,3%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	2	0	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	2	2	5	0	9
		% within iller	0,0%	22,2%	22,2%	55,6%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	1	1	0	2	0	4
		% within iller	25,0%	25,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	11	35	24	59	21	150
		% within iller	7,3%	23,3%	16,0%	39,3%	14,0%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru10 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %7.3'ünün kesinlikle katıldığını, %23.3'ünün katıldığını,%16'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katılmadığını,%14'ünün ise kesinlikle katılmadığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	44,907a	48	,600
Likelihood Ratio	49,787	48	,402
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 49.787 ve p değeri 0.402 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları idarelere ve kurallara "sınırsız", çoğunlukla koruma bütünlüğünü gözetmeyen ve yapılaşma temelli yetki vermesi üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Soru11

iller * İlke kararlarının GDYK olarak belirlenmesi acil uygulamalar için yeterlidir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Ankara	Count	6	28	12	35	5	86
		% within iller	7,0%	32,6%	14,0%	40,7%	5,8%	100,0%
	Aydın	Count	0	1	0	2	4	7
		% within iller	0,0%	14,3%	0,0%	28,6%	57,1%	100,0%
	Balıkesir	Count	2	0	2	1	0	5
		% within iller	40,0%	0,0%	40,0%	20,0%	0,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	0	1	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	1	0	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	2	1	1	0	4
		% within iller	0,0%	50,0%	25,0%	25,0%	0,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	0	4	4	5	2	15
		% within iller	0,0%	26,7%	26,7%	33,3%	13,3%	100,0%
	İstanbul	Count	2	1	2	3	1	9
		% within iller	22,2%	11,1%	22,2%	33,3%	11,1%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	1	4	1	6
		% within iller	0,0%	0,0%	16,7%	66,7%	16,7%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	1	1	0	2
		% within iller	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Konya	Count	0	5	1	3	0	9
		% within iller	0,0%	55,6%	11,1%	33,3%	0,0%	100,0%
	Mardin	Count	1	0	1	2	0	4
		% within iller	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	11	41	25	59	14	150
		% within iller	7,3%	27,3%	16,7%	39,3%	9,3%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru11 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %7.3'ünün kesinlikle katılmadığını, %27.3'ünün katılmadığını,%16.7'sinin kararsız kaldığını, %39.3'ünün katıldığını,%9.3'ünün ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	67,635a	48	,032
Likelihood Ratio	58,282	48	,147
N of Valid Cases	150		

a. 59 cells (90,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 58.282 ve p değeri 0.147 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin, ilke kararlarının Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları olarak belirlenme ve acil uygulamalar için yeterli olması üzerinde anlamlı bir etki yoktur.

Soru12

iller * KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması acil ve zorunludur.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Total
iller	Adana	Count	0	0	0	0	1	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Ankara	Count	3	5	6	27	45	86
		% within iller	3,5%	5,8%	7,0%	31,4%	52,3%	100,0%
	Aydın	Count	0	0	0	3	4	7
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
	Balıkesir	Count	0	0	0	2	3	5
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%	100,0%
	Bursa	Count	0	0	0	0	1	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Elazığ	Count	0	0	0	0	1	1
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Eskişehir	Count	0	0	0	2	2	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Gaziantep	Count	1	0	1	2	11	15
		% within iller	6,7%	0,0%	6,7%	13,3%	73,3%	100,0%
	İstanbul	Count	0	0	1	4	4	9
		% within iller	0,0%	0,0%	11,1%	44,4%	44,4%	100,0%
	Kahramanmaraş	Count	0	0	0	0	6	6
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Kastamonu	Count	0	0	0	0	2	2
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Konya	Count	0	0	0	3	6	9
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	100,0%
	Mardin	Count	0	0	0	0	4	4
		% within iller	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Total		Count	4	5	8	43	90	150
		% within iller	2,7%	3,3%	5,3%	28,7%	60,0%	100,0%

Çalışılan İller bazında soru12 ile arasında ki ilişki incelendiğinde sorulara veriler yanıtlarda toplam yüzdeleri ele alındığında %2.7'sinin kesinlikle katılmadığını, %3.3'ünün katılmadığını,%5.3''ünün kararsız kaldığını, %28.7'sının katıldığını,%60'inin ise kesinlikle katıldığı söylenir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,076a	48	,999
Likelihood Ratio	31,542	48	,968
N of Valid Cases	150		

a. 60 cells (92,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

EK-43. (devam) Anket verilerinin analiz sonuçları

Yapılan ki-kare testi sonucunda beklenen değerlerin 5 den küçük olma oranı %20'den büyük olduğu için olabilirlik oran değeri incelenecektir. Olabilirlik oran değeri 31.542 ve p değeri 0.968 olarak bulunmuştur.H0 hipotezi reddedilemez bu nedenle görev alınan illerin, , KAİP korumada bütüncül yaklaşımın sağlanması için acil ve zorunlu olması üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : ÖZTÜRK, Emine
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 13.07.1989, Samsun
Medeni hali : Evli
Telefon : (0506) 607 04 81
e-mail : eminearli89@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama	Devam Ediyor
Lisans	Selçuk Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama	2011
Lise	Çağrıbey Anadolu Lisesi	2007

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2011-halen	Ankara Büyükşehir Belediyesi	KUDEB Uzmanı Şehir Plancısı

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

Hobiler

Yüzme, Pastacılık, Gezi

GAZİ GELECEKTİR...